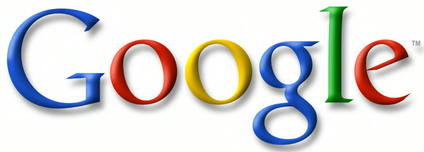
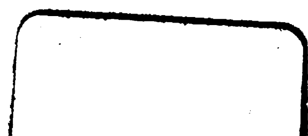




VERSLAG

VAN HET HOOFDBESTUUR DER

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging

OVER

1902.

Met Bijlagen.

GEDRUKT BIJ J. H. DE BUSSY, AMSTERDAM.

VERSLAG

VAN HET HOOFDBESTUUR DER

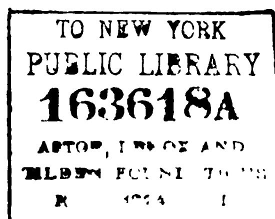
Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging

OVER

1902.

Met Bijlagen.

Gedrukt bij J. H. de BUSSY, Amsterdam.



INHOUD.

BIJLAGEN.

Aan de Leden der

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Het hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging heeft de eer U hierbij verslag uit te brengen over den toestand der Vereeniging gedurende het jaar 1902.

Slechts eenige dagen nadat wij ter Jaarlijksche Algemeene Vergadering van 22 Mei 1902 ons vorig jaarverslag uitbrachten, kwam de telegrafische tijding dat de vrede in Zuid-Afrika gesloten was. Nadat de oorlog tusschen Engeland en de beide Boeren-Republieken ruim twee en een half jaar geduurd had, was eindelijk de vrede geteekend, maar de Zuid-Afrikaansche Republiek en de Oranje-Vrijstaat hadden helaas hunne zelfstandigheid verloren en het machtige Groot Britanje was zegevierend uit den strijd getreden.

Bestuur.

De Jaarlijksche Algemeene Vergadering van 22 Mei 1902 moest voorzien in 7 vacatures, waarvoor het hoofdbestuur volgens art. 8 der Statuten de volgende dubbeltallen had aanbevolen: G. A. A. MIDDELBERG, Baarn (aftredend), en C. W. Graaf VAN LIMBURG STIRUM, Arnhem; Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, 's Gravenhage (aftredend), en Ds. O. SCHRIECKE, Enschedé; K. F. VAN DEN BERG, Amsterdam, en D. W. STORK, Hengelo; CHARLES BOISSEVAIN, Naarden (aftredend), en Ds. F. W. DRIJVER, Naarden; P. R. MEES, Rotterdam, en H. J. E. WENCKEBACH, Heerlen; Dr. W. H. NOLENS, Rolduc (aftredend), en Prof. Dr. C. H. TH. BUSSEMAKER, Groningen; PAUL DEN TEX, Amsterdam (aftredend), en H. J. EMOUS, Amsterdam.

Het resultaat der gehouden stemming was, dat de vijf aftredenden herkozen werden en dat in de vacatures, ontstaan door het overlijden van Mr. A. VAN NAAMEN VAN EEMNES en het bedanken van Prof. Mr. D. SIMONS, voorzien werd door de verkiezing der heeren P. R. MEES te Rotterdam en K. F. VAN DEN BERG te Amsterdam.

Kwam er dus in de samenstelling van het Hoofdbestuur slechts geringe wijziging, het dagelijksch bestuur der Vereeniging onderging groote verandering.

De *Voorzitter*, de heer G. A. A. MIDDELBERG, wenschte voor een herbenoeming niet in aanmerking te komen, aangezien hij zich buitenslands begaf om daar geruimen tijd te verblijven.

Ook de *Penningmeester*, Mr. J. B. LOMAN, moest een reis naar Zuid-Afrika ondernemen.

Aangezien beide heeren echter slechts tijdelijk — zij het ook langdurig — afwezig zouden zijn, verklaarden zij zich bereid hunne functiën te blijven behouden, mits twee andere bestuursleden als *waarnemend Voorzitter* — *resp. Penningmeester* optraden.

De Heer J. A. WORMSER werd daarop tot *waarnemend* president, de Heer K. F. VAN DEN BERG tot *waarnemend* thesaurier benoemd.

Met het *Secretariaat* bleef de Heer PAUL DEN TEX belast, terwijl de Heer J. FLOOR Jr. als *Adjunct-Penningmeester* wederom het Bureau ter zijde stond.

Bij de wekelijksche Bureauvergaderingen was ook geregeld de gedelegeerde van het Bijstandsfonds, lid van het hoofdbestuur, Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN tegenwoordig en wij zijn genoemden heer grooten dank verschuldigd voor het aandeel dat hij in de dagelijksche werkzaamheden der Vereeniging heeft genomen.

Volgens rooster treden dit jaar af de heeren Mr. J. B. LOMAN, EVERT J. VAN GORKOM, Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN, Dr. J. TH. DE VISSER, en K. F. VAN DEN BERG.

Bovendien zal de Algemeene Vergadering nog te voorzien hebben in de vacature, ontstaan door het bedanken van den Heer CHARLES BOISSEVAIN, die wegens drukke werkzaamheden niet langer deel uit kan maken van het Hoofdbestuur.

Wij namen met leedwezen kennis van dit besluit van den Heer BOISSEVAIN, die zoowel in- als buiten Nederland bekend staat als een der warmste verdedigers van de Afrikaansche belangen en wij meenen dus hier te kunnen volstaan met een kort woord van hartelijken dank voor hetgeen hij voor de Boerenzaak in het algemeen en voor onze Vereeniging in het bijzonder gedaan heeft.

Eere-Voorzitter.

Door eenige leerlingen van wijlen Prof. Dr. C. BELLAAR SPRUYT werd het plan opgevat om der Amsterdamsche Universiteit het door JAN VETH geschilderd portret van onzen betreurden Eere-Voorzitter aan te bieden.

Onze vereeniging heeft gaarne door het geven eener bijdrage hare hulde aan Prof. SPRUYT bewezen, en het goed gelijkend portret is door de commissie aan den Rector Magnificus der Universiteit overgedragen. Eene uitstekend geslaagde reproductie is aan het archief onzer vereeniging aangeboden.

Eere-Leden.

Als een klein blijk van waardeering der ijverige bemoeiingen in het belang van onze vereeniging, van de Heeren B. H. DE WAAL en F. J. DOMELA NIEUWENHUIS, resp. Consul Generaal der Nederlanden te Kaapstad en te Pretoria heeft de Algemeene Vergadering op voordracht van het hoofdbestuur besloten om genoemde Heeren tot Eereleden onzer Vereeniging te benoemen.

Het is ons aangenaam te kunnen mededeelen, dat beide Heeren verklaard hebben dit Eere-lidmaatschap te aanvaarden.

Correspondenten.

Nu, na het einde van den oorlog, in Zuid-Afrika de geregelde toestanden langzamerhand wederkeeren, zal

het Hoofdbestuur trachten geschikte en ijverige krachten te vinden om in de verschillende deelen van Zuid-Afrika als correspondenten op te treden.

Uit den aard der zaak bleef de werkzaamheid onzer vereeniging dit jaar nog beperkt tot liefdadigheid en de correspondentie geschiedde daarom hoofdzakelijk met de commissies van het Ned. Bijstandfonds te Pretoria en te Bloemfontein.

De Heer H. S. J. MAAS, Consul Generaal der Nederlanden te Londen, heeft ook dit jaar ons archief vermeerderd door toezending der op Zuid-Afrika betrekking hebbende blauwboeken, voor welke vriendelijke bemoeiing wij hem hierbij gaarne onzen dank betuigen.

Leden. Het eindigen van den oorlog met het verloren gaan der zelfstandigheid der beide Boerenrepublieken heeft een — gelukkig klein — deel onzer leden aanleiding gegeven voor het lidmaatschap te bedanken. — Als reden wordt daarbij veelal opgegeven, dat „Engeland nu maar zelf voor de nieuwe onderdanen moet zorgen.”

Het behoeft wel niet gezegd te worden hoe onjuist deze redeneering is, en het is duidelijk dat zij, die om die reden uittraden, toonden van het eigenlijke streven der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging eene absoluut onjuiste opvatting te hebben.

Behalve andere belangen moet de taal in Afrika krachtiger dan ooit door onze stamverwanten verdedigd worden en daarin *moet* onze Vereeniging de behulpzame hand bieden en zij *kan* zulks alleen, indien sterke afdeelingen en een groot aantal leden haar daarbij steunen.

Laat dus ieder lid het hierbij aangeboden biljet tot aangifte voor het lidmaatschap, met één of meer namen van nieuwe leden ingevuld, aan den afdeelings-secretaris of aan het Hoofdbestuur inzenden en zoodoende medewerken tot het behoud van het Hollandsch als voertuig der gedachte in Zuid-Afrika.

De ledenlijst *) telt ditmaal 6178 namen tegen 6632 in het vorig jaar.

Het aantal onzer afdeelingen verminderde dit jaar met één, door de opheffing op 20 April 1903 van de afdeeling Alfen en Omstreken. De redenen die tot deze ontbinding hebben geleid zijn ons nog onbekend. *Afdeelingen.*

Tot ons leedwezen schijnt de totstandkoming van eene afdeeling „Nederlandsch Indië" tot de vrome wenschen te blijven behooren.

Daarentegen worden er te Brussel pogingen in het werk gesteld eene Zuid-Nederlandsche afdeeling op te richten. Onnoodig te zeggen dat wij deze nieuwe afdeeling met vreugde zouden begroeten

Wat de bestaande afdeelingen betreft, zoo blijkt uit de volgens § 3 der algemeene regelen bedoeld bij art. 3 der Statuten ingezonden jaarverslagen, dat het grootste deel der werkzaamheden ook dit jaar nog bleef bestaan in het inzamelen van geld tot het lenigen van de door den oorlog ontstane nooden.

Wij stippen hieronder de belangrijkste punten uit de Jaarverslagen aan:

Almelo en Omstreken. Begin 1902 hielden de Heer en Mevrouw Goldstein eene lezing over hunne ondervindingen: hij als krijgsgevangene, zij (met hare kinderen) als geinterneerde in een concentratiekamp.

Na het sluiten van den vrede is door verschillende dames en heeren, op initiatief van het bestuur, eene collecte in stad- en ambt-Almelo gehouden en de opbrengst van circa vijf duizend gulden aan het Generale Boerenhulpfonds afgedragen.

---

*) De secretaris, Leidschegracht 10, Amsterdam, verzoekt beleefd opgave van drukfouten of onjuistheden in de ledenlijst voorkomende.

Amsterdam. De Afdeeling Amsterdam zag gedurende het afgeloopen vereenigingsjaar haar Bestuur gewijzigd, in dier voege, dat tot lid werd gekozen de Heer Mr. E. J. EVERWIJN LANGE Jr., die tevens in plaats van den Heer Mr. H. J. TASMAN, zich bereid verklaarde als Voorzitter op te treden. Het aantal Leden bleef ongeveer gelijk. Door het houden van eene lezing van den Heer ROVERS werd de belangstelling voor de toenmalige Republieken onder de Leden verlevendigd, en verleende de Afdeeling haar steun in zake het bijeenbrengen van Boeken voor Zuid-Afrika, alsmede bij den Verkoop der Loten van de Haagsche Pro-Boer Vereeniging, waarvan er ongeveer 1200 werden geplaatst. Thans zijn plannen in behandeling om de Afdeeling meer naar buiten te doen optreden.

Stud. afd. Amsterdam. Wij ontvingen van deze afdeeling, wier bestuur en leden uit den aard der zaak jaarlijks geheel veranderen, geen teekenen van leven.

Apeldoorn. Het aantal leden en begunstigers toont eene kleine toename en bedroeg einde 1902 resp. 135 en 50. In Januari 1902 werd, in samenwerking met de afd. van het Christ. Nationaal-Boerencomité, een goed geslaagde Transvaal-avond gehouden, waar de Heeren BREED en P. J. KLOPPERS als sprekers optraden. De opbrengst voor de Vrouwenkampen bedroeg circa *ƒ* 300.— De afdeeling organiseerde verder eene tentoonstelling van voorwerpen door krijgsgevangen Boeren gemaakt en toevertrouwd aan den Heer F. C. VERSELEWEL DE WITT HAMER, welke heer zich ook belastte met het te gelde maken van eene collectie vreemde postzegels, door een lid der afdeeling voor het goede doel afgestaan. De opbrengst der tentoonstelling bedroeg *ƒ* 750.— ten bate van het Broekhuizenfonds. Voor het Generale Boeren-hulpfonds werd, eveneens in samenwerking met de plaatselijke afdeeling van het Christ. Nat. Boeren-

comité, eene collecte gehouden die ruim *f* 3000.— opbracht, welk bedrag aan de Generaals werd afgedragen. — Ook werden door de afdeeling, op verzoek en ten bate der Pro-Boer Vereeniging, prentbriefkaarten verkocht en is een begin gemaakt met het verzamelen van goede Hollandsche lectuur ter verspreiding in Zuid-Afrika.

Arnhem. In de samenstelling van het bestuur dezer afdeeling zijn vele wijzigingen gekomen en de ledenlijst wijst eene vermindering van het ledental aan. Den 29en September bezochten de Generaals BOTHA en DE LA REY Arnhem en werden door het afdeelingsbestuur, te zamen met het bestuur der plaatselijke afdeeling van het Christ. Nationaal Boeren-comité, ontvangen. Op den daarop volgenden dag werd eene collecte gehouden, die ongeveer *f* 11000.— voor het Generale Boeren-hulpfonds opbracht.

Assen. Door vertrek van den secretaris wordt het secretariaat dezer afdeeling door den Heer C. van Gorcum waargenomen. Het ledental vermeerderde met zes; de Heer Goldstein hield eene belangrijke lezing en voor het Generale Boerenhulpfonds werd eene schaalcollecte georganiseerd, die uitnemend slaagde.

Breda en omstreken. De waarnemende secretaris bericht, dat in 1902 de afdeeling zich in hoofdzaak bezig hield met het collecteeren van gelden, die in vrij belangrijke bedragen aan het hoofdbestuur konden worden overgemaakt. Niettegenstaande eene ijverige propaganda verminderde toch in 1902 het ledental der afdeeling eenigszins.

Bussum. De Bussumsche afdeeling vond geen gelegenheid naar buiten op te treden; zij was actief, evenals de meeste harer zuster-afdeelingen, op philantropisch terrein. Het bestuur bleef onveranderd.

Delft en omstreken. Dank zij de gemaakte propaganda, steeg het ledental dezer afdeeling tot 87 en het aantal begunstigers tot 94. Op eene openbare vergadering in de Stads Doelen traden de Heer en Mevrouw Goldstein als sprekers op, terwijl bovendien 3 leden- en 8 bestuursvergaderingen gehouden werden. Behalve het voorbereiden van een goed geslaagde schaalcollecte, werd door de afdeeling steun verleend aan personen te Delft woonachtig, die tengevolge van den oorlog in ongelegenheid geraakt waren.

Stud. Afd. Delft. Van deze afdeeling vernamen wij niets en het gelukte ons evenmin de namen der nieuwgekozen bestuursleden te weten te komen.

Deventer en omstreken. Deze afdeeling telt 134 leden en begunstigers. Gelden werden bijeengebracht voor de concentratiekampen en voor het generale Boerenhulpfonds.

Bovendien werd een plaatselijk fonds gevormd ter bevordering van Zuid-Afrikaansche belangen. Krachtig werden de pogingen gesteund om goede Hollandsche lectuur te verzamelen ter gratis verspreiding in Zuid-Afrika.

Doetinchem en omstreken. Het aantal leden bleef ongeveer onveranderd. De afdeeling organiseerde eene collecte, ook in de gemeente Wisch, die ruim *f* 800 opbracht. Verder werd door de afdeeling *f* 300 aan het Crist. Nat. Boeren comité, voor de vrouwenkampen, overgemaakt en *f* 100 gezonden aan het Schoolfonds. Ten slotte werden 300 loten van de Haagsche Pro Boer Vereeniging geplaatst.

Dordrecht en Omstreken. Het ledental der Afdeeling nam eenigermate toe, bij niet geringe wijziging door overlijden, veranderen van woonplaats of uittreding van velen. Het aangeboden eere-lidmaatschap werd aanvaard

door den heer Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE, lid van het Hoofdbestuur, wien als onvermoeid pleiter voor de zaak van het recht, de afdeeling van hare waardeering wilde doen blijken, en door den heer HIDDE NIJLAND, dien zij dank weet, in haar midden het Zuidafrikaansch Museum te hebben gesticht, welks beteekenis voor studie en leven wordt erkend. Op den dag der opening van 't Museum, legde het bestuur in stilte een lauwerkrans neder bij de buste van Z. H. Ed. ex-president S. J. P. KRUGER. Om de ontvangst der generaals BOTHA en DE LA REY, bij hun bezoek op particuliere uitnoodiging aan Dordrecht, zoo waardig mogelijk te doen zijn, droeg de afdeeling het hare bij, terwijl aan generaal C. R. DE WET, die verhinderd was te komen, uit den boezem van het bestuur, door aanbieding van een geschenk, werd hulde gebracht. In eigen kring was het bestuur werkzaam ten gunste van verschillende uit Zuid-Afrika verdreven of uitgeweken landgenooten en stamverwanten, terwijl uit de kas der afdeeling meermalen finantiëelen steun werd verleend, o. a. ook aan de zuster-afdeelingen te Schiedam en Rotterdam, respectievelijk voor het „Tehuis" en uit krijgsgevangenschap terugkeerende hulpbehoevende Nederlanders. In den meest uitgebreiden zin van het woord belastte zich het bestuur met het verkoopen en doen verkoopen van loten der Haagsche Pro Boer-vereeniging. Zooveel mogelijk zal daadwerkelijken steun worden verleend aan de „Commissie tot inzameling van boeken voor Zuid-Afrika". De dames, die op verzoek van het bestuur zouden samenwerken met het doel geld bijeen te brengen voor de weduwen en weezen in Zuid-Afrika, hebben, na vele beraadslagingen over het „hoe" en „wanneer" besloten aan hun voornemen geen gevolg te geven.

Enschedé en Omstreken. In het bestuur kwam geen verandering. De afdeelings-secretaris bericht ons dat aan

den oproep der Boeren generaals gaarne gevolg werd gegeven en kon aan het Generale Boerenhulpfonds ca. *f* 8000.— worden toegezonden.

Gorinchem en Omstreken. Het ledental neemt in den laatsten tijd zeer af. Financieele steun werd verleend aan de commissie voor Vee-uitvoer naar Zuid-Afrika, terwijl ook bijgedragen werd voor het gedenkteeken voor den gesneuvelden luitenant BOLDINGH.

's Gravenhage. Het ledental dezer afdeeling is in het afgeloopen jaar niet toegenomen. Het leeuwenaandeel van de werkzaamheden werd verricht door het Dames Sub-comité der afdeeling, dat door het uitzenden van kleedingstukken en geld aan de kampbewoners, het verleenen van onderstand hier te lande, het bijdragen aan de goederenzending van het hoofdbestuur, en het zenden van tabak, gelden, levensmiddelen en versnaperingen aan de krijgsgevangenen, veler nooden lenigde. Buiten het damescomité, om heeft de afdeeling een vijftal kisten schoolbehoeften naar de krijgsgevangen op de Bermuda's gezonden. Ook organiseerde de afdeeling in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen eene uitstekend geslaagde bijeenkomst. Met de Generaals werden tijdens hun verblijf te 's Gravenhage verschillende besprekingen door het afdeelingsbestuur gehouden, en, in samenwerking met de afdeelingen van het Alg. Ned. Verbond en het Christ. Nat. Boeren-Comité en met de besturen van het Broekhuizen fonds en de Haagsche Pro-Boer Vereeniging, werd eene collecte voor het Generale Boeren-hulpfonds georganiseerd, waarvan de opbrengst alle verwachtingen ver overtrof.

Groenlo. Deze afdeeling, juist één jaar geleden opgericht, deed niets van zich hooren.

Groningen. Het ledental dezer afdeeling bleef bijna gelijk. Op initiatief van het bestuur vormde zich een dames-comité, dat geld en goederen verzamelde voor de concentratiekampen. Eene lezing van den Heer GOLDSTEIN had slechts matig succes en ook eene lezing van Dr. MANSVELT, door deze afdeeling met de plaatselijke afdeeling van het Christ. Nat. Boeren-comité georganiseerd, trok weinig publiek.

Na het tot stand komen van den vrede was het duidelijk, dat nog ontzettend veel nood te lenigen was. De Generaals BOTHA en DE LA REY vonden dan ook, toen zij Groningen bezochten, een warm onthaal (Generaal DE WET was door ziekte verhinderd). Een eenige dagen later gehouden collecte bracht ruim zeventien duizend gulden op, welk bedrag, vermeerderd door nog ingekomen giften tot bijna dertig duizend gulden, aan het Generale Boeren-hulpfonds kon afgedragen worden.

Haarlem. Evenals het vorig jaar bedraagt het ledental nu 119. Door het vertrek van den voorzitter kwam er in het bestuur eenige wijziging. Aan eene uitnoodiging aan de boeren generaals om Haarlem te bezoeken kon geen gevolg gegeven worden, maar het afdeelingsbestuur maakte deel uit van de commissie tot het inzamelen van gelden voor het Generale Boeren-hulpfonds.

den Helder. De chronische kwaal der afdeeling: vermindering van ledental door vertrek, deed zich ook dit jaar weer gevoelen. Pogingen tot verkrijging van nieuwe leden hadden geen resultaat. Eenige steun werd aan arme Afrikaanders verstrekt door bemiddeling van den Heer COETZEE.

Hengelo, Borne, Delden. Geen verslag ontvangen.

Kinderdijk en Omstreken. Tegen 71 leden verleden jaar telt deze afdeeling nu 66 leden.

Een poging om eene lezing door den bekenden heer Poutsma te doen houden, mislukte, daarentegen had veel succes eene collecte voor het Generale Boeren-hulpfonds. Een aanzienlijk aantal loten der Haagsche Pro-Boer Vereeniging kon geplaatst worden en ook eenige exemplaren van Dr. Mansvelt's werk over het onderwijs in Zuid-Afrika. Met medewerking van het hoofdbestuur kon een slachtoffer van den oorlog in staat gesteld worden weder naar Zuid-Afrika te vertrekken, waar hij een betrekking gevonden had. Door den penningmeester dezer afdeeling werden ijverige pogingen in het werk gesteld ook te Krimpen a/d Lek eene afdeeling tot stand te brengen, voorloopig echter nog zonder resultaat.

Leiden en Omstreken. Het ledental der afdeeling verminderde, een zeer te bejammeren verschijnsel waar juist na het eindigen van den oorlog voor de Vereeniging, meer nog dan vroeger, te strijden valt voor het behoud onzer taal in Zuid-Afrika. De afdeeling heeft wederom eenige malen steun verschaft aan Afrikaners of gerepatrieerde Nederlanders en ook aan een krijgsgevangene op de Bermuda's geld toegezonden, benevens bijgedragen in de reiskosten van een Kaapkolonie-rebel. Voor de Haagsche Pro-Boer Vereeniging werden loten geplaatst en voor het Middelburgsche Dames-Comité lectuur (boeken en dagbladen) aangekocht en verzameld voor het krijgsgevangen kamp te Umballa.

De Boeren-generaals, die een bezoek aan Leiden hadden toegezegd, waren verhinderd gezamenlijk aan hun voornemen gevolg te geven. Generaal de la Rey echter heeft Leiden nog bezocht, bij welke gelegenheid hem door de collectanten-vereeniging een belangrijk bedrag, voor het Generale Boeren-hulpfonds verzameld, werd afgedragen, waarbij nog gevoegd werd het door Heeren Burgemeesters in de naburige plaatsen gecollecteerde.

Stud. afd. Leiden. Ook van deze Studenten afdeeling ontvingen wij geen verslag.

Maassluis en Omstreken. Deze afdeeling heeft getracht in de nabijgelegen plaatsen: 's Gravenzande, de Lier, Schipluiden, Maasland, Hoek van Holland en Rozenburg, afdeelingen te stichten, waartoe de Voorzitter in eenige dezer gemeenten spreekbeurten vervulde. Hoewel verschillende leden tot de Vereeniging toetraden, was het aantal tot het stichten eener afzonderlijke afdeeling niet toereikend.

Middelburg en Omstreken. Het ledental der afdeeling daalde van 100 tot 89, hoofdzakelijk door vertrek (7) en overlijden (3). De afdeeling verleende hare bemiddeling voor het plaatsen van loten der Pro-Boer Vereeniging en mocht ook hare pogingen om Inkomst-pandbrieven der Pretoria Hypotheek Maatschappij te plaatsen, met succes bekroond zien. In samenwerking met het Middelburgsche Dames-comité en met de plaatselijke afdeeling van het Christelijk Nat. Boeren-comité werd de ontvangst der Generaals geregeld en eene collecte voorbereid, met dit practisch resultaat dat bijna *f* 12000.— aan het Generale Boeren-hulpfonds kon afgedragen worden.

Naarden. Door overlijden en bedanken verminderde het ledental dezer afdeeling tot slechts 26 leden.

Nijmegen en Omstreken. Door de onjuiste redeneering dat nu Engeland, nà het tot stand komen van den vrede, voor de bewoners harer nieuwe koloniën moet zorgen en dus de Z. A. V. alle redenen van bestaan had verloren, slonk het ledental der afdeeling niet onaanzienlijk. Juist in deze gemeente, waar de belangstelling in de Boerenzaak zoo groot is geweest, wekte deze veranderde houding groote teleurstelling van het afdeelingsbestuur. Voor de

Haagsche Pro-Boer Vereeniging werden duizenden loten geplaatst en verder werden lectuur en goederen verzameld voor de gevangen Boeren in Portugal en ook lectuur bijeengebracht voor onze stamverwanten in Zuid-Afrika. Eene belangrijke lezing hield de heer ROVERS uit Amsterdam. De afdeeling leed een groot verlies door het overlijden van haren Voorzitter, den Heer TER HAAR BZN. op den 24 April 1902.

Rheden/Rozendaal. De afdeeling concentreerde hare werkzaamheden op het verzamelen van gelden ten behoeve van de slachtoffers van den oorlog. Te Velp en te Ellecom hielden de Heeren LOUW en PLOKHOOY lezingen. Ten bate der Haagsche Pro-Boer Vereeniging werden briefkaarten, loten, en photo's verkocht en voor het fonds der Boeren Generaals werd 14 October eene collecte gehouden, die ruim *f* 1400.— opbracht.

Rotterdam en Omstreken. In de eerste helft van dit jaar waren de werkzaamheden dezer afdeeling in hoofdzaak gericht op het steunen van slachtoffers van den oorlog.

Voor het Afrikaner Te huis in Schiedam werd *f* 250.— afgestaan, voor boekenzendingen naar de krijgsgevangenkampen en voor de studiën hier te lande van Afrikaansche jongelieden werden subsidiën gegeven. Dr. VAN DER GOOT en Prof. MULLER hielden uitnemende voordrachten met lichtbeelden ten bate der krijgsgevangenen in de kampen; de Heer CORNELISSEN en Mej. VAN BREUGEL hielden voordrachten ten behoeve der concentratiekampen. Het saldo van laatstgenoemde lezing, ruim *f* 600.— werd door een jonge-dames-commissie aan het afdeelingsbestuur ter hand gesteld en dit bedrag, evenals *f* 1000.— ontvangen van de Vereeniging „het Noorden", batig saldo van de uitgifte van een Zuid-Afrika album, aan den Heer H. J. EMOUS overgemaakt.

Na het sluiten van den vrede werd het door de afdeeling aan velen mogelijk gemaakt naar Zuid-Afrika terug te keeren en met de afdeelingen van het Alg. Ned. Verbond en van het Christ. Nationaal Boeren-comité op velerlei gebied samengewerkt, o. a. de regeling van de ontvangst der Generaals bij hun bezoek aan Rotterdam en het organiseeren der schaal-collecte voor het generale Boeren hulpfonds. Van eene toezegging van *f* 200.—, bijdrage in de kosten der repatrieering der krijgsgevangenen op St. Helena, werd geen gebruik gemaakt, aangezien een particulier deze kosten geheel voor zijne rekening nam.

Het ledental der afdeeling vermeerderde met 66 en voorts verdient vermelding dat de Heer P. R. Mees, lid van het afdeelingsbestuur, in de Alg. Vergadering tot Hoofdbestuurslid werd verkozen.

Scheveningen en Omstreken. Het aantal leden van de Afdeeling „Scheveningen en Omstreken" vermeerderde met 4 en verminderde met 7, zoodat het thans 75 bedraagt. Ten behoeve van het Generale Boerenhulpfonds werd, in vereeniging met de voornaamste Werklieden-corporaties te Scheveningen, eene algemeene collecte gehouden, die een bedrag van ruim *f* 2000 opbracht. Zoo ook werd steun verleend aan de Haagsche Proboervereeniging door den verkoop van loten en briefkaarten en het plaatsen van bussen voor giften ten behoeve der Vrouwenkampen en het tabaksfonds; daarvan was een opbrengst van ruim *f* 200 het resultaat.

Schiedam en omstreken. Een zeer goed werk heeft deze afdeeling verricht door het oprichten van een te Huis voor Afrikaners. De benoodigde gelden hiertoe werden verkregen door eene collecte, een gift van *f* 2000.— van het hoofdbestuur, een soirée, en giften van de afdeelingen Rotterdam, Leiden, Groningen en Dordrecht. Bovendien

werden voor huis en tuin vele giften in natura ontvangen en verkreeg het Bestuur voor de instelling vrijdom van belasting. Totaal werden 10 volwassenen en 13 kinderen verpleegd gedurende den tijd dat het tehuis geopend was (van April 1902 tot April 1903).

President STEYN ontving bij zijn aankomst te Hoek van Holland een schaal met bloemen en vruchten namens de afdeeling. De mogelijkheid om, tot oprichting van een hypotheekbank voor Zuid-Afrika en tot stichting van een stoomvaartlijn onder Nederlandsche Vlag op Zuid-Afrika te geraken, werd door de afdeeling onderzocht. Wat laatstbedoeld onderzoek betreft, kan medegedeeld worden, dat men tot een negatief resultaat kwam.

Utrecht en Omstreken. Het ledental der afdeeling bedraagt thans 302. Ook dit jaar beperkte zich de arbeid in de afdeeling verricht hoofdzakelijk tot het bureau en was er weinig aanleiding tot optreden naar buiten. Een belangrijke uitzondering werd hierop gemaakt, toen de drie Generaals bepaald hadden op 10 October, den verjaardag van President KRUGER, hun bezoek aan de Bisschopstad te brengen; niet weinig voorbereidende maatregelen werden toen vereischt; de groote welwillende medewerking van alle autoriteiten maakte dat die ontvangst tot haar recht kon komen. Na bezoek bij den Commissaris der Koningin, en daarna op het stadhuis, waar Burgemeester en Wethouders met den Gemeenteraad de helden ontvingen, werd de President van zijne woning afgehaald, en in de Domkerk eene plechtige samenkomst gehouden. Niet licht zullen de aanwezigen vergeten de roerende toespraak van den ouden grooten man zelf op die plaats, geheel onvoorbereid, gehouden tot opwekking om zijn volk te blijven steunen.

Bij het verlaten der stad door Z. H. E. op 14 October d. a. v. was het bestuur der afdeeling aan het station aanwezig.

Winterswijk en omstreken. Geen verslag ontvangen.

Zutphen. Aangaande de afdeeling Zutphen valt over het afgeloopen jaar niets bijzonders mede te deelen. Zij verloor door vertrek naar elders eenige leden, en leed onder de onverschilligheid, die zich na afloop van den oorlog bij een deel van het publiek heeft geopenbaard. Zij steunde bij meerdere gelegenheden de goede zaak zedelijk of financieel.

Zwolle en omstreken. Door vertrek uit deze gemeente trad de Heer H. J. E. WENCKEBACH als Secretaris af. Bij zijne vervanging werd tevens besloten het aantal bestuursleden van 5 op 10 te brengen, waarvan 5 te Zwolle moeten woonachtig zijn en de andere 5 uit de leden der buitengemeenten moeten gekozen worden.

De Generaals BOTHA en DE LA REY brachten een bezoek aan Zwolle en, dank zij de hulp van het dames-comité, kon een groot bedrag voor het Generale Boerenhulpfonds worden afgedragen.

Onder verdere pogingen om het lijden der slachtoffers van den oorlog te verzachten kan gewezen worden op de plaatsing van eenige honderd stuks loten der Haagsche Pro-Boer Vereeniging.

Dit jaarverslag bevat als bijlagen 4 en 5 de notulen der Algemeene Vergaderingen van 22 Mei 1902 en 21 Februari 1903. ***Algemeene Vergaderingen.***

Door Dr. VAN DAM is op de Algemeene Vergadering van 22 Mei de wenschelijkheid betoogd, dat deze notulen in het jaarverslag zouden worden opgenomen, opdat de leden op deze wijze ook kennis zouden kunnen nemen van de wenschen en voorstellen der minderheid.

Het hoofdbestuur geeft gaarne gehoor aan dit verzoek en vestigt er, tot goed begrip der zaak, de aandacht op,

dat de notulen der Buitengewone Algemeene Vergadering van 21 Februari nog voor wijziging vatbaar zijn, aangezien zij ter Algemeene Jaarlijksche Vergadering van 28 Mei 1903 nog goedgekeurd zullen moeten worden.

Rekening en Verantwoording.

De commissie, belast met het nazien der Rekening en Verantwoording van den penningmeester over het jaar 1901, bracht in de Algemeene Vergadering van 22 Mei verslag uit, bij monde van den Heer E. BRUCHNER. Op diens voorstel besloot de vergadering bij acclamatie aan den penningmeester, onder dankzegging voor zijn gevoerd beheer, decharge te verleenen.

Na eenige discussie, waarbij de wenschelijkheid betoogd werd ook eens nieuw bloed in deze balans-commissie te brengen, werden toch voor het nazien der boeken en bescheiden voor het loopende jaar dezelfde Heeren benoemd, zoodat de commissie voor de controleering der rekening en verantwoording van den penningmeester over het jaar 1902 wederom bestaat uit de leden: J. H. A. A. KALFF, Mr. H. J. TASMAN en E. BRUCHNER en de plaatsvervangende leden: Mr. P. W. DE KONING, R. W. J. C. VAN DEN WALL BAKE en F. VAN POPPELEN Jr.

De Penningmeester geeft bij de als bijlage tot dit verslag opgenomen Rekening over 1902 de volgende toelichting:

Bij het toelichten van de rekening en verantwoording over het jaar 1902, dient al dadelijk er op gewezen te worden, dat zij van de finantieele positie onzer Vereeniging op ult. December j.l. een minder juist denkbeeld geeft.

Onder de ontvangsten komt toch voor een bedrag van *f* 7000.— dat niet gerekend mag worden tot de beschikbare middelen te behooren. Het betreft hier eene overboeking uit het oorlogsfonds, naar aanleiding van een verzoek van bestuurderen van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten. Door dit bestuur werd ons in het najaar van 1902 met klem op de noodzakelijkheid gewezen om eenige jongelieden, die met beurzen, door de Regeering der Zuid-Afrikaansche Republiek beschikbaar gesteld, studeerden,

in staat te stellen, niettegenstaande het vervallen dezer beurzen hunne door den oorlog onderbroken studies weder op te vatten. Toen het Studiefonds verklaarde uit eigen middelen hier geen hulp te kunnen verschaffen, hebben wij gemeend dit uit het oorlogsfonds te mogen doen, omdat deze jongelieden inderdaad als slachtoffers van den oorlog waren te beschouwen. Dienovereenkomstig werden door ons *f* 7000.— geleidelijk over een tijdperk van 5 jaren te storten, beschikbaar gesteld. Dit daarvoor uitgetrokken bedrag, is op korten termijn belegd, en behoort feitelijk op kapitaalrekening thuis.

Verder dient rekening gehouden te worden met de omstandigheid dat eene subsidie van *f* 2000.— aan het persbureau van het algemeen Nederlandsch Verbond, hoewel niet in deze rekening voorkomende, toch reeds in 1902 toegezegd was en dan ook inderdaad in het nieuwe jaar betaald werd.

Vermindert men de ontvangsten met deze beide bedragen, dan blijkt dat het nieuwe jaar met een batig saldo van ruim *f* 3000.— aangevangen werd. Dat, niettegenstaande de hoogere uitgaven, een dergelijk resultaat bereikt kon worden, danken wij behalve aan een meerdere opbrengst van de contributies, aan de restitutie van een bedrag van *f* 2000.—, indertijd, bij de oprichting van een Nederlandschen boekhandel te Pretoria, door ons als subsidie betaald. Bij de contributies past de opmerking dat door sommige afdeelingen eerst gedurende het afgeloopen jaar het verschuldigde over vorige jaren gestort werd. Uit de toename der contributies valt dus niet eene evenredige uitbreiding van het ledental te constateeren. Aan giften werd ongeveer hetzelfde bedrag ontvangen als het vorige jaar.

Tot de extra uitgaven behoort eene subsidie van *f* 1000.—, aan Ds. SPOELSTRA verleend, voor de voltooiïng van zijne belangrijke studie over de geschiedenis der Nederd. Hervormde Kerk in Zuid-Afrika. Kleinere bijdragen werden gegeven voor het portret van wijlen prof. C. B. SPRUYT en de lezingen van den Heer SCHUTTE. Het aandeel van onze Vereeniging in de kosten van ontvangst der Boeren-generaals bedroeg *f* 939.91. De *f* 2500.— van het Taalfonds ontvangen ten behoeve van de Oost-Einde school te Pretoria werden in het afgeloopen jaar geheel uitgekeerd.

Ons effectenbezit vermeerderde door aankoop en schenking, en bestaat thans uit:

4 à	*f* 1000.—	Oblig.	3 %	Nederland.	
1 „	„ 100.—	„	3 %	„	
2 „	„ 1000.—	„	$3^1/_2$ %	Mij. tot Expl. van Staatssp.	1891.
1 „	„ 1000.—	„	$3^1/_2$ %	„ „ „ „ „	1887.

3	à *f* 1000.—	Pandbr.	3½ % Rotterdamsche Hyp. Bank.	
3	„ „ 1000.—	„	3½ % Hollandsche „ „	
3	„ Kr. 2000.—	Oblig.	3 % Oostenr. Locaal Spoorweg Mij.	
45	„ *f* 100.—	Aand.	Voorschotbank voor Zuid-Afrika.	
11	„ „ 600.—	„	Witwatersrand Mij. Elsburg B.	waardeloos.
3	„ £ 100.—	„	Algemeene Expl. en Bouw Mij.	waardeloos.
4	„ „ 50.—	„	M. Franken.	waardeloos.
1	„ *f* 500.—	„	Renkumsche Gasfabriek	
16	„ „ 1000.—	Bewijzen van Schuldbekentenis	Kolonisatie-Vereenig.	

welke fondsen bewaard worden door de Labouchere Oyens & Co's Bank.

Commissie van Emigratie en Informatie-Bureau.

Het was te voorzien dat na het eindigen van den oorlog een groot aantal personen naar Zuid-Afrika zou emigreeren om te trachten daar een bestaan te vinden.

Het Engelsche gouvernement maakte echter onmiddellijk zeer strenge beperkende bepalingen op de immigratie in de nieuwe koloniën, zoodat niemand zonder een speciale *persoonlijke* vergunning in de Transvaal of Oranje rivier kolonie toegelaten werd.

Daardoor werd het werk van het Informatie-Bureau zeer vergemakkelijkt, hoewel het geven van inlichtingen omtrent de wijze waarop men zich van een „permit" kan voorzien, eene uitgebreide correspondentie veroorzaakte.

Uit het verslag van den secretaris, den heer D. R. van Urk, stippen wij het volgende aan:

Uit den aard der zaak zijn de eigenlijke werkzaamheden van het Informatie-bureau onzer Vereeniging eerst weder begonnen, toen de vrede geteekend was Wel werden, voordat de oorlog geëindigd was, nog een vijftal machinebankwerkers door de vriendelijke tusschenkomst van de Boer Aid Association te Cleveland in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika geplaatst, maar deze bemiddeling lag natuurlijk, bij het beëindigen van den krijg, niet langer op onzen weg.

Maar in den beginne was het onze Informatie-commissie eensdeels moeilijk juiste en betrouwbare gegevens omtrent de gewijzigde toestanden in Zuid-Afrika te verkrijgen en

waren anderdeels de beperkende bepalingen van de Britsche regeering op de emigratie naar Zuid-Afrika een hinderpaal voor velen, die in de nieuwe Engelsche koloniën een middel van bestaan hoopten te vinden. Later werden wij in staat gesteld personen, die zich om inlichtingen tot ons bureau wendden, betrouwbaar voor te lichten en een groot aantal handwerkslieden, voornamelijk in de bouwvakken, emigreerden naar Zuid-Afrika. Ook vertrokken wederom daarheen een niet onaanzienlijk deel der onvrijwillig gerepatrieerden, meest ambtenaren der Ned. Zuid Afrikaansche Spoorweg Maatschappij, die gedeeltelijk van de voorlichting onzer commissie omtrent het verkrijgen van een „permit" of over den toestand in Zuid-Afrika, profiteerden.

Adresverandering Informatie-Bureau.

Bij het tot stand komen van de „Voorschotkas voor Zuid-Afrika" hebben wij ons Informatie-bureau naar het adres dezer nieuwe instelling, Damrak 95, verplaatst. Naast het voordeel eener vergemakkelijkte samenwerking, staat hier eene besparing van kantoorhuur, omdat de Voorschotkas zoo beleefd was ons het lokaal gratis ter beschikking te stellen. Daarbij is het ons aangenaam te kunnen vermelden dat de secretaris der Informatie-commissie, de heer D. R. van Urk, die met zooveel liefde en ijver zijne werkzaamheden een lange reeks van jaren verricht heeft, aan het hoofdbestuur te kennen heeft gegeven dat hij — desgewenscht zelfs zonder eenige vergoeding — zijne krachten verder ter beschikking van het Informatie-bureau hield. Het hoofdbestuur meende dit voorstel niet geheel te moeten accepteeren, maar door het bovenbedoelde wegvallen van de kantoorhuur en door eene vermindering in het salaris van den heer van Urk, is eene niet onbelangrijke besparing op de post Informatiebureau verkregen, zonder dat het verdienstelijk werk van dit bureau daardoor iets van zijne waarde verliest.

Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten.

Het Bestuur van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten bracht het hier volgende verslag over 1902 aan het Hoofdbestuur uit:

VERSLAG van Bestuurders van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten over het jaar 1902.

Ter voldoening aan Art. 4 van hun Reglement hebben Bestuurders van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten hierbij de eer U het Verslag aan te bieden hunner verrichtingen gedurende het jaar 1902.

In de samenstelling van onze Commissie kwam geene verandering.

Het afgeloopen jaar kenmerkte zich door eene niet onbelangrijke vermeerdering van arbeid. Bleven toch de Zuid-Afrikaansche jongelui, die tijdens den oorlog door ons werden gesteund, onze zorgen vragen, ook keerden vroegere kweekelingen uit de gevangenschap of van het oorlogsterrein weer om hier hunne studiën te hervatten en klopten anderen voor het eerst om hulp aan.

J. H. GEY VAN PITTIUS, die met eene toelage[1]) deels van Uwe Vereeniging, deels van het Taalfonds, studeert, deed in Mei zijn Candidaats-examen in het Zuid-Afrikaansche recht aan de Utrechtsche Universiteit en bereidt zich nu voor om te Leiden het Doctoraal-examen daarin te doen. Evenals de overige juristen studeert hij ook te Londen, waar hij reeds het eerste examen met succes volbracht; dit is noodig geworden door den gewijzigden toestand, daar geen jurist zonder Engelschen graad in Zuid-Afrika kan practiseeren.

J. D. DU TOIT, die tijdens den oorlog tot ons kwam, heeft zijn doctoraal-examen in de Theologie aan de vrije universiteit afgelegd en hoopt weldra, na te zijn gepromoveerd, naar Zuid-Afrika terug te keeren. De beurs, die tijdelijk te zijner beschikking was gesteld, moest worden ingetrokken toen de rechtmatige bezitter herwaarts terug kwam.

M. J. PRAETORIUS, die aan de vrije universiteit in de rechten studeert met een beurs van het Studiefonds, zette zijne studiën hier en te Londen voort en slaagde aldaar voor zijn eerste examen.

D. G. J. VAN HOYTEMA, die met eene toelage van het Taalfonds te Leiden in de Rechten studeert, zette aldaar zijne studiën voort.

L. H. WAGNER, met eene toelage van het Taalfonds, is bij afloop van den cursus overgegaan naar de vijfde klasse van het Gerefor-

[1]) Vgl. voor deze toelagen het Jaarverslag van 1900, blz. 28.

meerd Gymnasium. Hij woonde tot nu toe bij zijn oom, den Heer P. J. KLOPPERS, directeur van het Schoolmuseum alhier.

F. POSTMA is als student aan de vrije Universiteit ingeschreven en studeert aldaar met eene toelage van Uwe vereeniging in de oude letteren.

W. E. BOK Jr., die te 's-Gravenhage woont, studeert met een beurs uwer Vereeniging te Leiden in de Rechten en heeft dezer dagen zijn doctoraal-examen met goed gevolg afgelegd. Ook in Londen is hij ingeschreven.

G. BERNARD FORTUYN, met eene toelage van Uwe Vereeniging, zal weldra zijn doctoraal-examen in de rechten doen en hoopt nog in dezen cursus in Groningen te promoveeren.

In den nazomer kwam uit de Indische gevangenschap tot ons terug M. MALHERBE, die reeds bij zijn vertrek naar het oorlogsterrein candidaat in de Rechten was aan de Utrechtsche Universiteit; hij liet zich inschrijven in Londen, waar hij het eerste examen met den eersten graad volbracht en deed een welgeslaagd aanvullings-examen voor Zuid-Afrikaansch recht te Utrecht. Hij wordt gesteund door een beurs uwer vereeniging.

C. WEILBACH en D. BODENSTEIN keerden ook in November weer en werden opnieuw gehuisvest bij Mevr. MEINSMA te Amersfoort. Beiden hopen nog in dezen cursus eind-examen aan het Gymnasium te kunnen doen. C. WEILBACH, die vóór den oorlog was geslaagd voor de 6e klasse, deed met Kerstmis aanvullings-examen en werd opnieuw tot de 6e klasse toegelaten, terwijl D. BODENSTEIN zich door privaatlessen voor het eind-examen voorbereidt. Zij studeeren met beurzen, door Transvaalsche particulieren te onzer beschikking gesteld, die nog niet afgeloopen zijn.

H. FOURIE kwam in December tot ons terug en woont weder te Zwolle ten huize van Ds. A. DE HAAN; dank zij de groote welwillendheid en de medewerking van Rector en leeraren van het Zwolsche gymnasium is er alle hoop dat zijn tijd tot voorbereiding voor de Universiteit niet al te lang zal duren. Hij studeert met een beurs van uwe Vereeniging.

J. C. ROCHÉ POHL, uit de Kaapkolonie, begon tegen het eind van 1902 zijne rechtsgeleerde studiën met een beurs van uwe Vereeniging en volbracht zijn eerste examen te Londen.

P. VAN DRIMMELEN begon met eene toelage van het Taalfonds te Utrecht zijne studiën in de Theologie.

Belangrijk was dit jaar voor ons door de uitbreiding van onzen arbeid en het toenemen van het getal onzer kweekelingen, maar ook doordat de veranderde omstandigheden en wassende behoeften

ons noopten pogingen in het werk te stellen tot reorganisatie van ons fonds en het verkrijgen van meer zelfstandigheid. Eenige malen werd met het Bestuur uwer Vereeniging tot voorbereiding daarvan gecorrespondeerd en geconfereerd; een nauwere band met het Algemeen Nederlandsch Verbond werd gelegd en de hoop is bij ons levendig dat wij in het volgend jaar zullen kunnen getuigen van vooruitgang in elk opzicht.

Moge weldra ook het Studiefonds, dat bij zijn stillen arbeid het grootste belang van Zuid-Afrika op het oog heeft: het vormen van degelijke jonge mannen, die een kern zijn in hun vaderland, de sympathie vinden van allen, wier hart warm klopt voor het stamverwante Zuid-Afrika.

J. H. GUNNING WZN., *Pres.*
AMSTERDAM, April 1903. JOH. W. PONT, *Secr.*

Het hoofdbestuur vestigt de aandacht van alle leden op de bij dit verslag ingesloten brochure van het Studiefonds, overtuigd dat ieder, naar zijn vermogen, zal bijdragen om het nuttig werk, dat het Studiefonds verricht, te kunnen uitbreiden.

Voorschotbank voor Zuid-Afrika.

Het verslag van het Bestuur van de Voorschotbank voor Zuid-Afrika aan de aandeelhouders kunnen wij ditmaal niet opnemen. Met het uitbrengen van dit verslag wordt nl. gewacht, totdat de Heer Mr. J. B. LOMAN, penningmeester onzer Vereeniging en bestuurslid van de Voorschotbank, uit Zuid-Afrika is teruggekeerd, wanneer tevens over de hervatting der werkzaamheden onder de gewijzigde omstandigheden in Zuid-Afrika beslist zal worden.

Officieus vernamen wij, dat het Bestuur voorstellen zal, het kleine avans der winst- en verliesrekening op „Dubieuse Debiteuren" af te schrijven.

Taalfonds.

Ook dit jaar brengt het Bestuur van het „Taalfonds tot behoud en bevordering van het Hollandsch als Volkstaal in de Boeren-Republieken van Zuid-Afrika" geen ver-

slag aan onze Vereeniging uit. Het fonds is ook in 1902 voortgegaan in enkele dringende gevallen van belangrijken nood hulp te verleenen, voornamelijk in overleg met het Studiefonds.

De financiëele draagkracht van het fonds is in de oorlogsjaren zeer verminderd, zoodat het Bestuur zal dienen te overwegen of — en zoo ja, op welke wijze — verder gearbeid zal kunnen worden.

Nederl. Maatschappij tot handhaving van Stamverwante belangen in Zuid-Afrika.

De gelden dezer Maatschappij staan nog — evenals ten vorige jare — rentegevend uit. Er werden eenige voorschotten verleend, voor welke taak nu samenwerking met de Voorschotkas voor Zuid-Afrika is verkregen. Verder beoogt deze maatschappij bevordering van het onderwijs — speciaal het ambachts-onderwijs — in Zuid-Afrika, en zijn de eerste stappen in die richting reeds gedaan.

Bureau van Informatie voor den Handel en industrie met Zuid-Afrika.

Dit bureau, door de afdeeling Rotterdam in het leven geroepen, kon gedurende het afgeloopen jaar weinig verrichten. Waar de toestanden langzamerhand weder normaal worden en er, behalve de naar Zuid-Afrika terugkomende Burgers en Oud-Nederlanders, ook nieuwe krachten uit Nederland emigreeren, is het te hopen dat de handelsverbindingen zich weder zullen verlevendigen en er voor dit bureau een tijd van drukke actie zal aanbreken.

Verzachting van de gevolgen van den oorlog.

Ook dit jaar heeft de hoofdwerkzaamheid van onze Vereeniging bestaan in de verzachting van de gevolgen van den oorlog, een moeilijk en vaak ondankbaar werk voor eene Vereeniging die niet bedoelt te zijn eene liefdadige instelling, en die uit den aard der zaak de meest dringende aanvragen kreeg van een zeer klein deel der slachtoffers, die naar Nederland waren teruggekeerd, en moeilijk te overtuigen waren, dat aan de andere zijde van den evenaar in vaak dringender nooden was te voorzien.

. Een groot deel van het onderstands-werk hier te lande bleef echter in de handen van het Christ. Nationaal Boerencomité en het Nederlandsch comité voor Transvaal, die na een nauwgezet onderzoek de uit ons Oorlogsfonds te hunner beschikking gestelde sommen besteedden en aan vele slachtoffers steun konden verleenen.

Vereenigde Comité's.

De samenwerking tusschen de Vereenigde comité's bleef bestaan, maar het bleek na het eindigen van den oorlog weldra onnoodig de geregelde wekelijksche en maandelijksche vergaderingen voort te zetten. De meeste zaken, waarin overleg met de andere comité's noodzakelijk bleek, konden door correspondentie of circulaires behandeld worden, en op uitnemende wijze heeft Jhr. J. DE GRAEFF, adjunct-secretaris der Vereenigde comité's, zich van dit deel zijner omvangrijke taak gekweten. Hem zij dan ook hier een woord van dank voor zijne krachtige medewerking gebracht. Genoemde heer maakte zich verder verdienstelijk door, ingevolge een door de Vereenigde Comité's genomen besluit en op aanwijzing van het Ned. Bijstandsfonds te Pretoria, eene partij goederen aan te koopen en voor de expeditie naar Afrika zorg te dragen. Deze bezending bestond uit flanelette, gedrukt katoen, lakens, schoenen, duivelssterk, band, garen, knoopen, enz., ter totale waarde van *f* 18.360,—.

De 53 kisten werden den 26en April met het s.s. „König" naar Durban verscheept ter doorzending naar Pretoria. Zij werden 2 à 3 maanden later door het Bijstandsfonds ontvangen en kon deze op zeer nuttige wijze besteed worden.

Voor deze zending werden de volgende bijdragen gegeven:

Haagsche Sub-Comité	*f*	600.—
Alcmaria	„	1 000.—
Amajuba-Comité	„	1 880.67
Middelb.-Comité	„	1 000.—

terwijl het saldo, benevens de transportkosten, door het Oorlogsfonds gedragen werden.

Een gedrukt verslag over de werkzaamheden der Vereenigde comité's tot op 1 Juli 1902 zag in Augustus jl. het licht; verschillende der aangesloten comité's hebben sedert opgehouden te bestaan of wachten op eene gunstige gelegenheid om het nog aanwezige kas-saldo op geschikte wijze te besteden en hunne werkzaamheden te beëindigen. Ook onze Vereeniging meende langzamerhand te moeten ophouden met den hierboven bedoelden steun, hier te lande door tusschenkomst van het Christ. Nationaal Boerencomité en het Nederlandsche comité voor Transvaal verleend.

Gewijzigde toestand door het tot stand komen van den vrede.

Het Hoofdbestuur was door het onverwacht eindigen van den oorlog verrast, en de vraag „Wat nu" viel niet gemakkelijk te beantwoorden, vooral door de schaarsche berichten die — en dat nog wel alleen van Engelsche zijde — Europa bereikten omtrent de redenen, die tot het sluiten van den vrede hadden geleid.

Het bureau draalde echter niet en riep tegen den 16en Juni eene hoofdbestuursvergadering bijeen en tegen den 8en Juli daaropvolgende eene gecombineerde vergadering van hoofdbestuur en afdeelingsvoorzitters, welke heeren, volgens art. 9 der Statuten, een raad van advies vormen.

De hoop dat, zoo al niet voor den 16en Juni, dan toch zeker voor den datum van laatstbedoelde vergadering de gegevens uit Afrika ontvangen zouden zijn, die het hoofdbestuur in staat zouden stellen zich een duidelijk beeld van den toestand ná het sluiten van den vrede te vormen, werd niet verwezenlijkt.

Op beide vergaderingen kon dan ook niets anders gedaan worden dan in algemeene termen over de toekomstige werkzaamheid der Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging te spreken, waarbij men de hoop uitte dat de generaals

BOTHA, DE WET en DE LA REY, die volgens berichten naar Europa zouden komen, meer licht in deze zouden kunnen verspreiden. Het Bureau stelde daarom alle krachten in het werk om zoo spoedig doenlijk voeling met de Generaals te krijgen en zond eene telegraphische uitnoodiging naar Madeira, den generaals verzoekende, zoo mogelijk terstond na aankomst in Europa, naar Amsterdam door te reizen.

Bezoek der Generaals aan Amsterdam.

Onder voorzitterschap van Mr. W. Baron ROËLL vormde zich een comité van ontvangst in de hoofdstad waarin, behalve een aantal particulieren, zitting namen een drietal bestuursleden van de Ned. Zuid-Afr. Vereeniging, van het Ned. Comité voor Transvaal en van het Christ. Nationale Boeren Comité.

Telegrafisch werd uit Madeira de toezegging ontvangen dat het eerste officieele bezoek der generaals Amsterdam zou gelden en de Heer J. A. WORMSER, waarnemend voorzitter der Vereeniging, begaf zich naar Southampton om BOTHA, DE WET en DE LA REY bij hun aankomst in Europa namens de Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging te begroeten en de besprekingen over het toegezegde bezoek aan Amsterdam te voeren.

Tot ons leedwezen moest door verschillende omstandigheden het voorgenomen bezoek van week tot week worden uitgesteld en mochten wij eerst den 11en September de Generaals in Amsterdam verwelkomen.

Bij aankomst van den extra-trein uit 'sGravenhage hield Mr. W. Baron ROËLL een welkomstrede in de wachtkamer van het Centraal-Station, waarop door Generaal DE LA REY geantwoord werd. Daarop werd naar de Nieuwe Kerk gereden, waar achtereenvolgens Prof. DE LOUTER namens onze Vereeniging, de heer H. BIJLEVELD namens het Christ. Nat. Boeren-comité, en Dr. J. TH. DE VISSER namens het Ned. Comité voor Transvaal, de

deputatie toespraken. Na afloop dezer plechtige bijeenkomst werden de Generaals door Burgemeester en Wethouders en den Gemeenteraad ten stadhuize ontvangen en de toespraak van Generaal DE WET, in beantwoording van de welkomstrede van den Burgemeester, Mr. W. F. VAN LEEUWEN, maakte op alle aanwezigen een diepen indruk.

Niet nieuwsgierigheid drijft ons hierheen, (zoo sprak hij), wij wisten hoe warm de harten kloppen, want wij zijn bloed van een en vleesch van een, en van taal nauw verwant. Wij zijn in de eerste plaats gekomen om den nood van ons volk, die geen pen kan beschrijven, of hij zou van plaats tot plaats, van man tot man, van vrouw tot vrouw moeten gaan om te aanschouwen. Honderden en honderden zijn vaderloos en hebben geen mannen om hun plaats te voorzien van het noodige. Dat die hulp door onze nieuwe regeering zal worden verleend, betwijfel ik sterk. Daarom zijn wij hier om hulp en vragen niet voor het algemeen, maar voor weduwen en weezen, voor de allerbehoeftigsten.

Na een rijtoer werd in „huize Couturier" het tweede ontbijt gebruikt en daarna gereden naar het Paleis voor Volksvlijt, waar in de groote zaal een indrukwekkende betooging plaats had.

Het voornemen om, nà een gemeenschappelijk middagmaal, een korte bespreking met de generaals te houden, moest op verzoek dezer heeren vervallen, maar in plaats daarvan werd afgesproken den volgenden dag te 's-Gravenhage, waar het driemanschap verblijf hield, eene conferentie te houden, waarbij ook bestuursleden der beide zuster-Vereenigingen aanwezig zouden zijn.

Hulp aan de Generaals aangeboden.

Het herhaalde uitstellen toch van het toegezegde bezoek was oorzaak dat het Bureau nog steeds geen gevolg had gegeven aan het voornemen om aan de Generaals de hulp onzer organisatie aan te bieden bij het verzamelen van gelden ten behoeve van de slachtoffers van den oorlog. Bij

monde van Mr. J. DE LOUTER, lid van ons hoofdbestuur, werd in de Nieuwe Kerk deze hulp officieel aangeboden en dit aanbod op de bovenbedoelde conferentie te 's Gravenhage, welke samenkomst door twee leden van ons hoofdbestuur werd bijgewoond, nader bevestigd.

Het plan met betrekking waartoe men op deze conferentie tot overeenstemming geraakte, bestond hierin, dat aan alle burgemeesters eerst door de Generaals zou worden gevraagd of zij bereid waren hunne medewerking te verleenen, in welk geval het dan de bedoeling was rechtstreeks met ieder de inzameling te regelen, om, zoodra de plaatselijke comité's gevormd waren, een krachtige opwekking voor het beschikbaar stellen van gelden tot het publiek te richten. Zoowel de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging als de andere Comité's zouden dan die oproep hebben moeten steunen.

Algemeen werd dit een beter plan gevonden dan gebruik te maken van de bemiddeling van een of meer der bestaande vereenigingen of comités.

Vóór dat echter aan bovenstaand voornemen ook maar het allereerste begin van uitvoering was gegeven, verscheen van de Generaals het volgend:

Beroep op de beschaafde wereld.

anifest der ieneraals.

Het zal de wereld nog versch in het geheugen zijn, hoe de Boeren na een bangen strijd voor hunne onafhankelijkheid van meer dan twee en een half jaar, eindelijk genoodzaakt zijn geworden de termen van overgave, hun door de Regeering van Zijne Britsche Majesteit, Koning EDUARD VII voorgelegd, door middel van hunne afgevaardigden te Vereeniging aan te nemen.

Gelijktijdig werd ons door die afgevaardigden opgedragen ons naar Engeland te begeven, ten einde in de eerste plaats een beroep op onze nieuwe Regeering te doen om de ontzachelijke ellende, die door de lengte en breedte der nieuwe Kolonies heerscht, te verzachten. Slaagden wij hierin niet, dan zouden

wij een beroep voor liefdadige bijdragen op de menschelijkheid van de beschaafde wereld doen.

Daar wij er tot dusverre niet in geslaagd zijn de Engelsche Regeering te bewegen ons volk verder behulpzaam te zijn, en de nood onbeschrijfelijk hoog is, blijft er voor ons niets óver dan ons te wenden naar de volkeren van Europa en Amerika.

In de hachelijke dagen die wij doorworstelden, was het ons en de onzen zoet, gedurig blijken van sympathie uit alle oorden te ontvangen. De geldelijke en andere ondersteuningen aan onze vrouwen en kinderen in de concentratie-kampen, en aan de krijgsgevangenen in alle deelen der aarde, droegen oneindig veel bij om het lot van die arme ongelukkigen te verlichten, en wij nemen deze gelegenheid te baat om namens het volk van de gewezen Republieken onzen innigen dank te betuigen aan allen, die ons in het verleden liefdadiglijk hebben ondersteund. Het Boeren-volkje kan nimmer de hulp vergeten, die hetzelve bewezen werd in de donkere uren van zijne beproeving.

Het volk van de twee Republieken had alles veil voor zijne onafhankelijkheid en nu de worstelstrijd voorbij is, staat het totaal geruineerd. Hoewel wij niet de gelegenheid hadden een nauwkeurigen staat op te maken van de verwoesting, aangericht in de twee Republieken, zijn wij op grond van onze persoonlijke kennis overtuigd, dat er minstens dertig duizend huizen op de boerenplaatsen en bovendien tal van dorpen door de Britten gedurende den oorlog verbrand of vernield zijn.

Onze woningen met de meubelen zijn verbrand of vernield, onze boomgaarden neergeveld, alle landbouwgereedschappen stuk geslagen, molens vernietigd, elk levend dier is weggevoerd of gedood — niets bleef ons, helaas! over. Het land is eene woestenij. Ook heeft de oorlog vele slachtoffers geëischt en het land weergalmt van het geween der hulpelooze weduwen en weezen.

Bovendien behoeft niet te worden herinnerd hoeveel in de toekomst voor de opvoeding van de kinderen onzer burgers zal noodig zijn.

In dezen grooten nood wenden wij ons nu tot de wereld met het verzoek om door liefdadige bijdragen onze weduwen

en weezen, onze verminkten en andere nooddruftigen te hulp te komen en onze kinderen behoorlijk te doen onderwijzen.

Wij wijzen op de verschrikkelijke gevolgen van den oorlog, om onze groote behoefte ter kennis van de wereld te brengen en geenszins om de gemoederen op nieuw gaande te maken. Het zwaard rust nu in de schede en alle geschillen zwijgen in tegenwoordigheid van zoo groote ellende.

De schade, door den oorlog berokkend, is onbeschrijfelijk groot, zoodat het kleine bedrag dat Engeland, volgens de termen van overgave, zal schenken, zelfs indien tienmaal vermenigvuldigd geheel en al ontoereikend zal zijn om ook maar de oorlogsverliezen te dekken.

De weduwen en weezen, de verminkten en nooddruftigen, en onze kinderen voor wie alleen wij dit beroep doen, zullen dus daaruit weinig en in de meeste gevallen niets trekken.

Generale Boeren Hulpfonds.

Alle bijdragen zullen gestort worden in een fonds genaamd „Het Generale Boeren-Hulpfonds", en dit fonds zal uitsluitend besteed worden om in de behoeften van de personen, voor wie hetzelve verzameld wordt nu en in de toekomst te voorzien.

Wij verzoeken vriendelijk de hartelijke samenwerking van de bestaande Comité's in de verschillende landen van Europa en Amerika, en staan nu op het punt die landen beurtelings een bezoek te brengen ten einde de zaak behoorlijk te organiseeren.

LOUIS BOTHA,
C. R. DE WET,
J. H. DE LA REY.

Gebrekkige organisatie.

Het was taal die pakte, maar indien in dezelfde bladen, die deze proclamatie bevatten, tevens vermeld had kunnen worden hoe de inzameling van giften was georganiseerd en waar men zijne giften kon storten, dan zoude — wij zijn er zeker van — het resultaat oneindig grooter geweest zijn.

Een tweetal dagen nà het verschijnen van het manifest richtte het Bureau zich telegrafisch tot de generaals en

verspreidde, nà ontvangen autorisatie, het volgende bericht in de bladen:

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Het hoofdbestuur van bovengenoemde Vereeniging brengt ter algemeene kennis dat, in afwachting van de tot standkoming der organisatie voor de inzameling van gelden voor de nooden in Zuid-Afrika, waarvan melding is gemaakt in het manifest der Boeren-Generaals, en in overleg met deze, de penningmeester is gemachtigd giften voor het Generale Boeren-Hulpfonds in ontvangst te nemen. Bij de toezending is de bestemming „voor het Generale Boeren-Hulpfonds" te vermelden.

Het adres van den penningmeester is Mr. J. B. LOMAN, Keizersgracht 389, Amsterdam.

Een ander nadeel der gebrekkige organisatie was het niet voldoende publiceeren van het doel, waarvoor de gelden zouden aangewend worden, en van de commissie die het te vormen fonds zou beheeren.

Op onze hoofdbestuursvergadering van 2 October 1902 werd deze zaak ernstig besproken en de heer CHARLES BOISSEVAIN verklaarde zich bereid de Generaals op deze feiten te wijzen en te trachten het kwaad zooveel mogelijk te herstellen. Het was niet dan met inspanning van alle krachten dat het den heer BOISSEVAIN gelukte den 5den October de volgende machtiging door de generaals geteekend te krijgen:

Wij machtigen de „Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging" en het „Christelijk Nationaal Boeren Comité" mede te deelen:

dat de gelden, die door of namens ons verzameld zullen worden, zullen gebruikt worden voor de weduwen, weezen, verminkten en nooddruftigen en voor de opvoeding;

dat de verzamelde gelden zullen worden beheerd en geadministreerd door ons met een comité in Zuid-Afrika bestaande uit President STEYN, waarn. president BURGER, oud procureur Generaal SMUTS, oud-rechter HERTZOG, Ds. J. LOUW, Ds. A.

LOUW, DS. KESTELL, DS. MARQUART en DS. KRIEL welke commissie later aangevuld en bevestigd zal worden,

en dat alle comité's. die ons helpen in het verzamelen der gelden worden uitgenoodigd die te storten:

bij den heer W. J. C. BREBNER, Thesaurier van het „Generale Boeren-Hulp Fonds", voorloopig kantoor: „HOTEL DU VIEUX DOELEN", 's Gravenhage en de heeren SCHEURLEER & ZOONEN, Spuistraat, 's Gravenhage.

Wij zijn den heer BOISSEVAIN dankbaar voor hetgeen hij verkreeg, maar reeds was de geestdrift die het manifest der Generaals had weten op te wekken hier en daar niet onbelangrijk bekoeld en de giften stroomden niet zoo rijkelijk als men had gehoopt en bij een beter aanpakken der zaak had mogen verwachten.

Verwijten aan het adres onzer Vereeniging.

Men begon onze Vereeniging te verwijten dat zij niet actief genoeg was opgetreden en de geestige teekenaar van „De Amsterdammer," de heer JOH. BRAAKENSIEK, wijdde in het nummer van 9 November zelfs een plaat aan de Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging, haar voorstellende als eene geeuwende dame te bed, met het onderschrift: „Wacht nog even, kijk maar, ze wordt wakker."

Het bureau, voorloopig gebonden door eene belofte van geheimhouding omtrent het verhandelde op de conferentie van 12 September, kon niet de redenen publiceeren waarom de Zuid-Afrikaansche Vereeniging of de Vereenigde Comités met hare vele vertakkingen, de inzameling voor het Generale Boeren-Hulpfonds niet over het geheele land georganiseerd had en het antwoordde daarom niet op de — meest anonieme — aanvallen.

Het lid van het hoofdbestuur, Prof. Mr. J. DE LOUTER te Utrecht, greep echter naar de pen en van zijn hand verscheen in het Utrechtsch Dagblad van 28 October eene duidelijke uiteenzetting en verdediging van het beleid onzer Vereeniging, welk stuk in de meeste andere bladen

werd overgenomen. De schrijver ontveinsde zich niet dat het bureau zich bij het begin van den oorlog beter had kunnen inrichten en door het stichten van een tijdelijk kantoor met bekwame en goed gesalarieerde hulp, voorzitter, penningmeester en secretaris van veel ondankbaar en tijdroovend werk had kunnen ontheffen, maar erkende aan de andere zijde, dat niemand eene actie van drie jaren kon voorzien. Was dit het geval geweest dan zou het bureau voorzeker geen oogenblik geaarzeld hebben tot eene speciale organisatie over te gaan en zich gesalarieerde hulp te verzekeren.

Wij vertrouwen echter dat, nà lezing van bovenstaande uiteenzetting, niemand onze Vereeniging zal blijven verwijten niet genoeg hulp betoond te hebben aan de Generaals bij hun edel streven om de gevolgen van den oorlog zooveel mogelijk te verzachten.

Staat van het Oorlogsfonds.

Evenals verleden jaar geven wij ook nu een staatje van ons oorlogsfonds, waarbij eene nadere toelichting ons overbodig voorkomt.

FONDS.

Ontvangsten tot 31 December 1901		*f* 1.425.353.16
Uitgaven „ 31 „ 1901		„ 879.035.22
		f 546.317.94
Saldo in kas op 1 Januari 1902	*f* 7.817.94	
Prolongaties	„ 538.500.—	
		f 546.317.94

ONTVANGSTEN.

Giften	*f* 52.543.49
Interest	„ 14.568.23
Restitutie voorschot	„ 2.729.04
Bijdragen voor zending goederen door Vereenigde Comité's	„ 2.700.—
	f 618.858.70
Saldo Debet bij de N.B.&C.V.v.Z.A. op 31 Dec. 1902	„ 5.271.82
	f 624.130.52

UITGAVEN.

Bijstandsfonds v. Zuid-Afrika, Remisen n. Pretoria. . .	*f*	149.894.44
" " " " " Bloemfontein	"	89.323.05
" " " " " Kaapstad . .	"	2.874.20
" " " " " Durban . . .	"	6.705.38
Uitzending boeken krijgsgevangenen	"	203.14
Bijdrage predikant krijgsgevangenen Portugal	"	750.—
Ondersteuning in Nederland, waaronder bijdragen aan Chr. Nat. Boeren Comité, Commissie van Onderstand en Transvaal Comité.	"	37.990.49
Voorschotten in Nederland	"	10.356.36
Middelburgsch Comité voor vracht op goederenzendingen.	"	468.11
Vereenigde Comités goederenzending, vracht enz. . .	"	18.424.72
Goederen Bazaar Zuid-Afrik. Weezen	"	2.181.25
Bijdrage Tehuis Schiedam	"	1.000.—
Bijdrage Studiefonds voor beurzen	"	7.000.—
Onkosten, telegrammen enz.	"	459.38
Prolongaties op 31 December 1902	"	296.500.—
	f	624.130.52

Saldo Debet op 1 Jan 1903 . *f* 5.271.82
Prolongaties. . . . . *f* 296.500.—
Totaal der uitgaven in 1902 . . . . *f* 327.630.52

Krijgsgevangenen.

Hoewel de ontberingen der krijgsgevangenen bij het verschijnen van dit verslag reeds velen minder scherp voor den geest zullen staan, willen wij niet nalaten hier een woord van warme hulde te brengen aan den Heer B. A. Wennink, consul der Nederlanden te Colombo, die veler leed heeft verzacht en geen moeite spaarde om den krijgsgevangenen het leven te vergemakkelijken. Het hoofdbestuur ontving van genoemden Heer een zeer nauwkeurig gespecificeerde rekening en verantwoording der toegezonden gelden, waarvoor wij hem ten zeerste dankbaar zijn.

Gift Schoolfonds.

Blijkt reeds uit het hierna te vermelden verslag van het Bijstandsfonds te Pretoria, dat in Zuid-Afrika uit de

door ons verstrekte middelen het nationaal onderwijs naar vermogen werd gesteund, ook hier te lande deden wij uitgaven voor dit doel. Eene alhier bestaande commissie, die zich vóór den oorlog belastte met de uitzending van onderwijzers, was met de indertijd door haar uitgezonden personen voeling blijven houden en toen in de voormalige Zuid-Afrikaansche Republiek het bijzonder Hollandsch onderwijs zich op initiatief der nog aanwezige onderwijzers en met krachtigen steun der bevolking organiseerde, was deze Commissie het aangewezen lichaam om zich ook verder de belangen van het nationaal onderwijs aan te trekken. Wij verstrekten haar een crediet van *f* 25,000.—, waarvan tot 1 Mei 1903 over circa *f* 23.000.— is beschikt.

Nederlandsch Bijstands-fonds te Pretoria.

Het uitvoerig verslag der werkzaamheden over het jaar 1902 van de Commissie van Beheer te Pretoria, laten wij hierachter volgen, terwijl de financieele overzichten over de jaren 1900, 1901 en 1902, opgenomen als Bijlagen 6, 7 en 8, een duidelijk beeld geven van hetgeen door het Bijstandsfonds te Pretoria is verricht. Wij vertrouwen dat de lectuur dezer belangrijke documenten aan een ieder de overtuiging zal geven van de zakelijke en oordeelkundige wijze waarop de gelden, die aan dit Fonds werden toevertrouwd, zijn beheerd en besteed, en van den auwgezetheid waarmede zij werden verantwoord.

Nu de Commissie van Beheer aan 't slot van haar verslag als 't ware afscheid van ons neemt, meenen wij dat het ons voegt een woord van hartelijken dank uit te spreken voor hare vele bemoeiingen en groote toewijding en haar hulde te brengen voor de wijze waarop zij hare taak heeft opgevat.

Ofschoon wij huiverig zijn over de persoonlijke verdiensten der leden, of over het aandeel dat ieder in de werkzaamheden had, te spreken, zoo gelooven wij toch dat geen der leden het ons euvel zal duiden dat wij hier

openlijk onze erkentelijkheid betuigen aan de Heeren M. E. DE WILDT, *Secretaris* en M. P. BARENDSEN, *Penningmeester*, die ons zoo getrouw en uitvoerig van den stand van zaken op de hoogte hielden en het daardoor ook ons gemakkelijk maakten ons over het beheer van een zeer belangrijk deel der ons toevertrouwde gelden te verantwoorden.

Wij vertrouwen dat de Commissie tot aan de volledige liquidatie van het Bijstandsfonds zal werkzaam blijven en zijn er van overtuigd dat wij steeds op hare leden zullen mogen blijven rekenen, indien hunne tusschenkomst voor het een of ander doel door ons mocht worden verlangd.

De bij de oprichting gekoesterde verwachting, dat het Bijstandsfonds, als eene blijvende Nederlandsche stichting zou kunnen voortbestaan, is tengevolge van den loop der gebeurtenissen, niet verwezenlijkt kunnen worden. Laat ons hopen, dat de toestanden spoedig van dien aard mogen worden, dat zijne verdwijning geen gemis zij, doch dat in de gedachten der Afrikaner natie slechts plaats moge zijn voor dankbare herinnering aan hetgeen het Nederlandsch Bijstandsfonds voor Zuid-Afrika gedurende zijn driejarig bestaan voor haar heeft kunnen doen.

Verslag der werkzaamheden over het jaar 1902.

Over het jaar 1902 kan gezegd worden, dat nog veel nood te lenigen viel en in verband met de voorhanden middelen, werd getracht, zooveel te doen als in ons vermogen was.

Hoofdbestuur. In den aanvang van het jaar vertrok de Voorzitter Jhr. Mr. W. H. DE SAVORNIN LOHMAN naar Europa.

In zijn lidmaatschap werd voorzien door de verkiezing tot tijdelijk lid van den heer J. J. ENSCHEDE, die deze benoeming in Maart aanvaardde.

Het Hoofdbestuur bestond dus uit de Heeren: F. P. J. VAN NIKKELEN KUYPER, Voorzitter; M. E. DE WILDT, Secretaris; M. P. BARENDSEN, Penningmeester; J. S. SMIT, J. C. MINNAAR, J. J. F. DELFOS, Dr. H. REININK, JOH. RISSIK en J. J. ENSCHEDE.

De Hoofd-Commissie hield als regel zitting op Woensdagen en Zaterdagen, in den laatsten tijd alleen op Maandagen.

Werkzaamheden. In het eerste gedeelte van het jaar werd het werk op den zelfden grondslag van vroeger voortgezet.

Behoefte was er nog op velerlei gebied en met onze beperkte middelen, is er getracht geworden daarin te voorzien, voor zooverre dit mogelijk bleek te zijn.

Als algemeene regel goldt onze steun aan behoeftige vrouwen en kinderen, die verstoken waren van mannelijke hulp.

De zorg voor weduwen, weezen en gewonden, die dat geworden waren tengevolge van den oorlog, bleek steeds zeer noodig.

Voor boerengezinnen waarvan de mannen afwezig waren, was hulp dringend noodig en hoewel deze dikwerf bezittingen hadden, waren zij verstoken van het hoognoodige.

Het is bekend, dat zulk geld als voorschot gegeven, later terugverwacht wordt.

Deze categorie van hulpbehoevende personen, werd intusschen in den aanvang van het jaar gaandeweg minder, omdat in de kampen het leven dragelijker was geworden en daarentegen de huishuren in de dorpen schrikbarend begonnen te stijgen.

De vraag om naar kampen gebracht te worden werd dus grooter.

Vroeger toen het sterftecijfer in de kampen zoo groot was, toen door onvoldoende voeding en ziekte-verpleging, kleine kinderen vooral, bij massa's stierven, was het ons onmogelijk aandrang uit te oefenen, om naar kampen zich te laten brengen, maar later, toen de toestanden beter werden, vonden wij dikwerf vrijheid daartoe, met het gevolg, dat dit ons Fonds aanmerkelijk ontlastte.

Behalve door het geven van voorschotten of geregelde bijdragen werd veel armoede gelenigd door het verstrekken van kleederen, van kleinere giften of voorschotten, van vrije geneeskundige hulp en geneesmiddelen, van vrij onderwijs aan onvermogende kinderen en door het verstrekken van hulp waar onze fondsen dit toelieten.

Aan gezinnen die naar kampen gingen, werd dikwerf reisgeld verschaft.

Ten behoeve van patienten in het Race-Course-hospitaal werd gedurende maanden eene bijdrage gegeven.

Aan 3 gewonden werd een kunstbeen bezorgd, wat een uiterst dankbaar en goed geplaatst werk bleek te zijn.

Vanwege het „Actions Comite der Burensammlung fuer Wittwen und Waisen" uit Zurich, ontving de Hoofd-Commissie in April 1902 een bedrag van £ 470.15.— uitsluitend voor weduwen en weezen tengevolge van den oorlog in de kampen.

Nàdat inlichtingen waren ingewonnen in de verschillende kampen werd dit geld verdeeld als volgt:

Voor Volksrust kamp £ 110.—, Potchefstroomkamp £ 110.—, Heidelberg kamp £ 15.—, Belfast kamp £ 50.—, Standerton kamp £ 110.15.—, Krugersdorp kamp £ 75.—.

Volgens de later ontvangen verslagen over de uitdeeling heeft dit geld bijgedragen om menige weduwe te helpen en om menig wees te ondersteunen.

Ook werden geldelijke bijdragen tot £ 150.— en levensmiddelen tot een waarde van £ 50.— gegeven aan het Comite voor Hollanders en Oud-Hollanders, welk Comité van den aanvang van den oorlog af krachtdadige hulp schonk aan landgenooten en oud-landgenooten of aan hunne betrekkingen, waar dit noodig was.

Toen de bronnen daar opdroogden, werd aanvrage om steun uit onze kas niet geweigerd.

Het werk beperkte zich niet alleen voor Pretoria, zooals later blijken zal uit de mededeelingen omtrent de werkzaamheden betreffende de Sub-Commissies.

Maar behalve dit, bleef de Hoofd-Commissie open voor elke aanvrage en werd door haar overal hulp verleend waar dit verantwoord kon worden.

Zoo werden als gevolg van eene circulaire door de Commissie rondgezonden, van verschillende plaatsen rapporten ingezonden omtrent behoeften van weduwen en weezen, hetgeen na den vrede mogelijk werd en het gevolg hiervan was, dat in verschillende richtingen geld voor weduwen en weezen werd gezonden en dat weesinrichtigen werden gesteund.

Zoo werd voor weduwen en weezen gezonden naar: Kimberley £ 30 (voor Transvalers), Rustenburg £ 30, Krugersdorp £ 250, Vrijburg £ 22.10, Balmoral £ 39, Merebank £ 50, Germiston £ 143, Boksburg £ 150, Volksrust £ 60, Dullstroom £ 33, Standerton £ 11 en kleine bedragen naar Irene en Middelburg.

Voor weesinrichtingen: te Pietersburg £ 100, te Rustenburg £ 50, te Potchefstroom £ 50.

In den aanvang van 1903 werden meerdere dergelijke inrichtingen gesteund.

In den arbeid van de Hoofd-Commissie werd deze bijgestaan:

1°. door verschillende sub-commissies, die achtereenvolgens zullen worden genoemd met vermelding der werkzaamheden;

2°. door de lokale kamp-commissies (zie 't hoofd „Kamp-Commissie") en

3°. waar geen Commissies bestonden, door personen, die zich gaarne bereid verklaarden ons ter zijde te staan bestaande uit de volgende personen: de Heer A. TYDEMAN te Boksburg; de Heer M. P. TAUTE

te Dullstroom; de Heer P. BLIGNAUT te Bloemfontein; de Heer A. J. HENDRIKS te Kimberley; Mej. G. S. M. ZERWICK te Potchefstroom; de Heer A. J. TAPPER te Heidelberg; de Heer Advokaat BUSKES te Middelburg; de Heer Predikant MAC LACHLAN te Germiston; de Heer Predikant J. VAN BELKUM te Rustenburg; de Heer Predikant M. L. FICK te Potchefstroom; de Heer A. KUIT te Volksrust; de Heer Predikant ENSLIN te Merebank; de Heer Predikant W. P. ROUSSOUW te Pieter Maritzburg.

Voorbereidings-Commissie te Pretoria. In den aanvang van het jaar hadden daarin zitting de Heeren: F. P. J. VAN NIKKELEN KUYPER, Voorzitter; J. S. SMIT, J. C. MINNAAR, Jhr. Mr. W. H. DE SAVORNIN LOHMAN, J. J. DELFOS.

Later wisselden de leden af en kwamen de Heeren J. J. ENSCHEDE en M. E. DE WILDT in de Commissie.

Aangezien de werkzaamheden het toelieten, werd ten slotte dit werk gedaan door de Heeren: F. P. J. VAN NIKKELEN KUYPER, J. J. ENSCHEDE en J. S. SMIT.

Door deze Commissie, die 's Maandags en Donderdags zitting hield, werden behandeld, weduwen, weezen, gewonden en huisgezinnen, die konden aantoonen vast goed te bezitten of goeden waarborg te kunnen geven.

Andere aanvragen werden verwezen naar de Onderstands-Commissie.

Op voordracht van de Voorbereidings-Commissie werden de aanvragen in de Hoofd-Commissie behandeld.

Het aantal weduwen geholpen bedroeg: in Januari 55 met 166 kinderen; in Februari 53 met 161 kinderen; in Maart 54 met 154 kinderen; in April 51 met 167 kinderen; in Mei 51 met 175 kinderen; in Juni 39 met 105 kinderen; in Juli 47 met 129 kinderen; in Augustus 49 met 151 kinderen; in September 75 met 210 kinderen; in October 49 met 160 kinderen; in November 47 met 136 kinderen; in December 50 met 142 kinderen.

Het aantal geholpen weezen bedroeg; in Januari 10; in Febr. 10; in Maart 10; in April 9; in Mei 17; in Juni 29; in Juli 15; in Augustus 35; in September 16; in October 7; in November 30; in December 10.

Het aantal gewonden geholpen bedroeg: in Januari 6; in Febr. 7; in Maart 8; in April 4; in Mei 8; in Juni 4; in Juli 6; in Augustus 9; in September 8; in October 12; in November 13; in December 16.

Voorschotten werden verleend aan vrouwen waarvan de man afwezig was: in Januari aan 97 vrouwen met 361 kinderen; in Februari aan 89 vrouwen met 281 kinderen; in Maart 88 vrouwen

met 318 kinderen; in April aan 3 vrouwen met 10 kinderen; in Mei aan 8 vrouwen met 29 kinderen; in Juni aan 17 vrouwen met 60 kinderen; in Juli aan 22 vrouwen met 79 kinderen; in Augustus 13 vrouwen met 53 kinderen; in September 33 vrouwen met 102 kinderen; in October 20 vrouwen met 66 kinderen; in November aan 10 vrouwen met 38 kinderen; in December aan 8 vrouwen met 28 kinderen.

Met deze hulp konden deze gezinnen zich staande houden en nogmaals zij er op gewezen, dat al hadden zij eigendommen, de papieren waren dikwerf in het ongereede geraakt of verloren en ook geen geld kon worden opgenomen bij finantiëele instellingen.

Met deze hulp aan gezinnen, waarvan de mannen afwezig waren, werd intusschen in Maart vrijwel een einde gemaakt omdàt:

1°. voortdurend gezinnen uit de kampen hier in de dorpen kwamen onder de verwachting van in hun onderhoud te kunnen voorzien en die onmiddellijk hulp bij het Ned. Bijst. Fonds kwamen vragen, zoodat steun in die richting een roekeloos zich onttrekken aan de kampen in de hand werkte, en

2°. onze kas dringend vermindering van uitgaven noodzakelijk maakte.

Onderstands-Commissie te Pretoria. Zij bestond aanvankelijk uit de HH.: W. E. HOLLARD, JOH. RISSIK, M. P. BARENDSEN en Dr. H. REININK.

Deze Commissie vergaderde elken Dinsdag en Vrijdag en behandelde alle aanvragen van personen, die door de Voorbereidings-Commissie naar haar verwezen werden, benevens direct inkomende aanvragen, of die, welke door middel van het Pretoria Liefdadigsheids-Genootschap inkwamen.

Ook werden door haar de gevallen onderzocht, waarin vrije geneeskundige hulp begeerd werd.

Als regel was haar werk om kleeren uit te deelen en in hooge uitzondering een voorschot of gift te verstrekken, de £ 2.— niet te boven gaande.

Het geven van kleederen werd gedaan door het verstrekken van gemaakte onder- en boven-kleeren of van de stof tot het vervaardigen daartoe benoodigd, benevens schoenen, kousen, hoeden, omslagdoekjes, dekens, lakens, sloopen, matrassen en veldbedden met het noodige garen, alsook naalden, knoopen, haken en oogen, boorlint, enz. enz.

Wat de geldelijke steun betreft, werd er een voorschot verleend, indien de man tijdelijk afwezig was en bij zijn terugkomst wellicht in staat zou zijn het genoten voorschot terug te storten.

Was er geen enkel vooruitzicht op terugbetaling dan werden de bijdragen als giften gerekend.

Van groote waarde was de medewerking van het Pretoria-Liefdadigheids-Genootschap, dat Pretoria in 14 wijken verdeeld had, elke wijk met 1 of 2 wijkdames.

Voor elken aanvraag, die onderzoek vereischte, bekwam doorgaans de Onderstands-Commissie de noodige inlichtingen van de respectieve wijkdames, omtrent de behoefte van het gezin in kwestie.

Wie kan uitdrukken van hoeveel toewijding, van hoeveel liefde voor hun landgenooten, van hoeveel zelfopoffering het werk van de dames in kwestie getuigd heeft?

Na den vrede moesten er met het oog op de veranderde toestanden groote veranderingen in de werkzaamheden gebracht worden.

De gezinnen uit de kampen komende en nu weer naar hunne plaatsen trekkende, moesten, daar de ellende groot was, goed voorzien worden van kleeren en beddegoed.

Zoodoende was de Onderstands-Commissie onwillekeurig genoodzaakt in de werkzaamheden der Kamp-Commissie te treden. Reden, ondermeer, waarom besloten werd de Onderstands- en Kamp-Commissie te vereenigen onder den naam Sub-Commissie.

Deze vereeniging had in Juli plaats.

Van nu aan gold de stelregel: de doortrekkende gezinnen zoo goed als mogelijk te voorzien, maar dan ook geen tweede aanvrage in te willigen en de dorpsbewoners zooveel mogelijk naar openbare liefdadigheids-instellingen te verwijzen, aangezien een dorpsbewoner, al was het nog zoo weinig, toch een verdienste kon maken, wat voor de buiten-bevolking vooreerst onmogelijk was.

In December oordeelde de Hoofd-Commissie het beter om de werkzaamheden dezer Sub-Commissie aan zich te trekken en werd het lid, de Heer J. J. Enschede gekozen om alle aanvragen te behandelen op de zittingsdagen: Maandag, Woensdag en Vrijdag.

Het aantal gesteunde gezinnen bedroeg in:

Januari	107	gezinnen	kleeren,	101	geldelijke	steun,
Februari	104	„	„	69	„	„
Maart	108	„	„	69	„	„
April	99	„	„	4	„	„
Mei	95	„	„	5	„	„
Juni	90	„	„	6	„	„
Juli	189	„	„	9	„	„
Augustus	254	„	„	3	„	„
September	178	„	„	1	„	„
October	249	„	„	5	„	„

November 106 gezinnen kleeren, 1 geldelijke steun,
December 125 „ „ — „ „
tot een gezamenlijke waarde van ± £ 5120.—.

Door het Dames-Comité „Alcmaria" daartoe in staat gesteld, kon de Commissie van af September aan zeer veel behoeftige gezinnen levensmiddelen verstrekken, zooals: gort, rijst, suiker, cacao, kindermeel, oatmeel, spek, jam, worst, erwten en boonen, benevens kaarsen, bezems, boenders, enz.

Deze zending bleef lang onderweg, waardoor eenige levensmiddelen bedorven raakten, doch over het algemeen werden deze voedingsstoffen in dank aanvaard en kwamen zij goed te pas.

Ook werd uitgedeeld de inhoud van eenige kisten kleeren en levensmiddelen gezonden door de Zuid-Hollandsche Commissie voor krijgsgevangenen, waarvan hetzelfde gezegd kan worden als van de zending „Alcmaria".

Met zeer veel ijver heeft Dr. REINHARDT tegen eene geringe vergoeding onze zoo omvangrijke vrije geneeskundige dienst waargenomen, totdat besloten werd om 1 November deze tak van ondersteuning op te heffen.

Ook onze geëxamineerde apotheker de Heer BAKKER heeft goed werk gedaan.

Het volgende overzicht moge van het een en ander een indruk geven.

		Afgelegde bezoeken.	Consulten.	Recepten.
In	Januari	420	300	286
„	Februari	200	150	272
„	Maart	190	140	260
„	April	250	150	249
„	Mei	260	125	246
„	Juni	240	115	207
„	Juli	230	135	224
„	Augustus	155	98	202
„	September	135	97	198
„	October	130	94	160

Kamp-Commissie te Pretoria. Zij bestond uit de Heeren: W. E. HOLLARD, M. E. DE WILDT, DAN. SIM, J. J. DELFOS.

Deze Commissie had de zwaarste taak te vervullen.

Hare werkzaamheden omvatten de vrouwenkampen, het „Rest"-kamp te Pretoria, d. i. de plaats waar krijgsgevangenen tijdelijk verzameld werden om vervoerd te worden naar de plaats van hunne ballingschap en het van der Hovens-drift kamp, alwaar boerenge-

zinnen tijdelijk werden binnengebracht tot doorzending naar de kampen.

Waren dus hare werkzaamheden veel omvattend, de moeilijkheden waarmede deze Commissie te kampen had o. a. het opkrijgen der goederen naar Pretoria, de verzending naar de verschillende kampen het zoeken om geschikte personen ter uitdeeling in de kampen en vele zaken meer, maakten hare taak dubbel zwaar.

Hare voornaamste hulp bestond in het verstrekken van kleederen levensmiddelen, versterkende middelen en nu en dan ook in geld.

De benoodigde goederen werden gedeeltelijk alhier aangekocht, of uit Durban betrokken.

Een flinke partij in Holland besteld voldeed uitstekend.

Tevens nemen wij gaarne de gelegenheid te baat om onzen hartelijken dank te betuigen voor de zendingen van verschillende comité's ontvangen.

Geldelijke hulp kon niet dan in hooge noodzaak verstrekt worden, aangezien onze kas het niet toeliet op ruimer schaal te werken, met het oog op de duizenden die daarvoor in aanmerking kwamen of hadden kunnen komen.

Zeer aangenaam was het dan ook, te vernemen dat van andere zijde geldzendingen naar de verschillende kampen plaats hadden, waarmede wij rekening hielden.

Gedurende den oorlog werd de Commissie bijgestaan door verschillende lokale Commissies in de kampen, wier werkzaamheden nog al eens bemoeilijkt werden door verschil van meening over de uit deeling. tusschen hen en de kamp-authoriteiten.

De volgende personen vormden deze lokale Commissie:

te *Heidelberg*: R. von Geusau, P. J. Derwig, W. Bezuidenhout, P. G. Groesbeek;

„ *Standerton*: Ds. N. H. C. de Jongh Teunisse, J. H. Everest;

„ *Irene*: D. J. E. Erasmus, P. J. J. Zwarts, J. Breedt;

„ *Krugersdorp*: Ds. Gust. Radloff, D. du Plessis, A. B. B. te Water, J. D. Grundling;

„ *Balmoral*: A. Op 't Hof, J. P. Steyn, J. Rykaard;

„ *Belfast*: Ds. A. G. du Toit, J. J. Schutte, S. P. Malan;

„ *Middelburg*: Dr. van Gorkom, Zendeling Mare, D. Schutstal van Woudenberg;

„ *Volksrust*: Ds. W. F. Knobel, J. L. O. Reyneke;

„ *Vereeniging*: E. M. Goodwin, J. M. Kok;

„ *Johannesburg*: P. Roux, van Rheede van Oudshoorn;

„ *Nylstroom*: P. van Heerden, P. J. Steenberg, H. J. Geldennhuis;

„ *Potchefstroom*: Ds. A. Murray, Mevr. Murray, Mevr. Maury.

Na den vrede was de Commissie in staat boerengezinnen te bereiken, die gedurende den oorlog op 't veld gebleven waren, 't zij op hunne plaatsen, of in bijna ontoegankelijke plaatsen, of bij verschillende commando's waar zij behulpzaam waren in verpleging, het lappen van kleeren, enz.

Behalve door leden van bovengenoemde lokale Commissies stonden de Commissie ter zijde voor de omstreken van

Dullstroom: P. A. Löw; *Lijdenburg:* D. J. Schoeman; *Ermelo:* J A. Smuts: *Heibron:* Mevr. J. G. Luyt; *Pietersburg*: T. Kleinenberg; *Rustenburg*: Ds. D. Postma.

Van zeer groot belang was het voor deze Commissie om gemaakte boven- en onderkleeding in voorraad te hebben voor het van der Hovens-drift kamp.

Zooals reeds gezegd is, was dit de plaats waar gezinnen van buiten werden binnengebracht.

Zoo ergens, dan kon men daar voortdurend ellende, honger en gebrek in al zijn omvang aanschouwen.

Tot het laatste toe kon men daar gezinnen zien binnenkomen. geheel uitgehongerd, gedeeltelijk totaal uitgeput.

Dagelijks weid dit kamp door een onzer assistenten bezocht.

In Februari werd dit kamp opgeheven, zoodat wij alleen over Januari cijfers kunnen geven.

Verstrekt werden ongeveer 300 stuks gemaakte goederen, de noodige dekens, schoenen, kousen, lakens, bedden, enz. benevens medicijnen. levensmiddelen en groenten.

Al deze gemaakte goederen werden vervaardigd door bemiddeling van Mevr. Bosman en het meer genoemde Liefdadigheids-Genootschap.

De stoffen kwamen uit onze magazijnen en tegen billijke vergoeding werden behoeftige boerenvrouwen in het dorp door bovengenoemde dames in staat gesteld eenige verdienste te maken. met het vervaardigen van kleedingstukken.

Toen het van der Hovens-drift kamp werd opgeheven, bewezen deze goederen groote diensten voor de kampen.

In het „Rest" kamp de verzamelplaats van krijgsgevangenen, handsuppers en national scouts, kon de Commissie persoonlijk geen toegang verkrijgen.

Door den onvermoeiden ijver van de jonge dames Malan en Schabot konden toch vele *krijgsgevangenen* voorzien worden van kleeren, schoenen, hemden, sokken, hoeden, kruisbanden en ondergoed, terwijl aan enkelen eenig reisgeld verstrekt werd.

Uitrustingen ontvingen:

In Januari 96, Februari 60, Maart 70, April 84, Mei 169 personen.

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

ALGEMEENE VERGADERING,

op *Donderdag 28 Mei 1903*, 's namiddags ten twee ure,
te AMSTERDAM in het gebouw „Eensgezindheid", Spui No. 12.

PUNTEN VAN BEHANDELING:

Jaarverslag van het hoofdbestuur.

Rapport van de commissie benoemd tot het nazien der Rekening over het jaar 1902.

Benoeming eener commissie tot het nazien der rekening over het jaar 1903.

Benoeming van 6 leden van het hoofdbestuur, vacatures ontstaan door periodieke aftreding en het bedanken van den Heer CHARLES BOISSEVAIN.

De volgende dubbeltallen worden volgens art. 8 der statuten aanbevolen:

Mr. J. B. LOMAN, Haarlem, (aftr.)
D. W. STORK, Hengelo.

Dr. J. TH. DE VISSER, Amsterdam, (aftr.)
Ds. O. SCHRIECKE, Enschede.

EVERT J. VAN GORKOM, 's Gravenhage, (aftr.)
H. J. E. WENCKEBACH, Heerlen.

K. F. VAN DEN BERG, Amsterdam, (aftr.)
H. J. EMOUS, Amsterdam.

Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN, Amsterdam, (aftr.)
Mr. K. ZWAARDEMAKER, Bussum.

Prof. Dr. C. H. TH. BUSSEMAKER, Groningen.
C. W. Graaf VAN LIMBURG STIRUM, Arnhem.

Wat verder ter tafel zal worden gebracht.

DE SECRETARIS VAN HET HOOFDBESTUUR:
PAUL DEN TEX,
10 Leidschegracht.

AMSTERDAM, 23 April 1903.

.........., den .... 190 .

Ondergeteekende ....

*wonende te .... wenscht, tot wederopzeggens toe, Lid te worden van de „Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging", tegen een jaarlijksche contributie van *) .... Gulden.*

*) Minimum *f* 3.—

Gelieve dit biljet ingevuld te zenden aan PAUL DEN TEX, Leidschegracht 10, Amsterdam, of aan een der Heeren Afdeelingssecretarissen.



Na het sluiten van den vrede, verviel het „Rest" kamp.

Daarentegen deden vele uit het veld terugkomende personen aanzoek.

Bij allen was de behoefte zeer groot. Een niet gering aantal was geheel in Britsche uniform gestoken, anderen droegen over het bloote lijf een regenjas, terwijl pakken van vellen gemaakt, eigen gevlochte hoeden, enz. op het kantoor gedeponeerd werden.

In ruim drie weken tijd werden onder deze indrukken 373 uit het veld komende personen van kleeren voorzien en met leedwezen zag de Commissie zich wegens de financiën genoodzaakt alle steun aan mannen te stoppen, omdat elkeen kwam vragen en dit ons fonds zou verslonden hebben.

Dit kamp alleen verslond een waarde aan goederen van ongeveer £ 1620.—

Naar de kampen en na den vrede naar plaatsen, waar men boerengezinnen, die op het veld gebleven waren, bereiken kon, werden verzonden, stof voor bovenkleeren, Duitsche sits, flanel, linnen, voering, schoenen, kousen, dekens, bedden, garen, naalden levensmiddelen, etc. waarvan de waarde bedroeg: voor Heilbron ongeveer £ 60.—, Dullstroom £ 160.—, Pietersburg £ 325.—, Lijdenburg £ 240.— Carolina £ 160.—, Ermelo £ 160.—, Middelburg £ 5.—, Volksrust £ 505.— Standerton £ 405.—, Heidelberg £ 305.—, Irene £ 206.—, Balmoral £ 200.—, Potchefstroom £ 565.—, Rustenburg £ 80.—, Vereeniging £ 200.—, Krugersdorp £ 750.—.

Sub-Commissie te Johannesburg. De sub-Commissie bestond aanvankelijk uit de Heeren: E. V. Schermbeek en C. J. Hoolboom.

In April vertrok de heer v. Schermbeek en werd advocaat Beyers in zijne plaats benoemd.

Deze Commissie volgde onze wijze van werken, gaf voorschotten en giften, ondersteunde onvermogende kinderen in het betalen der schoolgelden en zorgde ook voor vrije geneeskundige behandeling en kostelooze medicijnen. In de buitenwijken met hunne oude Johannesburgsche armenbevolking werkte een andere Commissie, waarin onze sub-Commissie vertegenwoordigd was.

1 December eindigde onze sub-Commissie hare werkzaamheden.

Gesteund werden met wekelijksche of maandelijksche giften of voorschotten direct door de Sub-Commissie: in Januari 26, in Februari 23, in Maart 21, April 11, Mei 32, Juni 39, Juli 50, Augustus 46 September 58, October 53, November 57 gezinnen en in de buitenwijken in de eerste 4 maanden gemiddeld 5 à 600 gedurende per maand.

Voor de geneeskundige dienst deden aanvankelijk Dr. Pirow,

later Dr. Dedlow bijna belangeloos werk, terwijl kostelooze medicijnen werden verstrekt.

Van Januari tot einde November bedroegen deze aanvankelijk 100 tot 150; later verminderende tot 30 recepten per maand.

Sub-Commissie te Krugersdorp. Ook deze Commissie eindigde in het laatst van November hare werkzaamheden.

Zij bestond uit de Heeren: C. Dijkstra en Procureur Beyers, en werkte ook in onze richting, speciaal voor behoeftigen in het dorp. Zij gaf voorschotten en giften, levensmiddelen, vrije geneeskundige hulp en medicijnen en kwam ouders tegemoet in de kosten van het schoolgeld.

Het aantal verstrekte voorschotten en wekelijksche en maandelijksche giften bedroeg: in Januari 109; Februari 126; Maart 139; April 40; Mei 34; Juni 27; Juli 45; Augustus 32; September 33; October 15; en in November 10.

Voor den geneeskundigen dienst, die einde November stopte, deed Dr. van der Merwe belangloos dienst.

Geneesmiddelen werden gratis uitgereikt.

Deze bedroegen respectievelijk over de 11 maanden: 106; 91; 81; 74; 74; 83; 36; 135; 74; 105; 97 recepten.

Sub-Commissie te Heidelberg. Deze Commissie bestaande uit de Heeren: A. von Geusau P. J. Derwig, W. Bezuidenhout, P. G. Groesbeek, heeft in 1902 slechts eenige maanden behoeven te werken.

Hare werkzaamheden bepaalden zich tot het geven van voorschotten en giften in het dorp.

Weldra evenwel bleek, dat de behoefte in deze plaats geen speciale voorziening behoefde.

Geholpen werden: in Januari 5 gezinnen; Februari 7 gezinnen; Maart 6 gezinnen; en in April 4 gezinnen.

Verstrekking van kosteloos onderwijs aan kinderen van onvermogende ouders. Reeds het vorige jaar werd hiervoor een reglement opgetrokken, waarnaar ook dit jaar gewerkt werd.

Alle ouders die hunne kinderen Afrikaansch onderwijs wilden laten geven, en niet in staat waren den kostenden prijs te betalen, konden steun verkrijgen en welke de resultaten van deze werkzaamheden waren, bewijzen onderstaande cijfers.

De vrede en het terugkeeren van vele huisgezinnen naar hunne plaatsen, had natuurlijk een sterke vermindering ten gevolge van

het aantal leerlingen en maakte ineensmelting van scholen noodzakelijk.

Eveneens in het begin van het jaar, de uitzending van vele gezinnen naar de kampen.

Te *Pretoria* waren gedurende:

Januari	5	scholen	met	618	leerlingen.
Februari. . . .	6	„	„	627	„
Maart	6	„	„	601	„
April	6	„	„	607	„
Mei	6	„	„	604	„
Juni.	6	„	„	542	„
Juli	6	„	„	442	„
Augustus . . .	6	„	„	457	„
September. . .	5	„	„	442	„
October	5	„	„	435	„
November . . .	5	„	„	437	„
December . . .	5	„	„	396	„

Te *Johannesburg* gedurende:

Januari	4	scholen	met	541	leerlingen.
Februari. . . .	4	„	„	551	„
Maart	4	„	„	549	„
April	4	„	„	543	„
Mei	3	„	„	423	„
Juni.	3	„	„	428	„
Juli	3	„	„	390	„
Augustus . . .	3	„	„	342	„
September. . .	3	„	„	396	„
October	3	„	„	391	„
November . . .	3	„	„	356	„
December . . .	3	„	„	357	„

Te *Krugersdorp* gedurende:

Januari	3	scholen	met	145	leerlingen.
Februari. . . .	4	„	„	158	„
Maart	4	„	„	145	„
April	4	„	„	145	„
Mei	4	„	„	145	„
Juni.	4	„	„	148	„
Juli	4	„	„	131	„
Augustus . . .	2	„	„	98	„

September. . .	2	scholen met	77	leerlingen.
October	2	„ „	79	„
November . . .	2	„ „	79	„
December . . .	2	„ „	72	„

Aangezien er zich alhier thans eene Commissie gevormd heeft ter behartiging van het Hollandsch onderwijs en het Britsche gouvernement gratis voor lager onderwijs zorgt, heeft onze Commissie 31 December dezen vorm van steun geëindigd om alleen zoo noodig en zoo mogelijk genoemde Commissie bijdragen te geven.

Totaal werd voor dit kosteloos onderwijs besteed, gedurende het geheele jaar ongeveer £ 1730.

Uit dit verslag blijkt, dat de Commissie gedurende de laatste maanden hare werkzaamheden reeds belangrijk ingekrompen heeft.

Vele gevallen, waarin tot nu toe steun verleend werd, moesten verwezen worden naar het generale Boeren-hulp-fonds, of naar de diaconie der verschillende kerkgenootschappen.

Toch wordt er juist nu ontzettend veel gebrek geleden vooral op het platte land.

De gezinnen zijn op hun plaatsen maar dit is ook al.

Huizen zijn er niet, zoodat het verblijf in tenten of in afgebrande huizen of stallen gehouden wordt.

De landerijen zijn verwaarloosd en vervuild.

Watervoren, onmisbaar bij het natmaken der landerijen, zijn onbruikbaar.

Trekvee en ander landbouwgereedschap niet aanwezig.

Vele kaffers onwillig terug te keeren naar hunne vroegere werkplaatsen.

En waar het een gezin gelukt is met inspanning van gezamenlijke krachten een stuk grond om te spitten of te pikken en de mielies te planten, daar dreigt de groote droogte den oogst te doen mislukken, (als wij van oogst mogen spreken, daar toch voor 3/4 de landerijen van voor den oorlog onbebouwd liggen).

Terwijl wij dit verslag schrijven is wat verwacht werd bewaarheid, — de oogst is mislukt.

Maar het licht niet op onzen weg om verder in den nood te voorzien. Wij moeten dit aan anderen overlaten. Wel rekende de Commissie het tot haar plicht om te trachten een speciale voorziening te maken voor Hollanders en Oud-Hollanders, waarvan velen tot het laatste in het veld waren, anderen uit ballingschap terugkeeren en in vele gevallen ontbloot van alle middelen, zonder familie of vrienden, weken en maanden naar eene betrekking

moeten zoeken, of direct aan het werk zouden kunnen gaan, mits zij gereedschappen hadden.

De bedoeling van de Commissie is niet om maandelijkschen steun te verleenen, doch alleen in dringende gevallen en slechts bij hooge uitzondering in den vorm van gift of voorschot. De Commissie is in dit pogen geslaagd en Januari 1903 zal dit Fonds worden opengesteld.

Eveneens zijn reeds de noodige stappen genomen, om het Transvaal Vrouwenfonds te steunen.

Eenige dames hebben zich onder bovenstaanden naam vereenigd, met het doel om in Februari 1903 een tuinfeest en bazaar te houden en uit de opbrengst een fonds te stichten voor weezen tengevolge van den oorlog.

Deze zaak meende de Commissie te moeten steunen.

Reeds zijn een aantal curiositeiten, vervaardigd door Boeren in het veld of in krijgsgevangenschap aangekocht en een groote zending bazaargoederen gezonden door H.H. Gedelegeerden van het Ned. Bijst. Fonds te Amsterdam op de komst.

Al deze goederen zullen in onze afdeeling ten verkoop aangeboden worden en de opbrengst afgedragen worden aan bovengenoemd fonds.

De groote werkzaamheden van ons zijn hier nagenoeg afgeloopen. Onze arbeid zij aan welwillende kritiek aanbevolen, waar wij gewerkt hebben in buitengewone omstandigheden en waar wij in de keuze, hoe ons werk in te richten, dikwijls bemoeilijkt werden. Grootelijks voelen wij ons verplicht tegenover alle personen, die belangeloos en met grooten ijver ons hielpen, in soms onmogelijke omstandigheden.

Hartelijk dankbaar zijn wij voor den steun en de waardeering van vele zijden ondervonden; ook hartelijk dankbaar voor het vertrouwen ons door militaire authoriteiten gedurende en na den oorlog geschonken.

Waren wij niet in staat om in een algemeenen nood te voorzien, wij gevoelen ons gelukkig in het bewustzijn van wat wij deden en konden doen.

28 Maart 1903. M. E. DE WILDT,
Secretaris.

Bazar van het Transvaal Vrouwenfonds.

De aan het einde van bovenstaand verslag bedoelde bazar heeft plaats gehad en het bleek een uitstekend middel om ook in Afrika zelf geld voor de slachtoffers bijeen te brengen. De door de goede zorgen van Jhr. J. DE

Graeff, alhier, naar Pretoria gezonden kisten kleine snuisterijen droegen in een tent geëtaleerd, veel tot het succes van dit weldadigheidsfeest bij en deden ruim *f* 4000.— in de kas van de bazar vloeien. Eene reproductie van een ons toegezonden photographie drukken wij hiernevens af.

Nederlandsch Bijstandsfonds te Bloemfontein.

Van de Bloemfontein-commissie van het Bijstandsfonds ontvingen wij ditmaal het rapport niet tijdig om in ons jaarverslag opgenomen te worden. De laatstontvangen brieven dateeren van einde Februari 1903, toen de Heer C. H. Wessels, het bekende lid van het driemanschap, eindelijk te Bloemfontein was aangekomen en hij met den Heer Fischer vermoedelijk als leden tot de commissie van het Bijstandsfonds zouden toetreden. Het is uit onze vorige jaarverslagen bekend dat de Bloemfontein-commissie op eenigszins andere wijze dan de commissie te Pretoria te werk is gegaan en de te harer beschikking gestelde gelden wenschte te bewaren tot na het eindigen van den oorlog.

Het niet onbelangrijke saldo, dat bij het teekenen van den vrede nog te Bloemfontein in kas was, hebben wij met een gift van fl. 24,000.— vermeerderd en sedert is op krachtige wijze aangevangen steun aan slachtoffers van den oorlog te verleenen. Zoo ontvingen in November j.l. 110 weduwen ieder een gift van £ 10.— en werd ook onderstand verleend aan ongeveer 300 weduwen van gesneuvelde, en eveneens circa 300 weduwen van op commando of in krijgsgevangenschap overleden burgers. Bij den terugkeer van den Heer C. H. Wessels naar Bloemfontein hebben wij voor zijn Hoogedelgestrenge nog een verder crediet geopend van fl. 48,000.— speciaal voor de slachtoffers in zijn vaderland en de Bloemfontein-commissie van het Bijstandsfonds zou, naast de commissie van het Generale Boerenhulpfonds, de ter beschikking



TENT VAN HET „NEDERLANDSCH BIJSTANDSFONDS" OP EEN LIEFDADIGHEIDSFEEST TE PRETORIA, TEN VOORDEELE VAN DE SLACHTOFFERS VAN DEN OORLOG.

zijnde gelden, vermeerderd met deze £ 4000.—, zoo nuttig mogelijk trachten te besteden.

Hiermede zal dan vermoedelijk de taak der commissie te Bloemfontein eveneens als geëindigd kunnen worden beschouwd. Ofschoon wij haar eindverslag nog niet hebben ontvangen, achten wij het oogenblik gekomen om haar voor hare bemoeiingen onzen dank te brengen en de hoop uit te spreken dat hare leden ons ook verder behulpzaam zullen willen zijn, wanneer het geldt de behartiging der belangen van hun volk.

Hypotheek-bank.

Ons vorig jaarverslag maakte melding van een drietal plannen voor eene hypotheekinstelling, om de Boeren, na het eindigen van den oorlog, tegen matige interestberekening de noodige fondsen ter beschikking te stellen. Bij het onverwacht einde van den krijg echter bleek geen der plannen uitvoerbaar, want nu de Republieken hare onafhankelijkheid hadden verloren, zou eene instelling als door de commissie voorgesteld, onder Engelsche wetten moeten werken en eerst nadat deze vast stonden, konden de grondslagen der hypotheekbank gelegd en daarop een geheel omgewerkte instelling gebouwd worden.

De Heer A. S. van Reesema kon — trots alle moeite — niemand vinden die de door hem bedoelde garantie op zich wilde nemen en Mr. G. Vissering had van te voren reeds verklaard dat zijn plan alléén uitvoerbaar was bij het voortbestaan der onaf hankelijkheid der Boeren republieken.

Nadat langzamerhand meer licht verkregen was over de vredesvoorwaarden en de redenen die tot het sluiten van den vrede geleid hadden, mocht het hoofdbestuur van Mr. G. Vissering het volgende schrijven ontvangen:

AMSTERDAM, 25 October 1902.

Aan het Bestuur der
Nederlandsch-Zuid-Afrikaansche Vereeniging,
AMSTERDAM.

Mijne Heeren,

In het najaar van 1901 mocht ik het vereerend verzoek van U ontvangen een Rapport uit te brengen over het oprichten van een Zuid-Afrikaansche Boeren-Hypotheekbank, aan welk verzoek ik heb voldaan door inzending van mijn rapport d.d. 24 December 1901.

Door mij was vooropgesteld, dat alleen een vast omlijnd plan kon worden gemaakt voor het geval de oorlog in Zuid-Afrika zou eindigen met eene absolute Boeren-overheersching. In ieder ander geval zou de toekomst te onzeker zijn om plannen te maken alvorens de tijd van uitvoering daar zou zijn.

Met het opmaken van plannen werd dus verleden jaar voortgegaan, slechts met het doel dadelijk gereed te zijn als de door ons allen gewenschte toestand zou zijn ingetreden.

Nu de uitslag is geworden een absolute Engelsche overheersching, staan wij voor eene groote onzekerheid, welke maatregelen kunnen worden genomen in het belang van de door den oorlog zwaar geteisterde bewoners en uitgeweken voormalige bewoners van Zuid-Afrika. Alleen één zaak is volkomen zeker: dat er een dringende nood heerscht op verschillend gebied, en dat het plicht is in dien nood ter hulpe te komen op de meest passende en meest practische wijze.

De verschillende plannen, opgemaakt voor eene eventueel op te richten Boeren-Hypotheekbank, kunnen op dit oogenblik niet meer passend worden geacht. De nooden gaan veel verder dan het verschaffen van geld op hypotheek.

Daarom is er behoefte aan eene organisatie, welke aan al de onderscheidene behoeften zooveel mogelijk tegemoet komt.

Hulpkas voor Zuid-Afrika.

In de vergadering van uw Hoofdbestuur met de Voorzitters der afdeelingen op Maandag 27 Januari 1902, is de wensch uitgesproken, dat ik met uw Hoofdbestuur werkzaam zou blijven om eené organisatie te vinden, welke tot nut der Boerenbevolking in Zuid-Afrika zou kunnen werken.

Op grond van dat besluit verstout ik mij thans een gewijzigd plan aan uw oordeel te onderwerpen.

Het komt mij voor, dat de twee eerste vereischten voor een kans van slagen zijn:

a. dat men zoo min mogelijk philantropie betracht, dat men ter hulpe kome zooals men levenskrachtige elementen tot steun moet zijn, d. w. z. door het verschaffen van middelen om weer tot welstand te geraken;

b. dat men niet in het leven roepe eene instelling tot bestrijding van het thans gevestigd gezag. Men moet de bewoners steunen om hunne beste eigenschappen te behouden; doch in een land waar vóór alles thans vrede moet heerschen, mag men niet prikkelen tot verzet.

Deze beginselen vóór alles in het oog houdende, moet de organisatie zoo eenvoudig mogelijk zijn.

Men is onzeker welken steun deze poging in Nederland en elders zal vinden; men kan nog niet voorzien welke methode van helpen het meest gewenscht, welke het best uitvoerbaar zal zijn. Derhalve dient men te komen tot eene organisatie, die zoowel met een klein kapitaal als met een groot en mogelijk steeds aangroeiend kapitaal kan werken, die ook, zonder een van te voren afgebakend werkprogram, toch met een vast doel kan werken in de richting welke oogenblikkelijk de meest practische is, die, hoewel in verschillende richting arbeidende, zooveel mogelijk eenheid in optreden waarborge.

Daarom moet de organisatie een groote elasticiteit van uitbreiding bezitten en aan hare bestuurders eene groote mate van vrijheid in handelen laten.

Men moet slechts van te voren weten wat men wil; hoe men het doel wil bereiken zullen de omstandigheden leeren.

Derhalve stel ik U voor een lichaam in het leven te roepen, dat een materieelen steun kan verschaffen, doch tevens waakt voor de intellectueele- en zedelijke belangen. De vereeniging van deze eigenschappen behoeft niet tot een onding te leiden; integendeel zal eene centralisatie van handelen in verschillende richting met een zelfde doel tot grootere krachtsontwikkeling voeren.

Dit lichaam zou kunnen zijn òf eene geheel op zichzelve staande Vereeniging, òf eene onder-afdeeling uwer Nederl. Zuid-Afrikaansche Vereeniging, welke een afzonderlijke juridische persoon zou moeten worden met het oog op het aangaan van leeningen en het wederom ter leen uitgeven van gelden.

Ten einde het plan thans zoo concreet mogelijk voor te stellen, koos ik den vorm eener op zichzelve staande Vereeniging door mij genoemd „Hulpkas voor Zuid-Afrika". Het spreekt echter van zelve, dat ook onder zulk een vorm dit lichaam in de eerste plaats

samenwerking zal moeten zoeken met uwe Vereeniging en de bestaande hulpcomite's, welke reeds onderling voeling houden.

Het aantal afzonderlijk werkende commissies moet door dit lichaam niet noodeloos weer met een vermeerderd worden.

De beknopte toelichting op de ontworpen Statuten kan verder de bedoeling van een en ander verduidelijken.

Hoogachtend,

Uw. dw. dr.,

(*w. g.*) G. VISSERING.

Bij dit schrijven waren gevoegd de concept-statuten met eene uitvoerige toelichting der verschillende artikelen.

Pretoria Hypotheek Maatschappij.

Een en ander werd door het Bureau den 4[en] November 1902 aan de verschillende afdeelingen ter kennismaking toegezonden en hierbij tevens de aandacht gevestigd op de uitgifte van *f* 1,000,000.— Inkomst pandbrieven der Pretoria Hypotheek Maatschappij. Deze pandbrieven zouden geen vaste rente dragen, doch recht hebben op rente van 2½ % 's jaars, cumulatief, voor zooverre die verdiend zou worden. Op die wijze kon de Pretoria Hypotheek Maatschappij dan deze gelden in Zuid-Afrika tegen de daar zeer lage rente van 4 % beschikbaar stellen.

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Wat nu de door Mr. G. VISSERING voorgestelde „Hulpkas" betreft, als gevolg van verschillende besprekingen, zoowel tusschen het Hoofdbestuur en Mr. G. VISSERING, als tusschen deze en de personen die zich bereid verklaarden in het bestuur dier instelling zitting te nemen, werden de Statuten omgewerkt en de naam in „Zuid-Afrikaansche Voorschotkas" veranderd.

Het volgende communiqué geeft een kort overzicht van het doel der nieuwe instelling:

In Samenwerking met de „Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging" en na overleg met de Commissie van het „Schoolfonds" is opgericht eene Vereeniging: „Zuid-Afrikaansche Voorschotkas", welke Vereeniging haar zetel zal hebben te *Amsterdam*.

Het bestuur der Vereeniging is samengesteld als volgt:

K. F. VAN DEN BERG, lid van het Hoofdbestuur der „Ned. Z.-Afrikaansche Vereeniging". Directeur van de „Ned. Bank- en Crediet-Vereeniging voor Zuid-Afrika", en van de „Pretoria Hypotheek-Maatschappij", te Amsterdam.

J. DROST, Civiel Ingenieur, Wethouder van Rotterdam, te Rotterdam.

E. HELDRING, Directeur der „Koninklijke Ned. Stoomboot-Maatschappij", te Amsterdam.

W. HOVY, Industriëel, lid van de Eerste kamer der Staten-Generaal, lid van het Comité voor het Schoolfonds, te Amsterdam.

Mr. W. A. MEES, Kassier, lid van den Gemeenteraad, te Rotterdam.

Mr. N. G. PIERSON, oud-President van de Nederlandsche Bank, oud-Minister van Financiën, te 's Gravenhage.

Mr. R. VAN REES, Bankier, te Amsterdam.

Mr. G. VISSERING, Advocaat en Directeur van de Amsterdamsche Bank te Amsterdam.

terwijl als Secretaris van het Bestuur zal optreden:

Dr. N. MANSVELT, oud-Superintendent van Onderwijs der Z. A. Republiek, te Utrecht.

De Voorschotkas beoogt het doel omschreven in art. 2 der Statuten, luidende: *)

ART. 2. „De Vereeniging stelt zich ten doel bijstand te verschaffen ter voorziening in de behoeften, ontstaan ten gevolge van en na den oorlog, in de jaren 1899—1902 in Zuid-Afrika gevoerd. Zij tracht haar doel te bereiken door het verleenen van voorschotten, het geven van inlichtingen en adviezen en verder het verrichten van de werkzaamheden, welke kunnen voortvloeien uit het verkrijgen van middelen bedoeld bij art. 10, 3° (d. z. schenkingen enz. voor een bepaald doel)".

Voor zooverre hare middelen dit toelaten, zal de Voorschotkas in de eerste plaats dit doel trachten te verwezenlijken:

a. door voorschotten te verleenen tot instandhouding van het Onderwijs in de Nederlandsche taal in Zuid-Afrika en tot terugkeer der uitgeweken voormalige bewoners der gewezen Zuid-Afrikaansche Republieken, die hier de arbeidsmarkt hebben overstroomd;

b. door te bevorderen het uitzenden van andere personen als: predikanten, artsen, verplegers en verpleegsters, rechtsgeleerden, ingenieurs, industriëelen, kantoorbedienden, landbouwers, hand-

---

*) Voor de Statuten der Voorschotbank zie bijlage 3.

werkslieden, dienstboden, enz., aan wier werkzaamheden een werkelijke behoefte in de voormalige Republieken zal bestaan;

c. door ten slotte, voor zooverre hare krachten dit toelaten, al datgene te ondernemen, wat kan strekken tot steun van bewoners en uitgeweken bewoners der voormalige republieken, en tot behartiging der belangen, welke onze landgenooten in Zuid-Afrika alsnog hebben of zullen hebben.

De Vereeniging stelt op den voorgrond, dat zij vóór alles wil vermijden, al wat zweemt naar verzet of prikkel tot verzet tegen het thans in Zuid-Afrika gevestigd gezag. Zij wil zich strikt bepalen tot die handelingen, welke door ieder volk, welke het ook zij, op vreemd gebied mogen worden verricht tot steun van zijn eigen belangen, van de belangen van leden van den stam in den vreemde vertoevende, en van de belangen van andere personen wier welvaart het ter harte gaat.

De Voorschotkas hoopt hare middelen voornamelijk te vinden door het uitgeven van schuldbrieven; zij zal echter ook gaarne giften in den vorm van contributiën of anderszins aanvaarden, en zal ook gaarne optreden als tusschenpersoon tot het besteden van aan haar gegeven gelden of goederen voor een nader aan te wijzen bepaald doel.

De Voorschotkas zal werken in overleg met de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging en het sedert 1895 bestaande Schoolfonds, en zal ook zooveel mogelijk samenwerking zoeken met andere nog arbeidende Comité's of Vereenigingen, zoodat door haar optreden geen versnippering, doch integendeel vereeniging van krachten en concentratie in optreden zal verkregen worden.

Het kantoor der Vereeniging wordt voorloopig gevestigd te Amsterdam Damrak No. 95—97 en zal, behoudens onvoorziene omstandigheden, op alle werkdagen geopend zijn van 9 uur voorm. tot 4 uur nam., terwijl de Secretaris persoonlijk te spreken zal zijn van 10½—11½ uur voorm. en van 1—2½ uur nam.

Nadere inlichtingen worden gaarne ten kantore der Vereeniging verschaft.

Op de Hoofdbestuursvergadering van 15 November 1902 werd overeenkomstig het voorstel van Mr. G. VISSERING besloten tot het oprichten der Hulpkas, later Voorschotkas genoemd en wij meenen niet beter te kunnen doen dan een kort overzicht te geven van de overwegingen die het hoofdbestuur geleid hebben tot het tot stand

brengen dezer zaak door het beschikbaar stellen van *f* 200,000.— uit het tot nog geen 3 ton gouds geslonken oorlogsfonds. Wij halen daartoe aan onze circulaire van 26 Januari 1903 van de afdeelingsbesturen:

Getrouw aan de vroeger aangenomen gedragslijn bleef het Hoofdbestuur ook na het einde van den oorlog, bij het besteden van het bijeengebrachte geld, het oog houden op de in de circulaire van 16 October 1899 vermelde doeleinden. Al zeer spoedig werd echter een belangrijk deel van het werk dat de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging zich oorspronkelijk voorstelde te verrichten, uit hare handen genomen. Het Generale Boerenhulpfonds betrad geheel het terrein, waarop tot dusverre het Nederlandsch Bijstandfonds voor Zuid-Afrika werkzaam was geweest, en waar eerstgenoemd Fonds, aan welks hoofd alle voorname Boerenleiders stonden, met eigen organisatie in Zuid-Afrika zou optreden, meende het Hoofdbestuur, om verwarring te voorkomen, dat het Nederlandsch Bijstandsfonds voor het Generale Boerenhulpfonds voorloopig uit den weg moest gaan. Verder werd door de Engelsche Regeering het geven van schadevergoedingen en het verstrekken van voorschotten aan de slachtoffers van den oorlog in uitzicht gesteld. Aldus kon, voor zoover het de in Afrika vertoevende burgers der voormalige Republieken betrof, vervallen de door de vereeniging in hare circulaire sub 2 op zich genomen verplichting om te „ondersteunen de in den strijd verminkten of de achtergebleven betrekkingen van op het slagveld gebleven burgers". Immers om met bovenstaande feiten voor oogen, het inmiddels sterk gereduceerde fonds nog verder te doen dienen tot levensonderhoud van personen in Zuid-Afrika, ware niet te verdedigen geweest.

Toch bleef, voor de Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging, ondanks deze beperkingen, in het sub 3 genoemde „verzachting van de gevolgen van den oorlog" nog een uitgebreid gebied te bewerken over. De zooeven genoemde ondersteuning strekte zich b.v. niet uit tot de Nederlanders en Oud-Nederlanders, die tengevolge van den oorlog tegenwoordig een zwaren strijd om het bestaan te voeren hebben. Ook zal een groot deel van de bevolking in Zuid-Afrika, met name de Kaapsche rebellen, van alle hulp verstoken blijven. Ten slotte mochten de geestelijke belangen der Afrikaansche bevolking, waarvoor uit den aard der zaak door de Regeering geen gelden beschikbaar gesteld zijn, niet uit het oog verloren worden.

Bij het overwegen van de vraag op welke wijze doeltreffend in deze onderscheidene behoeften voorzien zou moeten worden, is het Hoofdbestuur spoedig tot de overtuiging gekomen, dat de gevolgen van den oorlog zich veel verder uitstrekken dan de thans nog beschikbare fondsen reiken. En daar het ongaarne het met zooveel geestdrift bijeengebrachte fonds uitgeput zou zien, op een tijdstip, waarop nog veel steun te verschaffen zou zijn, heeft het gezocht naar een middel om aan dat fonds een meer blijvend karakter te geven.

Het Hoofdbestuur meent dit middel gevonden te hebben in de oprichting van de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, waartoe op voorstel van Mr. G. Vissering, die zich op uitnoodiging van het Hoofdbestuur reeds lang met deze aangelegenheid had bezig gehouden, besloten werd. Door de Voorschotkas wordt toch eene blijvende organisatie in het leven geroepen, die in de zelfde nooden zal voorzien als waarvoor door de Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging gezorgd is, maar die de ondersteuning op meer zakelijken grondslag zal kunnen verleenen dan tot dusverre geschied is. Het Hoofdbestuur acht dit een hoofdvereischte, terwijl het tevens als een gezond principe mag beschouwd worden, nu aan de hulpzoekenden de mogelijkheid geopend wordt langzamerhand weer aan het werk te gaan en tot welstand te geraken, de philantropie zooveel mogelijk uit te sluiten.

Het is het Hoofdbestuur na rijpe overweging gebleken, dat zonder ingrijpende wijziging in hare organisatie, het voor de Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging niet mogelijk was het doel te bereiken, dat met de oprichting der Voorschotkas wordt beoogd, en het heeft daarom niet geaarzeld alles te doen wat in zijn vermogen was om het tot stand komen daarvan te verzekeren. Het Hoofdbestuur heeft uit het fonds voor de noodlijdenden een bedrag van *ƒ* 200,000.— voor de Voorschotkas beschikbaar gesteld, waarmede deze thans zal trachten voldoende fondsen in handen te krijgen, om hare belangrijke taak zoo goed mogelijk te vervullen. De overblijvende fondsen onder berusting van het Hoofdbestuur, blijven bestemd voor gevallen, waarin de Voorschotkas, die slechts zoo zakelijk mogelijk te werk zal gaan, niet zal kunnen voorzien, voor gevallen dus, welke uitgaven à fonds perdus vereischen, waar philantropie inderdaad op haar plaats is.

De Zuid-Afrikaansche Voorschotkas zal niet anders zijn dan eene aanvulling van de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging, eene aanvulling die noodzakelijk werd, nu ten gevolge van den oorlog verschillende nieuwe behoeften zijn ontstaan, waarop vroeger

niet gerekend was. Daarom zal zij ten nauwste met de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging verbonden blijven. Overigens bezit de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas voldoende zelfstandigheid om ten opzichte van andere nog bestaande organisaties in dezelfde verhouding te komen als tegenover de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging. Het Hoofdbestuur vleit zich dan ook met de hoop, dat de Voorschotkas, waarbij alleen het zuiver zakelijke op den voorgrond staat, en die dus niet in eene enkele bepaalde richting behoeft te arbeiden, het middel zal vormen om te geraken tot eene centralisatie van handelen, tot grootere krachtsontwikkeling.

Wij gelooven dat de hierboven gemelde overwegingen een duidelijk beeld van de zaak geven.

Later, toen de plannen der Voorschotkas een vasten vorm aannamen, ontving het hoofdbestuur nog het volgend schrijven van Mr. G. VISSERING:

AMSTERDAM, 23 December 1902.

Aan het Bestuur der
Nederlandsch-Zuid-Afrikaansche Vereeniging,
AMSTERDAM.

Mijne Heeren,

Aangaande de voorloopige bemoeiingen der heeren, door mij bereid gevonden om de oprichting van een Hulpkas voor Zuid-Afrika te overleggen, kan ik U het volgende melden:

Na bespreking en onderzoek van verschillende plannen is deze Commissie tot de overtuiging gekomen dat het volgend plan levensvatbaarheid kan hebben:

Eene Vereeniging, te noemen „Zuid-Afrikaansche Voorschotkas", zal voorschotten verleenen à 5 pCt. rente minimum, cumuleerend bij niet betaling, en eene provisie van 1 pCt. voor administratiekosten. De Voorschotkas tracht haar kapitaal te verkrijgen door uitgifte van schuldbrieven van *f* 100.— of veelvoud van dien rentende vast 4 pCt. Het bedrag van *f* 200,000.—, door uwe Vereeniging toegezegd, meent de Commissie uitsluitend te mogen en moeten gebruiken als waarborgfonds voor de leening, aanvankelijk te stellen op *f* 600,000.— Uit dit waarborgfonds kan dan de rente ad 4 pCt. worden betaald, terwijl later daaruit ook aflossingen kunnen plaats hebben. De aflossing bij uitloting vangt eerst aan

over 10 jaar. Op die wijze is er eene mooie kans, dat de Voorschotkas op den duur al hare verplichtingen kan nakomen. Immers zelfs indien nog ± 25 pCt. van de voorschotten finaal verloren zou zijn, zou de kas nog kunnen voorzien in rente en aflossing van het volle door haar geleende kapitaal.

Wil men het waarborgfonds aldus uitsluitend voor de crediteuren der Voorschotkas behouden en besteden, dan dient men de administratiekosten van elders te ontvangen, zoolang de voorschotnemers niet in staat zullen zijn de volle rente ad 5 pCt. × 1 pCt. administratiekosten te betalen, hetgeen vermoedelijk, althans gedurende de eerste jaren, het geval zal wezen. Met het oog daarop wenden wij ons tot verschillende personen en corporaties om ons die administratiekosten voor de eerste jaren te garandeeren, respectieve te verschaffen. De kosten van administratie in Zuid-Afrika hopen wij ook alsdan vergoed te krijgen. Wij merken U op, dat het Bestuur geen salaris ontvangt, zoodat onder de kosten slechts te begrijpen zijn de salarissen van ambtenaren van de Voorschotkas. kantoorkosten etc.

Met het oog op een en ander wendt de Commissie zich thans met het verzoek tot U of gij U bereid verklaren wilt eene jaarlijksche bijdrage van *f* 2000.— te geven voor deze administratiekosten zoolang de Voorschotkas van hare voorschotnemers nog niet voldoende betaling van rente en provisie op hare voorschotten ontvangt.

Slechts indien die administratiekosten aldus van verschillende zijden gewaarborgd worden, durft de Commissie met haar werk voort te gaan en met haar plan voor den dag te komen.

Met een spoedig antwoord zult gij ons dus zeer verplichten.

Hoogachtend,

Uw dw.,
(*w. g.*) G. VISSERING.

Het hoofdbestuur, overtuigd van het groote belang der Voorschotkas, heeft niet geaarzeld tot wederopzeggens toe een bedrag van ten hoogste *f* 2000.— per jaar voor de administratiekosten beschikbaar te stellen en het constateert met vreugde dat ook de in bovenstaand schrijven bedoelde andere personen en corporaties niet achter gebleven zijn.

Wel is deze bijdrage in de administratiekosten tamelijk

bezwarend voor de gedurende den oorlog sterk aangesproken fondsen onzer Vereeniging, maar daartegenover staat een besparing van circa *f* 500.— op de kosten van het Informatieburean en bestaat er kans dat de gegarandeerde *f* 2000.— per jaar niet ten volle zullen behoeven gestort te worden.

De Voorschotkas is sedert met hare werkzaamheden begonnen en heeft in Dr. MANSVELT, die zoo doorkneed is in de onderwijs- en taalbelangen van Zuid-Afrika, een hoogst kundig en ijverig secretaris gevonden.

Te Huis voor Weezen in Zuid-Afrika.

De heer H. J. POUTSMA heeft tot het hoofdbestuur een verzoek om financieelen steun gericht om in Zuid-Afrika een te Huis voor Weezen op te richten. Aangezien echter blijkens ontvangen berichten uit Zuid-Afrika aldaar deze zelfde zaak reeds ter hand genomen was, hebben wij genoemden heer eene introductie aan het Bijstandsfonds medegegeven; aan de commissie te Pretoria overlatende al dan niet op de voorstellen van den heer POUTSMA in te gaan.

Eenige dagen vóór het afdrukken van dit verslag ontving het Bestuur nadere berichten van den Heer POUTSMA, met eene warme aanbeveling van Generaal DE WET. De Heer POUTSMA heeft op zéér voordeelige voorwaarden de beschikking over eene plaats bij Harrismith gekregen en maakt alles in gereedheid ongeveer 200 weezen van Vrijstaatsche burgers aldaar onder dak te brengen. Met het oog op het feit, dat juist in de Oranjerivierkolonie gewerkt zal worden, en geleid door de aanbeveling van Generaal DE WET, zal het Hoofdbestuur overwegen om een flinke gift uit het oorlogsfonds ter beschikking onzer Bloemfontein-commissie te stellen, om voor dit plan van den heer POUTSMA te besteden, indien genoemde commissie dezelfde sympathie als ons Bestuur voor de bedoelde wees-inrichting koestert.

Veeuitvoer naar Zuid-Afrika.

In de Algemeene Vergadering der „Hollandsche Maatschappij van landbouw", den 19[den] September j.l. te Alkmaar gehouden, werd door den heer LOOPUYT de navolgende motie voorgesteld, welke na mondelinge toelichting bij acclamatie werd aangenomen:

„De Vergadering, gehoord de mededeelingen en plannen, betrek-„king hebbende op het kosteloos verschaffen van jong fokvee „aan de door den oorlog behoeftig geworden Zuid-Afrikaansche „boeren, en hare volle symphatie daarmede betuigende, noo-„digt het Hoofdbestuur uit zich zoo spoedig mogelijk in „verbinding te stellen met de Hoofdbesturen der Zustervereenigingen „eenigingen van alle provinciën in Nederland, met het doel „hen uit te noodigen, gezamenlijk eene hoofdcommissie uit „den Nederlandschen Landbouw te vormen, die in overleg „met de dezer dagen opgerichte Zuid-Afrikaansche vereeni-„ging voor Landbouw en Veeteelt, zoo spoedig mogelijk uit-„voering aan bovengenoemde plannen zal geven".

Bij de Toelichting deed de voorsteller o. a. mededeeling, dat reeds door landbouwers in den Koegraspolders een 14-tal stuks jong vee *gratis* voor de Zuid-Afrikaansche boeren beschikbaar werden gesteld, terwijl sedert dien tijd in Friesland en elders nog meer vee is toegezegd voor hetzelfde doel, te zamen meer dan 50 stuks.

Ook werd medegedeeld dat naar aanleiding van deze aanbieding, onder voorloopig bestuur van de oud-volksraden WOLMARANS en WESSELS en de Generaals BOTHA en DE WET, reeds eene Zuid-Afrikaansche Vereeniging voor Landbouw en Veeteelt opgericht is, welke vereeniging zich o. a. wil belasten met de zorg dat het vee zijne bestemming bereikt.

Het hoofdbestuur onzer Vereeniging heeft met het oog op het goede doel dezer zaak een bedrag van fl. 3000, als bijdrage in de niet onbelangrijke transportkosten van het vee naar Zuid-Afrika toegezegd.

Voorlichting publieke opinie.

Het in het vorig jaarverslag vermelde — voorloopig aangehouden — voorstel der afdeeling Rotterdam, om aan het Perskantoor van het Algemeen Nederlandsch Verbond te Dordrecht eene verdere subsidie te verleenen, is, in nader overleg met het lid van ons hoofdbestuur Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE, geeindigd in een tweede gift tot een maximum van *f* 2000.— Wij konden daarmede dit bureau voorloopig in stand houden tot tijd en wijle andere maatregelen genomen waren.

Op een bij het hoofdbestuur ingekomen verzoek om financiëelen steun te verleenen aan een in Zuid-Afrika op te richten blad, uit te geven te Pretoria, werd niet verder ingegaan, toen bleek dat de bekwame hoofdredacteur van „de Volksstem" te Pretoria, Dr. F. V. ENGELENBURG naar Zuid-Afrika terug reisde en de exploitatie van zijn bekend Hollandsch blad weder voort ging zetten.

Stoomvaartverbinding met Zuid-Afrika.

De heer A. S. VAN REESEMA, die blijkens ons vorig verslag het beheer van zeker fondsje van onderzoek naar de mogelijkheid eener stoomvaartlijn onder Nederlandsche vlag naar Zuid-Afrika aan het hoofdbestuur overdroeg, is bij het beëindigen van de vijandelijkheden met het verlies der onafhankelijkheid der Republieken tot de overtuiging gekomen, dat de kansen eener dergelijke stoomvaartverbinding zeer verminderd waren. Hij heeft daarom met de schenkers overleg gepleegd om te vernemen of het niet wenschelijk zou zijn het fondsje ter beschikking van de Voorschotkas voor Zuid-Afrika te stellen.

Ook de Heeren Directeuren der Maatschappij van Nijverheid hebben overwogen of de omstandigheden in Zuid-Afrika zooveel veranderd zijn, dat de zaak van het oprichten van een stoomvaartlijn onder Nederlandsche vlag op Zuid-Afrika op de agenda voor de algemeene vergadering der Maatschappij kan worden gebracht. Zij hebben daartoe den heer A. G. KRÖLLER te Rotterdam om advies gevraagd.

Deze heeft hun verklaard, dat hij niet weten zou hoe op het oogenblik het noodige Nederlandsche kapitaal voor de oprichting van een Hollandsche maatschappij gevonden zou kunnen worden. Eerst wanneer de Hollandsch sprekende bevolking in Zuid-Afrika weer in normale omstandigheden verkeert en ook wanneer de toestand kalmer geworden is, zou z. i. van Nederlandsche zijde het oprichten eener stoomvaartlijn op Zuid-Afrika op de agenda kunnen worden geplaatst.

Directeuren der Maatschappij van Nijverheid hebben zich met deze zienswijze geheel vereenigd en daarom het punt niet op de agenda voor de algemeene vergadering gebracht.

Fonds tot het verkrijgen en verspreiden van kennis omtrent het in Zuid-Afrika heerschende recht.

De verwezenlijking der in het vorig jaarverslag te dezer plaatse uitgesproken hoop, dat in den loop der eerstvolgende jaren de openbaarmaking zou kunnen plaats hebben van de uitkomsten der onderzoekingen, die in opdracht van het Fonds omtrent het Zuid-Afrikaansche recht zijn en worden gedaan, is door de reeds genomen en de aangekondigde maatregelen op wetgevend gebied van de nieuwe regeeringen in Transvaal en Oranje Vrijstaat onzeker geworden.

In de beide voormalige Republieken toch, op wier recht het Fonds steeds in de eerste plaats het oog gericht heeft, zijn belangrijke nieuwe wetten van burgerrechtelijken en strafrechtelijken aard tot stand gekomen of in voorbereiding, waardoor het vóór den oorlog geldende recht wordt gewijzigd.

Het recht aldaar verkeert dientengevolge in een overgangsperiode, waarvan de uitkomst dient te worden afgewacht.

Het Fondsbestuur overweegt daarom maatregelen, die met schorsing van de in het vorig jaarverslag vermelde overeenkomst, de bereiking van het met haar beoogde doel, wellicht later, op een gunstiger tijdstip, nog zullen mogelijk maken.

Rechten van Afrikaners bij ons Hooger Onderwijs.

In een noot op blz. 64 van ons vorig jaarverslag wezen wij er op, dat nog steeds ontbreekt eene ruimere gelijkstelling van in het buitenland afgelegde examens met die, welke volgens art. 11 der Wet op het Hooger Onderwijs, toegang geven tot de Academische examens en doctoraten.

Op de Jaarlijksche Algemeene Vergadering kwam deze zaak ter sprake en verklaarde de Voorzitter, dat het Hoofdbestuur gaarne in overweging nam het desbetreffende voorstel der afd. 's Gravenhage, het Hoofdbestuur uitnoodigende zich tot den Minister van Binnenlandsche Zaken te wendende met het verzoek:

a. de opneming van het aan de Kaapstadsche Universiteit afgelegde matriculatie-examen onder de in het buitenland afgelegde examens, die toegang geven tot de studie aan Nederlandsche Universiteiten te bevorderen;

b. te onderzoeken of niet nog andere in Zuid-Afrika en in Groot-Britannië afgelegde examens onder de evenbedoelde zouden kunnen opgenomen worden, en zoo ja — dan ook de opneming daarvan te bevorderen.

De Vergadering achtte, met het Hoofdbestuur, het tijdstip ongeschikt met een dergelijk verzoek bij de Regeering te komen en sedert deze besprekingen is de oorlog geëindigd en de toestand in Zuid-Afrika nog te ongeregeld gebleven om ons met een verzoek als het bovenstaande tot de Regeering te wenden.

Daarentegen nam het Hoofdbestuur in November de vrijheid het volgende adres aan Heeren Curatoren der Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam te richten:

Ter uitvoering van het daartoe in onze Hoofdbestuursvergadering van 15 Nov. l.l. genomen besluit, veroorlooven de ondergeteekenden zich, de aandacht van Uw Hoog College op het navolgende te vestigen:

Bij de wet van 9 Juli 1900 (Stbl. n°. 113) werd art. 83 der wet

op het hooger onderwijs in dier voege aangevuld, dat in de faculteit der rechtsgeleerdheid aan onze Nederlandsche Universiteiten voortaan mede verkrijgbaar zoude wezen het doctoraat in het Hedendaagsch Romeinsch-Hollandsch recht. In verband daarmee werd aan art. 43 van ovengenoemde wet tevens eene bepaling toegevoegd volgens welke aan minstens eene Rijksuniversiteit in het vervolg ook onderwijs in het Zuid-Afrikaansch recht behoorde te worden gegeven.

Bij de jarenlange voorbereiding en eindelijke totstandkoming dezer wetswijziging stond zeker de gedachte op den voorgrond, dat aan het nieuwe doctoraat, althans in die deelen van Zuid-Afrika die den geestelijken band met ons land en volk het meest hadden onderhouden, wel het voorrecht zou worden verbonden, dat men zonder verdere examens te behoeven af te leggen, enkel krachtens dit doctorsdiploma, tot de uitoefening der rechtspractijk aldaar zou kunnen worden toegelaten. En te ontkennen valt het helaas niet dat de kans op vervulling dezer verwachting, na het ongunstig verloop van den jongsten oorlog, voor de naaste toekomst tamelijk wel uitgesloten is te achten.

De waarschijnlijkheid ligt veeleer vóór de hand, dat de rechtsgeleerde loopbaan in Zuid Afrika voortaan, zoo niet bij uitsluiting toegankelijk gesteld, dan toch bij voorkeur gevolgd zal worden door hen, die door eenig in het Britsche Koninkrijk verkregen diploma het bewijs kunnen overleggen van voldoende bekendheid met het Engelsche recht.

Naar de stellige overtuiging van ons Hoofdbestuur en van hen, die als meer deskundigen in deze ons raad en voorlichting hebben verstrekt, mag daaruit echter volstrekt niet de gevolgtrekking worden afgeleid, dat de bovengenoemde in 1900 tot stand gekomen aanvulling onzer hooger-onderwijswet sinds den oorlog haar reden van bestaan zou hebben verloren, en het voor den toekomstigen Zuid-Afrikaanschen jurist thans van geen noemenswaard belang meer zoude wezen dat hem hier te lande de gelegenheid worde geboden zich vertrouwd te maken, niet alleen met den historischen achtergrond, maar vooral ook met den tegenwoordigen inhoud van het recht, tot welks toepassing hij later in de eerste plaats zal zijn geroepen.

Immers het in Zuid-Afrika geldende recht was en is ook thans nog in de eerste en voornaamste plaats gewoonterecht, dat na den overgang van de Kaap aan Engeland, ook op het Britsche gebied, als Zuid-Afrikaansche *Common law* met den gemeenschap-

pelijken grondslag van het Romeinsch-Hollandsche recht heeft behouden, doch tevens onder den daarvan afwijkenden invloed van rechtspleging en plaatselijke wetgeving zich in de vorige eeuw hoe langer hoe meer tot een eigen, zelfstandig. Zuid-Afrikaansch recht ontwikkeld heeft.

De kennis van dat recht kan dientengevolge slechts zeer ten deele uit onze oud-vaderlandsche rechtsbronnen worden geput en is tot nu toe eigenlijk alleen te verkrijgen door hem, die in Afrika zelf, door eigen practische ervaring of gezette studie onder voorlichting van anderen, zich vertrouwd weet te maken met deze, wetenschappelijk nog weinig beoefende Afrikaansche verwording der door VAN DER LINDEN in zijn *Regtsgeleerd Practicaal en Koopmanshandboek* het laatst uiteengezette oud-Hollandsche rechtsregelen.

In Engeland of Schotland toch bestaat voor de toekomstige Zuid-Afrikaansche juristen tot heden zoodanige studiegelegenheid niet. Deze worden daar uitsluitend voor de Engelsche rechtspractijk opgeleid, en het door hen aldaar gevolgd rechtsgeleerd onderwijs bepaalt zich mitsdien ook alleen tot het Engelsche recht.

Voor de Zuid-Afrikaners, die voortaan wel allen in Engeland het radicaal zullen wenschen te verkrijgen voor hunne toelating tot de rechtspractijk in hun vaderland, doch voor wie — bij de geringe eischen, aan de door hen daarvoor af te leggen examina gesteld — de mogelijkheid geenszins is uitgesloten dat zij een goed deel van hunnen Europeeschen studietijd buiten Engeland doorbrengen, kan het derhalve ook thans nog van bijzonder belang zijn, wanneer hier te lande voor hen de gelegenheid bestond om daar het ontvangen van wetenschappelijk onderricht in het eigenlijk Zuid-Afrikaansche recht, zoowel met de herkomst als met de tegenwoordige ontwikkeling daarvan nader bekend te worden.

Bij den verhoogden nationalen zin, welke ten gevolge van den oorlog zich onder geheel Zuid-Afrika van onze stamverwanten aldaar heeft meester gemaakt, valt naar ons oordeel dus met grond te verwachten dat, zoo thans hier te lande wordt voorzien in deze voor hen bestaande behoefte aan onderwijs in het eigen nationale recht, binnen enkele jaren weer zal herleven die eertijds zoo nauwe band, welke in vroegere jaren tusschen de Zuid-Afrikaansche studenten en onze Nederlandsche hoogescholen bestond en die, bij wat minder kortzichtigheid onzerzijds voor het groote nationale belang, dat bij het onderhouden en versterken van dien band was betrokken, aan onze Nederlandsche taal en beschaving thans een zóóveel meer beteekenden invloed had kunnen verzekeren op het

daar ginds onder Britsche vlag tot een eigen zelfstandige natie zich ontwikkelend Zuid-Afrikaansche volk.

Met het oog op een en ander was het voor ons Bestuur een bittere teleurstelling, uit de toelichting op art. 95*a* van Hoofdstuk V der thans bij de Staten-Generaal aanhangige staatsbegrooting voor het volgend jaar te moeten opmerken, dat ter voorziening in de behoefte aan onderwijs in het Zuid-Afrikaansche recht, naar het oordeel der regeering „onder de tegenwoordige omstandigheden „voorloopig niet verder kan worden gegaan dan . . . . . het uit-„trekken eener memoriepost". Naar ons bovendien van bevoegde zijde werd verzekerd, schijnt geen uitzicht te bestaan dat de regeering op deze hare meening in de eerstvolgende jaren zal terugkomen.

Zoo dreigt dus de eindelijke uitvoering van datgene, waarop reeds zóó lang door onze vereeniging in woord en geschrift was aangedrongen als een der meest doeltreffende middelen tot versterking van den geestelijken band met onze Zuid-Afrikaansche stamverwanten, ook nu weder voor onbepaalden tijd verschoven te worden!

Onze laatste hoop is thans op de Amsterdamsche Universiteit gevestigd.

Doordrongen van het buitengewone belang, dat voor de toekomst van onzen Nederlandschen stam, zoowel hier als in Zuid-Afrika, betrokken is bij al wat de liefde voor onze gemeenschappelijke taal bij de Afrikaners — en vooral bij de meer ontwikkelden en meest invloedrijken onder hen — kan opwekken of verhoogen, richt ons Hoofdbestuur bij dezen tot uw college het even eerbiedig als dringend verzoek: met alle middelen, welke u ten dienste staan, toch te willen bevorderen dat, zoo mogelijk noch in het loopende studiejaar, aan de Amsterdamsche Universiteit de gelegenheid worde geopend om onderwijs te ontvangen in de beginselen zoowel van het Romeinsch-Hollandsche als van het Engelsche recht en in het, uit de samengroeiing dier beide takken voortgekomen, speciaal Zuid-Afrikaansche recht, zooals zich dat, onder den tweeledigen inhoud van rechtspraak en wetgeving, in de laatstverloopen eeuw ontwikkeld heeft.

Ter ondersteuning van dit verzoek, meenen wij ten slotte hier niet onvermeld te mogen laten dat een achttal Zuid-Afrikaansche studenten in de rechten zich thans nog hier te lande bevinden, die intusschen allen, om later de rechtspractijk in hun vaderland te kunnen uitoefenen toelating tot de Britsche balie moeten verkrijgen.

Vier van hen zijn daartoe onlangs opgenomen in een der Londen-

sche „inns of court", doch wenschen niettemin, gedurende den geruimen tijd dat zij niet verplicht zullen zijn in Londen to vertoeven, voor de aldàär door hen af te leggen examens, zich hier te lande voortebereiden.

Ook op dezen, evenals op de vier anderen die nog niet tot een der inns te Londen zijn toegetreden, zou dus bij verwezenlijking van onzen wensch aanstonds met genoegzame zekerheid kunnen worden gerekend als toehoorders van de lessen, welke in de bovengenoemde vakken hier mochten worden gegeven.

Van twee der eerstbedoelde jongelieden is het ons bovendien bekend, dat zij het stellige voornemen hebben, van de in 1900 tot standgekomen wijziging onzer hooger-onderwijs-wet gebruik te maken om den doctorstitel in het Hedendaagsch Romeinsch-Hollandsch recht te behalen, waartoe een van hen in dit jaar te Utrecht reeds het vereischte candidaats-examen heeft afgelegd.

Het bovenstaande in de welwillende aandacht van Uw College aanbevelend, teekenen met de meeste hoogachting,

(w. g.) Het Hoofdbestuur der
Nederlandsch-Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Met belangstelling ziet het Hoofdbestuur het antwoord op dit adres aan Curatoren der Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam tegemoet.

Namens het Hoofdbestuur der
Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging

PAUL DEN TEX,
Secretaris.

AMSTERDAM, 1 Mei 1903.

BIJLAGE 1.

FINANCIEEL OVERZICHT van de

over het

ONTVANGSTEN.

Saldo 1 Januari 1902	*f*	722	40
Contributies en giften.	„	14409	56
Rente van Effecten.	„	524	12
Restitutie voorschot in verband met de oprichting van een Nederlandsche Boekhandel in Pretoria	„	2000	–
Chr. Nat. Boeren Comité bijdrage in de kosten ontvangst Boeren Generaals.	„	313	63
Studiefonds bijdrage uit het Oorlogsfonds voor beurzen . . .	„	7000	–
	f	24969	71

ederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging,

ar 1902.

UITGAVEN.

lgemeene Onkosten.				
kosten Penningmeester	*f* 68.04			
aris adjunct-penningmeester	„ 200.—			
kosten Secretaris en schrijfloonen	„ 202.69			
zaalhuur	„ 26.—			
H. DE BUSSY, Drukwerken	„ 2272.39			
Advertentiën	„ 11.94			
Uitzending boeken	„ 123.80	*f*	2904	86
opaganda-lezingen P. J. SCHUTTE		„	200	—
tvangst Boeren-Generaals		„	1254	54
drage portret Prof. C. B. SPRUIJT		„	100	—
bsidie Ds. C. SPOELSTRA werk N. H. Kerk		„	1000	—
nformatie-Bureau.				
laris secretaris, D. R. VAN URK	*f* 800.—			
verse onkosten	„ 13.57			
H. DE BUSSY, advertentiën	„ 5.55	„	819	12
taling te Pretoria bijdrage tot instandhouding der Oost-Einde school		„	2507	22
Studiefonds.				
urzen	*f* 1440.—			
tkeering rente van kapitaal *f* 12,000.—	„ 415.—			
drage	„ 2000.—	„	3855	—
ldo 31 December 1902		„	12328	97
		f	24969	71

BIJLAGE 2.

STATUTEN

DER

NEDERLANDSCH ZUIDAFRIKAANSCHE VEREENIGING.

ARTIKEL 1.

Er bestaat eene Nederlandsche Vereeniging tot behartiging van de belangen onzer stamverwanten in Zuidafrika, onder den naam „Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging".

Die Vereeniging stelt zich ten doel om, binnen de perken door de internationale rechtsverhoudingen aangewezen, door alle wettige middelen al datgene te doen, wat strekken kan om:

1º. de banden met onze stamgenooten in Zuidafrika nauwer toe te halen en in overleg met hen aldaar hulpbronnen voor landbouw, nijverheid, handel en andere stoffelijke belangen te openen en te ontwikkelen of de opening en ontwikkeling daarvan te bevorderen;

2º. de publieke opinie zoo ten onzent als in het buitenland over de toestanden in Zuidafrika voor te lichten.

Elk streven om bij wijze van propaganda op de zedelijke of godsdienstige gesteldheid der bevolking dezerzijds invloed uit te oefenen, blijft daarbij uitgesloten.

ART. 2.

De hoofdzetel van de Vereeniging is gevestigd te Amsterdam.

ART. 3.

Afdeelingen van ten minste 20 leden kunnen worden opgericht volgens algemeene regelen door de algemeene vergadering vast te stellen. Deze regelen mogen niet strijden met de Statuten der Vereeniging.

Er kan in éóne gemeente meer dan éóne afdeeling bestaan.

Alléén de afdeelingen hebben stem op de algemeene vergadering en wel zóó dat eene afdeeling van 20 tot en met 50 leden 1 stem heeft, van 51 tot en met 100: 2 stemmen, van 101 tot en met 150: 3 stemmen, enz.

ART. 4.

De taak der afdeeling is: onderwerpen, die vallen binnen den werkkring der Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging in onderzoek te nemen; plannen dienaangaande uit te werken, voorstellen daaromtrent te doen aan het hoofdbestuur der Vereeniging, dat deze voorstellen met zijn prae-advies aan de algemeene vergadering onderwerpt; zaken die aan het doel der Vereeniging bevorderlijk zijn behoudens voorafgaande goedkeuring van het hoofdbestuur der Vereeniging tot stand te brengen of aan de tot standkoming daarvan steun te verleenen, belangstelling voor Zuidafrikaansche aangelegenheden op te wekken en gelden daarvoor bijeen te brengen, alles met inachtneming en binnen de grenzen van de statuten der Vereeniging.

Aan afdeelingen kan door de algemeene vergadering worden opgedragen de uitvoering van een zelfstandige taak voor een speciaal doel. Het Hoofdbestuur kan hiertoe voorloopige machtiging geven.

ART. 5.

Leden der Vereeniging zijn zij, die met het in art. 1 omschreven doel instemmen en eene jaarlijksche bijdrage betalen van tenminste *Drie Gulden.*

Het boekjaar der Vereeniging loopt van 1 Januari tot 31 December.

Leden hebben het recht om zoowel op de vergaderingen der afdeeling, waarvan zij deel uitmaken, als op de algemeene vergaderingen aan de beraadslagingen deel te nemen. In de vergaderingen der afdeelingen hebben zij recht te stemmen.

Het staat aan de afdeelingen vrij begunstigers aan te nemen, die eene geringere jaarlijksche bijdrage dan 3 gulden, doch ten minste 1 gulden betalen. Deze hebben het recht de vergadering der afdeeling, waarvan zij deel uitmaken, bij te wonen en aan de beraadslagingen deel te nemen, doch hebben daarin geen stem.

De algemeene vergadering heeft op voordracht van het bestuur de bevoegdheid eereleden te benoemen, die dezelfde rechten hebben als de leden.

Donateurs zijn zij, die minstens 100 gulden in eens in de kas der Vereeniging storten; ook deze hebben gelijke rechten als de leden.

ART. 6.

Het hoofdbestuur der Vereeniging bestaat uit vijftien leden.

ART. 7.

Het bureau van het hoofdbestuur vertegenwoordigt de Vereeniging in en buiten rechten, bestaat uit drie leden en kan zich in zijne

werkzaamheden door zooveel adjunct-secretarissen of adjunct-penningmeesters doen bijstaan, als noodig geacht wordt.

Alle stukken van de Vereeniging uitgaande, inhoudende verbintenis, kwijting of lastgeving moeten door twee leden van het bureau worden geteekend.

ART. 8.

De leden van het hoofdbestuur worden gekozen op de algemeene vergadering. Jaarlijks treedt een derde hunner af, volgens een daartoe te maken rooster. Het hoofdbestuur doet voor elke vacature een aanbeveling, van twee personen en brengt die in den beschrijvingsbrief voor de Algemeene Vergadering ter kennis van de leden.

De aftredenden zijn terstond herkiesbaar.

ART. 9.

De voorzitters der afdeelingen vormen een raad van advies, die door het hoofdbestuur minstens eens in het jaar wordt saamgeroepen. Het voorzitterschap eener afdeeling is onvereenigbaar met het lidmaatschap van het Hoofdbestuur.

ART. 10.

Eens in het jaar wordt eene algemeene vergadering gehouden in de maand Mei en voorts zoo dikwijls, als het hoofdbestuur of tenminste drie afdeelingen zulks wenschelijk achten.

De oproeping tot deze vergadering wordt aan alle leden gezonden ten minste vier weken vóór den datum der vergadering. Behalve de reden der bijeenroeping moet zij bevatten een korte opgave der sedert de laatste vergadering door de afdeelingen aan het hoofdbestuur gedane voorstellen. In de gewone algemeene vergadering wordt verslag uitgebracht over de verrichtingen der Vereeniging gedurende het afgeloopen kalenderjaar en doet het hoofdbestuur rekening en verantwoording. Over deze rekening en verantwoording wordt rapport uitgebracht door eene commissie die daartoe in de vorige Algemeene Vergadering is benoemd.

ART. 11.

Voorstellen van een afdeeling of van leden der Vereeniging, moeten om in de Algemeene Vergadering in behandeling te kunnen komen, vóór 31 Maart schriftelijk bij het hoofdbestuur worden ingediend. Later ingekomen voorstellen kunnen in behandeling genomen worden wanneer twee derde der stemgerechtigden, op de Algemeene Vergadering aanwezig zich daarvoor verklaren.

ART. 12.

Veranderingen in de statuten en in de regelen bedoeld bij art. 3, kunnen niet anders dan op voorstel van het hoofdbestuur, van een der afdeelingen, of van ten minste tien leden der vereeniging, en niet dan met de meerderheid van twee derden der op de algemeene vergadering uitgebrachte stemmen, worden tot stand gebracht.

Geen voorstel tot verandering in de statuten of de regelen bedoeld bij art. 3, wordt in overweging genomen, dat niet ten minste vier weken voor de algemeene vergadering, waarin het zal worden behandeld, tegelijk met de oproeping daartoe, door het hoofdbestuur is bekend gemaakt op de in art. 10 omschreven wijze.

De door de algemeene vergadering aangenomen wijzigingen in de Statuten treden in werking terstond nadat daarop de koninklijke goedkeuring is verkregen.

De bepaling der laatste zinsnede van art. 1 is voor geene verandering vatbaar.

ART. 13.

De Vereeniging wordt aangegaan voor den tijd van 29 jaren.

Aldus vastgesteld ter vergadering te Utrecht, gehouden 12 Mei 1881 en gewijzigd ter vergadering te Amsterdam, gehouden 26 Mei 1900.

ALGEMEENE REGELEN bedoeld bij Art. 3 der Statuten van de Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging.

1°. De afdeelingen bestaan uit leden en donateurs (en begunstigers).

2°. Het bestuur van iedere afdeeling wordt door de leden en donateurs der Vereeniging die tot de afdeeling behooren in vergadering gekozen en bestaat uit een voorzitter, een secretaris, een penningmeester en minstens 2 leden. Voorschriften omtrent het beurtelings aftreden en de voorziening in de opengevallen bestuursplaatsen, worden door de afdeeling gesteld.

3°. Het afdeelingsbestuur verstrekt aan het hoofdbestuur der Vereeniging zooveel mogelijk inlichtingen omtrent onderwerpen, waarvoor het hoofdbestuur inlichtingen noodig acht en houdt het hoofdbestuur op de hoogte van wat er in de afdeeling omgaat. Het

doet in de eerste helft van de maand Maart aan het hoofdbestuur opgave van het getal der leden en de samenstelling van het bestuur der afdeeling en geeft daarbij verslag van hetgeen er gedurende het afgeloopen jaar in de afdeeling is voorgevallen.

4°. Het bestuur van iedere afdeeling roept de leden vóór ultimo Februari tot een vergadering bijeen en verder zoo dikwijls het dit noodig vindt of daartoe door tenminste leden wordt uitgenoodigd.

5°. De penningmeester int de bijdragen en schenkingen der leden, donateurs en begunstigers, die tot zijn afdeeling behooren en doet in de in het vorig artikel bedoelde vergadering rekening en verantwoording van zijn beheer over het vorige boekjaar.

6°. Jaarlijks wordt aan het hoofdbestuur afschrift van de rekening en verantwoording gezonden van den penningmeester van iedere afdeeling en het saldo afgedragen.

7°. De jaarlijksche uitgaven der afdeeling mogen, behoudens goedkeuring van het hoofdbestuur der vereeniging, niet te boven gaan de helft van de door den penningmeester van iedere afdeeling in dat jaar geïnde bedragen der leden en begunstigers die tot zijn afdeeling behooren.

Schenkingen der donateurs worden in hun geheel afgedragen, tenzij daaromtrent een andere regeling is gemaakt.

8°. Het boekjaar der afdeeling loopt van 1 Januari—31 December.

9°. Bij ontbinding van afdeelingen vervallen de gelden en bezittingen aan de Vereeniging.

BIJLAGE 8.

STATUTEN

DER VEREENIGING

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

(Goedgekeurd bij Kon. Besluit dato 7 Febr. 1903, No. 18).

ARTIKEL 1.

De Vereeniging voert den naam van „Zuid-Afrikaansche Voorschotkas". Zij is gevestigd te Amsterdam. In andere plaatsen kan zij zelfstandige afdeelingen of bijkantoren vestigen.

ART. 2.

De Vereeniging stelt zich ten doel bijstand te verschaffen ter voorziening in de behoefte, ontstaan ten gevolge van en na den oorlog, in de jaren 1899—1902 in Zuid-Afrika gevoerd. Zij tracht haar doel te bereiken door het verleenen van voorschotten, het geven van inlichtingen en adviezen, en verder het verrichten van de werkzaamheden, welke kunnen voortvloeien uit het verkrijgen van middelen bedoeld bij art. 10, 3°.

ART. 3.

De Vereeniging wordt aangegaan voor den tijd van 29 jaren, te rekenen van den 1en Januari 1903.

Minstens één jaar voor den afloop van dit tijdvak zal de vergadering van leden over al of niet voortzetting na dien tijd besluiten en bij voortzetting de vereischte maatregelen voor verlenging moeten nemen.

ART. 4.

Leden der Vereeniging zijn de ondergeteekende oprichters. Nieuwe leden kunnen uitsluitend door de Vereeniging worden benoemd. Zoo spoedig mogelijk na het verkrijgen van de Koninklijke goedkeuring op de Statuten zal het getal tot minstens vijftien worden aangevuld. Wanneer het ledental beneden vijftien mocht zijn gedaald, wordt het binnen 3 maanden tot minstens dit aantal aangevuld.

ART. 5.

Het bestuur der Vereeniging is opgedragen aan ten minste 5 en ten hoogste 9 bestuurders. Zij worden benoemd en ontslagen

door de vergadering van leden. Jaarlijks treedt, te beginnen met 1 Januari 1904, een vijfde van de bestuursleden af, volgens rooster, in den aanvang door het lot op te maken. Is het getal bestuursleden niet door 5 deelbaar, dan wordt de quota pars afgerond naar boven of naar beneden, berekend naar het dichtstbij zijnde getal dat door 5 deelbaar zou zijn.

De rooster van aftreding zal doorloopend van kracht zijn, met dien verstande, dat een nieuw benoemd bestuurslid steeds, voor zooveel betreft den duur van zijn mandaat, zal treden in de plaats van dengene, ter wiens vervanging hij gekozen is, onverschillig of dit plaats vindt bij de voorziening in eene vacature tusschentijds of na afloop van den duur van het mandaat. Bij uitbreieing van het aantal bestuursleden zullen de ter uitbreiding nieuw benoemde op den rooster zooveel mogelijk worden geplaatst in den rang, zoodat zij gedurende het alsdan geldende grootste aantal zittingjaren hun mandaat kunnen vervullen, zonder aan tusschentijdsche aftreding te zijn onderworpen. Aftredenden zijn herkiesbaar.

Aftredenden blijven in functie tot in de door hun aftreden ontstane vacature is voorzien.

Het Bestuur is bevoegd voor elke openkomende plaats eene niet bindende voordracht van 2 personen op te maken.

Bestuurders behoeven niet uitsluitend uit de leden benoemd te worden; wordt tot bestuurslid benoemd een persoon, die geen lid was der Vereeniging, dan wordt hij door de benoeming en aanvaarding der benoeming ambtshalve lid voor den duur van zijn mandaat.

De bestuurders verdeelen onderling hunne functiën. Zij zullen twee of meer uit hun midden aanwijzen, die belast worden met de werkzaamheden voor het dagelijksch bestuur.

Het secretariaat wordt vervuld door iemand buiten het Bestuur, tenzij de ledenvergadering hieromtrent anders mocht beslissen.

Bij den aanvang zullen optreden als bestuursleden de heeren:

Mr. G. Vissering, *Voorzitter* . te Amsterdam.
K. F. v. d. Berg . . . . . „ „
J. Drost . . . . „ Rotterdam,
E. Heldring . . . . „ Amsterdam,
W. Hovy . . . . „ „
Mr. W. A. Mees . . . . . . „ Rotterdam,
Mr. N. G. Pierson . . . . . „ 's Gravenhage,
Mr. R. van Rees . . . . . . „ Amsterdam,

terwijl voor de eerste maal als Secretaris optreedt Dr. N. Mansvelt te Utrecht.

ART. 6.

Het Bestuur vertegenwoordigt de Vereeniging in en buiten rechte, met dien verstande dat, waar eene handteekening vereischt zal worden om de vereeniging te binden, zij verbonden zal zijn door de teekening van 2 leden van het Bestuur gezamenlijk, daartoe door het Bestuur aangewezen. Ook in rechte zal de Vereeniging bij alle handelingen en in alle gevallen afdoende vertegenwoordigd zijn door 2 leden van het Bestuur. Brieven of mededeelingen, geen verbintenis voor de Vereeniging inhoudende, behoeven slechts door één lid namens de Vereeniging geteekend te worden, daartoe doorloopend of wel voor een bepaald geval door het Bestuur gemachtigd.

ART. 7.

Het Bestuur is bevoegd, de waarneming van de door hetzelve aan te wijzen belangen der Vereeniging zoowel in Nederland als elders in het buitenland op te dragen aan een of meer door het Bestuur te benoemen personen of instellingen, al of niet onder genot van salaris.

In die opdracht zal zoo nauwkeurig mogelijk worden omschreven, welke bevoegdheden worden verleend aan dien vertegenwoordiger of vertegenwoordigers, en over welk grondgebied de verleende bevoegdheden zich zullen uitstrekken. Indien het bestuur te eeniger plaats of voor bepaalde werkzaamheden één enkelen vertegenwoordiger zal aanstellen, zal de Vereeniging evenzeer worden gebonden door de handelingen en de teekening van dien enkelen persoon, vallen binnen de hem verleende bevoegdheden.

Om tegenover derden te werken, zullen de namen van de vertegenwoordigers met eene beknopte omschrijving van de hun verleende bevoegdheden moeten worden bekend gemaakt op eene wijze als het meest praktisch wordt geacht door het Bestuur: die bekendmaking zal evenwel steeds moeten geschieden door aankondiging in de *Nederlandsche Staatscourant* en een der groote te Amsterdam verschijnende dagbladen, door aanplakking aan het kantoor van den vertegenwoordiger, en door aankondiging in een nieuwsblad, verschijnende ter plaatse van den vertegenwoordiger, of, bij gebreke daarvan, in de dichtst nabijzijnde plaats.

Intrekking dier bevoegdheden wordt op de zelfde wijze bekend gemaakt.

De salarissen worden vastgesteld door het Bestuur.

Bestuursleden genieten geen salaris, doch hebben recht op vergoeding van reis- en verblijfkosten volgens een tarief, goed te keuren door de vergadering van leden.

ART. 8.

De Vereeniging erkent als *Begunstigers* hen, die zich verbinden tot eene jaarlijksche bijdrage (tot wederopzegging) van ten minste ƒ25, al of niet voor een bepaald doel.

De begunstigers hebben het recht de vergaderingen van leden bij te wonen en brengen aldaar eene adviseerende stem uit. Zij worden ter vergadering opgeroepen op gelijke wijze als de leden.

ART. 9.

De leden vergaderen minstens éénmaal per jaar ter voldoening aan art. 5 en 12 en verder zoo dikwijls de voorzitter van het Bestuur, twee leden van het Bestuur of minstens één vijfde van de leden dit wenschelijk achten, op tijd en plaats door den voorzitter aan te wijzen, of, indien de voorzitter hiertoe in gebreke mocht blijven, door de leden in eene oproeping door henzelven aan te wijzen; een en ander met vermelding der agenda. In het laatste geval mag de vergadering niet vroeger gehouden worden dan den tienden dag na de verschijning der oproeping. Behoudens spoedeischende gevallen, ter beoordeeling van den voorzitter van het Bestuur, worden de leden ter vergadering opgeroepen op een termijn van ten minste vijf dagen na het verschijnen der oproeping

De oproepingen geschieden bij brief individueel aan ieder lid aan het door hem opgegeven adres, of op zoodanige andere wijze als de vergadering van leden zal besluiten.

De vergaderingen worden steeds te Amsterdam gehouden.

De vergadering van leden stelt een reglement van orde voor de vergaderingen vast.

De leden stemmen bij meerderheid van stemmen der aanwezigen. De besluiten van de meerderheid der vergadering binden de minderheid en de afwezigen. Bij staking van stemmen wordt een voorstel geacht verworpen te zijn.

ART. 10.

De middelen der Vereeniging worden gevonden:

1°. Uit bijdragen harer leden;

2°. Uit vergoedingen, interessen en andere inkomsten;

3°. Uit gelden of goederen die haar ten geschenke, ter leen, of ten beheer, een en ander al of niet voor een bepaald doel, worden gegeven, hetzij door hare begunstigers, hetzij door anderen.

Indien gelden of goederen, bedoeld sub 3°, worden gegeven voor een bepaald omschreven doel, zullen deze gelden of goederen afzonderlijk voor dat doel worden beheerd, en niet verbonden worden voor verplichtingen der Vereeniging, welke niet voor dat bepaalde doel zullen zijn aangegaan.

Het Bestuur is bevoegd met machtiging van de ledenvergadering leeningen aan te gaan. De voorwaarden der leeningen worden vastgesteld door de leden-vergadering.

ART. 11.

Het Bestuur regelt de wijze waarop en de voorwaarden waaronder voorschotten door de Vereeniging worden gegeven.

ART. 12.

De Boeken der Vereeniging worden per den 31en December van elk jaar gesloten, te beginnen met 31 December 1903.

De rekening en verantwoording wordt binnen 6 maanden na afloop van het boekjaar door het Bestuur opgemaakt en met de boeken voorgelegd aan eene commissie van 3 personen, telken jare ten behoeve van de eerstvolgende afsluiting met nog 3 plaatsvervangers te benoemen door de vergadering van leden, welke commissie bij goedkeuring der rekening het Bestuur déchargeert.

De leden dezer commissie behoeven geen lid der Vereeniging te zijn.

ART. 13.

De Statuten der Vereeniging kunnen slechts gewijzigd worden bij besluit van eene uitdrukkelijk tot dit doel bijeengeroepen vergadering van leden, met twee derden der aanwezige stemmen, genomen onder voorbehoud der Koninklijke goedkeuring, indien deze nog vereischt wordt.

ART. 14

De Vereeniging kan ook vóór den in art. 3. vastgestelden tijd worden ontbonden bij besluit, genomen in eene uitdrukkelijk voor dat doel bijeengeroepen vergadering, met twee derden van de stemmen, welke door de gezamenlijke leden kunnen worden uitgebracht

Die vergadering benoemt dan tevens den liquidateur of liquida-

teuren en regelt de verdere liquidatie. Indien bij de liquidatie een batig saldo mocht overschieten, zal dit niet ter verdeeling aan de leden komen, doch moeten worden bestemd voor een doel, zoovee mogelijk het doel dezer Vereeniging nabijkomend.

Aan den Burgemeester van Amsterdam zal worden gevraagd den begiftigde of de begifigden aan te wijzen, en diens aanwijzing zal gevolgd moeten worden.

ART. 15.

Het Bestuur wordt bij dezen gemachtigd om in deze Statuten alsnog de wijzigingen aan te brengen, welke mochten worden vereischt om de Koninklijke goedkeuring te verkrijgen.

AMSTERDAM, 12 Jan. 1903.

BIJLAGE 4.

NOTULEN van de Algemeene Vergadering der *Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging* op Donderdag 22 Mei 1902 ten 1½ ure in het gebouw „EENSGEZINDHEID" te Amsterdam.

Aanwezig zijn afgevaardigden van de afdeelingen Rheden/Rosendaal, Bussum, 's Gravenhage, Apeldoorn, Scheveningen, Hengelo/Borne/Delden, Doetichem Kinderdijk, Dordrecht, Groenlo, Breda, Arnhem, Rotterdam, Maassluis, Utrecht, Amsterdam, den Helder, Delft, Schiedam, Zwolle, Naarden en Alfen a/d Rijn, te zamen uitbrengende 91 stemmen.

De Voorzitter van het Hoofdbestuur, de Heer G. A. A. MIDDELBERG, opent de Vergadering en verzoekt den Secretaris de notulen te lezen, die ongewijzigd goedgekeurd worden.

De Voorzitter brengt hierop het eerste punt der agenda, het Jaarverslag van het Hoofdbestuur ter sprake. Dit verslag is in druk onder de leden der Vereeniging verspreid en aan den inhoud heeft het Hoofdbestuur niets toe te voegen. Toch wil spreker even stilstaan bij enkele onderdeelen van dit verslag en allereerst wijzen op het verlies dat de Vereniging geleden heeft door het betreurde overlijden van den Heer Mr. A. VAN NAAMEN VAN EEMNES, lid van het Hoofdbestuur, die steeds krachtig medewerkte om te streven naar het doel dat de Vereeniging voor oogen heeft. (*Applaus*).

Het jaarverslag bevat weinig omtrent verwezenlijking van nieuwe plannen en denkbeelden door de Vereeniging. Het meeste was op dit gebied nog gedaan in zake de oprichting eener Hypotheekbank voor Zuid-Afrika, over welk onderwerp een drietal plannen door het Hoofdbestuur zijn overwogen. De beslissing in deze zaak kan echter noodzakelijkerwijs eerst genomen worden na afloop van den nu nog steeds woedenden oorlog en spreker meent omtrent deze plannen nog geene mededeelingen aan de vergadering te moeten doen.

Een heugelijk feit mag echter de in het verslag vermelde tot stand koming van samenwerking onder de verschillende Afrika-comités genoemd worden en spreker hoopt dat ook na beëindiging van den oorlog de comités gezamenlijk ten nutte van Zuid-Afrika zullen werkzaam blijven.

Ten slotte is het spreker aangenaam te kunnen mededeelen dat met de laatste mail uit Zuid-Afrika is ontvangen een rekening en verantwoording van het Bijstandfonds voor Zuid-Afrika. Het Hoofdbestuur heeft gemeend dat het wenschelijk was dit financieel verslag door den druk te laten vermeerderen en aan de aanwezigen een exemplaar ter hand te stellen. Spreker vraagt of een der aanwezigen nog een inlichting naar aanleiding van het Jaarverslag van het Hoofdbestuur verlangt.

Dr. VAN DAM ('s Gravenhage) zou, zoowel naar aanleiding van het Jaarverslag als naar aanleiding van de voorgelezene notulen, aan het Hoofdbestuur de vraag willen stellen waarom de notulen der Algemeene Vergaderingen niet in het Jaarverslag opgenomen worden. Zulks is bij verschillende andere Vereenigingen gewoonte en heeft het voordeel dat ook de wenschen en voorstellen der minderheid aan de leden bekend worden. Hij doet dus het voorstel: de notulen van de Algemeene Vergaderingen in het vervolg in het Jaarverslag op te nemen.

De Heer KRABBE (Hengelo) juicht dit voorstel toe, maar zou nog verder willen gaan en willen voorstellen dat de notulen der Algemeene Vergaderingen binnen twee maanden in druk zullen worden rondgezonden.

Dr. VAN DAM ('s Gravenhage) zou ook dit prefereeren mits eveneens deze notulen in het Jaarverslag opgenomen worden.

De Heer VAN GORKOM (hoofdbestuur) wenscht, naar aanleiding van het voorstel Hengelo, te wijzen op de groote kosten daaraan verbonden. Trouwens het is de taak der afgevaardigden aan hunne leden een zoodanig verslag omtrent het verhandelde ter Algemeene Vergadering uit te brengen.

De Heer KRABBE (Hengelo) voelt veel voor het financiëele bezwaar en trekt zijn voorstel in.

Het Hoofdbestuur verklaart volkomen met Dr. VAN DAM's voorstel te kunnen medegaan, dat dan ook met algemeene stemmen wordt aangenomen.

Prof. HEERES (Delft) stelt voor in het vervolg de namen der begunstigers ook in de ledenlijst, die achter het jaarverslag afgedrukt wordt, op te nemen.

De VOORZITTER zegt dat het Hoofdbestuur dit voorstel gaarne zal overwegen.

Dr. VAN DAM ('s Gravenhage) maakt als Oud-Vrijstater het Hoofdbestuur zijn compliment voor de keuze der Bloemfontein-Commissie van het Bijstandfonds, dat een zoo goed gesteld verslag omtrent zijne verrichtingen uitbracht. Toch zou hij het

Hoofdbestuur willen wijzen op het feit dat de Ned. Zuid-Afr. Ver. nog bij voorkeur een Vereeniging voor Transvaal schijnt te zijn. Zoo staat in het reglement van het Studiefonds dat bij voorkeur aan jongelieden uit de Z.-Afr. Rep. beurzen zullen verleend worden. Het is sprekers ernstige bede deze redenen tot ergernis weg te nemen.

De Heer WORMSER (hoofdbestuur) wijst, in antwoord, Dr. VAN DAM op art. 9 van het zelfde reglement, luidende: „Bij deze keuze zal worden in het oog gehouden dat het kapitaal van fl. 12000.— waarvan de rente door de Z. A. V. ten behoeve van jongelieden uit de Z. A. R. bestemd wordt, afkomstig is van het fonds, bijeengebracht voor de zieken en gewonden in den strijd tot herstel der onafhankelijkheid dezer Republiek". Onder deze omstandigheden is het niets meer dan billijk dat aan jongelieden uit Transvaal voorkeur verleend wordt.

De VOORZITTER brengt alsnu het 2e punt der agenda: Rapport van de Commissie tot het nazien der Rekening van het jaar 1901 aan de orde.

De Heer E. BRUCHNER (lid dier Commissie) ter Vergadering aanwezig, brengt rapport uit en zegt dat de Commissie de Bescheiden met de Rekening vergeleken heeft en alles in volkomen orde heeft bevonden. Hij stelt voor onder dankzegging aan den Penningmeester voor het gevoerde beheer décharge te verleenen, waarmede de Vergadering door applaus hare instemming betuigt.

De VOORZITTER stelt nu voor over te gaan tot de benoeming van eene Commissie tot nazien der Rekening over 1902, 3e punt der agenda en geeft de Vergadering in overweging de zelfde Heeren, die verleden jaar zoo bereidwillig deze taak aanvaardden, te herbenoemen.

Dr. VAN DAM ('s Gravenhage) gelooft dat het meer belangstelling in de Vereeniging zou aankweeken als andere Heeren uitgenoodigd werden. Hij stelt voor de keuze aan het Hoofdbestuur over te laten.

De Heer BRUCHNER (Commissielid) stelt gaarne zijne functie ter beschikking van Dr. VAN DAM.

De Heer WIERSUM (den Helder) acht het wenschelijk dat het Bestuur der afd. Amsterdam de Rekening over 1902 naziet.

De VOORZITTER wil met deze wenschen het volgend jaar rekening laten houden, doch stelt nu ter bekorting der discussie voor de oude Commissie te herbenoemen, waarmede de Vergadering met applaus medegaat.

De VOORZITTER deelt nu mede dat het hoofdbestuur als 4e punt van behandeling op de agenda geplaatst heeft de benoeming van twee Eereleden der Vereeniging, de Heeren B. H. DE WAAL, Consul-Generaal der Nederlanden te Kaapstad en F. J. DOMELA NIEUWENHUIS, Consul-Generaal der Nederlanden te Pretoria, die in deze troebele tijden de Nederlandsche belangen met voorbeeldelooze ijver en toewijding in Afrika hebben behartigd, en onze Vereeniging ook zeer vele diensten bewezen. Het zou spreker te ver voeren nader mede te deelen op welke wijze deze Heeren de Ned. Zuid-Afr. Vereeniging aan zich verplicht hebben, maar hij gelooft namens de geheele vergadering te spreken wanneer hij voorstelt genoemde Heeren het Eerelidmaatschap der Ned. Zuid-Afrik. Ver. aan te bieden. Door krachtig applaus betuigt de vergadering hare instemming met deze woorden.

De VOORZITTER stelt nu het laatste punt der agenda, de verkiezing van 7 leden van het Hoofdbestuur aan de orde. De volgende dubbeltallen worden volgens art. 8 der Statuten aanbevolen:

{ G. A. A. MIDDELBERG, Baarn.
{ C. W. Graaf v. LIMBURG STIRUM, Arnhem.

{ Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Den Haag.
{ Ds. O. SCHRIECKE, Enschede.

{ K. F. VAN DEN BERG, Amsterdam.
{ D. W. STORK, Hengelo.

{ CHARLES BOISSEVAIN, Naarden.
{ Ds. F. W. DRIJVER, id.

{ P. R. MEES, Rotterdam.
{ H. J. E. WENCKEBACH, Heerlen.

{ Dr. W. H. NOLENS, Rolduc.
{ Prof. Dr. C. H. Th. BUSSEMAKER, Groningen.

{ PAUL DEN TEX, Amsterdam.
{ H. J. EMOUS, Amsterdam.

De bedoeling is dat de zeven personen die het grootst aantal stemmen op zich vereenigen, als gekozen zullen beschouwd worden en ook op personen buiten de voordracht om, gestemd kan worden. De Heeren Mr. C. DE WILDE Jr. (Utrecht), Mr. E. J. EVERWIJN LANGE Jr. (Amsterdam) en H. REINHOLD (Bussum) worden uitgenoodigd het stembureau te vormen.

In afwachting van het resultaat dezer verkiezing deelt de voorzitter mede, dat van de afdeeling 's Gravenhage een voorstel is ingekomen betreffende de rechten van Afrikaners bij ons Hooger Onderwijs. Volgens de Statuten kan dit voorstel, hoewel niet op de agenda voorkomende, toch in behandeling komen als de vergadering zulks goedkeurt.

Daar niemand der aanwezigen zich tegen de behandeling verzet, geeft de voorzitter het woord aan den Heer EGTER VAN WISSEKERKE ('s Gravenhage) die het schrijven der afdeeling voorleest en zegt

niets verder te hebben toe te voegen aan het eigenlijk voorstel dat als volgt luidt:

dat de vergadering besluite het Hoofdbestuur uit te noodigen zich tot den Minister van Binnenlandsche Zaken te wenden met het verzoek:

a. „de opneming van het aan de Kaapstadsche Universiteit afgelegde „matriculation examination" onder de in het buitenland afgelegde examens, die toegang geven tot de studie aan Nederlandsche Universiteiten te bevorderen";

b. te onderzoeken of niet nog andere in Zuid-Afrika en in Groot-Britannië afgelegde examens onder de even bedoelde zouden kunnen opgenomen worden, en zoo ja, dan ook de opneming daarvan te bevorderen, voor welk onderzoek vooral in aanmerking kunnen komen de eindexamens van het „Grey-college" te Bloemfontein en van het „Victoria-College" te Stellenbosch en voorts de toelatings-examens tot de verschillende Engelsche en Schotsche Universiteiten en die tot de 4 Londensche Inns of Court.

De Heer Van Gorkom (hoofdbestuur) deelt nog mede dat het voorstel in de vergadering der afdeeling 's Gravenhage is gedaan door Mr. Wilde.

De Voorzitter zegt dat juist de belangen van Zuid-Afrikaansche jongelieden bij het hooger onderwijs een voortdurend onderwerp van studie bij het hoofdbestuur uitmaakt en inderdaad mag men reeds tevreden zijn met wat verkregen is. Het hoofdbestuur zal, bij de vele stappen in deze richting gedaan, ook gaarne overgaan tot het nu voorgestelde verzoek aan de regeering. Maar spreker vraagt zich af of het nu het gunstige moment is en zou de vergadering willen verzoeken bij het aannemen van dit voorstel het bepalen van het juiste tijdstip aan de prudentie aan het hoofdbestuur over te laten. Hij verzoekt verder Dr. Mansvelt, superintendent van onderwijs der Zuid-Afrik. Rep. — ter vergadering aanwezig — zijn oordeel over dit voorstel te willen uitspreken.

Dr. Mansvelt is met den Voorzitter van oordeel dat nu het tijdstip ongunstig is voor een verzoek aan de Regeering. Maar wat het tweede gedeelte van het voorstel betreft, hij vreest dat dit onderzoek bezwaarlijk zou zijn. Het Grey-college en het Victoria-college zijn twee van de vele instellingen in Zuid-Afrika, die geen eindexamens kennen. Het matriculatie-examen der Kaapkolonie is de eerste mijlpaal voor de studeerenden en voor velen tevens de eindpaal. Zij die meer ambitie hebben streven naar het Intermediate- en het B. A.-examen.

Wanneer men het Grey- en het Victoria-college noemt, mag men

het South-African college niet vergeten, maar volstaan kan worden met het noemen van het Matriculatie-examen. Wat nu betreft de wenschelijkheid om nu bij de regeering aan te kloppen, dan zou spreker toch willen wijzen op het gevaar dat daarmede dreigt voor het voortbestaan van het Staatsgymnasium te Pretoria, voor het geval de Republieken hunne onafhankelijkheid bewaren.

Hij staat wel niet hier als verdediger van het Staatsgymnasium, maar kan niet nalaten er op te wijzen, dat die instelling vijf leerjaren kent evenals de gymnasia hier te lande, terwijl het matriculatie examen afgelegd kan worden door een leerling uit de derde klasse dier school die nog een paar maanden in eenige vakken bijwerkt. Onder die omstandigheden zouden de jongelui verlokt worden om de laatste twee jaar van het Staatsgymnasium op te offeren.

Op het oogenbliik is de stroom der studeerende Afrikaners naar Schotland, niet uit voorliefde voor die Universiteiten, maar uit een practisch oogpunt en wel omdat men daar in 4 à 5 jaar gereed is, terwijl de studie hier te lande 7 à 8 jaar vordert voor de medische faculteit; de rechtsgeleerde studies zijn in beide landen in verhouding korter. En het is niet alleen de practische zin, doch ook de beurs die in deze keuze van Schotland, waar een tachtigtal Afrikaners studeeren, mede spreekt.

Resumeerende acht spreker de zaak niet zoo eenvoudig, en hij gelooft niet dat aan deze laatste bezwaren hier te lande zoo snel tegemoet gekomen zal kunnen worden.

Prof. DE LOUTER (hoofdbestuur) heeft met groote belangstelling de rede van Dr. MANSVELT aangehoord. Hij geeft volkomen toe dat de zaak zeer moeilijk op te lossen is, hetgeen hem dan ook gebleken is in de vele jaren dat hij persoonlijk heeft medegewerkt om toegang voor Afrikaners tot ons hooger onderwijs te verkrijgen. De Regeering raadpleegt de Senaten en in de beraadslagingen dier corporaties wordt door velen aangedrongen op het zoo wijd mogelijk openstellen der deuren voor Afrikaansche jongelieden. Een groot bezwaar echter dat men niet ter zijde kan stellen, doch waarvan men de beteekenis evenmin overdrijven moet, bestaat hierin dat zij, die hier te lande niet slagen, nu door een omweg toch toegang tot de Universiteiten zullen kunnen erlangen.

Spreker juicht het voorstel van de afdeeling 's Gravenhage toe, maar vraagt voor het bepalen van het tijdstip waarop men zich tot de Regeering zal wenden, eenige speelruimte.

De Heer EGTER VAN WISSEKERKE ('s Gravenhage) sluit zich onder dankzegging aan het Hoofdbestuur geheel aan bij het gesprokene.

Het Stembureau bracht alsnu verslag uit over het resultaat der gehouden verkiezing.

Ter Vergadering zijn aanwezig:

1 afdeeling	met	15 stemmen	=	15 stemmen
2 afdeelingen	„	14 „	=	28 „
1 afdeeling	„	7 „	=	7 „
2 afdeelingen	„	5 „	=	10 „
3 „	„	3 „	=	9 „
9 „	„	2 „	=	18 „
4 „	„	1 stem	=	4 „
22 afdeelingen	met totaal			91 stemmen

zoodat de volstrekte meerderheid 46 stemmen bedraagt. Hiervan verkregen de Heeren:

G. A. A. MIDDELBERG	86
Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND	89
K. F. VAN DEN BERG	72
CHARLES BOISSEVAIN	85
P. R. MEES	78
Dr. W. H. NOLENS	83
PAUL DEN TEX	86

die dus gekozen zijn en zoover tegenwoordig, hunne benoeming aannemen.

Niets meer aan de orde zijnde wordt de Vergadering door den Voorzitter gesloten onder dankzegging aan de aanwezigen voor hun opkomst.

Aldus gearresteerd in de Buitengewone Algemeene Vergadering van 21 Februari 1903.

J. A. WORMSER, *Voorz.*
PAUL DEN TEX, *Secr.*

BIJLAGE 5.

NOTULEN van de Buitengewone Algemeene Vergadering der *Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging* op Zaterdag 21 Februari 1903, des namiddags 1 uur in het gebouw „Eensgezindheid" te Amsterdam.

Aanwezig van het hoofdbestuur de Heeren: J. A. WORMSER (*voorzitter*), P. R. MEES, Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN, K. F. VAN DEN BERG, Prof. Mr. J. DE LOUTER, Dr. J. TH. DE VISSER, EVERT J. VAN GORKOM, A. S. VAN REESEMA en PAUL DEN TEX.

Benevens afgevaardigden van de volgende afdeelingen: Leiden, Rheden/Rosendaal, Haarlem, Rotterdam, Dordrecht, den Helder, Alfen a/d Rijn, Bussum, Kinderdijk, Amsterdam, Arnhem, Deventer, Utrecht, Apeldoorn, Scheveningen, Zwolle, Delft, Schiedam, Nijmegen, 's-Gravenhage, Groningen, Breda, Hengelo-Borne-Delden en Assen.

De VOORZITTER, de Heer J. A. WORMSER, opent de vergadering met een woord van welkom aan de aanwezigen en met een verzoek aan de pers om — zoo er ter vergadering onderwerpen in behandeling mochten komen, die voor publicatie minder geschikt mochten zijn — daarvan dan in de nieuwsbladen geen melding te maken. In dit geval zou de secretaris zorgen voor een kort communique aan de redacties, waarmede dan toch aan àller wensch voldaan zou worden.

De SECRETARIS leest de notulen van de Jaarlijksche Algemeene Vergadering van 22 Mei 1902, welke goedgekeurd en gearresteerd worden.

De VOORZITTER opent de besprekingen omtrent punt 1 en 2 der agenda, zijnde mededeelingen van het Hoofdbestuur:

1° omtrent de oprichting eener Voorschotkas voor Z.-Afrika;

2° omtrent de wijze van besteding van het oorlogsfonds.

Spreker meent dat het ter vereenvoudiging der discussie strekken zal, dat de secretaris de circulaire van het hoofdbestuur aan de afdeelingen, gedateerd 26 Januari 1903 (zie blz. 63 van dit Jaarverslag) voorleest, in aansluiting van welke circulaire de aanwezigen dan hunne vragen kunnen stellen.

De SECRETARIS voldoet aan dit verzoek.

Dr. VAN DAM (*'s-Gravenhage*) constateert dat de afdeeling Amsterdam, naar aanleiding van de zooeven voorgelezen circulaire, het volgende rondschrijven tot de afdeelingen richtte:

AMSTERDAM, 5 Febuari 1903.

Aan de Afdeelingen der
Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Evenals aan ons, zal ook aan Uw Bestuur wel zijn toegezonden eene mededeeling van het Hoofdbestuur onzer Vereeniging dd. 26 Januari 1903 betreffende de oprichting der Vereeniging „Zuid-Afrikaansche Voorschotkas", te vestigen te Amsterdam.

Met het doel, dat de oprichting dier vereeniging beoogt, sympathiseeren wij, zooals vermoedelijk ieder onzer Afdeelingen. Ook willen wij niet betwisten, dat de behartiging van de omschreven belangen ligt op den weg der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Ernstige bezwaren hebben wij evenwel tegen de geheele wijze waarop hier is gehandeld meer in het bijzonder tegen het weggeven aan de nieuwe Vereeniging van *f* 200,000,— uit het zoogenaamde Oorlogsfonds. Allereerst achten wij het aan gegronden twijfel onderhevig of het Hoofdbestuur tot deze schenking gerechtigd was. De gelden van het Oorlogsfonds zijn bijeengebracht ten gevolge van de circulaire dd. 16 October 1899 van het Hoofdbestuur uitgegaan (te vinden in het jaarverslag onzer Vereeniging over 1899, blz. 18). In den aanhef dier circulaire heet het: Nu de oorlog.... is uitgebroken, ligt het, dunkt ons op den weg van het Nederlandsche volk, om door eene gemeenschappelijke daad, van *zuivere barmhartigheid*, te toonen van welk een eerbiedige bewondering en warme toegenegenheid ons hart is vervuld *voor de stamverwanten* die *daarginds* de onafhankelijkheid van hun volksbestaan *met kracht van wapenen* zullen hebben te verdedigen.

Het Hoofdbestuur stelde zich dan ook voor, het bijeengebrachte geld te besteden:

1°. voor het uitzenden van volledige ambulances of verband-

middelen naar Zuid-Afrika door tusschenkomst van de Nederlandsche Afdeeling van het Roode Kruis;

2°. voor het ondersteunen der in den strijd verminkten of der achtergebleven betrekkingen van op het slagveld gebleven burgers;

3°. voor zoodanig doel als hem gepast zal voorkomen *tot verzachting van de gevolgen van den oorlog.*

Al deze doeleinden dragen een *zuiver philantrophisch* karakter. De bijeenbrenging van dit geld was zooals het Hoofdbestuur het zelf uitdrukte een daad van *zuivere barmhartigheid*, en wel ten behoeve van de *slachtoffers van den oorlog.*

In tegenstelling hiermede wil de nieuwe Vereeniging:

1°. juist *geen philantrophie*, maar wil zij *zakelijk* werken;

2°. *niet* in de eerste plaats de stoffelijke *belangen der burgers* en der met hen verbondenen behartigen, maar zooals in de toelichting uitdrukkelijk staat *een bepaald Nederlandsch belang* bevorderen. Zij wil hare gelden ook verstrekken aan hen, die tot nu toe op geenerlei wijze in eenige betrekking tot Zuid-Afrika hebben gestaan. Voor dit doel der Vereeniging, hoe nuttig op zich zelf, had o. i. het Hoofdbestuur geen geld uit het Oorlogsfonds, laat staan eene zoo belangrijke gift, beschikbaar mogen stellen. Dat dit geschied is, zonder dat oogenschijnlijk het Hoofdbestuur zich ook maar één moment de vraag heeft gesteld of het daartoe wel bevoegd was, is des te vreemder, waar de Afdeelingsbesturen zich nog wel zullen herinneren, hoe schroomvallig het Hoofdbestuur was, toen de vraag ter sprake kwam, of uit dit fonds ook uit Zuid-Afrika hier te lande terug gekeerde Nederlanders of Oud-Nederlanders mochten worden gesteund.

Intusschen, zelfs al ware het Hoofdbestuur formeel bevoegd om deze gelden voor het aangegeven doel te besteden, dan nog komt het ons Bestuur voor, dat het wenschelijker ware geweest tot een dergelijken gewichtigen stap niet over te gaan, alvorens de Afdeelingen, althans hare Voorzitters, te raadplegen.

Waar voor het plan eener boerenhypotheekbank herhaalde malen vergaderd is met de Voorzitters, een plan zeker meer in de lijn van het Oorlogsfonds dan deze Voorschotkas, daar ware het toch zeker verkieselijker geweest, zoo hier de Afdeelingen niet voor een (zoo goed als) voldongen feit waren gesteld. Dit klemt te meer, waar nog altijd niet bekend is en naar het schijnt ook bij het Hoofdbestuur niet vast staat, wat in de toekomst de taak en het arbeidsveld onzer Vereeniging zijn zal, en het zeer goed denkbaar zoude zijn, dat uit den boezem onzer Vereeniging een plan ontsproot, dat beter in de lijn van het Oorlogsfonds lag, terwijl met deze gift dit

fonds zoo goed als uitgeput is, en het Hoofdbestuur daarmede de beschikking van dit fonds nagenoeg geheel uit handen heeft gegeven. In het prospectus toch wordt wel gesproken van nauwe samenwerking tusschen het Hoofdbestuur en het bestuur der nieuwe vereeniging, maar uit de Statuten blijkt niet van eenig benoemingsrecht of recht van toezicht, zoodat inderdaad op de beschikking der gelden het Hoofdbestuur niet den minsten invloed kan oefenen, terwijl de nieuwe vereeniging feitelijk door zijn gift in het leven is geroepen. Waarin de *band*, zelfs de *nauwe* band, waarvan de medewerking van het Hoofdbestuur spreekt, dan ook bestaan zal, is ons een raadsel.

Evenmin heeft het ons mogen gelukken, bij het nazien der lijsten van Bestuursleden, de juistheid van de mededeeling te constateeren, dat over en weer sommigen van dezelfde personen zitting hebben in het Bestuur van de op te richten Voorschotkas, en van de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging en het Schoolfonds (bedoeld is waarschijnlijk Taalfonds).

Wij voor ons zijn van meening, dat het Hoofdbestuur door deze handelingen de *bestemming van het oorlogsfonds* heeft *miskend* en de *wijze waarop* hier is gehandeld, de beteekenis der afdeelingen ten onrechte zeer heeft verkleind, wat o. i. niet anders dan ten nadeele der Vereeniging, nu deze eenmaal afdeelingen kent, kan uitloopen. Wij achten het daarom wenschelijk dat tegen deze handelwijze van het Hoofdbestuur op de vergadering van 21 Februari 1903 een krachtig protest opga uit de afdeelingen, en dat er naar gestreefd worde datgene wat reeds geschied is zooveel mogelijk ongedaan te maken. Wij zouden het op hoogen prijs stellen omtrent de in dit schrijven behandelde punten het gevoelen van uw Bestuur te mogen vernemen, en ons zeer verheugen, wanneer uw Bestuur zich met onze opvatting zou kunnen vereenigen en ons zijn gewaardeerden steun in deze toezeggen. Wanneer de ontvangen antwoorden daartoe aanleiding geven, stellen wij ons voor de Afgevaardigden der afdeelingen, die ons hunne medewerking hebben toegezegd, op den 21en Februari des voormiddags om 11 uur bijeen te roepen, ten einde eene gemeenschappelijke gedragslijn vast te stellen. In afwachting van uw geëerd antwoord, hetwelk wij gaarne vóór Zaterdag 14 dezer tegemoet zien, teekenen wij

Hoogachtend,

NEDERLANDSCH ZUID-AFRIKAANSCHE VEREENIGING,
AFDEELING AMSTERDAM,
E. J. EVERWIJN LANGE Jr., *Voorzitter.*
AUG. KALFF AZN., *Secretaris.*
Amsterdam, Prinsengracht 975.

Spreker's (Dr. van Dam's) afdeeling, of beter gezegd de voorzitter en de secretaris der afdeeling 's Gravenhage hebben zich daarop tot het bureau van het Hoofdbestuur gewend om inlichtingen en die ontvangen in het hier volgende schrijven, dat toen door den druk vermenigvuldigd namens de afdeeling 's Gravenhage eveneens aan de verschillende afdeelingen is rondgezonden.

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Amsterdam, 8 Februari 1903.

Aan het Bestuur der afdeeling 's Gravenhage der „Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging", 's Gravenhage.

Mijne Heeren!

Wij kwamen in het bezit van Uw geacht schrijven van 6 dezer. ten geleide strekkende van een circulaire door Uwe afdeeling ontvangen van het bestuur der afdeeling Amsterdam.

Gaarne voldoen wij aan Uw verzoek om U, onder terugzending der circulaire, eenige inlichtingen omtrent deze zaak te geven, maar wij willen niet nalaten U allereerst mede te deelen, dat wij van deze actie van Amsterdam eerst uit Uw schrijven hooren, daar de bestuurderen dezer afdeeling het zelfs niet de moeite waard geacht hebben een afdruk hunner circulaire aan het Hoofdbestuur toe te zenden.

De bezwaren der afdeeling Amsterdam zijn van tweeërlei aard.

Wat het eerste bezwaar betreft n.l. de vraag of het Hoofdbestuur wel gerechtigd was tot de schenking van fl. 200,000.— uit het Oorlogsfonds aan de Voorschotkas, daaromtrent zal o. i. bij U wel niet den minsten twijfel bestaan. De circulaire zegt zelf dat het hoofdbestuur zich voorstelde het Oorlogsfonds onder meer te besteden „voor zoodanig doel als hem gepast zal voorkomen tot verzachting van de gevolgen van den oorlog" en wij tarten een ieder ons uit de aan de afdeelingen gezonden bescheiden aan te toonen dat de Voorschotkas een ander doel heeft.

Het hoofdbestuur heeft gedurende ruim drie jaar de *te zijner beschikking* gestelde gelden van het Oorlogsfonds (wèl te onderscheiden van de fondsen der Vereeniging) beheerd en reeds meer dan één millioen tweemaal honderd duizend gulden uitgegeven en het kan

zich een kritiek niet verklaren over het schenken dezer twee ton gouds aan een instelling als de Voorschotkas, die dit bedrag zal trachten te *verdrievoudigen* en evenzeer zal aanwenden tot verzachting van de gevolgen van den oorlog.

De redeneering, dat de Voorschotkas geen philantropie beoogt doch zakelijk wil werken, toont dat de bedoeling der nieuwe instelling aan het Bestuur der afd. Amsterdam is ontgaan. Integendeel, al is de grondslag der Voorschotkas zakelijk, het doel is nationaal-philantropisch.

Wij herhalen hier wat de Voorschotkas zich voorstelt te doen:

a. Voorschotten te verleenen tot instandhouding van het onderwijs in de Nederlandsche taal in Zuid-Afrika en tot terugkeer der uitgeweken voormalige bewoners der gewezen Zuid-Afr. Republieken, die hier de arbeidsmarkt overstroomd hebben;

b. Het uitzenden van andere personen te bevorderen, als: predikanten, artsen, verplegers en verpleegsters, rechtsgeleerden, ingenieurs, industrieelen, kantoorbedienden, landbouwers, handwerkslieden, dienstboden enz., aan wier werkzaamheden een werkelijke behoefte in de voormalige republieken zal bestaan;

c. Voor zoover hare krachten dit toelaten al datgene te ondernemen wat kan strekken tot steun van bewoners en uitgeweken bewoners der voormalige republieken en tot behartiging der belangen welke onze landgenooten in Zuid-Afrika alsnog hebben of zullen hebben.

En is het na lezing van dit streven der Voorschotkas nu niet absoluut onjuist om te zeggen dat *allereerst* getracht zal worden een bepaald Nederlandsch belang te bevorderen.

Intusschen, de afdeeling Amsterdam is wel zoo goed aan te willen nemen „dat het hoofdbestuur formeel bevoegd is om deze gelden voor het aangegeven doel te besteden", maar dan blijft het tweede bezwaar „dat het wenschelijker ware geweest tot een dergelijk gewichtigen stap niet over te gaan alvorens de afdeelingen, althans hare voorzitters te raadplegen".

Dit verwijt is schreeuwend onrechtvaardig. Bij circulaire van 4 November 1902 is *aan de afdeelingen* gezonden een schrijven van Mr. Vissering met bijlagen, zijnde het oorspronkelijk plan der Voorschotkas. Deze brief, gedateerd 25 October 1902 bevat, onder meer, de volgende zinsneden:

„De verschillende plannen, opgemaakt voor een eventueel op te „richten Boeren-Hypotheekbank kunnen op dit oogenblik niet meer „passend geacht worden. De nooden gaan veel verder dan het ver„schaffen van geld op hypotheek. Daarom is er behoefte aan eene

„organisatie, welke aan al de onderscheidene behoeften zooveel „mogelijk tegemoet komt. In de vergadering van Uw hoofdbestuur „met de Voorzitters der afdeelingen op Maandag 27 Januari 1902 is „de wensch uitgesproken dat ik met Uw Hoofdbestuur werkzaam „zou blijven om een organisatie te vinden welk tot nut der boerenbevolking in Zuid-Afrika zou kunnen „werken. Op grond van dat besluit verstout ik mij thans een gewijzigd plan aan Uw oordeel te „onderwerpen."

En waar voor eene Hypotheekbank 3 ton gevoteerd was door de vergadering van afdeelings-voorzitters, is het daar te verwonderen dat ons hoofdbestuur voor *dit* plan van Mr. Vissering 2 ton beschikbaar stelde, waar toch duidelijk uit de stukken bleek dat ook deze instelling niet zonder krachtige hulp van het Oorlogsfonds tot stand kon komen en geen der afdeelingen eenig bezwaar tegen het toegezonden plan opperde.

En wij vragen ons af waarom de afdeeling Amsterdam dan niet reeds begin November hare bezwaren kenbaar gemaakt heeft tegen dit gewijzigd plan van Mr. Vissering, of — beter nog — ons een „uit den boezem der Vereeniging ontsproten plan dat beter in de lijn van het Oorlogsfonds lag" heeft toegezonden. Ons wil het voorkomen dat de acht maanden, die nu sedert het sluiten van den vrede verloopen zijn, daarvoor tijd genoeg geboden hebben.

Inderdaad had de afdeeling Amsterdam beter gedaan in de statuten onzer Vereeniging de taak der afdeelingen in art. 4 neergelegd te bestudeeren, dan zich aan *onjuiste* aantijgingen schuldig te maken. Dan had dat bestuur misschien tevens tijd gevonden art. 1 onzer statuten te herlezen en zich niet afgevraagd „wat in de toekomst de taak en het arbeidsveld onzer Vereeniging zijn zal". De insinuatie, dat ook bij het Hoofdbestuur dit niet vast schijnt te staan, slaat natuurlijk op het laatste punt der agenda onzer a. s. Buitengewone Algemeene Vergadering, een punt dat juist op verzoek van het bestuur der zelfde afdeeling Amsterdam op de agenda is geplaatst!

Wij hopen dat de samenwerking tusschen Voorschotkas en Ned. Zuid-Afrik. Vereeniging der afdeeling Amsterdam nog duidelijk zal worden, maar zouden haar bestuur in overweging willen geven het Schoolfonds, waarvan Mr. W. Hovy als lid van het Comité in het communiqué der Voorschotkas vermeld staat en dat volgens datzelfde communiqué sedert 1895 bestaat, niet te verwarren in een circulaire aan onze afdeelingen, met het 19 Mei 1896 opgerichte Taalfonds.

Resumeerend hopen wij aan Uw bestuur duidelijk gemaakt te hebben, dat wij in geen enkel opzicht de bestemming van ons Oorlogsfonds hebben miskend en zeer zeker niet de beteekenis der

afdeelingen hebben verkleind, vooral niet waar volgens onze circulaire van 26 Januari 1903 de verdere bijzonderheden omtrent de tot standkoming dezer nieuwe organisatie *op verzoek van Mr. Vissering* op zich lieten wachten.

Met hoogachting teekent
Het Bureau der
Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.
(*w.g.*) J. A. WORMSER, *Voorzitter.*
(„) K. F. VAN DEN BERG, *Penningmeester.*
(„) PAUL DEN TEX, *Secretaris.*

Spreker (Dr. VAN DAM) wil zijn bezwaren tegen deze beide circulaires hier ontvouwen. Hij meent dat Amsterdam van haren aanval aan het hoofdbestuur had dienen kennis te geven en verder acht hij het houden van een vóór-vergadering van opposanten tegen het hoofdbestuur een „konkelarij" die afkeuring verdient.

Men meene echter niet, dat spreker, hoewel afgevaardigde van de afdeeling 's Gravenhage, de handelingen van den voorzitter en den secretaris dier afdeeling goedkeurt. Integendeel de circulaire van 's Gravenhage is een groot bedrog: Spreker heeft nagegaan dat „bedrog" beteekent eene „leugenachtige handelwijze die om iemands bestwil geschiedt" en deze qualificatie is volkomen toepasselijk op de handelwijze der afdeeling 's Gravenhage. Voorzitter en secretaris der afdeeling Den Haag hebben dan ook in de onlangs gehouden afdeelingsvergadering hunne houding in deze zien afkeuren.

De VOORZITTER constateert dat Dr. VAN DAM niet gevraagd heeft eene inlichting omtrent de tot stand koming der Voorschotkas, welk punt thans alléén aan de orde is.

Prof. DE GOEJE (*Leiden*) heeft uit de toegezonden bescheiden gehoord van een nauwe samenwerking tusschen de Voorschotkas en de Ned. Zuid-Afr. Vereeniging. Tot zijne verwondering blijkt daarvan echter niets uit de Statuten der Voorschotkas.

De Heer VAN DEN BERG (*Hoofdbestuur*) deelt mede dat opzettelijk de Statuten der Voorschotkas zwijgen over deze bepaalde samenwerking, omdat de bedoeling is dat ook alle andere comités en corporaties, die in het belang van Zuid-

Afrika werken, met de Voorschotkas zullen samenwerken. Reeds hebben het Schoolfonds en de Mij. tot handhaving van Stamverwante belangen hunne medewerking toegezegd. Dat echter de Voorschotkas en de Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging ten nauwste zullen samenwerken, blijkt wel uit het feit dat acht leden van het Hoofdbestuur tot lid zullen worden benoemd der Voorschotkas.

Prof. DE GOEJE (*Leiden*) is dankbaar voor de gegeven inlichtingen, maar toch niet geheel voldaan. Hij gelooft niet dat dit achttal leden invloed op den gang van zaken der Voorschotkas zal kunnen oefenen.

De Heer VAN DEN BERG (*Hoofdbestuur*) wijst er op dat deze acht leden bijv. het recht hebben het bestuur der Voorschotkas te ontslaan, zoodat zij toch wel degelijk invloed kunnen oefenen.

Prof. DE GOEJE (*Leiden*) geeft dit gedeeltelijk toe, en zou het Hoofdbestuur willen verzoeken na te gaan of er niet in de Statuten der Voorschotkas eene bepaling op te nemen ware die samenwerking ook in de toekomst verzekert.

De VOORZITTER vraagt of nog een der aanwezigen eenige inlichtingen omtrent de tot stand koming der Voorschotkas verlangt. Hij geeft daarop het woord aan den Heer Mr. E. J. EVERWIJN LANGE Jr. (*Amsterdam*) die eenige bezwaren tegen de handelingen van het Hoofdbestuur wenscht te opperen.

Spreker deelt mede dat het afdeelingsbestuur van Amsterdam bij ontvangst der circulaire van 26 Januari getroffen was door den inhoud en wel om twee redenen:

Ten eerste verwonderde men zich dat het Hoofdbestuur zonder de afdeelingen te kennen, voor dit doel twee ton gouds uit het oorlogsfonds had gegeven; en

ten tweede achtte men die gift in strijd met de bedoelingen van de gevers van het oorlogsfonds.

Had het bestuur der afd. Amsterdam getwijfeld, dan had het zich om inlichtingen gewend tot het Hoofdbestuur of tot de oprichters der Voorschotkas of tot beiden, maar hier lieten de stukken geen twijfel. De feiten stonden vast, maar het afdeelingsbestuur stelde er prijs op te weten of andere afdeelingen de zelfde meening omtrent de handelwijze van het Hoofdbestuur koesterden. Dit was de reden waarom de cir-

culaire, waarop door Dr. VAN DAM de aandacht is gevestigd, is rondgezonden. Het was geenszins wat Dr. VAN DAM gelieft te noemen eene „konkelarij", zelfs geene samenzwering, maar eenvoudig een poging om te weten of de overtuiging van het afdeelings bestuur ook in andere afdeelingen weerklank gevonden had. Zoodra dan ook van sympathie in een paar andere afdeelingen gebleken was had het bestuur der afdeeling Amsterdam zich gehaast een afdruk harer circulaire aan het Hoofdbestuur toe te zenden.

Intusschen was door de afdeeling 's Gravenhage een antwoord van het Bureau van het Hoofdbestuur op de circulaire van Amsterdam verspreid. — Spreker zou dit — na het gehoorde van Dr. VAN DAM — een incident willen noemen, dat hem nu in staat stelde eenige punten in de weerlegging van het Bureau te bestrijden.

Het Hoofdbestuur ontkent dus de afdeelingen van de plannen der Voorschotkas onkundig gelaten te hebben, daarbij verwijzend naar de in November rond gezonden voorloopige plannen.

Dit is slechts in zooverre juist — zegt spreker — dat deze voorloopige plannen niet spreken van een gift uit het Oorlogsfonds.

Het hoofdbestuur beroept zich vervolgens op de voor eene eventueele hypotheekbank gevoteerde 3 ton goud en vraagt dan waarom er nu aanmerking gemaakt wordt op de voor de Voorschotkas gegeven *f* 200.000.

Spreker zou daarop willen antwoorden dat er een hemelsbreed verschil is tusschen de Voorschotkas en eene Hypotheekinstelling.

Waar echter de kwestie hoofdzakelijk om draait is deze vraag: Had het Hoofdbestuur het recht — gezien de bepalingen der circulaire, waarbij gelden voor het Oorlogsfonds gevraagd werden — om *f* 200.000 — aan de Voorschotkas af te staan.

En de beantwoording van deze vraag is zeer moeielijk, aangezien alles afhangt van de rekbaarheid die men aan het begrip „slachtoffers van den oorlog" wil toekennen. Het wil spreker voorkomen dat eene Voorschotkas, als de nu tot stand gekomene, nooit in de bedoeling der gevers kan gelegen hebben, maar overeenstemming was op dit punt niet verkregen op eene onlangs gehouden afdeelingsvergadering van Amsterdam.

Spreker moet dus opmerken dat hij wel is afgevaardigde van de afdeeling Amsterdam, maar op dit punt zich toch niet gerechtigd acht namens de afdeeling Amsterdam te spreken.

Dr. J. Th. de Visser (*Hoofdbestuur*) wil, afgescheiden van de eigenlijke kwestie, eerst de formeele zijde van de zaak beschouwen. Dr. van Dam heeft gesproken van „konkelarij" van de afdeeling Amsterdam, een woord dat men niet zonder grond mag uitspreken en naar sprekers overtuiging deed Dr. van Dam dit. Erger is het echter dat de afgevaardigde van 's Gravenhage een circulaire van zijne eigen afdeeling „bedrog" noemt. In ieder geval is dit een kwestie die in de afdeeling zelf dient uitgevochten te worden. Dr. van Dam geeft echter eene omschrijving van het woord „bedrog" en het is sprekers vermoeden, dat de bedoeling daarvan was het Hoofdbestuur zijdelings in deze kwestie te betrekken. Is dit zoo, dan protesteert hij daartegen.

Maar ook op de houding der afdeeling Amsterdam mag kritiek uitgeoefend worden, al tracht de Heer Lange die houding goed te praten. Men verkeerde in het onzekere en — helderheid wenschende — trachtte men zijn licht bij de afdeelingen op te steken. Nu zegt de Heer Lange wel dat de afdeeling in deze zaak een positief gevoelen had en de circulaire harerzijds verspreid spreekt dan ook van een krachtig protest dat uit de afdeelingen dient op te gaan, maar spreker vraagt dan toch met nadruk: waarom dan het Hoofdbestuur in deze zaak gepasseerd en eerst later van de oppositie op de hoogte gebracht?

Dr. van Dam (*'s Gravenhage*) is het aangenaam te kunnen constateeren dat hij, na hetgeen hij van den Heer Lange hoorde, al hetgeen hij over de handelwijze van het bestuur der afdeeling Amsterdam zeide, hierbij intrekken laat. Helaas kan hij met betrekking tot de Haagsche circulaire hetzelfde niet doen. Hij wil Dr. de Visser doen opmerken dat bedoelde circulaire niet is een van de afdeeling uitgaande, maar van den voorzitter en den secretaris. Als bekend neemt hij aan dat de secretaris van de afdeeling 's Gravenhage ook is lid van het Hoofdbestuur der Vereeniging.

De Heer Everwijn Lange Jr. (*Amsterdam*) zegt dat Dr. de Visser hem blijkbaar niet begrepen heeft. Neen, de stukken waren glashelder en de afdeeling Amsterdam wenschte dan ook geen inlichtingen, noch van de afdeelingen, noch van het Hoofdbestuur. Wat men beoogde was de opinie van de afdeelingen te kennen over deze feiten en zoo mogelijk middelen te beramen hetgeen geschied was zooveel mogelijk ongedaan te maken.

De Heer Wiersum (*den Helder*) vraagt of de algemeene discussie over de Voorschotkas reeds begonnen is, in welk geval hij een voorstel wenscht te doen.

De Voorzitter meent dat er onmiskenbaar eenige discussie plaats heeft.

De Heer Wiersum (*den Helder*) zegt dat zijn voorstel een wijziging in de Statuten der Voorschotkas beoogt. Hij verklaart zich echter bereid daarmede nog te wachten.

De Heer E. J. van Gorkom (*Hoofdbestuur*) wenscht krachtig te protesteeren tegen de houding van Dr. van Dam op deze vergadering. Hij beschuldigt den voorzitter en den secretaris der afdeeling 's Gravenhage van bedrog en dit is eene onverantwoordelijke houding van een afgevaardigde der afdeeling 's Gravenhage, die hier — spreker constateert het met den meesten nadruk — niet als afgevaardigde der afdeeling 's Gravenhage spreekt. De houding van voorzitter en secretaris die niets deden dan nadere inlichtingen vragen aan het Hoofdbestuur omtrent de door Amsterdam uitgeoefende kritiek op de Voorschotkas en deze inlichtingen aan de andere afdeelingen ter kennismaking toezonden — is in de vergadering der afdeeling 's Gravenhage besproken, en daar is met algemeene stemmen, slechts die van Dr. van Dam uitgezonderd, de handelwijze van beide heeren goedgekeurd.

Dr. van Dam (*'s Gravenhage*) protesteert luide.

De Heer van Gorkom (*Hoofdbestuur*) wijzigt zijne woorden in zooverre, dat ter bedoelde afdeelingsvergadering geen hoofdelijke stemming is gehouden, doch de vergadering door luid applaus te kennen gaf, dat zij het gedrag van de Heeren Voorzitter en Secretaris in geen enkel opzicht afkeurde. Spreker begrijpt niet hoe Dr. van Dam onder deze omstandigheden over „bedrog" heeft durven spreken en hij roept Generaal

EGTER VAN WISSEKERKE, mede-afgevaardigde van 's Gravenhage tot getuige.

Generaal EGTER VAN WISSEKERKE (*'s Gravenhage*) weet weinig van de zaak, alleen is hem de circulaire waarvan Dr. VAN DAM sprak eerst gisteren onder oogen gekomen.

De VOORZITTER gelooft namens de geheele vergadering te spreken als hij de afgevaardigden der afdeeling 's Gravenhage uitnoodigt deze zaak in den Haag tot klaarheid te willen brengen.

Dr. DE VISSER (*Hoofdbestuur*) is verheugd door zijn rede de antwoorden van Dr. VAN DAM en den Heer EVERWIJN LANGE JR. uitgelokt te hebben. Hij constateert met vreugde dat Dr. VAN DAM geen zijdelingsche aanval op het Hoofdbestuur beoogde. Hij zou echter den Heer LANGE nog willen opmerken, dat de afdeelingen meer tot doel hebben samenwerking met het Hoofdbestuur met eventueel blootlegging der grieven; de houding van de afdeeling Amsterdam is echter geweest een uitdrukkelijk uitgesproken strijd tegen het Hoofdbestuur en waar dat het geval was had de Heer LANGE zoo zeker van zijn zaak moeten zijn, dat hij niet vooraf troepen om zich heen verzameld had, maar vertrouwd had op de troepen die zich ontwijfelbaar ter vergadering om hem heen verzameld zouden hebben. Hij betreurt deze weg die doet afwijken van het groote doel dat de Z. A. V. en hare afdeelingen voor oogen heeft.

De Heer ZWAARDEMAKER (*Bussum*) juicht deze woorden toe. Spreker zou inplaats van onvruchtbare discussie gaarne zien dat het Hoofdbestuur zich bepaalde tot het geven van antwoorden op door afdeelingen omtrent de Voorschotkas te stellen vragen.

De Heer EGTER VAN WISSEKERKE (*'s-Gravenhage*) wil als afgevaardigde namens zijne afdeeling hulde brengen aan het Hoofdbestuur. De 2 ton gouds wordt door de Voorschotkas in 6 ton omgezet en aldus wordt dat kapitaal verdrievoudigd tot het verzachten van de gevolgen van den oorlog.

De Heer DE KANTER (*Dordrecht*) wil den Heer LANGE even wijzen op eene verkeerde voorstelling in de circulaire van de afdeeling Amsterdam. Het oorlogsfonds is n.l. niet alleen

bijeen gebracht om slachtoffers van den oorlog, maar zeer duidelijk is destijds uitgesproken dat een deel der gelden besteed zou worden ter verzachting van de gevolgen van den oorlog. Trouwens in dien zin is reeds een groot deel van het fonds door het Hoofdbestuur gebruikt.

De Heer Tasman (*Amsterdam*) vraagt of het Hoofdbestuur de bedenkingen van Amsterdam wil beantwoorden.

De Voorzitter vraagt duidelijke omschrijving der te beantwoorden vragen.

De Heer Tasman (*Amsterdam*) refereert aan zijn circulaire.

De Voorzitter verwijst naar het antwoord van het Bureau aan de afd. 's-Gravenhage.

De Heer Tasman zal namens zijn afdeeling een motie indienen. Hij wil echter zeggen dat hij in principe ten volle sympathiseert met de Voorschotkas, maar dat de bezwaren der afdeeling in hoofdzaak zijn:

1^{0}. het hoofdbestuur was niet gerechtigd tot het geven van 2 ton voor dat doel;

2^{0}. het hoofdbestuur had zeer zeker zulk een besluit niet mogen nemen zonder de afdeelingsvoorzitters te kennen.

Vooral het eerstgenoemde bezwaar mag niet licht geteld worden. — Spreker wijst dat indertijd, toen zoovelen der door het Engelsche legerbestuur uitgewezenen hier te lande gebrek leden, het Hoofdbestuur slechts schoorvoetend tot hulp is overgegaan. — En nu gaat men plotseling véél verder, men verlaat de philantropie en dat mag niet zonder de gevers van het geld te raadplegen.

Spreker wenschte dat de Voorschotkas hare Statuten zoodanig wijzigen zal, dat zij blijven binnen de grenzen door de circulaire van October 1899 aangegeven. Een eisch is bij deze wijziging der statuten dat de band met de Z. A. V. nauwer toegehaald worde en daarvan in de Statuten ten duidelijkste blijke.

Aan Dr. de Visser wil spreker nog antwoorden dat een goed generaal juist voor het aanvangen van den slag de troepen om zich heen verzamelt, maar het is hier der afdeeling Amsterdam niet te doen om een slag te winnen en het bestaan der Voorschotkas in gevaar te brengen. Oorlogszuchtig

is de afdeeling Amsterdam niet, zooals moge blijken uit de volgende verzoenend gestemde motie:

De Vergadering
van oordeel

a. dat het te wenschelijker ware geweest zoo over de gift van ƒ 200.000 aan de Vereeniging Zuid-Afrikaansche Voorschotkas de voorzitters der afdeelingen vooraf waren gehoord;

b. dat bij deze gift de bestemming van het oorlogsfonds niet geheel is in het oog gehouden;

c. draagt het Hoofdbestuur op met eene commissie uit de afdeelingsbesturen zoodanig overleg tot wijziging der statuten en werkplan der Vereeniging Z. A. Voorschotkas te plegen, dat de bestemming van het oorlogsfonds geheel bij deze gift tot haar recht kome.

Dr. J. W. GUNNING (*Studiefonds*) wil hier een enkel woord spreken, omdat hij zoowel zelf naar krachten heeft bijgedragen tot het Oorlogsfonds, als ook zeer velen in den lande — en met succes — heeft opgewekt hun penningske te offeren. Bij het uitbreken en het voortwoeden van den rampzaligen krijg brandde een ieder van verlangen uiting te geven aan een gevoel van warme sympathie en geld geven was de eenige mogelijke uiting. Men gaf vol vertrouwen aan het Hoofdbestuur, men gaf niet uit medelijden maar uit stamverwantschap; niemand lette op de circulaire en daarom is het wijzen op de philantropie in dit geval door de afdeeling Amsterdam niet te verdedigen. Maar er is nog een reden waarom spreker van oordeel is dat het Hoofdbestuur in deze veeleer lof dan blaam verdient. Als bestuurder van het Studiefonds heeft hij het Hoofdbestuur leeren kennen als een lichaam dat zéér scrupuleus — spreker zou haast zeggen te scrupuleus — het Oorlogsfonds beheerde en juist daarom is spreker overtuigd dat, indien het hoofdbestuur niettegenstaande deze houding hier tot het beschikbaar stellen van een dergelijk bedrag overging, de vergadering overtuigd kan zijn dat de zaak rijpelijk is overwogen.

Dr. DE VISSER (*hoofdbestuur*) brengt de afdeeling Amsterdam voor hare verzoenende houding dank. Een groote fout in de redeneering van deze afdeeling is hierin gelegen, dat zij als karakteristiek der Voorschotkas opgeeft dat het eene instelling

is die niet philantropisch maar zakelijk werkt. Deze antithese is volkomen onjuist. Zeker, de Voorschotkas zal zakelijk werken, maar werkt zij daarom niet philantropisch? De zaak beoogt geen winst, het bestuur geniet geen salaris, noch zal één der leden ooit eenig profijt uit de instelling kunnen trekken.

Maar een tweede karakteristiek der Voorschotkas wordt door Amsterdam gegeven en wel dat deze instelling niet in de eerste plaats de stoffelijke belangen der burgers, maar een bepaald Nederlandsch belang wil bevorderen. In hare circulaire laat de afd. Amsterdam op deze woorden echter volgen: „Zij (de Voorschotkas) wil hare gelden *ook* verstrekken enz." en spreekt daardoor zich zelf tegen, anders zou het woordje „ook" geen zin hebben.

Daar nu door het geven dezer 2 ton een bedrag van 6 ton voor de slachtoffers beschikbaar komt, had spreker eerder warme hulde voor het Hoofdbestuur en voor Mr. Vissering en de verdere bestuursleden der Voorschotkas verwacht. Naar sprekers oordeel mag Amsterdam's motie dan ook niet anders beginnen dan met sympathie voor hetgeen het Hoofdbestuur tot stand bracht.

Prof. De Goeje (*Leiden*) wenscht een motie van orde te stellen als volgt:

Met het oog op den beperkten tijd en ter bevordering van den goeden geest de discussie te staken en de statuten v. d. Voorschotkas goed te keuren, mits het Hoofdbestuur verzekert dat daarin een positieve waarborg worde opgenomen om het nauwe verband met de N. Z. Afr. Ver. dat gewenscht wordt, te verkrijgen;
a. door bekrachtiging van de keus der leden;
b. door bij liquidatie het saldo in de kas der N. Z. A. V. te storten.

De Heer Wiersum (*den Helder*) stelde namens zijne afdeeling de volgende motie:

De afd. Helder
overwegende *a* dat het plicht is der Z. A. V. toezicht te houden op de besteding der gelden van het oorlogsfonds, omdat de schenkers aan die Vereeniging het beheer hebben toevertrouwd; *b* de afgestane 2 ton de basis vormt van de Voorschotkas, wenscht dat pogingen worden aangewend art. 12 der Statuten te wijzigen in dien zin dat de rekening en verantwoording worde afgelegd voor eene commissie waarvan één lid dóór het Hoofdbestuur wordt aangewezen.

Spreker had ook art. 4 der Statuten van de Voorschotkas willen gewijzigd zien, doch geeft toe dat dit bezwaarlijk zou gaan. — Ook zou hij, namens zijne afdeeling willen wijzen op het feit dat het beter geweest ware de voorzitters te raadplegen.

De Voorzitter constateert dat moties van orde steeds voorrang hebben boven gewone moties, maar de door Prof. de Goeje gestelde motie is geen motie van orde. Hij zal daarom eerst de motie Amsterdam en eerst daarna de motie Leiden in behandeling kunnen brengen.

Prof. de Louter (*Hoofdbestuur*) wil vóór dat de motie Amsterdam in behandeling komt een kort woord spreken. Het Hoofdbestuur heeft, zooals Dr. Gunning reeds opmerkte, met groote nauwgezetheid getracht de condities na te leven in de bekende circulaire gesteld. In de troebele dagen van October 1899 heeft men onder den indruk van het oogenblik drie doeleinden opgenoemd, waarvoor de gelden besteed zouden worden:

1°. voor gewonden; eene onmiddellijke behoefte;

2°. voor weduwen en weezen; en,

3°. voor verzachting v/d. gevolgen van den oorlog.

Nooit is door het Hoofdbestuur ook maar één penning verkeerd uitgegeven, terwijl tijdens den oorlog 12 ton gouds werd besteed.

Bij het onverwacht uiteinde van den oorlog rees de vraag wat te doen met het betrekkelijk kleine saldo van het fonds. Het Hoofdbestuur meende, waar de Generaals voor weduwen en weezen nieuw geld collecteerden, dat het saldo duurzaam en vruchtbaar gemaakt moest worden tot verzachting van de gevolgen van den oorlog, waarbij — zoo mogelijk — plannen overwogen dienden te worden deze gelden te vermenigvuldigen. Een hypotheekbank was daartoe de aangewezen weg, maar de bij het Hoofdbestuur overwogen plannen waren geen van allen geschikt om te dienen nu de oorlog geëindigd was zonder dat de onafhankelijkheid der Boeren gespaard bleef. Het was dus noodzakelijk deze plannen om te werken. Mr. Vissering, die reeds vroeger op uitnemende wijze het Hoofdbestuur in deze zaak had voorgelicht, kwam toen met

een soort „hulpkas", waarvan het concept aan de afdeelingen is rondgezonden. Langzamerhand nam dit plan weder een eenigszins gewijzigden vorm aan en Mr. VISSERING polste eenige mannen van zaken en van naam om hunne sympathie voor zijne plannen te winnen. Eenige heeren zegden hun steun toe, anderen verbonden aan die toezegging condities; niet uit eigen belang, doch in het belang der nieuwe zaak. Het gevolg was dat de heeren, die de Voorschotkas op touw wilden zetten en daaraan hun naam wilden geven en hunne beste krachten wijden, met een scherp omlijnd voorstel tot het Hoofdbestuur kwamen.

Verschillende sprekers in deze vergadering gaven als hunne meening te kennen dat het Hoofdbestuur andere condities had moeten stellen, maar zij wisten blijkbaar niet dat de totstandkoming van de Voorschotkas daarbij ernstig gevaar zou hebben geloopen. Neen, Mr. VISSERING heeft aan het Hoofdbestuur de totstandkoming der Voorschotkas toegezegd op zekere condities en het zou een onvergeeflijke fout geweest zijn deze niet aan te nemen.

In vol vertrouwen heeft het Hoofdbestuur toen het voorstel aangenomen, doch niet nadat het zich afgevraagd had of het de bevoegdheid bezat een som van twee honderd duizend gulden uit het oorlogsfonds voor dat doel beschikbaar te stellen. Deze vraag nu werd door alle hoofdbestuursleden eenstemmig bevestigend beantwoord. De plannen van de Voorschotkas strooken geheel met het doel waarvoor het geld is bijeengebracht, het is eene instelling van zuivere barmhartigheid met nationalen zin.

Ook heeft het Hoofdbestuur zich afgevraagd of eene Algemeene Vergadering der Vereeniging of een bijeenroepen van de afdeelingsvoorzitters gewenscht ware. Het eerste werd door de leiders der Voorschotbank afgeraden met het oog op het tijdverlies, maar het Hoofdbestuur meende toch goed te doen spoedig van het genomen besluit in zulk eene vergadering mededeeling te doen en het bijeenroepen dezer vergadering is daarvan het gevolg.

Wat het oproepen van den raad van advies (de afdeelingsvoorzitters) betreft, het doet spreker leed hier een anderen

toon te moeten aanslaan. Heeft niet de laatste samenkomst dezer Heeren bij het Hoofdbestuur onaangename herinneringen achtergelaten en is toen niet door sommigen aan het Hoofdbestuur verweten dat men die vergadering had opgeroepen. Ook nu vreesde het Hoofdbestuur dat, hetzij de afdeelingsvoorzitters zich zouden uitspreken dat zij van finantiëele zaken minder nog dan het Hoofdbestuur op de hoogte waren en dus van advies niet konden dienen of — erger nog — de zaak in haar geboorte gesmoord zou worden.

De Statuten — nog onlangs met het oog op de veranderde toestanden in Vereeniging herzien — lieten algeheele bevoegdheid en daarom aarzelde het Hoofdbestuur geen oogenblik om te doen wat het deed. Het was hier geheel te goeder trouw en waar in de laatste drie jaren van abnormale actie dezer Vereeniging op ieder hoofdbestuurslid buitengewone lasten gestapeld waren, waar men desniettemin uit behoefte des harten en uit liefde voor Zuid-Afrika deze lasten droeg, had spreker op steun en goedkeuring dezer Vergadering gerekend.

De motie van Amsterdam kan spreker niet verklaren:

sub. *a.* wordt het Hoofdbestuur veroordeeld, hetgeen onjuist en onbillijk is;

sub. *b.* wordt geconstateerd dat de bestemming van het oorlogsfonds niet geheel in het oog is gehouden, hetgeen evenzeer onjuist is, want *wel degelijk* is deze bestemming in het oog gehouden;

en sub. *c.* wordt voorgesteld de statuten en het werkplan der Voorschotkas te wijzigen, waartegen krachtige bezwaren bestaan, waar de Voorschotkas *is* opgericht en hare Statuten reeds de Koninklijke bewilliging mochten erlangen.

Prof. De Goeje (*Leiden*) wist van deze goedkeuring der Statuten bij Koninklijk besluit niets, maar wijzigingen der Statuten blijven altijd mogelijk. Het is toch niets dan een natuurlijke wensch dat er een nauwere band kome tusschen Voorschotkas en Ned. Zuid-Afr. Verg.

De heer Mesdag (*Groningen*) wil de motie Amsterdam namens zijne afdeeling steunen, mits Amsterdam het sub. *a* gezegde intrekt.

De heer Zwaardemaker (*Bussum*) vraagt het woord voor de volgende motie van orde:

De Vergadering, gehoord de mededeelingen van het Hoofdbestuur in zake de tot standkoming van de Z.-Afr. Voorschotkas, dankt het Hoofdbestuur voor de verstrekte inlichtingen en gaat over tot de orde van den dag.

Dr. J. B. Schepers (*Haarlem*) wenscht daaraan toe te voegen: en keurt het af dat het Hoofdbestuur eerst na eene discussie van eenige uren de mededeeling doet dat de Voorschotkas-Statuten koninklijk goedgekeurd zijn.

Prof. de Louter vindt deze afkeuring niet op haar plaats: de agenda spreekt slechts van mededeelingen van het Hoofdbestuur omtrent de oprichting eener Voorschotkas en niet van eene behandeling der Statuten dezer instelling.

De Voorzitter voegt daaraan toe dat de afdeeling Amsterdam zeker recht van spreken had. Zooals de zaak nu geloopen is, kon van een vervroegde mededeeling omtrent dit feit – dat overigens tot de zaak niets afdoet – geen sprake zijn.

Dr. Schepers (*Haarlem*) bedoelt ook niet zoozeer afkeuring van de houding van het Hoofdbestuur, dan wel uiting te geven aan zijn spijt dat de zaak zoo geloopen is.

De heer Wiersum (*den Helder*) vraagt nog wat onder de orde van den dag wordt verstaan.

De Voorzitter zegt dat hiermede ook hier wordt verstaan wat overal reeds over honderd jaar met deze uitdrukking bedoeld wordt.

De motie van orde van den Heer Zwaardemaker, in stemming gebracht zijnde, wordt aangenomen met 91 tegen 12 stemmen. Tegen de motie stemden de afdeeling Groningen met 3 en de afdeeling Scheveningen met 2 stemmen, benevens 7 stemmen der afdeeling Amsterdam. De andere 7 stemmen van Amsterdam stemden vóór de motie met nog 84 stemmen der andere afdeelingen.

De Voorzitter opent nu de „besprekingen omtrent hetgeen voor de N. Z. A. V. te doen blijft onder de gewijzigde omstandigheden in Zuid-Afrika. Het Hoofdbestuur is van oordeel dat de taak die de Z. A. V. vóor het uitbreken van den

oorlog in handen had weder opgenomen kan worden, maar zal gaarne van de aanwezigen vingerwijzingen voor het Hoofdbestuur ontvangen.

Dr. JONKMAN (*Utrecht*) beveelt het verspreiden van goedkoope goede Hollandsche en Afrikaansche lectuur aan.

De Heer DE KANTER (*Dordrecht*) wijst in verband daarmede op de reeds met succes bekroonde pogingen om gelezen en nieuwe boeken te verzamelen ter gratis verspreiding en wekt de aanwezigen op dit streven te steunen.

De Heer MESDAG (*Groningen*) wijst op het streven om goed Hollandsch fokvee naar Afrika te zenden en zou gaarne zien dat de Vereeniging in de transportkosten bijdroeg.

Generaal EGTER VAN WISSEKERKE (*'s Gravenhage*) wilde hetzelfde voorstel doen.

De VOORZITTER deelt mede dat fl. 3000.— daarvoor beschikbaar is gesteld.

Nadat nog eenige sprekers op het wenschelijke van het verschaffen van lectuur hadden aangedrongen, wordt de vergadering door den voorzitter onder dankzegging gesloten, nadat de Heer VAN REESEMA namens het Hoofdbestuur in eenige welgekozen bewoordingen hulde had gebracht aan den Heer VISSERING en de andere oprichters van de Voorschotkas.

FINANTIEEL VERSLAG.

BIJLAGE 6.

FINANTIEEL VERSLAG van h[...]

over h[...]

INKOMSTEN.

Getrokken op de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.		£	15000	–
In de kas gestort:				
door de Militaire attaché GOURKO		„	800	–
Ingekomen giften:				
van een onbekende	£ 5. –. –			
door Z. A. S. M. personeel in Natal bijeengebrachte gelden	„ 125. 8. –			
Cheque op de Standard Bank	„ 100. –. –			
per Consul-Generaal Kaapstad	„ 14. –. –			
		„	244	8
Terugbetaling voorschot 1		„	15	–
Transporteere.		£	16059	8

Nederlandsch Bijstandsfonds voor Zuid-Afrika,

aar 1900.

UITGAVEN.

		£	s.	d.
Voorschotten op Noten en cheques en op salaris te goed van het Gouvernement der Z. A. R.				
door Hoofd-Commissie te Pretoria 305 . . .	£ 3032. 3 . 6			
„ Sub-Commissie Johannesburg	„ 1062. – . –	£ 4094	3	6
Voorschotten zonder onderpand en giften:				
door Hoofd-Commissie 100	£ 743. 8 . 6			
„ Sub-Commissie Pretoria 156	„ 367. 6 . 6			
„ „ „ Johannesburg	„ 1804. 9 .10			
„ Hoofd-Commissie voor gevangenen en gewonden	„ 106. – . –			
verstrekt aan het Pretoria Liefdadigheids-Genootschap	„ 100. – . –	„ 3121	4	10
Voorschotten met vast goed als Onderpand:				
door Hoofd-Commissie		„ 30	–	–
Voorschotten op promesse en met andere securiteiten:				
door Hoofd-Commissie		„ 55	–	–
Voorschotten aan Z. A. S. M.-personeel:				
door Hoofd-Commissie		„ 5	–	–
Voorschotten aan de Commissie van Nederlanders en Oud-Nederlanders:				
door Hoofd-Commissie		„ 600	–	–
Verstrekt aan Pretoria-Ambulance		„ 875	–	–
Verstrekt Reisgeld:				
door Hoofd-Commissie 110	£ 532.10. –			
„ Sub-Commissie Johannesburg	„ 107.10. –	„ 640	–	–
Transporteere		£ 9420	8	4

INKOMSTEN.

Transport.	£	16059	8	-
	£	16059	8	-

IJSTANDSFONDS VOOR ZUID-AFRIKA OVER HET JAAR 1900.

UITGAVEN.

Transport.		£	9420	8	4
etaalde Schoolgelden:					
door Hoofd-Commissie Pretoria.	£ 53.—.—				
„ Sub-Commissie Johannesburg	„ 418.13. 6				
		„	471	13	6
eneeskundigen dienst:					
Pretoria	£ 80.—.—				
Johannesburg	„ 88.18.—				
		„	168	18	—
dministratiekosten:					
Salarissen Hoofd-Commissie inclusief Informatiebureau Roode Kruis		„	59	—	—
ankonkosten.		„	6	4	10
iverse kleine uitgaven:					
loofd-Commissie	£ 10. 8 . 9				
ub-Commissie Pretoria	„ 21.17. 3				
„ „ Johannesburg	„ 23. 8 . 6				
		„	55	14	6
Totaal der uitgaven.		£	10181	19	2
aldo's op ult°. December 1900 volgens specificatie		„	5877	8	10
		£	16059	8	—

ECIFICATIE van het saldo op ult°. December 1900 ad £ 5877.8.10.

Kassaldo Hoofd-Commissie	£ 5557.17. 3				
ub-Commissie Pretoria kassaldo	„ 35.16. 3				
ommissie Bloemfontein „	„ 300.—.—				
	£ 5893.13. 6				
f: debetsaldo Sub-Commissie Johannesburg.	„ 16. 4 . 8				
		£	5877	8	10

PRETORIA, 11 April 1902.

De Penningmeester,

M. P. BARENDSEN.

BIJLAGE 7.

FINANTIEEL VERSLAG van he

over he

INKOMSTEN.

Saldo December 1900			£	5877 8 10
Traites op en Remises van de Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Vereeniging			„	30455 6 6
Ingekomen giften:				
van de Heraut	£	400. – –		
„ „ firma J. Boelen	„	8 6 . 8		
„ H. J. Emous	„	175. – . –		
„ id. voor Irene-kamp	„	20. – . –		
„ Comité du Sou des Boers	„	51.10. –		
„ Middelburg Dames-Comité	„	90. – . –		
„ Mevr. W. van Schilfgaarde	„	100. – . –		
„ Comité „Alcmaria”	„	25. – . –		
			„	869 16 8
Terugbetaalde voorschotten 13	£	149.10. –		
Afbetalingen op id. 6	„	28.10. –		
			„	178 – –
Terug ontvangen van Pretoria-ambulance			„	209 7 –
Transporteere			£	37589 19 –

Nederlandsch Bijstandsfonds voor Zuid-Afrika,

jaar 1901.

UITGAVEN.

Voorschotten met vast goed als onderpand:						
door de Hoofd-Commissie	603	£ 3356.10.—				
„ „ Kamp id.	8	„ 38.—.—				
„ Sub-Commissie Heidelberg	21	„ 152. .—				
	632		£	3546	10	—
Voorschotten met andere Securiteiten:						
door de Hoofd-Commissie 59			„	555	10	—
Voorschotten op noten cheques en salaris te goed van het Gouvernement der Z. A. R.:						
door de Hoofd-Commissie	96	£ 700. 5 .—				
„ Sub-Commissie Johannesburg		„ 493 —.—				
			„	1193	5	—
Voorschotten aan Z. A. S. M. personeel:						
door de Hoofd-Commissie	115	£ 783.14.—				
„ Sub-Commissie Johannesburg		„ 2182.11. 5				
„ „ „ Krugersdorp	2	„ 8.—.—				
			„	2974	5	5
Voorschotten aan personeel P. P. S. M.:						
door de Hoofd-Commissie	18		„	110	—	—
Voorschotten aan de Commissie van Nederlanders en Oud-Nederlanders:						
door de Hoofd-Commissie			„	300	—	—
Verstrekt Reisgeld:						
door de Hoofd-Commissie	27	£ 113.10.—				
„ Onderstand id. Pretoria	16	„ 26.10.—				
„ Kamp id. id.	7	„ 8.—.—				
„ Sub-Commissie Johannesburg		„ 144.10.—				
			„	292	10	—
Transporteere			£	8972	—	5

INKOMSTEN.

Transport	£ 37589	19	-
Transporteere	£ 37589	19	-

UITGAVEN.

Transport		£	8972 –	5
'oorschotten zonder Onderpand en giften:				
›or de *Hoofd-Commissie* 534	£ 2304.10. 6			
„ „ *Kamp-Commissie* 32	„ 84.10. –			
„ „ *Ondersteunings-Commissie Pretoria* . . over October/December £ 308.5.– aan 187 gezinnen.	„ 1273. 4 . 7			
'aarde der *kleeren* enz. uitgegeven door de *Ondersteunings-Commissie* . . . . over October/December £ 647.5.5 aan 302 gezinnen.	„ 808. 7 . –			
oor de *Sub-Commissie Johannesburg* in *geld* over October/December £ 131.2.6 aan 66 gezinnen.	„ 1148. 2 . 6			
oor de *Sub-Commissie Johannesburg* in *wekelijksche giften* . . . . over October/December £ 1155.6.6 in 6242 giften.	„ 4730. 8 . 2			
oor de *Sub-Commissie Johannesburg* in *kost en kleeren*	„ 49.15. 9			
oor de *Sub-Commissie Krugersdorp* in *geld* gedeeltelijk in wekelijksche giften . . . . . over October/December £ 121.1.6 in 299 giften.	„ 240.11. 6			
oor de *Sub-Commissie Krugersdorp* in *kost en kleeren*	„ 265. 9 . 6			
loor de *Sub-Commissie Heidelberg voorschotten en giften* 28	„ 103.10.—			
loor de *Commissie te Bloemfontein* in 34 *giften*	„ 115. 2 . –			
Kerstmisgaven voor gewonden	„ 24.13. 3			
Verstrekt aan Ds. RADLOFF *te Krugersdorp* .	„ 50. – . –			
„ „ Ds. W. LACHLAN *te Elandsfontein*	„ 50. – . –			
		„	11248 4	9
Transporteere		£	20220 5	2

INKOMSTEN.

Transport	£	37589	19 –
Transporteere	£	37589	19 –

IJSTANDSFONDS VOOR ZUID-AFRIKA OVER HET JAAR 1901.

UITGAVEN.

Transport		£ 20220	5	2
rouwenkampen:				
aarde der *kleeren en goederen* gezonden naar het kamp te:				
rugersdorp	£ 645. – . –			
olksrust.	„ 987. – . –			
iddelburg	„ 1071 – . –			
tanderton	„ 445. – . –			
eidelberg	„ 455. 6 . 3			
ietersburg	„ 460. – . –			
ijlstroom	„ 283. – . –			
ereeniging	„ 230. – . –			
rene.	„ 567. 1 .10			
otchefstroom	„ 200. – . –			
ohannesburg	„ 200. – . –			
almoral	„ 400. – . –			
elfast	„ 375. – . –			
oor de Commissie *te Bloemfontein* is in het kamp aldaar aan *kleeren* uitgegeven een waarde van.	„ 183. 6 . 9			
olleder is gezonden naar:				
rene ter waarde van	„ 2. 6 . –			
eidelberg ter waarde van.	„ 7.10. –			
ontanten werden verstrekt:				
oor het kamp te Middelburg.	„ 40. – . –			
„ „ „ „ Irene	„ 20. – . –			
Levensmiddelen werden naar het kamp te Irene gezonden ter waarde van.	„ 32. 6 . 3			
voor *Kerstmisgaven* voor kinderen werd gezonden naar het kamp te Volksrust	„ 10. – . –			
„ „ „ „ Standerton.	„ 10. – . –			
		„ 6623	17	1
Transporteere		£ 26844	2	3

INKOMSTEN.

Transport	£	37589 19	–
Transporteere	£	37589 19	–

IJSTANDSFONDS VOOR ZUID-AFRIKA OVER HET JAAR 1901.

UITGAVEN.

Transport		£	26844	2	3
Rest en Vrouwenkamp te Pretoria:					
loor de Kamp-Commissie werd daar aan *kleeren en aan goed* verstrekt eene waarde van		„	1396	3	8
Schoolgelden:					
ıan schoolgelden voor onvermogenden kinderen werd betaald te *Pretoria*	£ 594.16. 9				
›ver September/December £ 239.9.3 voor 2619 leerlingen 5 scholen bezoekende.					
ıe *Johannesburg*.	„ 1061.15.—				
›ver September/December £ 223.5.— voor 2469 leerlingen 5 scholen bezoekende.					
		„	1656	11	9
Geneeskundigen dienst:					
voor het verstrekken van vrije geneeskundige behandeling en aan medicijnen werd uitgegeven:					
te *Pretoria*	£ 647. 8 . 9				
„ *Johannesburg*.	„ 334. 6 . 9				
„ *Krugersdorp*	„ 195.16. 9				
		„	1177	12	3
Administratiekosten:					
aan administratiekosten werd uitgegeven:					
door de Hoofd-Commissie met inbegrip van het salaris voor het Informatie-bureau van het Roode Kruis.	£ 408.—.—				
door de Ondersteunings-Commissie Pretoria .	„ 87. 5 .—				
„ „ Kamp-Commissie Pretoria	„ 148. 5 .—				
„ „ Sub-Commissie Johannesburg. . . .	„ 61.10.—				
		„	705	—	—
Transporteere		£	31779	9	11

INKOMSTEN.

Transport	£	37589	19	-
	£	37589	19	-

STANDSFONDS VOOR ZUID-AFRIKA OVER HET JAAR 1901.

UITGAVEN.

Transport			£ 31779	9	11
erse uitgaven:					
r de Hoofd-Commissie aangekocht kantoor-					
ubilair.	£	52. 7 . 6			
toorhuur	„	60. — . —			
erse uitgaven.	„	60.14. 9			
d. id. Ondersteunings-Commissie.	„	49. — . 9			
d. id. Kamp-Commissie met inbegrip van reisgeld enz. in verband met het aankoopen van goederen te Durban. . . .	„	144. 7 . 4			
erse uitgaven door de Sub-Commissie Johannesburg	„	51.12. 9			
r de andere Sub-Commissie.	„	12.12. 2			
			„ 430	15	3
nkonkosten:					
door de verschillende Commissiën betaalde bankonkosten hebben bedragen			„ 142	15	10
Totaal der uitgaven			£ 32353	1	—
ldo op ult°. December:					
gens specificatie.			„ 5236	18	—
Totaal			£ 37589	19	—

CIFICATIE van het saldo op ult°. December 1901 ad £ 5,236.18.—.

ssaldo Hoofd-Commissie.	£	237. 5 . 9			
id. Kamp „	„	1272. 6 .10			
id. Onderst. „	„	65. 9 . 9			
id. Sub-Commissie Johannesburg . . .	„	76.11. 9			
id. id. id. Heidelberg	„	13.15. —			
arde der in het Magazijn van de Kamp-Commissie aanwezige goederen.	„	3579.11. 2			
	£	5245. — . 3			
f debetsaldo Sub-Commissie Krugersdorp .	„	8. 2 . 3			
			£ 5236	18	—

PRETORIA, 11 April 1902.

De Penningmeester,
M. P. BARENDSEN.

BIJLAGE 8.

FINANTIEEL VERSLAG van

over

INKOMSTEN.

Saldo December 1901			£	5256
Van de Ned. Zuid-Afrik. Vereeniging:				
Traites en Remises.	£	13110.—.—		
aangenomen waarde der gezonden goederen .	„	2156.10.—		
„ „ van 3 gezonden kunstbeenen	„	60.—.—	„	15326
Ingekomen giften:				
Van Comité Intern. du Secours des Boers . .	£	1174.10.—		
„ Middelburg Dames Comité	„	550.—.—		
„ Mevrouw DRIANT te Parijs	„	535. 5. 9		
„ Comité für Witwen & Waisen Zürich. .	„	470.15.—		
„ Comité du Sou des Boers	„	449. 3. 1		
„ Comité Alcmaria	„	30.—.—		
„ Comité Alcmaria aangenomen waarde der gezonden goederen.	„	310.—.—		
„ Consul-Generaal van Frankrijk	„	300.—.—		
„ H. J. EMOUS.	„	150.—.—		
„ de Heraut.	„	75.—.—		
„ Comité te Nimes	„	39. 7. 9		
„ Mevr. de Weduwe RISSIK	„	25.—.—		
„ F. v. POPPELEN	„	4.—.—		
Aangenomen waarde der goederen gezonden door Mevr. W. v. SCHILFGAARDE.	„	390.—.—		
Aangenomen waarde der goederen gezonden door verschillende Comité's	„	800.—.—	„	5303
Terugbetalingen:				
van verstrekte voorschotten. . . . . (30)	£	446.12. 4		
Transporteeren	£	446.12. 4	£	25866

rlandsch Bijstandsfonds voor Zuid-Afrika,

: 1902.

UITGAVEN.

rschotten met vast goed als:			
rpand of andere securiteit. . . . . (242)	£ 1013	—	—
rschotten aan Z. A. S. M. personeel. . . . . (4)	„ 92	—	—
rschotten zonder onderpand en giften:			
ronder maandelijksche, wekelijksche en voor één keer (8385).	„ 5880	19	—
arde der goederen verstrekt:			
de Sub-Commissie te Pretoria aan 1818 gezinnen . . .	„ 5018	15	9
arde der verstrekte goederen:			
gewonde en gevangen prisoniers . . . . (877)	„ 1617	1	3
arde der goederen verstrekt:			
het Vrouwenkamp te Pretoria. . . . . (51)	„ 184	5	4
mmissie voor Hollanders en Oud-Holl.:			
giften. . . . . £ 150. —. —			
verstrekte levensmiddelen. . . . . „ 50. —. —			
	„ 200	—	—
en ten behoeve van weduwen weezen en wees-richtingen, gezonden naar:			
hefstroom . . . . £ 50. —. —			
berley. . . . . „ 30. —. —			
tenburg . . . . „ 80. —. —			
gersdorp . . . . „ 250. —. —			
burg. . . . . „ 22.10. —			
ersburg . . . . „ 100. —. —			
moral . . . . „ 39. —. —			
ebank . . . . „ 50. —. —			
	„ 621	10	—
Transporteeren.	£ 14627	11	4

INKOMSTEN.

Transport . . .	£	446.12. 4	£ 25866 9
van voorschotten op Gouvernem. cheques en noten. . . . . (4)	„	73.—.—	
„ voorschotten op Spaarbankboekjes. . (3)	„	43.10.—	
			„ 563 2
Afbetalingen:			
op verstrekte voorschotten . . . . (13)	£	233.—.—	
„ „ „ aan personeel der P. P. S. Mij..	„	4.—.—	
			„ 237 —
Transporteeren			£ 26666 11

JSTANDSFONDS VOOR ZUID-AFRIKA OVER HET JAAR 1902.

UITGAVEN.

Transport.		£ 14627	11	4
ermiston.	£ 50. —. —			
ɔksburg	„ 150. —. —			
olksrust	„ 60. —. —	„ 260	—	--
erstrekte giften:				
mens de Commissie für Witwen en Waisen.		„ 470	15	—
Vaarde der goederen, gezonden naar de volgende plaatsen voor omstreken of Kampen.				
eilbron.	£ 60. —. —			
illstroom.	„ 160. —. —			
etersburg	„ 325. —. —			
ldenburg.	„ 240. —. —			
arolina.	„ 160. —. —			
melo	„ 160. —. —			
rugersdorp (levensmiddelen)	„ 324. 6. 6			
iddelburg.	„ 5. 5. —			
rugersdorp	„ 465. 5. —			
olksrust	„ 505. 5. —			
anderton.	„ 405. 5. —			
eidelberg.	„ 305. 5. —			
ene	„ 206. —. —			
almoral	„ 200. —. —			
otchefstroom	„ 565. 5. —			
ustenburg	„ 80. —. —			
ereeniging	„ 200. —. —	„ 4366	16	6
choolgelden:				
an schoolgelden voor onvermogende kinderen werd betaald: Pretoria over:				
Januari voor 618 leerling. bezoekende 5 scholen	£ 58. 10. 9			
eb.–Aug. „ 3880 „ „ 6 „	„ 543. —. —			
ept.–Dec. „ 1710 „ „ 5 „	„ 280. 16. —	„ 882	6	9
Transporteeren.		£ 20607	9	7

INKOMSTEN.

Transport.	£ 26666	11	11
Totaal	£ 26666	11	1

IJSTANDSFONDS VOOR ZUID-AFRIKA OVER HET JAAR 1902.

UITGAVEN.

		£	s	d
Transport.		£ 20607	9	7
ɔhannesburg over:				
ɜn.—Apr. voor 2184 leerl. bezoekende 4 scholen	£ 197. 2. 6			
:ei—Dec. „ 3083 „ „ 3 „	„ 365. 2. 6	„ 562	5	–
:rugersdorp over:				
Januari voor 145 leerl. bezoekende 3 scholen	£ 16. 5.—			
'ebr.—Juli „ 872 „ „ 4 „	„ 173. 9.—			
.ug.—Dec. „ 405 „ „ 2 „	„ 97. 2. 6	„ 286	16	6
ieneeskundige dienst:				
'oor het verstrekken van vrije geneeskundige behandeling en van medicijnen werd uitgegeven te:				
retoria	£ 390.12.—			
ɔhannesburg	„ 247.16. 6			
:rugersdorp	„ 184.18. 6	„ 823	7	–
.dministratiekosten:				
an administratiekosten met inbegrip van het salaris voor het Informatiebureau van het Roode Kruis		„ 940	15	–
)iverse uitgaven:				
an diversen met inbegrip van kantoorhuur, inkomende rechten etc. werd uitgegeven		„ 530	10	5
lankonkosten:				
e door de verschillende Commissiën betaalde bank onkosten hebben bedragen		„ 14	6	9
Totaal der uitgaven		£ 23765	10	3
ʼaldo op Ult. December:				
'olgens onderstaande Specificatie		„ 2901	1	8
Totaal.		£ 26666	11	11

SPECIFICATIE van het saldo op ult. December 1902 ad £ 2901.1.8.

		£	s	d
Kassaldo Hoofd-Commissie	£ 1406.18. 4			
„ Sub-Commissie Johannesburg. . . .	„ 1. 9.—			
Waarde der nog aanwezige goederen	„ 1492.14. 4	£ 2901	1	8

PRETORIA, 6 Maart 1903.

De Penningmeester,
M. P. BARENDSEN.

BIJLAGE 9.

SAMENSTELLING VAN BESTUREN.

Hoofdbestuur
Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

G. A. A. MIDDELBERG, *Voorzitter* .... te *Baarn.*
J. A. WORMSER, *wd. Voorzitter* .... " *Amsterdam.*
Mr. J. B. LOMAN, *Penningmeester* .... " *Amsterdam.*
K. F. VAN DEN BERG, *wd. Penningmeester*.... .... " *Amsterdam.*
PAUL DEN TEX, *Secretaris* .... " *Amsterdam.*
Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND .... " *'s Gravenhage.*
EVERT J. VAN GORKOM .... " *'s Gravenhage.*
Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE .... " *Dordrecht.*
Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN .... " *Amsterdam.*
Prof. Mr. J. DE LOUTER....................... " *Utrecht.*
Dr. W. H. NOLENS .... " *Rolduc.*
A. S. VAN REESEMA............................ " *Scheveningen.*
Ds. J. TH. DE VISSER......................... " *Amsterdam.*
P. R. MEES .... " *Rotterdam.*

FLOOR JR. J., *Adj. Penningm* .... te *Amsterdam.*

Jaar van aftreding.

in 1903.	in 1904.	in 1905.
Mr. J. B. LOMAN.	Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE.	G. A. A. MIDDELBERG.
EVERT J. VAN GORKOM.	Prof. Mr. J. DE LOUTER.	PAUL DEN TEX.
Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN.	A. S. VAN REESEMA.	Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND.
Ds. J. TH. DE VISSER.	J. A. WORMSER.	Dr. W. H. NOLENS.
K. F. VAN DEN BERG.	P. R. MEES.	....
	....	

Emigratie-Commissie.

Mr. E. J. EVERWIJN LANGE JR..... te *Amsterdam.*
Mr. J. B. LOMAN .... " "
PAUL DEN TEX .... " "
D. R. VAN URK, *Secretaris*... ..... " "

Taalfonds.

Mr. W. Baron RÖELL, *Voorzitter* .... te *Amsterdam.*
A. D. DE MAREZ OYENS, *Penningmeester* .... " "
Mr. W. A. VAN WOUDENBERG HAMSTRA, *Secretaris* .. " "
Ds. W. H. GISPEN .... " "
Mr. FRANK K. VAN LENNEP .... " "
Dr. J. H. GUNNING WZN. .... " "
Mr. J. P. MOLTZER .... " *'s Gravenhage.*
A S. VAN REESEMA .... " *Rotterdam.*

Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten.

Dr. J. H. GUNNING WZN. *Voorzitter* .... te *Amsterdam.*
Dr. G. BELLAAR SPRUYT, *Penningmeester* ...... " "
Dr. JOH. W. PONT, *Secretaris* .... " "

Voorschotbank voor Zuid-Afrika.

Raad van Commissarissen:

Mr. J. E. HENNY, *Voorzitter* .... te *'s Gravenhage.*
J. L. CLUYSENAER .... " *Utrecht.*
G. MESDAG JACOBZOON .... " *Groningen.*
A. S. VAN REESEMA .... " *Rotterdam.*
Mr. H. J. C. VAN TIENEN .... " *Zaandam.*

Bestuur:

Mr. H. P. G. QUACK, *Voorzitter* .... te *Amsterdam.*
Mr. J. B. LOMAN, *Secretaris* .... " *Haarlem.*
J. H. A. A. KALFF .... " *Amsterdam.*

Boekhouder:

F. FUCHS .... te *Amsterdam.*

Vertegenwoordiger in Zuid-Afrika:

A. D. R. BISSCHOP .... te *Pretoria.*

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Mr. G. VISSERING, *Voorzitter* .... te *Amsterdam.*
K. F. VAN DEN BERG .... " "
J. DROST .... " *Rotterdam.*
E. HELDRING .... " *Amsterdam.*
W. HOVY .... " "
Mr. W. A. MEES .... " *Rotterdam.*
Mr. N. G. PIERSON .... " *'s Gravenhage.*
Mr. R. VAN REES .... " *Amsterdam.*
Dr. N. MANSVELT, *Secretaris* .... " *Utrecht.*

BIJLAGE 9.

SAMENSTELLING VAN BESTUREN.

Hoofdbestuur
Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

G. A. A. MIDDELBERG, *Voorzitter* .... te *Baarn.*
J. A. WORMSER, *wd. Voorzitter* .... " *Amsterdam.*
Mr. J. B. LOMAN, *Penningmeester* .... " *Amsterdam.*
K. F. VAN DEN BERG, *wd. Penningmeester*... .... " *Amsterdam.*
PAUL DEN TEX, *Secretaris* .... " *Amsterdam.*
Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND .... " *'s Gravenhage.*
EVERT J. VAN GORKOM .... " *'s Gravenhage.*
Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE .... " *Dordrecht.*
Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN .... " *Amsterdam.*
Prof. Mr. J. DE LOUTER .... " *Utrecht.*
Dr. W. H. NOLENS .... " *Rolduc.*
A. S. VAN REESEMA .... " *Scheveningen.*
Ds. J. TH. DE VISSER .... " *Amsterdam.*
P. R. MEES .... " *Rotterdam*

FLOOR JR. J., *Adj. Penningm* .... te *Amsterdam.*

Jaar van aftreding.

in 1903.	in 1904.	in 1905.
Mr. J. B. LOMAN.	Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE.	G. A. A. MIDDELBERG.
EVERT J. VAN GORKOM.	Prof. Mr. J. DE LOUTER.	PAUL DEN TEX.
Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN.	A. S. VAN REESEMA.	Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND.
Ds. J. TH. DE VISSER.	J. A. WORMSER.	Dr. W. H. NOLENS.
K. F. VAN DEN BERG.	P. R. MEES.	
	....	....

Emigratie-Commissie.

Mr. E. J. EVERWIJN LANGE JR..... te *Amsterdam.*
Mr. J. B. LOMAN .... " "
PAUL DEN TEX .... " "
D. R. VAN URK, *Secretaris*... ..... " "

Taalfonds.

Mr. W. Baron Röell, *Voorzitter*	te	*Amsterdam.*
A. D. de Marez Oyens, *Penningmeester*	"	"
Mr. W. A. van Woudenberg Hamstra, *Secretaris*	"	"
Ds. W. H. Gispen	"	"
Mr. Frank K. van Lennep	"	"
Dr. J. H. Gunning Wzn.	"	"
Mr. J. P. Moltzer	"	*'s Gravenhage.*
A S. van Reesema	"	*Rotterdam.*

Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten.

Dr. J. H. Gunning Wzn. *Voorzitter*	te	*Amsterdam.*
Dr. G. Bellaar Spruyt, *Penningmeester*	"	"
Dr. Joh. W. Pont, *Secretaris*	"	"

Voorschotbank voor Zuid-Afrika.

Raad van Commissarissen:

Mr. J. E. Henny, *Voorzitter*	te	*'s Gravenhage.*
J. L. Cluysenaer	"	*Utrecht.*
G. Mesdag Jacobzoon	"	*Groningen.*
A. S. van Reesema	"	*Rotterdam.*
Mr. H. J. C. van Tienen	"	*Zaandam.*

Bestuur:

Mr. H. P. G. Quack, *Voorzitter*	te	*Amsterdam.*
Mr. J. B. Loman, *Secretaris*	"	*Haarlem.*
J. H. A. A. Kalff	"	*Amsterdam.*

Boekhouder:

F. Fuchs te *Amsterdam.*

Vertegenwoordiger in Zuid-Afrika:

A. D. R. Bisschop te *Pretoria.*

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Mr. G. Vissering, *Voorzitter*	te	*Amsterdam.*
K. F. van den Berg	"	"
J. Drost	"	*Rotterdam.*
E. Heldring	"	*Amsterdam.*
W. Hovy	"	"
Mr. W. A. Mees	"	*Rotterdam.*
Mr. N. G. Pierson	"	*'s Gravenhage.*
Mr. R. van Rees	"	*Amsterdam.*
Dr. N. Mansvelt, *Secretaris*	"	*Utrecht.*

BIJLAGE 10.

NAAMLIJST
VAN
DONATEURS EN LEDEN.

Afdeeling Almelo en Omstreken.

Mr. G. JANNINK, *Voorzitter.*
Dr. G. H. VAN DER WILK, *Secretaris.*
H. SALOMONSON GZN., *Thesaurier.*
G. TEN BRUGGENCATE H.JZN.
B. VIXSEBOXSE BZN.

ALMELO.

Bartelink, G.
Bavink ten Cate, Mr. E. B.
Bendien, L.
Bendien, Mevr. B.
Bolman, H. J.
Boneval Faure, Mr. van
Bouman, W.
Brand, P. van den
Bruggencate, B. ten
Bruggencate, G. ten
Bruggencate, Mr. W. ten
Calkoen, Jhr. Mr. A.
Cate, E. ten
Cate, H. E. ten
Cate, J. E. ten
Cate, L. ten
Cate, Mr. T. A. ten
Cate Jr., E. ten
Cramer J. H.
Cromhoff, Mr. J.
Croockewit, Mr.
Dam Backer, J.
Dikkers, J.
Dubois, A.
Eekhardt, C.
Gorter, F. O.
Haeften, Mej. van
Hagedoorn, J.
Hagedoorn, J. B.
Hagedoorn, W.
Hattink, Mr. R. E.
Hilarius, W.
Hofkes, L. E.
Houck, Mr. F. G. I.
Houtman, J.
Houtsma, T.
Hijman, L.
Jannink, Mr. G.
Jannink, Mr. E.
Jansen, W.
Jentink, Mr. C.
Kingma, E. A.

Kolthof, H. H.
Kortenbout van der Sluijs, Mr.
Kortman, Mr.
Kuile, Mr. G. ter
Kuile, Mr. M. ter
Ledeboer, H.
Oggel, J. P.
Riemsdijk, G. M. van
Roggen, H. van
Salomonson, Dr.
Salomonson Gzn., H.
Scholl Engberts, J. E.
Scholten Bzn., J.
Scholten, L.
Scholten Azn., A.
Scholten—Lemberts, Mevr.
Schuijleman, J.
Smelt, F. E.
Snel, N. F.
Sommer, J. T.
Straatman, Mr. Z. W.
Teutelink, J. H.
Tilanus, J. L. L.
Vixseboxse, B.
Vlieger, M. de
Weijdom Claterbos, H. C. van
Wieringa, M. C.
Wildervank de Blécourt
Wilk, Dr. G. H. van der
Wilkens, Mr.
Wulfften Palthe, A. A. W. van
Wulfften Palthe, Mr. J. van
Wulfften Palthe, R. J. van

RIJSSEN.

Horst, A. H. ter

TUBBERGEN.

Reinders, Dr. D.

VRIEZENVEEN.

Rakhorst, Dr. L.

Afdeeling Amsterdam.

Mr. E. J. Everwijn Lange Jr., *Voorzitter.*
Aug. Kalff Azn., *Secretaris.*
.... *Penningmeester.*
....
D. H. Schmüll.
....
J. A. Wormser.

AMSTERDAM.

Aalst, C. J. K. van
Abbe, Sal. van
Alma Azn., firma P.
André de la Porte, P. C.
Angremond, A. d'
Antusch, Mej. C. M. E. (Begunstigster)
Arentz, F. L.
Asbeek Brusse, J. B. H.
Asbeek Brusse, Mevr. P. (Begunstigster)
Asbeek Brusse Jr., P. (Begunstiger)
Assen Jzn., J. van
Baak, J.
Baas, J.
Backer, Jhr. Mr. C. H.
Backer, Jhr. Mr. J. F.
Barnouw, Dr. P. J.
Baud, Jhr. W. A.
Beaufort, J. F. de
Beaufort, L. F. de
Beckeringh, A. W.
Beeker, J.
Beer, Taco H. de
Beerends, Dirk
Beerends—Hissink, Mevr.
Bemmel, C. V. van
Bensman, H.

Berdenis van Berlekom, E.
Berg, K. F. van den
Berg, Mr. N. P. van den
Berlage, Ds. H. P.
Berlage, H. P.
Berlage, Mr. J. G.
Bessie, Louis
Beunders, A.
Bicker, Jhr. H. E.
Bicker, Jhr. P. H.
Bicker, Mevr. E.
Bienfait, L.
Bierens de Haan, Mr. J.
Blaisse, J. G. J.
Blooker, D.
Blooker, Dr. C. F. J.
Boas, Mr. J. C.
Boässon, J. B.
Boeke, Ds. I. H.
Boelen, J. Th.
Bois, J. H. de
Boissevain, A. G.
Boissevain, Charles E. H.
Boissevain, G. L.
Boissevain, G. M.
Boissevain, J.
Boissevain, J. W.
Boissevain, Mej. E.
Boissevain, M. J.
Boissevain, Mr. M. G. J.
Boissevain, Mr. R. J. G.
Boissevain Ezn., A. A. H.
Boissevain & Zoon, H. J. A.
Bökenkamp–Schmidt, Mevr. Wed. F. H. K.
Bonnike, J. E. J.
Boom, Dr. G.
Boom, J. C. G.
Boon Hartsinck, A. A. H.
Boot, Mr. W.
Booven, M. A. van
Bordes, A. J. de
Bosch Kemper, Jonkvr. Jeltje de
Borselen, G. P. van
Bosse, J. M. van
Boterhoven de Haan, F. C. P.
Boursse, W. G. S.
Boursse Jr., A. C.
Braak, H. P. ter
Brakel, Dr. G. van
Breitner, G. H.
Briegleb, Gust.
Brink, J. M. G. v. d.
Brinkman, G.
Broekman, A. M.
Broerse, M.
Broms, C. A.
Brouwer, Mr. G.
Bruchner, E.
Bruchner Jr., E.
Brugge, M. van der
Büchler, A. H.
Buckmann, Dr. H. W. C. E.
Bueno de Mesquita, J.
Burger Jr., Dr. C. P.
Burger, Dr. H.
Burger—Pleyte, Mevr.
Burgers, W. T. H.
Busing, Mr. J. H. C.
Bussemaker, H.
Bussy, J. H. de
Bussy, Prof. Dr. I. J. de
Bussy, L. P. de
Cammann, G. C. E.
Campagne, H. C. A.
Castro, E. S. Orobio de
Cate, N. R. ten
Chevallier, J. W.
Claassen, J.
Coenen, Dr. J. F.
Cohen—Rosenthal, Mevr. Wed. Dr. J.
Coninck Westenberg, J.
Conrat, Prof. Dr. Max.
Costa, A. J. da
Craandijk, F. W.
Cramer, Prof. Dr. S.
Croes, H. W.
Croockewit, Dr. J. M.
Dalmeyer, G.
Dangremond Jr., C. C.
Delprat, Dr. C. C.
Dentz v. Schaick—Marlof, Mevr.
Dieren, Dr. E. van
Dinkelman, F. H.
Dirksen, J. C.
Dojes, Dr. P. H.
Dokkum, Jan van

oorenbos, M. J.
ornseiffen, G.
orp, W. A. van
oyer, A.
rost, J.
rijver, B.
uinker, A. P.
ura, Mr. J. Déking
uyl, A. G. C. van
uyl Jr., A. G. C. van
uyts, Mej. A. M.
uyts, Mej. W. C.
ckmann, J. J.
eghen, J. H. van
eghen, P. van
eghen, S. P. van
eghen—den Tex, Mevr. Wed. A. W. van
eghen Jr., A. W. van
eghen, C. P. van
ggers, Mr. F. A.
igenhuis, J.
ik, Jan van
ilers Jzn., P. C.
sakker, J. P. J. v. d.
mous, H. J.
nthoven, F. B.
s, H. A. van
sen, H. van
ijk, Jan A. van
ijkman, G. C.
eenstra Jr., Ds. P.
eith, Jhr. J.
eltkamp, Dr. T. E. W.
entener v. Vlissingen, Mej. L. M. A.
entener v. Vlissingen, Mr. A.
entener v. Vlissingen, S. P.
entener v. Vlissingen—Kalff, Mevr. A. A. J.
erney, Mej. M. M. T. van
eschotte, Mr. L. H.
eijnt, Dames
igee & de Kruijff.
loor Jr., J.
ockens, Dr. H.
rederikse, A.
ruyt, P. H.
uchs, F.
unke, Mejuffr. M. C.

Gaveel, J.
Gebhard, Mej. L. C.
Gerritsen, C. V.
Geuns, Dr. J. van
Giesbers, Dr. H. J.
Giesberts, G. D.
Glosius—Quint, Mevr. Wed. H. M.
Gohl, Dr. J. G.
Goldschmidt, J.
Gombault, Dr. W. T.
Gompertz, H.
Goor, G. A. C. van
Goor—van Andel Weijers, Mevr. Wed. C. van
Goot, P. van der
Gouda, A.
Graeff, Jhr. J. de
Grevers, John E.
Gritters—Molenpage, Mevr. Wed. J.
Groesbeek, K.
Gunning J.Wzn., Dr. J. H.
Gunning, Mr. J. L.
Guye, Prof. Dr. A. A. G.
Haan, H. H. de
Haan Hugenholtz—de Bordes, Mevr. Wed. D. de
Hall, Mr. A. F. van
Hall, Mr. Eylard van
Hamel, Prof. Mr. G. A. van
Hamhuis, E.
Hannema, J.
Hansen, H. M.
Hansen, O.
Haren Noman, W. J. van
Harmsen, J. C.
Harpen, N. van
Hartmann, M.
Hasselt, J. van
Hasselt, A. K. P. F. R. van
Heemskerck Veeckens, A. C. van
Hoeris, F. J.
Heineken, Mr. W.
Heinsius, Dr. H. W.
Heldring, B.
Heldring, E.
Heldring, J.
Heldring, Dr. L.
Hemsing, A.

Hengel, B. van
Henny, Mr. Taco
Herman, W. J. (Begunstiger)
Herman Jr., S. (Begunstiger)
Hingst, J.
Hinse, A. J. R.
Hinse, I. H.
Hinse Jr., J. H.
Hissink—Mulder, Mevr. Wed. F.
Hoeker, F. A.
Hoeker, W.
Hoeksema, R. Y.
Hoekstra, S. W.
Hoeufft, Jhr. J. A.
Holleman, Dr. W.
Holst, J.
Holtzmann, A.
Hooft, C. G. 't
Hooft, G. H.
Hoog, W. F. de
Hoogh—Merkelbach, Mevr. Wed. Isaac de
Hoop, E. van der
Hoop Scheffer, Mr. J. G. N. de
Hoorn Gzn., J. van
Hoppe, Mr. Th. J.
Horn van den Bos, L. H. J. van der
Horst Hzn., G. van der
Horst, H. J. van der
Houwing, W. (Begunstiger)
Hubrecht, Dr. H. F. R.
Hugenholtz Jr., P. H.
Huidekoper, Mej. G. M.
Hummel, J. H.
Insinger, Mr. E. W.
Iterson, J. A. Roessingh van
Jacob, J. J. 's
Jansen de Bruin, Mevr. Wed. J.
Jesse, W.
Jitta, Dr. N. Josephus
Jitta, Prof. Mr. D. Josephus
Jonas, P. J.
Jong, E. de
Jong, E. W. de
Jong Schouwenburg, Mr. L. M. de
Jonker, M. E.
Jonker, Mr. W.
Jonker Lzn., L.
Juda, Dr. M.
Julsingha, J. van
Jungcurt, C. Th.
Jutte, G. J.
Kamerlingh Onnes, O.
Kalff, J. H. A. A.
Kalff Azn., Aug.
Kappelle, D.
Kappeyne van de Coppello, Mr. J.
Kapteijn, Dr. N. P.
Kapteyn, F. W. H.
Karsen, Ed.
Karsen, H. Th.
Karsen—v. d. Brugge, Mevr. M.
Karsten, Prof. Dr. H. Th.
Keeman, P. A. C.
Kehrer, G. Th. W.
Kehrer, H. W.
Keijzer, H.
Kirberger, J. W. G.
Kist, Mr. H. J.
Kleynkens, P.
Knapper Czn., Dr. N.
Kniphorst, G. J.
Knottenbelt, T.
Knottenbelt, Mej. W. J.
Knijff, Mr. C. F. A.
Koch, J. H. Z.
Kock, Mr. H. F. Baron de
Koelinga, S.
Koetser, Dr. D. H.
Kol, Everard
Kolk, N. H. van der
Kollewijn, Dr. R. A.
Koning, Mej. A. C. H.
Koning, Mej. A. W. S.
Koning, Mr. P. W. de
Korteweg, Prof. Dr. D. J.
Koster, D. A.
Koster, Th. A. de (Begunstiger)
Kouveld, Ch. R. van
Kranenburg, Mr. F.
Krayenhoff v. d. Leur, J. C. P.
Kretschmar van Veen, Jhr. J. A. v
Kruimel, Hendrik
Kruseman, Mr. J.
Krüsemann, Gerard J.
Kuhn Jr., Mr. L. H.
Kuiper, Ds. A. K.

Kuiper, Dr. E. T.
Kuyper van Harpen, P. J. H.
Laarman, J. H. W.
Labouchere, E. S.
Laer, G. W. A. van
Landré Jr., J. D.
Lange, Dr. S. J. de
Lange Jr., Mr. E. J. Everwijn
Langen, E. de
Langen, Theod. de
Langerhuizen, J. A.
Lankeren Matthes, D. van
Lansdorp, Dr. N.
Lansdorp-Scheltema, Mevr. (Begunstigst.)
Laurillard, Dr. E.
Leendertz Jr., Dr. P.
Leersum, Dr. E. C. van
Leeuwen, D. van
Leeuwen Boomkamp—Jonas, Mevr. van
Lennep, Ad. G. van
Lennep, Mej. H. van
Lennep, Mr. Frank K. van
Lennep, K. van
Lennep, Mr. W. W. van
Lennep, R. van
Lennep—Sillem, Mevr. Wed. Herman J. v.
Lepper, C. J.
Levy, Mr. J. A.
Lieftinck J.Hzn., F.
Lier, Dr. B. H. J. van
Lier, Mr. E. van
Lind, Mr. A.
Linden, J. van der
Lissone Jr., J.
Lobry de Bruyn, Prof. Dr. C. A.
Loeber, C. Gerhard
Loenen Martinet, J. J. W. van
Loman, Mr. J. B.
Lonte, J. H.
Loman, W. F.
Luden, E.
Luden, J. J.
Luden, Mr. H. L. M.
Luden, Mr. J.
Ludwig, J.
Lund, C. F.
Lund, Mej. Anna
Luytjes, P. F. A.
Maarschalk, L. N.
Maas Geesteranus, H. P.
Man, Dr. C. de
Marez Oijens, A. D. de
Marez Oijens, G. H. de
Marez Oijens, H. J. de
Marez Oijens, Mej. C. J. de
Marle, J. J. van
Marwijk Kooy Jr., J. van
Maten, Dr. P. T. J. ter
Matile, J. C. M.
Matthes, Joh. A.
Mazure Czn., J.
Meester, W.
Meier, J.
Melgerd, W.
Mendes da Costa, Prof. Dr. S.
Mendes da Costa—Pinedo, Mevr.
Mercier, Mej. Helena
Mesritz, Aug.
Mesritz, Leo.
Metelerkamp Cappenberg, W. G.
Meulen, Dr. L. C. v. d.
Meulen, Mej. Joha. ter
Meulen L.Czn.—van Mansvelt, Mevr. Wed. J. M. v. d.
Meulen Jr., M. E. van der
Meurer, Dr. R. J. Th.
Meijer, A. J.
Meijer, A. J. K.
Meijer, Dr. F. A.
Meijer Jr., D. C.
Meijer Jr., H. A.
Meyerdirck Jr., F.
Meijers, Dr. F. S.
Middelberg, Dr. W.
Middelburg Bolt, A. J. A.
Miseroy, Ch.
Moens, Mr. A.
Modderman, Mr. K. A. E.
Molengraaff, Prof. Dr. G. A. F.
Moll Schnitzler, Mr. A. J.
Molster, H.
Molster, Mej. C. E.
Molster, Mr. F. A.
Molster, Mevr. Wed. Mr. J. A.
Moltzer J.Ezn., C. N. J.
Momma, W. F. C.

Moolen—v. d. Niepoort, Mevr. Wed. v. d.
Mourik, C. van
Mulder, Mr. Paul L.
Muller, Abram
Muller, C. H. J.
Muller, Hugo
Müller, Paulus
Muller, P. N.
Muysken, Mej. M.
Muysken, F. P.
Muysken, Mr. J. F.
Naber, Prof. Dr. S. A.
Ned. Bank- en Credietver. v. Z.-Afrika.
Nering Bögel, G. A.
Neyenhoff, G. W. van
Nienhuijs, J.
Notten, J. C. van
Notten, J. G. van
Notten, P. van
Nijhoff, Paul
Nijland, Mej. Dr. J. Aleida
Oeveren, J. A. van
Ogtrop, Bern. L. A. M. van
Ogtrop, L. F. A. M. van
Ogtrop, Mr. H. J. van
Oldenboom, G. (Begunstiger)
Olie, Frits
Olst, Mej. C. E. van
Oostermeyer, J.
Oostveen, A. J. van
Op ten Noort, L. P. D.
Op ten Noort, Mr. W. R.
Op ten Noort, W. R.
Opzoomer, Mej. G. E.
Oudemans—Schober, Mevr. J.
Overhoff Jr., C. P.
Overzee, James van
Overzee, J. J. van
Pabst—Blijdenstein, Mevr. E.
Panhuijzen Jr., H.
Peelen, Mr. P.
Pekelharing, Mr. C. J.
Pekelharing, W. J.
Pel, Prof. Dr. P. K.
Perk, Ds. M. A.
Peters, C. J.
Petri, C.
Philips Jr., Mr. Aug.
Piek, Stephan.
Place, Prof. Dr. Th.
Pleyte, Mr. A. M.
Pop, H.
Poppelen Jr., F. van
Portielje, Mr. D. A.
Portielje, Mr. J. P.
Post, J. C.
Posthumus Meyjes, Dr. W. C.
Poutsma, Albs.
Prahl, Dr. J. H. F.
Proost, Dr. W. F.
Proost—Gebhard Pz., Mevr. Wed. P.
Puhringer, J. H.
Pusch, B.
Pijnappel, Mr. M. J.
Pijnappel, P. A.
Quack, Mr. H. P. G.
Rahder, D. N. J. C.
Rahusen, Mr. E. N.
Rahusen, H. J.
Rahusen, Joan
Rappel, Mej. F.
Rappel—Meijer, Mevr. Wed. W. S.
Raven, Henri
Rebel, G.
Reelfs, Mej. E. A. N.
Reesema, W. G. Siewertsz van
Regteren Altena, Mr. L. van
Rehbock, Alexander
Reich Jr., C. D.
Reintjes, A. B.
Reitz, J. A. C. Bosch
René van Ouwenaller, E.
Riemsdijk, Dr. D. A. van
Ringeling, Dr. H. G.
Ritter, Dr. P. H.
Roeff, F.
Röell, Mr. W. Baron
Roelvink, A.
Roelvink, H. W.
Roose, P. J.
Rooswinkel, Dr. N. J.
Rosenthal, G.
Rotgans, Prof. Dr. J.
Rotgans—Stheeman, Mevr.
Rouffaer, Mej. C. C.
Rovers, J. H.

Rovers, L. C.
Royaards, J. G. M.
Rutgers v. d. Loeff, Dr. W.
Rutgers van Rozenburg, Jonkvr. E.
Rutgers van Rozenburg, Jonkvr. S.
Rijk, A. J.
Rijnberk, Dr. N. van
Salomonson, Mr. C. D. (Begunstiger)
Saltet, Prof. Dr. R. H.
Salm Jr., H.
Samson, Dr. H. G.
Saurage Nolting, C. W. de
Schadd, K. H.
Schadd, W.
Schaefer, C.
Schalk, Mr. W. C. Th. van der
Scheltema, J. H.
Schipper, J. C.
Schippers, Dr. S.
Schmidt Jr., J. H.
Schmüll, D. H.
Schmüll, J. F. H.
Schogt, I. C.
Scholte, C. J. W.
Scholten, Mr. R. L.
Scholten, P. W.
Scholten Jr., C. W. R.
Schouten, P. A.
Schouwenburg, Mej. J. L. M.
Schreve, Dr. C. F.
Schröder, Alfr.
Schröder, Wilhelm
Schultz, B. H.
Schwartz, A. C.
Schwartze, Mej. Therèse
Sequeira Jr., R.
Serrurier, L.
Seyffardt, J. L. W.
Siepman van den Berg, IJ.
Sillem, Mr. J. A.
Simons, Dr. S.
Simons, L.
Simon Thomas, Dr. J. C. A.
Six, Prof. Dr. Jhr. J.
Sleeswijk, Mr. C.
Sleeswijk, Mr. S.
Sligcher, J. H.
Sluyter Jr., M.
Smit, S. R.
Smit, W. H.
Smitt, J. W.
Snel, H. G. J.
Snellen, Dr. W.
Snethlage, R. A. J.
Sonsbeeck, W. G. A. van
Sonsbeeck, P. J. van
Spanje, Dr. N. P. van
Spruyt, G. Bellaar
Spruyt Landskroon, J.
Spruyt Landskroon—de Lange, Mevr.
Stark, E.
Stempel, Dr. M. L. van der
Stipriaan Luïscius, Mej. A. P. W. J. van
Stockum, Mr. D. van
Stokhuijzen, M.
Stokvis, Dr. C. S.
Stolp, H.
Stork, Mej. J.
Straub, Prof. Dr. M.
Streur, B. Corn.
Stuten, D. D.
Suyver Jr., H. E.
Swanenburg de Veije, C. G.
Swanenburg de Veije, G. D.
Sweys, J. C.
Tak, J. A.
Tebbe, J. D.
Tegelberg, P. E.
Tendering, Mej. H.
Telting, Mr. L. R.
Terwen, Dr. J. J.
Tex, C. A. den
Tex, Emile den
Tex, Jhr. Mr. C. J. den
Tex, Mr. G. M. den
Tex, Paul den
Theunissen, J. S.
Thors, Jos.
Tilanus, Dr. C. B.
Tilanus, Prof. Dr. J. W. R.
Timmer, Dr. H.
Tindal, G. A. Baron
Titsingh, G. M.
Toose, W.
Toussaint, S. N.
Toussaint, W.

Toussaint—Spakler, Mevr. Wed. E. S.
Treub, Prof. Dr. Hector
Tromp, M.
Turk, P. J.
Tusschenbroek, Mej. Dr. A. P. Cath. v.
Ukkerman, J. D.
Uloth, C. E. B.
Urk, D. R. van
Uyttenboogaart, Mr. D. L.
Valeton, Prof. Dr. I. M. J.
Valentijn, J. F. G.
Veen, W. A. van
Vegt, W. W. van der
Velde, A. van de
Velde, Mr. E. van de
Veldhuis, B. J.
Velsen, C. H. van
Veltman, Mr. J. E.
Veltman Jr., H. C.
Verhagen, H.
Verkouteren, Mr. H.
Verloren van Themaat, M. E.
Vermaas, W. A.
Vermey, Dr. A. E.
Versluys, J.
Versteeg, W. F.
Vet, I. S.
Vies, Mr. H. G. van der
Visser, Dr. J. Th. de
Vissering, Mr. G.
Vissering—Sandberg, Mevr. A.
Vlaanderen, Dr. P. C.
Vlieger, G. H.
Vlietstra, A.
Völter, Prof. Dr. D. J.
Vorstius, T.
Voûte, L.
Vries, W. M. de
Vriese—Schiff, Mevr. Wed. F.
Vries Lzn., J. de
Vijsel Jr., A. van de
Waal, H. J. F. de
Waals, Prof. Dr. I. D. van der
Waalwijk, D. A. van
Walch, G.
Wall Bake, H. A. D. van den
Wall Bake, H. W. A. van den
Wall Bake, J. H. van den
Wall Bake, R. W. J. C. van den
Waller, Dr. G.
Waller, Mr. H.
Waller—Tetrode, Mevr. M. E.
Walree, Mr. W. K. L. van
Warendorff Jr., S.
Warnsinck, W. H.
Wassink, Dr. L. N. S.
Waterschoot van der Gracht, Mr. W. S. J.
Waijenburg, Dr. G. van
Weissenbruch, Mej. Bertha C. J.
Wendelaar, Dames
Werk, A. van de
Werk, Mr. R. van de
Wertheim, Joh. G.
Wertheim Aymes, L.
Wertheim Salomonson—Hymans, Mevr.
Westendorp, Mr. H. K.
Westerwoudt, Mr. F. Th.
Wichers Hoeth, J. A.
Wichers Hoeth, Mr. A.
Wilkens, Mej. Adrienne
Willemstijn, M.
Winkel, Prof. Dr. J. te
Winkler, Prof. Dr. C.
Winkler—Pelgrim, Mevr.
Wit, C. A. A. Dudok de
Witsen, Willem
Wormser, J. A.
Wormser Jr., J. A.
Woudenberg Hamstra, Mr. W. A. v.
Wijnstroom, W. H.
Wijsman, H. C.
Wijsman, Jac.
Wijsman, W.
Zaalberg, P. J.
Zeeman, Dr. J.

Afdeeling Apeldoorn en Omstreken.

Ds. C. Hattink, *Voorzitter.*
A. Gouda Quint, *Secretaris.*
H. Kok Ankersmit, *Penningmeester.*
Mejuffr. Z. Prak.
W. van Spreekens.

APELDOORN.

Arnd, A. C.
Ballot, Mej. A. G.
Bas Backer, Jkhr. A. D.
Bas Backer, Jkvr. A. W.
Bas Backer—Gallé, Douairière Jhr. D.
Bentinck, Jonkvrouwen
Beijman, W.
Beyma thoe Kingma, Jhr. P. S. van
Boersema, Mejuffr. H. D. J.
Boltjes, Mejuffr. A. G.
Bronsvoord, T.
Camerling Helmolt, Mejuffr. M. A. E.
Coenen, W. N.
Cordes, J. H.
Daendels, Dames
Dijk, J. P. W. van
Egmond, J.
Eikendal & Zn., Firma
Fromberg, C. E. E.
Gallé, F. H.
Gardenier, C. M.
Geuken, Dr. H. C.
Gouda Quint, A.
Grevenstuk, M. R.
Grootveldt, D. van
Haersma Buma—Scheurleer, Mevr. Wed. Mr. S. van
Halteren v. Vrijenes en Sluipwijk, J. J. v.
Hardonk, L. J.
Hattink, Ds. C.
Hattink—van Kuijk, Mevr.
Helbach, J. Simonnin
Hermanides, Dr. R. S.
Heydanus, Mejuffr. J. J.
Holmberg de Beckfelt, Jonkvr. C. E.
Hooft, Mejonkvr. S. C.
Ittersum—Grenfell, Douair. Baronesse van
Jelgersma, Mejuffr. J. T.
Jorissen, T. M. F. C.
Kaempff, Mejuffr. G. A. C.
Kerkhoven, R.
Kerlen, Mejuffr. A. C.
Kievits, Mejuffr. E. J.
Kok Ankersmit, H.
Kok Ankersmit, Mejuffr. J. G.
Kolff van Oosterwijk—Thepass, Mevr.
Kolff van Oosterwijk, R. H. G.
Kooistra, Mejuffr. I.
Koster, Mejuffr. C.
Koster—Godée, Mevr. Wed. J. P.
Kramers, Mejuffr. S. C.
Kropff, Mejuffr. M. J.
Kuipers, T. J.
Kuyck—Vandervelde, Mevr. J. A.
Lennep, E. D. van
Liefde, Mejuffr. S. de
Mollerus, Jhr. Mr. G. W.
Moorrees, J. H.
Moorrees, Mr. J. P. G.
Murman—Muller, Mevr. Wed.
Noë Lzn., I.
Noteboom, J.
Nuiver, Mejuffr. J. A.
Pannekoek, W. T.
Parijs, Mejuffr. A. A.
Prak, Mejuffr. Z.
Pull ter Gunne, A.
Radstaak, A.
Radstaak, D.
Rant, H. C.
Regteren Altena, Mr. J. Q. van
Rissik, F. H.
Rodenhuis Jr., IJ.
Roelants, P. J. J.
Roeloffs—Timmerman, Mevr. Wed.
Scheltens, R.
Schimmel, L.
Schoch, J. G. U.

Slegt, N. C.
Steghgers, H.Jzn., J. H.
Sijthoff, Mejuffr. J. M. C. ten
Tutein Nolthenius, H. P. J.
Veeneman J.Czn., P.
Veen, S. H. van der
Vigelius, Mejuffr. A. M.
Visscher Gorter, W.
Walter, W.
Weede, Mevr. J. M. van
Wijn, J. A.
Zaaijer, Dr. A.
Zeper—Stinstra, Mevr. Wed. E.

BEEKBERGEN.

Feith, Jhr. K. W.
Krevelen, Ds. D. van
Pekelharing, Mejuffr. E.
Sager, G. J.
Sager, P. G.
Spreekens, W. van

BRUMMEN.

Beynen, C.
Cromhout, J. G.
Groot, Ds. C. P. de
Lamping, Mr. W. A.
Mispelblom Beijer, Mejuffr. A. C. C.

EERBEEK.

Hoogstraten, Ds. G. van
Sanders, M. C.
Staring, Mejuffr. J. C.
Weber, Prof. Max

EPE.

Rauwenhoff, C.
Sweerts de Landas, J. L. J. B. Baron
Verkouteren, W. J. M.
Vinne, F. L. van der

HEERDE.

Jansen, Ds.
Kleintjes, J. L.
Regteren Altena, M. A. van
Stein Callenfells, Ds. van
Tricht, van

DINTHER.

Jong Schouwenburg, Ds. L. D. de

ZEIST.

Bongers, Mejuffr. A. C.

PUTTEN.

Middelburg, M. G. C.

Afdeeling Arnhem.

C. W. Graaf van Limburg Stirum, *Voorzitter*.
Mr. C. J. Baron van Tuyll van Serooskerken, *Secretaris*.
Mr. G. W. C. Pliester, *Penningmeester*.
Jhr. Mr. G. A. Nahuijs.
Jac. van Hoorn Hzn.
Jhr. Mr. W. E. T. M. van der Does de Willebois.

ARNHEM.

Althuizen, N. M.
Asch van Wijck, Jhr. Mr. H. W. van
Asperen, H. C. van
Asperen, J. van
Aulnis, Mevr. d'
Badon Ghijben, W.
Bake, A. M. A. van den Wall
Balck, A. I. D. C.
Balveren, Mr. W. E. J. Baron van
Beer, H.
Bergh van Heinenoord-Tonneboeijer, Mevr. Wed. J. A. van den

Berkenbosch Berends, Dr. J.
Bernet, J. C.
Breijer, H. J.
Blom, W. J. S. J.
Blijdenstein, Mr. L. J.
Boelen, J. R.
Boetzelaar, L. W. Baron van
Böhtlingk, C. F. P.
Boonen, Ch. M.
Bosch, V. G. A.
Braam, Ch. van
Braat, Dr. H.
Brakell tot den Brakell, Baronesse van
Brants, Mr. A.
Busgers, W. Evekink
Bij 't Vuur, C.
Canneman, Mr. F. G.
Cordes, H. J.
Cremer, J. H.
Crommelin, Mevr. Wed. S.
Cnopius, A. M.
Criellaart, Mevr. Wed. C.
Deibel, G. A.
Dalsum, H. A. van
Does de Willebois, Jhr. Mr. W. E. T. M. van der
Douma & Co.
Droogleever, J. L. Fortuyn
Dijk, J. H. W. van
Eck—Rau van Gameren, Mevr. Wed. A. G. van
Embden, P. van
Engelberts, G. J.
Erdbrink, D. P.
Everts B.Hzn., Mr. J.
Fabius, J. E.
Fockema, Mr. H. W. J.
Foekens, Fred.
Fransen v. d. Putte, A. S.
Friederich, Dr. A. G.
Frowein, E. A.
Frowein, I. A. W.
Frowein, J. W.
Fijan, Dr. J. G.
Gerritsen, Mej. Helena
Gilse, Joh. A. van
Goester, J.
Graeuwen, H. 's
Grauw, Mr. H. F. de
Gunning Jr., Prof. Dr. J. H.
Haentjes, R. H.
Haersolte, Mr. C. W. A. Baron van
Hanegraaff, Mevr. L. L. W. C.
Hasselt, Mej. van
Hattem, Mevr. Wed. B. van
Hemsing, Mr. W.
Hertzveld, Mr. L.
Hesselink, W. F.
Heuvelink, J.
Heuvelink, Mevr. Wed. H. J.
Holst, J. van
Hompe, G. C.
Homoet, Dr. J. J.
Homoet, Dr. L. C.
Hooft, Mr. P. C. 't
Hoorn Hzn., Jac. van
Hooijer, C. O.
Hooijer, G. J.
Huberts, W. J. A. de Witt
Hupkes, J.
Jong, Louis de
Jong Luneau, R. M. de
Jongh, A. W. de
Kasteele, R. P. van de
Kat, W. K. M. de
Kerkwijk, Mej. A. van
Kistemaker, Mevr. Wed. D. H. C.
Knoops, J. A.
Kolfschoten, R. J. C. T.
Kooij Jr., H.
Kuyper, Mej. A. H. L.
Laan, A. van der
Ladenius, N. Th.
Laman Trip—Boonen, Mevr. Douair.
Leendertz, J.
Lehmkuhl, J. C.
Limburg Stirum, C. W. Graaf van
Limburg Stirum, Mr. S. B. W. Graaf van
Loopuijt—Meerburg, Mevr. Wed.
Löben Sels, A. D. P. V.
Loth, M.
Lynden, Mr. D. R. B. Baron van
Mallinckrodt, Caroline
Man—Calkoen, Mevr. de
Maronier, J. H.
Massink, J. W. H.

Matthes, C.
Meihuizen, S.
Merkesteijn, P. van
Meurs, Mr. N. S. T. A. van
Meijer, E.
Meijier, Mr. J. J. de
Meijier, Mr. K. M. G. de
Meijier, W. de
Moerkerk van Steel, Mr. C. B. A.
Moll, Dr. A. C. H.
Mollerus, Jhr. A. P. H. J.
Mollerus v. Westkerke, Mr. J. H. M. Baron
Mollinger, Fred.
Mom Visch, Mr. D. J.
Mulder, W.
Musquetier, A.
Nagel Jr., Jan
Nahuys, Jhr. Mr. G. A.
Nederburgh, Mej. C.
Niemeijer—Henny, Mevr. M. A.
Nispen, Jhr. G. A. van
Oldenborgh, A. S. van
Olden—Maarseveen, Mevr. van
Oolgaardt, C. S.
Oosten Slingeland, Mr. D. van
Ortt van Schonauwen, C.
Paré, A. C. P.
Pallandt van Oud-Beijerlandt, J. W. Baron van
Pesters, Jhr. W. C. Godin de
Pesters, Jhr. Mr. F. H. de
Picard, G. E. M.
Pliester, Mr. G. W. C.
Pliester—Frowein, Mevr. Wed. K. A. F. J.
Poel Hiddingh, Mr. H. J. van der
Popta, Dr. G. A. van
Pot, Jan van der
Prins, A. J.
Quint, P. Gouda
Quint, Dr. P. J. Gouda
Reimann, A.
Reimann, W.
Reuse, L.
Reyers HHzn., Z. R. A.
Rhemen, S. D. Baronnesse van
Ribbius, Dr. P.
Riemer, G.
Riemer, Mevr.
Rinkes Jr., J.
Roekel, C. P. van
Rolvink, Dr. W. J. J.
Rossem, P. W. van
Rossum, Dr. A. J. van
Royaards, Mr. J. S.
Rutgers, Mevr. Wed. F.
Sande, G. A. J. v. d.
Sander, Dames C. en M.
Savornin Lohman—Hiddingh, Mevr. de
Scheepers, W.
Scheidius—Lüps, Mevr. Wed.
Scheidius, Mr. E. G. C.
Schepper, Dames IJssel de
Schimmelpenninck, Jhr. F. J. C.
Scholten, Mr. P. W.
Schooren, A. G. V. van der
Schorer—Croes, Mevr. Wed.
Schröder, Dr. J. E.
Siethoff, K. F. ten
Siemens, H. G.
Sipman, M. A.
Sitter, Mr. L. U. de
Slot, C. W.
Slotemaker, Dr. G.
Snellen, Dames L. en A.
Stadt, Dr. H. van der
Stark, O. E.
Swaan—Ruijs, Mevr. P.
Sweerts de Landas Wijborgh, E. C. Baron
Swellengrebel, N. J. A. C.
Teylingen, Jhr. Mr. A. A. van
Terwindt, A. G.
Thijssen, Dr. H. F.
Tienhoven, P. van
Tjaarda, Dr. J. J.
Traanboer, Mej. L.
Tricht, Mr. Th. van
Troost, J. G.
Tuyll van Serooskerken, Mr. C. J. Baron v.
Veen, J. C. Caderius van
Vellinga, M.
Verschoor—Pape, Mevr. Douair.
Verschuer, Mr. B. P. Baron van
Verschuer, F. H. Baron van
Verschuer, W. F. K. Baron van
Verwijs—Telting, Mevr. Wed. Dr. E.

Virieu Fürstner, H. J. G. de
Visser, Mej. J. C.
Visser, J. B.
Vloten, Dr. H. van Bommel van
Voerman, Mevr. Wed. G. L.
Volders, M. C.
Vries Wijckama—v. d. Kaa, Mevr. Wed. R. P. de
Waal, B. P. de
Waal, Mej. de
Wageningen, Mr. H. J. S. M. van
Walen, Dames Jannette
Wall, J. van de
Warmelo, W. L. van
Warnsinck, W.
Wiggers, F.
Wildschut, J. J.
Woerden, J. van
Wolff, J. M.
Woltersom, Dames
Woltersom, H. L.
Wouters, Dr. J. F.
Wttwaall, Mr. G.
Wijck—Brants, Mevr. Douair. van der
Ybes, J. Y.
Ypenburg, G.

Afdeeling Assen.

W. A. Baron van der Feltz, *Voorzitter.*
C. van Gorcum, *waarn. Secretaris.*
A. Oomkens, *Penningmeester.*
H. Oosterveen.
A. van der Laan.
Mr. M. Oldenhuis Gratama.

ASSEN.

Bakker, J.
Boer, Dr. A. H. de
Boonstra, T.
Brutel de la Rivière, Dr. C. J. E.
Dozy, A.
Fremery, D. M. de
Feltz, W. A. Baron van der
Feltz, Mr. G. W. Baron van der
Gorcum, C. van
Gratama, M. H.
Hansma, L.
Hemmes Jzn., H.
Hiddingh, Dr. P.
Holthe tot Echten, Jhr. Mr. H. G. van
Jacob, Mr. C. M. 's
Joosting, Mr. J. G. C.
Karsten, R.
Keuchenius—Bakker, Mevr. Wed.
Laan, A. van der
Lambrechts, Dr. R. J.
Lier, Mr. H. van
Lunsingh Meijer, G. C.
Mennega Azn., A. C.
Mennega Azn., H.
Menninga, H.
Meurs, H. van
Nathans Mz., N.
Neeteson, J. F. L.
Oever, H. ten
Oldenhuis Gratama, Mr. M.
Oomkens, A.
Oosterveen Nz., H.
Pelinck, Mr. E.
Snoeken—Sikkens, Mej.
Suringar, Dr. P. H.
Swinderen, Jhr. Mr. P. J. van
Vos, R.
Willinge, Mr. J. J.
Witkop, Mr. N. T.

Afdeeling Breda en Omstreken.

J. H. WITSENBORG, *Eere-Voorzitter.*
Dr. P. HOEKSTRA, *Voorzitter.*
H. C. D. VAN DE VEN, *Secretaris, te Ginneken.*
D. A. EEKHOUT, *Penningmeester.*
Mr. M. J. E. BLOEMARTS.
Mr. F. E. PELS RIJCKEN.

BREDA.

Abbing, F. H.
Alphen, G. J. G. H. van
Badon Ghyben, Dames
Ballintyn, G.
Ballintyn, A.
Bartstra, S.
Bloemarts, Mr. P. M. J. E.
Bock, E. J. de
Bode, L. F. G.
Boll, Mr. P. W.
Borch, Mr. W. H. E. Baron van der
Borren, A. M.
Bossers, Dr. P. A.
Brink, J. van den
Broese & Co., firma
Cartier van Dissel, Dr. M. C.
Dam van Isselt, W. E. van
Dekker, J.
Dissel, N. van
Drossaers, A. G.
Eekhout, D. A.
Everdingen, G. G. van
Feber, H. J. A.
Formyne, Mr. B.
Frantzmann, Mej. J. H.
Gast, M. J.
Geer, W. J. van
Geluk, D. van
Glasius, L. J. M.
Grotendorst, N. C.
Guljé, Ed. H. A.
Hartitzsch, Douairière E. G. de
Hoekstra, Dr. P.
Holthuizen, W.
Hoyer, Mr. W. H.
Ingen Housz, Mr. W.
Ingen Housz—Bootz, J. M.
Jellinghaus, Mr. Ed.
Junius van Hemert, Jhr. W. D.
Kamerling, L.
Kapteyn, Ds. W.
Keulemans, W. P. A. A.
Klep, C.
Loder, C. F.
Lookeren Campagne, Mr. C. van
Lynden, A. J. H. baron van
Maasdijk, Mr. H. R. van
Meeuwesen, A.
Mercier, A.
Merkelbach, W.
Mierlo, Mr. J. H. van
Mondt, B. W.
Mouwen Jr., C. H. W.
Mulié, A. G.
Nieuwenhuys, P. B.
Oolgaardt, H.
Peereboom, Firma
Peereboom, P.
Pels Rycken, Mr. F. E.
Reigersman, Jhr. Mr. A.
Reigersman, Jhr. Mr. J. W. G.
Rövekamp, J.
Sandberg van Boelens, Jhr. H. H.
Scheffer, E.
Schermbeek, J. C. van
Schmid, W. H. M. von
Schmidt auf Altenstadt, Jhr. J. W. F. von
Sievers, F. P.
Simon, J. M.
Smits, P. A.
Snethlage, H. C.
Soer, Dr. S. C. M.
Staal, L. J.
Stütz, firma P.
Toy van Hees, Dr. W. J. M. H. du

Tricht, W. F. van
Tydeman Jr., Mr. M.
Uges, W. H. L.
Uilkens, J.
Veldhuizen, J. M. van
Ven, C. W. van de
Ven, H. C. D. van de
Verhey, W.
Vermeulen, A. R.
Verschraage, A. J. A.
Verselewel de Witt Hamer, J. G.
Vogel, J. L.
Vogel Poel, van
Was, Dr. E. A. O.
Wefers Bettink, Dr. H. J.
Witsenborg, J. H.
Wijk, A. M. van
Wijmen, Mr. P. C. E. van

WAALWIJK.

Witlox, H. J. M.
Zeegers, H. J. A.

Afdeeling Bussum.

Mr. K. ZWAARDEMAKER, *Voorzitter.*
Mr. J. L. NIERSTRASZ, *Secretaris-Penningmeester.*
C. VAN NORREN.
K. VAN PROOSDY.
P. D. ALTA JR.
J. STAP.
H. REINHOLD.

BUSSUM.

Aalvink, J.
Alta Jr., P. D.
Andriessen, W. F.
Bensdorp, L. T.
Blom, O. P. N.
Boelen, J.
Boerlage, Mr. J. R.
Desandré, G. H. J.
Dishoeck, C. A. J. van
Doorenbos, Dr. J. M. Clinge
Dorper, G. F.
Fremery, H. N. de
Geerts, W. S.
Goedhart, G. W.
Gorter, Dr. H.
Heineken, D.
Heslenfeld, W. H. M.
Heyden, M. van der
Hofstede, P.
Huygens, W. A.
Ingen, J. G. van
Jonker Jzn., L.
Köler, P. D. J.
Leur, Joh.
Linden Tol, C. F. van
Loman, J. C.
Looman, H. J. B.
Moolenburgh, Mr. A.
Nagtglas Versteeg, C. D.
Nierstrasz, Mr. J. L.
Norren, C. van
Oostveen, C. W. R. van
Proosdij, K. van
Reinhold, H.
Roekel, L. van
Scheffelaar Klots, S.
Schevichaven, Dr. S. R. J. van
Schevichaven—Brutel de la Rivière, Mevr. van
Schimmel, H. J.
Schowe, H. R.
Sluiter, P. J. P.
Stap, J.
Stigter, D.
Suchtelen v. d. Haare, Jhr. R. van
Swanenburg, P. W.
Verryn Stuart, Th. J.
Veth, Jan
Vis geb. Couwenhoven, Mevr. M.
Vries, Mej. A. de
Weitjens, H.
Zwaardemaker, Mr. K.

Afdeeling Delft en Omstreken.

Prof. J. Cardinaal, *Voorzitter.*
Dr. F. H. J. Grundlehner, *Secretaris.*
F. W. Braat Jr., *Penningmeester*
Dr. J. Thomee.

DELFT.

Aronstein, Prof. Dr. L. L.
Behrens, Prof. W. K.
Beijerinck, Prof. Dr. M. W.
Beijerinck, Mej.
Bisschop, Kol. S. A.
Blank geb. Thieme, Mevr. C. A.
Bok, H. P.
Braake J.Bzn., B. H. ter
Braat Jr., F. W.
Braat—Kikkert, Mevr. Wed. F. W.
Braat, W. C.
Brester, Dr. A.
Bruigom, G. J.
Buijs, D. H. M.
Buisman, Ds. G.
Cardinaal, Prof. J.
Chijs, J. J. B. van der
Cloux, J. C. du
Comte, A. le
Dalsen Fontein, F. van
Dekker Jr., Joh.
Delden, A. van
Dunné, M. S. van
Emeis, H.
Everdingen, D. H. van
Eijk Bijleveld, J. A. van
Felix, Ds. B. C.
Fischer, S. J.
Fliehe, J. C.
Giltay, J. W.
Gips, A. F.
Greuningen, C. A. van
Grundlehner, Dr. F. H. J.
Hasselt, Prof. A. L. van
Hecker, Dr. W. A. A.
Heide, H. E. van der
Heide, S. van der
Heumen, F. van
Heyst, F .M. de Vries van
Hondius, A. L.
Hoogewerff, Prof. Dr. S.
James, Dr. J. A.
Kat. R. J. W. H. de
Kipp, A. J.
Klinkhamer, Prof. J. F.
Kloes, J. A. van der
Kolstee, H. J.
Kraus, Prof. J.
Kruijff, H. M. de
Kuyser, J. M. de
Lans, D. C.
Lint, Dr. K. de
Marcus, C. J.
Marken, J. C. van
Meerman, L.
Mijnlieff—den Boer, Mevr. F.
Nijdam, A.
Otterbeek, Bastiaans, H. W. J .
Pekelharing, Prof. Mr. B. H.
Post van der Burg, J.
Reverman, firma H.
Rhijn, K. van
Ribbius, C. P. E.
Sandhaus, B. H.
Scheltema, Dr. B. E.
Schneider, J. F. L.
Schouten, Prof. Dr. G.
Snijders, Dr. C. J.
Snijders C.Jzn., Prof. J. A.
Spanjaard, Prof. Dr. J.
Spek, I. van der
Sprenger v. Eijk, Mevr. Wed. G. H. G.
Steenbergen, Dr. R. M. van
Storm, N. A. P.
Thomee, Dr. J.
Trip, Jhr. S.
Tutein Nolthenius, Dr. J. R.
Ven, J. N. van de
Verbeek, R. Th.

Vermaes Wzn., A.
Veth, C.
Vliegenthart, L.
Waller, F. G.
Waszink, J. H.
Wicherlink, Mr. D.
Zeeman, Prof. Dr. P.

Studenten-Afdeeling Delft.

.... *Voorzitter.*
.... *Secretaris.*
.... *Penningmeester.*

Ankersmit, L. A. M.
Bamberg, B.
Beck, C. C. W. Ch.
Begemann, E. P. Haverkamp
Beunke, F. M.
Blankert, J. F. P.
Bolle, C. M.
Broeke, M. C. v. d.
Broekman, W. C. G. H. van Mourik
Bunge, J. H. O.
Canter Cremers, J. J.
Crane, J. de
Dubourcq, P. L.
Feith, F.
Francken, J. J. M.
Harmsen, J.
Hogerwaard, G.
Jongh, Wzn. D. de
Jurriaanse, A. E.
Kalis, W. J.
Keppler, A.
Kesper, C. P.
Knoote, J. J. A.
Köhler, W. C.
Kouveld, F. G.
Lahaye, E.
Langhout, G. J.
Leau, C. E. de
Leeuwen, J. J. van
Lohr, P.
Meelhuijsen, H.
Mercx, J. K.
Monod de Froideville, J. A.
Monte, S. del
Muller Jzn., F.
Noort, G. C. op ten
Onderwater, J. B.
Oven Jr., A. van
Prager, B. F.
Raalte, D. L. H. van
Raalte, E. G. Th. van
Reus, J. A.
Ringeling, J. H. A.
Sandick, J. C. F. van
Schoute, P.
Schouwenburg, W. H. van
Smits, G. C. M.
Trip, W. Laman
Verkerk, U. E.
Vos van Nederveen Cappel, G. J. de
Vrins Hzn., C. M. M.
Waveren, A. G. van
Wesseling, H. C.
Wilde, W. F. de
Wirix, H.

Afdeeling Deventer en Omliggende Gemeenten.

Mr. C. E. van Marle. *Voorzitter.*
C. A. Goldenberg, *Secretaris.*
J. Bussemaker Jzn., *Penningmeester.*
J. H. Ankersmit.
F. Bartelink.
F. W. Fledderus.
J. H. Kolkert WJzn.

DEVENTER.

Ankersmit, B.
Ankersmit, Dr. H. J.
Ankersmit, G. J. L.
Ankersmit, J. H.
Ankersmit DLzn., H. J. D.
Ankersmit Rogge, Mevr. J. H.
Beck, Mej. H.
Beltman, H. H.
Bessem, N.
Binkhorst Maaldrink, A.
Birnie, G.
Boks, Joh.
Boks, J. W.
Bos, A. J.
Bruyn Kops, C. J. de
Bunschoten, H. W.
Bussemaker Izn., I.
Cath, J. D.
Cost Budde, A. J.
Cost Budde, Mej. J. C.
Cost Budde, Wed. B.
Crommelin, A.
Delden, Mej. C. H. van
Delden, Mej. J. van
Delden, Mej. M. van
Delden, Dr. J. van
Dissel, J. J. van
Doorninck, Dr. A. van
Doorninck, Mej. M. A. van
Doyer, A. A.
Dwars, F. A.
Dijckmeester, Mr. A. J.
Engelbrecht, Mej. E. E.
Evekink, W.
Faber, Dr. E.
Fischer, H. B.
Fledderus, F. W.
Friderici, P. F. de
Gerrevink, G. van
Gerrevink Jr., A. J. van
Goedhuis, Dr. J.
Goldenberg, C. A.
Goldenberg, S.
Goldenberg van Delden, Wed. C. A.
Gooszen, Dr. H. G.
Groningen, Mr. J. W. van
Gualthérie van Weezel, Mr. J. P. S.
Haga, B.
Harmsen, B.
Heemstra, W. H. F. Baron van
Helm, J. van der
Hondius, Mr. G. J. D.
Houck, Mej. A. C.
Houck, Iz. A.
Houck, Dr. M. E.
Huender, A.
Hulscher, R. A.
Immink, N.
Jordens, H. J.
Jordens, Mej. O. B.
Kagei, E.
Klopman Baerselman, H.
Köler, W. J.
Kolkert W.Jzn., J. H.
Kronenberg, Mr. H. G.
Lande, J. C. L. van der
Lugard, G. J.
Lugard, H. H.
Lugard Jr., H. H.
Maaldrink, L.

Marle, Mr. E. C. van
Marle, Mr. H. R. van
Marle, Mej. R. H. van
Meijer, Dr. L. S.
Nering Bögel, W. F.
Nering Bögel, J. L.
Nieuwenhuijs, Mr. R. C.
Nieuwenhuys Bentinck, Mevr. Mr. R. C.
Nikkels G.Hzn., W.
Noij, H. J.
Overweg—Loseman, Wed.
Pennink, Lt. N. A. C.
Plet, Lt. J. H.
Pluim, J.
Ras, H. W. G.
Reinders, H.
Reinders, W.
Resius, A. M. W.
Ribbius, G. D.
Röhner, G. W.
Schattenkerk, C. J.
Schilfgaarde, Wed. Dr. M. van
Schimmelpenninck, W. G.
Schoemaker, H. J.
Servatius, H. A.
Slichtenbree, E. J.
Slichtenbree, Mej. J. A.
Sluijter A.Ezn., H.
Smeding, H.
Stoffel, B.
Stoffel, J.
Stoffel, W.
Stoffel Pzn., P.
Themmen, Wed. Dr.
Tieman, F. C. H.
Vermeer, Mr. C.
Verschuir, Mej. H. C.
Vervoort, C. B.
Verweij, H. J. C.
Veurman Azn., J. J.
Visser Jr., W. de
Vos van Steenwijk, Douairière Barones de
Vries, Mr. J. H. de
Werle, J. S.
Werndlij, Wed. S. M. G.
Wernink, A. L. J.
Wildschut, J. A. D. K.
Willigen, Dr. V. S. M. van der
Wijnoldy,
Wijthoff, Mej. E. C. H. N.
IJssel de Schepper, G. A.
Zeldam, C. J. ten

DIEPENVEEN.

Stratenus, G. I. Th. Baron

HEERDE.

Mees, Mevr. Wed. Ds. L.

OLST.

Pluim, H. G.

TERWOLDE.

Lugard, W. J.

TWELLO.

Bosscha, Mej. A.
Crommelin, Mr. H.
Everts, Mr. H. H.
Feltz, Mr. J. Baron van der
Huisman, Wed. H. W.
Kakebeeke, Mr. J. C.
Pennink, Mr. F. R.
Sijrier, H. L. J.

Afdeeling Doetinchem en Omstreken.

J. C. Knuttel, *Voorzitter.*
G. M. de Keijzer, *Secretaris.*
P. H. Moora, *Penningmeester.*
G. A. Deurvorst.
J. C. van Gorkom.
Mr. F. H. Loosecaat Vermeer.
A. Moll.

DINXPERLO.

Jagering, F. A.

DOETINCHEM.

Ankersmit, J. E. J.
Bakergem, N. M. Th. van
Bardet, J.
Boon, P. J.
Borgsteijn, Mevr.
Brugge Cate, Bd. ten
Bruijn, I. F. F.
Coops, A.
Corstius, A.
Draafsel, G.
Dijk Mzn., J. van
Egmond, J. F. van
Engelberts, R.
Ensink A.Jzn., J.
Enst, R. van
Gokkes Jr., S.
Gokkes Sr., S.
Gorkom, Ds. J. C. van
Gorkom, Mr. J. J. van
Harkema, H. G.
Heetjans, H.
Heuff, G.
Heuthorst, J. Th.
Hilten, G. van
Horsting, G.Hzn., G. J.
Horsting G.Jzn., S.
Keyzer, G. M. de
Kieviet, Dr. M.
Koppen, G.
Kreunen, Wed. W.
Landry, P.
Levenkamp, Dr. J. A. P.
Misset, C.
Moer, Dr. Joh. van der
Moll, A.
Moolhuizen, Dr. J. J.
Moora, P. H.
Nieuwkuijk, I. F. van
Nood, Dr. W. W. Huber
Nijhuis, Dr. G. J.
Ovink, H. J. L.
Perlstein, N. N. van
Raadgeep, Dames
Regteren Altena, M. A. v.
Reichenberger, Wed.
Sachtleven, J.
Schwartz, Dr. K. G. P.
Semmeling, G. W.
Semmelink, Th.
Smits, B. W.
Snoeck, J. G.
Themans, H.
Velde Mzn., P. van de
Waal, K. C. van de
Willink Ketjen, C.
Zadelhoff, H. J. van
Zadelhoff, J. van

HOOG-KEPPEL.

Pallandt, E. J. Baron van

LAAG KEPPEL.

Bosch, Dr. H. J.

TERBORG.

Andrea, Mr. S.
Benit, Ds. J. C.
Bosch, Mr. W. D.
Brunt, N. P.
Deurvorst, G. A.
Everdingen, G. van
Everdingen, H. G. van
Francken, Mr. W.
Goester, J.
Heringa, J. J. K. E.
Huender, A.
Huender, R. H.
Knuttel, Ds. J. C.
Lambrechtsen, Th. A.
Loosecaat Vermeer, Mr. F. H.
Losecaat Vermeer, Mevr.
Piepers, J. W.
Reurslag, J. H.
Rij, A. van
Vonk de Both
Vrugtman, J. H.
Wanrooy, S.

VARSEVELD.

Hesselink, A. J. G.

Afdeeling Dordrecht en Omstreken.

P. J. DE KANTER, *Voorzitter.*
W. J. L. VERHOEVEN, *Secretaris.*
P. J. A. DE BRUÏNE, *Penningmeester.*
Mr. W. DICKE.
L. VAN LIER.
J. P. A. WIJERS.
M. VAN ZANTEN.
Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE, } *Eereleden.*
HIDDE NIJLAND, }

BARENDRECHT.

arendregt, A. A.
aadt, J. A. J. de
aadt, Mej. M. J. J. de

DORDRECHT.

andt, H. den
as, Mr. H. W. de
emolt, Dames
lussé van Oud—Alblas, Mevr.
osson, A. J. A. de
osson, Mevr. Wed. de
raat, D.
randt, H. G.
randt, P. W.
ut H.Jzn., A. J.
rena de Jongh, Mr. A. C.
elhez, Dr. F.
icke, Mr. W.
irks, Mej. M.
ooren, W. N. van
orsser, Mevr. Wed. Mr. J. A. van
riel, P. van
rooge, A. van
Drooglever Fortuyn, G. C.
lk, J. M. van
rve, P. van de
Essenius Greeff, Mevr. Wed. S.
angman, Mr. H. W.
ortuin, H.
eluk, Mej. M. van
erm, Joh.
ips Cz. Jr., C.
Graaf, A. J. de
Graaf, Dr. H. J. de
Gijn, Herman van
Gijn, S. M. Hugo van
Haagens, E. E.
Hageman Sr., A. J.
Hattem, H. van
Hendriks, J. M.
Hooft, H. 't
Hoogstraten, J. M. van
Houten Jzn., Mr. D. van
Hoyer, Herman
Joncheere, J. C. J. de
Joncheere, J. M. P. de
Joncheere, N. A. de
Jongkindt, N. P.
Jorissen, P. C.
Kaempff, J. S.
Kanter, P. J. de
Kat, Mej. S. W. de
Keller van Hoorn, Ds. P. M.
Kiewiet de Jonge, Dr. H. J.
Koldewey, B. J.
Kolkman, J. W. M. J.
Koning, Mr. J. R. de
Kooy, M. van
Lebret, J. M. C.
Lebret, Mej. A. W.
Lier, L. van
Lotsy, K.
Meilink, Dr. J. G.
Morks Czn., Cornelis
Neeb, A. A.
Nieveler, T.
Nijland, Hidde

Oldenborgh, Dr. W. D. van
Olst, C. J. van
Oven, Dr. A. S. van
Peuchen, A. W.
Praag, Dr. A. N. van
Prins Visser, Mevr. Wed. Mr. A. G.
Revers, P. A.
Roodenburg, N.
Roosendaal, W. van
Roo van Capelle, H. B. de
Ruyven, J. N. van
Rijsdijk, Mevr. Wed.
Rijswijk, B. van
Schotman Ez., D.
Sickenga, Mr. F. N.
Sigmond, M. C.
Smit, J. F.
Spruyt, D. J.
Staring, M. L. C.
Stoop, F.
Stoop, Mr. J. C.
Stoop, Mejuffr. A. H.
Straaten, Jacques J. van
Thierens, Mej.
Tussenbroek, O. W. P. van
Umbgrove, F. H.
Veldhorst, D. W. C.
Verbroek van Nieuw-Beyerland, C. J. J.
Verhoeven, W. J. L.
Visser, Mej. M. M.
Vliegenthart, L. D.
Vogelenzang Cz., D.
Volker, T.
Volker Az., A. C.
Voskuil, H. J.
Vriezendorp Jz., C.
Wageningen Dz., J. van
Wijers, J. P. A.
Wijs Kzn., J. E. C. de
Zadoks, Henri
Zanten, M. van
Zanten, W. M. H. van
Zimmerman, Mr. A. R.

DUBBELDAM.

Jas, D. H.
Repelaer, Jhr. P. J. J.

's GRAVENDEEL.

Bossers, Dr. A. J.

PUTTERSHOEK.

Driel, G. A. van

STRIJEN.

Schaafsma, W. J.

ZWIJNDRECHT.

Bloembergen Azn., E.
Boeschoten, F. E.
Bruïne, P. J. A. de
Vliegenthart, D.
Wijn, K. S. de

Afdeeling Enschede en Omstreken.

Ds. O. Schriecke, *Voorzitter.*
A. J. M. Verbeek, *Penningmeester.*
L. ten Cate Wz., *Secretaris.*

ENSCHEDE.

Abbing, O. V. R.
Baarslag, G. H.
Barentzen, J.
Baurichter, C.
Beltman A.Gzn., G.
Benthem, Dr. A.
Berfelo, H. J.
Bergsma, Edo
Beukers, J.
Blome, T. B. V.
Blijdenstein, H. B.
Blijdenstein, Jan B.
Blijdenstein, Mevr. Wed. A. J.
Blijdenstein, W. J.
Borgman, Dr. A.
Brink, G. ten

Brocard, J. H.
Broen, G. J.
Bruijn, G. H. de
Buma, E. J.
Burger, D. J.
Bussemaker, M.
Cate, E. H. Udink ten
Cate Wzn., L. ten
Corts, G. J.
Cromhoff, Mevr. Wed. B. G.
Dam, Ds. W. van
Delden, Dr. J. B. van
Ebbinge, P.
Ebeling, Abr.
Ebeling, J.
Elderink, E.
Elderink, H.
Elhorst, G.
Essink, H. H.
Goorhuis, A.
Harenberg, J.
Harperink, H. B.
Haverkate, Hendr.
Heek, G. J. van
Heek, G. J. P. van
Heek, Herm. van
Heek, H. A. van
Heek, H. J. E. van
Heek, J. B. van
Heek, J. H. van
Heek, L. van
Heek, N. G. van
Heek, W. H. van
Heek, Mevr. Wed. J. H. van
Hendriks, B. H.
Heuvel Rijnders, van den
Hooft Hasselaer, H. J. C. A.
Höpink, A. G.
Jannink, A. H.
Jannink, G.
Jannink Gzn., E.
Jansen, Mevr. Wed. Christ. Mulder
Joosten, Dr. S.
Kamp Jr., H.
Korte, J.
Kosters, Alb.
Kreijmborg, F.
Kuile, A. G. C. ter
Kuile, B. J. ter
Kuile, B. W. ter
Kuile, Dr. C. P. ter
Kuile, Harry ter
Kuile, W. A. S. ter
Kuile, Mevr. Wed. P. ter
Kuile Ezn., C. ter
Kuile Hzn., Mr. E. ter
Kuile Jzn., H. ter
Kuile Pzn., H. ter
Ledeboer, A. H.
Ledeboer, J. B.
Ledeboer Harting, Mevr. Wed. A.
Loeff, M. J. van der
Lugt, D.
Maas, Dr. R.
Mann, Dr. W. G.
Melster, J. J. E.
Mendelaar, H. J.
Menko Jr., S.
Menko, S.
Menko Szn., I.
Morsman, H. J.
Oldenhof, Th.
Opstall, H. van
Reijgers, H.
Reijnders, J. W.
Roelvink, H.
Roessingh, B.
Roessingh, C.
Roessingh, Th.
Roozendaal, H.
Roozendaal J. S.
Sanders, B.
Scholten, A.
Scholten, Julius
Scholten, J. A.
Scholten, J. B.
Scholten, J. F.
Scholten, Mevr. T. P.
Scholten, T. P.
Schrieke, Otto
Seinhorst, G. E.
Selkers, H. J.
Smits, Dr. A. A.
Snitger, E. J.
Stroink Jr., Herman
Tattersall, J.

Verbeek, A. J. M.
Vincent, E.
Vries Szn., Kl. de
Warnaars, A.
Weele, Albz. H. ter
Westerdijk, Ds. P. B.
Weijl, S.
Woutman, Ds. C.
IJzermans, Corns.
Zwijnenberg, G.

EPE i./W.

Scholten Jzn., B.

GRONAU.

Blijdenstein, H. H.
Delden, Dr. J. van
Delden, Hendrik van
Delden, Herman van
Delden, M. van
Delden, Willem van
Delden Jr., M. van
Knoth, Heinr.
Meier, Heinr.
Nauta, Mej. R.
Rendink, P. J.
Stroink, Jan
Wansleven, G. A.
Wennink, J. H.

Afdeeling Gorinchem en Omstreken.

L. A. W. Noorduyn, *President.*
J. Viruly van Vuren en Dalem, *Secretaris.*
Jhr. Mr. N. C. de Gijselaar, *Penningmeester.*
G. Blankers.
N. H. Heiner.
C. Hoekwater.
Ds. C. van der Voort van Zijp.

ALMKERK.

Kaaden, J. J. van der

AMEIDE.

Eeten, H. van

ANDEL.

Andel, C. J.
Lanting, Ds.
Tilborg, F. van
Waardhuizen, H. van

DALEM.

Voort van Zijp, Ds. van der

GIESSEN—OUDEKERK.

Pot, L.

GORINCHEM.

Andel, Arius van
Andel, Mr. L. van
Andel Kantz., H. J. van
Barneveld, G. W. van
Beausar, A. Th.
Begeher, Mevr. Wed.
Beek, J. H. C. van der
Bergeijk, C. van
Berlage, Dr. J.
Beije, N.
Beijeren, M. van
Beynum, T. J. van
Blankers, A.
Blankers, G.
Blokhuis, Mr. G.
Blokhuis Sr., G.
Boetzelaer, Th. W. Baron van
Boll, Mr. V. G. A.
Boonzajer, M. F.

os, P. A.
ösken, Mr. J. A. Alting
raber, W.
riedé, H.
leef, C. C. J. van
leef, H. G. C. van
reutz, Mr. S. Baron
ingemans, P. J.
isco, C. H. P.
rooge, C. van
uym, F.
lfrinkhof, Dr. L. van
lshout, J. M.
ntken, J.
ellicum, Mr. R. M. van
erritse, G.
ooijer, J. de
ijselaar, Jhr. Mr. N. C. de
laan, J. C. den
laar, W. D. ter
laas, G. de
lavermans, G.
leiner, N. H.
lessig, A. A.
leuff, J. A.
leuff, J. C.
loekwater, C.
loltz, H. L.
lymans, A.
ehrer, F.
ehrer, R. J.
evy, M.
int, J. G. de
it, J. C.
last, G. van der
lazel, L. D.
leerburg, Dr. J. H.
leulewerf, G.
lortier, J. C.
louthaan, J.
lulder, J. A.
luller, H. J. F.
luller, J. H.
lunk, P.
laerssen, Jhr. W. F. R. van
lepveu, P. Th.
loorduijn, L. A. W.
lijhoff, L.

Oosterwijk, J. van
Penning, L.
Phijffernissen, A.
Poel, Mr. J. W. van der
Ravenswaay, A. J.
Ravenswaay, G.
Ravenswaay, M.
Renesse, A. F. van
Robbé, W. de Vries
Sandberg, J. H.
Santman, P.
Scharp de Visser, P. F. C.
Schetselaar & Co., J.
Smeets, J. P.
Smits A.Dzn., C.
Smits, Wed. P.
Stegeman, E. J.
Stufkens, D.
Stufkens, N.
Tienhoven, B. D. van
Verheyen, W. A. M.
Verschoor van Sleeuwijk, A.
Viruly van Vuren en Dalem, J.
Visser van IJzendoorn, A. J. L.
Vos, G. de
Wisdom, C. L.
Woerden, A. C. W. van
Wijk, Ph. van
Yssel de Schepper, D. W. C.
Zande, A. P. van der

HARDINXVELD.

Schoehuizen, J.

VUREN.

Bruyn, G. J. de

WOUDRICHEM.

Buurman, B. C.
Gobius du Sart, Ds. J. W. F.
Gulden, Jan
Wierix, C. A.

Afdeeling 's Gravenhage.

Baronesse VAN HARINXMA THOE SLOOTEN, geb. Baronesse COLLOT D'ESCURY, *Eere-Presidente.*
Dr. H. BLINK, *Voorzitter.*
Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, *Secretaris.*
Mr. W. A. Baron VAN ITTERSUM, *Penningmeester.*
A. J. F. EGTER VAN WISSEKERKE.
Mr. A. FERF.
Dr. F. VAN GHEEL GILDEMEESTER.
E. J. VAN GORKOM.
G. P. ITTMANN Jr.
Mr. A. F. A. LEESBERG.
Mr. M. DE PINTO.
J. M. PIJNACKER HORDIJK.
N. J. SINGELS.
J. D. Baron VAN WASSENAER VAN ROSANDE.
Mej. A. H. VAN WIJLEN.

'S-GRAVENHAGE.

Aa, Mr. J. Simon van der
Adriani, Mej. A. van der Tuuk
Amerongen, H. W. J. E. Baron Taets van
Andreae, J. H. Beucker
Andries, Mr. J. H.
Ankersmit, D. L.
Arntzenius, Mr. A. R.
Baak, Mej. H. van
Baak—van Delden, Mevr. Wed. van
Baas—van Drunen, Wed.
Bachofner, Mej. S.
Baerle, C. G. van
Bake, Mr. C.
Bake, W. A. J. de Menthon
Bakhuyzen, J. van de Sande
Balluseck, T. A. von
Baudet, Dr. H. Ph.
Bauduin, D. F. A.
Bax, Mr. G. A. P.
Bayer, Mej. E.
Beaufort, Mr. W. H. de
Beaujon—Schill, Mevr. Wed. Mr. A.
Becht, Mej. A. M. C.
Beelaerts van Blokland, Douairière Jhr. Mr. G. J. Th.
Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. C. H.
Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. F.
Beelaerts van Blokland, Jhr. J.
Beelaerts van Blokland, Jkvr. P. J. W.
Bel, E. J. van
Bel Gleichman, Mevr. van
Belinfante, M. E.
Belinfante, Wed.
Bell, P. W. T.
Bemmelen, Dr. J. F. van
Bentinck, A. C. Baron
Berckel, Mr. J. B .van
Beresteyn, Jhr. Mr. C. J. van
Bergh, Mej. E. van den
Berlijn, M.
Berlijn, Mej. A.
Beukema, Dr. T. W.
Bevervoorde, W. F. Engelbert van
Beydals, Mej. J. S.
Beyen, A. F.
Beyen, P. W. A.
Beynen, Mej. G.
Bilheimer, B. P.
Blaauw, Mej. A.
Blanckenhagen, A. J.

Blanckenhagen, Ch.
Blanckenhagen, Th. J. M.
Blink, Dr. H.
Blocquery, J. C. van de
Blocquery, W. F. A. van de
Blocquery—Broes van Heekeren, Mevr. van de
Blussé, Mr. P. L. F.
Boddaert, Jhr. P. J.
Bodde, Mej. A. M.
Boele van Hensbroek, P. A. M.
Boelen, J. J.
Boer, Mej. M.
Boeye, Jhr. Mr. J. F. Schuurbeque
Böhringer, Ds. J. A.
Bok, Mr. Dr. W. P. J.
Boldingh, Mej. M. M.
Bonn, Mr. E.
Boonacker, J. F. H.
Borger, J. Rinkes
Borret—Kraemer, Mevr.
Bosch, Dr. C. P. C.
Bosch, P. J.
Bosman, C.
Boudewijnse, J.
Boudewijnse, Mr. J. H.
Bouman, A.
Bouman, J. C. F.
Bourdrez, J. J. L.
Bouricius, L. G. N.
Bousquet, Mr. L. A. de Fillietaz
Bouwmeester Pz., P. J.
Brakman, C.
Brande, W. A. H. van den
Brauw, Douairière Jhr. Mr. W. M. de
Brauw, Jhr. Mr. E. N. de
Bredius, Dr. A.
Breugel, Jhr. J. de Rovere van
Breukelman, Mr. J. B.
Brinkman, M.
Broek d'Obrenan, J. W. van den
Broese van Groenou, J. A.
Broese van Groenou, W.
Brouwer, L. G.
Brouwer, Mej. Z. de
Browne, R. Ives
Bruch, G.
Bruggen Cate, Mr. J. D. ten
Brugmans, Dr. H.
Bruyn, H. S. de
Bruyn, J. A. de
Burgers, J. A.
Bussemaker, Mej. H. H.
Buyskes, H. M.
Buyskes, P. J.
Bije, Jkvr. C. A. van der Does de
Cadet, H. L.
Cambier, Mej. A. J.
Camp, Mr. R. del Campo genaamd
Campert, Dr. J.
Canneel, J. Th. E.
Cannegieter—Sillevis, Mevr. Wed. Reen
Capel, H. W.
Capel, W. C.
Capellen, A. van
Cate, Mr. S. J. Blaupot ten
Cave, Mej. J. La
Caviet, G.
Chanfleury van IJsselstein—Egter, Mevr.
Chaufepié, Dr. H. J. de Dompierre de
Cluysenaer, J. L.
Colenbrander, Dr. H. Th.
Colenbrander, G. H. van Hecking
Cop, Mej. A. M.
Coster, Dr. T. H. Blom
Cramer, Mr. N.
Cramer, W. E.
Cremer, J. T.
Croes, J. L.
Daendels, L. J.
Dam, Dr. B. A. P. van
Dam van Isselt, J. T. T. C. van
Dekker, E. Douwes
Delden, A. A. van
Delden, A. J. van
Derksen, J. B.
Dibbetz, P.
Diemont, Mej. J. M. L.
Diepenheim—de Sturler, Mevr. Wed.
Dolk, Mr. W.
Dommelen, Dr. A. F. A. M. van
Doorn, Jhr. Mr. W. Th. C. van
Doublet, H. G. A. Gritters
Duurentijdt, C. J.
Duycker, W.
Dwars—Pander, Mevr.

Dijckmeester, Mr. P. A.
Dijkhuizen—Steenbeek, Mevr. Wed.
Eck, Mr. Th. G. van
Eckmann, H. F.
Edersheim, M.
Eeden, W. van
Egter van Wissekerke, A. J. F.
Elias, J. W. Witsen
Ellis, A. G.
Elsevier, Jonkvr. L. Rammelman
Elst, O. J. van der
Emden, Mr. A. J. van
Engelbrecht, Mr. W. L.
Enschedé, Mr. M.
Erp, Th. M. van
Eussen, P. J.
Evers, A. M.
Evers, H. H.
Evers, P. C.
Everts, Jhr. Dr. E. J. G.
Exter van den Brink, K. K. den
Eysinga, Jhr. Mr. J. F. van Humalda van
Eysinga, Jhr. Mr. W. J. M. van
Eyssell, A. C.
Eyssell, Mr. A. P. Th.
Falkenburg, L. J.
Ferf, Mr. A.
Ferf, Mevr. C.
Foreest, Jhr. N. van
Fortuyn, Mr. P. Droogleever
Francken, J. C.
Fraser, G. Y. C.
Gaag, Mej. C. M. van der
Gaag—de Richemont, Mevr. Wed. van der
Gatsonides, Mr. T.
Gelder, W. van
Gericke, W. L. A.
Gerlach, J. W. R.
Gerlings, J. Th.
Gerth van Wijk, Mej. A. M.
Gerth van Wijk, Mej. S. J. C.
Gerth van Wijk, Mej. V. H.
Geuns, Dr. J. R. van
Geuns, Mr. J. J. van
Geus, Dr. G. A. de
Gildemeester, Dr. F. van Gheel
Gleichman, Mr. J. G.
Gleichman, Th. G.
Goedhard, J.
Goekoop, Mr. G. J.
Goot, Dr. D. H. van der
Gorkom, E. J. van
Goude, M.
Goudsmit, M. J.
Gregory, Mej. J. G. M.
Grobbee—Willer, Mevr.
Groll, C.
Groot Kz., D.
Groot, Dr. C. Hofstede de
Groot, Dr. J. de
Groot, J. H. de
Grovestins, J. E. N. Baron Sirtema van
Gruiter, K. C. de
Gruiter Jr., K. C. de
Grundel, J.
Gueding, H. C. M. Oldenkott
Guffroy, Dr. G. F.
Guffroy—Waitz, Mevr. Wed.
Gugel, E. F. W.
Gulden—Kooper, Mevr .Wed. van
Gunning, Prof. Dr. W. M.
Gijn, Mr. A. van
Gijn—Maas Geesteranus, Mevr. van
Gijselaar, Douairière Jhr. E. de
Habbema, J.
Haeften, Jhr. Mr. C. H. J. van
Haes, R. L. de
Hagen, P. J. A. ten
Halbertsma, H. P. N.
Hansen, Mevr. J. C.
Harencarspel, Mr. J. C. van
Harinxma thoe Slooten, Mr. J. S. Baron van
Harinxma thoe Slooten—Collot d'Escury, Baronesse van
Harinxma thoe Slooten—van Harinxma thoe Slooten, Baronesse van
Harte, C. F. W.
Harte van Tecklenburg—Jurgens, Mevr.
Hartman, Mr. A. W.
Hasselaer, D.
Heering, Ds. P.
Heldring, J. J. L.
Helms, Mevr.
Hendriks, J.
Henny, Mr. J. E.

Henny, Mr. J. J.
Heyligers, Mr. R. W. D.
Heyligers—Verwey Mejan, Mevr. Wed.
Heyting—Kikkert Schotborgh, Wed.
Hiddingh, Mr. W. F.
Hoeven, Dr. C. van der
Hofman, J. J.
Hofstede, H. J.
Hogendorp, Jonkvr. C. M. van
Hogendorp, Jonkvr. M. A. van
Hogerzeil, Mr. S. J.
Holle van Metman, Mevr. Wed.
Holtius, Mej. E.
Holwerda, Mej. T. C. L. E.
Hooft, Jhr. D.
Hooft, Jhr. H.
Hooft, Jhr. M. W. H.
Hooft, Mr. H. A.
Hoog, Mr. J. M.
Hoogendijk, C.
Hoogstraten, H. G. J. van
Hoorn v. Burgh, Douairière Westpalm v.
Hoos, M.
Hooyer, G. B.
Houten, P. J. van
Hoven, Mevr.
Hoyer, W. C. T.
Huber, Mr. U. H.
Huet, W. J.
Huizinga, J. Menno
Hulshoff, Mr. B.
Hurgronje, Mr. W. J. Snouck
Hurgronje—Boreel, Mevr. Snouck
Huydecoper, Jhr. M. J.
Hijmans van Wadenoyen, M.
Immink, Mr. A. J.
In de Betou, J. F. W.
Iterson, F .H. L. Roessingh van
Ittersum, Mr. W .A. Baron van
Ittmann Jr., G. P.
Ittmann—Betz, Mevr.
Jacobs, R. C.
Jager, J. C.
Jagt—Smissaert, Mevr. Wed. L. van der
Jansen, J.
Jonckheer, J. B. A.
Jong, Dr. Arie de
Jonge, Jhr. Mr. J. A. de
Jongh, C. W. A. de
Jongh, Mej. J. S. de
Jorissen, A. P. G.
Julius, Mej. J. W.
Kalff—Burger, Wed.
Kann—Polak Daniëls, Mevr.
Kanter, A. C. de
Karnebeek, Jhr. Mr. A. P. C. van
Karnebeek—Baronesse van Wassenaar, Mevr. van
Karsten, Mr. W. J.
Kasteele, C. W. van de
Kasteele, Mr. J. van de
Kattenbusch.
Kemp, Mr. E. Z. L. van der
Kemp, P. H. van der
Kempen, L. J. S. van
Kemper, Jhr. Mr. G. de Bosch
Kempers, L. F. T.
Kerdijk, Mr. A.
Klaassen, M. G. D.
Klerck, Jhr. Mr. R. A.
Klerck, Jonkvr. A .
Klerk—van der Noorda, Mevr. Wed. de
Kloos, J.
Knobelsdorff van de Gelder, H. Baron van
Knuttel, Dr. W. P. C.
Knuyver, A. A.
Koch, A. S. J.
Kok, J. Jurriaan
Kolff, L. C.
Kolk, J. Schroeder van der
Kool, B. C.
Kool, P. B.
Koolen, P. N.
Koolhaas—van Bosse, Mevr. Wed. Pous
Kooreman, P. J.
Kop, H. Croiset van der
Kops, J. T. J. de Bruyn
Korteweg, Dr. A. A.
Korteweg, S. C.
Kramer, Mr. J. A.
Krap, Joh.
Kretzer, J. H.
Kruyne—Egter, Mevr. van
Kruyt, A.
Kruyt, Mej. J. A.
Kijmmell, A. W.

Labberton, A.
Lagerwey, Mej. E. A.
Lakerveld, J. A. van
Lamping, Dr. C. A.
Langeveld, B.
Lapidoth, A. M. S.
Lapidoth, M. J.
Lapidoth—Swarth, Mevr.
Last, Mr. J.
Lazonder, G.
Leesberg, Mr. A. F. A.
Leeuwen, M. van
Lelij, P. van der
Lemke, Mej. M.
Leuring, W. J. H.
Leyden, Dr. F. van
Liefsting, Mej. A. J. Coninck
Liefsting, Mr. F. B. Coninck
Lier, Mr. S. K. D. M. van
Ligtvoet—Burnier, Wed.
Limburg Stirum, Mr. J. P. Graaf van
Lindeman, A. J.
Linden, Mr. P. W. A. Cort van der
Lisman, Mr. J. Æ. A.
Loeff, Mr. J. A.
Loeff, J. A. van der
Loeff—Grobbee, Mevr. Verniers v. d.
Lohman, Jhr. Mr. A. F. de Savornin
Lohman, Jhr. Mr. S. M. S. de Savornin
Lohman, Jhr. Mr. W. H. de Savornin
Löhnis, F. B.
Loman, D. C.
Loman, Mej. J. A.
Lulofs, S.
Lynden, Mr. A. F. Baron van
Lynden—van Pallandt, Baronesse Douairière van
Maas Geesteranus, Mevr. L. F.
Maas Geesteranus, Mr. A. C.
Mackay Jr., Mr. Æ. Baron
Mahieu, F. P. J.
Mahieu, H. J.
Malcomesius, Mej. J.
Malsen, F. H. van
Malsen Jr., F. H. van
Man, Mej. A. J. C. de
Man, Mej. M. W. de
Man, W. de
Man Jr., J. de
Man Sr., J. de
Manen, R. O. van
Mansvelt, C. G. van
Mansvelt—Suringar, Mevr. Wed. van
Marchant, Mr. H. P.
Märckelbach, Mevr. J. H.
Margadant, W. F.
Matthes, Dr. B. F.
Mazel, J. A.
Menten, J. H.
Meulen, F. P. ter
Meurs, Mr. P. A. N. S. van
Meyer, T. H. A.
Meyjes, R. Posthumus
Meyjes—Wurfbain, Mevr. Posthumus
Mieden, G. A. van der
Mol van Otterloo, N. de
Molenaar, C. A.
Molewater, Mej. E.
Molewater, Mej. J. C.
Molewater—Rose, Mevr. Wed.
Moltzer, Mr. J. P.
Montijn, Mr. A. M. M.
Moolenbeek, H.
Mouton, Dr. J. Th.
Mulder, Lodewijk
Mulier, Mr. J. Haitsma
Muller, Dr. H. P. N.
Muuren, J. J. H. S.
Muurling, J. W.
Naeff, N.
Nederveen, Wed. Coenraads
Nell, P. J. G.
Nes, Ds. H. M. van
Nes van Meerkerk, E. R. van
Neurdenburg, Mej. D. A.
Nierop, S. L. van
Nierstrasz, P. A.
Nolthenius, R. C. J. Tutein
Noorda, J. S. van der
Noorduijn, A. K.
Numan, Mej. C. C. Star
Nijhoff, W.
Oordt, D. van
Oordt, G. H. L. van
Oordt, Mr. J. van
Opstelten, I. W.

Osti Jr., N. J.
Ouboter, J. de Bruyn
Overman, L.
Oyens—von Weckherlin, Mevr. de Marez
Pabst, C. F.
Pabst, Mej. C. J.
Pabst, H. J. W. van Lawick van
Pallandt van Neerrijnen, A. J. C. Baron v.
Pander, H.
Pander—Dwars, Mevr. Wed.
Pander—Osieck, Mevr.
Panhuys, Jhr. Mr. F. G. van
Pape, Mr. C. P. D.
Pape, Mr. C. W. J. J.
Patijn, Mr. J. G.
Patijn, Mr. J. A. N.
Patijn, Mr. R. J. H.
Pauly, Mr. D. L. F. de
Peelen, J.
Perelaer, E.
Perelaer, Mej. J.
Pernis, Mevr. Wed.
Piepers, Mr. M. C.
Piepers, W. H.
Pierson, Mr. N. G.
Pieters, A.
Pieters, A. L.
Pinto, Mr. A. A. de
Pinto, Mr. M. de
Ploem, Mej. J.
Polak Daniëls, Mr. M.
Polis, Mr. C.
Praag, Mr. L. van
Putte, Mr. J. H. Fransen van de
Pyls, Mr. Jules
Pijnacker Hordijk, J. M.
Quarles van Ufford, Jhr. E.
Quarles van Ufford, Jhr. Mr. J. H. J.
Rahusen, A. E.
Randwijck, Mr. A. J. Graaf van
Randwijck—van Hogendorp, Gravinne van
Ranitz, Mr. H. de
Ranitz, S. M. S. de
Ranitz—Th. à Th. van der Hoop, Mevr. de
Raven, W. A. Hattinga
Reemeyer Jr., M.
Reeser, G. T.
Reesse, Mej. F.
Reinders, H.
Rendorp, Jhr. Mr. J.
Repelaer, Jonkvr. H.
Repelaer van Driel, Jhr. O. J. A.
Riemsdijk, Douairière Jhr. Mr. J. C. M. van
Röell, Jhr. Mr. J.
Romunde, R. van
Roo, Dr. L. W. G. de
Roosenburg, Dr. D. L.
Rose, Mej. E.
Rouffaer, G. P.
Rütte, W. A. Le
Rutten, J.
Rijperman, G.
Rijswijk, L. van
Sandick, R. A. van
Schaake, Mej. A. M. E.
Schalij, J.
Scheidler List, C. L.
Schenck, J. C. R.
Schermbeek, J. C. van
Scheurleer, D. F.
Schiff, E. L. C.
Schimmelpenninck v. d. Oye—v. Pallandt, Baronesse Douairière
Schlette, E. H. M.
Schlingemann, Mr. C. W.
Schmidt, E. H.
Schmidt Jr., A. L.
Schmidt auf Altenstadt—van Hogendorp, Mevr. von
Schmidt auf Altenstadt—van Veen, Mevr. von
Schoemaker, Dr. J.
Scholl van Egmond, M. N.
Schoonemeyer, A. C. A.
Schouten, Mr. A. E.
Schouwen, W. F. H. van
Schroot, W. A.
Schroot—Kramers, Mevr. Wed.
Schut, Mej. G. B.
Schijff, Mej. L. J. E. Vivien
Schijff, Mej. M. L. A. Vivien
Segov, M.
Selleger, H.
Sels, C. M. E. van Löben
Semmelink, Dr. H. B.

Semmelink, J.
Seuneke, J. L.
Seyffardt, A. L. W.
Sikkel Azn., Dr. A.
Simons Mz., A.
Singels, N. J.
Singendonck, Jonkvr. H.
Singendonck, Jonkvr. M.
Sleyden, Ph. W. van der
Slooten, Mej. A. van
Slooten, Mr. G. van
Smissaert, Jonkvr. E.
Soest, J. W. A. van
Spengler, Jhr. H. van
Staay, C. van der
Steeden, H. Th. van
Steen, L. L.
Steenberghe—Bosch van Drakestein, Mevr. Wed.
Stein Jr., J. H.
Stemfoort Sr., J. W.
Stieltjes, E. H.
Stieltjes, Mej. A. H.
Stieltjes, Mej. E. E.
Stieltjes, Mej. M. B.
Stolk, J. B. van
Storm, N. A. P.
Storm van 's Gravesande, Jhr. J. S.
Surie, J. J.
Swinderen, Jhr. W. M. de Marees van
Tak van Poortvliet, Mr. J. P. R.
Tavenraat, Mr. F. H. J.
Teding van Berkhout, Jhr. E. A.
Teding van Berkhout, Jhr. W. H.
Teixeira de Mattos, Jhr. L. F.
Teljer, Dr. G. J.
Telting, Mej. A. C. H.
Telting, Mr. A.
Telting, Mr. J. Th. F.
Terlaak, A. J.
Tets, Jhr. A. S. E. van
Tets, Jhr. G. J. van
Thieme, S. J.
Thurkow, Mr. C. Th. F.
Tienhoven, G. C. van
Tienhoven van den Boogaard, G. van
Tinholt, Mej. C. M.
Tresling, J. D.
Trip, Jhr. Mr. S. Laman
Tijmstra, F. S.
Vader, P. J. van Voorst
Valk—Bruyn, Mevr. Wed. van der
Varossieau, L. W. C.
Veen, Mr. R. van
Veenhuyzen, A.
Veenstra, N.
Veer, J. R. G. de
Vegelin van Claerbergen, Jhr. P. J.
Vegt, J. van der
Veltman, J. S.
Velzen, S. van
Verbrugge van 's Gravendeel en Leerambacht, B. W.
Verkoren, N. J.
Verschuer—van Balveren, Baronesse Douairière van
Verspijck, Jhr. H. G.
Versteeg, J.
Veth, Bas
Veth, Dr. H. I.
Viehoff, J. T.
Vinkhuizen, G. J. V.
Visser, A. M.
Visser, G. L.
Visser, J.
Visser, Mr. P. C.
Visser—Kramer, Mevr.
Vissering, Mej. C. M.
Vissering, Mr. W.
Voller, Mr. J. D. Peereboom
Voorhoeve, Dr. N. A. J.
Vorstman, Mr. J. A.
Vos, Dr. J. G. de
Vos van Steenwijk, Mr. J. A. Baron de
Vos van Steenwijk, Mr. W. Baron de
Vosveld Jr., F.
Vries, Mr. A. D. W. de
Vries, Mr. H. J. M. de
Vrolijk—Kruyt, Mevr. Wed.
Waal, E. de
Walther, H. W.
Wassenaer van Catwijck, Mr. O. J. E. Baron van
Wassenaer van Rosande, J. D. Baron van
Waszklewicz—v. Schilfgaarde, Mevr. Wed.
Weede—Singendonck, Douairière van

Weele, H. J. van de
Weenink, J. R. A. W.
Weert, Jonkvr. C. Berckmans de
Weert, Jonkvr. H. Berckmans de
Weiler, Jhr. Mr. G. C. von
Welcker, J. W.
Wentholt, Mej. M.
Werff, W. J. van der
Wessem, Mej. H. J. van
Westrik, Mej.
Wetering, P. van de
Wetters, H. P. A. van Daalen
Wey, Dr. H. J. van der
Whitton, C. A.
Wieseman, F. W.
Wieseman, P. G.
Wiggers van Kerchem, G. C. C.
Wilde, Mr. C. J. M.
Wildeman, C. W. A.
Wilkens, J.
Wilkens, Mej. L. A. E.
Willes—Janse van Zoutelande, Mevr. Wed. van
Willing, H. J.
Wisboom, B. C.
Wolffensperger, K. H. A.
Wolterbeek Muller, Dr. G. Th. A.
Wolterbeek Muller, J.
Wortman, H.
Wunder—Veenhoven, Mevr.
Wijck, Mej. G. S. J. van
Wijck, Jhr. A. L. F. Th. van der
Wijlen, Mej. A. H. van
Wijs, G. de
Wijsman, W. H.
Zilcken, P. H.
Zuylen, G. E. V. L. van
Zwaan, Dr. H. de

Afdeeling Groenlo en Omstreken.

Mr. M. P. D. Baron van Sytzama, *Voorzitter.*
Joh. E. Heringa, *Secretaris-Penningmeester.*
H. J. L. Sicherer.
L. Trijbits.
W. J. Wiegerink.

GROENLO.

Berends, A. W. Th.
Corbelijn Battaerd, C. H. F. A.
Dierkes, J. H. F.
Ellerbeck, A.
Geers, F.
Groen, Th. J. de
Haagen, P. C. J. van
Hartogh, G. den
Heggen, W. H. R.
Heringa, W. Frits
Hummelinck, Z.
Huijskes H.Gzn., E. H.
Kellerhuis, J. A.
Kuijpers, Mr. H.
Lasonder, G.
Lasonder, H. L. H.
Lasonder, L. W.
Lasonder—Boland, Mevr. B. N.
Oosterholt, G. B.
Sytzama—Colenbrander, Baronesse H. E.
Wiegerink, A. W.
Wiegerink, H. Th.

Afdeeling Groningen en Omstreken.

G. Mesdag Jac. Zn., *Voorzitter.*
Mejuffr. H. J. Halbertsma, *Secretaresse.*
Mr. R. Feith, *Penningmeester.*
Dr. R. Leyds.
Mevr. Wed. Mees – Gockinga.
Jhr. Mr. O. Q. van Swinderen.
Dr. A. Pekelharing.

GRONINGEN.

Aalderink, H.
Alberda van Ekenstein, Jhr. Mr. W. C. A.
Alberda v. Ekenstein, Jonkvr. C. de Wendt
Alphen, F. A. van
Andel Jzn., C. van
Arkema, M. J.
Bergsma, Dr. J.
Boeke, Jb.
Boekhoudt, Mej. M. W.
Boer, Prof. Dr. F. de
Boersma, Joh.
Boissevain, Prof. Dr. U. Ph.
Bos, W.
Brongers, R. J.
Bruce, H. R.
Bruin, V.
Bruyn Ouboter, R. de
Bussemaker, Prof. Dr. C. H. Th.
Burger, Dr. H.
Diest Lorgion, L.
Doornbos, Mr. G. M.
Dull, Mej. H. M. R. M.
Dijk, Prof. Dr. Iz. van
Eeten, Mr. B. van
Eykman, Prof. Dr. J. F.
Feddes—Beekhuis Damsté, Mevr. Wed.
Feith, Mr. J. A.
Feith, Mr. R.
Fokker, Prof. Dr. A. P.
Fongers, A.
Frima Jr., Mr. H.
Geer, Dr. A. W. van
Geertsema, G. H.
Gerritsen, H.
Gockinga, Mr. J. A. G.
Groningen, J. W. van
Halbertsma, Mej. H. J.
Hamburger, Prof. H. J.
Hamel, Prof. Dr. A. G. van
Ham—v. Capelle, Mevr. van den
Heidema, A. W.
Heukers, J. R.
Heymans, Prof. Dr. G.
Hoitsema, A. S.
Hoop, Mej. A. A. M. Th. à Th. van der
Hoop—Ketelaar, Mevr. Wed. S. van der
Horst, E. B. ter
Houten, J. D. van
Huse-Sassen, Mevr. Wed.
Jager, A. de
Jansonius, R.
Kapteyn, Prof. Dr. J. C.
Kern, Prof. Dr. H. J.
Kiewit de Jonge, K.
Kool, Mr. F. G.
Koning, Mej. S. A. C.
Krabbe, Prof. Dr. H.
Lentz, B. E.
Leopold, L.
Leyds, Dr. R.
Lieftinck, H.
Maas, Mr. T.
Maassen, J. W.
Maris, V. H. W.
Mees, Dr. L.
Mees—Gockinga, Mevr. Wed. H. E.
Meihuizen, Dr. S.
Mesdag, J. G.
Mesdag Jaczn., G.
Meyboom, Prof. Dr. H. U.
Miedendorp Wzn., H.
Moll, Prof. Dr. J. W.
Muinck Keijzer, A. W. de
Nieboer, J. K. J.
Noordhoff, P.
Nijhoff, Prof. Dr. G. C.
Nijhoff—Noothoven van Goor, Mevr. B. M.
Pekelharing, Dr. A.
Pekelharing—Doijer, Mevr. C. G.
Pet, Prof. Mr. P.
Piel, H.
Quintus, Mej. IJ. T.
Quintus—Kool, Douairière
Rivière, Mr. P. J. F. H. van de
Roelants, Mr. J. M. A.
Roelfsema Ezn., W. J.
Rooda, D.
Roorda, P.
Sänger, Mr. A. W. F. H.
Sannes, E. J.
Scheltema, G.
Schilthuis Jzn., U. G.
Schilthuis U.Gzn., J.
Scholten, J. E.

Schoute, Prof. Dr. P. H.
Schutter, Dr. J. A.
Sikkes, R. H. F.
Sleutelaar—Ellens, Mevr. Wed. L. H.
Smeding Szn., S.
Starkenborgh, Jhr. Mr. E. Tj. van Stachouwer
Swinderen, Jhr. Mr. O. Q. van
Swinderen, Jhr. Mr. D. R. de Marees van
Sybenga, Mr. S.
Sijmons, Prof. Dr. B.
Sijpkens, H. A.
Tellegen, Mr. J. A.
Terpstra, J. U.
Timmerman, C. A.
Tinga, I. J.
Tuuk, Mr. F. van der
Tuuk, W. van der
Verstege, Mej. M. J.
Visser, Mr. H. de
Visser Czn., J.
Vos, P. J.
Vries Hzn., L. de
Waard, J. de
Walree, J. P. van
Weersma, M.
Wenckebach, Prof. Dr. K. F.
Wiersema, P.
Wiertsema, M.
Wildeboer, Prof. Dr. G.
Wind, Dr. C. H.
Worp, Dr. J. A.
Worp, Mevr. Wed. J.
Wijhe, Prof. Dr. J. W. van

HAREN.

Frerichs, G. E.

RHODEN.

Koppius, Dr. W. J.

SAPPEMEER.

Dreesman, Mej. S.

Afdeeling Haarlem en Omstreken.

Jhr. Mr. J. W. G. Boreel van Hogelanden, *Eere Voorzitter.*
Ed. de Lanoy, *Penningmeester, waarn. Voorzitter.*
Mr. S. H. Bloembergen, *Secretaris.*
Jordensstraat 61.

J. C. Joekes.
Mr. F. R. Crommelin.
A. Koolhoven.
Dr. J. B. Schepers.

HAARLEM.

Asser—de Sturler, Mevr. Wed. C.
Baerts, W.
Barnet Lyon, L.
Bernelot Moens, Mej. L. C.
Beynes, J. J. F.
Bloembergen, Mr. S. H.
Blok, J. F.
Boreel van Hogelanden, Jhr. Mr. J. W. G.
Bron, J. A. M.
Brongersma, Dr. H.
Buckman, Dr. P. J.
Burmania van Andringa de Kempenaer, Jhr. J.
Bijleveld Jr., D.
Clercq, A. de
Clercq, G. D. de
Cnoop Koopmans, Mr. W.
Craandijk, Ds. J.

Craandijk, P. H.
Crommelin, Mevr.
Crommelin, Mr. C. R.
Daniëls, Dr. F.
Drost, J.
Droste Jr., G. J.
Dubois, Dr. Eug.
Dufour, F. C.
Dusseldorf, J. W. van
Dyserinck—Wijnands, Mevr.
Enschedé, Mr. Joh.
Fabius, Mevr. N.
François, H. N.
Frölich, F. J.
Garrer, Dr. A. H.
Goedkoop, Dr. J. P. J.
Haak, C. M. E. van der
Haak, Mevr. Wed. F. van der
Hagen, B.
Harmens, H.
Hauschildt, J. C.
Hesseling, Mevr. C. H.
Honing, Mej. C.
Hoog, Mej. A. L.
Huet, Dr. H. G.
Huizinga, Dr. J.
Jessurun, M.
Joekes, J. C.
Kayser, H.
Kerkhoven, J. A.
Knottenbelt, J. W.
Kremer, A. F.
Krol Kzn., J.
Kruijmel, M.
Kuiper van Harpen, Mej. A.
Langeveld, M.
Lanoy, Mej. M. de
Lanoy, Ed. de
Leeuwen Boomkamp, W. van
Lennep, G. L. van
Leupen, H. J.
Linden, E. F. van der
Lodewijks, Dr. J. A.
London, H.
Loosjes, P.
Luijten, R.
Michielse, J. G.
Most van Spijk, G. J. van der
Muller—Doyer, Mevr. Wed. F.
Nobels, J. P.
Pahud de Montanges, Mr. H. Th.
Pauw, A. A.
Peereboom, P. W.
Reijnders, A. J. H.
Savrij, H. M.
Schaik, J. G. van
Schepers, Dr. J. B.
Scherpenberg, A. P.
Scherpenhuysen, A.
Schornagel, D.
Schornagel Jr., D.
Schwarz, O. J. H.
Sloot, L.
Sluiterman van Loo, J. E. F. B.
Sol, D.
Stein Parvé, D. J.
Steur, A. A. van der
Stoel Azn., J. H.
Stricker, C. L.
Teding van Berkhout, Jonkvr. A. J.
Thöne, Mr. A. W.
Tieleman, J. L.
Tienhoven, Mr. G. van
Timmer, Dr. J.
Tissen, J. H.
Tjeenk Willink, Dr. H. D.
Veen Jr., D.
Vladeracken, Mej. van
Vries van Doesburgh, Mr. J. de
Waller Zeper, Dr. J.
Walt van Praag, Dr. J. van
Westerman, Dr. C. J. W.
Westerman, R.
Westerwoudt, J. B.
Wiemer, A. W. van
Wittop Koning, Mevr. A. J.
Zegers Veeckens, P.

LISSE.

Tuijmelaar, J.

OVERVEEN.

Bergenthuis, M.
Jonkers, J. F.

VELSEN.

Delcourt van Krimpen, Mr. M. G. P.
Lanoy Meijer, H. J. de

Afdeeling den Helder.

C. STADIG, *Voorzitter.*
K. WIERSUM, *Secretaris.*
J. G. DE LA FONTAINE VERWEY, *Penningmeester.*
C. STAMMES.
P. DE GEUS.

HELDER.

Baas, J.
Bakker Wzn., W.
Bas, G.
Ben, N. v. d.
Boer Jr., C. de
Detmers, Dr. T. D.
Dito, H.
Drijver, Dr. A. W.
Duinker, J. C.
Fontaine Verwey, J. G. de la
Geus, P. de
Heuven, Mr. J. G. van
Jaring, C. S.
Kempen, C. C. J. H. van
Klik, A.
Krijnen, S.
Leijer, N. J.
Maalsteed, B.
Metzelaar, K.
Nijenhuis, H.
Rasker, T.
Schouten, M. J.
Schuitema, H.
Stadig, C.
Stammes, C.
Steijn, A. J. J. van
Troost, C.
Visser, W.
Volkmaars, A.
Wallast, M. J.
Wiersum, K.
Winkel Jr., J.
Wijn, M. de

Afdeeling Hengelo, Borne, Delden.

H. HULSHOFF POL, *Voorzitter.*
H. KRABBE, *Secretaris.*
D. W. STORK, *Penningmeester.*
N. W. MAAS.
W. P. BRUNING.
B. VAN DELDEN.
J. NIEVEEN.

HENGELO.

Altena, N. H. M. van
Amelink, J.
Bartelink, J. H.
Benthem, J. Th. van
Bergsma, C.
Biese, C.
Boetje, Ds. H.
Bruning, W. P.
Cate, S. ten
Claus, F. P.
Dikkers, G. J. O. D.
Dijk, H. S.
Driessen, E.
Edelkoort, J.
Egler, A. M. D.
Ekker, E.
Ekker, Mej. C.

Frank, J.
Friesendorp, Joh.
Geluk, P. J.
Goot, J. van der
Hasselt, J. F. L. van
Hoffstedde, Gebr. Ter
Hoffstede Crull, R. W. H.
Hulshoff Pol, H.
Hulshoff Pol—Ballot, Mevr. H.
Hulshoff Pol, W.
Jansen, P. A. N.
Kanteman, S.
Krabbe, H.
Kranendonk, J.
Lookeren Campagne, N. van
Maas, N. W.
Marsch, E. ter
Marsch, G. E. ter
Massink—Hulshoff Pol, Mevr. J.
Meer, J. W. E. v. d.
Meijer, G. J.
Monchy, D. W. de
Monchy, R. A. de
Nieuwenhuis, A. J. A.
Overbeek Jzn., A. G.
Overbeek Jzn., H.
Palthe, W. van Wulfften
Rietjens, Th.
Santman, H. H.
Seydel, E. P.
Seydel, H. J.
Stork, C. F.
Stork—Waller, Mevr. C. F.
Stork, H. C.
Stork—Ekker, Mevr. H. C.
Stork, D. W.
Stork—Thomas, Mevr. D. W.
Stork, Mej. A.
Stork, Otto
Stork, W.
Sijp, Mej. A. van der
Tonckens, Mr. N. A.
Verbeek, G. J. H.
Vries, Gerson de
Wezel Azn., A. van

BORNE.

Cleeff, Mej. W. C. van
Dikkers, G. J. O. D.
Hulshof, Abr.
Hulshoff, Dr.
Hulshoff, Jan
Ledeboer, D. K.
Nieveen, Jac.
Spanjaard, D. J.
Spanjaard Zadoks, Mevr. Albert
Spanjaard Jakzn. Iz.
Spanjaard Izzn., Jak.

DELDEN.

Bitter, W. J.
Delden, B. van
Geselschap, J. H.
Gewin, M.
Holling, J. de Lorraine
Nijland, A.
Schweigmann, F.
Suchtelen van de Haare, J. van
Stuart, E. Verrijn
Thijert, J. H.
Wijbenga, S.

Afdeeling Kinderdijk en Omstreken.

A. Pijl Jzn., *Voorzitter.*
W. de Gelder, *Secretaris.*
H. C. Knappert, *Penningmeester.*
P. Leis.
Js. Jonker Sr.

KINDERDIJK.

Baert, G.
Bakker, C.
Barghoorn, J. S.
Bécude, W. J. M.
Boveldt, H. J. te
Brinkman, F. H.
Burggraaf, M.
Bijvoet, J.
Eller, C.

Gelder, W. de
Goedhart, W.
Haastert, A. W. F. R.
Heineman, F. J.
Hoen, A. J. 't
Holk, C. van
Hulscher, H. J.
Jong Czn., P. de
Jonker, Hk.
Jonker, P. H.
Jonker Sr., Joh.
Kloos, F.
Kloos, H.
Knappert, H. C.
Knappert Jansen, Mevr.
Knop, W.
Lee, F. H. v. d.
Leeuw Azn., N. de
Lels, F. H.
Lels, Jan
Lels, Piet
Lels Murk, Jr.
Lepeltak, J. C.
Lepeltak, P.
Lindonck, G. D. van
Meenk, J. B.
Mes, A. N.
Mes, G.
Meursing, Mevr. Wed.
Pot, Ads.
Pot, B.
Pot, Erven J.
Pijl, D. P.
Pijl Jzn., A.
Prins Visser, J. M.
Rietkerk Jr.
Rijkee, A. G. R.
Smit, C.
Smit, F.
Smit, H.
Smit, J. U.
Smit, L. J.
Smit Cz., J.
Smit Jzn., Jan
Smit V, Jan
Tulleners, J. E.
Verhey, C. A.
Vermeulen Jr., H.
Villeneuve, Jhr. W. H. de
Vliet, L. F. J. van
Vroege, A. M.
Vroege, C.
Vroege, C. J.
Vroege, I.
Walbeek, Kl. van
Zessen, J.
Zessen Jz., A. van

Afdeeling Leiden en omstreken.

Dr. M. J. de Goeje, *Voorzitter.*
Mr. G. J. Bisschop, *Secretaris.*
Dr. D. C. Hesseling, *Penningmeester.*
Dr. J. C. J. Bierens de Haan.
Dr. P. J. Blok.
W. Briët.
Dr. A. H. L. Hensen.
Dr. I. W. Lely.
Dr. E. F. v. d. Sande Bakhuijzen.

HAZERSWOUDE.

Arbeiders-Vereeniging Onderling Hulpbetoon.
Bertel, L. H. F.
Kok, J. M.
Korteweg, C.
Mulder, L.
Schouten, Dr. J. L.

KATWIJK a/d. RIJN.

Ridder, T. A. O. de
Riessen, Mr. D. van

KATWIJK AAN ZEE.

Elk, Dr. D. L. van
Meerburg, F. E.
Meerburg, P.
Ruiter Zijlker, H. E. de

KOUDEKERK.

Baar, W. A.
Klercq, W.

LEIDEN.

Aalberse, Mr. P. J. M.
Andreae, Dr. J. L.
Aumerie, Mr. M. d'
Baumhauer, Mr. P. M. von
Beekhuis, Mr. C. H.
Bemmelen, Prof. Dr. J. M. van
Bierens de Haan, Dr. J. C. J.
Bisschop, Mr. G. J.
Bijleveld—Klein, Mevr. A.
Blansjaar, C.
Blok, Prof. Dr. P. J.
Boecop, Baron van
Boekenoogen, Dr. G. J.
Boneval Faure, Prof. Mr. R. T. H. P. L. A. van
Bos, C.
Brandeler, E. v. d.
Breuning, H. H.
Briët, W.
Brouwer, N.
Bulthuis, E.
Cau, Mr. C. A.
Chantepie de la Saussaye, Mej. M.
Chantepie de la Saussaye, Prof. Dr. P. D.
Cock, Mr. C.
Coebergh, Mr. H. M. A.
Colenbrander, J. G.
Corts, Abr.
Cuypers, C. T. B.
Daamen, W.
Dam, J. van
Damsté, B. R.
Dissel, Dr. E. F. van
Doesburgh, N. W. van
Doesburgh, S. C. van
Donner, J. H.
Driessen, C. Th.
Driessen, F. H. A.
Driessen, P. L. C.
Dros, A. H.
Dros, C.
Drost, Joh.
Drucker, Mr. H. L.
Dijk, J. van
Eck, Dr. D. A. H. van
Eigeman, M. J.
Einthoven, Prof. D. W.
Elst, Mr. A. van der
Emden, Dr. J. E. G. van
Engel, Mr. A.
Engelmann, Mej. J. M.
Fockema Andreae, Prof. Mr. S. J.
Fontein, W.
Franchimont, Prof. Dr. A. P. N.
Gelder, Dr. H. D. van
Gerlings, F. G. H.
Gleuns, Dr. J. S. G.
Godschalk, G. J.
Goeje, Prof. Dr. M. J. de
Goeje—Brillenburg, Mevr. Wed. C. H. de
Goekoop Az., C.
Goudsmit, Mej. G. T.
Goudsmit, Mr. J. H.
Graaf, J. M. P. de
Graaff, Jan de
Graaff, S. A. de
Grasstek, A. B. van
Greven, Prof. Mr. H. B.
Groll, Mej. A.
Groll—Temminck, Mevr. Wed. J.
Groot, Prof. Dr. J. J. M. de
Hartevelt, Dr. A. C.
Hartevelt Az., J.
Hartevelt, Mej. J. H. C.
Hartevelt H.Cz., D.
Hartman, C. F.
Hartman, Prof. Dr. J. J.
Hasselbach, A. A.
Hasselbach, J. J.
Hazenberg, C. F.
Heeres, Prof. Mr. J. C.
Heintz, F. F. W.
Hermans, J. P. F.
Hesseling, Dr. D. C.
Heykoop, J. P.
Hoffmann, Prof. Dr. C. K.
Hogendoorn, P.
Holwerda, Prof. Dr. A. E. J.
Houter, Dr. Th. G. den
Hubrecht, Mej. L. S. P.

Idzerda, J.
Jaeger, M. W.
Jelgersma, Prof. Dr. G.
Jesse, Mej. M.
Juta, H. C.
Juynboll, Dr. H. H.
Kaiser, Dr. P. J.
Kamerlingh Onnes, M.
Kan, Dr. P. Th. L.
Kempen, Mevr. Wed. A. E. van
Kern, Prof. Dr. J. H. C.
Keulemans, Mej. A. A.
Klinkert, H. C.
Kluyver, Dr. A.
Kluyver, Prof. Dr. J. C.
Knappert, Mej. E. C.
Kort, J. C.
Korteweg, Prof. Dr. J. A.
Koster, A. de
Koster, Prof. Dr. W.
Kramp, F. G.
Kroon Jr., Dr. A. W .
Lechner, Dr. C. S.
Leembruggen, C. J. Baron
Leembruggen, W. A.
Leers, F. J. G. W.
Leers Jr., F. J. G. W.
Leeuwen, Prof. Dr. J. van
Lidt de Jeude, Dr. Th. W. van
Lip, Mr. J. C. van der
Lorentz, Prof. Dr. H. A.
Mark Az., J. G. van der
Masijk Huyser van Reenen, J. J. van
Mayer, D. F.
Meerburg, P. A.
Molkenboer—Hermans, Mevr. Wed. B. N. J. T.
Mulder, P. J.
Mulié, W. P.
Muller, Prof. Dr. P. L.
Nieuwenhuizen Segaar, J. W.
Nolen, Prof. Dr. W.
Oort, Prof. Dr. H.
Overvoorde, Mr. J. C.
Pareau, Dr. A. H.
Pleyte, C. H.
Pleyte, Dr. W.
Poole, S. J. le
Prins, Mej. A.
Punt, Dr. L.
Regeur, J.
Reimeringer, Aug. L.
Reuvens, Mej. M. L.
Reyst, G. F.
Reyst, N. F.
Rhijn, Dr. A. van
Rhijn, Mej. G. van
Rijke, Mr. M.
Ritsema, C.
Rosenstein, P. H.
Rosenstein, Prof. Dr. S. S.
Ruiter, C. de
Rümke, Dr. C. L.
Rutgers van der Loeff—Fockema, Mevr. Wed. M.
Salverda de Grave, Dr. J. J.
Sande Bakhuyzen, Dr. E. F. van de
Sande Bakhuyzen, Prof. Dr. H. G. van de
Schim van der Loeff, H. P.
Schmeltz, Dr. J. D. E.
Schnaar, J. F.
Schoenmaker, J. C.
Scholten, Mej. A. C. W.
Schouwenburg, K. L. van
Schreinemakers, Prof. Dr. F. A. H.
Schudel, F. A. Wilh.
Schumann, M. G. W. A.
Slooten, P. van der
Smulders, J. A.
Soer, Mej. E. M. A. J.
Spiecker, J. C.
Staveren, Mej. C. A. van
Stoppelaar, F. de
Suringar, Mej. P.
Suringar, Mej. S.
Suringar, W. J.
Suringar-Valckenier, Mevr. Wed.W. F. R.
Sijthoff, G. Henri
Tak—van der Velden Erdbrink, Mevr. Wed. G. J.
Tichelaar, Prof. Mr. P. A.
Tichler, Mej. M. J. J.
Tieleman, C. C.
Tieleman, H. W.
Uhlenbeck, Prof. Dr. C. C.
Unen, A. L. A. van

Veit, Prof. Dr. J.
Velden Erdbrink—Everts, Mevr. Wed. P. W. van der
Verdam, Prof. Dr. J.
Vernieuwe, J. J.
Visser, Prof. Mr. A. C.
Vlugt, Prof. Mr. W. van der
Vollenhoven, Prof. Mr. C. van
Vos, H. H. B.
Vos, Mr. H.
Vreede, Prof. Dr. A. C.
Vries, Dr. S. G. de
Vuyck, Dr. L.
Waveren, M. H. van
Wensen, H. P. T. van
Wensen, K. van
Werkman, P.
Westendorp, Mej. H.
Wiggers van Kerchem—Stelling, Mevr. Wed. C. F. W.
Wilde Rz., R. de
Wilterdink, J. H.
Wijk, G. van
Wijk, Mej. J. P. van
Wijk, W. F. van
Ydo, Ed.
Zeverijn—Van Oordt, Mevr. Wed. S. B.

LEIDERDORP.

Koning, P.
Stoel, S. J. van der

NOORDWIJK a/Zee.

Vloten—Van Gennep, Mevr. Wed. Dr. J. van

NOORDWIJK-BINNEN.

Binnendijk, L. A. T.
Jas, F.
Nes, Dr. H. van
Verhoeff, S.

OEGSTGEEST.

Aarsen, P. C. van
Griethuijsen, J. G. M. van
Hoef, G. C. van der
Kolk, J. van der
Kop, J.
Leendertz, J. M.
Ruys, A. J.

SASSENHEIM.

Charbon, J. A.
Eck, O. van
Frijlink, A.
Metzlar, Dr. A. G.

VOORSCHOTEN.

Birkhoff, Dr. R.
Boissevain, Mej. E. J. H.
Boutens, Dr. P. C.
Eggink, C.
Kempen, J. M. van
Lely, Dr. J. W.
Schoor, D. K. J.
Uland, J. G.

WARMOND.

Hensen, Dr. A. H. L.
Viernagel, C. J.

ZOETERWOUDE.

Boon, G.
Kamerlingh Onnes, Prof. Dr. H.
Oordt, D. van

Studenten Afdeeling Leiden.

J. Hoogkamer, *Voorzitter-Penningmeester.*
Jasper Boon Jr., *Secr.*, Pieterskerkgr. 18.

LEIDEN (Studentenafdeeling).

Abendanon, J. F. H.
Adam, J.
Albers, D.
Andringa de Kempenaer, W. R. L. van
Apol, P. J.
Arnaud Gerkens, P. R. d'
Baak, C. E. F. van

Backer, F. G. W. J.
Bakker, R. V.
Baumgarten, Tj. Th.
Bergsma, E.
Beuker Andreae, N. C.
Beyma, J. M. van
Blinde, A. J. de
Blok Ninck, J. D.
Blom, D. van
Boasson, J. A.
Bok, W. E.
Boon Jr., J.
Brandeler, L. A. v. d.
Burgh, J. P. van de
Bijleveld, F. D.
Cambier, J. C. L.
Campo gen Camp, F. W. J. del
Cluysenaar, O. J.
Coebergh, J. W. W.
Coenaes, F.
Coert, J.
Cohen Stuart, A. B.
Damsté Sinninghe, J. W. R.
Deinse, J. F. van
Dorp, G. C. A. van
Dorp Jr., W. A. van
Dyserinck, C. P.
Eldik Thieme, L. G. A. van
Evelein, G. F.
Evelein, M. A.
Everdingen, H. F. van
Eijsinga, R. L. Humalda van
Fischer, K.
Fockema Andreae, J. P.
Fokker, F. H.
Gelder, J. J. de
Gerritzen, A. E. O.
Goeman Borgesius, U. H. F.
Goes, H. L. O. van der
Gorter, E.
Graeff, C. de
Grivel, A. C.
Haer, Ph. M. van der
Haersolte, J. F. van
Hagen, C. H.
Hamel, A. J. C. van
Hamel, A. W. S. van
Hattink, R.
Havelaar, J.
Heeckeren, D. W. van
Heering, G. J.
Helbach, J. C. Veltkamp
Helfich, C.
Hesselink Jr., W. F.
Heusde, J. S. van
Heynitz, H. H. A. von
Hildebrandt, A. J.
Hinlopen, H. J. K.
Hoëvell, J. J. L. D. van
Holstyn, J. Westerman
Hoogkamer, J.
Houten, A. Th. ten
Hoytema, D. G. van
Huyser, J. G.
Hymans, J. F.
Jacob, B. 's
Jaeger, F. M.
Jessurun, J. A.
Joakin, E. E. G.
Joncheere N.Azn., N. A. de
Jong van Beek en Donk, B. de
Jongh, J. J. Munniks de
Jordens, H. W.
Kamp Hzn., A. W.
Kanter Jr., H. Ph. de
Ketwich Verschuur, E. van
Kist, N. C.
Klomp, H. W. E.
Köhler, W.
Krantz, J. J.
Kremer, P.
Krol, L. A.
Kroon, J. E.
Laer, J. H. van
Lamberts, H.
Leendertz, R. J.
Leeuw, W. C. de
Leyden, G. van
Loeff, C.
Lucardie, J. A.
Mandele, R. P. v. d.
Marx, A.
Meertens, H. M.
Mees, R.
Melchior, M. W.
Menzel, A. G.

Middelberg, W.
Mierop, H. B. J. van
Moens, M.
Molhuijsen, D. W.
Monchy Pzn., S. R. J. de
Mos, M. de
Mounier, V. H.
Mulock Houwer, J. H.
Nierstrasz, E. W. J.
Niet, A. J. de
Nispen tot Pannerden, H. C. M. van
Nijkamp, C. H.
Oosten Slingeland, G. E. van
Paehlig, J. M.
Paré, D. M.
Paulus, J.
Pino, E.
Poulie, E.
Prager, J. E.
Pruissen, H. W.
Pijnacker Hordijk, F. W.
Ribbius, H. R.
Riemsdijk, F. W. van
Risselada, Ch. J.
Roeloffs, H. M.
Rombach, K. A.
Roosegaarde Bisschop, C. J.
Rossem, B. van
Royen, A. J. van
Rueb, A. S.
Schalkwijk, F. G.
Scheltus, C.
Schmidt, A. L.
Schoutendorp, G.
Schouwen, G. A. van
Schröder, M. E.
Sillevis, J.
Simons, J. W. J.
Smit, J. J.
Smit, J. S.
Smit, N. J.
Son, E. van
Stenfert Kroese, J.
Stolk, J. E.
Stork, A. W.
Struby, A .A.
Thurkow, G. L.
Timan Stegeman, C. M.
Timmerman, J.
Veen, P. van
Velthuysen, J. A.
Versteeg, J.
Viehoff, F. F.
Viersen Frantzman, van
Vollgraff, J. A.
Vollenhoven, R. van
Vries, S. D. de
Was, E.
Waszink, J. H.
Wielinga, J. Th.
Wit, J. J. K. de
Wttewaal, F. W. R.
Woelderen, R. van
Woesthoff, P. T.
Wouters, J.

Afdeeling Maassluis en Omstreken.

Mr. W. S. Kalma, *Voorzitter.*
Dr. H. J. M. Boonacker, *Vice-Voorzitter.*
A. Klinge, *Penningmeester.*
C. Lievense, *Secretaris.*
A. de Baan.
J. Biemond.

HOEK VAN HOLLAND.

Lobber Jzn., J.
Middelkoop, W. T. van

MAASLAND.

Baan, J. de
Buynink, R.
Doelman, W.

Heel, I. M. van
Hoeve, Dr. J. van der
Lelie, M. van der
Sonneveld, Dr. H.
Visser, T.
Visser, W. I.

MAASSLUIS.

Ackerlin, Mevr. Wed.
Algie, A. H. A.
Baan, A. de
Beker, Mej. H.
Biemond, J.
Bloois, C. de
Bogstra, H.
Boonacker, Dr. H. J. M.
Bosch, J. van den
Brandeler, Jhr. M. van den
Brouwer, P.
Bruin, H. J. de
Bulthuis,
Das Lz., P.
Dirkzwager, J.
Dirkzwager, L. H. F.
Dirkzwager, N.
Dirkzwager Mzn., G.
Dirkzwager Mzn., H.
Doelman, C.
Doelman, P.
Does, Jhr. W. van der
Doll, Mej. R. van der
Endt Jr., J. van der
Endt J.Bzn., L. van der
Gaasbeek, J.
Ghislain, C.
Gribling, J. P.
Haasnoot, N.
Heul, M. van der
Janzen, W.
Kalma, Ds. S.
Kalma, Mr. W. S.
Kapteyn, C.
Kapteyn, J.
Kapteyn, K.
Karreman, C.
Klay, D.
Klinge, A.
Korver, N. de
Lievense, C.
Lintjes, W. P.
Luipen, J. van
Marel, C. van der
Meyer, W. M. de
Nikkels, G. H.
Overman, H.
Paauw, A. J. van der
Poortman Azn., J.
Poortman Azn., K.
Poortman Kzn., A.
Prins, W.
Rademaker, A.
Ree, N. van
Reeser, Mr. L.
Sonneveld, J. Y.
Speke Jr., J. van der
Spierdijk, J.
Steur, Dames
Stigter, J.
Uitdenbogaert, W. Richter
Uleman Jr., J.
Uleman Sr., J.
Vester, H. C.
Waltman, J.

Afdeeling Middelburg en Omstreken.

Jhr. Mr. L. Schorer, *Voorzitter.*
W. J. J. Koole, *Secretaris.*
J. A. Zip, *Penningmeester.*
Mej. M. Berdenis van Berlekom.
M. Fokker.
Mevr. H. J. de Witt Hamer-Overman.
C. L. van Woelderen.

KOUDEKERKE.

Loeff, Mr. J., Notaris
Lynden, W. A. Graaf van

MIDDELBURG.

Adrichem Boogaert, H. A. van
Alberts Lz., G.
Berdenis v. Berlekom, A. W.
Berdenis v. Berlekom, Mej. Marie
Bekaar, A. A.
Boddaert, Jhr. J. P.
Boer, F. B. den
Bolle, Dr. J. C.
Borst Verdoorn, J. J. M. de
Boudewijnse, Ph.
Boutens, Jan F.
Breeman, C.
Callenfels, H. W. J.
Callenfels, Mr. Ph. J.
Casembroot, Jhr. Mr. E. A. O. de
Dieleman, Mr. P.
Dronkers, D. A.
Dunné, J. F. van
Ermerins, Mr. J.
Evers, J. J. T.
Fokker, J. P.
Fokker, M.
Frederiks, F. A.
Frederiks, J. A.
Frederiks, W.
Gerth van Wijk, H. L.
Ghijsen, M.
Ghijsen Proos, Mevr. N.
Goozen, J. van
Groot, I. P. J. de
Haas, A. de
Hackenberg, J.
Harst, M. P. van der
Harst J.Jzn., J. C. van der
Harst J.Jz., L. K. van der
Japikse, Dr. H.
Jeras, D.
Jeronimus, A.
Jonker Jz., H.
Kakebeeke—de Jong, Mevr.
Kamer, A. P. van de
Kan, P. W. H. de
Keg Czn., P.
Koole, Mej. P. N.
Koole, W. J. J.
Lamsweerde, Mr. J. W. A. M. Baron van
Leijé, M. A. van der
Ligt, N. M. de
Looijen, A. Y. A.
Luteijn, Johs.
Luteijn, W. D.
Man, Dr. J. C. de
Meeuse, A.
Meijer, J. G.
Milborn, J. C.
Pieterse, H.
Poelvoorde, J. J. van
Reigersberg Versluijs, Jhr. Mr. A. van
Rekkers, Corn. J.
Rengs, G. H.
Repelius, J.
Rest, J. F. H.
Roest, M. C.
Schorer, Jhr. Mr. L.
Smit Sibinga, G.
Snijders, Herman
Swaving, W. O.
Tak, A. M.
Teijlingen, Jhr. C. J. J. A. van
Turk, K.
Uije J.Jz., W. van
Verhage, A. J.
Verheij, Mr. B. J.
Verseput, J. C.
Vertregt, G. H.
Vertregt, J. A.
Vogel, L.
Vogler, Dr. J. G.
Vulder van Noorden, A. de
Witt Hamer, Mr. M. J. de
Witt Hamer—Overman, Mevr. H. J. de
Woelderen, C. L. van
Zeeuw, M. S. de
Zip, J. A.

OOSTKAPELLE.

Lantsheer, A.
Lantsheer, Mej. M. J. F. W.

Afdeeling Naarden.

J. H. MAAS, *Voorzitter.*
F. L. A. SCHUBERT, *Secretaris-Penningmeester.*
B. M. BUSING.
Dr. J. V. DE JONG.

NAARDEN.

oissevain, Ch.
using, B. M.
rijver, Ds. F. W.
udok van Heel, J. P.
olland, F. A. P.
ong, Dr. J. V. de
önig, J. J.
uhn, H. W.
uyer, A. A.
aer, H. E. toe
aas, J. H.
unnikhuizen, G.
Munnikhuizen, P.
Richard, A. G. M.
Rooijen, P. van
Sasburg, C. J. J.
Schubert, F. L. A.
Sijpesteijn, J.
Verhoeve, G.
Vettewinkel, Mevr. Wed. D. H.
Vreedenberg, A. C. J.
Wansink, J.
Wattez, D.
Wattez, P. H.
Wesseling, H. M.
Wieringa, J. J.

Afdeeling Nijmegen en Omstreken.

W. A. SCHNEIDER, *Voorzitter.*
A. PIJNACKER HORDIJK, *Onder-Voorzitter.*
J. A. VAN OTTERLOO, *Secretaris.*
F. COCHIUS, *Penningmeester.*
E. H. GERRETSEN, *Lid.*

BEEK.

ommezijn, J. L.
ruyn, Mr. J. G. de
anneman, E.
Heeckeren, Jonkvr. van
Koch, Dr.
Waijenburg, A. A. M. van

BERG EN DAL.

Everts, Wed. J. J. M.
Lamme, Wed. A. A.
Ledeboer, J. C.
Riesener, E.
Wendelaar, G. S. R.

BERLICUM.

Ardesch van Hamel, N.

HEES.

Gerritzen, H. A.
Loon, A. van
Soeters, P. L.
Valeton, H. C.

NIJMEGEN.

Aalbers, Gebrs.
Aerssen Beijeren van Voshol, F. Baron van
Alphen, D. E. van

Bake, Mej. E.
Bosch v. Oud-Amelisweerd, Mevr. F. H. H.
Bosman, A.
Bouwens, A. J.
Brink, F. W. J. van den
Broes van Dort, A. W.
Bruinsma, J. F. D.
Bijlert, Mr. W. A. van
Bijleveld, Mr. C.
Carbasius, W. J. C.
Cochius, F.
Collard, P. L. A.
Cools, W. A.
Courbois, C. A. E.
Cox van Spengler, Mej. S.
Daniëls, P. J. F.
Dickman, F. W.
Dinckgreve—Munro, Mevr. Wed.
Dobbelmann, F. Th. J. H.
Dobbelmann, M. H.
Dijk—van Vugt, Mevr. Wed. F. S. van
Ebeling, A. J.
Engelenburg—Schippers, Mevr. van
Enthoven, B.
Everwijn, Dames
Everwijn, J. B.
Fellinga, W.
Fortuijn Droogleever, Mej. A.
Fremery, P. de
Galler—Sluijterman, Mevr. Wed.
Gerretsen, E. H.
Gerritzen, M.
Gerstenberg, C.
Gorter, G.
Gijselaar, Jhr. Mr. N. H. de
Haas—Duys, Mevr. de
Haspels, C. C.
Haspels, Dr. J.
Haspels, Firma Wed. G. H.
Haspels, Mevr. D. J.
Hekking, Th. F. A.
Heijdt, P. J. W.
Heijer, Dr. M.
Hocke, Dr. J.
Hoek, Mevr. van
Hoekstra, H. E.
Hooff—Gualthérie van Weezel, Mevr. van
Hoogenhuyze, Dr. E. A. G. van
Hoogenhuyze, Mevr. van
Hutschler, H. J.
Hutschler, F. W. A.
Isaäcson, A.
Iserloo, C. van
Ittersum, H. A. K. W. Baron van
Jurgens, J.
Kleber, C. J.
Kolman, J.
Kosters, Mej. J. A.
Kuipers, Mevr.
Kuyk, L. van
Laging Tobias, P. F.
Lannoy, Jonkvr. E. de
Lans, J. R. van der
Ledeboer—Laats, Mevr.
Leeuwen, F. J. van
Lennep, Jonkvr. van
Mac Donald, F. E.
Made, J. van der
Meuleman, J. D. H.
Meulenberg, J. H.
Meijer, L. I.
Mispelblom Beijer, H. D.
Moeijs, G. Ph. G.
Mol, Dames
Munk, Dr. N.
Mijnlieff, G. G.
Nederburgh, H. S.
Nispen tot Sevenaer, Jhr. Mr. F. X. G. M. van
Noorduyn, Dr. C.
Noorduyn, P. H.
Oosterlee, P.
Otterloo, J. A. van
Paijens, J. A.
Pesters, Jhr. C. C. G. de
Phaff, Mr. C. A.
Pol, G. M. van de
Pol, F. G. ten
Pijnacker Hordijk, A.
Reintjes, Dr. J. H.
Rijckevorsel van Kessel, Jhr. L.
Scheers Reijers, Mevr. Wed.
Schevichaven, H. D. J. van
Schippers—van Engelenburg, Mevr.
Schneider, W. A.
Schroeff, G. F. F. C. van der

chuller, G. P.
chuller, J. H.
mith, G. C.
pandow, Mevr.
toffel, C.
tollé, W. L. E.
tork, J. E.
torm van Leeuwen
weerts de Landas, Freules
emink Groll, C. L.
eunissen, G.
hijssen, F. P.
ombe, Jhr. F. J. A. des
omputte, H. J. C. van
eerkamp—Terwindt, Mevr. E.
ermeulen, A. J.
erniers van der Loeff, H. C.
erwey—Neijssel, Mevr. Wed. H. G.
ieweg, Chr. A.
ieweg, H. J. C.

Visser, J. H.
Voorthuyzen, A. M. van
Vos van Steenwijk, Baronesse de
Vriese, Mevr. de
Waijenburg—van Sonsbeeck, Mevr. van
Wedden, Mej. S. C. van der
Westhoff—Bolke, Mevr. Wed.
Wiardi Beckman, Dr. J.
Wijchgel, D. R.
Wijt, M. N.
Wijt, Mr. W. M.
Wijt—de Lannoy, Mevr. J.
Zeldam Ganswijk, H. ten

UBBERGEN.

Bokkel Huinink, S. ten
Maritz van Craaijenstein, F. W. H.
Waller, H.
Winkler, D.

Afdeeling Rheden-Rosendaal.

Jhr. Dr. L. de Geer, *Voorzitter.*
W. A. Arriëns, *Secretaris.*
C. J. de Lang Evertsen, *Penningmeester.*
Mr. A. H. Brandt.
F. C. W. Juckema van Burmania Baron Rengers.

DIEREN.

Groot, Ds. J. J. N. de
Jenny—Waardenburg, Mevr. Wed. E.
Kloot, M. G.

RHEDEN.

Joris, Ds. J.

ROSENDAAL.

Creutz, S. A. T. Baron
Juckema van Burmania Baron Rengers, F. C. W.
Pallandt, F. J. W. Baron van
Pallandt, W. K. Baron van

DE STEEG.

Brantsen van Rhederoord, Jhr. J. C. J.
Brantsen van Wielbergen, C. M. Baron
Cate Hoedemaker, Dr. H. ten
Dyserinck, H.

VELP.

Arriëns, W. A.
Avelingh—Centen, Mevr. W.
Barneveld van Mathena, A. P. J. van
Bok, C.
Bossche, J. B. J. H. A. van den
Boucher, Mevr. J. E.
Brandt, Mr. A. H.
Bruijn, H. L. de
Bruijn v. Melis en Mariekerke, W. H. de
Burgsteeden, F. J. van

Donker Curtius, Mej. A. M.
Ehrmann, K. T.
Fabius—Vis, Mevr. G.
Geer, Jhr. Dr. L. de
Gulpen, Mej. D. R. van
Groskamp, Dr. H. A.
Heijblom, E. W.
Hofkes, Mevr. I. A.
Hooyer—Stolte, Mevr. Wed. J. H.
Kan, Ds. A. J.
Ketjen, Mevr. J. M. A.
Kruseman, Mevr. C. G. J.
Kuijper, Mevr. C. M. C. H. de
Lang Evertsen, C. J. de
Lewe van Aduard, E. J. Baron
Lüps, J. H.
Luneau, R. M. de Jong
Marchant, Mr. C. A.
Matser, H.
Notten, Ds. J. W. A.
Otten, Ds. E.
Prins, Jhr. W.
Putman Cramer, Mej. E. M.
Radermacher Schorer Jhr. M. E.
Reenen v. Hekelingen, J. H. C. van
Roggenkamp, C.
Roosmale Nepveu, C.
Rossum, Mej. J. A. van
Schröder, Mevr. A. H.
Smith, Mej. M. M.
Snabilié, M. L.
Temminck, M.
Thiel, Mevr. A. van
Thomassen Czn., W.
Verburgh, D. J.
Visser, A.
Vos van Nederveen Cappel, Mr. L. H. D. de
Willigen, Dr. A. van der
Ybes, Ybe
Zandt, Mr. H. M. van der

Afdeeling Rotterdam en Omstreken.

H. J. Meerkamp van Embden, *Voorzitter.*
J. C. Smalt, *Onder-Voorzitter.*
P. C. van Traa, *Secretaris.*
P. R. Mees, *Penningmeester.*
J. L. Bolle.
J. van Cleeff Jzn.
H. Dane.
G. van der Loo.
A. S. van Reesema.
Dr. E. van Rijckevorsel.
M. Sissingh.
D. van Stolk.

ROTTERDAM.

Aalten, Mr. S. J. L. van
Abeele, Dames van den
Ackers, A.
Alphen, F. van
Alphen, I. A. van
Alphen, J. C. van
Alsbach, G. H.
Andriessen, O.
Andriessen & Zonen, D. L.
Anrooy, Dr. H. van
Arnold, J. J.
Baak, H. A. van
Baat, Mevr. de
Baelde, Mr. P.
Bahlmann, J. W.
Bakhuizen van den Brink, Mej.
Bakker, C. G.

al, J. J.
al Ronkens, A. W.
as, M. J. de
atenburg, J. J. van
ecker, H. C. N.
eek, J. A. van
eckum, A. van
eekum, M. van
ender, I. R.
enedictus, J.
enedictus, W.
erger, J. M. G.
ergh, H. S. van den
erkemeyer, A.
euningen, J. J. van
eusekom, G. van
icker Caarten, C.
icker Caarten, Mr. G.
isschop, D.
land van den Berg, F.
lok, Dr. D. J.
lommestein, Mr. A. C. van
oer Ezn., J. de
oer Hzn., J. de
oer, Dr. S. den
oeseken, A. J. H.
oest Gips, D.
ok, A. van den
olle, J. L.
oom, B. K.
oon, J.
oonen, Mr. H. R. A.
os, Hendrik J. J.
osman, F. J. G.
otermans, H. G.
oth, J. G.
Bouwmeester—Rikkers, Mevr. Wed.
Braat, A. E.
Brakman, J. A.
Breedveld, W. H.
Bremer, Dr. G. J. W.
Brevet, Mr. K. W.
Brincker, F.
Brinkhorst, Dr. D. H.
Brug, Dr. I. van der
Brummer, M.
Bruyn, G. A. M. de
Bruyne, E. A. de
Bruyne, L. N. de
Bulsing, C. L.
Bundten, J. W.
Buren, Alex. van
Burg, C. van der
Burger, E.
Burger, G. W.
Burger, Mr. J. F.
Burgerhout, Mr. M.
Burkens, Dr. J.
Carp, M.
Carp, Th.
Castendijk, Mr. H. H. C.
Chabot, Adolphe
Chabot, I. I. M.
Chabot, I. Louis
Chabot, N. F. D.
Cherpion, F. J.
Cleeff, J. van
Cleeff Izn., J. van
Cokart, H. J. M.
Cokart, P. J.
Cokart Jr., P. J.
Cool Jr., Wouter
Couvret, Ds. P. P.
Couvreur, G.
Cramer, D. J.
Cramer, N. J.
Critter, Dames de
Crol, I. B.
Daamen, D. A.
Dahlmann, G. L.
Dalen, A. C.
Dalen, Mej. E.
Dalsem, L. A. van
Dam, C. H. van
Dam, H. H. van
Dane, H.
Daubanton, Dr.
Delprat, Mr. G. H.
Diepeveen, G.
Dikema, D. J.
Dockheer, G. I.
Donker, J. P.
Dorsten, Dr. R. H. van
Douw, J. D.
Driebeek, Mr. E. M.
Driebeek, Mr. L. C.

Driessen, C. A.
Driessen, W. H.
Drooglever Fortuyn, L.
Drooglever Fortuyn, W. J.
Drost, J.
Drost, J. G.
Dussen, I. van der
Dutilh, C. E.
Dutilh, C. M.
Dutilh, Mr. C. C.
Ebberson, Mej. F.
Ebeling, R.
Ekerman, W. A.
Elias, Dr. J. C. L.
Ellens Oving Jr., H.
Emmen, E.
Ende, L. van den
Ende Lzn., L. H. van den
Engels, Th. C.
Erp, W. A. van
Es, G. L. M. van
Eschauzier, H. J. C. B.
Eshuijs, Adrianus.
Everdingen, Dr. W. van
Evers Wzn., H.
Everwijn, Mr. G. H.
Everwijn Menalda, I.
Eyk, A. C. van
Eyl & van Os, Firma
Feen, J. A. van der
Fockens, A.
Frank, L.
Freni Fzn., P. J.
Fruin, Mr. J.
Fruin, Mr. Th. A.
Führi, A. D.
Gantvoort, W. H. I.
Gerritson, B. J.
Gevel, G. van de
Giesen, G. van der
Gilse van der Pals Hzn., C. van
Gleichman, J. J.
Gleichman Jr., J. J.
Gleichman, T. T.
Goddard, Dr. Q. I.
Goedhart, Dr. B. J.
Goedkoop, A.
Göppinger, G.
Gorcum, W. C. van
Goudsmit, A. M.
Gouka, Mej. J. H. E.
Graaf, J. C. P. van der
Graamans, C. A. R.
Graeff, Jhr. G. de
Gredt, J. G. C.
Gribling, G. M.
Grimmer, Henri
Gritters, H. C. J.
Groenenberg, R. van
Groenewegen, C.
Gunning Jr., Dr. J. W.
Haas, A. de
Haas, G. C. de
Haas Izn., A. de
Haentjens, A. H.
Haentjes, B.
Hagt, H. van der
Halbertsma, Dr. S. J.
Ham, Andr.
Harteveld--Hoos, Mevr. Wed. P.
Hartlaub, W.
Hartogs, D.
Harwegen den Breems, J. van
Haslinghuis, J. H.
Haspels, G. F.
Hasselt, Mr. F. van
Hausmann, H. C.
Havelaar, J. J.
Havelaar, M. E.
Havelaar, Mej. S. E.
Heer, E. J. de
Heinrici, Otto
Held Jr., A. den
Held, C. A. van der
Held, J. G. van der
Held, W. J. van der
Held, W. P. van der
Held J.Gzn., S. van der
Hetzel, W. K.
Heyden, Charles van der
Heijink, D.
Hioolen, J. Alex.
Hoek, D. van den
Hoeven, Dr. J. van der
Hoeven, G. L. van der
Hoeven, H. J. van der

Hoeven, J. van der
Hoff, Dr. H. J. van 't
Hoff, J. H. van 't
Hoffman, L. M. A.
Hoogerbrugge, G. G.
Hoogerhuis, J. G. van 't
Hoogerhuis, W. H. van 't
Hoogeveen, J. C.
Hoogewerff, F.
Hoop, D. van der
Hoop, Dames van der
Hoos, A. A.
Hoos, E. J.
Hoos, Joh. C.
Hoos, Mej. A. C.
Hoos, M. N.
Hooykaas Jr., J.
Hope, A. J. ten
Horst, A. ter
Horst, W. C. van der
Houten, G. A. ten
Hoyer, Ed. C. W.
Hubert, Mr. W. P.
Hudig, D.
Hudig, F. W. C.
Hudig, I. M.
Hudig, Maurits
Hudig—Mees, Mevr.
Hudig Pzn., D.
Huiskes, G. J.
Humme, Dr. A. A.
Hus, Dames
Hus, M.
Hussem, W. F. K.
Hütte, A.
Huijgen, C. A.
Hijman, J.
mmig Jr., Corn.
ngenool, T. A.
n 't Veld, Mevr. A. L.
n 't Veld, Mevr. E. P.
sebrée Moens, J.
Jacobs, A.
Jacobson, Alex. J.
Jacobson, Jos.
Jacobson, Leon J.
Jansen, A.
Jansen, H. J. C.
Jansen, J. P.
Johan, J. C.
Jong, C. de
Jonge, Albert E. de
Jongh, H. de
Jonker Czn., L.
Jurrewitz, J.
Kaay, J. L. E. van der
Kal, G. A.
Kat, E. J. M. de
Kate, Ds. B. ten
Kattenburg Jzn., M.
Kesting, J. F.
Kesting, L. K.
Key, J.
Key Jr., G.
Key Gzn., J. J.
Kiersch, H.
Kleyn van Willigen, P.
Klüssener, H. J.
Knappert, Mej. A. B.
Knottnerus, O. S.
Koch, F.
Koch Jr., F.
Kodde, Dr. C.
Koeverden, A. C. van
Kolff, A. A.
Kolff, C. M. F.
Kolff, D. H. A.
Kolff, Herman
Kolff, J.
Kolff A.Qzn., C.
Kolff A.Qzn., H.
Koopman, Jacobus
Köpcke, J.
Korthals, Mej. P. W. M. J.
Kortland, P. H.
Kraemer, Carl
Kramer, F. M.
Kramer, Mej. M. E.
Kramer E.Lzn., A.
Kramer Jr., E. L.
Kramer van den Andel, Mevr. Wed.
Kramers, W. J.
Kröller, N. E.
Kruisheer, J. J.
Kruyff, B.
Kruyff, Mejuffr. R.

Laan, J. van der
Lahr, F.
Lalleman Jr., G. B.
Lambert, G.
Lambert Hzn., H.
Lange, A. J. de
Lange, I. C. de
Lange, Dr. W. de
Lange, H. C. de
Lange, Jac. de
Lange, L. P. de
Lange, P. de
Lange—Roukens, Mevr. de
Lange Izn., L. P. de
Lange, Mej. M. C. de
Lans Jr., G. W.
Laurillard, A. J. A.
Laurillard, J. J.
Laverge, I.
Laverge, J. L.
Ledeboer, P.
Leer, Dr. S. A. van
Leeuw, M. A. G. van der
Leeuw—Boll, Mevr. Wed. v. d.
Leeuwen, G. H. van
Liebert, A. H.
Ligterink, Dr. J. A. Th.
Limburgh, G. van
Limburgh Pzn., P. J. van
Linde—Huizinger, Mevr. A. van der
Linden Dzn., H. van der
Löhnis, Mevr. Wed.
Löhnis, Th. P.
Lohr, Ds. H. C.
Loo, C. A. van der
Loo, G. van der
Louwman, J. J.
Lucardie, A. B.
Lukwel Jr., P. J.
Luyk, R. van
Lijndrayer Jzn., P.
Maas, J. L. J. M.
Maas, W. A.
Mahler, Ed.
Malsen, K. van
Marrée, H. C. de
Marx, Benj.
Masséus, J.
Matthes, L.
Maury, John
Meddens, H. J.
Meerkamp van Embden, H. J.
Meerkamp van Embden, J.
Mees, G. H.
Mees, Mej. E. A.
Mees, Mej. M.
Mees, Mej. S. A. E. M.
Mees, Mr. M.
Mees, Mr. W. A.
Mees, N. M.
Mees, P. R.
Mees Azn., I.
Mees Bzn., R. A.
Mees R.Azn., G.
Mees Rzn., R. P.
Menalda van Schouwenburg, I.
Mens, Jos. M. van
Mensink, C.
Merkelbach, M.
Mesdag, R. U.
Metz, Jan
Metzelaar, J. F.
Meijneken, H. D.
Meyer, M. J.
Middelbeek, I. W. F. S.
Milders, M.
Minderop, Mr. C. M. H.
Moens, Chs.
Moll, Dr. F. D. A. C. van
Moll van Charante, Dr. G. H.
Monchy, A. de
Monchy, C. de
Monchy, Dr. H. W. de
Monchy, S. J. R. de
Monchy Jr., S. J. R. de
Monchy Kzn., E. P. de
Monchy Mzn., E. P. de
Mongers, C. N. C.
Mongers, Mejuffr. A. E. A.
Moor, J. M. de
Moor, P. C. de
Moor, W. de
Moor, W. D. de
Moor I.Mzn., P. C. de
Moor Wzn., P. C. de
Moquette, Ds. F. J. P.

lostert & Zonen, Stef.
loulijn, I. C.
lulder, C.
luller, Chr.
luller Hzn., Mr. S.
luntz, A.
lagel Jzn., A. van der
leurdenburg, D.
lermeyer, J. F.
leulant Pelkman, A.
levelt, Aug. van
levelt, D. van
loback, F.
loble, Mej. J. M. le
logarede, R. J. F. J. H.
lolen, Dr. C.
lolen, Th.
lolst Trenité, Mr. J. G. L.
loorduijn, W.
looijen, I. van
looijen, P. van
lijmegen Schonegevel, J. van
breen, C. M. C.
breen, G. H.
ffers, M. M. A.
ldenburg, N.
mmeren, Familie van
mmeren Jr., Ph. van
ordt, Mevr. C. T. I. van
ordt H.W.Azn., W. H. van
orthuijs, Ds. C. B.
phorst Czn., G. A.
rth van Schonauwen, Jhr. J.
—Drost, Mevr. Wed. I. H. G. van
ttevanger, M.
vergaauw, A.
aris, J. P.
arqui, C. J.
arqui, R.
arqui, S.
asteur, O. K.
auwert, A. van der
elt, J. J.
enn, P.
ennink, J. J.
enterman, P.
eski, W. F. H. van
eters, G. L. W.
Peters, Mej. H. D.
Pieterse—Wildschut, Mevr. Wed. S. C.
Pit, J. A. P.
Pit, J. J.
Plat Pzn., N. A.
Pluijgers, C. J.
Pluijgers, W.
Pluijgers, W. L.
Pol, M. C. van der
Polak, M.
Polak & Zonen, A. J.
Pontier, A. J.
Poortman, K.
Popken Czn., C. H.
Post van den Burg, H.
Pot, J.
Pot, A. van der
Pot, J. R. van der
Potjer, Aldert
Put, P. M. van der
Quispel, G. J.
Quispel, J. P.
Raaf, Dr. K. H. de
Raalte, Mr. Jos. van
Raat, A. W. L. de
Raaydt, Mr. I. de
Randwijk, H. van
Rapmund J.Lzn., L.
Ravesteijn, A. J. H. van
Ravesteijn, W. van
Ravesteijn Dzn., A. J. H. van
Ravenswaaij, H. L.
Ravenswaay, M.
Razelius, K. J.
Rede, A. van
Rede, I. H. van
Reekum, J. C. van
Reepmaker, Mr. Th.
Reesema, A. S. van
Regt Jzn., B. de
Remij, Alphonse
Renswoud, I. J. van
Renswoud Jzn., M. van
Reuchlin, Jhr. Mr. M.
Reymers, H. M.
Ribbink, Dr. H. C. G. L.
Riemers, Dr. J.
Rietema, Dr. F. A.

Rikkers Jr., W. A.
Ringlever, P.
Ripping, H.
Robertson, Dr. A.
Robertson, W.
Robertson W.Azn., A.
Roelants, Dr. J. B. W. P.
Roest van Limburgh A.Ezn., J. A.
Rombach, Dr.
Rombach, Mej. D. L.
Rombach, Mr. J.
Rombouts, Mej. A. C.
Romein, J. J.
Roon, M. de
Roos, J. A. L.
Roose, Ds. A. H.
Roosen, H. J.
Ross, Mej. V.
Rossem, Dames van
Rossem, H. A. van
Rossem, J. G. van
Rossem, N. I. A. C. van
Rossem, N. J. van
Rossem, P. van
Rossem, C. van
Rossem Czn., C. van
Royen, J. I. A. B. van
Rueb, Dames
Rueb, Mej. A.
Rueb, Th. Theod.
Rueb—Chabot, Mevr. Wed. J. A.
Rutteman, G. C.
Ruychaver, M. J. M.
Ruijs, D. T.
Ruyter, C. de
Rijckevorsel, Dr. E. van
Rijken, Anton
Rijken, Jac. H.
Rijken Gzn., J. F. A.
Rijn, G. van
Rijneke, H. D.
Salomons, J. F.
Sandt, D. B.
Sauerbier Gzn., J. F.
Schaardenburgh Sr., A. van
Schaay, Leop.
Schadée, Mr. C. M. H.
Schäfer, J.
Schaik, I. H. N. van
Schaik—Barendrecht, Mevr. Wed. J. va
Schaik en Baljon, van
Scheffer, J. M.
Schilperoort, Ths. A.
Schilperoort, Dr. W.
Schilt, D.
Schmidt, Dr. F. I. J.
Schrameier Verbrugge, P.
Schrevel, H.
Schrevel Wzn., W.
Schuil, R.
Schultze van Haegen, J. Ph.
Schütte, Dr. M. P.
Schutter Hzn., J.
Schuyt, J.
Schuyt, P. J. M.
Schuijt, G. H. van der
Schuijt, H. M. van der
Schuijt, Mej. I. van der
Schijff, Dr. P.
Senus, R. C. van
Sillevoldt, J. van
Sissingh, M.
Sjoers, Mej. A. J.
Slis, P. L.
Slooten, P. van
Slot, C. G.
Sluiter, Dr. I. W.
Sluijs, B. van der
Smaalen, L. van
Smalbroek, H.
Smalt, J. C.
Smit, K.
Smit Jzn., L.
Smith, William
Smitt Jzn., C.
Snellen, P. C. F.
Snoep, J.
Snoo, J. de
Son, Maurice
Spoon, G.
Spoor, Mej. M. A.
Spruyt W.Jzn., W. J.
Stahl, C.
Staveren, Dr. W. B. van
Stemerding, S.
Stevens, G.

okvis Jr., S. R.
olk, B. van
olk, C. A. P. van
olk, C. E. van
olk, D. van
olk, J. J. van
olk, Mr. A. P. van
olk Azn., G. van
ronck P.Azn., W.
ermondt, A. K. F.
ermondt Lzn., Mr. W.
rie, H. G.
ringar—de Vlugt, Mevr. C.
ylekom, W. van
eerts de Landas Wyborgh, A. A. Baron
eerts de Landas Wyborgh, C. W. F. P. Baron
eys Jr., A. A. H.
jthoff, C.
abingh Suermondt, J. W.
abingh Suermondt, M.
abingh Suermondt, S. B.
avenraat, Mr. J. J.
eessen, D.
hoënes, J. A.
homsen, P. F.
hooft, Herman H.
hoorn Hzn., C. van den
horbecke, F. W.
horbecke, H.
raa, C. van
raa, Mr. W. van
raa, P. C. van
raa, W. van
raa—de Kat, Mevr. J. H. van
rousselot, Emile J. R.
ulleners, C. M.
uinzing, K. W.
Ido, A. W.
Vaillant, Mr. H.
Veder Janzn., Hendrik
Veen, Chr. van
Ven Sauveur, I. M. v. d.
Verburg Czn., G. J.
Verhey, J. B.
Vermeer, B. H.
Verschure, H. F.
Vervloet, C. G.
Vervoorn, B. A. J.
Visser, Adriaan
Visser, Jan J.
Visser, Joh. C.
Visser, L. H.
Vliet, G. van
Vliet Jr., P. van
Vlug, W.
Voigt & Co., F. A.
Vollenhoven, Mej. G. Joh. van
Vollenhoven, W. J. van
Voorendonk, W. J. M.
Voorhagen, J. J.
Voorhoeve, G. H.
Voorhoeve, J. M.
Voorhoeve, Mej. C.
Voorhoeve Jr., J.
Vorstman, Dr. J. G.
Vos, D. J. de
Vos, Dr. W. L. de
Vriesè, C. J. de
Vroesom de Haan, Dr. J.
Vrolijk, H. W.
Vrolijk Sr., W. A.
Vuijk, G.
Wachter, F. M.
Wachter, H. W.
Waning, J. I. van
Warren, Dr. I. J.
Weeldenburg, P. A.
Weevers, J. W.
Weve, H. A. W.
Weyns, J. H.
Wieck, Mej. A. C.
Wilde Jzn., P. de
Wilkens, J. F.
Willebeek Lemair Jr., J.
Willeman, H. H.
Winkler Prins, V.
Wirtz, F.
Wit, H. H. P. de
Witt, J. H. de
Wolf, G. van der
Wotki, Joh. van
Wulff, S. I. G.
Wijlacker, K. J.
Wijlacker, T.
Wijk, C. T. J. van

Wijngaarden, P. J. van
Wijt, Willem
Wijt Czn., M.
IJsendijk, H. E. van
IJsendijk Hzn., H. E. van
IJsselstein, Dames van
IJzeren, Jos. van
Zaayer, Dr. J.
Zonneveld, W.
Zwager, Mej. M. C. de
Zwartendijk, J.
Zwartendijk, P.

HILLEGERSBERG.

Helden Tucker Jzn., L. van
Kat, O. A. de
Vermeulen, Dr. P.

OVERSCHIE.

Bergh, Mej. I. van den
Dam, A. J. van
Rodenburg, Mevr. Wed. J.
Ruhaak, H. G.
Rijn, Mej. A. van
Vliet, A. van
Vliet, Nicolaas van
Woerden, H. van

Afdeeling Scheveningen en Omstreken.

Ds. L. van der Valk, *Eere-Voorzitter.*
A. Hoogeraad, *Voorzitter.*
J. L. v. d. Toorn, *Secretaris.*
G. M. de Niet, *Penningmeester.*
Ds. G. Mansvelt, *Algemeen Secundus.*

SCHEVENINGEN.

Broek, Mej. v. d.
Cop, Mejuffr. C.
Dikshoorn, P.
Dulk Gz., J. den
Dulk Wz., J. den
Duyne, H. M. J. van
Gildemeester, A.
Gleichman, L. A.
Haring, J. C.
Henny, Carel
Heyer, C. den
Heyer, J. K. den
Heyer, M. den
Hoboken van Rhoon, Pendrecht en Baarland, Mevr. J. van
Hoogenraad, A.
Hoogenraad, G.
Hoogenraad, P.
Hofstede, J. P. H.
Hölscher, H. R.
Kann—Hymans, Mevr. de Wed. J.
Kempees, A. G.
Keuchenius, Dr. E. A.
Koch, F. A.
Leeuwen, G. van
Loeff, B. L.
Mark, H. L. van der
Mansvelt, Ds. G.
Meijs, C. P. L.
Mos, D. de
Mos, M. de
Niet, A. de
Niet, G. M. de
Niet, J. de
Niet, Jac. de
Niet, N. A. de
Niet Az., Dr. A. de
Niet Mz., Dr. A. de
Noman, W. F.
Noppen, Ds. L. M. van
Nuhout van der Veen, J.
Pautit, C. G.
Preuijt, S.
Rechteren Limpurg, W. Graaf van
Reimeringer, J. L. Th.
Reimeringer Steyn, Mevr.

idder, Mr. W. de
obbers, J. J.
ovaart, H. A. v. d.
oeleveld, C.
chalkwijk, M.
cheltema, M. W.
mit, W. G.
teinmetz, Ph. K. A.
trijthout, Pr. H. W.
ipkens, F. A.
ex Bondt, J. H. den
alk, C .
oorn, J. L. v. d.
alk, Ds. L. van der
arkevisser, M.
arkevisser, P.
Vas Dias, S.
Verbaan, J.
Verbaan, W. G. J.
Vermaas, J. C.
Verschoor, T. C.
Versteegh Meulemans, H. J. P. J.
Vrolijk Jz., A.
Vroolijk, J.
Zoon, G.
Zwan, Br. P. van der

WASSENAAR.

Geluk, M. A. J.
Mansvelt, C.
Mansvelt, J.
Zuylen van Nijevelt, Mr. R. Baron van

Afdeeling Schiedam en Omstreken.

Dr. C. J. VAILLANT, *Eere-Voorzitter.*
Dr. C. J. VINKESTEIJN, *Voorzitter.*
W. A. BEUKERS A.Jzn., *Vice-Voorzitter.*
J. LECHNER C.Szn., *Secretaris.*
J. O. BENDER, *Penningmeester.*
A. H. W. VAN LUIK.

SCHIEDAM.

ender, J. O.
eukers, J. B. A. M.
eukers A.Jzn., W. A.
rillenburg, P.
ool Mzn., A.
amme Jalink, W. D. van
irkzwager, A.
irkzwager, C.
elaart, A. van den
levier Dom, N. F.
apecum, K. J. van
ouka, A.
root, A. J. J. de
root, M. C. M. de
root, Mej. M. M. J. de
root—Dupont, Mevr. H. de
larweegen den Breems, J. W. J. van
eeringa, Dr. K.
loutman, J. H.
Jansen, Dr. P. J.
Jansen, Herm. J.
Katwijk, H. P. van
Koene, A. P. M.
Lechner, F. A. C.
Lechner, C.Szn., J.
Liezenberg, Dr. J. L.
Loopuyt, P.
Luik, A. H. W. van
Meyer, G. M.
Nolet, Dr. E. J. M.
Poortman, Mr. H. M. C.
Rietschoten, Dr. H. W. van
Ris, D.
Ris Jzn., D.
Sander, J. C.
Schalk, J. M. van der
Schalk Jr., J. M. van der
Steenhuis, Dr. W. J.
Tak, W. F.
Tap, Ds. A.

Vaillant, Dr. C. J.
Versteeg, H. J.
Veth, J.
Vinkesteyn, Dr. C. J.
Visser Bz., G.
Vlies, M. van der

Afdeeling Utrecht en Omstreken.

Dr. H. F. JONKMAN, *Voorzitter*.
Jhr. Mr. J. E. HUIJDECOPER VAN MAARSSEVEEN EN NIGTEVECHT, *Penningmeester*.
Mr. C. DE WILDE Jr., *Secretaris*.
Jhr. Mr. H. M. J. VAN ASCH VAN WIJCK.
Prof. Mr. J. Baron D'AULNIS DE BOUROUILL.
G. M. BLANKENHEIJM.
Mr. G. H. VAN BOLHUIS.
Jhr. W. E. BOSCH VAN OUD-AMELISWEERD.
Dr. J. H. GUNNING J.Hzn.
Mr. L. VAN LIER.
Mr. S. MULLER Fz.
Prof. Dr. C. A. PEKELHARING.
RECTOR VAN HET UTRECHTSCH STUDENTENCORPS.
Dr. W. H. VAN DE SANDE BAKHUIJZEN.
Prof. Jhr. Dr. B. H. C. K. VAN DER WIJCK.

BILT (DE)

Snellen, Dr. Maurits
Steengracht van Oost-Capelle, Douairière

DOORN.

Gorkum, Mej. A. M. van
Haersolte van Haerst, Jonkvr. Baronesse van
Hogendorp, W. Baron van
Schimmelpenninck van der Oye, J. E. N. Baron

DRIEBERGEN.

Heemstra, Mr. W. H. J. Baron van
Hora Siccama van de Harkstede, Jhr. J.
Waller, Joannes D.

JUTFAAS.

Idenburg, Dr. H.

SCHERPENZEEL.

Royaards van Scherpenzeel, Mr. A.

UTRECHT.

Asch van Wijck, Jhr. H. A. M. van
Asch van Wijck, Jhr. Mr. H. M. J. van
Aulnis de Bourouill, Prof. Mr. J. d'
Baert, Mr. J. F. B.
Baert de la Faille, Mr. R. D.
Bahnsen, C.
Bake, M. L. J.
Bake, H. L. A. van den Wall
Bannier, Dr. W. A. F.
Beaufort, H. L. de
Beaufort, Mr. J. F. de
Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. C.
Berger van Hengst, Mr. C. G.
Berkhout, J. J.
Bertrand, Th.
Besier, Mr. L. Ch.
Beuningen, H. A. van
Beunke, H. E.
Bilderdijk, Mr. M. W. L. S.
Binsbergen, J. van
Bisdom van Cattenbroek, F. A.

Blankenheym, G. M.
Boekelman, Dr. W. A.
Boers, Mr. W. M. H.
Bolhuis, Mr. G. H. van
Bool, Mr. Dr. J.
Bordes, C. E. J. de
Bosch, Jhr. E. J. L. van den
Bosch v. Oud-Amelisweerd, Jhr. W. E.
Bosscha, Dr. H. P.
Bouma, Jac.
Bouwhuijs, M. ten
Boxman—Winkler, Mevr. Wed. K. C.
Breebaart, J. N.
Broers, C. W.
Brondgeest, Dr. P. Q.
Bruno—Wolterbeek, Mevr. Wed. H. L. A.
Bruyn, H. F. de
Büchner, J. A.
Buyze, M.
Bijlandt, R .F. W. Graaf van
Calkoen, Jhr. W. H. P.
Cambier van Nooten, W. H. J.
Coers F.Rzn., F. R.
Cockuijt, Mej. M.
Coldewey, H.
Crommelin, Mr. M.
Dekker, F.
Dentz, Dr. Th.
Diemont, J. R.
Diemont, Mr. D. E. H.
Dillen Jr., G. W. van
Drost, Joh.
Dubois, Mr. H. F. W.
Duetz, F. J.
Duyvis, Jacob
Dijckmeester, J.
Dijxhoorn, C.
Eelde, J. C. van
Eelde, J. C. M. van
Ekema, Dr. H.
Elden, D. J. H. van
Everts, A. G. A.
Eys van Lienden, Jhr. Mr. Dr. J. C. N. v.
Fentener van Vlissingen, F. H.
Flier, G. v. d.
Freriks, B.
Folmer, Dr. H.
Forbes Wels, Mr. D. A.
Gallée, Prof. Dr. J. H.
Gelder, Dr. H. van
Gerlings, C.
Gerlings, C. J.
Gewin, Dr. E. E.
Gewin, J. W. A.
Godefroy, Mr. L. J.
Greven, C. J.
Grondys
Grothe v. Schellach, Mr. W. Th.
Gualthérie van Weezel, J. H. A. K.
Gunning J.Hzn., Dr. J. H.
Hacke van Mijnden, G. J.
Hamaker, Prof. Mr. H. J.
Houtsma, Prof. Dr. M. Th.
Harinxma thoe Sloten, H. P. D. Baron van
Hartman, Dr. Ch. M. A.
Hasselman, H. D. S .
Haversmidt, Dr. J.
Hekmeyer, F. A.
Hengst, Mr. W. N. J. van
Heringa, J .
Herwerden, Prof. Dr. H. van
Heusde, Mej. A. J. van
Heusde, Mej. C. van
Hoek, M. P.
Hoek, L. W. van
Holthe tot Echten, Jhr. R. A. van
Hooft, Jhr. G. W. J.
Hoogenhuyze, C. J. E. van
Hövell tot Westerflier, Jhr. C. E. A.
Hubers, A. W.
Huydecoper van Maarsseveen en Nigtevecht, Jhr. Mr. J. E.
Huysinga, J. L.
Immink, Mr. D. A. E.
Ittersum, Mr. F. A. R. A. Baron van
Jansen, J. J.
Jansen, W.
Jong, N. J. de
Jonge, N. de
Jonge van Ellemeet, B. M. de
Jongh, M. J. de
Jongh, R. de
Jonkman, Dr. H. F.
Jonkman van Gorkom, Mevr. A. M. F.
Julius, Prof. Dr. W. H.

Kalff, J.
Kalff, Prof. Dr. G.
Kooiman, Mr. C. L.
Kapteyn, Prof. Dr. W.
Kate, M. ten
Kettlitz, J. H. Th. O.
Knottenbelt, Joh.
Kol, Jan
Kreel, H. van
Kruyf, D.
Kuipers, Mr. J. J.
Laar, Mr. A. R. van de
Lankeren, Mej. C. van
Lankeren Jr., W. van
Lantsheer, H. F.
Lasonder, D. M. J.
Leeuwen, Prof. Dr. E. H. van
Leinweber, J. P. C.
Lelyveld, Dr. L. P. van
Lelyveld, Wed. A. G. van
Lennep, E. C. A. van
Lier, A. J. S. van
Lier, Mr. L. van
Lier, Mr. S. E. J. M. van
Lith, Prof. Dr. van der
Lorié, Dr. J.
Louis, A.
Louter, Prof. Mr. J. de
Lijnden, Jkvr. S. Baronesse van
Mansvelt, Dr. A. P. van
Martens, Jhr. Mr. J. L. A.
Meerbeke, G. van
Mees, A. W.
Merkus, Mr. C. R.
Meijers, J.
Middelveld Viersen, W.
Molengraaff, Mr. W. L. P. A.
Moll, H. M. de Bruin de Neve
Moll, J. M.
Moltzer, J. G.
Morell, Dr. L. J.
Mulder, Prof. Dr. E.
Muller, F.
Muller, Prof. Dr. J. W.
Muller Fz., Mr. S.
Muller—Heynsius, Mevr. C. J. A.
Muller—Lulofs, Mevr. M. G.
Muller, J. C. du Cellié
Muller, Prof. Dr. J. W.
Mijnssen, F. J.
Mijnssen, Mevr.
Naber, Prof. Mr. J. C.
Nolthenius, Dr. Hugo
Nooten, Mr. Y. van
Nijland, E.
Nijland, Prof. Dr. A. A.
Oort, Dr. H. L.
Oortman Gerlings, H.
Oosthoek, A.
Overbosch, A.
Pekelharing, Prof. Dr. C. A.
Peletier, G. Ribbius
Pesters, Jhr. J. F. C. de
Pesters, Jhr. H. W. de
Philipse, J. A.
Pit, Mr. A. A.
Polvliet, P.
Pont, Dr. Joh. W.
Post, J. W.
Ragay, Mr. D.
Ram, Jhr. H. E.
Rauwenhoff, Prof. Dr. N. W. P.
Reiger, Dr. B.
Rengers, I. G. van Welderen Baron
Rengers Hora Siccama, Jhr. D. G.
Rennes, Catharina van
Roelants, Mevr. Wed.
Roemer, G. A. van de
Roest, D. J.
Romijn, Dr. G.
Royaards, Mr. W. H. J.
Rutgers van Rozenburg, Jhr. R. J.
Sande Bakhuyzen, Dr. W. H. van de
Schaly, C. A.
Scheffer, Dr. J. C.
Schimmelpenninck, H. C. Graaf
Schimmelpenninck v. d. Oye van Nijenbeek, A. Baron
Schook, J.
Schorer v. Nieuwerkerke, Jhr. Mr. T. H. Radermacher
Schröder, F. A. C.
Serrurier, J.
Sigal, M. C.
Simons, Prof. Mr. D.
Singels, Dr. N. J.

ix, O. E. W.
loos, K. G. F.
meets, J. H. K.
nellen Jr., Prof. H.
nellen Sr., Prof. H.
nouck Hurgronje, Jhr. W. A. J.
omeren, J. F. van
panje, A. G. H. van
panje, G. H. J. van
tar Busmann, Mr. C. W.
tuers, Jhr. J. H. E. F. de
tockhausen, C. M. F. von
alma, D.
empleman v. d. Hoeven, Dr .P.
homassen, P. M. H. J.
ienhoven, J. P. van
igler Wybrandi, J.
ill, G. A. Baron van
immermans, Dr. P.
raa, C. H. van
rouw, L.
ijdeman, M.
aleton Jr., Prof. Dr. J. J. P.
een, Prof. Dr. S. van
eeren, R. H. J.
erg. t. behartiging v. belangen van Jonge Meisjes.
erhoef, Mr. Dr. H. Th. A.
erhoeff, Mr. F. J. C.
erloop, J. W.
erloop, W. H.
erwey Az., W.
ink, D. Z.
osmaer, Dr. G. C. J.
Valen, Mej. M. Jannette
Valland, J. J.
Valré, Mr. J. van
Vatteville, Mr. W. H. Baron de
Veede van Dijkveld, Douairière van
Wefers Bettink, Mej. J. C.
Wefers Bettink, Mej. M.
Wefers Bettink, Prof. Dr. H.
Wennekendonk, L. K.
Went, Dr. F. A. F. C.
Wesselink, Dr. G. P.
Wetering, Mgr. Dr. H. van de
Weyde, Dr. A. J. van der
Wilde, Mr. C. Neytzell de
Wilde Jr., Mr. C. de
Wilde Baronesse van Till, Mevr. G. E. de
Willemse, Hendr.
Winters, H.
Woelderen, Mej. S. G. van
Wolterson, P.
Wijck, Prof. Jhr. Dr. B. H. C. K. van der
Wijck, Mevr. M. W. v. d.
Wijland, Mej. S.
Zinnicq Bergmann, G. van
Zwaardemaker, Prof. Dr. H.

VECHTEN.

Bosch van Drakensteyn, Jhr. H. P. C.

WIJK BIJ DUURSTEDE.

Vlamingh Kiebert, Mr. F. J.

ZEIST.

Blaauw—Koopmans, Mevr.
Blanckenhagen, Mr. M.
Brink, Dames
Bruyn, Dr. de
Burgersdijk, C.
Bijleveld van Serooskerk, Mr. M.
Elfrink, G. D.
Ewyck van Leeuwen, Mevr. C. S. van
Hartogh, Mevr. Wed. H. A.
Helder, J. R.
Kraan, A. J.
Lennep, Mr. Frank K. van
Marwijk Kooij, J. M. van
Meder.
Meerdink, H.
Mersch, H. M. v. d.
Mersch op Heerewegen, Mej. S. J. v. d.
Nahuys, Dr. Th. H.
Pesters, Jhr. Charles de
Pesters, Jhr. C. A. de
Poll, Jhr. Mr. F. van de
Rutgers van Rozenburg, Jhr. A. E. W.
Sickinghe, Jhr. Mr. O.
Snellen, Mejuffr.
Tets, Jhr. G. F. van
Uhlenbroch, Mej. G. E.
Vosmaer, A.

Afdeeling Winterswijk en Omstreken.

E. Haitsma Mulier, *Voorzitter.*
C. P. ten Houten, *Secretaris.*
D. J. ter Pelkwijk, *Penningmeester.*
Ds. H. J. André Douwes.
Dr. D. G. W. Beukenhorst.
W. S. J. Tenkink.
G. J. Willink.

WINTERSWIJK.

André Douwes, Ds. H. J.
Anvelink, G. J.
Beukenhorst, Dr. D. G. W.
Boer; Ds. S. R. de
Bouwers, Ds. M. J. A.
Boxem, W. J.
Bruin, Dames de
Dijkshoorn, J. A.
Entel, Mej. M. ten
Grutterink, B. W.
Hagens, Dr. J.
Haitsma Mulier, E.
Have, O. ten
Houten, C. P. ten
Houten, E. F. ten
Houten, J. G. ten
Huizen geb. Romenij, Mevr. M. van
Kemp, P. van der
Kok, C. A.
Koopmans, W. L.
Lindenhovius, F. H.
Lokker, H. H.
Lugt, Ds. P. E.
Manschot, Dr. H. J.
Mees, A. L.
Pabbruwe, A.
Paschen Roelvink, Mevr. C.
Pelkwijk, D. J. ter
Postel, F. L.
Rentink, Ds. G.
Richter, L. G.
Roelvink, J. B.
Scholten, A.
Schrader, J.
Stubbe, J. F.
Tenkink, W. S. J.
Willink, A.
Willink, G. I.
Willink, I. H.
Willink, Mr. H. C. J.

Afdeeling Zutphen.

Jhr. Mr. D. W. van Andringa de Kempenaer, *Voorzitter.*
Jhr. Mr. B. de Jonge, *Secretaris.*
Mr. H. C. Pennink, *Penningmeester.*
C. Storm Buysing.
Chr. M. Henny.

ZUTPHEN.

Albers, B. A.
Andringa de Kempenaer, Jhr. Mr. D. W. van
Blokhuis, G.
Bruins, Dr. B.
Bijl, C.
Coenen, Jhr. H. A. D.
Colenbrander, Mr. H. E.
Colthoff, Mr. M. Rom.

Cuperus, B.
Does, Jhr. Mr. J. A. van der
Dorhout Mees, Mr. E. J.
Gelderman, A. W. E.
Goddart, Th. A.
Goudsmit, Dr. B. C.
Henny, Ch. M.
Hoff, Dr. J. M. van 't
Holleman, Dr. E. J. W.
Hulst, J. P. L.
Immink, J. R.
Jonge, Jhr. Mr. B. de
Ketjen, H.
Ketjen, H. L.
Klaassen, J. G.
Labrijn, D. N.
Meyjes, S. J.
Noordhoek Hegt, T .J. D.
Oldenhuis Gratama, T. H.
Oort, Dr. J.
Pennink, Mr. H. C.
Rambonnet, C. L.
Reesink, H. J.
Rhijn, Dr. A. J. van
Schillemans, C.
Schillemans, W. J.
Snijders, Dr. A. J. C.
Sölner, Mr. J. B.
Spanjer Dzn., Ph.
Staring, W. C.
Steenlack, A.
Storm Buysing, C.
Ubbens, J. M.
Umbgrove, Mr. W. J. L.
Vollenhoven, P. J. van
Voogt G.Nzn., J. E. de
Vorstman, J. M.
Wassenaer, O. Baron van
Westrik, Dr. F. Th.
Weiler, Jhr. W. K. von
Wigman, R.

Afdeeling Zwolle en Omstreken.

.... *Voorzitter.*
J. J. TIJL, *Secretaris.*
D. J. R. JORDENS, *Penningmeester.*
Dr. F. BUITENRUST HETTEMA.
Mr. H. VAN DER VEGTE.
J. H. FABER.
B. H. EGBERTS, *Dalfsen.*
F. H. HOEFER, *Hattem.*
J. M. H. R. KERSSEMAEKERS, *Coevorden.*
A. M. L. Baron MULERT, *Ommen.*

AVEREEST.

Leeuwen, Dr. J. A. C. van

BLOKZIJL.

Keuter, K.

COEVORDEN.

Beckering Vinckers
Benes Jzn., G.
Boom, J.
Brinkman Visser
Homan, J. C.
Kerssemaekers, J. M. H. R.
Lely, J. W. van der
Lokker, J. J.
Rikkers, B.
Roos Dzn., Ph.
Scholten, G. J.
Tacoma, J .
Trip, J. A. J.
Weijs, G. H.
Zwart, P.

DALFSEN.

Altorffer, J. C.
Barendtszen, A.
Brongers, Dr. B.
Egberts, B. H.
Eshuis, Gos.
Frijling, Gebrs.
Janssen, J. P.
Lohuis, H. G.
Nieboer, W.

DEDEMSVAART.

Plomp, A.
Ruys J.Dzn., B.

DEN HAM.

Bentinck van Schoonheten, W. Baron

GRAMSBERGEN.

Zwijze Gzn., H.

HARDERWIJK.

Manger Cats, Mr. G. N.

HATTEM.

Borch, A. J. Baron van der
Heemstra, Ph. J. Baron van
Hoefer, F. A.
Leenhof, J. A. H. v.
Palthe, Dr. K. B. van Wulfften
Trip van Zoudtlandt, Ds. Jhr. W. F.
Visser, W. M.

HEINO.

Spoelstra, Ds. C.

LUTTEN (AMBT HARDENBERG).

Piek, C.

NIEUW-AMSTERDAM.

Rikkers, P.

NIEUW-LEUSEN.

Bosch Bruist, J.
Dedem, Mr. W. J. Baron van

OMMEN.

Bloem, A. G.
Gosschalk, S.
Jackson, R.
Jansen, J. R. M.
Mulert, A. Baron
Mulert—Overgauw Pennis, Mevr
Nahuys, Jhr. J. L. van
Schuttert, G.
Ubbink, H. G.
Veen, A. van der
Veen, G. H. van der
Warnsinck, Dr. C. J.
Wiersema, H. E.
Wildervanck de Blecourt, Mr. P.
Wijck geb. Baronesse Sloet, Mevr. v. d.

RAALTE.

Tijhoff, J. G.
Wyck, Jhr. J. van der

VOLLENHOVE.

Castendijk, H. H. C.
Krieken, M. J. van
Schoot, W. van der
Seidel, G. W.
Sloet van Marxveld, A. H. Baron van
Sloet van Marxveld, G. Baron van
Smirren, A. J. van

WAPENVELDE.

Leliman, G. F.

WINDESHEIM.

Vos van Steenwijk van Essen, Mr. J. A. F. Baron de

WIJHE.

Nijland, E.

ZWARTSLUIS.

Dikkers, J.

ZWOLLE.

Aberson, J. M.
Aerssen Beijeren van Voshol, Mr. W. F. E. Baron van
Alers, Ds. G. A.
Assen, H. van
Assen, J. van
Baggelaar, J. H.
Balen, N. van
Bartels, J. W.
Beertema, L.
Berends, J.Jzn., W. J.
Beijerinck, L.
Bergh, Ds. I. van den
Bierens de Haan, W. J.
Biesen, Mr. P. A. van der
Blaauboer, F.
Blijdenstein—Coninck Liefsting Mevr. de Wed. J.
Boonzajer, C. G.
Bos, A. W.
Brouwer, K.
Bruggenkate, S. ten
Buitenrust Hettema, Dr. F.
Buijsman, J.
Bijleveld, Mr. Th. C. van Eijk
Cohen, L. S.
Coninck Liefsting, Mr. W. D.
Coster, W. G. van Velsen
Déking Dura, A.
Deventer, A. van
Deventer, P. A. van
Diggelen, Mr. B. P. G. van
Doesschate, J. ten
Dun, H. van
Eekhout, Mr. E. J.
Eindhoven, J.
Eleveld W.Jzn., J.
Enter Czn., H. van
Faber, J. H.
Frank, Dr. N. H.
Franssen, Ds. H.
Frijlinck, C. M.
Gilse, Ds. A. G. van
Goeijen, J. de
Goester, Dr. E. L.
Gratama Bz., H.
Gratama, Mr. S.
Greidanus, G. J. J.
Greven, E. J. C.
Greven, H. M.
Greven, Mr. O. F.
Gorkum, H. van
Haan, Ds. A. de
Haeck, C. J. H.
Haersolte—van Reede, Douair. Baronesse van
Helder, E.
Hencke, J.
Hessels, Ds. J.
Heuff, A. M.
Heuven, W. A. van
Hille, Dr. G. E. W. van
Hoetink, B. J.
Horst, C. ter
Houwink, G. W.
Jans, J.
Jordaan, A. F. W.
Jordens, D. J. R.
Jordens, Mr. H. G.
Jordens, P. H.
Julius, Dr. F. H.
Kaempff, Mr. C. F.
Kalff, J.
Kiewit, P. de
Klinkert, Z.
Kossen, C.
Koster, D. A.
Kruijff, V. J. de
Kuiper, D.
Leeuw, O. de
Lohman, Mr. W. C.

Löhnis, H.
Loman, W. C.
Lubberink, G.
Lijcklama à Nijeholt, B. J.
Lijcklama à Nijeholt, P.
Meeverden, geb. Baronesse Mulert, Wed. J. H. van
Meulenhoff, Dr. J. S.
Meulenhoff, R .
Meurs—Greven, Mevr. de Wed. van
Mink, Dr. P. J.
Minne, H. van der
Muelen, J. C. van der
Nes van Meerkerk—Roijer, Douair. van
Nieuwland, J. M. van
Nivel, W.
Noordhof, J. S.
Oort, P. van
Pauw, H.
Peletier, D. H.
Pesch, F. G. van
Plaats, Dr. N. van der
Pijnappel, Dr. M. W.
Rademaker, Dr. L. A.
Rantwijk, W. van
Reede, W. C. van
Rees, J. W. van
Rietberg, Mr. L. J.
Roetert Tak, J. A.
Rottier, J.
Roijen, Mr. I. A. van
Roijen, Mr. S. J. van
Roijer, B. W. A. E.
Roijer, C. B. H.
Roijer, Mr. G.
Roijer, Mr. W. H.
Rovers, W. A. P. F. L.
Rijkaart, G.
Schaepman, A. J. P. M.
Schaepman, G. R. V.
Scheltus van IJsseldijk, L.
Schuurman, C. B.
Scholten, D. J.
Schutte, G.
Setten, Mr. J. van
Sichterman, Mr. P. C. A.
Sybrandy, Mr. G. J.
Silvergieter Hoogstad, J. B. H.
Spengler, Jhr. G. A. J. van
Stam, P.
Steenmeijer, Dr. F. G.
Steltman, L.
Stephanus, H. J.
Stork, E.
Stroink, Dr. J. H. H.
Telting, Mr. J. W.
Tex, K. den
Thiebout, Mr. J.
Tobias, W. C.
Tijl, J. J.
Tijl—Buisman, Mevr. Wed.
Valck, C. van der
Vegte, Mr. H. van der
Verhaaf, D. H.
Verhoef, F. J. H.
Vermeer Az., Ds. J.
Vermeulen, W. R.
Visser, J. J. F. C.
Voorhoeve, A.
Voorst tot Voorst, J. M. Baron van
Vos van Steenwijk, Mr. C. Baron de
Vries, L. de
Wagtho, Dr. W. F.
Wicherlink, J.
Wigman, Dr. L. W. T.
Wijhe, I. van
Wijhe, J. van
Wijnbeek, D.
Zander, C.

LEDEN niet tot eene bepaalde Afdeeling behoorende.

AALTEN.

Slicher van Bath, A. P.

AARLANDERVEEN.

Geel Sr., C.
Giessen, W. C. van
Hus, B.
Lee, Mr. C. van der
Lee, Mej. M. C. van der
Lee—Zeeman, Mevr. Wed. J. A. v. d.
Lemkes, H. J.
Maats à Stuling, P.
Ree, W. C. van de
Schuurman, M.

ABCOUDE.

Bartels, H. A. F.
Frank, J. H.

ALFEN a/d. RIJN.

Abshoven, C. van
Breukelen, Ph. van
Bulk Czn., J.
Bijl, W. van der
Clant, J. W.
Dros, H. W. A.
Graaf, P. de
Harst, P. L. van der
Kemink, N. D.
Koning, K. J. E.
Leeuwen, J. K. van
Leeuwen, W. F. G. van
Linde, K. van der
Mijs, P.
Overes, H.
Pauls, J. H.
Prakke, H. H.
Pijper, Mej. G. de
Pijper, J. de
Samsom, N.
Samsom, P.
Sande, J. M. van der
Sprey, Jetse
Spruyt, J. C.
Stokhuyzen, Joh.
Uitenbroek, J.

ALKMAAR.

Boelmans ter Spill, Mr. H.
Bosman, C.
Bosman, Mr. W. C.
Bosman Czn., D.
Bruyn, Mr. J.
Cnopius, Mr. A. A.
Dirken, Dr. J.
Hoeven, Mr. F. H. G. van der
Houweningen, Mr. D. van
Luijken Glashorst, Mr. W. L.
Ripping, G.
Rijsens, F. van
Schröder, R. G. C.
Spall, Th. van
Stuart, Mr. K. A. Cohen
Wicherink, Dr. J. W.

AMERSFOORT.

Bruijn, G. F. G. de
Dam, H. C. van
Horst Bruin, J. van der
Kleber, J. Ger.
Mark, P. van de
Matthijsen, F. J.
Sandberg, Jhr. Mr. B. W. Th.
Schouwenburg, J. L. H. de Jong
Veen, F. M. van
Willemsteyn, M.

AMMERZODE.

Koning, A. M.

ANGERLO.

Hardt Aberson, F. E. C. van der

APEL (TER).

Prak, Dr. J.

APPINGEDAM.

Bouwes, J.
Huizinga, R.
Prov. Groninger Comité v. Ned. Zuid-Afrik. belangen.
Reijnders, S.
Verkade, B. B.
Wichers, Mr. J. D.

ASTEN (N.-Br.)

Rovers, C. A.

BAARN.

Bonger, C.
Bourouill, F. T. Baron d'Aulnis de
Carp, J. A.
Carp—Henny, Mevr. Wed. C. F.
Dekker Gz., J.
Eschauzier, H. G. J.
Harbrink Numan, J.
Middelberg, G. A. A.
Nachenius, Joan H.
Schimmelpenninck, Mr. F. D. Graaf
Strumphler, J. F.
Thomas, Dr. A. J. A.
Verrijn Stuart, M.

BARENDRECHT.

Raadt, J. R. J. de
Raadt, Mej. M. J. J.

BARNEVELD.

Mees Jr., R. F.
Nagell, A. W. J. J. Baron
Versteeg, Dr. J.

BENNEKOM (GELDERLAND).

Daalen, Mr. A. C. van
Wassenaer, C. W. Baron van

BENNINGBROEK.

Donker, Mr. C. P.

BERGAMBACHT.

Verkaik Pzn., A.

BEVERWIJK.

Bosch, Mej. W. J.

BLOEMENDAAL.

Bakker, Dr. D.
Beekman, A. E.
Huijsser, H.
Huijsser, Joh. F. J.
Koolhoven, A.
Koolhoven, Mevr. A.
Laar, J. J. C. van
Loman, Mej. A. J.
Randwijck, L. Graaf van
Stoop, Adriaan
Tideman, Mr. P.
Vening Meinesz, Mr. S. H.

BODEGRAVEN.

Niet, G. de
Meyere, J. L. F. de

BOLSWARD.

Bokkel Heunink, Mr. D. ten

BOSKOOP.

Eijk, Dr. H. H. van
Grootendorst, F. J.
Kleef, C. van

Koster, P. M.
Koster Mz., A.
Maarschalk, J.
Ottolander, P. A.
Schaum, K. J.
Sluyter, J. Ph.
Toi, J. C. van
Tol Jzn., A. van
Vellinga, J.
Walraad Jzn., J.

BREUKELEN.

Cramer, Patrice
Willink van Collen, H. D.

BROEK OP LANGEDIJK.

Hamaker, H. G.

BRUINISSE.

Kock, P. J. de

CAPELLE a/d. IJSSEL.

Louis, D. J.

CULEMBORG.

Hoytema & Cie., van

DELFZIJL.

Eybergen, J. E. J.
Roggenkamp, E. H.

DINTELOORD (N.-B.)

Nes, P. de

DOESBURG.

Heeckeren van Kell, Mr. W. Baron van
Pennink, Mr. H. A. J.
Tengbergen, P. R. de Bruyn

DRACHTEN.

Beijerman, Dr. A.
Laverman, J.
Meulen, A. E. van der
Meulen, J. H. van der
Oosterbaan, F.
Plantinus, J.
Posthuma, G.
Posthuma, Mej. J. N.
Posthumus, J.
Veen, Mevr. Wed. Th. van
Wissel, Ds. A. van der

EDAM.

Suermondt Mzn., E. C.

EDE.

Fischer Jr., W. T. J.
Noort, F. S. Op ten
Spin, J. H. A.
Wieringa, H.

EIBERGEN.

Smits, W. H.

ENKHUIZEN.

Bruijn, G.
Ribbink, W.
Sluis, N.
Wit, Jb. de

EPE.

Wissel, F. van der
Wissel, Mej. A. van der

ERMELO.

Keppel Hesselink, H. G.

FIJNAART (N.-B.)

Brinkhorst, P. G.
Colff, W. A. C. van der
Dis, C. A. van
Dis Lzn., A. L. van
Dis L.J.Mzn., J. van
Heller, Dr. A.
Klappert, A.
Kottmann, M. H.
Kruithof, Jan
Kuijlen, P. J.
Nijhoff, Arie
Sonneveldt, J. C.
Quist, M.
Verhagen, P.
Versluijs, G.

GAASTERLAND.

Swinderen, Jonkvr. C. van

GEERTRUIDENBERG.

Timmerman, H. A. J. A.

GOOR.

Bentinck v. Waldeck Limpurg, Gravin
Doeschate, J. ten
Jannink, E. N.
Jannink, G. J.
Kruyne, Mr. L. H. M. van
Poortman, Hugo A. C.
Poortman Thooft, Mevr.
Reerink, H
Riemsdijk, Mr. E. E. van
Thooft, Chr. J.
Thooft—Jannink, Mevr. H. G.
Verwey Mejan, W.

GOUDA.

Bosch, Ds. L. ten
Cosijn, A. C.
Dortland, A.
Dijxhoorn, A. J.
Fortuijn Drooglever, G. C.
Heusde, Mr. D. J. van
Hoogendijk, A.
Kamsteeg, H. J. L.
Laar, D. C. W. van der
Noothoven van Goor, J. M.
Prince, G.
Scheltema, Dr. P.
Schim van der Loeff, Mr. M. M.
Velde, C. W. van de
Yssel de Schepper, Dr. H.

's GRAVELAND.

Six, Jhr. J. W.

's GRAVEZANDE.

Dingemans van de Kasteele, P. R.

HARLINGEN.

Fontein Fzn., Dirk
Grotendorst, F. W.
Haas, C. de
Hannema, Jac.
Hannema, L.
Hannema Lzn., S.
Harmens, J. J.
Hoekstra, J. F.
Hoekstra, T. J.
Hulst Jzn., J. van
Kleffens, Mr. A. H. van
Posthuma, P.
Posthuma Pzn., I. F.
Roorda, G. Th.
Snijder, A. A.
Snijder A.Azn., J. J.
Tjallingii, P.
Wiarda, J. N.

HARMELEN.

Heemstra, Ph. H. J. Baron van

HEDEL.

Huyskes, Mevr. Wed. A. G.
Reidt, H.

HEELSUM.

Kaijser, Mej. J.
Kaijser, Mej. M.

HEEMSTEDE.

Jonker, Dr. A. I. Th.
Klein, W. G.
Modderman—Haitzema Viëtor, Mevr. Wed. Mr. E. J.

HEERENVEEN.

Cool, W. N.

HEERLEN.

Quintus, Mr. A. D. H.
Wenckebach, H. J. E.

HEILOO.

Foreest, Jhr. Mr. P. van

HELLEVOETSLUIS.

Trooijen, P. J. van
Vorstman, J.

HELMOND.

Beckering Vinckers, J. M.
Fentener van Vlissingen, H. L.
Kam, J. B.
Krauss, H. C.
Lotichius, A. W.
Matthysen, A. P.
Matthysen, C.
Matthysen, J. M.
Sassen, August
Vlissingen, P. F. van
Weyden, J. B. C. van der

HEMMEN.

Lynden van Hemmen, Baron van

HENGELO (G.)

Meyjes, M. A.

's HERTOGENBOSCH.

Boelens, Mr. J. T.
Boudam, Mr. A. C.
Does de Willebois, Jhr. P. J. J. S. M. v. d.
Freerichs, Ds. J. F. J.
Harms, W. J.
Holleman, Mr. S. W.
Hoogenboom, A. Th.
Leeuwen, Mr. H. J. van
Meeuwen, Jhr. Eugène van
Meeuwen, Jhr. Mr. L. C. J. A. van
Meeuwen, Jhr. Mr. P. M. F. van
Mortel, E. A. van de
Mortel, Henri van de
Rijckevorsel, Jhr. Mr. F. J. J. M. van
Styrum, Mr. A. J. J. Baron van
Suijling, J. Ph.
Toutenhoofd, Mr. I. G. J.

HILLEGOM.

Poll, E. J.

HILVERSUM.

Barge, Robert
Berg, Jhr. Mr. E. W.
Blancke, B. G. J.
Bocharrdt, L.
Camerlingh, Dames
Clausch—Wolvekamp Wed. D. C.
Costerus, Dr. J. C.
Cramerus, Mevr. Wed. A. R. I.
Geer, Jhr. Th. A. C. de
Gleichman, P. T.
Heldring, A.
Hudig Dzn., J.
Kleyn van Willigen, H. E.
Kros, J. E. M.
Os, P. J. van
Oyens, Mr. H.
Peters, Dr. J.
Roland Holst, A.
Sanders, B. A.
Scholten, A.
Verrijn Stuart, M.
Verster, Mr. Th. M.
Waarden, J. van der

HOOGEZAND.

Boon Kzn., P.
Bruining Ezn., Ds. J.
Posthumus, S.

HOORN.

Hartman, A. A.
Jong, M. de
Kroon, P. J.
Sannes, G. W.
Vries, H. S. de

HOUTRIJK EN POLANEN.

Melchior, G.

KAMPEN.

Dikkers, M. F.
Engelenberg, C.
Gunnink Bzn., F.
Hasselt, Jules van
Hasselt, R. C. C. van
Muelen, W. van der
Uitenhage de Mist, J. M. C.
West, Mevr.

KOLLUM.

Haar, D. ter

KOOG a/d. ZAAN.

Brat, G. H.
Cleveringa, O. E.
Dekker—Smit, Mevr. Wed. G.
Duyvis, J. J.
Duyvis Tz., E. G.
Honig, Adriaan
Honig Mzn., K. C.
Pelt, M. P.
Smit, C. E.
Stam, C. P. J.
Vreudenberg, Dr. C. W.

KRIMPEN a/d. LEK.

Weiden, L. van der

KROMMENIE.

Leyden, D. van
Leyden, E. van
Vliet, P. H. van

LAREN (N.-H.)

Ament, D.
Ament, Mej. E.
Rees, Prof. Dr. J. van
Smid, H. Joh.

LEERDAM.

Nieuwenhuizen, O.
Sander, J.

LEEUWARDEN.

Ariens Kappers, Dr. J.
Beucker Andrea, H.
Binnerts, Mr. H.
Bloembergen Lzn., R.
Burger, Mr. A.
Escher, G. A.
Eijsinga, Jonkvr. A. A. van
Eijsinga, Jonkvr. C. J. van
Eijsinga, Jonkvr. J. G. J. van
Eijsinga, Jhr. Mr. C. van
Fockema, Mej. C. E.
Fockema, Mr. R.
Gratama, T.
Greve, F. de
Harinxma thoe Slooten, Mr. B. Ph. Baron van
Harmens, D.
Hora Adama, E.
Ketwick Verschuur, Mr. H. D. van
Menalda, H. H.
Menalda, Mr. C. B.
Menalda Hzn., Mr. A.
Meulen, C. H. van der
Mossel, T.
Oosterhoff Jzn., W. J.
Pavé, Ds. G. J.
Plaats, Mr. J. D. van der
Ringnalda, Dr. H. F. Th.

Rinia van Nauta, Dames
Römer, Dr.
Sas, G. J.
Sprenger, W.
Stellingwerf Beintema, S.
Swart, J. de
Vorenkamp, Dr. R.
Wassenaer, Mr. A. D.
Welderen Baron Rengers, Mr. W. B. R. van
Welderen Baron Rengers, Mr. W. J. van
Wolff, Mr. J.

LEIMUIDEN.

Breggen Jr., F. van der
Ninaber

LEKKERKERK.

Gruijter, G. de

LEUR.

Heerma van Voss, S. C. J.

LOBITH.

Camman, J. H.
Reemen, G. van

LOCHEM.

Bokkel Huining, J. A. ten
Rochefort, P. A. de
Schut, M. H.

LONNEKER.

Schreurs, E.

MAARSBERGEN.

Beaufort, Jhr. Mr. Godin de

MAARTENSDIJK, St. (ZEELAND).

Geluk, A. J.

MAURIK.

Groothuis, J. C.

MEDEMBLIK.

Schouwen, K. van

MEEDEN.

Abrunck Keizer, Dr. J. H. de
Boerma, B.
Delden, A. van
Delmerte, T. S.
Doves, R.
Ellens Muller, A.
Graaff, A. de
Penon, Dr. D. J.
Sypkens, M.

MEERSEN.

Heekeren, Mevr. van
Hendriksz, Mej. J. A.
Kervel, Dames van
Mees, Mej. M. A.

MEPPEL.

Hes, M. de
Nijsingh, Mr.
Stheeman, S.

MIDDELHARNIS.

Broek, C. J. H. van den

MIDWOLDA.

Dijkhuis, P.

NEDER-HEMERT.

Nagell van Neder-Hemert, Douairière Baronesse van

NEERBOSCH.

Lindenhout, J. van 't

NIEUW AMELISWEERD
bij UTRECHT.

Bosch v. Drakesteyn, Jhr. H. P. C.

NIEUWEDIEP.

Rendorp, Jhr. Henry

NIEUWENHOORN.

Jonges, C.

NUNEN.

Kronenberg, H. A.

NIJKERK.

Lidth de Jeude, M. E. van
Prins Azn., Gerrit

OENKERK. (FR.)

Rengers, Th. v. Welderen Baron

OLDENZAAL.

Baan, H. G. van der
Bolk, G.
Croonen, J.
Gelderman, D.
Gelderman, H. I. H.
Gelderman, H. P.
Gelderman, J.
Gelderman, P. J.
Gelderman Muller, A.
Jacobs, W.
Kan, W.
Lottgering, J. H.
Stolle, C.
Vos de Waal.
Zwarts, S. J.

OLST.

Beekhuis, W.

OOSTERBEEK.

Post, W. H.

OOSTERHOUT.

Verschure Lzn., J. C. J.

OUDEMIRDUM.

Posthumus Meyjes—Star Numan, Mevr. A. W.
Tjebbes, Ds. L. B.

OUDSHOORN.

Bloem, J. W. C.
Blom, A.
Boonacker, J. F. L.
Buys, J. W. H.
Cambier van Nooten, W.
Clant, J. W. O.
Duin, D. van
Kerkhoven, J.
Krom, C. C.
Meijburg, H. H. van der Kloot
Meijburg, H. J. van der Kloot
Meijburg, M. van der Kloot
Vellekoop, J. A.
Verduyn, A.
Voorthuijsen, G. F. L.
Wernink, P. A.

OVERVEEN.

Bornwater, J. Th.
Bos, C. H.
Bunge, Fedor C.
Koolhoven, A.
Koolhoven, L. H.
Voet, P. W.

PATERSWOLDE.

Hesselink Azn., J.

PURMEREND.

Jelgersma, B.
Poll, W. van der
Stuyt Pzn., J. J.

PUTTEN.

rlva van Pallandt, F. W. J. Baron van
emont, Z. F. C.

RAAMSDONK.

nkhuijzen, S. D.
eischke, J. C. V.

RENKUM.

math, Dr. J. W. T.
himmelpennink, Jonkvr. M. S.

RHENEN.

'erdingen, N. van

RIJSENBURG.

ertsema, Mr. J. H.

RIJSWIJK.

rloff, L. W. H. A.
oft Graafland, Jhr. H. J.

ROLDUC.

lens, Dr. W. H.

RIJNSATERWOUDE.

mmers, W.

SANTPOORT.

rhulst, W. C.
iste, J. R.

SCHAGEN.

tersom Ramring, Mr.

SCHOONEBEEK.

mmert, L. B. J.

SCHOONHOVEN.

Son, Dr. A. F. P. van

SLOTERDIJK.

Swaters, H. A.

SNEEK.

Beekeringh Lankhorst, A.
Beekeringh Lankhorst, W.
Cate, G. J. ten
Cate Fennema, E. ten
Druten, J. J. van
Fennema, H.
Fontein, L.
Halbertsma, Herrius
Loosjes, V.
Okma, H.
Paehlig, C. C.

SOEST.

Kolkmeijer, H. H.

SOESTDIJK.

Siepman van den Berg, G.

SOESTERBERG.

Blooker, J.
Giessenburg, Baron d'Ablaing van
Snellen--Plemp, Mevr. Wed. A.

STIENS.

Algra, B. C.

TEXEL.

Wagemaker, Adr.

TIEL.

Hymans, M.
Koopmans, G. C. A.

Landman, A.
Mijs, D.
Rink, Mr. P.
Schram de Jong, Mr. C. M.
Spiering, Mr. F. J. W. Q.
Tienhoven, Mr. H. W. van
Tydeman, Mr. M.
Wessem, Mr. A. van

VALKENSWAARD.

Best, Ant. van
Krol, Ds. L. D. G.

VARSSEVELD.

Wanrooy, S. D.

VEENWOUDEN.

Clercq, P. de

VIANEN.

Ittersum, L. A. Baron van

VLAARDINGEN.

Brugge, K. S. van der
Tyl, J. Samuel

VLISSINGEN.

Doorn v. Koudekerke, Jhr. Mr. A. A. van
Duyvis, Dr. C. A.
Kalbfleisch, C. A.
Klijberg, A. J.
Koning, A. J. de
Mestdagh, C. N. J. de Vey
Ockenburg, A. J. van
Ockenburg Jr., A. J. van
Smit, Mr. Jan
Voorhoeve, Ds. C. L.
Wibaut, P. H. J.

VOLLENHOVEN.

Gerth van Wijk, Th. C.

VOORBURG.

Bleuland van Oordt, J.
Bruynings Ingenhoes, J. A. G.
Koolemans Beynen—van der Stok, Mevr. Wed.
Mulder, J. C.
Tuijll van Serooskerken, Mr. H. N. C. Baron van
Vleuten, D. B. van
Wijsman Hzn., B.

VORDEN.

Brants, Mr. I. J.

WAGENINGEN.

Slothouwer, Dr. G. M.
Snellen, Dr. B.
Valkenier-Suringen, Dr. J.

WARGA.

Hanema, Dr. R.
Sybrandy, B.

WATERGRAAFSMEER.

Nooteboom, A. J. P. L.

WEERT.

Beins, G.

WEESP.

Bovenkerk, J. W.
Houtman, Th. I.
Stork, T.

WINSCHOTEN.

Bos, Dr. D.

WOMMELS (FRIESLAND).

Vos van Steenwijk, Jonkvr. C. J. de

WORMERVEER.

Kremers, G. H.
Dekker, Johan
Dekker, W. A.
Honkoop, F.
Korteweg, Dr. P. C.
aan, Albert
aan, C.
aan, C. J.
aan, Dirk
aan, J. A.
aan, Jac. A.
aan, Joh. A.
aan, R. A.
aan—Vis, Mevr. Wed. J. J.
aan Rzn., C. H.
angebaerd, P.
arle, F. H. B. van
ieper, M. F.
ieper, R.
rins, W.
amshorst Az., J. van
choute Czn., D.
ijen, W. van
is Albzn., Jan

WOUDENBERG.

eaufort, J. B. de

WIJK BIJ DUURSTEDE.

am, H. G. van
eyst, H. J. van
orst, H.

ZAANDAM.

vis, Joh.
akker Jz., A.
ommel, J. J. van
on, Cornelis
oot, M.
ekker, F.
annema, G.
eg, J.
eg, Jelle
raaij, D.
ange Pzn., J. C. de
ange Pzn., P. de
ats, C.

Niftrik, J. E. van
Oostmeijer, A. H.
Pauw, P.
Pelt, A.
Simonsz, Dirk
Simonsz, J.
Smits, Dr. J. A.
Stadt Czn., G. van der
Tienen, Mr. H. J. C. van
Trotsenburg, G. H. A. van
Verkade, A.
Verkade, E. G.
Vis, D.
Visser, J.
Wessem, J. C. van
Wessem, Mej. M. A. van
Willemse, C. A.
Zwaardemaker, A. J. J.
Zwaardemaker, H.

ZAANDIJK.

Duyvis, P. M.
Honig, G. J.
Horst, Dr. C. E. v. d.
Koning Pzn., P.
Vis, J. M.
Vredenduin, J. J.

ZALT-BOMMEL.

Aurooy, A. G. van
Beckering Vinckers, H.
Boland, C. H.
Elst Jr., W. Z. van der
Epkema, Dr. E.
Groot van Embden, E. G. C. de
Lookeren Campagne, N. van
Lookeren Campagne, W. van
Os, H. O. van
Oss, Dr. S. L. van
Thooft, G.

ZANDVOORT.

Hulsman, Ds. G.

ZIERIKZEE.

Vliet, Mr. D. van der

NEDERLANDSCH-INDIE.

Adèr, J. W. H. .... Garoet (Java).
Anschütz, J. H. ..... Paja Kombo (Sum.)
Asbeck Brusse, J. C. F.... Tandjong Balei Asahan, Oostk. v. Sum.
Baere, Mr. L. Del
Bartelds, H. G. .... Soerabaja.
Bernelot Moens, H. J. .... Batavia. Departement B. B.
Bienfait, J. .... Soerabaja.
Bisschop, P. J. Roosegaarde Singapore.
Blanken, Dr. J. W.
Blok, C. J.
Blok Wybrandi, H. .... Soerabaja.
Boers, K. J. .... Banka. Soengei Liat.
Boissevain, R. W. .... Semarang.
Bonebakker Jr., W. C. ...... Soerabaja.
Borel, Mr. W. L.
Borel Jr., H. H. .... Koedoes (Java).
Brandts, Dr. M. J.
Bron, J. A. M.
Bruyn, Mr. H. J. de ...... Soerabaja.
Bruynzeel .... ,,
Darlang, Mr. F. F. .... Batavia.
Einthoven, J. .... Kasri Bangil, res. Pasoeroean (Java).
Engelberts, E. C. .... Djocjocarta.
Fischer, G. .... Soerabaja.
Francken, Mr. J. W. D. ... ,,
Gillavry, A. Mc.
Haeften, C. H. J. van, p/a. Fa. Reynst & Vinju ...... Batavia.
Hell, J. J. van .... Medan, Deli.
Henny, Mr. Ch. A. .... Batavia.
Henny, Mr. C. G. J. .... ,,
Hille, J. W. van .... Weltevreden.
Hummel, J. C. .... Semarang.
Jacob, W. 's .... Soerabaja.
Jongh Hzn., W. de .... ,,
Ketner, H. .... Tandjong Balei. Asahan.
Kinderen, J. R. der .... Batavia.
Kolff, Mr. L. A. C. .... ,,
Kropveld, Mr. D. C. J. H. Soerabaja.
Kuile, B. ter .... ,,
Leyssius, Jhr. H. Th. ...... Malang.
Linde, K. v. d. .... Soerabaja.
Middelberg, E. .... Banka. Soengei Liat.
Milo, A. H. R. .... Buitenzorg.
Moor, G. J. de .... Soember Kerta, Malang, Pasoeroean.
Mulert, F. E. Baron
Ottolander, F. ...... Pantjoer Sitoebon (Java)
Paets tot Gansoyen, Mr. A... Soerabaja.
Pannekoek, F. L. .... Batavia.
Philipse, H. .... Soerabaja.
Platteeuw, Dr. P. A. .... Semarang.
Rauen, D. .... Magelang.
Roessingh v. Iterson J.Azn., J. W. ...... Batavia (Dept. v. O. en N.)
Schoutendorp, Mr. J. ...... Batavia.
Simon Thomas, Dr. J. H.... Buitenzorg.
Staverman, F. H. .... Riouw. a/b. H. M. Gogh
Stoppelaar Jr., A. de ...... Kali Bak Malang (Java).
Treub, Dr. M. .... Buitenzorg.
Visser, A. .... Soerabaja.
Vos van Nederveen Cappel, J. de Med (Deli).
Walen, F. T. Janette, 2e luit, Genie.
Wolterbeek Muller, I. ...... Batavia.

WEST-INDIE.

Agterberg, F. .... Curaçao.
Bartelink, F. .... ,,
Boekhoudt, W. .... Coronie.
Carst, Mr. P. .... Paramaribo.
Heylidy, Mr. C. J. .... ,,
Hoekstra, C. .... ,,
Jong van Beek en Donk, Jhr. J. O. de .... Curaçao.
Praag, Jacob van .... Paramaribo.
Praag, Mr. I. van .... ,,
Siewertsz v. Reesema, Mr. F. ,,
Wess, Dr. J. van .... ,,

ENGELSCH-INDIE.

Zeilinga Azn., E. A. ...... Rangoon.

BELGIE.

arendrecht, J.	Antwerpen.
ruijn, W. G. F. de	Brussel.
ruyne, Dr. C. de	Gent.
redericq, Prof. Dr. Paul...	,,
eyter, Julius de	Antwerpen.
oevenaar, W.	,,
oste, Adolf	Gent.
ortman, G.	Antwerpen.
eod, Prof. Dr. Julius Mac.	Ledeberg. bij Gent.
aatschappij Zettermanskring	Gent.
eert, H.	,,
arser, S.	Antwerpen.
ebel, G.	,,
meding, H.	,,

DUITSCHLAND.

erns, Dr. A. W. C.	Freiburg i./Baden.
erns, W. B. J.	,,
ruijn, Mej.	
ötz, C. F. G.	Wiesbaden.
eydt, Carl von der	Berlijn.
aeger, F. A. W.	Wiesbaden.
'eelen, J. H. ...	Oberlahnstein a/Rhein.
einshagen, Ernst	Elberfeld.
utgers, J. H.	Düsseldorf.
mith, J. F.	Wiesbaden.
Vaubert de Puiseau, Jhr. Dr. D. H.	,,
Vilmer, C. F. A.	,,
Vinter, A. C. H.	,,
Witkowski—Pleyte, Frau Prof. W.	Leipzig.

ENGELAND.

Gerritsen, H. J.	Londen.
Groeneweg, W.	(Buxton near Manchester, Cambudge House).
Gulik, G. van	Londen.
Havelaar, G.	,,
Huygens, W.	,,
Kiek, L. H.	,,
Ledeboer, A. H.	,,
Maas, H. S. J.	Londen.
Mees Jr., J. H.	,,
Mirandolle, C. P.	,,
Postma, J.	(Broad Green near Liverpool).
Ringelenstein, H. van	Londen.
Roosegaarde-Bisschop, Mr. W.	,,
Santilhano, J. D.	,,
Scheltema Beduin, J. A	,,
Scholten, Joan	,,
Stoop, F. C.	,,
Verge, A. la	,,
Weebers, A.	,,

FRANKRIJK.

Hoogenhuyze, Th. G. van..........	Parijs.
Pennink, Mr. J. F.	,,
Pierson, Joh.	,,
Royen, Mr. H. A. A. van	,,
Son, H. S. van	,,

ITALIE.

Westenberg, Mr. B. O. T. H. ...	Rome.

DENEMARKEN.

Brunings, Mej. B. F.

TURKIJE.

Botter, J. T.	Constantinopel.
Botter, Mevr. Wed. P.	,,
Coomans de Ruiter, Dr. A.	,,
Eichstorff, F. L. von ...	,,
Heffter, E. R.	,,
Heffter, F. G.	,,
Kruyff, A. L. St. Yoost de	,,
Uye Pieterse, Mr. T. J. J. van	,,

ZWITSERLAND.

Buringh Boekhoudt, Dr. H.	Davos Platz.
Plantenga, P.	,,
Vallk, H. L. van der	,,

AZIATISCH TURKIJE.

Sturler, Jhr. J. E. de	Smyrna.

ENG. INDIE.

Ali Cohen, E. S.	Singapore.
Blank, H. de	,,
Dinter, J. A. van	Penang.
Engel, L.	Singapore.
Kempen, J. W. van	,,
Luijter, J. de	,,
Mul, C. C.	,,
Roos Jr., C. F. T.	,,
Stadt, J. W. van de..........	Singap
Walree, E. D. van	,,
Woude, W. van der	Rangoon.

NOORD-AMERIKA.

Pennink, E. J. F.	San Francis
Tex, H. P. G. den	Brookly
Wertheim, G. A.	New-Yor

PERZIE.

Roelofsz, B. J.	Fabri
c/o. Groeneweg Dunlop & Co.	

VERSLAG

VAN HET HOOFDBESTUUR DER



Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging

OVER

1903.

Met Bijlagen.

GEDRUKT BIJ J. H. DE BUSSY, AMSTERDAM.

VERSLAG

VAN HET HOOFDBESTUUR DER

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging

OVER

1903.

Met Bijlagen.

GEDRUKT BIJ J. H. DE BUSSY, AMSTERDAM.

De ondergeteekende ....

wenscht in te teekenen op

DE ZUID-AFRIKAANSCHE POST

(Weekblad gewijd aan Zuid-Afrikaansche aangelegenheden en aan Hollandsch-Afrikaansche belangen van handel en verkeer).

tegen den abonnementsprijs van f 4.— per jaar, betaalbaar éene maand na dagteekening.

Woonplaats en Datum: ***Handteekening:***

....

Aan de Administratie van

DE ZUID-AFRIKAANSCHE POST,

Heerengracht 254, AMSTERDAM.

, den 190 .

Ondergeteekende ...

wonende ... *wenscht, tot wederopzeggens toe, Lid te worden van de „Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging", tegen een jaarlijksche contributie van *)* ... *Gulden.*

*) **Minimum ƒ 3.—**

Gelieve dit biljet ingevuld te zenden aan PAUL DEN TEX, Leidschegracht 10, Amsterdam of

INHOUD.

BIJLAGEN.

Aan de Leden der

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Het Hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging heeft de eer U hierbij verslag uit te brengen omtrent den toestand der Vereeniging gedurende het jaar 1903.

Volgens rooster traden in het jaar 1903 af de heeren Mr. J. B. LOMAN, EVERT J. VAN GORKOM, Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN, Dr. J. TH. DE VISSER en K. F. VAN DEN BERG. Bovendien had de Algemeene Vergadering nog te voorzien in de vacature, ontstaan door het bedanken van den heer CHARLES BOISSEVAIN; voor welk zestal zetels door het Hoofdbestuur de volgende dubbeltallen, volgens art. 8 der statuten, waren aanbevolen: **Bestuur.**

Mr. J. B. LOMAN, Haarlem, (aftr.) & D. W. STORK, Hengelo; EVERT J. VAN GORKOM, 's Gravenhage, (aftr.) & H. J. E. WENCKEBACH, Heerlen; Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN, Amsterdam, (aftr.) & Mr. K. ZWAARDEMAKER, Bussum; Dr. J. TH. DE VISSER, Amsterdam, (aftr.) & Ds. O. SCHRIECKE, Enschede; K. F. VAN DEN BERG, Amsterdam, (aftr.) & H. J. EMOUS, Amsterdam; Prof. Dr. C. H. TH. BUSSEMAKER, Groningen & C. W. Graaf VAN LIMBURG STIRUM, Arnhem.

Van het Bestuur der afd. Groningen was evenwel kort vóór de Algemeene Vergadering bericht ingekomen dat Prof. Dr. C. H. TH. BUSSEMAKER een eventueele benoeming niet wenschte te aanvaarden, van welk bericht aan de Vergadering mededeeling gedaan werd.

De uitslag der gehouden verkiezing was dat de vijf

aftredenden werden herkozen en C. W. Graaf van Limburg Stirum als nieuw lid van het Hoofdbestuur werd benoemd.

Tot ons leedwezen meende de Heer van Limburg Stirum voor deze benoeming te moeten bedanken, zoodat het Hoofdbestuur dit jaar onvoltallig was en bleef bestaan uit de veertien leden, reeds in ons vorig jaarverslag vermeld.

Het Bureau van het Hoofdbestuur onderging eenige wijziging, doordat de Heeren G. A. A. Middelberg (*Voorzitter*) en Mr. J. B. Loman (*Penningmeester*) weder uit het buitenland terugkeerden en de waarnemende bestuursleden J. A. Wormser en K. F. van den Berg dientengevolge weder uit het Bureau traden. Aangezien echter de *penningmeester* spoedig wederom naar Zuid-Afrika moest vertrekken, achtte hij het beter zijne functie in de Hoofdbestuursvergadering van 21 Juli 1903 neder te leggen, waarop de Heer K. F. van den Berg tot *penningmeester* werd benoemd. De Heer Paul den Tex bleef met het *secretariaat* belast. De Heer J. Floor Jr. bleef met groote toewijding als *adjunct-penningmeester* het Bureau ter zijde staan. De Heer C. V. van Bemmel werd in September als gesalarieerd *adjunct-secretaris* aangesteld, een regeling die den goeden gang van zaken zeer bevordert.

Het Bureau bleef geregeld één-maal per week bijeenkomen en ook dit jaar werden deze vergaderingen door den gedelegeerde van het Ned. Bijstandsfonds, het lid van het Hoofdbestuur Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen bijgewoond, wiens adviezen door het Bureau op hoogen prijs werden gesteld.

Een aanvankelijk als proef genomen maatregel, die sedert bestendigd werd, was het geregeld één maal per maand bijeenkomen van het Hoofdbestuur, waardoor een spoediger behandeling der loopende zaken kon verkregen worden.

Volgens rooster treden dit jaar af de Heeren P. R. Mees, J. A. Wormser, A. S. van Reesema, Prof. Mr J. de Louter

en Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE, zoodat, met de hierboven genoemde vacature, aan de Algemeene Vergadering zes dubbeltallen zullen worden aanbevolen.

Correspondenten.

Ook dit jaar bleven wij in correspondentie met de Commissies van het Nederlandsch Bijstandsfonds te Pretoria en te Bloemfontein, die ons voorlichtten omtrent wenschen en behoeften in Transvaal en Oranjerivier.

De op Zuid-Afrika betrekking hebbende blauwboeken werden ons wederom door vriendelijke tusschenkomst van den Heer H. S. J. MAAS, Consul-Generaal der Nederlanden te Londen, voor ons archief toegezonden. Wij zijn den Heer MAAS voor zijne vriendelijke bemiddeling zeer dankbaar.

Leden.

Het is met groot leedwezen, dat wij eene belangrijke vermindering van het aantal onzer leden moeten constateeren. Waren zéér velen in den lande bereid lid onzer Vereeniging te worden, toen de oorlog in Zuid-Afrika uitgebarsten was en wij daar slechts materieele nooden konden lenigen, nu onze stamverwanten onze hulp dubbel noodig hebben in hunnen zwaren strijd voor het behoud hunner taal, ontzeggen vele leden ons hunnen verderen steun, en verminderen daardoor de krachten onzer Vereeniging om door financieele hulp de Boeren voor verengelsching van hun ras te behoeden. Is het behoud van onze taal in Zuid-Afrika dan niet evenzeer een Nederlandsch als een Afrikaansch belang en zijn de luttele drie gulden contributie voor dit doel niet wèl besteed?

Dr. N. MANSVELT heeft zich op uitnoodiging van het Hoofdbestuur bereid verklaard overal in Nederland, door het houden van lezingen, op deze groote taak, voor onze Vereeniging weg gelegd, te wijzen en het is te betreuren, dat slechts weinige afdeelingen dezen, als oud-Superintendent van Onderwijs der Zuid-Afrikaansche Republiek zoo zeer bekenden, spreker hebben uitgenoodigd.

De ledenlijst [1]) telt ditmaal 5364 namen, tegen 6178 het vorig jaar.

Afdeelingen.

Om het aantal onzer afdeelingen niet verder te laten inkrimpen, maar zoo mogelijk de tot stand koming van nieuwe afdeelingen te bevorderen, kwamen wij met den Heer H. J. ENDENDIJK te Amersfoort overeen, dat hij op verschillende plaatsen propaganda-lezingen zou houden, daarbij de aanwezigen opwekkende een afdeeling der Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging te vormen. Niettegenstaande wij de medewerking onzer bestaande afdeelingen inriepen, en de Heer ENDENDIJK met verschillende leden onzer Vereeniging, niet tot eene bepaalde afdeeling behoorende, in correspondentie trad, en bovendien in Amersfoort en Sneek lezingen hield, bereikte hij het doel niet, en verzocht ons van zijn mandaat ontheven te worden.

In plaats van de beoogde vermeerdering, valt eene vermindering van het aantal afdeelingen te constateeren. Uit Almelo en den Helder ontvingen wij bericht dat in ledenvergaderingen besloten was de afdeelingen op te heffen.

Uit de volgens § 3 der algemeene Regelen ingezonden Jaarverslagen stippen wij hieronder de belangrijkste punten aan:

Amsterdam. Geconstateerd moet worden, dat bij voortduring het aantal leden afneemt. Thans bedraagt dit ongeveer 590. Het afdeelingsbestuur heeft, mede in verband daarmede, getracht, door verspreiding van betere inzichten in de heerschende toestanden in, en verwachtingen van de toekomst van Zuid-Afrika, de belangstelling te

[1]) De Secretaris, Leidschegracht 10, Amsterdam, verzoekt beleefd opgave van drukfouten of onjuistheden in de ledenlijst voorkomende.

doen verlevendigen. Het heeft daartoe in zeer ruimen kring doen rondzenden een in brochurevorm gedeeltelijk omgewerkten herdruk van een aantal in de „Nieuwe Courant" verschenen artikelen, waarvan het den inhoud zeer juist achtte. Het Hoofdbestuur droeg een gedeelte der daaraan verbonden onkosten.

In den heer EMOUS vond het afdeelingsbestuur een groote aanwinst, daar deze met zijn groote liefde voor de zaak die wij voorstaan, door zijn kennis en relatiën, de juiste man is, dien wij behoeven.

Met het oog op den heerschenden finantieelen toestand achtten wij het niet raadzaam dit jaar weder een collecte te houden.

Stud. afd. Amsterdam. Geen verslag ontvangen.

Apeldoorn. Het aantal leden bedroeg ult°. December 118, benevens 45 begunstigers. Een dames-comité belastte zich met het verzamelen van goede Hollandsche lectuur en kon begin 1904 een achttal flinke kisten afzenden. Gesteund werd eene bijeenkomst op 19 Februari ten gunste der Kaapsche rebellen, die netto *f* 175 opbracht. Het woord voerden de Heeren C. J. BOTHA, C. D. AUCAMP en W. A VAN DER VEEN. Evenzoo werd steun verleend aan eene lezing die door de Heeren F. W. REITZ en D. W. BRESLER zou gehouden worden op den 1sten Mei. De Heer REITZ werd door ongesteldheid verhinderd te komen, doch in zijn plaats gaf JACK HINDON eenige herinneringen uit den oorlog ten beste. Voor Studiefonds en Voorschotkas werd voorts propaganda gemaakt.

Arnhem. Sedert het vorig jaar hebben bedankt, zijn vertrokken en overleden 24 leden, terwijl vijf nieuwe leden werden ingeschreven en derhalve de afdeeling Arnhem thans telt 204 leden.

Assen. Geen verslag ontvangen.

Breda en Omstreken. Door verflauwende belangstelling kromp het ledental. Den 11en Maart hield CHR. BOTHA een lezing over den opstand in de Kaapkolonie. Hulp werd aan eenige vak- en ambachtslieden verleend in voorbereiding van emigratie naar Zuid-Afrika, doch door de ontmoedigende berichten zagen ten slotte bedoëlde personen van emigratie af. In het bestuur kwam geen verandering; de *Secretaris* was maanden lang door ongesteldheid verhinderd zijne functie te vervullen, de *Penningmeester*, de Heer EEKHOUT, nam met groote welwillendheid deze taak op zich.

Bussum. Het ledental bedraagt thans 43. In het afgeloopen jaar werden geene vergaderingen gehouden en viel ook niets belangrijks in de afdeeling voor.

Delft en Omstreken. Het aantal leden daalde tot 81, het aantal begunstigers tot 88. Op 29 Januari en 27 April werden bestuursvergaderingen gehouden, ledenvergaderingen op 12 Februari en 18 Mei. De werkzaamheden der afdeeling bestonden ook dit jaar voornamelijk in het verleenen van steun aan personen uit Zuid-Afrika die, tengevolge van de gebeurtenissen aldaar, in ongelegenheid zijn gekomen.

Stud. afd. Delft. Geen verslag ontvangen.

Deventer en Omstreken. Het ledental bedraagt 119. In hoofdzaak hield de afdeeling zich bezig met het verzamelen en verzenden van lectuur voor Zuid-Afrika.

Doetinchem en Omstreken. Eene Algemeene Vergadering in Maart en twee bestuursvergaderingen werden gehouden. In Mei ging van het afdeelingsbestuur een circulaire uit,

wijzende op het groote belang dat in Zuid-Afrika het Hollandsch de landtaal blijve, en opwekkende alle pogingen om de verengelsching van het nu overwonnen volk tegen te gaan, krachtig te steunen.

Dordrecht en Omstreken. Ter vervanging van den Heer P. J. DE KANTER, die wenschte op te houden lid en voorzitter van het Bestuur te zijn, werd door de afdeeling tot voorzitter gekozen de Heer Dr. H. J. DE GRAAF.

De Heer F. STOOP nam de plaats in van den Heer L. VAN LIER, die naar elders vertrok; terwijl in twee vacatures, ontstaan door de uittreding der Heeren WIJERS en DICKE, door de eerstvolgende ledenvergadering zal moeten voorzien worden.

Het ledental verminderde met vier door overlijden, met twee door opzegging van het lidmaatschap, en met vier door verandering van woonplaats.

De motie der afdeeling, als getuige, hoe bij haar, met de nooddruft van vele Afrikaander gezinnen bewogen, de hulp inroepende stem van Mevrouw KOOPMANS-DE WET weerklank gevonden had, noch de circulaire aan de zusterafdeelingen gezonden, naar aanleiding der verklaringen van het Hoofdbestuur, behoeft in dit bestek meer dan een korte vermelding. De leden van het Bestuur, tot het in ontvangst nemen van giften gaarne bereid, hadden het voorrecht een bedrag van *f* 518.35 met inbegrip van *f* 100.— door vriendelijke bemiddeling van den Heer H. KRABBE ontvangen van de afd. Twente der Nederl. Mij. v. Tuinb. en Plantk., naar Zuid-Afrika te kunnen remitteeren. Overigens was de arbeid der afdeeling tot werkzaamheden van huishoudelijken aard, en — waar gevraagd — het verleenen van steun aan wie daarop aanspraak mochten maken, beperkt.

Enschede en Omstreken. Het aantal leden dezer afdeeling

bedraagt 115, waarvan 10 in het naburige Gronau (Duitschland) woonachtig zijn.

Steun werd verleend aan het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche studenten.

Gorinchem en Omstreken. Geen verslag ontvangen.

's-Gravenhage. Was in het vorig jaar het ledental dezer afdeeling niet toegenomen, in 1903 is het zelfs eenigszins verminderd, voornamelijk tengevolge van overlijden of vertrek naar elders. Toch mocht de afdeeling met vrucht werkzaam zijn in meer dan eene richting. Het grootste en moeilijkste deel dier werkzaamheden kwam voor rekening van het Dames Sub-Comité, dat in verband met de gewijzigde omstandigheden zijne bezigheden in eenigszins veranderde richting voortzette. Ondersteuning werd verleend aan krijgsgevangenen en aan eenige door den oorlog uit Zuid-Afrika verdreven gezinnen welke nog niet in de gelegenheid waren derwaarts terug te keeren; in talrijke nooden heeft het Sub.Comité ondanks zijne bescheiden middelen kunnen voorzien. Geldelijke bijdragen werden voorts gezonden aan generaal De Wet, aan de commissie voor vee-uitvoer naar Zuid-Afrika en aan het Taalfonds.

In verband met het verzoek om steun van het Studiefonds heeft het afdeelingsbestuur aan de leden eene circulaire toegezonden waarbij eene jaarlijksche bijdrage van *f* 1.—, boven de gewone contributie, voor genoemd fonds werd verzocht. Tegenover zeer enkele leden die over deze circulaire ontstemd waren en daarin aanleiding vonden om voor hun lidmaatschap te bedanken, mag er met voldoening op worden gewezen dat het denkbeeld vrij algemeen met sympathie werd begroet en dat van een aantal leden de toezegging van eene hoogere bijdrage dan de voorgestelde of belangrijke giften in eens werden ontvangen.

Groenlo. Geen verslag ontvangen.

Groningen. Voor het Rotterdamsche Comité voor verzameling van Hollandsche lectuur voor Zuid-Afrika en voor de school van den Heer J. VAN BRUGGEN te Braamfontein werden door eene commissie met groot succes boekwerken verzameld en verzonden. Het afdeelingsbestuur kon zich niet vereenigen met de zienswijze van het Hoofdbestuur om *f* 200,000.— beschikbaar te stellen voor de oprichting der voorschotkas en liet ter Algemeene Vergadering dan ook een woord van protest hooren. Vieren-vijftig leden verklaarden zich op aansporing en in navolging van de Haagsche afdeeling bereid *f* 1.— boven de gewone jaarlijksche contributie te storten voor het studiefonds. Het ontbonden comité te Haren schonk bovendien *f* 33.16½ voor dit doel. Naar aanleiding van eene oproeping van Mevrouw KOOPMANS—DE WET werd op eene annonce in de couranten ruim *f* 200.— gecollecteerd en aan haar overgemaakt. Voor de kostelooze openbare leeszaal werd door het Hoofdbestuur een abonnement op de Volksstem genomen.

Haarlem. Het ledental verminderde gedurende 1903 met 12 leden en bedraagt thans 107. Door het bedanken van den waarnemenden voorzitter, tevens penningmeester, kwam er in het bestuur eenige wijziging.

Den Helder. De belangstelling verminderde en vele leden bedankten. In eene vergadering van 22 December 1903 werd besloten de afdeeling op te heffen.

Hengelo, Borne, Delden. Het ledental dezer afdeeling verminderde slechts met 3. Door ruime verspreiding van de circulaire der Commissie tot inzameling van boeken voor Zuid-Afrika konden 4 kisten (circa 1000 kilo netto)

goed bruikbare boeken aan genoemde Commissie toegezonden worden. Dertien leden der afdeeling verbonden zich tot eene jaarlijksche bijdrage aan het Studiefonds. Van de afd. Twente der Ned. Mij. voor Tuinbouw en Plantkunde werd een gift ontvangen van *f* 100.— als opbrengst eener te Enschede gehouden bloemen-bazar, ter afdraging aan Mevrouw KOOPMANS-DE WET.

Kinderdijk en Omstreken. Geen verslag ontvangen.

Leiden en Omstreken. Het ledental verminderde van 250 tot 213. Het afdeelingsbestuur leed een groot verlies door het overlijden van den Heer J. H. DONNER, die sedert de oprichting daarvan deel uitmaakte. Dr. E. F. VAN DE SANDE BAKHUYZEN werd tot lid van het bestuur gekozen. Van de uit Zuid-Afrika uitgewekenen, die in vorige jaren eenige onderstand genoten, is nog slechts één in Leiden woonachtig. Deze heeft vast werk gevonden en kan thans in de behoeften van zijn gezin voorzien. Aan de Commissie voor Vee-uitvoer werd *f* 100.— geschonken en in een door Generaal BOTHA gesloten leening twee aandeelen van *f* 100.— genomen. Bovendien werd £ 2.—.— gezonden aan den Heer S. GAARKEUKEN voor de oprichting eener school te Nijlstroom.

Op 19 Maart hield CHR. BOTHA eene lezing die slecht bezocht werd

Stud. afd. Leiden. Geen verslag ontvangen.

Maassluis en Omstreken. Geen verslag ontvangen.

Middelburg en Omstreken. Het aantal leden daalde van 89 tot 76. Naar aanleiding van een circulaire van den Heer H. BIJLEVELD c. s. werd aan Dr. MANSVELT ten behoeve van P. A. STEENEKAMP afgedragen *f* 20.—. Bijzonders viel in de afdeeling niet voor.

Naarden. Geen ontslag ontvangen.

Nijmegen en Omstreken. Van 190 daalde het ledental tot 130. De twee dames-leden traden uit het afdeelingsbestuur en werden vervangen door de Heeren A. PIJNACKER HORDIJK en E. GERRETSEN. De Voorzitter en de Secretaris werden aangewezen om te trachten van Prof. DE LOUTER inlichtingen omtrent de op te richten Voorschotkas te bekomen, welke genoemd Hoofdbestuurslid met groote bereidwilligheid verstrekte De afdeeling heeft zeven kisten met boeken voor Zuid-Afrika bijeengebracht. Door het Hoofdbestuur is een abonnement op de Volksstem aan de Societeit „Burgerlust", door het afdeelingsbestuur een zelfde abonnement aan de Sociëteit „de Harmonie" aangeboden en dankbaar aanvaard.

Rheden/Rozendaal. Het aantal leden verminderde met vijf en bedraagt thans 56 en 1 begunstiger. De afdeeling besloot jaarlijks *f* 20.– bij te dragen voor het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche studenten.

Ten behoeve van het onderwijs en de kerken in Zuid-Afrika werden door de afdeeling een groot aantal boeken bijeen gebracht.

Rotterdam en Omstreken. Tegen 712 leden in het vorig jaar, geeft de ledenlijst 628 namen aan. Menigmaal werd in het afgeloopen jaar de hulp der afdeeling ingeroepen voor hulpbehoevende Afrikaanders en Oud-Hollanders. Ook voor de terugreis naar Afrika van gezinnen, waarvan de kostwinners weder een betrekking in Zuid-Afrika gekregen hadden, verleende de afdeeling eenige malen steun. Naar aanleiding van de bede om hulp van Mevr. KOOPMANS – DE WET en Miss HOBHOUSE bracht de afdeeling *f* 2215.– bijeen; aan de Vereeniging „Hollandia" te Kaapstad werd een jaarlijksch bedrag van £ 5.–.– toegezegd. Een

deputatie van drie afgevaardigden der krijgsgevangenen van de Bermuda's werd door de afdeeling ontvangen en gesteund. De Commissie tot uitzending van Hollandsche lectuur ontving voor de kosten van vracht enz. een bijdrage uit de afdeelingskas van *f* 100.— ; eveneens werd bijgedragen voor de studie van twee Transvaalsche jongelieden, die hier te lande hun opvoeding voltooien. Een toelage van £ 5.—.— per maand, later in overleg met den Heer WOLMARANS op £ 10.—.— gebracht, werd voor een dorpsschool, door tusschenkomst van leden van het Christ. Nationaal Schoolbestuur te Pretoria, bestemd. Ook het Studiefonds hier te lande wordt krachtig gesteund, vooral door het maken van propaganda.

Scheveningen en Omstreken. Wegens vertrek naar Amsterdam trad de Heer Ds. G. MANSVELT uit het bestuur, in welke vacature nog niet is voorzien. Tengevolge van verflauwde belangstelling en het gevoel van behoefte aan steun en leniging van nooden in eigen omgeving, verminderde het ledental met 22 zoodat het thans 63 bedraagt.

Schiedam en Omstreken. Deze afdeeling is een der weinigen, wier ledental ongeveer stationnair bleef. Naast meerdere bestuursvergaderingen werden twee slecht bezochte ledenvergaderingen gehouden. 21 April 1903 werd het Z. Afr. Te Huis gesloten, na gedurende één jaar 10 volwassenen en 13 kinderen gehuisvest te hebben. Voeding en kleeding, Lager onderwijs, Godsdienst onderwijs en muziekonderricht aan de kinderen, en vak-onderricht aan één volwassene en één jongeling, alles werd gratis verstrekt, evenals geneeskundige behandeling en artsenij-levering. Van de door het Hoofdbestuur beschikbaar gestelde *f* 2000.— behoefde slechts de helft opgenomen te worden en van het saldo der onkosten-rekening, groot *f* 42.73½

werd *ƒ* 40.— aan de Commissie voor vee-uitvoer gezonden. Aan de leestafels der beide societeiten werd een exemplaar van de Bussy's Exportblad aangeboden, en tevens medegewerkt om goede lectuur voor Zuid-Afrika bijeen te brengen. In navolging van de afdeeling 's Gravenhage gaven 13 leden gehoor aan het verzoek om *ƒ* 1.— boven de gewone contributie voor het studiefonds af te staan.

Utrecht en Omstreken. Het ledental bedraagt thans 291. De voorzitter mocht van generaal BOTHA een schrijven ontvangen hem meldende de goede ontvangst van een wissel ad £ 87.19.9 zijnde de opbrengst der gehouden inzameling voor de leniging van den nood onder de Boeren na den oorlog, verder inhoudende:

„Wil den oprechten dank aan alle gevers overbrengen, „woorden genoeg om U te bedanken kan ik niet vinden, „want de Nederlanders heb oprecht getoond dat zij ons „beste vrienden in ons dagen van armoede is geweest, „en de steun in liefde ons betoond kunnen wij nimmer „vergeten, het is juist hun finantiëele hulp op den regten „tijd verleend dat ons arme volk weder aanhielp, en die „duizende hongerige weder voedsel verschaffen, en deze „som komt net weder op den regten tijd, om van de „onlangs uit Indië teruggekeerde krijgsgevangenen te „helpen, die broodloos, zonder huis, werk of kost zitten. „Met de grootste bereidwilligheid zal ik Uw opdracht „uitvoeren.

„Wij hebben al maanden lang zware ziekte van koorts „gehad doch nu ga het geheel beter, leven hier is bitter „duur, en wij Boeren hebben maar weinig te doen „wegens de zware droogte heb ons nog niets op de plaatsen „konden doen, maar nu zijn de mielie oogst veel belovend, „en zelfs heb wij groenten en aardappelen voldoende.

„Wij zullen ons geloof vast houden en de God onze „vaderen danken en bidden ons vrienden in Nederland

„dubbel te zegenen voor de milde hulp die wij van tijd „tot tijd ontvangen. nogmaals hartelijken dank."

Winterswijk en Omstreken. Het grootste deel der leden dezer afdeeling hebben voor het verdere lidmaatschap bedankt Vergaderingen zijn in 1903 niet gehouden.

Zutfen. Geen verslag ontvangen.

Zwolle en Omstreken. De afdeeling besloot op haar Jaarvergadering in principe zich aan te sluiten bij het protest van de afdeeling Amsterdam tegen de gift uit het oorlogsfonds aan de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas. Een bedrag van *f* 50.— werd afgestaan aan het Studiefonds. Het voornemen van het afdeelingsbestuur om geld bijeen te brengen voor de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas werd in overleg met het bestuur dier instelling, voorloopig niet ten uitvoer gebracht.

Rekening en Verantwoording.

De Commissie belast met het nazien der Rekening en Verantwoording van den penningmeester over het jaar 1902, bestaande uit de Heeren J. H. A. A. Kalff, Mr. H. J. Tasman en E. Bruchner (leden) en Mr. P. W. de Koning. R. W. J. C. van den Wall Bake en F. van Poppelen Jr. (plaatsvervangende leden), bracht ter Algemeene Vergadering van 28 Mei 1903 bij monde van den Heer E. Bruchner verslag uit over hare bevinding.

Bij acclamatie besloot de vergadering, op voorstel der genoemde Commissie, aan den penningmeester, onder dankzegging voor het beheer, décharge te verleenen.

Voor het nazien der boeken over 1903 werden door de Algemeene Vergadering benoemd de Heeren Mr. E. J. Everwijn Lange Jr. (Amsterdam), Jhr. Mr. J. E. Huydecoper van Maarsseveen en Nigtevecht (Utrecht) en Mr. G. W. C. Pliester (Arnhem) tot leden en de Heeren Dr. D. C. Hesse-

LING (Leiden), ED. DE LANOY (Haarlem) en H. SALOMONSON Gzn. (Almelo) tot plaatsvervangende leden. Met uitzondering van den Heer H. SALOMONSON Gzn., verklaarden allen zich bereid deze taak op zich te nemen.

Bij de als bijlage tot dit verslag opgenomen Rekening van 1903 geeft de penningmeester de volgende toelichting:

De rekening over het jaar 1903 vertoont, wat de gewone inkomsten en uitgaven betreft, slechts weinig verschilpunten met die over het voorafgaande jaar.

De contributies hebben ƒ 580.21 minder opgebracht; aan giften werd ƒ 500 ontvangen tegen ƒ 421.20 in 1902. Eene vergelijking van de cijfers der geinde contributies blijft intusschen altijd eenigszins onjuist, daar de bijdragen der verschillende afdeelingen over het algemeen vrij onregelmatig aan het Hoofdbestuur afgedragen worden.

De algemeene onkosten waren iets hooger in verband met grootere uitgaven voor drukwerk. Ook aan boekzendingen naar Zuid-Afrika werd iets meer besteed. Bovendien werd de rekening bezwaard door de betaling van eenige kosten, welke bleken nog verschuldigd te zijn geweest voor de ontvangst der Boeren Generaals in 1902.

Op de rekening 1902 behoorde feitelijk eveneens thuis de ƒ 100 kantoorhuur van het Informatiebureau. De besparing op de kosten van dit bureau, als gevolg van de gewijzigde inrichting sedert Februari 1903, is dus in werkelijkheid grooter dan de rekening over het afgeloopen jaar aantoont.

Tegenover deze besparing staat de hervatting der jaarlijksche subsidie aan de Voorschotbank voor Zuid-Afrika, welke gedurende den oorlog, toen de Voorschotbank tot werkeloosheid gedwongen was, tijdelijk niet uitbetaald werd,

Tot de buitengewone uitgaven in 1903 behooren alleen de subsidie van ƒ 2000 aan het Persbureau van het Algemeen Nederlandsch Verbond, reeds in het vorig verslag vermeld, en eene extra bijdrage van ƒ 500 aan het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten.

In het geheel werd dus in het afgeloopen jaar minder uitgegeven dan ontvangen, en konden de kasmiddelen wederom versterkt worden.

Evenals ten vorigen jare zijn in het saldo per 31 December j.l. opgenomen de gelden, indertijd uit het Oorlogsfonds ontvangen en bestemd voor twee extra beurzen aan hier te lande studeerende Zuid-Afrikaansche jongelieden. Daarvan was op dien datum, buiten de eerst in 1904 ontvangen rente, nog een bedrag van ƒ 5560 aanwezig, hetgeen dus niet als het eigendom der Vereeniging te

beschouwen is. Houdt men bovendien rekening met een bedrag van *f* 235.90, dat nog over 1903 verschuldigd was, als bijdrage in de administratiekosten der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, dan blijkt dat het loopende jaar aangevangen werd met een batig saldo van ongeveer *f* 8500.

Het effectenbezit der Vereeniging bestaat uit:

4	à	*f* 1000.—	Oblig.	3 % Nederland.	
1	„	„ 100.—	„	3 % „	
2	„	„ 1000.—	„	3½ % Mij. tot Expl. van Staatssp. 1891.	
1	„	„ 1000.—	„	3½ % „ „ „ „ „ 1887.	
3	„	„ 1000.—	Pandbr.	3½ % Rotterdamsche Hyp. Bank.	
3	„	„ 1000.—	„	3½ % Hollandsche „ „	
3	„	Kr. 2000.—	Oblig	3 % Oostenr. Locaal Spoorweg Mij	
45	„	*f* 100.—	Aand	Voorschotbank voor Zuid-Afrika.	
11	„	„ 600.—	„	Witwatersrand Mij. Elsburg B.	waardeloos.
3	„	£ 100.—	„	Algemeene Expl en Bouw Mij.	waardeloos.
4	„	„ 50.—	„	M. Franken.	waardeloos.
1	„	*f* 500.—		Renkumsche Gasfabriek	

welke fondsen bewaard worden door de Labouchère Oyens & Co's Bank.

Commissie van Emigratie en Informatie-Bureau.

De Secretaris van het Informatie bureau, de Heer D. R. van Urk, brengt het volgende jaarverslag over 1903 uit:

In het laatst van 1902 en in het begin van 1903 ontving onze Commissie bericht, dat in Zuid-Afrika „een gouden tijd" was aangebroken, en deden in verschillende dagbladen optimistische berichten de ronde omtrent Zuid-Afrikaansche toestanden. Dit had natuurlijk grooten invloed op velen, die daardoor aangelokt, inlichtingen kwamen inwinnen hoe het best Zuid-Afrika, en vooral Transvaal bereikt zou kunnen worden. Werden er vóór den oorlog geen hindernissen in den weg gelegd om Transvaal te bereiken, thans waren de emigranten aan vele formaliteiten gebonden. Slechts 35 Nederlanders per maand, die aan alle eischen van een permitaanvrage konden voldoen, werden in Transvaal of Oranjerivierkolonie toegelaten; honderden waren niet in staat zulk eene permitaanvrage volledig in te vullen, omdat het hun onmogelijk was den naam van een werkgever

in eene dier kolonies, bereid den betrokkene in dienst te nemen, op te geven, zonder welke opgave de aanvrage om een permit niet in overweging genomen werd. Om hierin eenigszins tegemoet te komen heeft ons bureau aan de verschillende werklieden lijsten, bevattende vele namen van werkgevers in Zuid-Afrika, uitgereikt; tot deze werkgevers konden zij zich richten, om in geval van een gunstig antwoord de permitaanvrage volledig te kunnen invullen. Deze wijze van werken had inderdaad eenig succes, aangezien een aantal werkgevers in Zuid-Afrika aan enkele werklieden toestonden hun naam op de aanvrage in te vullen, tengevolge waarvan zij permit verkregen. Dat vele personen niet het verschil kenden tusschen een permit en een permitaanvrage, is ons ten duidelijkste gebleken uit veler vreugde bij het ontvangen van een blanco permitformulier van het Ministerie van Buitenl. Zaken, welke daarin een *permit* meenden te zien. Hunne verkeerde opvatting was dan eene groote teleurstelling. Alhoewel de waarn. Consul-Generaal der Nederlanden te Pretoria in September 1902 meldde dat deze formaliteiten een tijdelijk karakter droegen, toch werden zij met onverbiddelijke gestrengheid het geheele jaar 1903 gehandhaafd.

Dat in verband met de berichten omtrent den gunstigen toestand in Z. A. vooral vele werklieden in de bouwvakken zich tot ons Bureau wendden om voorlichting, hulp en raad behoeft nauwelijks gezegd. In dit jaar hebben zich 1290 personen, mondeling of schriftelijk, tot ons Bureau, gewend, waarvan circa ¼ timmerlieden en metselaars, en voorts schilders, smeden, metaaldraaiers, letterzetters, loodgieters enz. (een veertigtal beroepen en bedrijven). Hoevelen er van dit aantal vertrokken zijn is niet mede te deelen. Zeker is het dat tot September elke wekelijksche boot gemiddeld 25 Nederlanders naar Zuid-Afrika bracht. Het ligt voor de hand dat er onder het getal van 1290

ook· velen waren, die niet, of in mindere mate in aanmerking kwamen voor emigratie, o. a. hebben wij aan een 30-tal *kantoorbedienden*, en aan een 10-tal grondwerkers de emigratie ten sterkste ontraden.

In het voorjaar kwam eene aanvrage uit Kaapstad om twee letterzetters bij onze Commissie in, waaraan wij gaarne voldeden, door uitzending van een bekwaam vakman uit Haarlem, en een uit den Haag. In het geheel hebben zich 76 letterzetters laten inschrijven, maar aangezien de kans op plaatsing voor Nederlandsche letterzetters in Z.-A. vrij beperkt is, hebben wij allen afgeraden *op goed geluk* te vertrekken, maar hun aanbevolen zich vooraf te overtuigen of er zetters konden worden geplaatst. Het dagblad „Ons Land" te Kaapstad plaatste een achttal, het weekblad „De Stem" te Burgersdorp, op onze aanvrage, twee letterzetters.

In den zomer kwam uit Utrecht het verzoek tot ons om voor Middelburg (Kaapkolonie) twee dienstboden en drie winkelbedienden uit te zenden. Wij meenden de besten uit de velen, die zich hadden aangemeld, te hebben uitgekozen op grond van de verkregen gunstige informatiën.

Tot ons leedwezen hebben de twee dienstboden niet aan de verwachting beantwoord; daarentegen legden wij met de winkelbedienden meer eer in.

Meermalen hebben wij in onze verslagen er op gewezen hoe snel de toestanden in Zuid-Afrika kunnen veranderen. Na de hoogst gunstige berichten in den beginne van het jaar omtrent de arbeidsmarkt, vooral wat de bouwvakken betreft, togen vele werklieden naar Zuid-Afrika. Met uitzondering van weinigen, die een permit hadden weten te bemachtigen, bleven allen in de Kaapkolonie, waar ook veel werk in die vakken werd gevonden.

Spoedig werd de arbeidsmarkt echter overvoerd, terwijl bovendien, door het nà korte opleving, weder kwijnen van den algemeenen toestand, voor de later gekomenen een

moeielijke tijd aanbrak en onze Commissie in het algemeen verdere emigratie moest tegengaan.

Evenwel blijft een schier onbegrensde behoefte aan goede dienstboden in Zuid-Afrika bestaan, zonder dat onze commissie aan de vraag ook maar eenigermate kan voldoen.

Namens de Commissie van Emigratie.
D. R. VAN URK, *Secretaris.*
Bureau Damrak 95.

Het Bestuur van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten bracht het hier volgende verslag over 1903 aan het hoofdbestuur uit:

Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten.

VERSLAG van Bestuurders van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten over het jaar 1093.

Om te voldoen aan Art. 4 van hun Reglement hebben Bestuurders van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten hierbij de eer U het Verslag aan te bieden hunner verrichtingen gedurende het jaar 1903.

In de samenstelling onzer Commissie kwam geene verandering.

Ook het getal onzer kweekelingen bleef ongeveer hetzelfde.

J. H. Gey van Pittius, die met een toelage, deels van Uwe vereeniging, deels van het Taalfonds studeert, zette zijne studieën in de Rechten én te Leiden én te Londen voort en hoopt weldra Doctoraal-examen Zuid-Afrik. Recht te kunnen afleggen.

J. D. du Toit promoveerde tot Doctor in de Theologie aan de Vrije Universiteit op een proefschrift over het Methodisme en vertrok daarop naar Zuid-Afrika, waar hij nu als predikant werkzaam is.

M. J. Praetorius zette ook zijne studiën voort en slaagde te Londen voor een paar examens. Hij studeert met een beurs van het Studiefonds.

D. G. J. van Hoytema, die met eene toelage van het Taalfonds te Leiden in de Rechten studeert, deed aldaar een welgeslaagd Doctoraal-examen.

L. H. Wagner, met eene toelage van het Taalfonds, is bij afloop van den cursus overgegaan naar de zesde klasse van het Gereformeerd

Gymnasium en hoopt dit jaar zijne Medische studiën alhier te kunnen beginnen.

F. Postma, die met eene toelage van Uwe vereeniging aan de Vrije Universiteit in de Letteren studeerde, is na een welgeslaagd Candidaats-examen in de Letteren, naar Burgersdorp, K. K. vertrokken, waar hem een plaats als leeraar was aangeboden.

W. E. Bok Jr. studeerde met een beurs Uwer vereeniging te Leiden in de Rechten, promoveerde aldaar en zet nu zijne studiën te Londen voort.

G. Bernard Fortuyn, die te Groningen studeerde met een beurs Uwer vereeniging, is aldaar tot Meester in de Rechten gepromoveerd. Tot onze teleurstelling zal hij — zoo ten minste onze informatiën juist zijn — niet naar Zuid-Afrika terugkeeren.

M. Malherbe, die door een beurs Uwer vereeniging wordt gesteund, zette zijne studiën voort, voor zooverre zijn gezondheidstoestand hem dit toeliet.

C. Weilbach en D. Bodenstein, die beiden studeeren van beurzen, door Transvaalsche particulieren vroeger te onzer beschikking gesteid, deden eindexamen en begonnen hunne rechtsgeleerde studiën te Leiden. Een woord van dank aan Rector en leeraren van het Amerfoortsch Gymnasium, die tijd en krachten beschikbaar stelden om hen bij de voorbereiding tot dat examen te helpen, alsook aan Mevr. Meinsma, die met zóó zeer groote toewijding de zorg voor hen beiden had op zich genomen, mag hier niet achterwege blijven.

H. Fourie, die met een beurs Uwer vereeniging studeert, zette te Zwolle onder leiding van Rector en leeraren van het Gymnasium aldaar, zijne studiën voor het eindexamen voort. Hij woont ten huize van ds. A. de Haan.

J. C. Roche Pohl, die met een benrs Uwer vereeniging studeert, zette zijne rechtsgeleerde studiën met succes voort.

P. van Drimmelen, die te Utrecht in de Theologie studeert, en aldaar zijn propaedeutisch examen aflegde, kon, gesteund door eene toelage van het Taalfonds, aldaar zijne studiën voortzetten.

M. Uijtenhoudt, die eenigen tijd krijgsgevangene was op Ceylon, en herwaarts was gekomen om zijne studiën in de Theologie aan te vangen, werd gesteund door een beurs van ons fonds. Hij deed reeds propaedeutisch examen en bereidt zich nu voor het Candidaats-examen aan de Vrije Universiteit voor

Mochten wij het vorig jaar de hoop uitspreken, dat wij dit jaar zouden kunnen getuigen van vooruitgang in elk opzicht, tot op zekere hoogte is die verwachting vervuld.

Niet onbelangrijk zijn onze financiën verbeterd. Een anonyme,

vorstelijke gift van Fl. 10.000 geweerd ons en ook verblijdden ons een paar afdeelingen Uwer vereeniging en tal van afzonderlijke leden met de toezegging van eene grootere of kleinere jaarlijksche bijdrage Wel is de som dier bijdragen niet zóó groot als wij gehoopt hadden, maar wij zijn toch in staat gesteld twee nieuwe beurzen uit te loven — een gevolg óók hiervan, dat wij in overleg met de Heeren LABOUCHÈRE OYENS & Co. onze bezittingen op meer rentegevende wijze hebben belegd

Verbeterd is ook onze verhouding tot Zuid-Afrika, Bij het vernietigen van het zelfstandig bestaan der Zuid-Afrikaansche Republiek werd ook een eind gemaakt aan het bestaan der Beurzencommissie te Pretoria. Wij gevoelden het gemis daarvan zeer. En, daar wij telkens behoefte hadden aan de voorlichting van Zuid-Afrikaners, die op de hoogte waren van land en volk, wendden wij ons tot eenige voormannen, zoowel in de Transvaal, de Oranjerivierkolonie als in de Kaapkolonie, met het verzoek als onze Correspondenten te willen optreden en ons van raad en voorlichting te willen dienen. Met zeer groote bereidwilligheid gingen de Heeren Ds. H. S. BOSMAN, te Pretoria, Mr. J. P. M. HERTZOG, te Bloemfontein, F. C. MALAN, te Kaapstad, Ds. P POSTMA, te Pretoria, Mr. J. C. SMUTS aldaar en Prof. P J. G DE VOS te Stellenbosch op ons verzoek in, waarvoor wij hen ook bij dezen onzen dank brengen, en reeds steunden sommigen hunner ons met hun gewaardeerd advies

Den 14en Nov kwam een door ons hoogelijk gewaardeerd en gaarne aangenomen aanbod van het Coster-Fonds tot ons. Onder zekere voorwaarden werd door dit Fonds een beurs te onzer beschikking gesteld Onmiddelijk trachten wij een geschikt candidaat voor deze beurs te vinden, waarin wij ook slaagden. Wij hopen dat hij. evenals twee anderen, nog tijdig, vóór het begin van den nieuwen cursus hier zal zijn aangekomen.

Reeds meer dan eens hebben wij gemeend met nieuwe candidaten gereed te zijn, maar even vaak sprong de overkomst van zulk een candidaat af door omstandigheden, onafhankelijk van onzen wil Zoo waren twee medische studenten te Dublin geneigd hierheen te komen om hunne studiën voort te zetten. Maar de lange tijd, dien de studie der Medicijnen hier eischt, deed hen van hun plan afzien.

Behalve de genoemde jongelui studeert er nog meer dan een hier te lande voor eigen rekening. Op de opleiding van een hunner houden wij toezicht. Wij meenen echter dat het niet gewenscht is om hierover in dit, waarschijnlijk voor openbaarmaking bestemd, verslag in bijzonderheden te treden.

Met blijdschap hebben wij gezien dat dit jaar bij de begrooting de noodige stappen zijn gedaan om de benoeming van een Hoogleeraar in het Zuid-Afrikaansch recht mogelijk te maken. Moge weldra de benoeming volgen, want wij hebben gegronde reden om aan te nemen dat meer dan een Zuid-Arikaner, die nu nog uitsluitend elders in de rechten studeert, dan herwaarts zal komen

J. H. GUNNING Wzn., *Voorz.*

AMSTERDAM, 14 April 1904. JOH. W. PONT, *Secret.*

Voorschotbank voor Zuid-Afrika.

Kort na het afdrukken van ons vorig Jaarverslag ontvingen wij het Verslag van de Voorschotbank voor Zuid-Afrika over 1902, dat wij hier laten volgen:

Als naar gewoonte hebben wij de eer U verslag te doen van onze werkzaamheden over 1902, waarbij wij tevens de balans en winst- en verliesrekening aanbieden.

Evenals de laatste jaren bepaalden onze werkzaamheden zich uitsluitend tot het ontvangen der gelden van onze voorschotnemers, hetzij hier, hetzij in Pretoria wonende, hunne schuld geheel of gedeeltelijk afbetaalden.

Waarschijnlijk zullen verscheidene voorschotnemers, nu de oorlog geëindigd is, hunne verplichtingen ook verder nakomen en ons remise zenden, terwijl anders de borgen door ons zullen worden aangesproken.

De stand onzer voorschotnemers is als volgt:

	Op 31 December 1901 was door		
34	voorschotnemers verschuldigd	*f*	10229.56
	uitbetaald voor levensverzekeringpremies	„	124,32
	Op 30 Juni en 31 December werden de voorschotnemers voor rente belast met	„	576.21
34	voorschotten	*f*	10930,09
11	„ afbetaald; ontvangen. . .	„	4618,66

Op 31 December 1902 was dus door 23 voorschotnemers verschuldigd ƒ 6311,43

Aan rente hiervoor werd geboekt ƒ 576,21 waarbij gevoegd moeten worden de rente door ons van de Ned. Bank en Credietvereeniging voor Zuid-Afrika ontvangen, zijnde ƒ 660,82. De intrest-rekening geeft alzoo een voordeelig saldo groot ƒ 1237,03.

Het agentschap Pretoria leverde een voordeelig koersverschil van ƒ 17,35 op; wordt hierbij gevoegd het onverdeeld winstsaldo van 1901, dan bedraagt de geheele bruto winst ƒ 1274,80.

De onkosten bedragen ƒ 702,92, latende alzoo een netto winst van ƒ 571,88.

Evenals in vorige jaren, stellen wij U voor geen uitkeering van dividend te doen, maar van dit saldo ƒ 550,— over brengen op de rekening Reserve voor Dubieuse Debiteuren waardoor deze dan klimt tot ƒ 2900,— ; wij vertrouwen, dat U hieraan Uwe goedkeuring wel zult willen willen verleenen.

In de Jaarlijksche Algemeene Vergadering van 12 Mei 1902 werden de aan de beurt van aftreding zijnde Commissaris de heer Mr. J. E. HENNY en het Bestuurslid de heer Mr. J. B. LOMAN herkozen; beide heeren namen hunne herbenoeming aan.

Ons zooeven genoemd Bestuurslid Mr. J. B. LOMAN vertrok na het einde van den oorlog naar Zuid-Afrika.

Uit de van hem ontvangen berichten blijkt ons, dat de heer LOMAN ook onder de tegenwoordige omstandigheden Zuid-Afrika een vruchtbaar veld acht voor emigratie.

Nu bijna het geheele grondkapitaal der Vereeniging weder in contanten aanwezig is, zijn wij in de gelegenheid onze taak weder met kracht op te vatten en tal van emigranten hulp te verleenen.

Voor het tegenwoordige dienen in het bijzonder onder-

wijzers, ambachtslieden en dienstboden weder aan het noodige reisgeld geholpen te worden.

In onze Mei-vergadering van 1902, waar onze vertegenwoordiger de heer A. D. R. BISSCHOP ook aanwezig was, werd door dezen op de wenschelijkheid gewezen om onze rente te verlagen.

Wij geven U in overweging om tot deze verlaging vooralsnog niet over te gaan; de noodzakelijkheid daartoe doet zich niet gevoelen en ons schijnt het wenschelijk den gang van zaken onder de gewijzigde omstandigheden eenigen tijd gade te slaan alvorens tot een dergelijke maatregel over te gaan.

Aan de beurt der periodieke aftreding zijn thans van Commissarissen de heer J. L. CLUYSENAER, van Bestuurderen de heer J. H. A. A. KALFF. Wij zullen U uitnoodigen in deze vacaturen te voorzien, door keuze uit de daarvoor aan te bieden dubbeltallen.

De heer Mr. H. P. G. QUACK ziet zich, om hem persoonlijk rakende reden, tot zijn leedwezen genoodzaakt voor het lidmaatschap der Directie te bedanken. In zijn vervanging zal door U moeten worden voorzien.

Alvorens ons verslag te eindigen, willen wij U nog mededeeling doen, dat de heer A. D. R. BISSCHOP in April naar Pretoria is terugvertrokken, en wenschen wij den heer M. E. DE WILDT, die tijdelijk onze belangen behartigde, te danken voor al datgene wat hij voor onze Vereeniging deed.

Taalfonds. In de werkzaamheden van het Taalfonds kwam dit jaar geene wijziging. — Mr. W. A. VAN WOUDENBERG HAMSTRA trad. wegens vertrek uit Amsterdam, als secretaris af; de Heer H. J. EMOUS belastte zich met de werkzaamheden aan het secretariaat verbonden.

Aan het verslag in Juli 1903 door den Heer O. KAMERLINGH ONNES, Directeur, uitgebracht, ontleenen wij o.a.:

Ned Mij. tot Handhaving v. Stamverwante Belangen in Zuid-Afrika.

„In onze vorige Algemeene Vergadering, waartoe de aandeelhouders op 2 Juni 1902 werden bijeengeroepen, werd de balans over het afgeloopen boekjaar goedgekeurd. Zij sloot, daar alle oprichtingsonkosten in eenmaal volledig werden afgeschreven met een tekort van ƒ 2724.71½. Dit tekort is, gelijk de balans die U thans is voorgelegd aanwijst, veranderd in een winstcijfer. Er is dank zij de belegging onzer fondsen, gedurende het jaar 1902 eene rente gekweekt, welke niet alleen de oude oprichtingskosten delgde en in de loopende onkosten, (waaronder een bedrag van ƒ 510.15 voor de uitgifte, het zegelen en inwisselen der aandeelen), kon voorzien, maar die het tevens mogelijk zoude maken dat wij met eene bate het boekjaar 1902 afsluiten.

„Die bate is door toevallige omstandigheden met ƒ 600.— verhoogd tot ƒ 1,015.75, doordat twee onzer aandeelhouders Mej. REUVENS te Leiden en de Heer CRAANDIJK te Haarlem, resp. ƒ 500.— en ƒ 100.— door hen gestort, wenschen beschouwd te zien als tegemoetkoming in de oprichtingskosten en vrijwillig volledig afstand deden van de rechten op het voorloopig uitgereikte stortingbewijs door aandeelhouders te baseeren. Een woord van welgemeenden dank werd mijnerzijds reeds in den loop van het boekjaar voor de welwillende schenkingsdaad uitgesproken. Ik meen evenwel niet meer dan mijne plicht te doen, door het feit ook in deze vergadering te memoreeren.

„Andererzijds zouden de baten der Maatschappij grooter zijn geweest indien bij de belegging meer het zoeken naar hooge rente in het oog was gehouden dan de wensch om te allen tijde voor iedere reëele aanvraag een groot bedrag ter dadelijke afgifte beschikbaar te kunnen stellen. In hoeverre voor het vervolg daaraan even streng of minder streng dient te worden vastgehouden, zal van de tijdsomstandigheden afhangen.

„Het totaal gestorte kapitaal bedroeg op 31 December 1902 ƒ 113,900.—. Het bedrag der 2e serie aandeelen in portefeuille bleef door nieuwe storting, gelijkstaande met de voornoemde afschrijving van ƒ 600.—, ƒ 86,100.—. Aan rente werd gekweekt ƒ 3830.01. De Administratiekosten, loonen, boekhouden drukwerken, porti en telegrammen over 1902 hebben bedragen ƒ 184.35.

„De voornoemde bate van ƒ 1015.75 die de U overgelegde balans als winstsaldo over 1902 aanwijst, te besteden voor een dividend-

uitkeering meent het bestuur te moeten ontraden. Aandeelhouders onzer Maatschappij zullen, hopen wij, hunne goedkeuring schenken aan het voorstel om deze post over te brengen op nieuwe rekening.

„De boeking der Mij. werd gecontroleerd door den heer JOH. WILLEMSE JR., accountant.

„Voor de notariëele hulp werd ook dit jaar de heer HENDRIK WERTHEIM, notaris, belangeloos als te voren bereid gevonden.

„Tot zoover wat betreft de financiën.

„Overgaande tot de verrichte werkzaamheden in het boekjaar 1902, zal u reeds uit de finant. bescheiden zijn gebleken dat uit de fondsen uwer Mij. in 1902 geene gelden aan aanvragers voor het bevorderen van Nederl. zakenbela'gen in Z.-Afrika werden verstrekt. Natuurlijk heeft het ons aan aanvragen om grootere of kleinere bedragen in voorschot niet ontbroken. De meeste dezer aanvragen (honderde brieven zoude ik U hiervoor kunnen overleggen) betroffen Nederl. werkkrachten met of zonder ervaring van Zuid-Afrikaansche toestanden, bereid om in de voormalige Republieken of in de Kaapkolonie eenen werkkring te zoeken.

„Voor de meesten dezer aanvragers bleek het niet doenlijk de borgstelling door onze Mij. vereischt, aan te wijzen.

„Anderen, voor wie de kansen gunstiger waren, maar die het benoodigde geringe bedrag (beneden *f* 500) o. i. eerder aanwees om door eene bevriende instelling te worden voortgeholpen, werd in overweging gegeven daar aan te kloppen, waar met het voorschot de kans van door relatie als handwerkkrachten eenen werkkring te vinden tevens gunstig kon worden geacht.

„Meende de Mij. eenerzijds niet geroepen te zijn, de landverhuizing van handwerkslieden, op goed geluk alleen, naar Z.-Afrika in de hand te werken; andererzijds moet het ons leed doen dat, voor zaken van werkelijk groot belang, het kapitaal niet toeliet, met voorstellen tot U te komen, waarvoor juist onder de tegenwoordige omstandigheden het initiatief van Nederland uitgaande, zonder twijfel zeer gunstig op de blijvende stamverwantschap daar ginder zoude hebben ingewerkt. Voor een der Mij. zeer sympathiek plan, waarvan de exploitatie bij niet al te enge begrenzing van de bedoeling harer statuten tot haren werkkring mag worden geacht, zoude een voorstel U reeds in deze vergadering zijn toegegaan, indien niet andere voorbereidende maatregelen, buiten onze contrôle en vooral eene voorafgaande noodige schenking, tot een aanzienlijk bedrag, waarvoor vruchteloos gepoogd werd de hoofdsom te vinden, de zakelijke bemoeiing onzer maatschappij voorloopig onmogelijk had gemaakt.

De directeur schrijft ons dato 5 April 1904: Ik mag hieraan thans toevoegen dat de gekweekte rente over het afgeloopen jaar eene uitkeering van dividend toelaat en een voorstel daartoe door mij in de volgende jaarvergadering zal worden ingediend.

Terzake van het plan der Maatschappij om eene Eerste Ambachtsschool in Zuid-Afrika te doen tot stand komen is eene toezegging gedaan van ca. *f* 34.000 en werd nader overleg gevoerd. Voorloopig blijft evenwel aan de allereerste à fond perdu benoodigde gelden voor het schoolgebouw nog *f* 26.000 ontbreken, die uit schenkingen moeten worden bijeengebracht, alvorens onze Maatschappij zich met de verdere uitvoering en exploitatie op de grondslagen van het daarvoor ontworpen zakelijk programma kan inlaten. Wenschelijk ware het voorzeker dat alsnog spoedig gefortuneerde Nederlanders bereid werden gevonden de vereischte *f* 26.000 als gift aan te vullen.

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Het Bestuur der Vereeniging „Zuid-Afrikaansche Voorschotkas" brengt het volgende verslag over de werkzaamheden en den toestand der Vereeniging gedurende het jaar 1903 aan het Hoofdbestuur uit:

Nadat in de laatste maanden van het jaar 1902 de stichting der Vereeniging was voorbereid en de Statuten (goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 7 Februari 1903, No. 18) in de vergadering van 12 Januari 1903 waren vastgesteld, constitueerden de oprichters zich tot een Bestuur, bestaande uit de heeren Mr. G. Vissering, Voorzitter, K. F. van den Berg, J. Drost, E. Heldring, W. Hovy, Mr W. A. Mees, Mr. N. G. Pierson en Mr. R. van Rees, terwijl Dr. N. Mansvelt als Secretaris van het Bestuur optrad.

Het kantoor der Vereeniging werd gevestigd in het perceel 95—'6 Damrak, Amsterdam, waarin ook ten behoeve van den Secretaris van het Informatie-Bureau

van de Emigratie-Commissie der N. Z.-A. Vereeniging een vertrek in vrij gebruik kon worden afgestaan.

Al heel spoedig na de opening van het Kantoor begon de toeloop van gegadigden, aanvankelijk meest bestaande uit Afrikaners en oud-Nederlanders, die, gedurende den oorlog uit Zuid-Afrika verdreven of gevlucht, na den vrede daarheen wenschten terug te keeren en daartoe aanzoek deden om een voorschot. Weldra werd deze toeloop nog vermeerderd door een groot aantal Nederlanders, meest ambachtslieden, die hun geluk in Zuid-Afrika wilden gaan beproeven. De meesten der laatsten werden naar de Voorschotbank voor Z.-Afrika verwezen of als niet voldoende aan de gestelde eischen rechtstreeks geweigerd. In alle gevallen deed het Bestuur zorgvuldig onderzoek naar het karakter en verleden van de voorschotvragers en verstrekte alleen voorschotten aan dezulken die konden aantoonen, dat zij in Z.-Afrika een redelijke kans van slagen hadden.

Intusschen was er met verschillende personen in Z.-Afrika briefwisseling aangeknoopt, teneinde de meest betrouwbare inlichtingen omtrent de toestanden aldaar te bekomen en de wezenlijke behoeften te leeren kennen. Verder werden de noodige stappen gedaan om de Vereeniging zoowel in de Kaapkolonie als in de Transvaal te doen vertegenwoordigen. Voor den gewezen Oranje-Vrijstaat was dit aanvankelijk niet noodig, omdat de blikken onzer voorschotnemers niet naar dien Staat gericht waren en er daar te lande ook op het gebied van onderwijs vooreerst niets te doen viel.

Na eenigen tegenspoed mocht het Bestuur er onlangs in slagen, voor de vertegenwoordiging in de Transvaal zich de diensten te verzekeren van den heer A. D. Roosegaarde Bisschop te Pretoria, wiens veeljarig verblijf en rijpe ervaring in dat land onze Vereeniging zeker ten goede zullen komen.

Voor de Kaapkolonie had het Bestuur al dadelijk het geluk, een uitnemend vertegenwoordiger te vinden in den heer H. J. Louw, algemeen agent en makelaar te Kaapstad, die, geheel belangeloos, met voorbeeldigen ijver en toewijding de belangen der Vereeniging, zoowel als die onzer voorschotnemers, zoekt te bevorderen.

Kort na de oprichting onzer Vereeniging werd besloten, voor de afdoening der loopende zaken uit de te Amsterdam wonende leden van het Bestuur een Dagelijksch Bestuur te benoemen. Zoowel door geregelde wekelijksche en buitengewone vergaderingen van het Dagelijksch Bestuur als door dagelijksche bezoeken van enkele leden, voor zoover dit noodig en mogelijk was, werden de loopende zaken met den meest mogelijken spoed afgedaan, nadat ze door den Secretaris door het inwinnen van de noodige inlichtingen enz. voldoende waren voorbereid.

In Mei werd besloten, in den ruimsten zin des woords uitbreiding te geven aan het in art. 4 der Statuten bepaalde en werd derhalve het lidmaatschap der Vereeniging aangeboden aan een aantal heeren en dames die zich gedurende en na den oorlog bijzonder voor de Afrikaansche zaak bemoeid hadden, zoowel in het buitenland als in Nederland.

Door 231 personen werd het dus aangeboden lidmaatschap welwillend aanvaard, terwijl 16 hunner zich als Begunstigers of Contribuanten aanmeldden.

In de maand Juni werd een aanvang gemaakt met de uitgifte van de Eerste en Tweede Serie onzer Schuldbrieven, waarvan successievelijk een bedrag van *f* 135,800.— werd geplaatst, zoodat het Bestuur vooreerst meer dan voldoende kapitaal ter beschikking kreeg om met de werkzaamheden te kunnen voortgaan. Zoodra dit noodig blijkt, zal tot een verdere uitgifte worden overgegaan.

Ingevolge leeningsvoorwaarden is als Bijzondere Reserve (zie Balans) een bedrag van *f* 50,000.— vastgelegd tot

dekking van de uitgegeven Schuldbrieven (*f* 135,800.—), waardoor dus ruim aan de voorwaarden van het Prospectus voldaan is.

Het Administratiefonds, mede op de Balans voorkomende, is ontstaan uit grootere en kleinere bedragen, aan de Vereeniging geschonken ter bestrijding der onkosten, indien dezen niet uit de inkomsten der Vereeniging mochten gevonden kunnen worden.

Toen in de tweede helft des jaars tengevolge van de ongunstige berichten over den economischen toestand en de arbeidsmarkt in Z.-Afrika de aanvraag om voorschotten voor repatriatie of emigratie aanzienlijk verminderde, terwijl dezerzijds de emigratie derwaarts om dezelfde reden niet werd aangemoedigd, zag onze Vereeniging zich een nieuwen belangrijken werkkring geopend in de aanvraag om voorschotten ten behoeve van de vrije scholen onder toezicht van de Commissie voor Christelijk Nationaal onderwijs in de Transvaal. Daar echter tevens door belanghebbenden gewezen werd op de ongewenschte vertraging voortvloeiende uit de tijdroovende briefwisseling tusschen Transvaal en Nederland, besloot het Bestuur aan dit gegronde bezwaar tegemoet te komen door te Pretoria een Commissie van Toezicht en Advies te benoemen, welke gemachtigd zou worden om te zamen met onzen vertegenwoordiger op zekere voorwaarden de bedoelde voorschotten rechtstreeks toe te staan. De heeren Advokaat J. C. Smuts en H. C. Jorissen te Pretoria verklaarden zich welwillend bereid om samen zulk een Commissie te vormen, en sedert ontvangen aanvragen, als bovenbedoeld, werden dan ook door het Bestuur naar deze Commissie verwezen.

Het verstrekt het Bestuur tot groot genoegen te kunnen verklaren, dat de hulp der Vereeniging werd ingeroepen niet alleen door repatriëerende en emigreerende personen, maar ook door anderen, die inlichtingen zochten te

bekomen betreffende toestanden of personen in Z.-Afrika, zoodat ook daardoor de Vereeniging haar werk in belangrijkheid mocht zien toenemen.

Van verschillende zijden werden ons, zoowel uit Z.-Afrika als uit ons land, inlichtingen gevraagd betreffende werkkrachten, werkverschaffing, het aanknoopen van handelsbetrekkingen, de verhuizing naar Z.-Afrika enz., enz., terwijl wij niet alleen voor onze eigen voorschotnemers de passage bezorgden, maar ook voor anderen die met geld van derden waren geholpen. Zoo werd dus reeds door velen van onze Vereeniging als bemiddelingsbureau gebruik gemaakt, en het zou ons zeer aangenaam zijn, als onze Vereeniging bij voortduring ook in die richting meer en meer de goede zaak, zoowel als particuliere belangen, zou kunnen dienen. Wij verklaren ons dan ook gaarne bereid om ons te belasten met alle hulp voor uitzending en met de administratie van voorschotten, door anderen aan uit te zenden personen te verschaffen, of van gelden bestemd voor scholen, stichtingen of bepaalde personen in Z.-Afrika. Andererzijds hopen wij, dat van uit Z.-Afrika onze bemiddeling steeds meer zal worden ingeroepen, waar onze stamverwanten of vroegere landgenooten aldaar die zouden behoeven ter bekoming van inlichtingen, adviezen of voorschotten zoowel als van geschikte werkkrachten of bepaalde personen. Wij verheugen ons, dat van uit de Kaapkolonie deze onze bemiddeling reeds meer dan eens werd ingeroepen. Zoo o. a. was onze Secretaris den heer dr. W. J. Viljoen, professor aan het Victoria-College te Stellenbosch in de Kaapkolonie, die in de tweede helft des jaars eenigen tijd in Nederland vertoefde, behulpzaam in de uitvoering van verschillende opdrachten, waarmede hij door de „College"-autoriteiten en andere lichamen in de Kaapkolonie belast was, en mocht het Bestuur de voldoening smaken, dat die diensten niet alleen tot het welslagen van een deel dier opdrachten

bijdroegen, maar ook door de bedoelde autoriteiten daarginds gewaardeerd werden.

Nog mag het Bestuur met blijdschap gewag maken van het feit, dat onze Vereeniging in verschillende aangelegenheden vriendschappelijk mocht samenwerken met andere hier te lande bestaande vereenigingen, die mede Z.-Afrika tot terrein hunner werkzaamheden hebben, zoodat wij over en weer in staat waren, elkander min of meer belangrijke diensten te bewijzen en daardoor de goede zaak te bevorderen.

Zaken, zooals het verleenen van ondersteuning aan vrije scholen in Zuid-Afrika, in den vorm van voorschotten of het zoeken en uitzenden van daarvoor verlangde onderwijzers of onderwijzeressen; het bezorgen van boekbestellingen voor school- en examenprijzen, voor predikanten en onderwijzers, enz.; het zoeken en uitzenden van geschikte en bekwame huishoudsters, vrouwelijke dienstboden, enz. en vooral ook van bekwame landbouwers en tuinlieden, maken punten van ons program uit, waaromtrent reeds, voor zoover noodig of gewenscht, samenwerking met andere vereenigingen of lichamen werd verkregen of nog gezocht wordt.

Evenwel mogen wij niet nalaten te vermelden, dat de tegenwoordige ongunstige toestand in Zuid-Afrika niet bevorderlijk is aan de afdoening van zaken en de verstrekking van de hulp die wij ons ten doel stellen, al kunnen wij met voldoening verklaren, dat ondanks die slechte toestanden zelfs nog in de laatste maanden personen derwaarts werden geholpen, wien het blijkens ontvangen berichten goed gaat. Het spreekt echter van zelf, dat wij in deze economische omstandigheden groote omzichtigheid in acht moeten nemen.

Wat onzen voorschotnemers meer in het bijzonder aangaat, kunnen wij mededeelen, dat het aantal personen, aan wie door onze Vereeniging grootere of kleinere voor-

schotten verstrekt werden, gedurende het afgeloopen jaar 133 bedroeg.

Met slechts weinige uitzonderingen waren dit personen die reeds vroeger in Z.-Afrika gewoond hadden en die door ons in staat werden gesteld derwaarts terugtekeeren. In hoeverre dezen al dan niet naar wensch slaagden, valt voor verschillende gevallen thans nog moeilijk te zeggen. De belofte, door allen gegeven, om ons geregeld op de hoogte van hun toestand en wedervaren te houden, werd tot heden door velen niet nagekomen, wat waarschijnlijk, vooral bij ambachtslieden, minder aan onwil dan aan ongewoonte van briefschrijven is te wijten. De berichten, die wij de laatste maanden ontvingen, waren echter dikwijls niet gunstig en zoowel de overvoering van de arbeidsmarkt als de algemeene malaise, die thans in Z.-Afrika heerscht, waren oorzaak, dat zoowel de rentebetaling als de aflossing van verstrekte voorschotten den invloed daarvan ondervonden.

In enkele bijzondere gevallen werden kleinere bedragen geleend aan personen, die voor het tegenwoordige nog niet naar Z.-Afrika konden of wenschten terug te keeren en nergens anders geholpen konden worden, om voor zich en de hunnen hier te lande een bestaan te vinden of hun toestand eenigszins te verbeteren.

Het totaal aantal aanzoeken om voorschot beliep gedurende ons boekjaar 373, waarvan:

toegestaan en afgerekend	133
voorwaardelijk toegestaan en ten deele voor afrekening vatbaar	27[1])
afgeschreven (verwezen naar Voorschotbank voor Z.-Afrika)	32
geweigerd	60
ingetrokken	42
op 31 December nog in behandeling.	79[1])
Samen. . . .	373

[1]) Grootendeels personen die nog op een „permit" wachten.

De 133 personen, door onze Vereeniging geholpen, behoorden tot de volgende klassen:

Administratieve personen	18
Bakkers	1
Bouwkundigen	9
Dienstboden	1 (1)
Electriciens	3
Huishoudsters	2
Ketelmakers	1
Kooplieden	9
Koperslagers	2
Landbouwers	7 (1)
Letterzetters	4 (4)
Metaaldraaiers	1
Metselaars	12 (1)
Onderwijzers	6 (1)
Onderwijzeressen	2 (2)
Pensionhouders	1
Photografen	2 (1)
Predikanten	1
Schilders (huis- enz.)	6 (2)
Schoenmakers	1
Smeden en Bankwerkers	8
Spoorleggers	1
Steenhouwers	1
Timmerlieden	22 (7)
Treinconducteurs	2
Tuinlieden	1
Vrouwen (echtgenooten van reeds in Z.-Afrika zijnde personen)	9

N.B. De tusschen haakjes geplaatste cijfers geven aan, hoeveel der bedoelde personen voor de eerste maal naar Z.-Afrika verhuisden.

De Balans per 31 December en de Winst- en Verliesrekening over 1903 gaan hierbij (zie bijlage).

Ofschoon uit den aard der zaak nog weinig kan geoordeeld worden over de financieele kracht onzer Vereeniging, achten wij het toch een vrij gunstig verschijnsel, dat wij onze onkosten van het verloopen jaar bijna hebben kunnen bestrijden uit de inkomsten der Vereeniging.

Alles bijeengenomen, meenen wij te kunnen verklaren, dat de Vereeniging, ondanks de ongunstige omstandigheden in Zuid-Afrika, in dit eerste arbeidsjaar aan hare bestemming heeft beantwoord.

Namens het Bestuur:

G. VISSERING,
Voorzitter.

N. MANSVELT,
Secretaris.

Staat van het Oorlogsfonds

Ook dit jaar geven wij hieronder een staat van ons Oorlogsfonds, die o. i. geen nadere toelichting behoeft:

FONDS.

Ontvangsten tot 31 December 1902	ƒ 1.497.893.92
Uitgaven „ 31 „ 1902	„ 1.206.665.74
	ƒ 291.228.18

Prolongaties op 1 Januari 1903	ƒ 296.500.—

ONTVANGSTEN.

Giften	„ 4.099.28
Interest	„ 3.764.98
Restitutie voorschot	„ 4.420.12
	ƒ 308.784.38

UITGAVEN.

Debet aan de N. B. v. Z. A. op 1 Januari 1903	*f*	5.271.82
Bijstandsfonds voor Z.-Afrika, remise naar Pretoria . .	„	6.085.18
„ „ Bloemfontein	„	24.381.30
„ „ Kaapstad . .	„	61.85
Ondersteuning in Nederland, waaronder bijdragen aan het Transvaal Comité	„	19.917.09
Voorschotten in Nederland	„	7.446.–
Vereenigde Comité's, vrachten enz. goederenzending .	„	216.42
Bijdrage Schoolfonds	„	6.000.–
„ Ned. Landbouw-Comité.	„	5,000.–
Overschrijving op de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas	„	200.000.–
Onkosten, porti enz.	„	56.80
Prolongaties op 31 December 1903	„	28.000.–
Saldo in kas	„	6.347.92
	f	308.784.38

Saldo in kas op 1 Januari 1904	*f* 6.347.92	*f*	34.347.92
Prolongaties	„ 28.000.–		
Totaal der uitgaven in 1903		„	274.436.46

Decharge beheer Oorlogsfonds.

In de Algemeene Vergadering van 28 Mei 1903 deelde de voorzitter aan de aanwezigen mede dat het Hoofdbestuur het wenschelijk achtte gedechargeerd te worden voor het beheer van het oorlogsfonds, waarvan de rekening wel is waar nog niet geheel afgesloten, resp. nog een saldo ter besteding beschikbaar was, maar waarvan de administratie, waar het over zulke belangrijke sommen publiek geld liep, toch goed diende gecontroleerd te worden.

De vergadering vereenigde zich met deze opvatting en het Hoofdbestuur noodigde tot het zitting nemen in eene commissie, de Heeren Mr. N. G. Pierson (s' Gravenhage), Mr. K. Zwaardemaker (Bussum) en Dr. G. Bellaar Spruijt (Amsterdam) uit, diezich bereid verklaarden deze benoeming aan te nemen.

In hare bijeenkomst op den 30en April 1904 onderzocht deze commissie alle bescheiden en verklaarde hare instemming met het gevoerde beheer van het Oorlogsfonds.

Begin September publiceerde Mevrouw KOOPMANS—DE WET, de onvermoeide strijdster voor Hollandsche belangen te Kaapstad, in de Hollandsche couranten een oproep om steun voor de arme bevolking in Zuid-Afrika en zulks naar aanleiding van de rapporten omtrent eene reis door verschillende districten gemaakt door Miss EMILY HOBHOUSE. Verschillende afdeelingen onzer Vereeniging verklaarden zich per circulaire of door annonces bereid gelden voor dat doel in ontvangst te nemen en de Ned. Zuid-Afrikaansche Jongeliedenbond uit s' Gravenhage richtte zich tot het Christ. Nat. Boeren-Comité en tot onze Vereeniging om gezamenlijk eene collecte over het geheele land te organiseeren.

Verzachting van de gevolgen van den oorlog.

Ook de afdeeling Dordrecht meende dat het Hoofdbestuur in deze handelend moest optreden en belichaamde dit in de volgende motie, ter afdeelingsvergadering van 17 September 1903, aangenomen:

„De vergadering der afdeeling „Dordrecht en Omstreken" van „de Ned Zuid-Afrikaansche Vereeniging, diep getroffen door de „hartverscheurende berichten van Miss HOBHOUSE en Mevrouw KOOPMANS—DE WET, hoe tal van Afrikaansche gezinnen den hongerdood „nabij zijn,

„van oordeel dat het verleenen van daadwerkelijken steun ander„maal plicht is, besluit

„onverwijld aan het Hoofdbestuur te vragen of dit bereid is de „algemeene leiding op zich te nemen, en een beroep op de natie „te doen;

„en, bijaldien onverhoopt te dien einde geene plannen bij het „Hoofdbestuur mochten bestaan, zelve in eigen kring, of in vereeniging „met anderen, handelend op te treden".

Slechts twee dagen na het aannemen, en vóór dat het Hoofdbestuur in eene vergadering deze zaak had kunnen bespreken, bevatten de couranten deze motie der afdeeling Dordrecht, en op 26 September besloot het Hoofdbestuur aan de verzoeken van den Zuid-Afrikaanschen Jongeliedenbond en van de afdeeling Dordrecht onzer Vereeniging

geen gehoor te geven, aangezien naar meening der vergadering de toestanden in Zuid-Afrika een béroep op de natie op dat moment (en zulks ook met het oog op de omstandigheden hier te lande) niet wettigden.

De afdeeling Dordrecht verzocht toen aan het Hoofdbestuur de overwegingen die haar tot dit besluit geleid hadden, in eene vergadering van afdeelingsvoorzitters nader uiteen te zetten en richtte over dit onderwerp de volgende circulaire aan de afdeelingen:

DORDRECHT, 7 October 1903.

Aan Heeren Bestuurderen der Afdeelingen van de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Mijne Heeren!

Zooals U bekend is, heeft het Hoofdbestuur onzer Vereeniging, in antwoord op de motie onzer afdeeling d.d. 17 September l.l., waarvan wij U afschrift deden toekomen, bij circulaire aan de afdeelingen medegedeeld, dat de toestanden in Zuid-Afrika, een „beroep op de natie op dit moment (en zulks ook met het oog op de omstandigheden hier te lande) niet wettigen".

Wij twijfelen niet, of gegronde redenen zullen het Hoofdbestuur hebben geleid tot het nemen van zijn besluit, op ons verzoek „algemeene leiding op zich te nemen" afwijzend te beschikken; terwijl de mondelinge toelichting van voornoemde circulaire door een lid van het Hoofdbestuur, de overtuiging ons schonk, dat bij het *tijdelijke* en *niet algemeene* van den nood in Zuid-Afrika, en ook met het oog op de veelomvattende taak der Nederl. Zuid-Afrikaansche Vereeniging, een krachtige van haar uitgaande nationale beweging met philantropisch doel, op dit oogenblik niet gewenscht kan worden geacht, ook zonder daarbij te letten op de vele armoede en den oeconomischen toestand binnenslands.

Dat het verleenen van geldelijken steun ten eenenmale overbodig zou zijn, gelooven wij echter niet, en tot het in ontvangst nemen van giften ter leniging van de bittere ellende, waarvan nog dagelijks de berichten gewagen, hebben wij ons gaarne bereid verklaard.

Na de behandeling onzer motie en het van 't Hoofdbestuur ingekomen bericht, zeker ook door U met belangstelling verbeid — meenen wij verplicht te zijn tot de verklaring, dat in dezen geen

ander motief ons bewoog, dan de diep gevoelde noodzakelijkheid dat de eenheid der organisatie, welke o. i. door een zelfstandig optreden der afdeelingen zonder leiding en samenwerking kon worden geschaad, onder alle omstandigheden blijve gehandhaafd.

Reden, waarom wij ook thans tot het H. B. ons hebben gewend met het verzoek, de vergadering van „Voorzitters der afdeelingen" zoo spoedig dit volgens de Statuten mogelijk is, of eene „Algemeene Vergadering" te willen beleggen, opdat het Hoofdbestuur zijne inzichten der Vereeniging kunne kenbaar maken, en hierdoor zoo wij hopen, voor de toekomst blijvende vrucht rijpe!

Het Bestuur der Afdeeling „Dordrecht en Omstreken" van de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging,

Dr. H. J. DE GRAAF, *Voorzitter.*
W. J. L. VERHOEVEN, *Secretaris.*

De gewenschte gecombineerde vergadering van Afdeelings-voorzitters en Hoofdbestuur had 31 October 1903 plaats, en het Hoofdbestuur ontvouwde daar de redenen, die de meerderheid hadden geleid tot het besluit zich niet aan het hoofd te stellen van eene beweging om in Nederland gelden bijeen te brengen naar aanleiding van den oproep van Mevrouw KOOPMANS—DE WET te Kaapstad.

Er was overwogen, dat het wel niet twijfelachtig was, dat in Zuid-Afrika veel armoede geleden werd, maar men meende, dat de nood niet acuut genoeg was om een beroep op het Nederlandsche volk te wettigen, waar in de eigen landpalen bij het naderen van den winter en slapte in zaken, eveneens veel nood van niet minder nijpenden aard te lenigen zou zijn. Met waardeering was in de vergadering gesproken van Miss HOBHOUSE en Mevrouw KOOPMANS—DE WET, de even moedige als edele vrouwen, die niet ophouden hunnen Engelschen en Afrikaanschen landgenooten, ja der geheele menschheid, de oogen te openen voor de in Zuid-Afrika door den wreeden oorlog geslagen wonden. Aan hare in schrille kleuren geschetste tafreelen van ellende kon geloofwaardigheid niet worden ontzegd. Niettemin oordeelde men dat die mededeelingen

moeielijk konden geacht worden een beeld te geven van den *algemeenen* toestand, maar vooral ook dat de maatstaf van beoordeeling van de ontberingen van een arm boerengezin, als men de toestanden vóór den oorlog niet heeft gekend, niet altijd de juiste kon zijn. Ook uit andere bronnen wist men dat velen door den oorlog dak- en broodeloos waren geworden, dat vele bronnen van bestaan waren opgedroogd en andere slechts zeer zwak vloeiden. Maar men wist ook dat armoede in Zuid-Afrika niet die verschrikkingen heeft, welke daaraan in de Europeesche centra van bevolking eigen zijn en men kende de groote geestkracht van het volk die het in staat stelt om bij groote rampspoeden toch het hoofd boven water te houden en zich de middelen te verschaffen om in het eerste levensonderhoud te voorzien, zij het ook onder getroosting van groote ontberingen. Het Hoofdbestuur vreesde niet voor een onmiddellijk dreigend gevaar van hongersnood, of omkomen door gebrek, men was tevens overtuigd dat de Britsche overheerschers het stellig niet zoo ver zouden laten komen, en dat thans de enkele Nederlandsche guldens, die aan ieder gebreklijdend gezin bij den meest onverwacht gunstigen uitslag eener geldinzameling zouden kunnen worden toegekend, slechts zouden kunnen strekken tot het verleenen van een oogenblikkelijken, onbeduidenden onderstand. Immers om eenige tienduizenden noodlijdenden afdoende te helpen, zouden millioenen en nogmaals millioenen noodig zijn! En mocht uit Nederland al eens één millioen gulden nog bijeen te krijgen zijn — het Hoofdbestuur was niet optimistisch genoeg om dit te verwachten — dan zou zulk een som op het Afrikaansche veld zonder eenig blijvend nut in een bodemloozen put zinken.

Het Hoofdbestuur meende daarom de krachten der Vereeniging en van het Nederlandsche publiek te moeten sparen, opdat niet door een edelmoedige doch nuttelooze

poging om Zuid-Afrika te helpen, de geefkracht uitgeput en het geld verloren zou raken, dat op eigen bodem zoo dringend noodig was.

Intusschen kon door verschillende onzer afdeelingen een bedrag van circa vijf duizend gulden aan Mevrouw KOOPMANS—DE WET worden overgemaakt en in een brief, opgenomen in de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 20 November deelde zij, onder dankzegging aan de gevers, mede dat men nu *„kon voorzien in den tijdelijken nood, door droogte nog verdubbeld, tot wij regen kregen"* en men nu gesterkt door de hoop op de toekomst *„weder met veel minder stoffelijke zaken toe kon"*. Dankbaar voegde zij er bij, dat zij *„daar er thans hoop op betere tijden bestaat, nu niets verder durft vragen dan sympathie"*.

De Commissie van beheer van het Nederlandsche Bijstandsfonds te Pretoria brengt het volgende verslag omtrent de werkzaamheden van 1903 uit: ***Bijstands-fonds Pretoria.***

Eindigden wij ons vorig verslag met de mededeeling, dat onze werkzaamheden nagenoeg afgeloopen waren, zoo deden wij dat, omdat wij, onder meer, de hoop koesterden, dat in 1903 de groote nood en ellende een einde zou nemen.

Die verwachting is niet bewaarheid, en vandaar, dat het Fonds, hoewel op zeer bescheiden schaal, is blijven werken, totdat de middelen uitgeput waren.

Het Hoofdbestuur. Hierin kwam geen verandering, alleen een wijziging in de verdeeling der werkzaamheden, doordat de Heer DE WILDT, tot nu toe Secretaris, door bezigheden buiten Pretoria niet geregeld de vergaderingen kon bijwonen.

Daardoor trad hij af als Secretaris en in zijn plaats werd het lid Dr. H. REININK gekozen.

Het Bestuur bestond dus uit de Heeren: F. P. J. VAN NIKKELEN KUYPER, Voorzitter; M. P. BARENDSEN, Penningmeester; Dr. H. REININK, Secretaris; M. E. DE WILDT, J. J. ENSCHEDE, J. S. SMIT, J. C. MINNAAR, J. J. F. DELFOS, J. RISSIK.

In 't eerste gedeelte van dit jaar vergaderde de Commissie op Maandagen. Toen evenwel de werkzaamheden sterk verminderden, werd de afdoening der loopende zaken opgedragen aan een Dagelijksch

Bestuur, bestaande uit de Heeren: F. P. J. van Nikkelen Kuyper, M. P. Barendsen, Dr. H. Reinink, J. J. Enschede.

Dit Dagelijksch Bestuur bleef op Maandagen zitting houden en alleen wanneer voorstellen van ingrijpenden aard aanhangig waren, werd het volle Bestuur opgeroepen.

Werkzaamheden. Bij het begin van 't jaar was er nog een aanzienlijke voorraad goederen in onze magazijnen, welke nog vermeerderd werd door een zending van het Chr. Nat. Boeren-Comité en een van de Afdeeling 's Hage van de N. Z. A. V.

Beide zendingen kwamen zeer goed van pas, daar de door en door verarmde bevolking, hoewel hier en daar reeds wat kost winnende, geen penning beschikbaar had, voor het aanschaffen van kleeding.

Door bemiddeling van personen, die zich even als in 't vorige jaar gaarne bereid verklaarden om ons te helpen, waren wij in staat de bevolking van de omstreken der volgende plaatsen van goederen te voorzien.

Dullstroom	tot een bedrag van	£ 140.–
Frederikstad	„ „ „ „	„ 80.–
Krugersdorp	„ „ „ „	„ 70.–
Ermelo	„ „ „ „	„ 100.–
Piet Potgieters Rust	tot een bedrag van.	„ 5.–
Carolina	„ „ „ „	„ 80.–
Rustenburg	„ „ „ „	„ 90.–

Ook aan het Weeshuis te Langlaagte konden wij nog een partij goederen zenden evenals aan het Weeshuis te Pretoria.

Een zeer groot aantal families, die om de een of andere reden in Pretoria moesten zijn, of ook wel die speciaal om onderstand kwamen, bezochten ons kantoor en waar de behoefte werkelijk groot bleek te zijn, ontvingen zij kleeren.

Zoo werden nog van kleeren voorzien

in Januari	158	gezinnen tot een waarde van.	£ 394. 2.10
„ Februari	75	„ „ „ „ „	„ 178.16. 7
„ Maart	41	„ „ „ „ „	„ 101. 3. 3
„ April	25	„ „ „ „ „	„ 47.17. 8
„ Mei	52	„ „ „ „ „	„ 117. 6. 7
„ Juni	42	„ „ „ „ „	„ 121.13.–
„ Juli	21	„ „ „ „ „	„ 36. 2. 6

Met Augustus was onze voorraad uitgeput. en waren wij dus genoodzaakt, hoewel de aanvragen talrijk bleven, deze af te wijzen.

De goederen naar de verschillende plaatsen gezonden en uitgedeeld aan de gezinnen, bestonden uit:

Gemaakte onder- en bovenkleeren voor vrouwen en kinderen, stoffen voor bovenkleeren, Duitsche sits, flanel, linnen, voering, schoenen, kousen, garen, naalden, band, enz.

Aan 5 in den oorlog verminkte burgers werd een kunstbeen verstrekt.

Wij kunnen niet nalaten te vermelden dat deze vorm van steun ten zeerste gewaardeerd is.

Over het Transvaal Vrouwen-Fonds maakten wij reeds melding in ons vorig jaarverslag.

Wij willen alleen hieraan nog toevoegen, dat de commissie met haar tent een groot succes gehad heeft. Al de goederen werden verkocht en de opbrengst ruim £ 350.— in de kas van het Vrouwen-Fonds gestort.

In December organiseerden deze dames andermaal een bazaar en stond de Commissie de goederen af, die voor de eerste bazaar te laat waren aangekomen.

Geldelijke steun. Tot nu toe had de Commissie zich speciaal geroepen gevoeld om zooveel in haar vermogen was te zorgen voor weduwen, weezen en gewonden.

Nu evenwel onze Fondsen uitgeput raakten, het Generale Boeren Hulp-Fonds de zorg op zich nam en de verschillende Kerkbesturen weder in staat waren om te werken, meende de Commissie, dat het niet langer op haar weg lag om in ieder geval afzonderlijk te steunen, maar daar te helpen, waar het de algemeene belangen van weduwen en weezen gold.

Vandaar onze hulp aan bovengenoemd Transv. Vrouwen-Fonds; aan het Weeshuis te Witzieshoek O. R. C. met £ 50.—; aan Weduwen en Weezen te Pretoria met £ 40.—, te Carolina met £ 3.— en aan het Miss Hobhouse Fonds met £ 50.—.

Toch bleef ons Fonds open voor alle aanvragen, in het bijzonder voor Hollanders en Oud-Hollanders, die, pas hier aankomende, naar werk zochten of aan het werk konden gaan, mits zij gereedschap hadden. Aan dezulken werd een voorschot verstrekt.

In het geheel werden verstrekt: 7 voorschotten met vast goed als onderpand of securiteit tot een bedrag van £ 145.— en 105 voorschotten zonder onderpand en giften tot een bedrag van £ 439.16.

Onderwijs. De Commissie had tot het eind van 1902 de ouders gesteund, die hun kinderen Afrikaansch Onderwijs wilden laten geven, maar niet in staat waren den kostenden prijs te betalen.

In 1903 moest deze vorm van steun ophouden, daar het Gouver-

nement voor gratis onderwijs zorgt en de Commissie voor Chr. Nat. Ond. de zorg voor de behartiging van het Hollandsch Onderwijs op zich had genomen.

Toch meende de Commissie het Onderwijs te moeten blijven steunen, zoolang de Fondsen het toelieten, door het verleenen van bijdragen aan genoemde Com. v. Chr. Nat. Ond.

Zoo werd gedurende 't eerste half jaar maandelijks. £ 140.— verstrekt en de maanden Juli tot en met October telkens £ 100.—.

Toen moest de Commissie tot haar spijt met de bijdragen eindigen, wegens den stand harer finantiën.

En nu — eind 1903 zijn onze voorhanden Fondsen totaal uitgeput.

Er zou nog zeer veel te doen zijn, maar, al waren er nog gelden aanwezig, zoo zouden wij nu toch 't werk aan anderen moeten overlaten.

Wij kunnen evenwel nog niet likwideeren, zeer vele gelden staan nog uit en de algemeene toestand is van dien aard, dat een ernstige poging om teruggave der verstrekte voorschotten op dit oogenblik niet gewenscht zou zijn.

Toch heeft de Commissie personen, die in verdienste zijn en in staat om terug te betalen, aan hunne verplichtingen herinnerd, maar de resultaten zijn tot nu toe niet zeer gunstig.

In het geheel werden dit jaar gedaan 27 terug- en afbetalingen tot een bedrag van £ 249.17.4.

Wij hebben evenwel hoop op de toekomst en zoodra er meerdere terugbetalingen komen, zal de Commissie de beschikbare gelden nog zooveel mogelijk besteden voor de doeleinden waarvoor ze oorspronkelijk gegeven waren.

Dr. H. REININK,
Pretoria, Febr. 1904. *Secretaris.*

Bijstands-fonds Bloemfontein.

De commissie te Bloemfontein heeft ons ook dit jaar een kort verslag van hare werkzaamheden doen toekomen. Bij een saldo van circa £ 650 werd in 1903 ontvangen £ 6000 van het Oorlogsfonds en £ 1200 door tusschenkomst van Dr. Brill. Naar verschillende comités (o. a. die te Boshof, Philipolis, Bethulie, Reitz, Bultfontein, de Wetsdorp, Bethlehem, Petrusburg, Vrede, Senekal, Jacobsdal, Vredefort, Ladybrand, Edenburg, Smithfield, Frankfort, Kroonstad, Fauresmith, Brandfort, Parijs, Lindley, Venters-

berg. Hoopstad en Heilbron) werden zoowel in het voorjaar als in het najaar sommen van £ 100 tot £ 150 gezonden. Voor de Weesinrichting van den Heer POUTSMA werd £ 500 beschikbaar gesteld, en buitendien werden een groot aantal weduwen direct gesteund door grootere of kleinere bijdragen.

In het begin van 1904 was nog ruim £ 2200 ter verdeeling over.

Te Huis voor Weezen in Zuid-Afrika.

In aansluiting aan het omtrent de Weesinrichting van den Heer H. J. POUTSMA in het vorig jaarverslag medegedeelde, besloot het Hoofdbestuur £ 2000 uit het oorlogsfonds ter beschikking der Bloemfonteinsche Commissie te stellen om dit bedrag geheel of gedeeltelijk voor dit te Huis voor Weezen te besteden, wanneer bedoelde commissie sympathie voor het plan van den Heer POUTSMA koesterde.

Dit nu bleek het geval te zijn en Woensdag den 13en Januari 1904 werd bij Witzieshoek, district Harrismith deze inrichting voor Hollandsch Onderwijs, genaamd „Arbeid Adelt", geopend.

Na vele moeilijkheden van allerlei aard, heeft de heer H. J. POUTSMA in een half jaar tijd, behalve eenige andere woningen, een flink schoolgebouw van 2 verdiepingen, dat plaats geeft aan kost- zoowel als aan dagleerlingen, opgericht.

In zijne openingsrede bracht de heer POUTSMA in herinnering, hoe hij het Afrikaansche volk in den oorlog had liefgekregen en hoe hij, toen hij naar zijn vaderland terugkeerde, zich had voorgenomen dat volk, „wiens strijd nu wel gestreden, maar wiens leed nog niet geleden was," dat leed te helpen verzachten.

Daartoe bracht hij in Holland geld bijeen met het doel kinderen van hen, die in den strijd zijn gevallen, een tehuis te geven.

Grootendeels van de Hollandsche fondsen is het Tehuis

nu opgericht, maar, vervolgde de Heer POUTSMA: „Ieder begrijpt, dat er meer noodig is, om een dergelijke inrichting in stand te houden. Het hangt nu van de Afrikaners zelf af, of de inrichting aan haar oorspronkelijk doel „het kosteloos opnemen van weezen" zal beantwoorden. Komt er niet genoeg geld in, dan zullen helaas niet betalende weezen achter staan bij betalende leerlingen.

Vee-uitvoer naar Zuid-Afrika

Naar aanleiding van de besprekingen op de Algemeene Vergadering in Mei 1903 verhoogde het Hoofdbestuur de bijdrage van ƒ 3000.— in de niet onbelangrijke transportkosten van het vee naar Zuid-Afrika tot ƒ 5000.—. Bovendien vestigden wij de aandacht der Commissie op het hier volgende schrijven van den Heer J. J. ENSCHEDE, man van groote ondervinding op het gebied van import van Hollandsch fokvee in Zuid-Afrika.

Aan het Bestuur
van het Nederlandsch Bijstandsfonds
te Pretoria.

Mijne Heeren!

Ingevolge Uw verzoek om eenige inlichtingen, omtrent de ervaring door mij opgedaan met *ingevoerd Hollandsch rundvee* in Transvaal, heb ik de eer U het navolgende mede te deelen:

In mijne hoedanigheid van bestuurder der Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Landbouw Maatschappij, ontving ik in het eind van 1890 van de Directie mijner Maatschappij 27 stuks jong kalfvee (schotten en vaarzen) en eenige jonge bullen van het best Hollandsch ras, allen ingeschreven in het Ned. Rundveestamboek, uit Holland.

Dit vee kwam met drie verschillende booten te Kaapstad aan en bij elke zending was een Hollandsche veeknecht voor de oppassing van het vee aan boord en verder voor de verzorging van hetzelve gedurende het overige gedeelte der reis en in Transvaal. Deze zeldzaam schoone collectie vee kwam

in goeden welstand te Kaapstad aan, waar ik het vee eenige dagen rust gaf en toen naar hier liet opkomen. Van het overig gebleven voeder aan boord, zooals lijnkoek, werd voor de reis medegenomen en verder de voorraad aangevuld met goede havergerven.

Van af Kimberley werd het vee naar hier gedreven en er voor gezorgd, dat het onderweg nergens grazen konde; het voederen geschiedde steeds bij de halten, bij de wagens.

Voor geleide der bullen werden in de Kaapkolonie Kaapsche boys gehuurd, van welke de meesten op onze plaatsen in Transvaal bleven.

Dank zij der genomen voorzorgsmaatregelen, kwam het vee in den besten welstand op onze plaats te Heidelberg aan, van waar ik het naar onze plaats „Kennemerland" bij Pretoria liet vervoeren, daar ik aldaar beter voeder en stalgelegenheid voor het vee had en mij deze laatste plaats meer geschikt voorkwam, hoofdzakelijk met het oog op melkverkoop in Pretoria.

De aankomst van het Hollandsche vee werd weldra bekend en ik verkocht reeds spoedig een bul à £ 200 en een kalfschot à £ 125 aan den Heer S. Erasmus alhier.

Kort hierop begonnen zich ziekteverschijnselen bij het vee te openbaren, welke hunne oorsprong in verkeerde werking der gal hadden en ik had spoedig het verlies van eenige beesten te betreuren. Een mijner buren, de heer Nellmapius, boodt mij zijne hulp aan, om het zieke vee op zijn plaats te verplegen, welk aanbod ik aannam, doch niettegenstaande de onverdeelde aandacht door hem aan het vee gewijd, was hij, evenmin als ik, in staat, al de zieke beesten door te krijgen. Toen de grootste hitte wat afgenomen was, begonnen de weinige overgebleven beesten te herstellen.

Ik wil hierbij nog mededeelen, dat ik destijds van een bekend fokker in de kolonie nog een 12-tal goed gekruiste Hollandsche kalfvaarzen kocht, welke tegelijk met de ingevoerde Hollandsche beesten hier aankwamen.

Onder deze kolonische beesten waren de ziekteverschijnselen hetzelfde als bij de Hollandsche beesten en was het sterftecijfer onder eerstgenoemden zelfs hooger dan bij het geïmporteerde vee.

Met de enkele overgebleven koeien en bullen en de inmiddels aangekomen kalveren, was ik langzamerhand in staat wederom een fraai koppeltje vee op te bouwen, waaronder later de longziekte uitbrak, die het meerendeel der beesten doodde.

Vele prijzen behaalde ik met het Hollandsche vee (zoowel ingevoerd als hier aangefokt) op landbouwtentoonstellingen in Pretoria en Johannesburg.

Op de groote landbouwtentoonstelling in 1895 in laatstgenoemde stad gehouden, werd de volbloed Hollandsche bul „Oscar" op de plaats „Kennemerland" gefokt, voor den 5den keer bekroond met den 1sten prijs, voor den besten Frieslandbul in Transvaal geboren en verwierf daar tevens den „Champions" prijs (Gouden Medaille en £ 15,—) als „de beste bul" op de tentoonstelling, eene onderscheiding in concurrentie met alle 1ste en 2de prijsbullen van alle rassen op die tentoonstelling ingezonden.

Deze zelfde bul verkocht ik later aan den Heer Junius te Heidelberg voor £ 155.

De overige ingevoerde bullen (4 stuks) verkocht ik voor prijzen van £ 100 tot £ 115.

Van een paar hier aangefokte bullen maakte ik ossen en hoewel de moeders eerder klein dan middelmatig groot te noemen waren, ontwikkelden zich deze ossen prachtig en werden bizonder fraaie, groote en sterke dieren en bleek mij later, bij het inspannen en gebruik voor den ploeg, hunne groote geschiktheid als trekossen.

Zoover in het kort de geschiedenis van het mij toegezonden Hollandsche vee.

Kortelijk resumeerende kom ik omtrent het punt: *invoer van Hollandsch vee naar Transvaal*, tot de volgende conclusies en opmerkingen:

a. Meest geschikte tijdstip voor invoer van Hollandsch vee in Transvaal.

Deze invoer moet naar mijne meening plaats hebben van Mei tot Juni.

Wat toch is het geval; het vee in Holland bereidt zich

reeds in den zomer, doch vooral in den nazomer voor, wat zijne constitutie betreft, om aan de koude der wintermaanden, welke van einde October tot einde Maart ongeveer duurt, voldoenden weêrstand te kunnen bieden en het binnenvet is als regel bij goed verzorgd vee, sterk ontwikkeld. Komt nu zoodanig vee in de maanden November tot Februari hier aan (de maanden December en Januari zijn wel het minst geschikt voor dit doel), dan komt het vee hier juist aan in den tijd van de grootste hitte, de gal geraakt in disorde en allerlei ziekten daarmede in verband staande, openbaren zich en veel op dit tijdstip ingevoerd vee bezwijkt.

Om deze reden kan ik mij dan ook geenszins vereenigen met de meening der boerengeneraals, waar deze het tijdstip November—December, als het meest geschikt achten, om Hollandsch vee hier in te voeren. Hunne bewering, dat het vee dan juist aankomt, als het gras zich flink begint te ontwikkelen, zal ik niet betwisten, doch blijf er bij dat het tijdstip voor invoer, aller ongeschiktst is.

In „Land en Volk" van 9 April 1903, verscheen een ingezonden stuk van den Heer A. W. J. Pretorius van „Rustdal" Ennersdale, Natal, waarin deze ook zijne ervaring met ingevoerde Hollandsche beesten mededeelt en daarin aanraadt, zoodanig vee hier in Mei te doen aankomen, het heeft dan een geheelen winter tijd om hier aan het klimaat gewend te geraken. Naar zijne meening sterven de dieren niet tengevolge van het gras, doch tengevolge van de hitte.

b. Wijze van verzorging bij aankomst en later op de plaats van bestemming.

Hieromtrent refereer ik, wat het eerste gedeelte betreft, naar hetgeen ik boven reeds mededeelde; wat verder de verzorging van het vee op de plaats van bestemming betreft, zoo zoude ik aanraden het ingevoerde vee, tenminste het eerste jaar, niet buiten te laten grazen, doch het op stal te houden, die 's zomers koel en 's winters matig warm is; overdag kan het vee buiten in een kleine afgesloten ruimte rondloopen alleen om de noodige beweging te nemen. Voedering

op geregelde tijden en vermijding van plotselinge verandering van voeder is gewenscht. Voorts vergete men niet, het vee geregeld zout toe te dienen, vooral ook omdat de lucht hier niet met zoutdeelen bezwangerd is, zooals in Holland en ook het water, in tegenstelling met het genoemd land, geen of tenminste zeer weinig zoutdeelen bevat, zooals in Holland op veel plaatsen het geval is.

c. Welk soort van Hollandsch Vee is het meest geschikt om in Transvaal in te voeren.

Als antwoord zoude ik in de eerste plaats aanbevelen: best vee van de lichtere gronden; dit vooral wat het vrouwelijke fokvee betreft. – Hokkelingen en jong vee in de eerste periode van drachtigheid, acht ik beter geschikt voor invoer dan ander vee.

Beesten, welke 's winters op de boerderijen in buitenhokken gehouden zijn, zoude ik voor Afrika prefereeren, boven het vee dat van de warme stallen komt.

d. De Vooruitzichten in het algemeen voor uitvoer van Hollandsch Vee naar Transvaal.

Krijgt de cultuur van voedergewassen, zooals vooral Lucerne, hier meerdere uitbreiding, dan zal de zuivelbereiding zich hier stellig ook langzamerhand gaan ontwikkelen en houd ik mij overtuigd, dat dan de vraag naar goed Hollandsch Melkvee zal toenemen.

Uithoofde van de betrekkelijk hooge kosten, vermoed ik, dat vooreerst de veeboeren hier slechts enkele beesten zullen aanschaffen, waarbij zich zullen aansluiten de bewoners van de steden en dorpen alhier, die gaarne een best Hollandsch melkbeest willen bezitten. Met het oog op de kruising van de Afrikaansche veerassen met goede bullen, zoo verwacht ik, dat de vraag naar goed ontwikkeld mannelijk Hollandsch fokvee, al is dit niet van het allerbeste melkgevende ras (en die ik voor kruisingsdoeleinden hier ook minder zoude aanbevelen) hier bepaald zal toenemen.

Enkele puike jonge bullen van best melkgevend ras; uit te

zenden naar die streken waar reeds goed melkvee gehouden wordt, komt mij gewenscht voor. Donker gekleurd vee wordt hier meer gezocht dan het erge licht-bonte.

e. Voorgenomen plan ter verdeeling van Hollandsch Fokvee onder de verarmde Boerenbevolking.

Naar mijne meening is dit plan, hoe filantropisch ook, minder doelmatig; beter zoude ik het achten, dat het Hollandsche vee, dat men thans naar Transvaal wil zenden, hier publiek verkocht werd en de opbrengst bestemd werd tot steun voor Weezen en Weesinrichtingen en dergelijke zaken; de boerenbevolking wordt op deze wijze indirekt er evenzeer door gebaat, terwijl er meer kans bestaat, dat het vee in handen komt van personen, die het ook goed kunnen onderhouden en zullen de beesten op deze wijze evengoed over het land verspreid worden. Maatregelen konden bij den publieken verkoop genomen worden, waarbij dit punt in het oog gehouden werd, zoodanig dat het vee niet te veel in grooten getale in handen van enkelen kwam.

f. Verdere Opmerkingen bij den Vee-Invoer.

De regulaties door de Engelsche Regeering gemaakt tot wering en bestrijding van besmettelijke veeziekten in deze kolonie, zijn voor eenigen tijd verschenen en zullen weldra in werking treden; daarin zijn enkele „poorten van invoer" voor vee in Transvaal in te voeren, geproclameerd en bevat o. a. eene bepaling, dat alle in te voeren vee aan zoodanige „poorten van invoer", ingeënt zal worden tegen longziekte en runderpest. Tevens zal het vee aldaar de tuberculine proef moeten ondergaan, tenzij op deugdelijke wijze aangetoond kan worden, dat zoodanig vee reeds met goed gevolg, deze proef heeft doorstaan. Vee, dat bij de „poort van invoer" blijkt lijdende te zijn aan tuberculose, zal worden afgemaakt. Aan te raden zal het derhalve zijn, dat het uit te zenden vee, reeds in Holland op tuberculose onderzocht worde.

Ten slotte veroorloof ik mij nog enkele

te maken.

Wenschelijk komt het mij voor, met het oog op het groote belang, dat er voor Nederland in gelegen is een afzet voor zijn vee hier in Zuid-Afrika te openen, dat vanwege de Nederlandsche Regeering, hare vertegenwoordigers alhier, op dit belangrijke punt opmerkzaam gemaakt worden en uitgenoodigd hunne bizondere aandacht aan dit onderwerp te verleenen en de Hollandsche Regeering zoo dikwijls van rapport en advies omtrent deze aangelegenheid te dienen, als deze belangrijke zaak verdient.

En hiermede Mijne Heeren, geloof ik aan Uw verzoek om eenige informaties in de belangrijke kwestie van „Uitvoer van Hollandsch fokvee naar Transvaal" voldaan te hebben en met den wensch, dat zoodanigen uitvoer een toenemend succes zal blijken te zijn, en vermeerderden bloei van den Hollandschen veeteelt daarvan het gevolg moge zijn, heb ik de eer,

Met alle achting, te zijn, Mijne Heeren!

Uw Dw. Dienaar,

Pretoria, 19 April 1903. J. J. ENSCHEDÉ.

De Commissie nam met belangstelling kennis van dit uitvoerig advies maar had, wat het tijdstip der verzending betreft, reeds in overleg met de Generaals een plan opgemaakt, om het vee in September/October uit Holland te doen vertrekken. Toen andere deskundigen zich niet tegen den gekozen tijd verklaarden, werd besloten dit deel van het plan niet te wijzigen.

Op den 28sten September aanvaardde de geheele zending, bedragende 130 stuks, waaronder een 30-tal stieren per ss. „Mashona" van uit Rotterdam de reis naar Kaapstad, en kwam zonder ongevallen in uitstekenden toestand in Zuid-Afrika aan.

Wetenschappelijke Landbouw en Veeteelt.

Het Nederlandsch Landbouw Comité, dat door deze uitzending van vee, met de voormannen in Afrika in nauwe relatie kwam, vernam vandaar den wensch, maatregelen beraamd te zien om den landbouw ook daar gewijzigd te krijgen, door verbetering van den bodem en het bedrijf, door voorlichting van wetenschappelijke onderlegde deskundigen.

De onderhandelingen omtrent het uitzenden van een persoon, geschikt om — nà zich op de hoogte van Afrikaansche toestanden gesteld te hebben — deskundige adviezen te geven, zijn nog niet ver gevorderd. Intusschen verklaarde onze Vereeniging zich bereid om, als de geheele kosten aan deze uitzending verbonden niet in Afrika gevonden kunnen worden, het ontbrekende zooveel mogelijk bij te passen.

Subsidie Vereeniging „Hollandia" te Kaapstad.

Aan de Vereeniging „Hollandia" te Kaapstad die in het belang onzer in de Kaapkolonie vertoevende landgenooten veel doet, en vooral steun en voorlichting gaf aan diegenen, die in Kaapstad op een permit wachtten om naar Transvaal of Oranjerivier te kunnen vertrekken, verleende onze Vereeniging eene subsidie van £ 100.—, welke door de welwillende tusschenkomst van den Consul-Generaal der Nederlanden te Kaapstad aan het Bestuur van „Hollandia" werd uitgekeerd.

President Steyn.

Het is ons aangenaam hier te kunnen vermelden dat wij in staat gesteld werden aan President Steyn een huldeblijk aan te bieden, dat dezen nobelen strijder voor het goed recht van zijn volk, het verblijf in Europa minder onaangenaam maakte.

Verder werd op initiatief van Dr. Berns te Gunthersthal bij Freiburg i/B. verkregen, dat de bekwame hand van Pier Pander zich gezet heeft tot de bewerking van een buste in marmer van President Steyn, welke door

onze Vereeniging aan een museum hier te lande zal aangeboden worden.

Warme vereerders van den Heer STEYN, waaronder in de eerste plaats wel de beeldhouwer zelf genoemd mag worden, stelden ons in staat deze buste te bestellen. terwijl bovendien eene eveneens door PANDER vervaardigde copie aan de familie STEYN zal aangeboden worden als blijvende herinnering aan vele vrienden. Aan Dr. Dr. BERNS brengen wij hier gaarne een woord van warme hulde voor zijn plan, met moeite uitgevoerd, maar met groot succes bekroond.

Krijgs-gevangenen.

In September 1903 kwam hier te lande een drietal krijgsgevangenen van de Bermuda's, die bleken afgezonden te zijn door hunne nog op dat eiland vertoevende lotgenooten, teneinde te trachten voor hen de noodige hulp te verkrijgen.

Bedoeld drietal werd o. m. naar onze Vereeniging verwezen, en bij de verschillende ontmoetingen, welke zij met enkele leden van ons Hoofdbestuur hadden, werd het duidelijk dat de overgebleven krijgsgevangenen op de Bermuda's, ongeveer 60 in getal, die sedert 1 Augustus 1903 in vrijheid gesteld waren, doch door hunne weigering om den eed van getrouwheid af te leggen, niet door de Engelsche Regeering naar hun land teruggevoerd werden, zich inderdaad in een deerniswaardigen toestand bevonden. Uit hunne mededeelingen werd de overtuiging verkregen. dat deze weigering niet was te beschouwen als eene misplaatste koppigheid, doch voortsproot uit de godsdienstige gevoelens der burgers.

Het Hoofdbestuur meende dat hier geholpen moest worden, en stelde uit het oorlogsfonds een bedrag van *f* 5000 beschikbaar, voor een deel der passagekosten van Bermuda naar Zuid-Afrika. De rest was van andere zijde toegezegd. Toen echter van Bermuda officieel bericht werd

ontvangen dat de gevangenen niet in Afrika mochten landen, wanneer zij niet het verlangde eedsformulier teekenden, moest voorloopig van het vervoer worden afgezien.

Intusschen had men zich over deze personen in verbinding gesteld met de Boerenvoormannen in Zuid-Afrika, hetgeen leidde tot een aan ons gericht verzoek om de toegezegde hulp *niet* te verleenen. Wij vernamen dat men de terugkomst der krijgsgevangenen in Zuid-Afrika zeer gewenscht oordeelde, en aangezien die *alleen* mogelijk was door teekening van de bewuste verklaring, werd de weigering om daartoe over te gaan ginds beschouwd als eene werkelijke benadeeling van de belangen van het Boerenvolk. Het meerendeel der gevangenen schijnt dan ook tot andere gedachten gekomen te zijn, en is, naar wij meenen, thans gerepatrieerd.

Steun Christ. Nationaal Onderwijs.

Onder de gewijzigde omstandigheden in Zuid-Afrika bleek het meer en meer dat de voornaamste werkzaamheid voor onze Vereeniging was, het met alle ten dienste staande middelen steunen van onze stamverwanten in hun strijd voor het behoud van hun taal.

Want tegelijk met de ongunstige berichten over de stoffelijke welvaart in Zuid-Afrika las men van het sterk oplevend nationaliteitsgevoel, van het besef dat in het behoud van de taal de eenige waarborg ligt voor een zelfstandig volksbestaan, zij het ook onder vreemde overheersching. Het aantal nationale Hollandsche scholen breidde zich met ongelooflijke snelheid uit en de opofferingen, die het volk zich daarvoor getroost, wekken, met het oog op de omstandigheden waaronder het verkeert, evenveel verbazing als bewondering.

Deze pogingen, deze krachtsontwikkeling te steunen is Nederlands plicht en ligt ook volkomen in onze macht. Geen andere natie, hoe ook begaan met het lot der onderworpenen, kan voor dit belang voelen zooals wij. Elke

gulden, voor het nationaal onderwijs, *den taalstrijd*, gegeven is een gift aan den Nederlandschen stam, een offer aan eigen nationaliteit gebracht. In niets gaan de Zuid-Afrikaansche en de Nederlandsche belangen zoozeer samen. En waar ginds de behoefte aan het behoud dier taal zich zoo luide en door daden uitspreekt onder de verarmde bevolking, daar verlichten wij tevens den strijd om het bestaan, door een deel der zorg dáárvoor op ons te nemen. Dáárop dienden dus alle krachten geconcentreerd en wij verleenden, door tusschenkomst van de bestaande corporaties ook zoo ruim mogelijk hulp, daartoe door vele Nederlandsche vrienden in staat gesteld. Maar ook die bronnen drogen op, en het werd dringend noodzakelijk in wijder kring om hulp en steun te vragen. Kort voor het afdrukken van dit jaarverslag besloot het Hoofdbestuur tot het verspreiden van de volgende circulaire:

Toen de Hollandsch sprekende Zuid-Afrikanen voor hun volksbestaan streden en in de jaren van den oorlog namenloos wee over vrouwen, kinderen en ouden van dagen kwam, toen heeft het Nederlandsche Volk vele offers gebracht om de stoffelijke nooden dragelijker te maken.

Ook andere natiën, die voor de Boeren in hun ongelijken strijd voelden, hebben ijverig deelgenomen aan die hulp, die zoo veel leed verzacht heeft.

Na het einde van den strijd hebben de Engelsche Regeering, alsook de welgestelde Afrikaanders, het werk voortgezet om het geheel te gronde gerichte volk weer in staat te stellen hun levensonderhoud te kunnen vinden.

Nu zijn er echter geestelijke nooden op den voorgrond getreden, voor wier bestrijding dit verarmde volk alleen staat, tenzij hulp van ons Nederlanders komt.

Het gevaar dreigt dat behalve het volksbestaan, deze bevolking, die een zoo gezonden kern bevat, zijn taal, de grondslag zijner geschiedenis en den vorm waarin zijn godsdienstig leven zich uit, zal verliezen.

Hiervoor kunnen alleen wij Nederlanders *véél*, andere naties uit den aard der zaak slechts minder, voelen en aan *ons* is het dus om de Boeren te helpen, waar zij vast besloten zijn de taal en het volkseigen hunner vaderen, die ook de onze zijn, te bewaren.

Het Christelijk Nationaal Onderwijs in Transvaal alleen telt reeds twee honderd scholen met rond zes duizend kinderen, waarvan de kosten geheel uit eigen middelen, zonder steun der Regeering, moeten bestreden worden.

De onderhandelingen der Boeren-voormannen met de Koloniale Regeering, om dit eigen onderwijs te doen opgaan in het Staatsonderwijs, mislukten omdat de onmisbare waarborgen niet konden verkregen worden, dat de taal en de overlevering van het Hollandsch sprekende volk ongeschonden zouden bewaard blijven.

De geldkracht der ouders en vrienden ginds is op het oogenblik nog niet groot genoeg om alle kosten van dit onderwijs alleen te bestrijden.

Tot nu toe was het mogelijk door de bijdragen van tal van Nederlandsche vrienden het ontbrekende aan te vullen.

De fondsen echter voor dat doel beschikbaar verminderen en zullen, zonder aanvulling, opraken.

Wij doen daarom een beroep op de vele landgenooten die in de voorgaande jaren bereid bevonden werden hun stamgenooten in hunne stoffelijke behoeften tegemoet te komen, dat nu te doen waar het de hoogste behoefte van een ras geldt, dat ook ons ras is.

De bijdragen, die wij verzoeken te zenden aan den *Penningmeester* K. F. VAN DEN BERG *Keizersgracht 389 te Amsterdam*, zullen behoorlijk openbaar verantwoord worden.

Gaarne zal door genoemden Penningmeester over het toe te zeggen bedrag worden beschikt wanneer hij door toezending van het inliggend inteekenbewijs daartoe wordt uitgenoodigd.

Boekenzendingen naar Zuid-Afrika.

Maar ook op andere wijze kunnen wij voor het behoud van het Hollandsch als voertuig der gedachten in Zuid-Afrika strijden, en wel door het verspreiden van goede Hollandsche lectuur en het uitzenden van verzamelingen boekwerken naar openbare leesbibliotheken.

Het meerendeel onzer afdeelingen heeft door het bijeenbrengen van boekwerken en het verzenden daarvan aan de Commissie, op initiatief van het Algemeen Nederlandsch Verbond tot stand gekomen, ijverig in die richting gewerkt. Bovendien werd voor de verzendingskosten naar Afrika uit eenige afdeelingskassen bijgedragen en stelde ook het Hoofdbestuur voorloopig daarvoor *f* 300.— beschikbaar.

Steun Hollandsche bladen.

In aansluiting aan dit werk vermelden wij hier nog, dat het Hoofdbestuur pogingen aanwendde om aan de na terugkeer van Dr. ENGELENBURG te Pretoria, herleefde „Volksstem" een uitgebreider lezerskring hier te lande te verschaffen. Door het opwekken onzer afdeelingen en het op kosten van onze Vereeniging beschikbaar stellen van eenige abonnementen ten behoeve van openbare leeszalen, bereikten wij het dubbel doel, dat een goed Hollandsch blad in Zuid-Afrika gesteund werd, en men hier te lande beter op de hoogte kon blijven van de toestanden ginds.

In het begin van 1904 wendde zich de oud-editeur van de welbekende „Randpost" tot onze Vereeniging, met het voorstel tegen een zoo laag mogelijk berekenden prijs ieder lid gratis toe te zenden een door hem hier te lande uit te geven weekblad. Hoe laag dit bedrag ook gesteld was, het bleef toch boven de geringe jaarlijksche contributie onzer leden en het plan was reeds daarom onuitvoerbaar. Toch meende het Hoofdbestuur, waar iemand met zoo wel versneden pen zich bereid verklaarde onze leden omtrent Zuid-Afrikaansche toestanden voor te lichten, de tot stand koming van een dergelijk weekblad zéér zeker gesteund diende te worden. Tegen de verplichting om de abonnementsprijs van *f* 5.50 voor onze leden tot *f* 4.— terug te brengen en de vier eerste nummers aan alle leden gratis toe te zenden, verleende het Hoofdbestuur aan den Heer M. P. C. VALTER, redacteur van „De Zuid-Afrikaansche Post", eene subsidie en de Voorzitter leidde het eerste nummer bij de lezers in met de volgende woorden:

Aan de Redactie!

Het is uw wensch, dat een woord van aanbeveling uit den kring der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging het eerste nummer van uw blad mag begeleiden.

Zelfs de in Zuid-Afrikaansche zaken meer of min ingewijden, missen zeer een blad, dat wordt geschreven door iemand, die het Zuid-Afrikaansche leven en de Zuid-Afrikaansche belangen grondig

kent, en ons regelmatig komt brengen, het voor ons belangrijke materiaal, saamgelezen door de bekwame hand van dezen ervaren dagblad-man.

Het was voor ons dan ook een verblijdend oogenblik, toen ons het plan werd medegedeeld, dat de uitgave van zulk een blad zou beproefd worden. De redacteur toch heeft ervaring en, wij weten, dat hij eenige eigenschappen van een ideaal-courantier bezit, namelijk bezadigdheid en kennis van land en volk; dat hij doorziet de kronkelpaden der nieuwe Engelsche en Koloniale persmachten en dat hij overtuigd is, dat de rol van ons Nederlanders in Zuid-Afrika nog niet behoeft afgespeeld te zijn, al zal die rol geheel anders wezen dan wij ons vroeger dachten. Het is ons vóór alles om waarheid te doen. Dit geve dit nieuwe blad ons, door ons klaren wijn in te schenken, dien wij tot nu toe dikwijls te vergeefs zochten.

Wij begroeten daarom deze uitgave met vreugde en hopen, dat aan de redactie zooveel steun zal gegeven worden door een zeer talrijke lezerschaar, dat de onderneming voorgoed verzekerd is.

De Voorzitter
der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.
G. A. A. MIDDELBERG.

De leden die, na kennismaking met de eerste nummers, nog niet op dit blad inteekenden vinden bij dit jaarverslag ingesloten een biljet dat zij na invulling aan de redactie van „De Zuid-Afrikaansche Post", Heerengracht 254 Amsterdam, gelieve in te zenden.

Voorlichting publieke opinie.

De afdeeling Amsterdam onzer Vereeniging heeft een goed werk verricht, door het in brochurevorm verspreiden van een reeks artikelen over Zuid-Afrika die van de hand des Heeren H. Doeff in de „Nieuwe Courant" verschenen waren. In de kosten dezer verspreiding droeg het Hoofdbestuur eveneens bij.

Het Perskantoor van het Algemeen Nederlandsch Verbond, van welks werkzaamheid in vorige verslagen melding is gemaakt, heeft de door ons beschikbaar gestelde bedragen nuttig verbruikt, en het lid van ons Hoofdbestuur P. R. Mees heeft de rekening en verantwoording namens

onze Vereeniging zorgvuldig gecontroleerd en den beheerder daardoor décharge verleend voor zijn gevoerde administratie.

Fonds tot het verkrijgen en verspreiden van kennis omtrent het in Zuid-Afrika heerschende recht.

Onlangs is bij de firma E. J. BRILL te Leiden verschenen een door het fonds uitgegeven systematische Index op de Tranvaalsche rechtspraak gedurende de jaren 1877—'88 en 1893—'97, naar de daarvan verschenen Rapporten bewerkt door Mr. WILDE.

De in het vorig jaarverslag te dezer plaatse vermelde omstandigheden hebben het Fondsbestuur doen besluiten, voorloopig af te zien van de openbaarmaking van nog andere resultaten der van zijnentwege gedane onderzoekingen op het gebied van het Zuid-Afrikaansche recht.

De overgangsperiode, waarin ten gevolge der veranderde politieke omstandigheden dit recht zich thans bevindt, deed in den aanvang van het afgeloopen jaar bij Mr. WILDE den wensch ontstaan naar eene formeele ontheffing van de taak, welke hij in 1897 onder zoo geheel andere vooruitzichten had op zich genomen. De destijds met Mr. WILDE getroffen overeenkomst, welke na afloop van den oorlog in 1901 reeds op verschillende punten was gewijzigd, werd dientengevolge ontbonden.

Rechten van Afrikaners bij ons Hooger Onderwijs.

Aan den herhaaldelijk te dezer plaatse uitgesproken wensch, dat de toegang tot de Nederlandsche Hoogescholen in ruimer mate voor Afrikaners mocht worden opengesteld, is grootendeels voldaan door het Koninklijk Besluit van 12 Februari 1904, Staatsblad No. 43.

Bij dat besluit toch is met het in artikel 11 der Wet op het Hooger Onderwijs bedoelde getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de Nederlandsche Hoogescholen, gelijkgesteld in alle faculteiten „het getuigschrift van met goed gevolg afgelegd matriculation examination aan de Cape Town University te Kaapstad", mits de bezitter van dit getuigschrift op het oogenblik, dat het

werd verkregen, geen ingezetene van het Rijk was. En aan deze laatste negatieve voorwaarde zal uitteraard wel ieder voldoen, die zich in Afrika aan het matriculatie-examen der universiteit onderwerpt.

Eene gelijke voorwaarde wordt intusschen bij artikel VIII van het onlangs door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen wetsontwerp tot wijziging en aanvulling der Wet op het Hooger Onderwijs ook gesteld voor de vrijstelling van sommige academische exameneischen en voor het recht van toegang tot onze hoogescholen op grond van die vrijstelling, in de nieuwe artikelen 84a en 85a der Wet op het Hooger Onderwijs verbonden aan het bezit van de nader bij Koninklijk Besluit aan te wijzen buitenlandsche getuigschriften of diplomas.

Het vasthouden aan die voorwaarde zou alzoo ten gevolge hebben, dat in Nederland wonende Afrikaners, die b. v. in Engeland een examen hebben afgelegd, dat in Nederland vrijstelling van sommige academische exameneischen en daarmede tevens toegang tot onze hoogescholen verleent, verstoken zouden zijn van de voordeelen door de Nederlandsche wet aan het afleggen van dat examen verbonden en dat wel enkel op grond van hun ingezetenschap hier te lande ten tijde, dat dit examen door hen werd afgelegd.

Toen de onbillijkheid van de benadeeling der in ons land woonachtige Afrikaners door de voorgestelde wetsbepalingen de aandacht van het Hoofdbestuur had getrokken, vond het zijn medelid, Dr. J. Th. de Visser, bereid, om bij de behandeling van het ontwerp in de Tweede Kamer eene poging te doen tot voorkoming dier benadeeling. Gevolg van het daartoe door hem met den Minister van Binnenlandsche Zaken gepleegd overleg was de opneming in het ontwerp van een artikel, krachtens hetwelk van bovenbedoelde voorwaarde ontheffing zal kunnen worden verleend.

Kort na het afdrukken van ons vorig jaarverslag ontvingen wij van Curatoren der Universiteit van Amsterdam het volgend schrijven:

AMSTERDAM, 2 Mei 1903.

N⁰. 198.
Bericht op schrijven van 20 November 1902.

In antwoord op Uw nevenvermelde missive hebben wij de eer U te berichten, dat wij in de tegenwoordige omstandigheden geen termen hebben gevonden te voldoen aan Uw verzoek: om te bevorderen dat aan de Universiteit van Amsterdam gelegenheid worde geopend om onderwijs te ontvangen zoowel in de beginselen van het Romeinsch-Hollandsch als van het Engelsche recht en in het Zuid-Afrikaansche recht.

CURATOREN DER UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM.
(*w. g.*) VAN LEEUWEN, *Voorzitter.*
(*w. g*) J. H. WORST, *Secretaris.*

Op de jaarlijksche Algemeene Vergadering werd dit schrijven voorgelezen en later op de eerstvolgende vergadering van het Hoofdbestuur besproken. Het vermoeden dat financieele bezwaren niet vreemd aan dit besluit van Curatoren waren, bleek uit particuliere inlichtingen niet geheel ongegrond te zijn, reden waarom het Bureau aan Mr. W. F. VAN LEEUWEN, Burgemeester van Amsterdam en Voorzitter van Curatoren, om een onderhoud verzocht, waarin ons vermoeden bevestigd werd.

Daarop richtte het Hoofdbestuur het volgende adres tot de Curatoren:

AMSTERDAM, 17 Augustus 1903.

Aan Heeren Curatoren der Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam.

In het bezit Uwer missive van den 2en Mei jl. hebben wij met leedwezen kennis genomen van Uwe mededeeling, dat vooralsnog niet kan worden ingegaan op ons verzoek, om aan de Amsterdamsche Universiteit de gelegenheid te openen onderwijs te ontvangen in het Zuid-Afrikaansche recht.

Wij weten natuurlijk niet welke motieven U in deze hebben geleid, maar meenen te mogen aannemen, dat dit geen principieele

beweegredenen kunnen geweest zijn. Van deze veronderstelling uitgaande, en overtuigd van het groote belang van het vestigen van een leerstoel voor het Zuid-Afrikaansch recht aan de Universiteit van Amsterdam, veroorloven wij ons op deze zaak terug te komen en doen U het volgende voorstel.

De Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging biedt aan de gemeente Amsterdam voor een tijdvak van voorloopig vijf jaren aan de bezoldiging, à *f* 1600.— per jaar, van een buitengewoon Hoogleeraar in het Zuid-Afrikaansche recht, wanneer deze in den loop van den aanstaanden cursus zou kunnen worden aangesteld.

Wij zijn gaarne bereid voor de uitvoering van dit aanbod alle gewenschte waarborgen te geven en kunnen, desgewenscht, fondsen voor het totaal-bedrag deponeeren. Evenzeer zijn wij te allen tijde bereid over deze zaak met Uw college in overleg te treden.

Indien echter het aanbod voor een beperkt aantal jaren, of het feit dat de aan te stellen Hoogleeraar gemeente-ambtenaar zou worden, naar Uwe meening de verwezenlijking van ons denkbeeld in den weg mocht staan, dan vertrouwen wij dat Uw college, evenals in vorige analoge gevallen, een middel zal vinden ter vermijding dezer bezwaren, niet alleen in het belang onzer stamverwanten in Zuid-Afrika, maar zeker ook in dat van de Universiteit en van het geheele Nederlandsche Volk.

In afwachting Uwer aangename berichten,

(*w. g.*) HET HOOFDBESTUUR DER
NEDERLANDSCH-ZUID-AFRIKAANSCHE VEREENIGING,

In eene, na afloop der zomer-vacantie te houden vergadering van curatoren zou dit schrijven in behandeling komen en de Voorzitter van ons Hoofdbestuur was reeds uitgenoodigd, tot het verstrekken van eventueele toelichtingen, deze vergadering bij te wonen, toen het plotseling bekend werd dat op Hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1904 een post van *f* 4000.— gebracht was ter bezoldiging van een hoogleeraar in het Hedendaagsch Roomsch-Hollandsch Recht aan de Universiteit te Leiden.

In overleg met het Hoofdbestuur besloten Heeren Curatoren der Amsterdamsche Universiteit alsnu het voorstel onzer Vereeniging aan te houden.

Namens het Hoofdbestuur der
Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Vereeniging,
PAUL DEN TEX, *Secretaris.*

AMSTERDAM, 2 Mei 1904.

BIJLAGE I.

FINANCIEEL OVERZICHT van de

over het

ONTVANGSTEN.

Saldo 1 Januari 1903	*f*	12328 97
Contributies en giften.	„	13908 15
Rente van Effecten.	„	524 03
Aandeel winst op uitgaven Geschiedenisboekje AITTON en Rekenboekje VERMAAS 1902	„	51 34
	f	26812 49

ederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging,

ır 1903.

UITGAVEN.

lgemeene Onkosten.				
osten Penningmeester	*f* 238.57			
d. Secretaris	„ 212.71			
pletoire onkosten 1902	93.38			
ıssokosten, zegels enz. huldeblijk ex-Pres. STEIJN	36.—			
ıalhuur	„ 37.50			
[. DE BUSSY, Drukwerken	„ 2386.29			
Id. huldeblijk ex-Pres. STEIJN	„ 37.—			
Uitzending boeken	„ 207.23			
Advertentiën	„ 32.63	*f*	3281	31
ım. Ned. Verbond, Persbureau subsidie		„	2000	—
ıformatie-Bureau.				
ris secretaris, D. R. VAN URK	*f* 575.—			
ırse onkosten	„ 76.47			
toorhuur	„ 100.—	„	751	47
rschotbank voor Zuid-Afrika, subsidie £ 50.—		„	606	50
ıudiefonds				
rzen	*f* 2880.—			
:eering rente van kapitaal *f* 12,000.—	„ 415.—			
rage	„ 2500.—	„	5795	—
lo 31 December 1903		„	14378	21
		f	26812	49

BIJLAGE II.

STATUTEN

DER

NEDERLANDSCH ZUIDAFRIKAANSCHE VEREENIGING.

ARTIKEL 1.

Er bestaat eene Nederlandsche Vereeniging tot behartiging van de belangen onzer stamverwanten in Zuidafrika, onder den naam „Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging".

Die Vereeniging stelt zich ten doel om, binnen de perken door de internationale rechtsverhoudingen aangewezen, door alle wettige middelen al datgene te doen, wat strekken kan om:

1°. de banden met onze stamgenooten in Zuidafrika nauwer toe te halen en in overleg met hen aldaar hulpbronnen voor landbouw, nijverheid, handel en andere stoffelijke belangen te openen en te ontwikkelen of de opening en ontwikkeling daarvan te bevorderen;

2°. de publieke opinie zoo ten onzent als in het buitenland over de toestanden in Zuidafrika voor te lichten.

Elk streven om bij wijze van propaganda op de zedelijke of godsdienstige gesteldheid der bevolking dezerzijds invloed uit te oefenen, blijft daarbij uitgesloten

ART. 2.

De hoofdzetel van de Vereeniging is gevestigd te Amsterdam.

ART. 3.

Afdeelingen van ten minste 20 leden kunnen worden opgericht volgens algemeene regelen door de algemeene vergadering vast te stellen. Deze regelen mogen niet strijden met de Statuten der Vereeniging.

Er kan in ééne gemeente meer dan ééne afdeeling bestaan.

Alléén de afdeelingen hebben stem op de algemeene vergadering en wel zóó dat eene afdeeling van 20 tot en met 50 leden 1 stem heeft, van 51 tot en met 100: 2 stemmen, van 101 tot en met 150: 3 stemmen, enz.

ART. 4.

De taak der afdeeling is: onderwerpen, die vallen binnen den werkkring der Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging in onderzoek te nemen; plannen dienaangaande uit te werken, voorstellen daaromtrent te doen aan het hoofdbestuur der Vereeniging, dat deze voorstellen met zijn prae-advies aan de algemeene vergadering onderwerpt; zaken die aan het doel der Vereeniging bevorderlijk zijn behoudens voorafgaande goedkeuring van het hoofdbestuur der Vereeniging tot stand te brengen of aan de tot standkoming daarvan steun te verleenen, belangstelling voor Zuidafrikaansche aangelegenheden op te wekken en gelden daarvoor bijeen te brengen, alles met inachtneming en binnen de grenzen van de statuten der Vereeniging.

Aan afdeelingen kan door de algemeene vergadering worden opgedragen de uitvoering van een zelfstandige taak voor een speciaal doel. Het Hoofdbestuur kan hiertoe voorloopige machtiging geven.

ART. 5.

Leden der Vereeniging zijn zij, die met het in art. 1 omschreven doel instemmen en eene jaarlijksche bijdrage betalen van tenminste *Drie Gulden.*

Het boekjaar der Vereeniging loopt van 1 Januari tot 31 December.

Leden hebben het recht om zoowel op de vergaderingen der afdeeling, waarvan zij deel uitmaken, als op de algemeene vergaderingen aan de beraadslagingen deel te nemen. In de vergaderingen der afdeelingen hebben zij recht te stemmen.

Het staat aan de afdeelingen vrij begunstigers aan te nemen, die eene geringere jaarlijksche bijdrage dan 3 gulden, doch ten minste 1 gulden betalen. Deze hebben het recht de vergadering der afdeeling, waarvan zij deel uitmaken, bij te wonen en aan de beraadslagingen deel te nemen, doch hebben daarin geen stem.

De algemeene vergadering heeft op voordracht van het bestuur de bevoegdheid eereleden te benoemen, die dezelfde rechten hebben als de leden.

Donateurs zijn zij, die minstens 100 gulden in eens in de kas der Vereeniging storten; ook deze hebben gelijke rechten als de leden.

ART. 6.

Het hoofdbestuur der Vereeniging bestaat uit vijftien leden.

ART. 7.

Het bureau van het hoofdbestuur vertegenwoordigt de Vereeniging in en buiten rechten, bestaat uit drie leden en kan zich in zijne

werkzaamheden door zooveel adjunct-secretarissen of adjunct-penningmeesters doen bijstaan, als noodig geacht wordt.

Alle stukken van de Vereeniging uitgaande, inhoudende verbintenis, kwijting of lastgeving moeten door twee leden van het bureau worden geteekend.

ART. 8.

De leden van het hoofdbestuur worden gekozen op de algemeene vergadering. Jaarlijks treedt een derde hunner af, volgens een daartoe te maken rooster. Het hoofdbestuur doet voor elke vacature een aanbeveling, van twee personen en brengt die in den beschrijvingsbrief voor de Algemeene Vergadering ter kennis van de leden.

De aftredenden zijn terstond herkiesbaar.

ART. 9.

De voorzitters der afdeelingen vormen een raad van advies, die door het hoofdbestuur minstens eens in het jaar wordt saamgeroepen. Het voorzitterschap eener afdeeling is onvereenigbaar met het lidmaatschap van het Hoofdbestuur.

ART. 10.

Eens in het jaar wordt eene algemeene vergadering gehouden in de maand Mei en voorts zoo dikwijls, als het hoofdbestuur of tenminste drie afdeelingen zulks wenschelijk achten.

De oproeping tot deze vergadering wordt aan alle leden gezonden ten minste vier weken vóór den datum der vergadering. Behalve de reden der bijeenroeping moet zij bevatten een korte opgave der sedert de laatste vergadering door de afdeelingen aan het hoofdbestuur gedane voorstellen. In de gewone algemeene vergadering wordt verslag uitgebracht over de verrichtingen der Vereeniging gedurende het afgeloopen kalenderjaar en doet het hoofdbestuur rekening en verantwoording. Over deze rekening en verantwoording wordt rapport uitgebracht door eene commissie die daartoe in de vorige Algemeene Vergadering is benoemd.

ART. 11.

Voorstellen van een afdeeling of van leden der Vereeniging, moeten om in de Algemeene Vergadering in behandeling te kunnen komen, vóór 31 Maart schriftelijk bij het hoofdbestuur worden ingediend. Later ingekomen voorstellen kunnen in behandeling genomen worden wanneer twee derde der stemgerechtigden, op de Algemeene Vergadering aanwezig zich daarvoor verklaren.

ART. 12.

Veranderingen in de statuten en in de regelen bedoeld bij art. 3, kunnen niet anders dan op voorstel van het hoofdbestuur, van een der afdeelingen, of van ten minste tien leden der vereeniging, en niet dan met de meerderheid van twee derden der op de algemeene vergadering uitgebrachte stemmen, worden tot stand gebracht.

Geen voorstel tot verandering in de statuten of de regelen bedoeld bij art. 3, wordt in overweging genomen, dat niet ten minste vier weken voor de algemeene vergadering, waarin het zal worden behandeld, tegelijk met de oproeping daartoe, door het hoofdbestuur is bekend gemaakt op de in art. 10 omschreven wijze.

De door de algemeene vergadering aangenomen wijzigingen in de Statuten treden in werking terstond nadat daarop de koninklijke goedkeuring is verkregen.

De bepaling der laatste zinsnede van art. 1 is voor geene verandering vatbaar.

ART. 13.

De Vereeniging wordt aangegaan voor den tijd van 29 jaren.

Aldus vastgesteld ter vergadering te Utrecht, gehouden 12 Mei 1881 en gewijzigd ter vergadering te Amsterdam, gehouden 26 Mei 1900.

ALGEMEENE REGELEN bedoeld bij Art. 3 der Statuten van de Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging.

1⁰. De afdeelingen bestaan uit leden en donateurs (en begunstigers).

2⁰. Het bestuur van iedere afdeeling wordt door de leden en donateurs der Vereeniging die tot de afdeeling behooren in vergadering gekozen en bestaat uit een voorzitter, een secretaris, een penningmeester en minstens 2 leden. Voorschriften omtrent het beurtelings aftreden en de voorziening in de opengevallen bestuursplaatsen, worden door de afdeeling gesteld.

3⁰ Het afdeelingsbestuur verstrekt aan het hoofdbestuur der Vereeniging zooveel mogelijk inlichtingen omtrent onderwerpen, waarvoor het hoofdbestuur inlichtingen noodig acht en houdt het hoofdbestuur op de hoogte van wat er in de afdeeling omgaat. Het

doet in de eerste helft van de maand Maart aan het hoofdbestuur opgave van het getal der leden en de samenstelling van het bestuur der afdeeling en geeft daarbij verslag van hetgeen er gedurende het afgeloopen jaar in de afdeeling is voorgevallen.

4°. Het bestuur van iedere afdeeling roept de leden vóór ultimo Februari tot een vergadering bijeen en verder zoo dikwijls het dit noodig vindt of daartoe door tenminste leden wordt uitgenoodigd.

5°. De penningmeester int de bijdragen en schenkingen der leden, donateurs en begunstigers, die tot zijn afdeeling behooren en doet in de in het vorig artikel bedoelde vergadering rekening en verantwoording van zijn beheer over het vorige boekjaar.

6°. Jaarlijks wordt aan het hoofdbestuur afschrift van de rekening en verantwoording gezonden van den penningmeester van iedere afdeeling en het saldo afgedragen.

7°. De jaarlijksche uitgaven der afdeeling mogen, behoudens goedkeuring van het hoofdbestuur der vereeniging, niet te boven gaan de helft van de door den penningmeester van iedere afdeeling in dat jaar geïnde bedragen der leden en begunstigers die tot zijn afdeeling behooren.

Schenkingen der donateurs worden in hun geheel afgedragen, tenzij daaromtrent een andere regeling is gemaakt.

8°. Het boekjaar der afdeeling loopt van 1 Januari—31 December

9°. Bij ontbinding van afdeelingen vervallen de gelden en bezittingen aan de Vereeniging.

BIJLAGE III.

STATUTEN

DER VEREENIGING

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

(Goedgekeurd bij Kon. Besluit dato 7 Febr. 1903, No. 18).

ARTIKEL 1.

De Vereeniging voert den naam van „Zuid-Afrikaansche Voorschotkas". Zij is gevestigd te Amsterdam. In andere plaatsen kan zij zelfstandige afdeelingen of bijkantoren vestigen.

ART. 2.

De Vereeniging stelt zich ten doel bijstand te verschaffen ter voorziening in de behoefte, ontstaan ten gevolge van en na den oorlog, in de jaren 1899—1902 in Zuid-Afrika gevoerd. Zij tracht haar doel te bereiken door het verleenen van voorschotten, het geven van inlichtingen en adviezen, en verder het verrichten van de werkzaamheden, welke kunnen voortvloeien uit het verkrijgen van middelen bedoeld bij art. 10, 3°.

ART. 3.

De Vereeniging wordt aangegaan voor den tijd van 29 jaren, te rekenen van den 1en Januari 1903.

Minstens één jaar voor den afloop van dit tijdvak zal de vergadering van leden over al of niet voortzetting na dien tijd besluiten en bij voortzetting de vereischte maatregelen voor verlenging moeten nemen.

ART. 4.

Leden der Vereeniging zijn de ondergeteekende oprichters. Nieuwe leden kunnen uitsluitend door de Vereeniging worden benoemd. Zoo spoedig mogelijk na het verkrijgen van de Koninklijke goedkeuring op de Statuten zal het getal tot minstens vijftien worden aangevuld. Wanneer het ledental beneden vijftien mocht zijn gedaald, wordt het binnen 3 maanden tot minstens dit aantal aangevuld.

ART. 5.

Het bestuur der Vereeniging is opgedragen aan ten minste 5 en ten hoogste 9 bestuurders. Zij worden benoemd en ontslagen

door de vergadering van leden. Jaarlijks treedt, te beginnen met 1 Januari 1904, een vijfde van de bestuursleden af, volgens rooster, in den aanvang door het lot op te maken. Is het getal bestuursleden niet door 5 deelbaar, dan wordt de quota pars afgerond naar boven of naar beneden, berekend naar het dichtstbij zijnde getal dat door 5 deelbaar zou zijn.

De rooster van aftreding zal doorloopend van kracht zijn, met dien verstande, dat een nieuw benoemd bestuurslid steeds, voor zooveel betreft den duur van zijn mandaat, zal treden in de plaats van dengene, ter wiens vervanging hij gekozen is, onverschillig of dit plaats vindt bij de voorziening in eene vacature tusschentijds of na afloop van den duur van het mandaat. Bij uitbreiding van het aantal bestuursleden zullen de ter uitbreiding nieuw benoemden op den rooster zooveel mogelijk worden geplaatst in den rang, zoodat zij gedurende het alsdan geldende grootste aantal zittingjaren hun mandaat kunnen vervullen, zonder aan tusschentijdsche aftreding te zijn onderworpen. Aftredenden zijn herkiesbaar.

Aftredenden blijven in functie tot in de door hun aftreden ontstane vacature is voorzien.

Het Bestuur is bevoegd, voor elke openkomende plaats eene niet bindende voordracht van 2 personen op te maken.

Bestuurders behoeven niet uitsluitend uit de leden benoemd te worden; wordt tot bestuurslid benoemd een persoon, die geen lid was der Vereeniging, dan wordt hij door benoeming en aanvaarding der benoeming ambtshalve lid voor den duur van zijn mandaat.

De bestuurders verdeelen onderling hunne functiën. Zij zullen twee of meer uit hun midden aanwijzen, die belast worden met de werkzaamheden voor het dagelijksch bestuur.

Het secretariaat wordt vervuld door iemand buiten het Bestuur, tenzij de ledenvergadering hieromtrent anders mocht beslissen.

Bij den aanvang zullen optreden als bestuursleden de heeren:

Mr. G. Vissering, *Voorzitter*. .	te Amsterdam.
K. F. v. d. Berg	„ „
J. Drost.	„ Rotterdam,
E. Heldring.	„ Amsterdam,
W. Hovy	„ „
Mr. W. A. Mees.	„ Rotterdam,
Mr. N. G. Pierson.	„ 's Gravenhage,
Mr. R. van Rees.	„ Amsterdam,

terwijl voor de eerste maal als Secretaris optreedt Dr. N. Mansvelt te Utrecht.

ART. 6.

Het Bestuur vertegenwoordigt de Vereeniging in en buiten rechte, met dien verstande, dat, waar eene handteekening vereischt zal worden om de vereeniging te binden, zij verbonden zal zijn door de teekening van 2 leden van het Bestuur gezamenlijk, daartoe door het Bestuur aangewezen. Ook in rechte zal de Vereeniging bij alle handelingen en in alle gevallen afdoende vertegenwoordigd zijn door 2 leden van het Bestuur. Brieven of mededeelingen, geen verbintenis voor de Vereeniging inhoudende, behoeven slechts door één lid namens de Vereeniging geteekend te worden, daartoe doorloopend of wel voor een bepaald geval door het Bestuur gemachtigd.

ART. 7.

Het Bestuur is bevoegd, de waarneming van de door hetzelve aan te wijzen belangen der Vereeniging zoowel in Nederland als elders in het buitenland op te dragen aan een of meer door het Bestuur te benoemen personen of instellingen, al of niet onder genot van salaris.

In die opdracht zal zoo nauwkeurig mogelijk worden omschreven, welke bevoegdheden worden verleend aan dien vertegenwoordiger of vertegenwoordigers, en over welk grondgebied de verleende bevoegdheden zich zullen uitstrekken. Indien het bestuur te eeniger plaats of voor bepaalde werkzaamheden één enkelen vertegenwoordiger zal aanstellen, zal de Vereeniging evenzeer worden gebonden door de handelingen en de teekening van dien enkelen persoon, vallen binnen de hem verleende bevoegdheden.

Om tegenover derden te werken, zullen de namen van de vertegenwoordigers met eene beknopte omschrijving van de hun verleende bevoegdheden moeten worden bekend gemaakt op eene wijze als het meest praktisch wordt geacht door het Bestuur: die bekendmaking zal evenwel steeds moeten geschieden door aankondiging in de *Nederlandsche Staatscourant* en een der groote te Amsterdam verschijnende dagbladen, door aanplakking aan het kantoor van den vertegenwoordiger, en door aankondiging in een nieuwsblad, verschijnende ter plaatse van den vertegenwoordiger, of, bij gebreke daarvan, in de dichtst nabijzijnde plaats.

Intrekking dier bevoegdheden wordt op de zelfde wijze bekend gemaakt.

De salarissen worden vastgesteld door het Bestuur.

Bestuursleden genieten geen salaris, doch hebben recht op vergoeding van reis- en verblijfkosten volgens een tarief, goed te keuren door de vergadering van leden.

ART. 8.

De Vereeniging erkent als *Begunstigers* hen, die zich verbinden tot eene jaarlijksche bijdrage (tot wederopzegging) van ten minste *f* 25, al of niet voor een bepaald doel.

De begunstigers hebben het recht de vergaderingen van leden bij te wonen en brengen aldaar eene adviseerende stem uit. Zij worden ter vergadering opgeroepen op gelijke wijze als de leden.

ART. 9.

De leden vergaderen minstens éénmaal per jaar ter voldoening aan art. 5 en 12 en verder zoo dikwijls de voorzitter van het Bestuur, twee leden van het Bestuur of minstens één vijfde van de leden dit wenschelijk achten, op tijd en plaats door den voorzitter aan te wijzen, of, indien de voorzitter hiertoe in gebreke mocht blijven, door de leden in eene oproeping door henzelven aan te wijzen; een en ander met vermelding der agenda. In het laatste geval mag de vergadering niet vroeger gehouden worden dan den tienden dag na de verschijning der oproeping. Behoudens spoedeischende gevallen, ter beoordeeling van den voorzitter van het Bestuur, worden de leden ter vergadering opgeroepen op een termijn van ten minste vijf dagen na het verschijnen der oproeping

De oproepingen geschieden bij brief individueel aan ieder lid aan het door hem opgegeven adres, of op zoodanige andere wijze als de vergadering van leden zal besluiten.

De vergaderingen worden steeds te Amsterdam gehouden.

De vergadering van leden stelt een reglement van orde voor de vergaderingen vast.

De leden stemmen bij meerderheid van stemmen der aanwezigen. De besluiten van de meerderheid der vergadering binden de minderheid en de afwezigen. Bij staking van stemmen wordt een voorstel geacht verworpen te zijn.

ART. 10.

De middelen der Vereeniging worden gevonden:

1°. Uit bijdragen harer leden;

2°. Uit vergoedingen, interessen en andere inkomsten;

3°. Uit gelden of goederen die haar ten geschenke, ter leen, of ten beheer, een en ander al of niet voor een bepaald doel, worden gegeven, hetzij door hare begunstigers, hetzij door anderen.

Indien gelden of goederen, bedoeld sub 3°, worden gegeven voor een bepaald omschreven doel, zullen deze gelden of goederen afzonderlijk voor dat doel worden beheerd, en niet verbonden worden voor verplichtingen der Vereeniging, welke niet voor dat bepaalde doel zullen zijn aangegaan.

Het Bestuur is bevoegd met machtiging van de ledenvergadering leeningen aan te gaan. De voorwaarden der leeningen worden vastgesteld door de leden-vergadering.

ART. 11.

Het Bestuur regelt de wijze waarop en de voorwaarden waaronder voorschotten door de Vereeniging worden gegeven.

ART. 12.

De Boeken der Vereeniging worden per den 31en December van elk jaar gesloten, te beginnen met 31 December 1903.

De rekening en verantwoording wordt binnen 6 maanden na afloop van het boekjaar door het Bestuur opgemaakt en met de boeken voorgelegd aan eene commissie van 3 personen, telken jare ten behoeve van de eerstvolgende afsluiting met nog 3 plaatsvervangers te benoemen door de vergadering van leden, welke commissie bij goedkeuring der rekening het Bestuur déchargeert.

De leden dezer commissie behoeven geen lid der Vereeniging te zijn.

ART. 13.

De Statuten der Vereeniging kunnen slechts gewijzigd worden bij besluit van eene uitdrukkelijk tot dit doel bijeengeroepen vergadering van leden, met twee derden der aanwezige stemmen, genomen onder voorbehoud der Koninklijke goedkeuring, indien deze nog vereischt wordt.

ART. 14.

De Vereeniging kan ook vóór den in art. 3. vastgestelden tijd worden ontbonden bij besluit, genomen in eene uitdrukkelijk voor dat doel bijeengeroepen vergadering, met twee derden van de stemmen, welke door de gezamenlijke leden kunnen worden uitgebracht.

Die vergadering benoemt dan tevens den liquidateur of liquida-

teuren en regelt de verdere liquidatie. Indien bij de liquidatie een batig saldo mocht overschieten, zal dit niet ter verdeeling aan de leden komen, doch moeten worden bestemd voor een doel, zooveel mogelijk het doel dezer Vereeniging nabijkomend.

Aan den Burgemeester van Amsterdam zal worden gevraagd, den begiftigde of de begiftigden aan te wijzen, en diens aanwijzing zal gevolgd moeten worden.

Art. 15.

Het Bestuur wordt bij dezen gemachtigd om in deze Statuten alsnog de wijzigingen aan te brengen, welke mochten worden vereischt om de Koninklijke goedkeuring te verkrijgen.

Amsterdam, 12 Jan. 1903.

BIJLAGE IV.

NOTULEN van de Algemeene Vergadering der *Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging* op Donderdag 28 Mei 1903 ten twee ure in het gebouw „EENSGEZINDHEID" te Amsterdam.

Aanwezig van het Hoofdbestuur de Heeren G. A. A. MIDDELBERG (Voorzitter), A. S. VAN REESEMA, Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, E. J. VAN GORKOM, J. A. WORMSER, Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN, Mr. J. B. LOMAN, K. F. VAN DEN BERG en PAUL DEN TEX,

en afgevaardigden van de afdeelingen:

Amsterdam, Rheden/Rozendaal, Bussum, 's-Gravenhage, Rotterdam, Scheveningen, Schiedam, Utrecht, Haarlem, Enschede, Arnhem, Dordrecht, Zwolle, Apeldoorn, en Groningen, te zamen 15 afdeelingen uitbrengende 80 stemmen.

De VOORZITTER opent de vergadering met een woord van welkom en vraagt of een der aanwezigen lezing van de notulen van de Buitengewone Algemeene Vergadering van 21 Februari 1903 verlangt, die in het verslag staan afgedrukt.

Niemand verlangt die lezing.

Dr. VAN DAM ('s Gravenhage) wenscht de volgende wijzigingen in die notulen gemaakt te zien:

Bladz. 97, regel 7—9 aldus te lezen:

> Dr. VAN DAM ('s Gravenhage) constateert, dat, naar aanleiding van het zooeven voorgelezen rondschrijven, de volgende circulaires aan de Afdeelingen zijn gezonden:

Bladz. 100, regel 1—7 weg te laten en daarvoor in de plaats te stellen een nauwkeurige copie van de Haagsche circulaire van den tienden Februari 1903, luidende:

„Met belangstelling nam het Bestuur onzer afdeeling kennis „van de mededeeling van het Hoofdbestuur onzer Vereeniging „d°. 26 Januari ll., alsmede van het rondschrijven der afdeeling „Amsterdam d°. 5 dezer.

„Teneinde onze gedragslijn op de aanstaande Algemeene Verga- „dering te bepalen, hebben wij gemeend ons te moeten wenden „tot het Hoofdbestuur, met de vraag de redenen te mogen verne- „men, welke het, tegenover de in laatstgenoemd rondschrijven „vervatte beschouwingen, zou kunnen aanvoeren.

„Het in antwoord op dit verzoek van het Bureau ontvangen „schrijven, komt ons van genoegzaam belang voor om ook U „daarmede in kennis te stellen. De beoordeeling van de handel- „wijze van het Hoofdbestuur in eene zoo gewichtige aangelegenheid „zal naar onze meening op juisteren grondslag rusten, wanneer „daarbij tevens rekening is gehouden met hetgeen ter verdediging „van die handelwijze wordt ingebracht. Het is toch niet te ont- „kennen dat, tengevolge van de organisatie onzer Vereeniging, het „zwaartepunt van de Algemeene Vergaderingen in vele gevallen „gevonden wordt in de daaraan voorafgaande afdeelingsvergaderin- „gen. Wordt daarin eene motie tot afkeuring van het beleid van „het Hoofdbestuur aangenomen, dan zouden de afgevaardigden, „wanneer zij op de Algemeene Vergadering, tengevolge van de „inlichtingen van het Hoofdbestuur, tot de overtuiging mochten „komen dat die afkeuring ten onrechte geschiedde, voor de moeielijke „keuze komen, òf te spreken en te stemmen tegen hunne over- „tuiging, òf in strijd te komen met den uitdrukkelijken wil hun- „ner minder goed ingelichte committenten. Door het schrijven van „het Hoofdbestuur te Uwer kennis te brengen, vertrouwen wij „deze eventueele moeielijkheid te voorkomen en er derhalve toe „bij te dragen dat de Algemeene Vergadering op 21 dezer niet „met onvruchtbaarheid geslagen zij.

De afdeeling 's-Gravenhage van de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging:

DR. H. BLINK, *Voorzitter.*
BEELAERTS VAN BLOKLAND, *Secretaris.*

Bladz. 103, regel 11 en 12. De woorden „deze beide circu- laires" te vervangen door:

De Amsterdamsche circulaire van vijf Februari en de Haagsche van 10 Februari.

Bladz. 103, regel 17 tot 26 te vervangen door:

Tot zijn leedwezen acht spreker zich verplicht, als afgevaardigde van de Afdeeling 's Gravenhage, òòk protest te moeten aanteekenen tegen de handelwijze van den

voorzitter en den secretaris van zijn eigen Afdeeling. De Haagsche circulaire van 10 Februari 1903 is een vroom bedrog. Het „Woordenboek der Ned. Taal" geeft van deze uitdrukking de volgende definitie: „een handeling die wel leugenachtig is maar om iemands bestwil wordt gepleegd"; en deze definitie is toepasselijk op de handelwijze van Dr. H. BLINK en Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, omdat deze Heeren uit naam der afdeeling 's Gravenhage hun rondschrijven van 10 Febr. naar alle andere afdeelingen der N. Z. A. V. hebben gezonden, terwijl noch de Afdeeling, noch het Bestuur, noch zelfs het Bureau uit het Bestuur over deze circulaire geraadpleegd zijn.

Bladz. 106, regel 7 en 8. De woorden „van de afdeeling Amsterdam" te vervangen door:

Van het Hoofdbestuur.

Bladz. 106, regel 10—17. De woorden „Erger" tot „daartegen", te vervangen door:

Hij noodigt Dr. VAN DAM uit de gronden te noemen, waarop diens beschuldiging van het Hoofdbestuur berust.

Bladz. 106, regel 32 tot 38. De woorden „Helaas" tot „Vereeniging" te vervangen door:

Aan Dr. DE VISSER moet spreker opmerken, dat hij hem misverstaan heeft. Spreker heeft met geen enkel woord een beschuldiging tegen het Hoofdbestuur uitgesproken. Het gewraakte woord betrof Amsterdam en niet het Hoofdbestuur.

Bladz. 108, regel 3 tot 5 te vervangen door:

Generaal EGTER VAN WISSEKERKE ('s Gravenhage) wenscht niet den weg te volgen, die door Dr. VAN DAM is gevolgd, maar nu de Heer VAN GORKOM hem in het debat mengt, moet hij opmerken, dat hij, hoewel ook bestuurslid van de Haagsche Afdeeling, eerst gisteren de bedoelde circulaire van 10 Febr. onder oogen heeft gekregen.

De SECRETARIS erkent dat „vroom bedrog" vermoedelijk is gezegd, hetgeen bevestigd wordt door de gegeven definitie. Intusschen heeft hij „groot bedrog" verstaan en genotuleerd.

De VOORZITTER meent dat de voorgestelde wijzigingen onder

Dr. VAN DAM's verantwoordelijkheid in de notulen kunnen opgenomen worden, indien niemand zich daartegen verzet.

Aldus wordt besloten.

De Heer VERHOEVEN (Dordrecht) zag gaarne dergelijke incidenten voorkomen.

De VOORZITTER meent dat de notulen niet anders dan de gevoerde debatten kunnen weergeven.

De Heer VERHOEVEN (Dordrecht) stelt voor dat na afloop van iedere vergadering de notulen geredigeerd zullen worden.

Baron VAN WASSENAER VAN ROSANDE ('s Gravenhage) is van oordeel dat een commissie van een drietal personen *wèl*, een geheele vergadering tot dusdanige redactie *niet* in staat is.

De VOORZITTER dankt voor den gegeven wenk en wenscht vóór het bespreken van het jaarverslag over te gaan tot de verkiezing van 6 leden van het hoofdbestuur, vacatures ontstaan door periodieke aftreding en het bedanken van den Heer CHARLES BOISSEVAIN.

De volgende dubbeltallen zijn door het Hoofdbestuur volgens art. 8 der statuten aanbevolen:

Mr. J. B. LOMAN, Haarlem, (aftr.)
D. W. STORK, Hengelo.

EVERT J. VAN GORKOM, 's Gravenhage, (aftr.)
H. J. E. WENCKEBACH, Heerlen.

Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN, Amsterdam (aftr.)
Mr. K. ZWAARDEMAKER, Bussum.

Dr. J. TH. DE VISSER, Amsterdam, (aftr.)
Ds. O. SCHRIECKE, Enschede.

K. F. VAN DEN BERG, Amsterdam, (aftr.)
H. J. EMOUS, Amsterdam.

Prof. Dr. C. H. TH. BUSSEMAKER, Groningen.
C. W. Graaf VAN LIMBURG STIRUM, Arnhem.

Spreker verzoekt den Heeren H. J. MEERKAMP VAN EMBDEN en M. SISSINGH (Rotterdam) en Dr. B. A. P. VAN DAM ('s Gravenhage) het stembureau te willen vormen.

De Heer L. TEN CATE Wzn. (Enschede) spreekt een woord van aanbeveling voor den Heer Ds. O. SCHRIECKE.

De VOORZITTER deelt mede dat van de afdeeling Groningen, die Prof. Dr. C. H. TH. BUSSEMAKER aanbeval, bericht is ingekomen dat genoemde Heer bij nader inzien voor eene eventueele benoeming niet in aanmerking wenscht te komen.

De vergadering gaat tot stemming over.

De heer J. BERGSMA (Groningen) wil gaarne eenige punten uit het Jaarverslag bespreken:

Het Informatie-Bureau kan z.i. practischer worden ingericht, het zou hulpbureaux moeten instellen en daardoor vermoedelijk bereiken een vereenvoudiging van het werk. Zoo zouden zij, die op een permit wachten om naar Zuid-Afrika terug te keeren, misschen beter geholpen worden. Een lijst van personen in Afrika zou aangelegd moeten worden, wier namen op de permits-aanvragen als werkgever ingevuld konden worden.

De Voorschotkas, vreest spreker, is geheel buiten de Voorschotbank tot stand gekomen, hetgeen te bejammeren valt.

Het Generale Boeren-Hulpfonds is, hoewel door velen wakker daarvoor is gestreden, door gebrek aan een goed generaal aan het hoofd, niet een volkomen succes geweest. Spreker betreurt dat de afdeelingen onkundig zijn gebleven van het juiste moment waarop opgetreden diende te worden.

De Vee-Uitzending, ten slotte, dient met meer dan *f* 3000.— gesteund te worden.

De Heer H. J. MEERKAMP VAN EMBDEN (Rotterdam) brengt verslag uit van de bevinding van het stembureau:

Mr. J. B. LOMAN verkreeg 77, E. J. VAN GORKOM 75, Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN 70, K. F. VAN DEN BERG 74 en Dr. J. TH. DE VISSER 56 stemmen, welke Heeren dus gekozen zijn en hunne herbenoeming aannemen, behalve Dr. DE VISSER die niet ter vergadering aanwezig is.

Voor de zesde vacature verkregen Mr. K. ZWAARDEMAKER 24, Ds. O. SCHRIECKE 7, H. J. EMOUS 6, H. J. E. WENCKEBACH 5, D. W. STORK 3 en Mr. DE RIDDER 3 stemmen.

Een vrije stemming moet dus plaats hebben.

De Heer J. BERGSMA (Groningen) beveelt de verkiezing van den Heer U. G. SCHILTHUIS Jzn. aan.

Mr. C. DE WILDE Jr. (Utrecht) bepleit de wenschelijkheid een kenner van Vrijstaatsche belangen in het Hoofdbestuur te verkiezen.

De Afdeeling Amsterdam beveelt de candidatuur van C. W. Graaf VAN LIMBURG STIRUM aan.

De Heer MEERKAMP VAN EMBDEN (Rotterdam) noodigt de afdeelingen uit op Mr. K. ZWAARDEMAKER te stemmen.

Dr. J. W. GUNNING (Studiefonds) zag gaarne den Heer H. J. EMOUS gekozen.

Na gehouden stemming blijkt dat verkregen de Heeren:

C. W. Graaf VAN LIMBURG STIRUM	37
Mr. K. ZWAARDEMAKER	23
H. J. EMOUS	17
U. G. SCHILTHUIS	3

zoodat de beide eerstgenoemde Heeren in herstemming komen.

De uitslag der herstemming is, dat C. W. Graaf VAN LIMBURG STIRUM 41 en Mr. K. ZWAARDEMAKER 39 stemmen op zich vereenigde, zoodat eerstgenoemde, voorzitter der afd. Arnhem, gekozen is, en hem schriftelijk bericht dezer benoeming zal gezonden worden.

De VOORZITTER brengt punt 4 van de door den Heer J. BERGSMA (Groningen) over het Jaarverslag gemaakte opmerkingen: „het verhoogen der subsidie voor den uitvoer van vee" ter sprake. Het is spreker bekend, dat het Ned. Landbouw Comité zeer gaarne een hooger bedrag dan de door onze Vereeniging beschikbaar gestelde *f* 300.— zou ontvangen. Intusschen heeft de Heer J. J. ENSCHEDÉ te Pretoria, die op het gebied van invoer van Hollandsch vee in Zuid-Afrika groote ondervinding heeft opgedaan, in een schrijven van 19 April aan het Bestuur van het Ned. Bijstandsfonds (zie bladzijde) vele nuttige wenken gegeven, die aan het Landbouw Comité zijn overgebracht. Spreker zou geen bezwaar hebben, als de vergadering zich er mede vereenigt de subsidie van *f* 3000.— op *f* 5000.— te verhoogen.

De Heer MEERKAMP VAN EMBDEN (Rotterdam) weet dat deze

zaak door de Ned. Mij. voor Landbouw zéér warm is opgenomen. Intusschen meent hij, dat waar het eene proefzending geldt, onze Vereeniging niet met al te groote bedragen dient te steunen. Boven *f* 5000.— zou spreker ook nooit willen gaan.

Dr SCHEPERS (Haarlem) is het bekend dat de meening van autoriteiten over deze veeuitzending verdeeld is. CHR. BOTHA is een warm voorstander; Generaal KRITZINGER wil liever geld bijeen verzameld zien om vee van de Basoetos te koopen.

De Heer VAN POPPELEN (Amsterdam) deelt omtrent dit laatste plan een en ander mede.

De VOORZITTER meent dat het generale Boeren-Hulpfonds het aangewezen lichaam is dit plan ten uitvoer te brengen.

Dr. B. A. P. VAN DAM ('s Gravenhage) ziet niet veel heil in de vee-uitzending die voor de *arme* boeren geen voordeel zal afwerpen, omdat alleen de *rijke* boeren in staat zullen zijn een geïmporteerde ras-koe te houden.

De Heer VERHOEVEN (Dordrecht) zou, nu onder de deskundigen verschil van meening bestaat, de subsidie niet willen verhoogen, eerder zelfs die terug trekken.

Ten slotte wordt goedgekeurd eventueel *f* 5000.— voor de eerste vee-uitzending beschikbaar te stellen.

De VOORZITTER stelt aan de orde de verdere bespreking van het Jaarverslag en geeft het woord aan Mr. J. B. LOMAN naar aanleiding van de door den Heer J. BERGSMA (Groningen) gemaakte aanmerkingen.

Mr. J. B. LOMAN (hoofdbestuur) zegt dat hij als lid der Emigratie-Commissie en eerst zeer onlangs uit Zuid-Afrika teruggekeerd zijnde, het best in staat is de over het Informatie-Bureau gemaakte opmerkingen te bespreken.

Bij het sluiten van den vrede was er vrij groote behoefte aan arbeidskrachten, maar toen de berichten daarover Holland bereikten, was reeds een maand verloopen en bij onmiddellijk vertrek van de gewenschte personen verstreek door de reis wederom een maand. Het was onder de omstandigheden natuurlijk niet mogelijk een plaats open te houden en werkgevers in Afrika wilden ook geen contract aangaan met iemand, die eerst eenige maanden later zou overkomen. Buitendien kwam de groote moeielijkheid met het verkrijgen van

een permit. Het is duidelijk dat onder deze omstandigheden het werk van het Informatie-Bureau uiterst bezwaarlijk was. Vele personen gingen op goed geluk naar Kaapstad, in de hoop daar spoedig een permit voor de reis naar Transvaal te krijgen, maar spreker waarschuwt tegen deze ondoordachte emigratie, waar in Zuid-Afrika het aanbod van werkkrachten weldra de vraag overtrof en dientengevolge begin Mei een 200-tal Nederlanders in Kaapstad werkeloos rondliepen. Het Emigratie-Bureau dient nu zeer voorzichtig met het aanmoedigen van emigratie te zijn.

Het verwijt, dat de Voorschotkas tot stand kwam buiten de bestaande Voorschotbank om, gaat niet geheel op. Spreker, als medebestuurder der Voorschotbank, heeft de tot stand koming der Voorschotkas met vreugde gezien, omdat de nieuwe instelling helpen kon waar de Voorschotbank niet bij machte was. — Trouwens, de Voorschotkas zal bij voorkeur slachtoffers van den oorlog helpen en dan blijft er voor de Voorschotbank nog een ruim veld ter bewerking over. Later, als de toestanden in Zuid-Afrika veranderd zijn, is samenwerking tusschen de twee instellingen zeer goed mogelijk.

De Heer Wormser (Hoofdbestuur) wil met een enkel woord antwoorden op hetgeen door den afgevaardigde van Groningen is gezegd omtrent de collecte voor het generale Boeren Hulpfonds. De Heer Bergsma maakte de opmerking dat het te betreuren viel, dat niet een goed generaal aan het hoofd stond. Spreker zou juist willen zeggen dat de zaak minder goed liep door dat er drie generaals aan het hoofd stonden, die hoe uitstekend ook aan het hoofd hunner troepen in Zuid-Afrika, het meer vreedzame werk van het organiseeren van eene collecte niet goed verstonden. Hij verwijst naar hetgeen het Jaarverslag omtrent deze aangelegenheid zegt en zonder het Hoofdbestuur geheel volmaakt te willen noemen, zal ieder, die in de gelegenheid is geweest achter de schermen te kijken, moeten toegeven dat niet anders gehandeld kon worden.

De Heer Meerkamp van Embden (Rotterdam) vraagt naar aanleiding van het gezegde op blz. 41 omtrent een gift aan het Schoolfonds of voor het onderwijs in den voormaligen Vrijstaat niets gedaan wordt.

Dr. B. A. P. VAN DAM ('s-Gravenhage) constateert met vreugde dat, naast zijn stem, in deze vergadering ook uit de afdeeling Utrecht en nu ook uit Rotterdam stemmen opgaan om het belang van den Vrijstaat te bepleiten. Spreker zou zoo gaarne in het hoofdbestuur een kenner van Vrijstaatsche toestanden opgenomen zien. Hem is een persoon bekend, die als bij uitstek daartoe aangewezen is.

Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN (Hoofdbestuur) wil als bestuurslid van het Schoolfonds er op wijzen dat dit fonds steunt, daar waar uit Afrika om hulp gevraagd wordt. Komt uit de Oranje-rivier-kolonie een aanvraag dan zal het Schoolfonds ongetwijfeld daaraan voldoen, gelijk het fonds ook reeds deed.

Dr. B. A. P. VAN DAM ('s-Gravenhage) wijst op het blad „de Vriend" uit Bloemfontein, waarin menigmaal wenschen omtrent het Nationaal onderwijs staan. Het Schoolfonds moet connecties in den Vrijstaat zoeken.

Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN (hoofdbestuur) merkt naar aanleiding van dezen laatsten wensch op, dat zoowel de Zuid-Afrikaansche Vereeniging als het Schoolfonds nooit van hier uit organiseeren. — Neen, de zaken moeten in Afrika tot stand gebracht worden en het is onze taak slechts steun te verleenen en dat zoo krachtig mogelijk.

Dr. N. MANSVELT (Voorschotkas) deelt mede dat het lastig is juist in het Oud-Vrijstaatsche gebied een beweging ten gunste van het nationale onderwijs te ontdekken. Spreker heeft ruim 3 maanden geleden naar Bloemfontein geschreven en eerst per laatste mail eenig antwoord ontvangen.

Mr. C. DE WILDE Jr. (Utrecht) wil, daar Dr. JONKMAN tot zijn leedwezen verhinderd was ter vergadering te komen, hier een wensch van zijnen afdeelings-voorzitter uitspreken. Het betreft namelijk het verschaffen van goedkoope Hollandsche lectuur in Zuid-Afrika.

De VOORZITTER wijst er op dat dit steeds een streven der Vereeniging was.

De Heer MEERKAMP VAN EMBDEN (Rotterdam) wil zooveel mogelijk aanvragen van Hollandsche boeken uitlokken.

Ds. HATTINK (Apeldoorn) zou, naar aanleiding van de

onbillijke verhouding tusschen de naar Pretoria en Bloemfontein gezonden gelden willen voorstellen het saldo in kas van het Oorlogsfonds voor Vrijstaatsche belangen te bestemmen.

Jhr. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN (hoofdbestuur) deelt mede dat sedert het afdrukken van het Jaarverslag nog £ 2000.— naar Bloemfontein is gezonden, om daaruit eventueel een gift te geven aan de Weesinrichting van den Heer POUTSMA, de wenschelijkheid daarvan te beoordeelen door de Bloemfonteinsche commissie.

Dr. B. A. P. VAN DAM ('s Gravenhage) is daarvoor dankbaar, maar niet geheel voldaan; de gelden in de Kaapkolonie gecollecteerd werden verdeeld op de basis van 2/5 voor Vrijstaat, 3/5 voor Transvaal en dat is een billijke wijze.

De VOORZITTER wijst er op dat gedurende den oorlog bijna steeds uit Pretoria noodkreten om geld kwamen, terwijl de Commissie uit Bloemfontein berichtte ruime kasmiddelen ter beschikking te hebben.

De Heer J. LECHNER CSZN. (Schiedam) hoewel alle hulde brengende aan den Secretaris voor het Jaarverslag, zou toch op een kleine onvolledigheid, zijne afdeeling betreffende, willen wijzen. Voor het Afrikaner tehuis, staat er, gaf het hoofdbestuur fl. 2000.—. Zeer juist, maar er staat niet bij dat de afdeeling Schiedam slechts over fl. 1000.— behoefde te disponeeren.

De VOORZITTER deelt mede dat het Hoofdbestuur gaarne gedechargeerd zou worden voor het beheer van het Oorlogsfonds en daarom een commissie benoemde om de Rekening en Verantwoording dezer gelden te controleeren. De Heeren Mr. N. G. PIERSON te 's Gravenhage, Dr. G. BELLAAR SPRUIJT (Studiefonds) en Mr. K. ZWAARDEMAKER (afdeeling Bussum) zijn uitgenoodigd in deze commissie zitting te nemen.

De VOORZITTER geeft alsnu het woord aan den Heer E. BRUCHNER (Amsterdam) die, namens de Commissie voor het nazien der Rekening en Verantwoording van den Penningmeester voor het afgeloopen jaar, verslag uitbrengt over de bevindingen dezer commissie. Op voorstel van den Heer BRUCHNER betuigt de vergadering door acclamatie hare instem

ming met de goedkeuring dezer rekening en verantwoording en verleent daardoor décharge aan den Penningmeester onder dankzegging voor het gevoerd beheer.

Vervolgens gaat de vergadering over tot het benoemen eener nieuwe commissie, die de rekening over het loopende jaar zal nazien.

Hiertoe worden benoemd:

Mr. E. J. EVERWIJN LANGE Jr., Amsterdam,
Jhr. Mr. J. E. HUYDECOPER VAN MAARSSEVEEN EN NIGTEVECHT, Utrecht,
en Mr. G. W. C. PLIESTER, Arnhem,
en als plaatsvervangende leden:
Dr. D. C. HESSELING, Leiden,
ED. DE LANOY, Haarlem,
en H. SALOMONSON GZN., Almelo.

De VOORZITTER geeft, vóór het sluiten der Vergadering, aan Dr. J. H. GUNNING WZN., gelegenheid een woord te spreken tot opwekking om het Studiefonds te steunen, en, niets verder aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten.

BIJLAGE V.

NEDERLANDSCH BIJSTANDS

FINANTIËEL VERSLAG

INKOMSTEN.

Saldo Ult°. December 1902		£	2901 1
Van de Ned. Zuid-Afrik. Vereeniging:			
Remises	£ 500.–.–		
Aangenomen waarde van nagekomen bazaargoederen	„ 35.–.–		
Aangenomen waarde van 2 kunstbeenen	„ 33. 6. 8		
Opbrengst der verkochte goederen op de Bazaar	„ 352.13. 6		
		„	921 -
Ingekomen Giften:			
Aangenomen waarde der goederen gezonden door Chr. Nat. Boeren Comité	£ 100.–.–		
Aangenomen waarde der goederen gezonden door Afd. 's Hage der N. Z. A. V.	„ 25.–.–		
		„	125 -
Terugbetaling van en afbetaling op Voorschotten:			
Hollander Commissie	£ 826.10. 9		
Roode Kruis Afd. Pretoria	„ 102.11. 9		
Verstr. Voorsch. met Securiteit (11)	„ 133.–.–		
„ „ zonder „ (15)	„ 108.–.–		
„ „ aan Z. A. S. M. personeel (1)	„ 8.17. 4		
		„	1178 19
Transporteere		£	5126 1

ˈONDS VOOR ZUID-AFRIKA.

ver het jaar 1903.

UITGAVEN.

ˈoorschotten met vast goed als: onderpand of andere securiteit . . . . (5)	£	78	—	—
ˈoorschotten aan Z. A. S. M. personeel . . . . (2)	„	67	—	—
ˈoorschotten zonder onderpand en giften . . . . . (105)	„	439	16	—
Vaarde der goederen verstrekt: aan 414 gezinnen	„	997	2	5
Vaarde van 5 verstrekte kunstbeenen	„	93	6	8
ˈpbrengst der verkochte goederen op de Bazaar en gestort in het „Transvaal Vrouwen Fonds"	„	352	13	6
ˈaankoop Bazaargoederen	„	50	—	—
ˈift aan Hollander Commissie	„	75	—	—
ˈift aan Miss Hobhouse	„	50	—	—
ˈiften voor weduwen en weezen:				
te Carolina . . . . £ 3.—.—				
te Pretoria . . . . „ 40.—.—				
Weezeninrichting te Witzieshoek O. R. C. . . . . „ 50.—.—	„	93	—	—
Transporteere	£	2295	18	7

INKOMSTEN.

Transport	£ 5126	1
Totaal	£ 5126	1

FINANTIËEL VERSLAG OVER HET JAAR 1903.

UITGAVEN.

Transport		£	2295	18	7
aarde der goederen gezonden naar:					
Dullstroom	£ 140.—.—				
Krugersdorp	„ 80.—.-				
Frederikstad	„ 70.—.—				
Ermelo	„ 100.—.—				
P. P. Rust	„ 5.—.—				
Carolina	„ 80.—.—				
Rustenburg	„ 90.—.—				
Weeshuis te Langlaagte	„ 85.—.—				
„ „ Pretoria	„ 80.—.—				
Transvaal Vrouwen Fonds	„ 35.—.—				
Restant goederen aan verschillende personen .	„ 88. 5.11				
		„	853	5	11
nderwijs:					
Bijdragen aan het Fonds v. Chr. Nat. Ond. .	£ 1240.—.—				
Gift aan den Oost. Eind. School te Pretoria .	„ 25.—.—				
		„	1265	—	—
verse uitgaven:					
Kantoorhuur, kafferloon etc.	£ 239.11.—				
Invoerrechten, spoorvrachten etc.	„ 131. 2. 4				
		„	370	13	4
ministratiekosten		„	295	—	—
		£	5079	17	10
ldo Ult°. December 1903		„	46	3	10
Totaal		£	5126	1	8

M. P. BARENDSEN,
Penningmeester

PRETORIA, 18 Februari 1904.

BIJLAGE VI.

ZUID-AFRIKAANSCH

DEBET.

BALANS op

Schuldbrieven in Portefeuille	*f*	64.200
Belegd Reservefonds Schuldbrieven	„	50.000
Prolongatie	„	223.000
Kassa	„	23
Amsterdamsch Wisselkantoor	„	3,638
Nederlandsche Bank voor Zuid-Afrika te Kaapstad : £ 14.3.9	„	170
„ „ „ „ „ Pretoria : £ 21.4.–	„	254
Voorschotnemers	„	75.352
Meubilair	„	1
Effecten	„	909
Diverse Debiteuren	„	23
Intrest, *nog te ontvangen*	„	39
Provisie, „ „ „	„	5
Rente belegd reservefonds Schuldbrieven, *nog te ontvangen*	„	1.000
Incasso en Koersverschillen	„	13
	f	419.23

WINST-

Onkosten.	*f*	6.03
Oprichtingskosten . . . *voor afschrijving f* 166.57⁵		
Dienst van Geldleening . „ „ „ 1,095.38		
Meubilair . . . . „ „ „ 506.65	„	1.76
Rente 4 % Schuldbrieven 1ste en 2de Serie: voor coupon No. 1 per 2 Januari 1904 over *f* 135,800 geplaatst	„	2.71
	f	10.52

OORSCHOTKAS.

ecember 1903.

CREDIT.

ipitaal	*f*	150,000 –
izondere Reserve, krachtens leeningsvoorwaarden, voor de geplaatste 4 % Schuldbrieven der 1ste en 2de Serie (thans geplaatst bedrag *f* 135,800.—)	„	50,000 –
% Schuldbrieven 1ste en 2de Serie	„	200,000 –
nte 4 % Schuldbrieven 1ste en 2de Serie: Coupon No. 1 per 2 Januari 1904.	„	2,716 –
serve Voorschotnemers *voor belaste, doch nog niet ingekomen rente en provisie*	„	1,775 38
rste Nederlandsche Verzekering-Maatschappij	„	105 63
ikosten, *nog te betalen*.	„	119 90
lministratiefonds	„	14,521 05
	f	419,237 96

MSTERDAM, 30 Maart 1904.

G. VISSERING, *Voorzitter.*
K. F. VAN DEN BERG, *Bestuurslid.*

ERLIES.

trest	*f*	8,800 05[5]
ovisie	„	808 21
asso en Koersverschillen.	„	13
ntributie en Toelagen	„	676 90
	f	10,285 29[5]
idragen uit het Administratiefonds	„	235 91
	f	10,521 20[5]

MSTERDAM, 30 Maart 1904.

G. VISSERING, *Voorzitter.*
K. F. VAN DEN BERG, *Bestuurslid.*

BIJLAGE VII.

ZUID-AFRIKAANSCHE VOORSCHOTBANK.

BALANS (31 December 1902).

DEBET.				*CREDIT.*			
Kantoor Meubelen	*f*	1	—	Grondkapitaal	*f*	26,700	—
Agentschap Johannesburg . . . . . £ 4.—	„	48	—	Onafgehaalde dividenden	„	27	—
Agentschap Pretoria . . . . „ 48.2.6	„	577	50	Fonds tot borgstelling voor dienstboden	„	3,434	50
Effecten	„	200	—	Reserve voor Dubieuse Debiteuren	„	2,900	—
Kassa	„	453	—	Winst en Verlies	„	21	88
Nederlandsche Bank- en Crediet-Vereeniging voor Zuid-Afrika	„	25,492	45				
Voorschotnemers	„	6,311	43				
	f	33,083	38		*f*	33,083	38

De Raad van Commissarissen:
J. E. HENNY, *Voorzitter.*

Het Bestuur:
H. P. G. QUACK, *Voorzitter.*
J. H. A. A. KALFF, *Secretaris.*

WINST- en VERLIESREKENING (31 December 1902).

DEBET.				*CREDIT.*			
Onkosten	*f*	702	92	Saldo A^0. P^0.	*f*	20	42
Winst: reserve voor Dubieuse Debiteuren	„	550	—	Interest	„	1,237	03
Saldo op nieuwe rekening	„	21	88	Agentschap Pretoria	„	17	35
	f	1,274	80		*f*	1,274	80

De Raad van Commissarissen:
J. E. HENNY, *Voorzitter.*

Het Bestuur:
H. P. G. QUACK, *Voorzitter.*
J. H. A. A. KALFF, *Secretaris.*

LAGE VIII.

SAMENSTELLING VAN BESTUREN.

Hoofdbestuur

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

G. A. A. Middelberg, *Voorzitter* .... te *Baambrugge.*
Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland .... " *'s Gravenhage.*
Evert J. van Gorkom .... " *'s Gravenhage.*
Dr. H. J. Kiewiet de Jonge .... " *Dordrecht.*
Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen .... " *Amsterdam.*
Mr. J. B. Loman .... " *Amsterdam.*
Prof. Mr. J. de Louter .... " *Utrecht.*
P. R. Mees .... " *Rotterdam.*
Dr. W. H. Nolens .... " *Rolduc.*
A. S. van Reesema .... " *Scheveningen.*
Ds. J. Th. de Visser .... " *Amsterdam.*
J. A. Wormser .... " *Amsterdam.*
K. F. van den Berg, *Penningmeester* .... " *Amsterdam.*
Paul den Tex, *Secretaris* .... " *Amsterdam.*

Floor Jr. J., *Adj. Penningm* .... te *Amsterdam.*
Bemmel C. van, *Adj. Secretaris* .... " *Amsterdam.*

Jaar van aftreding.

in 1904.	in 1905.	in 1906.
H. J. Kiewiet de Jonge.	G. A. A. Middelberg.	Mr. J. B. Loman.
[illegible] Mr. J. de Louter.	Paul den Tex.	Evert J. van Gorkom.
S. van Reesema.	Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland.	Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen.
L. Wormser.	Dr. W. H. Nolens.	Ds. J. Th. de Visser.
R. Mees.		K. F. van den Berg.

Emigratie-Commissie.

Mr. E. J. Everwijn Lange Jr. ..... te *Amsterdam.*
Mr. J. B. Loman .... " "
Paul den Tex .... " "
D. R. van Urk, *Secretaris* .... " "

Taalfonds.

Mr. W. Baron RÖELL, *Voorzitter* .... te *Amsterdam.*
A. D. DE MAREZ OYENS, *Penningmeester* .... " "
H. J. EMOUS, *waarn. Secretaris* .... " "
Mr. W. A. VAN WOUDENBERG HAMSTRA .... " *Alkmaar.*
Ds. W. H. GISPEN .... " *Amsterdam.*
Mr. FRANK K. VAN LENNEP .... " "
Dr. J. H. GUNNING WZN. .... " "
Mr. J. P. MOLTZER .... " *'s Gravenhage.*
A. S. VAN REESEMA .... " *Scheveningen.*

Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten.

Dr. J. H. GUNNING WZN. *Voorzitter* .... te *Amsterdam.*
Dr. G. BELLAAR SPRUYT, *Penningmeester* ...... " "
Prof. Dr. JOH. W. PONT, *Secretaris* .... " "

Voorschotbank voor Zuid-Afrika.

Raad van Commissarissen:

Mr. J. E. HENNY, *Voorzitter* .... te *'s Gravenhage.*
J. L. CLUYSENAER .... " *Utrecht.*
G. MESDAG JACOBZOON .... " *Groningen.*
A. S. VAN REESEMA .... " *Rotterdam.*
Mr. H. J. C. VAN TIENEN .... " *Zaandam.*

Bestuur:

J. H. A. A. KALFF, *Voorzitter* .... te *Amsterdam.*
Mr. J. B. LOMAN, *Secretaris* .... " *Haarlem.*
Mr. T. H. WORST .... " *Amsterdam.*

Boekhouder:

F. FUCHS .... te *Amsterdam.*

Vertegenwoordiger in Zuid-Afrika:

A. D. R. BISSCHOP .... te *Pretoria.*

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Mr. G. VISSERING, *Voorzitter* .... te *Amsterdam.*
K. F. VAN DEN BERG .... " "
J. DROST .... " *Rotterdam.*
E. HELDRING .... " *Amsterdam.*
W. HOVY .... " "
Mr. W. A. MEES .... " *Rotterdam.*
Mr. N. G. PIERSON .... " *'s Gravenhage.*
Mr. R. VAN REES .... " *Amsterdam.*
Dr. N. MANSVELT, *Secretaris* .... " *Utrecht.*

NAAMLIJST

VAN

EERELEDEN, DONATEURS EN LEDEN.

EERE-LEDEN.

B. H. DE WAAL.
F. J. DOMELA NIEUWENHUIJS.

Afdeeling Amsterdam.

Mr. E. J. EVERWIJN LANGE JR., *Voorzitter.*
AUG. KALFF AZN., *Secretaris.*
E. BRUCHNER, *Penningmeester.*
H. J. EMOUS.
D. H. SCHMÜLL.
I. H. HINZE.
J. A. WORMSER.

AMSTERDAM.

ilst, C. J. K. van
bbe, Sal. van
ma Azn., firma P.
ndré de la Porte, P. C.
ntusch, Mej. C. M. E. (Begunstigster)
ibeek Brusse, J. B. H.
ibeek Brusse, Mevr. P. (Begunstigster)
ibeek Brusse Jr., P. (Begunstiger)
sen Jzn., J. van
as, J.
cker, Jhr. Mr. C. H.
cker, Jhr. Mr. J. F.
Barnouw, Dr. P. J.
Baud, Jhr. W. A.
Beaufort, J. F. de
Beaufort, L. F. de
Beckeringh, A. W.
Becker, J.
Beer, Taco H. de
Bemmel, C. V. van
Bensman, H.
Berdenis van Berlekom, E.
Berg, K. F. van den
Berg, Mr. N. P. van den
Berlage, Ds. H. P.
Berlage Nzn., H. P.

Berlage, Mr. J. G.
Bessie, Louis
Beunders, A.
Bicker, Jhr. H. E.
Bienfait, L.
Bierens de Haan, Mr. J.
Blooker, D.
Blooker, Dr. C. F. J.
Boas, Mr. J. C.
Boässon, J. B.
Boelen, J. Th.
Bois, J. H. de
Boissevain, A. G.
Boissevain, Charles E. H.
Boissevain, G. L.
Boissevain, G. M.
Boissevain, J.
Boissevain, Mej. E.
Boissevain, M. J.
Boissevain, Mr. M. G. J.
Boissevain, Mr. R. J. G.
Boissevain Ezn., A. A. H.
Boissevain & Zoon, H. J. A.
Bökenkamp–Schmidt, Mevr. Wed. F. H. K.
Bonnike, J. E. J.
Boom, Dr. G.
Boom, J. C. G.
Boon Hartsinck, A. A. H.
Boot, Mr. W.
Booven, M. A. van
Bosch Kemper, Jonkvr. Jeltje de
Bosse, J. M. van
Boterhoven de Haan, F. C. P.
Boursse, W. G. S.
Boursse Jr., A. C.
Brakel, Dr. G. van
Breitner, G. H.
Briegleb, Gust.
Brink, J. M. G. v. d.
Broekman, A. M.
Broerse, M.
Broms, C. A.
Brouwer, Mr. G.
Bruchner, E.
Bruchner Jr., E.
Büchler, A. H.
Burger Jr., Dr. C. P.
Burger, Dr. H.
Burger—Pleyte, Mevr.
Burgers, W. T. H.
Busing, Mr. J. H. C.
Bussy, J. H. de
Bussy, Prof. Dr. I. J. de
Bussy, L. P. de
Cammann, G. C. E.
Castro, E. S. Orobio de
Cate, N. R. ten
Coenen, Dr. J. F.
Cohen—Rosenthal, Mevr. Wed. Dr. J.
Coninck Westenberg, J.
Conrat, Prof. Dr. Max.
Costa, A. J. da
Craandijk, F. W.
Cramer, Patrice
Cramer, Prof. Dr. S.
Croes, H. W.
Croockewit, Dr. J. M.
Dalmeyer, G.
Dangremond Jr., C. C.
Delprat, Dr. C. C.
Dentz v. Schaick—Marlof, Mevr.
Dieren, Dr. E. van
Dirksen, J. C.
Dojes, Dr. P. H.
Dokkum, Jan van
Doorenbos, M. J.
Dornseiffen, G.
Dorp, W. A. van
Doyer, A.
Drijver, B.
Dura, Mr. J. Déking
Duyl, A. G. C. van
Duyl Jr., A. G. C. van
Duyts, p/a. Godzen & v. Eck, Mej. A.
Duyts, p/a. Godzen & v. Eck, Mej. W.
Eeghen, J. H. van
Eeghen, P. van
Eeghen, S. P. van
Eeghen—den Tex, Mevr. Wed. A. W. van
Eeghen Jr., A. W. van
Eeghen, C. P. van
Eggers, Mr. F. A.
Eik, Jan van
Eilers Jzn., P. C.
Elsakker, J. P. J. v. d.
Emous, H. J.

Einthoven, F. B.
Es, H. A. van
Essen, H. van
Eijk, Jan A. van
Eijkman, G. C.
Feenstra Jr., Ds. P.
Fentener v. Vlissingen, Mej. L. M. A.
Fentener v. Vlissingen, Mr. A.
Fentener v. Vlissingen, S. P.
Fentener v. Vlissingen—Kalff, Mevr. A. A. J.
Ferney, Mej. M. M. T. van
Feschotte, Mr. L. H.
Feijnt, Dames
Figee & de Kruijff.
Floor Jr., J.
Fockens, Dr. H.
Frederikse, A.
Fruyt, P. H.
Fuchs, F.
Funke, Mejuffr. M. C.
Gebhard, Mej. L. C.
Gerritsen, C. V.
Geuns, Dr. J. van
Giesberts, G. D.
Gohl, Dr. J. G.
Gombault, Dr. W. T.
Gompertz, H.
Goor, G. A. C. van
Goor—van Andel Weijers, Mevr. Wed. C. van
Goot, P. van der
Gouda, A.
Graeff, Jhr. J. de
Grevers, John E.
Gritters—Molenpage, Mevr. Wed. J.
Groesbeek, K.
Gunning J.Wzn., Dr. J. H.
Gunning, Mr. J. L.
Guye, Prof. Dr. A. A. G.
Haan, H. H. de
Hall, Mr. A. F. van
Hall, Mr. Eylard van
Hamel, Prof. Mr. G. A. van
Hamhuis, E.
Hannema, J.
Hansen, H. M.
Hansen, O.
Haren Noman, W. J. van
Harmsen, p/a. firma Kaupé & Wilde, J. C.
Hasselt, J. van
Hasselt, A. K. P. F. R. van
Heemskerck Veeckens, A. C. van
Heeris, F. J.
Heineken, Mr. W.
Heinsius, Dr. H. W.
Heldring, B.
Heldring, E.
Heldring, J.
Heldring, Dr. L.
Hemsing, A.
Hengel, B. van
Henny, Mr. Taco
Hingst, J.
Hinse, A. J. R.
Hinse, I. H.
Hinse Jr., J. H.
Hoeker, W.
Hoeksema, R. Y.
Hoeufft, Jhr. J. A.
Holleman, Dr. W.
Holst, J.
Holtzmann, A.
Hooft, C. G. 't
Hooft, G. H.
Hoog, W. F. de
Hoogenhuyze, Th. G. v.
Hoogh—Merkelbach, Mevr. Wed. Isaac de
Hoop, E. van der
Hoop Scheffer, Mr. J. G. N. de
Hoorn Gzn., J. van
Hoppe, Mr. Th. J.
Horst Hzn., G. van der
Horst, H. J. van der
Houwing, W. (Begunstiger)
Hubrecht, Dr. H. F. R.
Hugenholtz Jr., P. H.
Hummel, J. H.
Insinger, Mr. E. W.
Iterson, J. A. Roessingh van
Jacob, J. J. 's
Jansen de Bruin, Mevr. Wed. J.
Jesse, W.
Jitta, Dr. N. Josephus
Jitta, Prof. Mr. D. Josephus
Jonas, P. J.

Jong, E. de
Jong, E. W. de
Jong Schouwenburg, Mr. L. M. de
Jonker, M. E.
Jonker, Mr. W.
Jonker Lzn., L.
Juda, Dr. M.
Julsingha, J. van
Jungcurt, C. Th.
Jutte, G. J.
Kamerlingh Onnes, O.
Kalff, J. H. A. A.
Kalff Azn., Aug.
Kappelle, D.
Kappeyne van de Coppello, Mr. J.
Kapteijn, Dr. N. P.
Kapteyn, F. W. H.
Karsen, Ed.
Karsen, H. Th.
Karsen—v. d. Brugge, Mevr. M.
Karsten, Prof. Dr. H. Th.
Keeman, P. A. C.
Kehrer, H. W.
Keijzer, H.
Kist, Mr. H. J.
Knapper Czn., Dr. N.
Kniphorst, G. J.
Knottenbelt, T.
Knottenbelt, Mej. W. J.
Knijff, Mr. C. F. A.
Koch, J. H. Z.
Kock, Mr. H. F. Baron de
Koelinga, S.
Kol, Everard
Koning, Mej. A. C. H.
Koning, Mej. A. W. S.
Koning, Mr. P. W. de
Korteweg, Prof. Dr. D. J.
Koster, D. A.
Koster, Th. A. de (Begunstiger)
Kouveld, Ch. R.
Kranenburg, Mr. F.
Krayenhoff v. d. Leur, J. C. P.
Kretschmar van Veen, Jhr. J. A. van
Kruimel, Hendrik
Kruseman, Mr. J.
Krüsemann, Gerard J.
Kuhn Jr., Mr. L. H.
Kuiper, Ds. A. K.
Kuiper, Dr. E. T.
Kuyper van Harpen, P. J. H.
Labouchere, E. S.
Laer, G. W. A. van
Landré Jr., J. D.
Lange, Dr. S. J. de
Lange Jr., Mr. E. J. Everwijn
Langen, E. de
Langerhuizen, J. A.
Lankeren Matthes, D. van
Laurillard, Dr. E.
Leendertz Jr., Dr. P.
Leersum, Dr. E. C. van
Leeuwen, D. van
Leeuwen Boomkamp—Jonas, Mevr. van
Leliveld, J. J.
Lennep, Ad. G. van
Lennep, Mej. H. van
Lennep, Mr. Frank K. van
Lennep, K. van
Lennep, R. van
Lennep—Sillem, Mevr. Wed. Herman J. v.
Lepper, C. J.
Levy, Mr. J. A.
Lieftinck J.Hzn., F.
Lier, Dr. B. H. J. van
Lind, Mr. A.
Linden, J. van der
Lissone Jr., J.
Lobry de Bruyn, Prof. Dr. C. A.
Loeber, C. Gerhard
Loenen Martinet, J. J. W. van
Loman, Mr. J. B.
Loman, W. F.
Luden, E.
Luden, J. J.
Luden, Mr. J.
Ludwig, J.
Lund, C. F.
Luytjes, P. F. A.
Maarschalk, L. N.
Maas Geesteranus, H. P.
Man, Dr. C. de
Marez Oijens, A. D. de
Marez Oijens, G. H. de
Marez Oijens, H. J. de
Marez Oijens, Mej. C. J. de

urwijk Kooy Jr., J. van
sten, Dr. P. T. J. ter
aure Czn., J.
ester, W.
ier, J.
lgerd, W.
rcier, Mej. Helena
ritz, Aug.
ritz, Leo.
teierkamp Cappenberg, W. G.
ulen, Dr. L. C. v. d.
ulen, Mej. Joha. ter
ulen L.Czn.—van Mansvelt, Mevr. Wed. J. M. v. d.
ulen Jr., M. E. van der
urer, Dr. R. J. Th.
ijer, A. J.
ijer, Dr. F. A.
ijer Jr., D. C.
ijer Jr., H. A.
yerdirck Jr., F.
ijers, Dr. F. S.
iddelburg Bolt, A. J. A.
oens, Mr. A.
odderman, Mr. K. A. E.
olengraaff, Prof. Dr. G. A. F.
oll Schnitzler, Mr. A. J.
olster, H.
olster, Mej. C. E.
olster, Mr. F. A.
olster, Mevr. Wed. Mr. J. A.
oltzer J.Ezn., C. N. J.
omma, W. F. C.
oolen—v. d. Niepoort, Mevr. Wed. v. d.
ulder, Mr. Paul L.
uller, Abram
uller, C. H. J.
uller, Hugo
üller, Paulus
uller, P. N.
uysken, Mej. M.
uysken, F. P.
aber, Prof. Dr. S. A.
ed. Bank- en Credietver. v. Z.-Afrika.
ering Bögel, G. A.
eyenhoff, G. W. van
ienhuijs, J.
otten, J. C. van
Notten, P. van
Nijhoff, Paul
Nijland, Mej. Dr. J. Aleida
Oeveren, J. A. van
Ogtrop, Bern. L. A. M. van
Ogtrop, Mr. H. J. van
Oldenboom, G. (Begunstiger)
Olie, Frits
Olst, Mej. C. E. van
Oostveen, A. J. van
Op ten Noort, L. P. D.
Op ten Noort, Mr. W. R.
Op ten Noort, W. R.
Overhoff Jr., C. P.
Overzee, James van
Overzee, J. J. van
Pabst—Blijdenstein, Mevr. E.
Panhuijzen Jr., H.
Peelen, Mr. P.
Pekelharing, Mr. C. J.
Pekelharing, W. J.
Pel, Prof. Dr. P. K.
Petri, P. W. R.
Philips Jr., Mr. Aug.
Piek, Stephan.
Place, Prof. Dr. Th.
Pleyte, Mr. A. M.
Poppelen Jr., F. van
Portielje, Mr. D. A.
Portielje, Mr. J. P.
Post, J. C.
Posthumus Meyjes, Dr. W. C.
Poutsma, Albs.
Prahl, Dr. J. H. F.
Proost, Dr. W. F.
Proost Pz.—Gebhard, Mevr. Wed. P.
Puhringer, J. H.
Pijnappel, Mr. M. J.
Pijnappel, P. A.
Quack, Mr. H. P. G.
Rahder, D. N. J. C.
Rahusen, Mr. E. N.
Rahusen, H. J.
Rahusen, Joan
Raven, Henri
Rebel, G.
Reelfs, Mej. E. A. N.
Reesema, W. G. Siewertsz van

Regteren Altena, Mr. L. van
Rehbock, Alexander
Reich Jr., C. D.
Reintjes, A. B.
Reitz, J. A. C. Bosch
René van Ouwenaller, E.
Riemsdijk, Dr. D. A. van
Ringeling, Dr. H. G.
Ritter, Dr. P. H.
Roeff, F.
Röell, Mr. W. Baron
Roelvink, A.
Roelvink, H. W.
Roose, P. J.
Rooswinkel, Dr. N. J.
Rosenthal, G.
Rotgans, Prof. Dr. J.
Rotgans—Stheeman, Mevr.
Rouffaer, Mej. C. C.
Rovers, L. C.
Royaards, J. G. M.
Rutgers v. d. Loeff, Dr. W.
Rutgers van Rozenburg, Jonkvr. E.
Rijk, A. J.
Rijnberk, Dr. N. van
Salomonson, Mr. C. D. (Begunstiger)
Salm Jr., H.
Samson, Dr. H. G.
Schadd, W.
Schalk, Mr. W. C. Th. van der
Scheltema, J. H.
Schipper, J. C.
Schippers, Dr. S.
Schmidt Jr., J. H.
Schmüll, D. H.
Schmüll, J. F. H.
Schogt, I. C.
Scholte, C. J. W.
Scholten, Mr. R. L.
Scholten, P. W.
Scholten Jr., C. W. R.
Schouten, P. A.
Schouwenburg, Mej. J. L. M.
Schreve, Dr. C. F.
Schröder, Alfr.
Schröder, Wilhelm
Schultz, B. H.
Schwartz, A. C.
Schwartze, Mej. Therèse
Sequeira Jr., R.
Serrurier, L.
Seyffardt, J. L. W.
Sillem, Mr. J. A.
Simons, Dr. S.
Simons, L.
Six, Prof. Dr. Jhr. J.
Sleeswijk, Mr. C.
Sleeswijk, Mr. S.
Sligcher, J. H.
Sluyter Jr., M.
Smit, S. R.
Smit, W. H.
Smitt, J. W.
Snellen, Dr. W.
Snethlage, R. A. J.
Sonsbeeck, P. J. van
Spanje, Dr. N. P. van
Spruyt, Dr. G. Bellaar
Spruyt Landskroon, J.
Spruyt Landskroon—de Lange, Mevr.
Stark, E.
Stempel, Dr. M. L. van der
Stockum, Mr. D. J. van
Stokhuijzen, Mej. M.
Stokvis, Dr. C. S.
Stork, Mej. J.
Straub, Prof. Dr. M.
Streur, B. Corn.
Stuten, D. D.
Suyver Jr., H. E.
Swanenburg de Veije, C. G.
Swanenburg de Veije, G. D.
Sweys, J. C.
Tak, J. A.
Tegelberg, P. E.
Tendering, Mej. H.
Terwen, Dr. J. J.
Tex, C. A. den
Tex, Emile den
Tex, Jhr. Mr. C. J. den
Tex, Mr. G. M. den
Tex, Paul den
Theunissen, J. S.
Thors, Jos.
Tilanus, Dr. C. B.
Tilanus, Prof. Dr. J. W. R.

immer, Dr. H.
indal, G. A. Baron
itsingh, G. M.
oose, W.
oussaint, S. N.
oussaint, W.
oussaint—Spakler, Mevr. Wed. E. S.
reub, Prof. Dr. Hector
romp, M.
usschenbroek, Mej. Dr. A. P. Cath. v.
kkerman, J. D.
loth, C. E. B.
rk, D. R. van
yttenboogaart, Mr. D. L.
aleton, Prof. Dr. I. M. J.
alentijn, J. F. G.
een, W. A. van
egt, W. W. van der
elde, A. van de
elde, Mr. E. van de
eldhuis, B. J.
elsen, C. H. van
eltman, Mr. J. E.
eltman Jr., H. C.
erhagen, H.
erkouteren, Mr. H.
erloren van Themaat, M. E.
ermaas, W. A.
ersluys, J.
ersteeg, W. F.
ies, Mr. H. G. van der
isser, Dr. J. Th. de
issering, Mr. G.
issering—Sandberg, Mevr. A.
laanderen, Dr. P. C.
lieger, G. H.
lietstra, A.
ölter, Prof. Dr. D. J.
orstius, T.
oûte, L.
riese—Schiff, Mevr. Wed. F.
ries Lzn., J. de
Waal, H. J. F. de
Waals, Prof. Dr. I. D. van der
Waalwijk, D. A. van
Wall Bake, H. A. D. van den
Wall Bake, H. W. A. van den
Wall Bake, J. H. van den
Wall Bake, R. W. J. C. van den
Waller, Dr. G.
Waller, Mr. H.
Waller—Tetrode, Mevr. M. E.
Walree, Mr. W. K. L. van
Warendorff Jr., S.
Warnsinck, W. H.
Wassink, Dr. L. N. S.
Waterschoot van der Gracht, Mr. W. S. J.
Weissenbruch, Mej. Bertha C. J.
Wendelaar, Dames
Werk, A. van de
Werk, Mr. R. van de
Wertheim, Joh. G.
Wertheim Aymes, L.
Wertheim Salomonson—Hymans, Mevr.
Westendorp, Mr. H. K.
Westerwoudt, Mr. F. Th.
Willemstijn, M.
Winkel, Prof. Dr. J. te
Winkler, Prof. Dr. C.
Winkler—Pelgrim, Mevr.
Wit, C. A. A. Dudok de
Witsen, Willem
Wormser, J. A.
Wormser Jr., J. A.
Wijsman, Jac.
Zaalberg, P. J.

Afdeeling Apeldoorn en Omstreken.

Ds. C. HATTINK, *Voorzitter.*
A. GOUDA QUINT, *Secretaris.*
H. KOK ANKERSMIT, *Penningmeester.*
Mejuffr. Z. PRAK.
W. VAN SPREEKENS.

APELDOORN.

Arnd, A. C.
Ballot, Mej. A. G.
Bas Backer—Gallé, Douairière Jhr. D.
Bentinck, Jonkvrouwen
Beijman, W.
Boltjes, Mejuffr. A. G.
Bronsvoord, T.
Camerling Helmolt, Mejuffr. M. A. E.
Cordes, J. H.
Daendels, Dames
Dijk, J. P. W. van
Egmond, J.
Elbrink, H.
Fromberg, C. E. E.
Gardenier, C. M.
Geuken, Dr. H. C.
Gouda Quint, A.
Grevenstuk, M. R.
Halteren v. Vrijenes en Sluipwijk, J. J. v.
Hardonk, L. J.
Hattink, Ds. C.
Helbach, J. Simonnin
Hermanides, Dr. R. S.
Heydanus, Mejuffr. J. J.
Holmberg de Beckfelt, Jonkvr. C. E.
Hooft, Mejonkvr. S. C.
Ittersum—Grenfell, Douair. Baronesse van
Jelgersma, Mejuffr. J. T.
Jorissen, T. M. F. C.
Kerkhoven, J. A.
Kerkhoven, R.
Kerlen, Mejuffr. A. C.
Kievits, Mejuffr. E. J.
Kok Ankersmit, H.
Kok Ankersmit, Mejuffr. J. G.
Kolff van Oosterwijk—Thepass, Mevr.
Kolff van Oosterwijk, R. H. G.
Kooistra, Mejuffr. I.
Koster, Mejuffr. C.
Koster—Godée, Mevr. Wed. J. P.
Kramers, Mejuffr. S. C.
Kropff, Mejuffr. M. J.
Kuipers, T. J.
Kuyck—Vandevelde, Mevr. J. A.
Liefde, Mejuffr. S. de
Mollerus, Jhr. Mr. G. W.
Moorrees, Mr. J. P. G.
Murman—Muller, Mevr. Wed.
Noë Lzn., I.
Noteboom, J.
Nuiver, Mejuffr. J. A.
Pannekoek, W. T.
Parijs, Mejuffr. A. A.
Prak, Mejuffr. Z.
Pull ter Gunne, A.
Radstaak, A.
Radstaak, D.
Regteren Altena, Mr. J. Q. van
Rodenhuis Jr., IJ.
Roelants, P. J. J.
Roeloffs—Timmerman, Mevr. Wed.
Scheltens, R.
Schoch, J. G. U.
Slegt, N. C.
Steghgers, H.Jzn., J. H.
Sijthoff, Mejuffr. J. M. C. ten
Veeneman J.Czn., P.
Veen, S. H. van der
Vigelius, Mejuffr. A. M.
Visscher Gorter, W.
Walter, W.
Wijn, J. A.
Zaaijer, Dr. A.
Zeper—Stinstra, Mevr. Wed. E.

BEEKBERGEN.

eith, Jhr. K. W.
revelen, Ds. D. van
ekelharing, Mejuffr. E.
ager, G. J.
ager, P. G.
preekens, W. van

BRUMMEN.

eynen, C.
rombout, J. G.
root, Ds. C. P. de
amping, Mr. W. A.
ispelblom Beijer, Mejuffr. A. C. C.

EERBEEK.

oogstraten, Ds. G. van
nders, M. C.
aring, Mejuffr. J. C.
eber, Prof. Max

EPE.

Rauwenhoff, C.
Schilthuis, U.Gzn., J.
Sweerts de Landas, J. L. J. B. Baron
Verkouteren, W. J. M.
Vinne, F. L. van der

HEERDE.

Jansen, Ds.
Kleintjes, J. L.
Regteren Altena, M. A. van
Stein Callenfells, Ds. van
Tricht, van

DINTHER.

Jong Schouwenburg, Ds. L. D. de

PUTTEN.

Middelburg, M. G. C.

Afdeeling Arnhem.

C. W. Graaf van Limburg Stirum, *Voorzitter.*
Mr. C. J. Baron van Tuyll van Serooskerken, *Secretaris.*
Mr. G. W. C. Pliester, *Penningmeester.*
Jhr. Mr. G. A. Nahuijs.
Jac. van Hoorn Hzn.
Jhr. Mr. W. E. T. M. van der Does de Willebois.

ARNHEM.

lthuizen, N. M.
sch van Wijck, Jhr. Mr. H. W. van
ulnis, Mevr. d'
adon Ghijben, W.
ake, A. M. A. van den Wall
alck, A. I. D. C.
alveren, Mr. W. E. J. Baron van
eer, H.
ergh van Heinenoord-Tonneboeijer, Mevr. Wed. J. A. van den
erkenbosch Berends, Dr. J.
ernet, J. C.
reijer, H. J.
Blom, W. J. S. J.
Boelen, J. R.
Boetzelaar, L. W. Baron van
Böhtlingk, C. F. P.
Boonen, Ch. M.
Braam, Ch. van
Braat, Dr. H.
Brakell tot den Brakell, Baronesse van
Brants, Mr. A.
Bij 't Vuur, C.
Cordes, H. J.
Crommelin, Mevr. Wed. S.
Cnopius, A. M.
Criellaart, Mevr. Wed. C.
Deibel, G. A.

Does de Willebois, Jhr. Mr. W. E. T. M. van der
Douma & Co.
Droogleever, J. L. Fortuyn
Dijk, J. H. W. van
Eck—Rau van Gameren, Mevr. Wed. A. G. van
Embden, P. van
Engelberts, G. J.
Erdbrink, D. P.
Everts B.Hzn., Mr. J.
Fabius, J. E.
Fockema, Mr. H. W. J.
Foekens, Fred.
Fransen v. d. Putte, A. S.
Friederich, Dr. A. G.
Frowein, E. A.
Frowein, F. J.
Frowein, J. W.
Fijan, Dr. J. G.
Gerritsen, Mej. Helena
Gilse, Joh. A. van
Goester, J.
Grauw, Mr. H. F. de
Gunning Jr., Prof. Dr. J. H.
Haentjes, R. H.
Haersolte, Mr. C. W. A. Baron van
Hasselt, Mej. van
Hattem, Mevr. Wed. B. van
Hemsing, Mr. W.
Hertzveld, Mr. L.
Hesselink, W. F.
Heuvelink, J.
Heuvelink, Mevr. Wed. H. J.
Holst, J. van
Homoet, Dr. J. J.
Homoet, Dr. L. C.
Hooft, Mr. P. C. 't
Hoorn Hzn., Jac. van
Hooijer, C. O.
Hooijer, G. J.
Huberts, W. J. A. de Witt
Hupkes, J.
Jong, Louis de
Jong Luneau, R. M. de
Jongh, A. W. de
Kasteele, R. P. van de
Kat, W. K. M. de
Kerkwijk, Mej. A. van
Kistemaker, Mevr. Wed. D. H. C.
Kolfschoten, R. J. C. T.
Kooij Jr., H.
Laan, A. van der
Laman Trip—Boonen, Mevr. Douair.
Leendertz, J.
Lehmkuhl, J. C.
Lennep, J. W. van
Limburg Stirum, C. W. Graaf van
Limburg Stirum, Mr. S. B. W. Graaf van
Loopuijt—Meerburg, Mevr. Wed.
Löben Sels, A. D. P. V.
Loth, M.
Lynden, Mr. D. R. B. Baron van
Mallinckrodt, Caroline
Man—Calkoen, Mevr. de
Maronier, J. H.
Massink, J. W. H.
Meihuizen, Dr. P. W.
Meihuizen, S.
Merkesteijn, P. van
Meurs, Mr. N. S. T. A. van
Meijier, Mr. J. J. de
Meijier, Mr. K. M. G. de
Meijier, W. de
Moerkerk van Steel, Mr. C. B. A.
Moll, Dr. A. C. H.
Mollerus, Jhr. A. P. H. J.
Mollerus v. Westkerke, Mr. J. H. M. Baron
Mollinger, Fred.
Mom Visch, Mr. D. J.
Mulder, W.
Musquetier, A.
Nagel Jr., Jan
Nahuys, Jhr. Mr. G. A.
Nederburgh, Mej. C.
Niemeijer—Henny, Mevr. M. A.
Nispen, Jhr. G. A. van
Oldenborgh, A. S. van
Oolgaardt, C. S.
Oosten Slingeland, Mr. D. van
Ortt van Schonauwen, C.
Pallandt van Oud-Beijerlandt, J. W. Baron van
Pesters, Jhr. W. C. Godin de
Pesters, Jhr. Mr. F. H. de

icard, G. E. M.
liester, Mr. G. W. C.
liester—Frowein, Mevr. Wed. K. A. F. J.
oel Hiddingh, Mr. H. J. van der
ot, Jan van der
uint, P. Gouda
uintus, Mr. A. D. H.
eimann, A.
eimann, W.
euse, L.
eyers HHzn., Z. R. A.
hemen, S. D. Baronnesse van
ibbius, Dr. P.
iemer, G.
inkes Jr., J.
oekel, C. P. van
olvink, Dr. W. J. J.
ossem, P. W. van
ossum, Dr. A. J. van
oyaards, Mr. J. S.
nde, G. A. J. v. d.
nder, Dames C. en M.
cheepers, W.
cheidius—Lüps, Mevr. Wed.
cheidius, Mr. E. G. C.
chepper, Dames IJssel de
chimmelpenninck, Jhr. F. J. C.
cholten, Mr. P. W.
chooren, A. G. V. van der
chorer—Croes, Mevr. Wed.
chröder, Dr. J. E.
iethoff, K. F. ten
iemens, H. G.
ipman, M. A.
itter, Mr. L. U. de
lot, C. W.
lotemaker, Dr. G.
nellen, Dames L. en A.
tadt, Dr. H. van der
tark, O. E.
waan—Ruijs, Mevr. P.
weerts de Landas Wijborgh, E. C. Baron
wellengrebel, N. J. A. C.
eylingen, Jhr. Mr. A. A. van
erwindt, A. G.
hijssen, Dr. H. F.
ienhoven, P. van
jaarda, Dr. J. J.
Traanboer, Mej. L.
Tricht, Mr. Th. van
Troost, J. G.
Tuyll van Serooskerken, Mr. C. J. Baron v.
Veen, J. C. Caderius van
Vellinga, M.
Verschoor—Pape, Mevr. Douair.
Verschuer, Mr. B. P. Baron van
Verschuer, F. H. Baron van
Verschuer, W. F. K. Baron van
Verwijs—Telting, Mevr. Wed. Dr. E.
Virieu Fürstner, H. J. G. de
Visser, Mej. J. C.
Visser, J. B.
Vloten, Dr. H. van Bommel van
Voerman, Mevr. Wed. G. L.
Volders, M. C.
Vorst, H.
Vries Wijckama—v. d. Kaa, Mevr. Wed. R. P. de
Waal, B. P. de
Waal, Mej. de
Wageningen, Mr. H. J. S. M. van
Walen, Dames Jannette
Wall, J. van de
Warmelo, W. L. van
Warnsinck, W.
Wiggers, F.
Woerden, J. van
Wolff, J. M.
Woltersom, Dames
Woltersom, H. L.
Wouters, Dr. J. F.
Wttwaall, Mr. G.
Wijck—Brants, Mevr. Douair. van der
Ybes, J. Y.
Ypenburg, G.

Afdeeling Assen.

W. A. Baron VAN DER FELTZ, *Voorzitter.*
C. VAN GORCUM, *waarn. Secretaris.*
A. OOMKENS, *Penningmeester.*
A. VAN DER LAAN.
H. OOSTERVEEN NZ.

ASSEN.

Bakker, J.
Boer, Dr. A. H. de
Dozy, A.
Fremery, D. A. M. de
Feltz, W. A. Baron van der
Feltz, Mr. G. W. Baron van der
Gorcum, C. van
Gratama, M. H.
Hemmes Jzn., H.
Hiddingh, Dr. P.
Holthe tot Echten, Jhr. Mr. H. G. van
Jacob, Mr. C. M. 's
Joosting, Mr. J. G. C.
Laan, A. van der
Lambrechts, Dr. R. J.
Lier, Mr. H. van
Mennega Azn., A. C.
Menninga, H.
Meurs, H. van
Neeteson, J. F. L.
Oever, H. ten
Oomkens, A.
Oosterveen Nz., H.
Pelinck, Mr. E.
Snoeken—Sikkens, Mej.
Suringar, Dr. P. H.
Vos, R.
Willinge, Mr. J. J.

Afdeeling Breda en Omstreken.

J. H. WITSENBORG, *Eere-Voorzitter.*
Dr. P. HOEKSTRA, *Voorzitter.*
H. C. D. VAN DE VEN, *Secretaris, te Ginneken.*
D. A. EEKHOUT, *Penningmeester* „
Mr. P. M. J. E. BLOEMARTS.
Mr. F. E. PELS RIJCKEN.

BREDA.

Badon Ghyben, Dames
Ballintyn, A.
Ballintyn, G.
Bartstra, S.
Bloemarts, Mr. P. M. J. E.
Bock, E. J. de
Bode, L. F. G.
Boll, Mr. P. W.
Borch, Mr. W. H. E. Baron van der
Bossers, Dr. P. A.
Broese & Co., firma
Cartier van Dissel, Dr. M. C.
Dam van Isselt, W. E. van
Dekker, J.
Dissel, N. van
Drossaers, A. G.
Eekhout, D. A.
Everdingen, G. G. van
Feber, H. J. A.
Formyne, Mr. B.
Frantzmann, Mej. J. H.
Gast, M. J.
Geer, W. J. van
Geluk, D. van

Glasius, L. J. M.
Grotendorst, N. C.
Guljé, Ed. H. A.
Hartitzsch, Douairière E. G. de
Hoekstra, Dr. P.
Ingen Housz, Mr. W.
Jellinghaus, Mr. Ed.
Junius van Hemert, Jhr. W. D.
Kamerling, L.
Keulemans, W. P. A. A.
Klep, C.
Loder, C. F.
Lookeren Campagne, Mr. C. van
Lynden, A. J. H. baron van
Maasdijk, Mr. H. R. van
Meeuwesen, A. A. A.
Mercier, A.
Mierlo, Mr. J. H. van
Nijhuis, Dr. G. J.
Peereboom, Firma P. C. G.
Peereboom, P.
Pels Rycken, Mr. F. E.
Reigersman, Jhr. Mr. A.
Reigersman, Jhr. Mr. J. W. G.
Rövekamp, J.
Sandberg van Boelens, Jhr. H. H.
Scheffer, E.
Schmid, W. H. M. von
Sievers, F. P.
Simon, J. M.
Snethlage, H. C.
Soer, Dr. S. C. M.
Stütz, firma P.
Toy van Hees, Dr. W. J. M. H. du
Tydeman Jr., Mr. M.
Uges, W. H. L.
Ven, C. W. van de
Ven, H. C. D. van de
Verhey, W.
Verschraage, A. J. A.
Versélewel de Witt Hamer, J. G.
Vogel, J. L.
Vogelpoel, F. W. van
Was, Dr. E. A. O.
Witsenborg, J. H.
Wijk, A. M. van
Wijmen, Mr. P. C. E. van

Afdeeling Bussum.

Mr. K. Zwaardemaker, *Voorzitter.*
Mr. J. L. Nierstrasz, *Secretaris-Penningmeester.*
C. van Norren.
P. D. Alta
J. Stap.

BUSSUM.

Alta, P. D.
Bensdorp, L. T.
Blom, O. P. N.
Boelen, J.
Desandré, G. H. J.
Dishoeck, C. A. J. van
Doorenbos, Dr. J. M. Clinge
Fremery, H. N. de
Geerts, W. S.
Goedhart, G. W.
Gorter, Dr. H.
Heineken, D.
Heyden, M. van der
Hofstede, P.
Huygens, W. A.
Ingen, J. G. van
Jonker Jzn., L.
Köler, P. D. J.
Leur, Joh.
Linden Tol, C. F. van
Loman, J. C.
Looman, H. J. B.
Michelsen, J. H. A. (Begunstiger)
Moolenburgh, Mr. A.
Nagtglas Versteeg, C. D.
Nierstrasz, Mr. J. L.

Norren, C. van
Oostveen, C. W. R. van
Roekel, L. van
Scheffelaar Klots, S.
Schevichaven, Dr. S. R. J. van
Schevichaven—Brutel de la Rivière, Mevr. van
Schimmel, H. J.
Schowe, H. R.
Sluiter, P. J. P.
Stap, J.
Stigter, D.
Suchtelen v. d. Haare, Jhr. R. van
Verryn Stuart, Th. J.
Veth, Jan
Vis geb. Couwenhoven, Mevr. M.
Vries, Mej. A. de
Weitjens, H.
Zwaardemaker, Mr. K.

Afdeeling Delft en Omstreken.

Prof. Dr. J. Cardinaal, *Voorzitter.*
Ds. Dr. F. H. J. Grundlehner, *Secretaris.*
F. W. Braat Jr., *Penningmeester.*
Dr. J. Thomee.
J. W. Giltay.

DELFT.

Aronstein, Prof. Dr. L. L.
Berends, Prof. W. K.
Beijerinck, Prof. Dr. M. W.
Beijerinck, Mej.
Bisschop, S. A. van Oostée
Blank geb. Thieme, Mevr. C. A.
Bok, H. P.
Braake J.Bzn., H. B. ter
Braat Jr., F. W.
Braat—Kikkert, Mevr. Wed. F. W.
Braat, W. C.
Brester, Dr. A.
Bruigom, G. J.
Buijs, D. H. M.
Buisman, Ds. G.
Cardinaal, Prof. Dr. J.
Chijs, J. J. B. van der
Cloux, J. C. du
Comte, A. le
Dekker Jr., Joh.
Delden, A. van
Emeis, H.
Everdingen, D. H. van
Eijk Bijleveld, J. A. van
Felix, Ds. B. C.
Fischer, S. J.
Fliché, J. C.
Fontein, F. van Dalfsen
Giltay, J. W.
Greuningen, C. A. van
Grundlehner, Ds. Dr. F. H. J.
Hasselt, Prof. A. L. van
Hecker, Dr. W. A. A.
Heide, H. E. van der
Heide, S. van der
Heumen, F. van
Heyst, F .M. de Vries van
Hondius, A. L.
Hoogewerff, Prof. Dr. S.
Kat. R. J. W. H. de
Kipp, A. J.
Klinkhamer, Prof. J. F.
Kloes, J. A. van der
Kolstee, H. J.
Kraus, Prof. J.
Kruijff, H. M. de
Kuyser, J. M. de
Lans, D. C.
Lint, Dr. K. de
Marcus, C. J.
Marken, J. C. van
Meerman, L.
Mijnlieff—den Boer, Mevr. F.
Nijdam, A.

'ekelharing, Prof. Mr. B. H.
'ost van der Burg, J.
leverman, firma H.
lhijn, K. van
libbius, C. P. E.
andhaus, H. B.
cheltema, Dr. B. E.
chouten, Prof. Dr. G.
nijders, Dr. C. J.
nijders C.Jzn., Prof. J. A.
panjaard, Prof. Dr. J.
pek, J. van der
prenger v. Eijk, Mevr. Wed. G. H. G.
teenbergen, Dr. R. M. van
Storm, N. A. P.
Thomee, Dr. J.
Trip, Jhr. S.
Tutein Nolthenius, Dr. J. R.
Ven, J. N. van de
Verbeek, R. Th.
Vermaes, Mevr. de Wed.
Veth, C.
Vliegenthart, L.
Waller, F. G.
Waszink, J. H.
Wicherlink, Mr. D.
Zeeman, Prof. Dr. P.

Studenten-Afdeeling Delft.

.... *Voorzitter.*
.... *Secretaris.*
.... *Penningmeester.*

akersmit, L. A. M.
umberg, B.
eck, C. C. W. Ch.
egemann, E. P. Haverkamp
unke, F. M.
ankert, J. F. P.
lle, C. M.
oeke, M. C. v. d.
oekman, W. C. G. H. van Mourik
unge, J. H. O.
unter Cremers, J. J.
ane, J. de
abourcq, P. L.
ith, F.
ancken, J. J. M.
armsen, J.
agerwaard, G.
ugh, Wzn. D. de
rriaanse, A. E.
lis, W. J.
eppler, A.
asper, C. P.
aoote, J. J. A.
ihler, W. C.
auveld, F. G.
lhaye, E.
Langhout, G. J.
Leau, C. E. de
Leeuwen, J. J. van
Lohr, P.
Meelhuijsen, H.
Mercx, J. K.
Monod de Froideville, J. A.
Monte, S. del
Muller Jzn., F.
Noort, G. C. op ten
Onderwater, J. B.
Oven Jr., A. van
Prager, B. F.
Raalte, D. L. H. van
Raalte, E. G. Th. van
Reus, J. A.

Afdeeling Deventer en Omliggende Gemeenten.

C. A. GOLDENBERG, *Secretaris.*
J. BUSSEMAKER Jzn., *Penningmeester.*
J. H. ANKERSMIT.
F. W. FLEDDERUS.
J. H. KOLKERT WJZN.
W. J. LUGARD.
H. J. C. VERWEIJ.

DEVENTER.

Ankersmit, B.
Ankersmit, Dr. H. J.
Ankersmit, G. J. L.
Ankersmit, J. H.
Ankersmit DLzn., H. J. D.
Ankersmit Rogge, Mevr. J. H.
Bartelink, F.
Beck, Mej. H.
Beltman, H. H.
Bessem, N.
Binkhorst Maaldrink, A.
Birnie, G.
Boks, Joh.
Boks, J. W.
Bos, A. J.
Bruyn Kops, C. J. de
Bussemaker Izn., I.
Cath, J. D.
Cost Budde, A. J.
Cost Budde, Wed. B.
Delden, Mej. C. H. van
Delden, Mej. J. van
Delden, Mej. M. van
Delden, Dr. J. van
Dissel, J. J. van
Doorninck, Dr. A. van
Doorninck, Mej. M. A. van
Doyer, A. A.
Dwars, Mevr. Wed. F. A.
Engelbrecht, Mej. E. E.
Evekink, W.
Faber, Dr. E.
Fischer, H. B.
Fledderus, F. W.
Friderici, P. F. de
Gerrevink, G. van
Goedhuis, Dr. J.
Goldenberg, C. A.
Goldenberg, S.
Goldenberg van Delden, Wed. C. A.
Gooszen, Dr. H. G.
Groningen, Mr. J. W. van
Gualthérie van Weezel, Mr. J. P. S.
Haga, B.
Harmsen, B.
Heemstra, W. H. F. Baron van
Helm, J. van der
Hondius, Mr. G. J. D.
Houck, Mej. A. C.
Houck, Iz. A.
Houck, Dr. M. E.
Huender, A.
Immink, N.
Jordens, H. J.
Jordens, Mej. O. B.
Kagei, E.
Klopman Baerselman, H.
Köler, W. J.
Kolkert W.Jzn., J. H.
Kronenberg, Mr. H. G.
Lande, J. C. L. van der
Lugard, G. J.
Lugard, H. H.
Lugard Jr., H. H.
Maaldrink, L.
Marle, Mr. C. E. van
Marle, Mr. H. R. van
Marle, Mej. R. H. van
Meijer, Dr. L. S.
Nering Bögel, W. F.
Nering Bögel, J. L.

ieuwenhuijs, Mr. R. C.
ieuwenhuys Bentinck, Mevr. Mr. R. C.
verweg—Loseman, Wed.
ennink, Lt. N. A. C.
let, Lt. J. H.
luim, J.
einders, H.
einders, W.
esius, A. M. W.
ibbius, G. D.
öhner, G. W.
hattenkerk, C. J.
hilfgaarde, Wed. Dr. M. van
hoemaker, H. J.
rvatius, H. A.
ichtenbree, Mej. J. A.
uijter A.Ezn., H.
neding, H.
offel, B.
offel, J.
offel, W.
offel Pzn., P.
hemmen, Wed. Dr.
ieman, F. C. H.
ermeer, Mr. C.
erschuir, Mej. H. C.
erweij, H. J. C.
Visser Jr., W. de
Vos van Steenwijk, Douairière Barones de
Vries, Mr. J. H. de
Werle, J. S.
Werndlij, Wed. S. M. G.
Willigen, Dr. V. S. M. van der
Wijnoldy,
IJssel de-Schepper, G. A.

DIEPENVEEN.

Stratenus, G. I. Th. Baron

HEERDE.

Mees, Mevr. Wed. Ds. L.

OLST.

Pluim, H. G.

TWELLO.

Bosscha, Mej. A.
Everts, Mr. H. H.
Feltz, Mr. J. Baron van der
Kakebeeke, Mr. J. C.
Lugard, W. J.
Pennink, Mr. F. R.
Sijrier, H. L. J.

Afdeeling Doetinchem en Omstreken.

J. C. Knuttel, *Voorzitter.*
G. M. de Keijzer, *Secretaris.*
P. H. Moora, *Penningmeester.*
G. A. Deurvorst.
Mr. J. J. van Gorkom.
Mr. F. H. Losecaat Vermeer.
A. Moll.

DINXPERLO.

agerink, F. A.

DOETINCHEM.

nkersmit, J. E. J.
akergem, N. M. Th. van
ardet, J.
Bennink, C.
Boon, P. J.
Boumeester, Dr. W. L.
Brugge Cate, Bd. ten
Bruijn, I. F. F.
Coops, A.
Corstius, A.
Draafsel, G.

Dijk Mzn., J. van
Ensink A.Jzn., J.
Gokkes Jr., S.
Gokkes Sr., S.
Gorkom, Mr. J. J. van
Heuthorst, J. Th.
Horsting, G.Hzn., G. J.
Horsting—Blankert, Mevr.
Keyzer, G. M. de
Kieviet, Dr. M.
Koppen, C. J.
Landry, P.
Marsman, G. H.
Misset, C.
Moer, Dr. Joh. van der
Moll, A.
Moolhuizen, Dr. J. J.
Moora, P. H.
Noodt, Dr. W. W. Huber
Nijhuis, M. E.
Ovink, H. J. L.
Perlstein, N. N. van
Raadgeep, Dames
Ravenhorst, W.
Regteren Altena, M. A. v.
Reichenberger, Wed.
Rijnenberg, C. R.
Sachtleven, J.
Schönfeld, G.
Schwartz, Dr. K. G. P.
Semmelink, G. W.
Semmelink, Th.
Smits, H. W.
Snoeck, J. G.
Themans, H.
Velde Mzn., P. van de
Waal, K. C. van de
Wilhelmi, Dr. G.
Willink Ketjen, C.
Zadelhoff, H. J. van
Zadelhoff, J. van

HOOG-KEPPEL.

Pallandt, E. J. Baron van

LAAG KEPPEL.

Bosch, Dr. H. J.

TERBORG.

Andrea, Mr. S.
Bosch, Mr. W. D.
Brunt, N. P.
Deurvorst, G. A.
Everdingen, G. van
Everdingen, H. G. van
Francken, Mr. W.
Goester, J.
Heringa, J. J. K. E.
Huender, A.
Huender, R. H.
Knuttel, Ds. J. C.
Lambrechtsen, Th. A.
Losecaat Vermeer, Mr. F. H.
Losecaat Vermeer, Mevr.
Piepers, J. W.
Reurslag, J. H.
Rij, A. van
Vonk de Both
Vrugtman, J. H.
Wanrooy, S.

VARSEVELD.

Hesselink, A. J. G.

Afdeeling Dordrecht en Omstreken.

Dr. H. J. de Graaf, *Voorzitter.*
W. J. L. Verhoeven, *Secretaris.*
P. J. A. de Bruïne, *Penningmeester.*
F. Stoop.
M. van Zanten.

....

....

Dr. H. J. Kiewiet de Jonge, } *Eereleden.*
Hidde Nijland, }

BARENDRECHT.

arendregt, A. A.
aadt, J. A. J. de
aadt, Mej. M. J. J. de

DORDRECHT.

andt, H. den
emolt, Dames
lussé van Oud—Alblas, Mevr.
osson, A. J. A. de
raat, D.
randt, H. G.
randt, P. W.
elhez, Dr. F.
icke, Mr. W.
irks, Mej. M.
ooren, W. N. van
Driel, P. van
Drooge, A. van
Drooglever Fortuyn, G. C.
Elk, J. M. van
Erve, P. van de
Essenius Greeff, Mevr. Wed. S.
Fangman, Mr. H. W.
Fortuin, H.
Geluk, Mej. M. van
Germ, Joh.
Gips Cz. Jr., C.
Graaf, A. J. de
Graaf, Dr. H. J. de
Gijn, Herman van
Gijn, S. M. Hugo van
Haagens, E. E.
Hageman Sr., A. J.
Hattem, H. van
Hendriks, J. M.
Hooft, H. 't
Hoogstraten, J. M. van
Houten Jzn., Mr. D. van
Hoyer, Herman
Joncheere, J. C. J. de
Joncheere, J. M. P. de
Joncheere, N. A. de
Jongkindt, N. P.
Jorissen, P. C.
Kaempff, J. S.
Kanter, P. J. de
Kat, Mej. S. W. de
Keller van Hoorn, Ds. P. M.
Kiewiet de Jonge, Dr. H. J.
Koldewey, B. J.
Kolkman, J. W. M. J.
Koning, Mr. J. R. de
Kooy, M. van
Lebret, J. M. C.
Lebret, Mej. A. W.
Lotsy, K.
Meilink, Dr. J. G.
Morks Czn., Cornelis
Neeb, A. A.
Nieveler, T.
Nijland, Hidde
Olst, C. J. van
Oven, Dr. A. S. van
Peuchen, A. W.
Prins Visser, Mevr. Wed. Mr. A. G.
Revers, P. A.
Roodenburg, N.

Roosendaal, W. van
Roo van Capelle, H. B. de
Ruyven, J. N. van
Rijsdijk, Mevr. Wed.
Rijswijk, B. van
Schotman Ez., D.
Sickenga, Mr. F. N.
Sigmond, M. C.
Spruyt, D. J.
Staring, M. L. C.
Stoop, F.
Stoop, Mr. J. C.
Straaten, Jacques J. van
Thierens, Mej.
Tussenbroek, O. W. P. van
Umbgrove, F. H.
Verbroek van Nieuw-Beyerland, C. J. J.
Verhoeven, W. J. L.
Visser, Mej. M. M.
Vliegenthart, L. D.
Vogelenzang Cz., D.
Volker, T.
Volker Az., A. C.
Voskuil, H. J.
Vriezendorp Jz., C.
Wageningen Dz., J. van
Wijers, J. P. A.
Wijs Kzn., J. E. C. de
Zadoks, Henri
Zanten, M. van
Zanten, W. M. H. van
Zimmerman, Mr. A. R.

DUBBELDAM.

Jas, D. H.
Repelaer, Jhr. P. J. J.

'S GRAVENDEEL.

Bossers, Dr. A. J.

PUTTERSHOEK.

Driel, G. A. van

STRIJEN.

Schaafsma, W. J.

ZWIJNDRECHT.

Bloembergen Azn., E.
Boeschoten, F. E.
Bruïne, P. J. A. de
Vliegenthart, D.
Wijn, K. S. de

Afdeeling Enschede en Omstreken.

Ds. O. Schriecke, *Voorzitter.*
A. J. M. Verbeek, *Penningmeester.*
L. ten Cate Wz., *Secretaris.*

ENSCHEDE.

Abbing, O. V. R.
Baarslag, G. H.
Baurichter, C.
Benthem, Dr. A.
Berfelo, H. J.
Bergsma, Edo
Beukers, J.
Blijdenstein, H. B.
Blijdenstein, Jan B.
Blijdenstein, Mevr. Wed. A. J.
Blijdenstein, W. J.
Brink, G. ten
Broen, G. J.
Burger, D. J.
Bussemaker, M.
Cate Wzn., L. ten
Corts, G. J.
Cromhoff, Mevr. Wed. B. G.
Dam, Ds. W. van
Delden, Dr. J. B. van
Ebbinge, P.
Ebeling, Abr.
Ebeling, J.
Elderink, E.
Elderink, H.

horst, G.
sink, H. H.
orhuis, A.
renberg, J.
rperink, H. B.
verkate, Hendr.
ek, G. J. van
ek, G. J. P. van
ek, Herm. van
ek, H. A. van
ek, H. J. E. van
ek, J. B. van
ek, J. H. van
ek, L. van
ek, N. G. van
ek, W. H. van
ek, Mevr. Wed. H. J. van
ek Hzn., H. van
ndriks, B. H.
pink, A. G.
mink, A. H.
mink, G.
mink Gzn., E.
sen, Mevr. Wed. Christ. Mulder
sten, Dr. S.
mp Jr., H.
sters, Alb.
ile, A. G. C. ter
ile, B. J. ter
ile, B. W. ter
ile, Dr. C. P. ter
ile, Harry ter
ile, W. A. S. ter
ile, Mevr. Wed. P. ter
ile Ezn., C. ter
ile Hzn., Mr. E. ter
ile Jzn., H. ter
ile Pzn., H. ter
ile Pzn., Wed. E. ter
deboer, A. H.
deboer, J. B.
deboer Harting, Mevr. Wed. A.
eff, Mevr. de Wed. M. J. van der
gt, D.
nn, Dr. W. G.
ster, J. J. E.
ndelaar, H. J.
nko, S.

Menko Szn., I.
Morsman, H. J.
Opstall, H. van
Reijgers, H.
Reijnders, J. W.
Roessingh, B.
Roessingh, C.
Roessingh, Th.
Roozendaal, H.
Roozendaal J. S.
Sanders, B.
Scholten, A.
Scholten, Julius
Scholten, J. A.
Scholten, J. B.
Scholten, J. F.
Scholten, Mevr. T. P.
Scholten, T. P.
Schrieke, Otto
Seinhorst, G. E.
Selkers, H. J.
Smits, Dr. A. A.
Snitger, E. J.
Stroink Jr., Herman
Tattersall, J.
Verbeek, A. J. M.
Vincent, E.
Warnaars, A.
Weele, Albz. H. ter
Weijl, S.
Woutman, Ds. C.
Zwijnenberg, G.

EPE i./W.

Scholten Jzn., B.

GRONAU.

Delden, Dr. J. van
Delden, Hendrik van
Delden, Herman van
Delden, M. van
Delden, Willem van
Delden Jr., M. van
Meier, Heinr.
Nauta, Mej. R.
Reudink, P. J.
Stroink, Jan
Wansleven, G. A.
Wennink, J. H.

Afdeeling Gorinchem en Omstreken.

L. A. W. Noorduyn, *President.*
Jhr. Mr. N. C. de Gijselaar, *Penningmeester.*
G. Blankers.
N. H. Heiner, *Secretaris.*
C. Hoekwater.

ALMKERK.

Kaaden, J. J. van der

AMEIDE.

Eeten, H. van

ANDEL.

Waardhuizen, H. van

GIESSEN—OUDEKERK.

Pot, L.

GORINCHEM.

Andel, Mr. L. van
Andel Kantz., H. J. van
Beek, J. H. C. van der
Berlage, Dr. J.
Beijeren, M. van
Beynum, T. J. van
Blankers, A.
Blankers, G.
Boll, Mr. V. G. A.
Bos, P. A.
Bösken, Mr. J. A. Alting
Braber, W.
Briedé, H.
Cleef, C. C. J. van
Cleef, H. G. C. van
Creutz, Mr. S. Baron
Dingemans, P. J.
Disco, C. H. P.
Drooge, C. van
Duym, F.
Elfrinkhof, Dr. L. van
Gellicum, Mr. R. M. van
Gerritse, G.
Gooijer, J. de
Gijselaar, Jhr. Mr. N. C. de
Haan, J. C. den
Haar, W. D. ter
Havermans, G.
Heiner, N. H.
Hessig, A. A.
Heuff, J. A.
Heuff, J. C.
Hoekwater, C.
Holtz, H. L.
Levy, M.
Lint, J. G. de
Lit, J. C.
Mazel, L. D.
Meulewerf, G.
Mortier, J. C.
Mouthaan, J.
Muller, H. J. F.
Muller, J. H.
Munk, P.
Naerssen, Jhr. W. F. R. van
Noorduijn, L. A. W.
Oosterwijk, J. van
Phijffernissen, A.
Poel, Mr. J. W. van der
Ravenswaay, A. J.
Ravenswaay, G.
Ravenswaay, M.
Renesse, A. F. van
Robbé, W. de Vries
Sandberg, J. H.
Santman, P.
Scharp de Visser, P. F. C.
Schetselaar & Co., J.
Smeets, J. P.
Smits A.Dzn., C.
Smits, Wed. P.
Stegeman, E. J.

nfkens, N.
enhoven, B. D. van
rheyen, W. A. M.
ruly van Vuren en Dalem, J.
sser van IJzendoorn, A. J. L.
s, G. de
oerden, A. C. W. van
jk, Ph. van
sel de Schepper, D. W. C.
nde, A. P. van der

HARDINXVELD.

Schoehuizen, J.

VUREN.

Bruyn, G. J. de

WOUDRICHEM.

Buurman, B. C.
Gobius du Sart, Ds. J. W. F.

Afdeeling 's Gravenhage.

Baronesse Douairière VAN HARINXMA THOE SLOOTEN, geb. Baronesse COLLOT D'ESCURY, *EerePresidente.*
Dr. H. BIJNK, *Voorzitter.*
Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, *Secretaris.*
Mr. W. A. Baron VAN ITTERSUM, *Penningmeester.*
P. W. T. BELL.
A. J. F. EGTER VAN WISSEKERKE.
Mr. A. FERF.
Dr. F. VAN GHEEL GILDEMEESTER.
E. J. VAN GORKOM.
Dr. C. HOFSTEDE DE GROOT.
G. P. ITTMANN Jr.
Mr. A. F. A. LEESBERG.
Mr. M. DE PINTO.
J. M. PIJNACKER HORDIJK.
J. D. Baron VAN WASSENAER VAN ROSANDE.
Mej. A. H. VAN WIJLEN.

'S-GRAVENHAGE.

lnani, Mej. A. van der Tuuk
nerongen, H. W. J. E. Baron Taets van
ndreae, J. H. Beucker
ndries, Mr. J. H.
nkersmit, D. L.
ntzenius, Mr. A. R.
nak, Mej. H. van
nak—van Delden, Wed. van
nas—van Drunen, Wed.
chofner, Mej. S.
aerle, C. G. van
Bake, Mr. C.
Bake, W. A. J. de Menthon
Bakhuyzen, J. van de Sande
Balluseck, T. A. von
Baudet, Dr. H. Ph.
Bauduin, D. F. A.
Bax, Mr. G. A. P.
Bayer, Mej. E.
Beaujon—Schill, Wed.
Becht, Mej. A. M. C.
Beelaerts van Blokland, Douairière Jhr. Mr. G. J. Th.
Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. C. H.

Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. F.
Beelaerts van Blokland, Jhr. J.
Beelaerts van Blokland, Jkvr. P. J. W.
Bel, E. J. van
Bel—Gleichman, Mevr. van
Belinfante, M. E.
Belinfante, Wed.
Bell, P. W. T.
Bemmelen, Dr. J. F. van
Bentinck, A. C. Baron
Berckel, Mr. J. B .van
Beresteyn, Jhr. Mr. C. J. van
Bergh, Mej. E. van den
Berlijn, M.
Berlijn, Mej. A.
Beukema, Dr. T. W.
Bevervoorde, W. F. Engelbert van
Beyen, A. F.
Beyen, P. W. A.
Beynen, Mej. G.
Bilheimer, B. P.
Blanckenhagen, Th. J. M.
Blink, Dr. H.
Blocquery, W. F. A. van de
Blocquery—Broes van Heekeren, Mevr. van de
Blussé, Mr. P. L. F.
Boddaert, Jhr. P. J.
Bodde, Mej. A. M.
Boele van Hensbroek, P. A. M.
Boelen, J. J.
Boeye, Jhr. Mr. J. F. Schuurbeque
Böhringer, Ds. J. A.
Bok, Mr. W. P. J.
Boldingh, Mej. M. M.
Boonacker, J. F. H.
Borger, J. Rinkes
Borret—Kraemer, Mevr.
Bosch, Dr. C. P. C.
Bosch, P. J.
Bosman, C.
Boudewijnse, J.
Boudewijnse, Mr. J. H.
Bouman, A.
Bouman, J. C. F.
Bourdrez, J. J. L.
Bouricius, L. G. N.
Bousquet, Mr. L. A. de Fillietaz
Bouwmeester Pz., P. J.
Brakman, Dr. C.
Brande, W. A. H. van den
Brauw, Douairière Jhr. Mr. W. M. de
Brauw, Jhr. Mr. E. N. de
Bredius, Dr. A.
Breugel, Jhr. J. de Rovere van
Breukelman, Mr. J. B.
Brinkman, M.
Broek d'Obrenan, J. W. van den
Broese van Groenou, J. A.
Broese van Groenou, W.
Brouwer, L. G.
Brouwer, Mej. Z. de
Browne, R. Ives
Bruggen Cate, Mr. J. D. ten
Brugmans, Dr. H.
Bruyn, H. S. de
Bruyn, J. A. de
Burgers, J. A.
Bussemaker, Mej. H. H.
Buyskes, H. M.
Buyskes, P. J.
Bije, Jkvr. C. A. van der Does de
Cadet, H. L.
Cambier, Mej. A. J.
Campert, Dr. J.
Canneel, J. Th. E.
Cannegieter—Sillevis, Wed. Reen
Capel, H. W.
Capel, W. C.
Cappellen, A. van
Cate, Mr. S. J. Blaupot ten
Cave, Mej. J. La
Caviet, G.
Clanfleury van IJsselsteyn—Egter, M
Chaufepié, Dr. H. J. de Dompierre de
Cluysenaer, J. L.
Colenbrander, Dr. H. Th.
Colenbrander, G. H. van Hecking
Cop, Mej. A. M.
Cramer, W. E.
Cremer, J. T.
Croes, J. L.
Daendels, L. J.
Dam, Dr. B. A. P. van
Dam van Isselt, J. T. T. C. van
Dekker, E. Douwes

ılden, A. A. van
ılden, A. J. van
ırksen, J. B.
emont, Mej. J. M. L.
epenheim—de Sturler, Wed.
ıeff, H.
ılk, Mr. W.
ımmelen, Dr. A. F. A. M. van
ıorn, Jhr. Mr. W. Th. C. van
ırp, Mej. E. C. van
ırp—Verdam, Wed. van
ıublet, H. G. A. Gritters
ırentijdt, C. J.
ıycker, W.
ıars—Pander, Mevr.
ıckmeester, Mr. P. A.
ıkhuizen—Steenbeek, Wed.
ık, Mr. Th. G. van
ıkmann, H. F.
ıersheim, M.
ıden, W. van
gter van Wissekerke, A. J. F.
lias, J. W. Witsen
llis, A. G.
levier, Jonkvr. L. Rammelman
lst, O. J. van der
mden, Mr. A. J. van
ngelbrecht, Mr. W. A.
nschedé, Mr. M.
rp, Th. M. van
ussen, P. J.
vers, A. M.
vers, H. H.
vers, P. C.
verts, Jhr. Dr. E. J. G.
xter van den Brink, K. K. den
ysinga, Jhr. Mr. J. F. van Humalda van
ysinga, Jhr. Mr. W. J. M. van
yssell, A. C.
yssell, Mr. A. P. Th.
alkenburg, L. J.
erf, Mr. A.
erf, Mevr. C.
ortuyn, Mr. P. Droogleever
rancken, J. C.
aag, Mej. C. M. van der
aag—de Richemont, Wed. van der
atsonides, Mr. T.

Gavere, R. H. J. de
Gelder, W. van
Gericke, W. L. A.
Gerlach, J. W. R.
Gerlings, J. Th.
Gerth van Wijk, Mej. A. M.
Gerth van Wijk, Mej. S. J. C.
Gerth van Wijk, Mej. V. H.
Geuns, Mr. J. J. van
Geuns, Dr. J. R. van
Geus, Dr. G. A. de
Gildemeester, Dr. F. van Gheel
Gleichman, Mr. J. G.
Gleichman, Th. G.
Goedhard, J.
Goekoop, Mr. G. J.
Goot, Dr. D. H. van der
Gorkom, E. J. van
Goudsmit, M. J.
Gregory, Mej. J. G. M.
Grobbee—Willer, Mevr.
Groll, C.
Groot Kz., D.
Groot, Dr. C. Hofstede de
Groot, Dr. J. de
Groot, J. H. de
Gruiter, K. C. de
Gruiter Jr., K. C. de
Grundel, J.
Gueding, H. C. M. Oldenkott
Guffroy, Dr. G. F.
Guffroy—Waitz, Wed.
Gugel, E. F. W.
Gulden—Kooper, Wed. van
Gunning, Prof. Dr. W. M.
Gijn, Mr. A. van
Gijn—Maas Geesteranus, Mevr. van
Gijselaar, Douairière Jhr. E. de
Habbema, J.
Haeften, Jhr. Mr. C. H. J. van
Haes, R. L. de
Hagen, P. J. A. ten
Hansen, Mevr. J. C.
Harinxma thoe Slooten, Baronnesse Douairière van
Harte, C. F. W.
Harte van Tecklenburg—Jurgens, Mevr.
Hartman, Mr. A. W.

Hasselaer, D.
Heering, Ds. P.
Heldring, J. J. L.
Helms, Mevr.
Hendriks, J.
Henny, Mr. J. E.
Henny, Mr. J. J.
Heyligers, Mr. R. W. D.
Heyligers—Verwey Mejan, Wed.
Heyting—Kikkert Schotborgh, Wed.
Hiddingh, Mr. W. F.
Hoeven, Dr. C. van der
Hofman, J. J.
Hofstede, H. J.
Hogendorp, Jonkvr. C. M. van
Hogendorp, Jonkvr. M. A. van
Hogerzeil, Mr. S. J.
Holle van Metman, Wed.
Holtius, Mej. E.
Holwerda, Mej. T. C. L. E.
Hooft, Jhr. H.
Hooft, Jhr. M. W. H.
Hoog, Mr. J. M.
Hoogendijk, C.
Hoogstraten, H. G. J. van
Hoorn van Burgh, Douairière Jhr. J. C. R. Westpalm van
Hoos, M.
Hooyer, G. B.
Houten, P. J. van
Hoven, Mevr.
Hoyer, W. C. T.
Huber, Mr. U. H.
Huet, W. J.
Hulshoff, Mr. B.
Hurgronje, Mr. W. J. Snouck
Hurgronje—Boreel, Mevr. Snouck
Huydecoper, Jhr. M. J.
Hijmans van Wadenoyen, M.
Immink, Mr. A. J.
In de Betou, J. F. W.
Iterson, F .H. L. Roessingh van
Ittersum, Mr. W .A. Baron van
Ittmann Jr., G. P.
Ittmann—Betz, Mevr.
Jacobs, R. C.
Jager, J. C.
Jagt—Smissaert, Wed. L. van der
Jansen, J.
Jong, Dr. Arie de
Jonge, Jhr. Mr. J. A. de
Jongh, C. W. A. de
Jongh, Mej. J. S. de
Jorissen, A. P. G.
Kalff—Burger, Wed.
Kanter, A. C. de
Karnebeek, Jhr. Mr. A. P. C. van
Karnebeek—Baronnesse van Wassenaer, Mevr. van
Karsten, Mr. W. J.
Kasteele, C. W. van de
Kasteele, Mr. J. van de
Kemp, Mr. E. Z. L. van der
Kemp, P. H. van der
Kempen, L. J. S. van
Kemper, Jhr. Mr. G. de Bosch
Kempers, L. F. T.
Kerdijk, Mr. A.
Klaassen, M. G. D.
Klerck, Jhr. Mr. R. A.
Klerck, Jonkvr. A.
Klerk—van der Noordaa, Wed. de
Kleyn, Mr. A. L. C.
Knobelsdorff van de Gelder, H. Baron van
Knuttel, Dr. W. P. C.
Knuyver, A. A.
Koch, A. S. J.
Kok, J. Jurriaan
Kolff, L. C.
Kolk, J. Schroeder van der
Kool, B. C.
Koolen, P. N.
Koolhaas—van Bosse, Wed. Pous
Kooreman, P. J.
Kop, H. Croiset van der
Kops, J. T. J. de Bruyn
Korteweg, Dr. A. A.
Korteweg, S. C.
Kramer, Mr. J. A.
Krap, Joh.
Kretzer, J. H.
Kruyne—Egter, Wed. van
Kruyt, A.
Kruyt, Mej. J. A.
Kijmmell, A. W.
Labberton, A.

r, Mr. A. van
;erwey, Mej. E. A.
:erveld, J. A. van
ıping, Dr. C. A.
geveld, B.
idoth, A. M. S.
idoth, M. J.
idoth—Swarth, Mevr.
t, Mr. J.
onder, G.
iberg, Mr. A. F. A.
ıwen, C. G. L. E. van
ıwen, M. van
j, P. van der
ike, Mej. M.
ring, W. J. H.
len, Dr. F. van
sting, Mej. A. J. Coninck
sting, Mr. F. B. Coninck
, Mr. S. K. D. M. van
voet—Burnier, Wed.
burg Stirum, Mr. J. P. Graaf van
leman, A. J.
len, Mr. P. W. A. Cort van der
ıan, Mr. J. Æ. A.
f, Mr. J. A.
f, J. A. van der
f—Grobbee, Wed. Verniers van der
nan, Jhr. Mr. A. F. de Savornin
nan, Jhr. Mr. S. M. S. de Savornin
nan, Jhr. Mr. W. H. de Savornin
ais, F. B.
an, D. C.
an, Mej. J. A.
fs, S.
den, Mr. A. F. Baron van
len—van Pallandt, Baronesse Douairire van
s Geesteranus, Mr. A. C.
s Geesteranus, Mevr. L. F.
kay Jr., Mr. Æ. Baron
ieu, F. P. J.
somesius, Mej. J.
sen, F. H. van
sen Jr., F. H. van
, Mej. A. J. C. de
, Mej. M. W. de
, W. de

Man Jr., J. de
Man Sr., J. de
Manen, R. O. van
Manen, W. H. R. van
Mansvelt, C. G. van
Mansvelt—Suringar, Wed. van
Marchant, Mr. H. P.
Margadant, W. F.
Matthes, Dr. B. F.
Mazel, J. A.
Meulen, F. P. ter
Meurs, Mr. P. A. N. S. van
Meyer, T. H. A.
Meyers, L.
Meyjes, R. Posthumus
Meyjes—Wurfbain, Mevr. Posthumus
Mieden, G. A. van der
Mol van Otterloo, N. de
Molenaar, C. A.
Molewater, Mej. E.
Molewater, Mej. J. C.
Molewater—Rose, Wed.
Moltzer, Mr. J. P.
Montijn, Mr. A. M. M.
Moolenbeek, H.
Mouton, Dr. J. Th.
Mulder, J. C.
Mulder, Lodewijk
Mulier, Mr. J. Haitsma
Muller, Dr. H. P. N.
Muuren, J. J. H. S.
Muurling, J. W.
Naeff, N.
Nederveen, Wed. Coenraads
Nell, P. J. G.
Nes, Dr. H. M. van
Nes van Meerkerk, E. R. van
Neurdenburg, Mej. D. A.
Nierstrasz, P. A.
Nolthenius, R. C. J. Tutein
Noordaa, J. S. van der
Noorduijn A. K.
Numan, Mej. C. C. Star
Nijhoff, W.
Oordt, D. van
Oordt, G. H. L. van
Oordt, Mr. J. van
Opstelten, I. W.

Osti Jr., N. J.
Ouboter, J. de Bruyn
Overman, L.
Oyens—von Weckherlin, Mevr. de Marez
Pabst, C. F.
Pabst, Mej. C. J.
Pabst, H. J. W. van Lawick van
Pallandt—Neerijnen, A. J. C. Baron v.
Pander, H.
Pander—Dwars, Wed.
Pander—Osieck, Mevr.
Panhuys, Jhr. Mr. F. G. van
Pape, Mr. C. P. D.
Pape, Mr. C. W. J. J.
Parqui, R.
Patijn, Mr. J. A. N.
Patijn, Mr. J. G.
Patijn, Mr. R. J. H.
Pauly, Mr. D. L. F. de
Peelen, J.
Perelaer, E.
Perelaer, Mej. J.
Pernis, Wed.
Piepers, Mr. M. C.
Piepers, W. H.
Pierson, Mr. N. G.
Pieters, A.
Pieters, A. L.
Pinto, Mr. A. A. de
Pinto, Mr. M. de
Ploem, Mej. J.
Polak Daniëls, Mr. M.
Polis, Mr. C.
Praag, Mr. L. van
Putte, Mr. J. H. Fransen van de
Pyls, Mr. Jules
Pijnacker Hordijk, J. M.
Quarles van Ufford, Jhr. Mr. J. H. J.
Rahusen, A. E.
Randwijck, Mr. A. J. Graaf van
Randwijck—van Hogendorp, Gravinne van
Ranitz, Mr. H. de
Ranitz, S. M. S. de
Ranitz—Th. à Th. van der Hoop, Mevr. de
Raven, W. A. Hattinga
Reemeyer Jr., M.
Reeser, G. T.
Reesse, Mej. F.
Reinders, H.
Rendorp, Jhr. Mr. J.
Repelaer, Jonkvr. H.
Repelaer van Driel, Jhr. O. J. A.
Röell, Jhr. Mr. J.
Romunde, R. van
Roo, Dr. L. W. G. de
Roosenburg, Dr. D. L.
Rose, Mej. E.
Rouffaer, G. P.
Rütte, W. A. Le
Rutten, J.
Rijperman, G.
Rijswijk, L. van
Sandick, R. A. van
Schaake, Mej. A. M. E.
Schalij, J.
Scheidler List, C. L.
Schenck, J. C. R.
Scheurleer, D. F.
Schiff, E. L. C.
Schimmelpenninck van der Oye—Pallandt, Baronnesse Douarière Baronesse Douairière
Schlette, E. H. M.
Schlingemann, Mr. C. W.
Schmidt, E. H.
Schmidt auf Altenstadt—van Veen, M. von
Schoemaker, Dr. J.
Scholl van Egmond, M. N.
Schoonemeyer, A. C. A.
Schroot, W. A.
Schroot—Kramers, Wed.
Schijff, Mej. L. J. E. Virien
Schijff, Mej. M. L. A. Virien
Segov, M.
Selleger, H.
Semmelink, Dr. H. B.
Semmelink, J.
Seuneke, J. L.
Seyffardt, A. L. W.
Sikkel Azn., Dr. A.
Simons Mz., A.
Singels, N. J.
Singendonck, Jonkvr. H.
Singendonck, Jonkvr. M.
Sleyden, Ph. W. van der

missaert, Jonkvr. E.
oest, J. W. A. van
pengler, Jhr. H. van
taay, C. van der
teeden, H. Th. van
een, L. L.
eenberghe—Bosch van Drakestein, Wed.
tein Jr., J. H.
emfoort Sr., J. W.
tieltjes, E. H.
ieltjes, Mej. A. H.
ieltjes, Mej. E. E.
ieltjes, Mej. M. B.
tolk, J. B. van
torm, N. A. P.
torm van 's Gravesande, Jhr. J. S.
ermondt—Nederburgh, Mevr.
rie, J. J.
rinderen, Jhr. W. M. de Marees van
wenraat, Mr. F. H. J.
ding van Berkhout, Jhr. E. A.
ding van Berkhout, Jhr. W. H.
xeira de Mattos, Jhr. L. F.
ljer, Dr. G. J.
lting, Mej. A. C. H.
lting, Mr. A.
lting, Mr. J. Th. F.
rlaak, A. J.
sch, Mej. E. J.
ts, Jhr. A. S. E. van
ieme, S. J.
hurkow, Mr. C. Th. F.
ienhoven, G. C. van
ienhoven van den Boogaard, G. van
nholt, Mej. C. M.
rip, Jhr. Mr. S. Laman
jmstra, F. S.
ader, P. J. van Voorst
alk—Bruyn, Wed. van der
rossieau, L. W. C.
een, Mr. R. van
eenhuyzen, A.
eenstra, N.
egelin van Claerbergen, Jhr. P. J.
egt, J. van der
eltman, J. S.
elzen, S. van
Verkoren, N. J.
Verschuer—van Balveren, Baronesse Douairière van
Verspijck, Jhr. H. G.
Versteeg, J.
Veth, Bas
Veth, Dr. H. J.
Viehoff, J. T.
Visser, A. M.
Visser, J.
Visser, Mr. P. C.
Visser—Kramer, Mevr.
Vissering, Mej. C. M.
Vissering, Mr. W.
Voller, Mr. J. D. Peereboom
Voorhoeve, Dr. N. A. J.
Vorstman, Mr. J. A.
Vos, Dr. J. G. de
Vos van Steenwijk, Mr. J. A. Baron de
Vos van Steenwijk, Mr. W. Baron de
Vosveld Jr., F.
Vries, Mr. A. D. W. de
Vries, Mr. H. J. M. de
Vrolijk—Kruyt, Wed.
Waal, E. de
Walther, H. W.
Wassenaer, A. C. Baronnesse van
Wassenaer van Catwijck, Mr. O. J. E. Baron van
Wassenaer van Rosande, J. D. Baron van
Waszklewicz—v. Schilfgaarde, Wed.
Weede—Singendonck, Douairière Jhr. E. W. van
Weele, H. J. van de
Weenink, J. R. A. W.
Weert, Jonkvr. C. Berckmans de
Weert, Jonkvr. H. Berckmans de
Weiler, Jhr. Mr. G. C. von
Welcker, J. W.
Wentholt, Mej. M.
Werff, W. J. van der
Wessem, Mej. H. J. van
Westrik, Mej.
Wetering, P. van de
Wetters, H. P. A. van Daalen
Wey, Dr. H. J. van der
Whitton, C. A.

Wieringa, H.
Wieseman, F. W.
Wieseman, P. G.
Wiggers van Kerchem, G. C. C.
Wilde, Mr. C. J. M.
Willes—Janse van Zoutelande, Wed. van
Willing, H. J.
Wisboom, B. C.
Wolffensperger, K. H. A.
Wolterbeek Muller, Dr. G. Th. A.
Wolterbeek Muller, J.
Wortman, H.
Wunder—Veenhoven, Wed.
Wijck, Mej. G. S. J. van
Wijlen, Mej. A. H. van
Wijsman, W. H.
Zilcken, P. H.
Zuylen, G. E. V. L. van
Zwaan, Dr. H. de

Afdeeling Groningen en Omstreken.

G. Mesdag Jac. Zn., *Voorzitter.*
Dr., J. Bergsma, *Secretaris.*
Mr. R. Feith, *Penningmeester.*
Dr. R. Leyds.
Mevr. Wed. H. E. Mees—Gockinga.
Jhr. Mr. O. Q. van Swinderen.
Dr. A. Pekelharing.

GRONINGEN.

Aalderink, H.
Alberda v. Ekenstein, Jonkvr. C. de Wendt
Alphen, F. A. van
Andel Jzn., C. van
Arkema, M. J.
Bergsma, Dr. J.
Boekhoudt, Mej. M. W.
Boer, Prof. Dr. F. de
Boersma, Joh.
Boissevain, Prof. Dr. U. Ph.
Bos, W.
Brongers, R. J.
Bruce, H. R.
Bruin, V.
Bruyn Ouboter, R. de
Bussemaker, Prof. Dr. C. H. Th.
Burger, Dr. H.
Diest Lorgion, L.
Doornbos, Mr. G. M.
Dull, Mej. H. M. R. M.
Dijk, Prof. Dr. Iz. van
Eeten, Mr. B. van
Eykman, Prof. Dr. J. F.
Feddes—Beckhuis Damsté, Mevr. Wed.
Feith, Mr. J. A.
Feith, Mr. R.
Fokker, Prof. Dr. A. P.
Fongers, A.
Frima Jr., Mr. H.
Geer, Dr. A. W. van
Geertsema, G. H.
Gockinga, Mr. J. A. G.
Groningen, J. W. van
Halbertsma, Mej. H. J.
Hamburger, Prof. H. J.
Hamel, Prof. Dr. A. G. van
Ham—v. Capelle, Mevr. van den
Heidema, A. W.
Heukers, J. R.
Heymans, Prof. Dr. G.
Hoitsema, A. S.
Hoop, Mej. A. A. M. Th. à Th. van d
Hoop—Ketelaar, Mevr. Wed. S. van d
Horst, E. B. ter
Houten, J. D. van
Hulsman, Ds. G.
Huse-Sassen, Mevr. Wed.
Jager, A. de
Kapteyn, Prof. Dr. J. C.
Kern, Prof. Dr. H. J.

Kiewit de Jonge, K.
Koning, Mej. S. A. C.
Krabbe, Prof. Dr. H.
Lentz, B. E.
Leyds, Dr. R.
Lieftinck, H.
Haas, Mr. T.
Iaassen, J. W.
Iaris, V. H. W.
Iees, Dr. L.
Iees—Gockinga, Mevr. Wed. H. E.
Ieihuizen, Dr. S.
Iesdag, J. G.
Iesdag Jaczn., G.
Ieyboom, Prof. Dr. H. U.
Iiedendorp Wzn., H.
Ioll, Prof. Dr. J. W.
Iuinck Keijzer, A. W. de
Iieboer, J. K. J.
ioordhoff, P.
Iijhoff, Prof. Dr. G. C.
Iijhoff—Noothoven van Goor, Mevr. B. M.
'ekelharing, Dr. A.
'ekelharing—Doijer, Mevr. C. G.
'et, Prof. Mr. P.
'iel, H.
uintus, Mej. IJ. T.
uintus—Kool, Douairière
ivière, Mr. P. J. F. H. van de
oelants, Mr. J. M. A.
oelfsema Ezn., W. J.
ooda, D.
oorda, P.
änger, Mr. A. W. F. H.
annes, E. J.
cheltema, G.
chilthuis Jzn., U. G.
cholten, J. E.
choute, Prof. Dr. P. H.
chutter, Dr. J. A.
ikkes, R. H. F.
leutelaar—Ellens, Mevr. Wed. L. H.
meding Szn., S.
tarkenborgh, Jhr. Mr. E. Tj. van Stachouwer
winderen, Jhr. Mr. O. Q. van
winderen, Jhr. Mr. D. R. de Marees van
ybenga, Mr. S.
Sijmons, Prof. Dr. B.
Sijpkens, H. A.
Tellegen, Mr. J. A.
Terpstra, J. U.
Timmerman, C. A.
Tuuk, Mr. F. van der
Tuuk, W. van der
Verstege, Mej. M. J.
Visser, Mr. H. de
Visser Czn., J.
Vos, P. J.
Vries Hzn., L. de
Waard, J. de
Walree, J. P. van
Weersma, M.
Wenckebach, Prof. Dr. K. F.
Wiersema, P.
Wiertsema, M.
Wildeboer, Prof. Dr. G.
Worp, Dr. J. A.
Worp, Mevr. Wed. J.

GRIJPSKERK.

Gerritsma, A.

RODEN.

Koppius, Dr. W. J.

SAPPEMEER.

Dreesman, Mej. S.

STADSKANAAL.

Roode, Dr. J. H. de

Afdeeling Groenlo en Omstreken.

Mr. M. P. D. Baron van Sytzama, *Voorzitter.*
Joh. E. Heringa, *Secretaris-Penningmeester.*
H. J. L. Sicherer.
L. Trijbits.
W. J. Wiegerink.

GROENLO.

Berends, A. W. Th.
Corbelijn Battaerd, C. H. F. A.
Dierkes, J. H. F.
Ellerbeck, A.
Geers, F.
Groen, Th. J. de
Haagen, P. C. J. van
Hartogh, G. den
Heggen, W. H. R.
Heringa, W. Frits
Hummelinck, Z.
Huijskes H.Gzn., E. H.
Kellerhuis, J. A.
Kuijpers, Mr. H.
Lasonder, G.
Lasonder, H. L. H.
Lasonder, L. W.
Lasonder—Boland, Mevr. B. N.
Oosterholt, G. B.
Sytzama—Colenbrander, Baronesse H. E.
Wiegerink, A. W.
Wiegerink, H. Th.

Afdeeling Haarlem en Omstreken.

Jhr. Mr. J. W. G. Boreel van Hogelanden,
Eere Voorzitter.
J. C. Joekes, *Voorzitter.*
Mr. Joost de Graaff, *Secretaris*, Kenaustraat 5*a*.
Mr. F. R. Crommelin.
A. Koolhoven.
Dr. J. B. Schepers.

HAARLEM.

Asser—de Sturler, Mevr. Wed. C.
Baerts, W.
Barnet Lyon, L.
Bernelot Moens, Mej. L. C.
Beynes, J. J. F.
Bloembergen, Mr. S. H.
Blok, J. F.
Boreel van Hogelanden, Jhr. Mr. J. W. G.
Bron, J. A. M.
Brongersma, Dr. H.
Buckman, Dr. P. J.
Burmania van Andringa de Kempenaer, Jhr. J.
Bijleveld Jr., D.
Clercq, A. de
Clercq, G. D. de
Cnoop Koopmans, Mr. W.
Craandijk, Ds. J.
Craandijk, P. H.
Crommelin, Mevr.
Crommelin, Mr. F. R.
Daniëls, Dr. F.
Drost, J.
Droste Jr., G. J.
Dubois, Dr. Eug.
Dufour, F. C.
Dusseldorf, J. W. van
Dyserinck—Wijnands, Mevr.

Enschedé, Mr. Joh.
Fabius, Mevr. N.
François, H. N.
Frölich, F. J.
Garrer, Dr. A. H.
Goedkoop, Dr. J. P. J.
Haak, C. M. E. van der
Haak, Mevr. Wed. F. van der
Hagen, B.
Harmens, H.
Hauschildt, J. C.
Hesseling, Mevr. C. H.
Honing, Mej. C.
Hoog, Mej. A. L.
Huet, Dr. H. G.
Huizinga, Dr. J.
Jessurun, M.
Joekes, J. C.
Kayser, H.
Kerkhoven, J. A.
Knottenbelt, J. W.
Kremer, A. F.
Krol Kzn., J.
Kruijmel, M.
Kuiper van Harpen, Mej. A.
Langeveld, M.
Lanoy, Mej. M. de
Leeuwen Boomkamp, W. van
Lennep, G. L. van
Leupen, H. J.
Linden, E. F. van der
Lodewijks, Dr. J. A.
London, H.
Loosjes, P.
Luijten, R.
Michielse, J. G.
Most van Spijk, G. J. van der
Muller—Doyer, Mevr. Wed. F.
Nobels, J. P.
Pahud de Montanges, Mr. H. Th.
Pauw, A. A.
Peereboom, P. W.
Reijnders, A. J. H.
Savrij, H. M.
Schaik, J. G. van
Schepers, Dr. J. B.
Scherpenberg, A. P.
Scherpenhuysen, A.
Schornagel, D.
Schornagel Jr., D.
Schwarz, O. J. H.
Sloot, L.
Sluiterman van Loo, J. E. F. B.
Sol, D.
Stein Parvé, D. J.
Steur, A. A. van der
Stoel Azn., J. H.
Stricker, C. L.
Teding van Berkhout, Jonkvr. A. J.
Thöne, Mr. A. W.
Tieleman, J. L.
Tienhoven, Mr. G. van
Timmer, Dr. J.
Tissen, J. H.
Tjeenk Willink, Dr. H. D.
Veen Jr., D.
Vladeracken, Mej. van
Vries van Doesburgh, Mr. J. de
Waller Zeper, Dr. J.
Walt van Praag, Dr. J. van
Westerman, Dr. C. J. W.
Westerman, R.
Westerwoudt, J. B.
Wiemer, A. W. van
Wittop Koning, Mevr. A. J.
Zegers Veeckens, P.

LISSE.

Tuijmelaar, J.

OVERVEEN.

Bergenthuis, M.
Jonkers, J. F.

VELSEN.

Delcourt van Krimpen, Mr. M. G. P.
Lanoy Meijer, H. J. de

Afdeeling Hengelo, Borne, Delden.

H. Hulshoff Pol, *Voorzitter.*
H. Krabbe, *Secretaris.*
D. W. Stork, *Penningmeester.*
N. W. Maas.
W. P. Bruning.
B. van Delden.

HENGELO.

Altena, N. H. M. van
Amelink, J.
Bartelink, J. H.
Benthem, J. Th. van
Bergsma, C.
Biese, C.
Boetje, Ds. H.
Bruning, W. P.
Cate, S. ten
Claus, F. P.
Dikkers, G. J. O. D.
Dijk, H. S.
Driessen, E.
Edelkoort, J.
Egler, A. M. D.
Ekker, E.
Ekker, Mej. C.
Frank, J.
Friesendorp, Joh
Geluk, P. J.
Goot, J. van der
Hasselt, J. F. L. van
Hoffstedde, Gebr. Ter
Hoffstede Crull, R. W. H.
Hulshoff Pol, H.
Hulshoff Pol—Ballot, Mevr. H.
Hulshoff Pol, W.
Jansen, P. A. N.
Kanteman, S.
Krabbe, H.
Kranendonk, J.
Lookeren Campagne, N. van
Maas, N. W.
Marsch, E. ter
Marsch, G. E. ter
Massink—Hulshoff Pol, Mevr. J.
Meer, J. W. E. v. d.
Meijer, G. J.
Monchy, D. W. de
Monchy, R. A. de
Nieuwenhuijs, A. J. A.
Overbeek Jzn., A. G.
Overbeek Jzn., H.
Palthe, W. van Wulfften
Rietjens, Th.
Santman, H. H.
Seydel, E. P.
Seydel, H. J.
Stork, C. F.
Stork—Waller, Mevr. C. F.
Stork, H. C.
Stork—Ekker, Mevr. H. C.
Stork, D. W.
Stork—Thomas, Mevr. D. W.
Stork, Mej. A.
Stork, Otto
Stork, W.
Sijp, Mej. A. van der
Tonckens, Mr. N. A.
Verbeek, G. J. H.
Vries, Gerson de
Wezel Azn., A. van

BORNE.

Cleeff, Mej. W. C. van
Dikkers, G. J. O. D.
Hulshof, Abr.
Hulshoff, Dr.
Hulshoff, Jan
Ledeboer, D. K.
Spanjaard, D. J.
Spanjaard Zadoks, Mevr. Albert
Spanjaard Jakzn. Iz.
Spanjaard Izzn., Jak.

DELDEN.

tter, W. J.
ılden, B. van
selschap, J. H.
win, M.
Holling, J. de Lorraine
Schweigmann, F.
Suchtelen van de Haare, J. van
Thijert, J. H.
Wijbenga, S.

Afdeeling Kinderdijk en Omstreken.

A. Pijl Jzn., *Voorzitter.*
W. de Gelder, *Secretaris.*
H. C. Knappert, *Penningmeester.*
P. Leis.
Js. Jonker Sr.

KINDERDIJK.

ıkker, C.
ırghoorn, J. S.
ıveldt, H. J. te
inkman, F. H.
jvoet, J.
ller, C.
ılder, W. de
ıedhart, W.
aastert, A. W. F. R.
eineman, F. J.
oen, A. J. 't
olk, C. van
ulscher, H. J.
ıng Czn., P. de
onker, Hk.
onker, P. H.
onker Sr., Joh.
loos, F.
nappert, H. C.
eeuw Azn., N. de
els, F. H.
els, Jan
els, Piet
els Murk, Jr.
epeltak, J. C.
epeltak, P.
leenk, J. B.
les, A. N.
les, G.
leursing, Mevr. Wed.
Pot, Ads.
Pot, B.
Pot, Erven J.
Pijl, D. P.
Pijl Jzn., A.
Prins Visser, J. M.
Rietkerk Jr.
Smit, C.
Smit, F.
Smit, H.
Smit, J. U.
Smit, L. J.
Smit Cz., J.
Smit Jzn., Jan
Smit V, Jan
Tulleners, J. E.
Verhey, C. A.
Villeneuve, Jhr. W. H. de
Vroege, A. M.
Vroege, C.
Vroege, C. J.
Vroege, I.
Zessen, J.

Afdeeling Leiden en omstreken.

Dr. M. J. de Goeje, *Voorzitter.*
Mr. G. J. Bisschop, *Secretaris.*
Dr. D. C. Hesseling, *Penningmeester.*
Dr. J. C. J. Bierens de Haan.
Dr. P. J. Blok.
W. Briët.
Dr. A. H. L. Hensen.
Dr. I. W. Lely.
Dr. E. F. v. d. Sande Bakhuijzen.

HAZERSWOUDE.

Kok, J. M.
Korteweg, C.
Mulder, L.
Schouten, Dr. J. L.

KATWIJK a/d. RIJN.

Ridder, T. A. O. de
Riessen, Mr. D. van

KATWIJK AAN ZEE.

Elk, Dr. D. L. van
Meerburg, F. E.
Meerburg, P.
Ruiter Zijlker, H. E. de

KOUDEKERK.

Baar, W. A.
Klercq, W.

LEIDEN.

Aalberse, Mr. P. J. M.
Andreae, Dr. J. L.
Aumerie, Mr. M. d'
Baumhauer, Mr. P. M. von
Beekhuis, Mr. C. H.
Bemmelen, Prof. Dr. J. M. van
Bierens de Haan, Dr. J. C. J.
Bisschop, Mr. G. J.
Bijleveld—Klein, Mevr. A.
Blansjaar, C.
Blok, Prof. Dr. P. J.
Boekenoogen, Dr. G. J.
Boelen, A. L.
Bos, C.
Brandeler, E. v. d.
Breuning, H. H.
Briët, W.
Brouwer, N.
Bruining, Dr. J.
Chantepie de la Saussaye, Mej. M.
Chantepie de la Saussaye, Prof. Dr. P. D.
Cock, Mr. C.
Coebergh, Mr. H. M. A.
Colenbrander, J. G.
Corts, Abr.
Cosijn, M. C. F. J.
Cuypers, C. T. B.
Daamen, W.
Dam, J. van
Damsté, B. R.
Doesburgh, N. W. van
Doesburgh, S. C. van
Driessen, C. Th.
Driessen, F. H. A.
Driessen, P. L. C.
Dros, A. H.
Dros, C.
Drost, Joh.
Drucker, Mr. H. L.
Eck, Dr. D. A. H. van
Eigeman, M. J.
Einthoven, Prof. Dr. W.
Elst, Mr. A. van der
Emden, Dr. J. E. G. van
Engel, Mr. A.
Fockema Andreae, Prof. Mr. S. J.
Fontein, W.

ranchimont, Prof. Dr. A. P. N.
elder, Dr. H. D. van
leuns, Dr. J. S. G.
odschalk, G. J.
oeje, Prof. Dr. M. J. de
oeje—Brillenburg, Mevr. Wed. C. H. de
oudsmit, Mej. G. T.
oudsmit, Mr. J. H.
raaf, J. M. P. de
raaff, Jan de
raaff, S. A. de
rasstek, A. B. van
reven, Prof. Mr. H. B.
roeneveld, Dr. de Bruïns
roll, Mej. A.
roll--Temminck, Mevr. Wed. J.
root, Prof. Dr. J. J. M. de
arloff, L. W. W. A.
artevelt, Dr. A. C.
artevelt Az., J.
artevelt, Mej. J. H. C.
artevelt H.Cz., D.
artman, C. F.
artman, Prof. Dr. J. J.
asselbach, A. A.
asselbach, J. J.
azenberg, C. F.
eeres, Prof. Mr. J. C.
ermans, J. P. F.
esseling, Dr. D. C.
esseling, Mevr. Wed.
eijermans, Roelof
eykoop, J. P.
logendoorn, P.
olwerda, Prof. Dr. A. E. J.
ubrecht, Mej. L. S. P.
lserda, J.
leger, M. W.
unse, Prof. Dr. J.
elgersma, Prof. Dr. G.
esse, Mej. M.
sta, H. C.
uynboll, Dr. H. H.
alff, Prof. Dr. G.
amerlingh Onnes, M.
an, Dr. P. Th. L.
eulemans, Mej. A. A.
luyver, Dr. A.
Knappert, Mej. E. C.
Knappert, Prof. Dr. L.
Korevaar, J.
Kort, J. C.
Korteweg, Prof. Dr. J. A.
Koster, A. de
Koster, Prof. Dr. W.
Kramp, F. G.
Kristensen, Prof. Dr. W. B.
Kroon Jr., Dr. A. W.
Leembruggen, C. J. Baron
Leembruggen, W. A.
Leeuwen, Prof. Dr. J. van
Lidt de Jeude, Dr. Th. W. van
Lip, Mr. J. C. van der
Lorentz, Prof. Dr. H. A.
Mark Az., J. G. van der
Masijk Huyser van Reenen, J. J. van
Mayer, D. F.
Meerburg, P. A.
Meinesz, H.
Mulder, P. J.
Mulié, J.
Mulié, W. P.
Muller, Prof. Dr. P. L.
Nieuwenhuis, Prof. Dr. A. W.
Nieuwenhuizen Segaar, J. W.
Nolen, Prof. Dr. W.
Oort, Prof. Dr. H.
Overvoorde, Mr. J. C.
Pareau, Dr. A. H.
Pleyte, C. H.
Poole, S. J. le
Prins, Mej. A.
Punt, Dr. L.
Reimeringer, Aug. L.
Reuvens, Mej. M. L.
Reyst, G. F.
Rhijn, Dr. A. van
Ridder, Mr. N. de
Rijke, Mr. M.
Ritsema, C.
Rosenstein, P. H.
Rosenstein, Prof. Dr. S. S.
Ruiter, C. de
Rümke, Dr. C. L.
Rutgers van der Loeff--Fockema, Mevr. Wed. M.

Salverda de Grave, Dr. J. J.
Sande Bakhuyzen, Dr. E. F. van de
Sande Bakhuyzen, Prof. Dr. H. G. van de
Schim van der Loeff, H. P.
Schmeltz, Dr. J. D. E.
Schoenmaker, J. C.
Scholten, Mej. A. C. W.
Schouten, W.
Schreinemakers, Prof. Dr. F. A. H.
Schudel, F. A. Wilh.
Slooten, P. van der
Smulders, J. A.
Soer, Mej. E. M. A. J.
Speijer, Prof. Dr.
Staveren, Mej. C. A. van
Stoppelaar, F. de
Suringar, Mej. P.
Suringar, Mej. S.
Suringar, W. J.
Suringar–Valckenier, Mevr. Wed. W. F. R.
Sijthoff, G. Henri
Tak—van der Velden Erdbrink, Mevr. Wed. G. J.
Tichelaar, Prof. Mr. P. A.
Tichler, Mej. M. J. J.
Tieleman, C. C.
Tieleman, H. W.
Uhlenbeck, Prof. Dr. C. C.
Unen, A. L. A. van
Velden Erdbrink—Everts, Mevr. Wed. P. W. van der
Verdam, Prof. Dr. J.
Vergouwen, J. P.
Vernieuwe, J. J.
Visser, Prof. Mr. A. C.
Vlugt, Prof. Mr. W. van der
Vollenhoven, Prof. Mr. C. van
Vos, H. H. B.
Vreede, Prof. Dr. A. C.
Vries, Dr. S. G. de
Vuyck, Dr. L.
Waveren, M. H. van
Wensen, H. P. T. van
Wensen, K. van
Westendorp, Mej. H.
Wiggers van Kerchem—Stelling, Mevr. Wed. C. F. W.
Wilde Rz., R. de
Wilterdink, J. H.
Wissel, A. van der
Wijk, G. van
Wijk, Mej. J. P. van
Wijk, W. F. van
Ydo, Ed.
Zeverijn—Van Oordt, Mevr. Wed. S. B.

LEIDERDORP.

Koning, P.

NOORDWIJK a/Zee.

Vloten—Van Gennep, Mevr. Wed. Dr. J. van

NOORDWIJK-BINNEN.

Binnendijk, L. A. T.
Jas, F.
Nes, Dr. H. van
Verhoeff, S.

OEGSTGEEST.

Griethuijsen, J. G. M. van
Hoef, G. C. van der
Kolk, J. van der
Leendertz, J. M.
Ruys, A. J.

SASSENHEIM.

Frijlink, A.
Metzlar, Dr. A. G.

VOORSCHOTEN.

Birkhoff, Dr. R.
Boissevain, Mej. E. J. H.
Boutens, Dr. P. C.
Eggink, C.
Kempen, J. M. van
Lely, Dr. J. W.
Schoor, D. K. J.
Uland, J. G.

WARMOND.

Hensen, Prof. Dr. A. H. L.
Viernagel, C. J.

ZOETERWOUDE.

Boon, G.
Kamerlingh Onnes, Prof. Dr. H.
Oordt, D. van

Studenten Afdeeling Leiden.

J. HOOGKAMER, *Voorzitter-Penningmeester.*
JASPER BOON Jr., *Secretaris.*, Oegstgeest,
Rijnsburgerweg C 14*g*.

LEIDEN (STUDENTENAFDEELING).

danon, J. F. H.
ı, J.
rs, D.
inga de Kempenaer, W. R. L. van
, P. J.
ud Gerkens, P. R. d'
, C. E. F. van
er, F. G. W. J.
er, R. V.
ıgarten, Tj. Th.
ma, E.
er Andreae, N. C.
a, J. M. van
e, A. J. de
Ninck, J. D.
, D. van
on, J. A.
W. E.
Jr., J.
leler, L. A. v. d.
h, J. P. van de
eld, F. D.
ier, J. C. L.
o gen Camp, F. W. J. del
enaar, O. J.
ergh, J. W. W.
es, F.
, J.
a Stuart, A. B.
té Sinninghe, J. W. R.
e, J. F. van
, G. C. A. van
Jr., W. A. van
inck, C. P.
Thieme, L. G. A. van
in, G. F.
in, M. A.
lingen, H. F. van
ga, R. L. Humalda van
er, K.

Fockema Andreae, J. P.
Fokker, F. H.
Gelder, J. J. de
Gerritzen, A. E. O.
Goeman Borgesius, U. H. F.
Goes, H. L. O. van der
Gorter, E.
Graeff, C. de
Grivel, A. C.
Haer, Ph. M. van der
Haersolte, J. F. van
Hagen, C. H.
Hamel, A. J. C. van
Hamel, A. W. S. van
Hattink, R.
Havelaar, J.
Heeckeren, D. W. van
Heering, G. J.
Helbach, J. C. Veltkamp
Helfich, C.
Hesselink Jr., W. F.
Heusde, J. S. van
Heynitz, H. H. A. van
Hildebrandt, A. J.
Hinlopen, H. J. K.
Hoëvell, J. J. L. D. van
Holstyn, J. Westerman
Hoogkamer, J.
Houten, A. Th. ten
Hoytema, D. G. van
Huyser, J. G.
Hymans, J. F.
Jacob, B. 's
Jaeger, F. M.
Jessurun, J. A.
Joakin, E. E. G.
Joncheere N.Azn., N. A. de
Jong van Beek en Donk, B. de
Jongh, J. J. Munniks de
Jordens, H. W.
Kamp Hzn., A. W.
Kanter Jr., H. Ph. de

Ketwich Verschuur, E. van
Kist, N. C.
Klomp, H. W. E.
Köhler, W.
Krantz, J. J.
Kremer, P.
Krol, L. A.
Kroon, J. E.
Laer, J. H. van
Lamberts, H.
Leendertz, R. J.
Leeuw, W. C. de
Leyden, G. van
Loeff, C.
Lucardie, J. A.
Mandele, R. P. v. d.
Marx, A.
Meertens, H. M.
Mees, R.
Melchior, M. W.
Menzel, A. G.
Middelberg, W.
Mierop, H. B. J. van
Moens, M.
Molhuijsen, D. W.
Monchy Pzn., S. R. J. de
Mos, M. de
Mounier, V. H.
Mulock Houwer, J. H.
Nierstrasz, E. W. J.
Niet, A. J. de
Nispen tot Pannerden, H. C. M. van
Nijkamp, C. H.
Oosten Slingeland, G. E. van
Paehlig, J. M.
Paré, D. M.
Paulus, J.
Pino, E.
Poulie, E.
Prager, J. E.
Pruissen, H. W.
Pijnacker Hordijk, F. W.
Ribbius, H. R.
Riemsdijk, F. W. van
Risselada, Ch. J.
Roeloffs, H. M.
Rombach, K. A.
Roosegaarde Bisschop, C. J.
Rossem, B. van
Royen, A. J. van
Rueb, A. S.
Schalkwijk, F. G.
Scheltus, C.
Schmidt, A. L.
Schoutendorp, G.
Schouwen, G. A. van
Schröder, M. E.
Sillevis, J.
Simons, J. W. J.
Smit, J. J.
Smit, J. S.
Smit, N. J.
Son, E. van
Stenfert Kroese, J.
Stolk, J. E.
Stork, A. W.
Struby, A .A.
Thurkow, G. L.
Timan Stegeman, C. M.
Timmerman, J.
Veen, P. van
Velthuysen, J. A.
Versteeg, J.
Viehoff, F. F.
Viersen Frantzman, van
Vollgraff, J. A.
Vollenhoven, R. van
Vries, S. D. de
Was, E.
Waszink, J. H.
Wielinga, J. Th.
Wit, J. J. K. de
Wttewaal, F. W. R.
Woelderen, R. van
Woesthoff, P. T.
Wouters, J.

Afdeeling Maassluis en Omstreken.

Mr. W. S. KALMA, *Voorzitter*.
Dr. H. J. M. BOONACKER, *Vice-Voorzitter*.
A. KLINGE, *Penningmeester*.
C. LIEVENSE, *Secretaris*.
A. DE BAAN.
J. BIEMOND.

HOEK VAN HOLLAND.

ıber Jzn., J.
ldelkoop, W. T. van

MAASLAND.

ın, J. de
rnink, R.
ılman, W.
ıl, I. M. van
ıve, Dr. J. van der
ie, M. van der
ıneveld, Dr. H.
ser, T.
ser, W. I.

MAASSLUIS.

ıerlin, J. Ph.
ie, A. H. A.
ın, A. de
ıer, Mej. H.
mond, J.
ois, C. de
ıstra, H.
ınacker, Dr. H. J. M.
ıch, J. van den
ındeler, Jhr. M. van den
ıuwer, P.
ıin, H. J. de
lthuis,
ı Lz., P.
ıkzwager, J.
ıkzwager, L. H. F.
ıkzwager, N. M.
ıkzwager Mzn., G.
ıkzwager Mzn., H.
elman, C.
elman, P.
es, Jhr. W. van der
ll, Mej. R. van der
dt Jr., J. van der
Endt J.Bzn., L. van der
Gaasbeek, J.
Ghislain, C.
Gribling, J. B.
Haasnoot, N.
Heul, M. van der
Janzen, W.
Kalma, Ds. S.
Kalma, Mr. W. S.
Kapteyn, C.
Kapteyn, K.
Karreman, C.
Klay, D.
Klinge, A.
Korver, N. de
Lievense, C.
Lintjes, W. P.
Luipen, J. van
Meyer, W. H. de
Nikkels, G. H.
Overman, H.
Paauw, A. J. van der
Poortman Azn., J.
Poortman Azn., K.
Poortman Kzn., A.
Prins, W.
Rademaker, A.
Ree, N. van
Reeser, Mr. L.
Sonneveld, J. Y.
Spek Jr., J. van der
Spierdijk, J.
Steur, Dames
Stigter, J.
Uitdenbogaert, W. Richter
Uleman Jr., J.
Uleman Sr., J.
Vester, H. C.
Waltman, J.

Afdeeling Middelburg en Omstreken.

Jhr. Mr. L. SCHORER, *Voorzitter.*
W. J. J. KOOLE, *Secretaris.*
J. A. ZIP, *Penningmeester.*
Mej. M. BERDENIS VAN BERLEKOM.
M. FOKKER.
Mevr. H. J. DE WITT HAMER-OVERMAN.
Mevr. M. J. BOLLE-MULOCK HOUWER.

KOUDEKERKE.

Loeff, Mr. J., Notaris
Lynden, W. A. Graaf van

MIDDELBURG.

Adrichem Boogaert, H. A. van
Alberts Lz., G.
Berdenis v. Berlekom, A. W.
Berdenis v. Berlekom, Mej. Marie
Bekaar, A. A.
Boddaert, Jhr. J. P.
Boer, F. B. den
Bolle, geb. Mulock Houwer, Mevr. M. J.
Borst Verdoorn, J. J. M. de
Boudewijnse, Ph.
Boutens, Jan F.
Breeman, C.
Callenfels, H. W. J.
Casembroot, Jhr. Mr. E. A. O. de
Dieleman, Mr. P.
Dronkers, D. A.
Dunné, J. F. van
Ermerins, Mr. J.
Evers, J. J. T.
Fokker, J. P.
Fokker, M.
Frederiks, J. A.
Frederiks, W.
Gerth van Wijk, H. L.
Ghijsen, M.
Ghijsen Proos, Mevr. N.
Goozen, J. van
Haas, A. de
Hackenberg, J.
Harst, M. P. van der
Harst J.Jzn., J. C. van der
Harst J.Jz., L. K. van der
Japikse, Dr. H.
Jeras, D.
Jonker Jz., H.
Kakebeeke—de Jong, Mevr.
Kamer, A. P. van de
Kan, P. W. H. de
Keg Czn., P.
Koole, Mej. P. N.
Koole, W. J. J.
Lamsweerde, Mr. J. W. A. M. Baron v
Leijé, M. A. van der
Ligt, N. M. de
Looijen, A. Y. A.
Luteijn, Johs.
Man, Dr. J. C. de
Meijer, J. G.
Milborn, J. C.
Pieterse, H.
Reigersberg Versluijs, Jhr. Mr. A. van
Rekkers, Corn. J.
Rest, J. F. H.
Roest, M. C.
Schorer, Jhr. Mr. L.
Smit Sibinga, G.
Swaving, W. O.
Tak, A. M.
Teijlingen, Jhr. C. J. J. A. van
Turk, K.
Uije J.Jz., W. van
Verhage, A. J.
Verseput, J. C.
Vertregt, G. H.
Vertregt, J. A.
Vogel, L.
Vogler, Dr. J. G.
Witt Hamer, Mr. M. J. de
Witt Hamer—Overman, Mevr. H. J.
Zeeuw, M. S. de
Zip, J. A.

OOSTKAPELLE.

Lantsheer, A.
Lantsheer, Mej. M. J. F. W.

Afdeeling Naarden.

B. M. BUSING, *Voorzitter.*
F. L. A. SCHUBERT, *Secretaris-Penningmeester.*
Dr. J. V. DE JONG.

NAARDEN.

oissevain, Ch.
using, B. M.
udok van Heel, J. P.
olland, F. A. P.
ng, Dr. J. V. de
önig, J. J.
uhn, H. W.
uyer, A. A.
ier, H. E. toe
Munnikhuizen, G.
Munnikhuizen, P.
Richard, A. G. M.
Rooijen, P. van
Schubert, F. L. A.
Vreedenberg, A. C. J.
Wansink, J.
Wattez, P. H.
Wesseling, H. M.
Wieringa, J. J.

Afdeeling Nijmegen en Omstreken.

W. A. SCHNEIDER, *Voorzitter.*
A. PIJNACKER HORDIJK, *Onder-Voorzitter.*
J. A. VAN OTTERLOO, *Secretaris.*
F. COCHIUS, *Penningmeester.*
E. H. GERRETSEN, *Lid.*

St. ANNA.

ermondt, G. P. H.

BEEK.

mmezijn, J. L.
uyn, Mr. J. G. de
anneman, E.
eckeren, Jonkvr. van
eckeren, Baron D. J. J.
ch, Dr.
aijenburg, A. A. M. van

BERG EN DAL.

erts, Wed. J. J. M.
mme, Wed. A. A.
deboer, J. C.
esener, E.
ndelaar, G. S. R.

BERLICUM.

Ardesch van Hamel, N.

HEES.

Gerritzen, H. A.
Loon, A. van
Soeters, P. L.
Valeton, H. C.

NIJMEGEN.

Aalbers, Gebrs.
Aerssen Beijeren van Voshol, F. Baron van
Alphen, D. E. van
Bake, Mej. E.
Bosch v. Oud-Amelisweerd, Mevr. F. H. H.
Bosman, A.
Bouwens, A. J.
Brink, F. W. J. van den

Broes van Dort, A. W.
Bruinsma, J. F. D.
Bijlert, Mr. W. A. van
Bijleveld, Mr. C.
Carbasius, W. J. C.
Collard, P. L. A.
Cools, W. A.
Courbois, C. A. E.
Cox van Spengler, Mej. S.
Daniëls, P. J. F.
Dickman, F. W.
Dinckgreve—Munro, Mevr. Wed.
Dobbelmann, F. Th. J. H.
Dobbelmann, M. H.
Dijk—van Vugt, Mevr. Wed. F. S. van
Ebeling, A. J.
Engelenburg—Schippers, Mevr. van
Enthoven, B.
Everwijn, Dames
Everwijn, J. B.
Fellinga, W.
Fortuijn Droogleever, Mej. A.
Fremery, P. de
Frowein, G.
Galler—Sluijterman, Mevr. Wed.
Gerretsen, E. H.
Gerritzen, M.
Gerstenberg, C.
Gorter, G.
Gijselaar, Mevr. de Wed. de
Haas—Duys, Mevr. de
Hamerster, W.
Haspels, C. C.
Haspels, Dr. J.
Haspels, Firma Wed. W. G.
Haspels, Mevr. D. J.
Hekking, Th. F. A.
Heijdt, P. J. W.
Heijer, Dr. M.
Hocke, Dr. J.
Hoek, Mevr. van
Hoekstra, H. E.
Hooff—Gualthéric van Weezel, Mevr. van
Hoogenhuyze, Ds. E. A. G. van
Hoogenhuyze, Mevr. van
Hutschler, H. J.
Hutschler, F. W. A.
Isaäcson, A.
Iserloo, C. van
Ittersum, H. A. K. W. Baron van
Jurgens, J. G.
Kleber, C. J.
Kolman, J.
Kosters, Mej. J. A.
Kuipers, Mevr. de Wed.
Kuyk, L. van
Laging Tobias, P. F.
Lannoy, Jonkvr. E. de
Lans, J. R. van der
Ledeboer—Laats, Mevr.
Leeuwen, F. J. van
Lennep, Jonkvr. van
Mac Donald, F. E.
Made, J. van der
Matthes, H. J.
Meuleman, J. D. H.
Meulenberg, J. H.
Meijer, I. L.
Mispelblom Beijer, H. D.
Moeijs, G. Ph. G.
Mol, Dames
Munk, Dr. N.
Mijnlieff, G. G.
Nederburgh, H. S.
Nispen tot Sevenaer, Jhr. Mr. F. X. G. M. van
Noorduyn, Dr. C.
Noorduyn, P. H.
Oosterlee, P.
Otterloo, J. A. van
Paijens, J. A.
Pesters, Jhr. C. C. G. de
Phaff, Mr. C. A.
Pol, G. M. van de
Pol, F. G. ten
Pijnacker Hordijk, A.
Reintjes, Dr. J. H.
Rijckevorsel van Kessel, Jhr. L.
Scheers Reijers, Mevr. Wed.
Schevichaven, H. D. J. van
Schippers—van Engelenburg, Mevr.
Schneider, W. A.
Schroeff, G. F. F. C. van der
Schuller, G. P.
Schuller, J. H.
Smith, G. C.

andow, Mevr.
ipriaan Luiscius
offel, C.
ollé, W. L. E.
ork, J. E.
orm van Leeuwen
reerts de Landas, Freules
mink Groll, C. L.
unissen, G.
ijssen, F. P.
mbe, Jhr. F. J. A. des
mputte, H. J. C. van
erkamp—Terwindt, Mevr. E.
rmeulen, A. J.
rniers van der Loeff, H. C.
rwey—Neijssel, Mevr. Wed. H. G.
eweg, Chr. A.
sser, J. H.
s van Steenwijk, Baronesse de
Vriese, Mevr. de Wed.
Waijenburg—van Sonsbeeck, Mevr. van
Wedden, Mej. S. C. van der
Westhoff—Bolke, Mevr. Wed.
Wiardi Beckman, Dr. J.
Wilkens, Mej. L. E. A.
Wijchgel, D. R.
Wijt, M. N.
Wijt, Mr. W. M. Utrecht
Wijt—de Lannoy, Mevr. J.
Zeldam Ganswijk, H. ten

UBBERGEN.

Bokkel Huinink, S. ten
Cannerman, E.
Cochius, F.
Maritz van Craaijenstein, F. W. H.
Waller, H.
Winkler, D.

Afdeeling Rheden-Rosendaal.

Jhr. Dr. L. de Geer, *Voorzitter.*
W. A. Arriëns, *Secretaris.*
C. J. de Lang Evertsen, *Penningmeester.*
Mr. A. H. Brandt.
R. G. Ockerse.

DIEREN.

loot Meijburg, M. G. (Begunstiger)

RHEDEN.

oris, Ds. J.

ROSENDAAL.

reutz, S. A. T. Baron

DE STEEG.

rantsen van Rhederoord, Jhr. J. C. J.
rantsen van Wielbergen, C. M. Baron
ite Hoedemaker, Dr. H. ten

VELP.

rriëns, W. A.
ssen, Mej. E. J. A. van
Kan, Ds. A. J.
Ketjen, Mevr. J. M. A.
Avelingh—Centen, Mevr. W.
Bake, A. M. A. van den Wall
Barneveld van Mathena, A. P. J. van
Pallandt, F. J. W. Baron van
Bok, C.
Bossche, J. B. J. H. A. van den
Boucher, Mevr. J. E.
Brandt, Mr. A. H.
Bruijn, H. L. de
Bruijn v. Melis en Mariekerke, W. H. de
Burgsteeden, F. J. van
Fabius—Vis, Mevr. G.
Geer, Jhr. Dr. L. de
Groneman, H. J. H.
Groskamp, Dr. G. A.
Gulpen, Mej. D. R. van
Heijblom, E. W.

Hofkes, Mevr. I. A.
Hooyer—Stolte, Mevr. Wed. J. H.
Kruseman, Mevr. C. G. J.
Kuijper, Mevr. C. M. C. H. de
Lang Evertsen, C. J. de
Leeuwen, Prof. Dr. E. H. van
Lewe van Aduard, E. J. Baron
Lüps, J. H.
Luneau, R. M. de Jong
Marchant, Mr. C. A.
Notten, Ds. J. W. A.
Ockerse, R. G.
Otten, Mevr. E.
Prins, Jhr. W.
Putman Cramer, Mej. E. M.
Radermacher Schorer Jhr. M. E.
Reenen v. Hekelingen, J. H. C. van
Roggenkamp, C.
Rossum, Mej. J. A. van
Rijsse, K. van
Schröder, Mevr. A. H.
Smith, Mej. M. M.
Snabilié, M. L.
Temminck, M.
Thomassen Czn., W.
Verburgh, D. J.
Vos van Nederveen Cappel, Mr. L. H. D. de
Vries Wyckema—van der Kaa, Mevr. R. P. de
Willigen, Dr. A. van der
Ybes, Ybe
Zandt, Mr. H. M. van der

Afdeeling Rotterdam en Omstreken.

H. J. MEERKAMP VAN EMBDEN, *Voorzitter.*
J. C. SMALT, *Onder-Voorzitter.*
P. C. VAN TRAA, *Secretaris.*
P. R. MEES, *Penningmeester.*
I. M. DE BRUIJN.
J. L. BOLLE.
J. VAN CLEEFF JZN.
H. DANE.
G. VAN DER LOO.
Dr. E. VAN RIJCKEVORSEL.
M. SISSINGH.
D. VAN STOLK.

ROTTERDAM.

Aalten, Mr. S. J. L. van
Abeele, Dames van den
Ackers, A.
Alphen, F. van
Alphen, I. A. van
Alphen, J. C. van
Alsbach, G. H.
Andriessen, O.
Anrooy, Dr. H. van
Baak, H. A. van
Baelde, Mr. P.
Bahlmann, J. W.
Bakhuizen van den Brink, Mej.
Bakker, C. G.
Bal, J. J.
Bal Ronkens, A. W.
Bas, M. J. de
Bas Backer, Jhr. A. D.
Batenburg, J. J. van
Beek, J. A. van
Beekum, A. van
Beekum, M. van
Bender, I. R.
Benedictus, J.

nedictus, W.
rger, J. M. G.
rgh, H. S. van den
rkemeyer, A.
cker Caarten, C.
cker Caarten, Mr. G.
and van den Berg, F.
ok, Dr. D. J.
ommestein, Mr. A. C. van
er Hzn., J. de
er, Dr. S. den
eseken, A. J. H.
est Gips, D.
k, A. van den
lle, J. L.
on, J.
onen, Mr. H. R. A.
s, Hendrik J. J.
sman, F. J. G.
termans, H. G.
th, J. G.
uwmeester—Rikkers, Mevr. Wed.
at, A. E.
akman, J. A.
eedveld, W. H.
emer, Dr. G. J. W.
evet, Mr. K. W.
inkhorst, Dr. D. H.
ug, Dr. I. van der
ummer, M.
uyn, G. A. M. de
uijn, I. M. de
uyne, L. N. de
lsing, C. L.
ndten, J. W.
ren, Alex. van
rg, C. van der
rger, E.
rger, G. W.
rger, Mr. J. F.
rgerhout, Mr. M.
rkens, Dr. J.
rp, M.
rp, Th.
stendijk, Mr. H. H. C.
abot, Adolphe
abot, I. I. M.
abot, I. Louis

Chabot, N. F. D.
Cleeff, J. van
Cleeff Izn., J. van
Cokart, P. J.
Cokart Jr., P. J.
Cool Jr., Wouter
Couvret, Ds. P. P.
Couvreur, G.
Cramer, D. J.
Cramer, N. J.
Critter, Dames de
Crol, I. B.
Daamen, D. A.
Dalen, A. C.
Dalen, Mej. E.
Dalsem, L. A. van
Dam, C. H. van
Dam, H. H. van
Dane, H.
Daubanton, Dr.
Delprat, Mr. G. H.
Diepeveen, G.
Dikema, D. J.
Dockheer, G. I.
Dorsten, Dr. R. H. van
Douw, J. D.
Driebeek, Mr. L. C.
Driessen, C. A.
Driessen, W. H.
Drooglever Fortuyn, L.
Drooglever Fortuyn, W. J.
Drost, J.
Dróst, J. G.
Dussen, I. van der
Dutilh, C. E.
Dutilh, C. M.
Ebeling, R.
Ehrmann, K. F.
Ekerman, W. A.
Elias, Dr. J. C. L.
Ellens Oving Jr., H.
Ende, L. van den
Ende Lzn., L. H. van den
Engels, Th. C.
Erp, W. A. van
Es, G. L. M. van
Eschauzier, H. J. C. B.
Eshuijs, Adrianus.

Everdingen, Dr. W. van
Evers Wzn., H.
Everwijn, Mr. G. H.
Everwijn Menalda, I.
Eyk, A. C. van
Feen, J. A. van der
Freni Fzn., P. J.
Fruin, Mr. J.
Fruin, Mr. Th. A.
Fuhri, A. D.
Gantvoort, W. H. I.
Gerritson, B. J.
Gevel, G. van de
Giesen, G. van der
Gilse van der Pals Hzn., C. van
Gleichman, J. J.
Gleichman Jr., J. J.
Gleichman, T. T.
Goddard, Dr. Q. I.
Goedhart, Dr. B. J.
Göppinger, G.
Gorcum, W. C. van
Goudsmit, A. M.
Gouka, Mej. J. H. E.
Graaf, J. C. P. van der
Graamans, C. A. R.
Graeff, Jhr. G. de
Gredt, J. G. C.
Gribling, G. M.
Grimmer, Henri
Gritters, H. C. J.
Groenenberg, R. van
Groeneveld, A. D.
Groenewegen, C.
Gunning Jr., Dr. J. W
Haas, A. de
Haas Izn., A. de
Hagt, H. van der
Halbertsma, Dr. S. J.
Harteveld--Hoos, Mevr. Wed. P.
Hartlaub, W.
Hartogs, D.
Haslinghuis, J. H.
Haspels, G. F.
Hasselt, Mr. F. van
Hausmann, H. C.
Havelaar, J. J.
Havelaar, M. E.
Havelaar, Mej. S. E.
Heer, E. J. de
Heinrici, Otto
Held Jr., A. den
Held, C. A. van der
Held, J. G. van der
Held, W. J. van der
Held, W. P. van der
Held J.Gzn., S. van der
Hetzel, W. K.
Heyden, Charles van der
Heijink, D.
Hioolen, J. Alex.
Hoeven, Dr. J. van der
Hoeven, G. L. van der
Hoeven, H. J. van der
Hoeven, J. van der
Hoffman, L. M. A.
Hoogerbrugge, G. G.
Hoogerhuis, J. G. van 't
Hoogerhuis, W. H. van 't
Hoogewerff, F.
Hoop, D. van der
Hoop, Dames van der
Hoos, A. A.
Hoos, E. J.
Hoos, Mej. A. C.
Hoos, M. N.
Hooykaas Jr., J.
Hope, A. J. ten
Houten, G. A. ten
Hoyer, Ed. C. W.
Hubert, Mr. W. P.
Hudig, D.
Hudig, F. W. C.
Hudig, I. M.
Hudig, Maurits
Hudig—Mees, Mevr.
Hudig Pzn., D.
Huiskes, G. J.
Humme, Dr. A. A.
Hus, Dames
Hus, M.
Hussem, W. F. K.
Hütte, A.
Huijgen, C. A.
Hijman, J.
Immig Jr., Corn.

Ingenool, T. A.
In 't Veld, Mevr. A. L.
In 't Veld, Mevr. E. P.
Isebrée Moens, J.
Jacobson, Alex. J.
Jacobson, Jos.
Jacobson, Leon J.
Jansen, A.
Jansen, H. J. C.
Jansen, J. P.
Johan, J. C.
Jong, C. de
Jonge, Albert E. de
Jongh, H. de
Jonker Czn., L.
Jurrewitz, J.
Kaay, J. L. E. van der
Kal, G. A.
Kat, E. J. M. de
Kate, Ds. B. ten
Kattenburg Jzn., M.
Kesting, J. F.
Kesting, L. K.
Key, J.
Key Jr., G.
Key Gzn., J. J.
Kiersch, H.
Klüssener, H. J.
Knappert, Mej. A. B.
Knottnerus, O. S.
Koch Jr., C.
Kodde, Dr. C.
Koeverden, A. C. van
Kolff, A. A.
Kolff, C. M. F.
Kolff, D. H. A.
Kolff, Herman
Kolff A.Qzn., C.
Kolff A.Qzn., H.
Koopman, Jacobus
Köpcke, J.
Korthals, Mej. P. W. M. J.
Kortland, P. H.
Kraemer, Carl
Kramer, Mej. M. E.
Kramer E.Lzn., A.
Kramer Jr., E. L.
Kramer van den Andel, Mevr. Wed.
Kramers, W. J.
Kröller, N. E.
Kruisheer, J. J.
Kruyff, B.
Lahr, F.
Lalleman Jr., G. B.
Lambert, G.
Lambert Hzn., H.
Lange, I. C. de
Lange, Dr. W. de
Lange, H. C. de
Lange, Jac. de
Lange, L. P. de
Lange—Roukens, Mevr. de
Lange Izn., L. P. de
Lange, Mej. M. C. de
Lans Jr., G. W.
Laurillard, A. J. A.
Laurillard, J. J.
Laverge, I.
Laverge, J. L.
Leer, Dr. S. A. van
Leeuw, M. A. G. van der
Leeuw—Boll, Mevr. Wed. v. d.
Leeuwen, G. H. van
Liebert, A. H.
Ligterink, Dr. J. A. Th.
Limburgh, G. van
Limburgh Pzn., P. J. van
Linden Dzn., H. van der
Löhnis, Mevr. Wed.
Löhnis, Th. P.
Lohr, Ds. H. C.
Loo, C. A. van der
Loo, G. van der
Louwman, J. J.
Lucardie, A. B.
Lukwel Jr., P. J.
Luyk, R. van
Lijndrayer Jzn., P.
Maas, J. L. J. M.
Maas, W. A.
Mahler, Ed.
Marrée, H. C. de
Masséus J.
Matthes, L.
Meddens, H. J.
Meerkamp van Embden, H. J.

Meerkamp van Embden, J.
Mees, G. H.
Mees, Mej. E. A.
Mees, Mej. M.
Mees, Mej. S. A. E. M.
Mees, Mr. M.
Mees, Mr. W. A.
Mees, N. M.
Mees, P. R.
Mees Azn., I.
Mees Rzn., R. P.
Menalda van Schouwenburg, I.
Mensink, C.
Merkelbach, M.
Mesdag, R. U.
Metz, Jan
Meijneken, H. D.
Meyer, M. J.
Middelbeek, I. W. F. S.
Milders, M.
Moll, Dr. F. D. A. C. van
Moll van Charante, Dr. G. H.
Monchy, A. de
Monchy, C. de
Monchy, Dr. H. W. de
Monchy, S. J. R. de
Monchy Jr., S. J. R. de
Monchy Kzn., E. P. de
Monchy Mzn., E. P. de
Mongers, C. N. C.
Moor, J. M. de
Moor, P. C. de
Moor, W. de
Moor I.Mzn., P. C. de
Moquette, Ds. F. J. P.
Mostert & Zonen, Stef.
Moulijn, I. C.
Mulder, C.
Muller, Chr.
Muller Hzn., Mr. S.
Muntz, A.
Nagel Jzn., A. van der
Neurdenburg, D.
Niermeyer, J. F.
Nieulant Pelkman, A.
Nievelt, Aug. van
Nievelt, D. van
Noback, F.
Nogarede, R. J. F. J. H.
Nolen, Dr. C.
Nolen, Th.
Nolst Trenité, Mr. J. G. L.
Nooijen, I. van
Nooijen, P. van
Obreen, C. M. C.
Obreen, G. H.
Offers, M. M. A.
Oldenburg, N.
Ommeren, Familie van
Ommeren Jr., Ph. van
Oordt, Mevr. C. T. I. van
Oordt H.W.Azn., W. H. van
Oorthuijs, Ds. C. B.
Ophorst Czn., G. A.
Os—Drost, Mevr. Wed. I. H. G. van
Ottevanger, M.
Overgaauw, A.
Paris, J. P.
Parqui, C. J.
Parqui, R.
Parqui, S.
Pasteur, O. K.
Pauwert, A. van der
Penn, P.
Pennink, J. J.
Penterman, P.
Peski, W. F. H. van
Peters, G. L. W.
Peters, Mej. H. D.
Pieterse—Wildschut, Mevr. Wed. S. C.
Pit, J. A. P.
Pit, J. J.
Pluijgers, C. J.
Pluijgers, W.
Pluijgers, W. L.
Pol, M. C. van der
Polak, M.
Polak & Zonen, A. J.
Pontier, A. J.
Poortman, K.
Popken Czn., C. H.
Post van den Burg, H
Pot, J.
Pot, A. van der
Pot, J. R. van der
Potjer, Aldert

ut, P. M. van der
uispel, J. P.
aaf, Dr. K. H. de
aalte, Mr. Jos. van
aat, A. W. L. de
aaydt, Mr. I. de
andwijk, H. van
apmund J.Lzn., L.
avesteijn, A. J. H. van
avesteijn, W. van
avesteijn Dzn., A. J. H. van
avenswaaij, H. L.
avenswaay, M.
ede, A. van
ede, I. H. van
eekum, J. C. van
eepmaker, Mr. Th.
eesema, A. S. van
egt Jzn., B. de
emij, Alphonse
enswoud, I. J. van
enswoud Jzn., M. van
euchlin, Jhr. Mr. M.
eymers, H. M.
ibbink, Dr. H. C. G. L.
iemens, Dr. J.
ietema, Dr. F. A.
ikkers Jr., W. A.
inglever, P.
ipping, H.
obertson, Dr. A.
obertson, W.
oelants, Dr. J. B. W. P.
oest van Limburgh A.Ezn., J. A.
ombach, Dr.
ombach, Mej. D. L.
ombach, Mr. J.
omein, J. J.
oon, M. de
oos, J. A. L.
oose, Ds. A. H.
ossem, Dames van
ossem, H. A. van
ossem, J. G. van
ossem, N. I. A. C. van
ossem, P. van
ossem Czn., C. van
oyen, J. I. A. B. van

Rueb, Dames
Rueb, Mej. A.
Rueb, Th. Theod.
Rueb—Chabot, Mevr. Wed. J. A.
Rutteman, G. C.
Ruychaver, M. J. M.
Ruijs, D. T.
Ruyter, C. de
Rijckevorsel, Dr. E. van
Rijken, Anton
Rijken, Jac. H.
Rijken Gzn., J. F. A.
Rijn, G. van
Rijneke, H. D.
Salomons, J. F.
Sandt, D. B.
Sauerbier Gzn., J. F.
Schaardenburgh Sr., A. van
Schaay, Leop.
Schadée, Mr. C. M. H.
Schäfer, J.
Schaik—Barendrecht, Mevr. Wed. J. van
Schaik en Baljon, van
Scheffer, J. M.
Schilperoort, Ths. A.
Schilt, D.
Schmidt, Dr. F. I. J.
Schrameier Verbrugge, P.
Schrevel, H.
Schrevel Wzn., W.
Schuil, R.
Schütte, Dr. M. P.
Schutter Hzn., J.
Schuyt, P. J. M.
Schuijt, Mej. I. van der
Schijff, Dr. P.
Senus, R. C. van
Sillevoldt, J. van
Sissingh, M.
Sjoers, Mej. A. J.
Slis, P. L.
Slooten, P. van
Slot, C. G.
Sluiter, Dr. I. W.
Sluijs, B. van der
Smalbroek, H.
Smalt, J. C.
Smit, K.

Smit Jzn., L.
Smith, William
Smitt Jzn., C.
Snellen, P. C. F.
Snoep, J.
Snoo, J. de
Son, Maurice
Spoor, Mej. M. A.
Spruyt W.Jzn., W. J.
Stahl, C.
Staveren, Dr. W. B. van
Stevens, G.
Stokvis Jr., S. R.
Stolk, B. van
Stolk, C. A. P. van
Stolk, C. E. van
Stolk, D. van
Stolk, J. J. van
Stolk, Mr. A. P. van
Stolk Azn., G. van
Stronck P.Azn., W.
Suermondt, A. K. F.
Suermondt Lzn., Mr. W.
Surie, H. G.
Suringar—de Vlugt, Mevr. C.
Suylekom, W. van
Sweerts de Landas Wyborgh, A. A. Baron
Sweerts de Landas Wyborgh, C. W. F. P. Baron
Sweys Jr., A. A. H.
Sijthoff, C.
Tabingh Suermondt, J. W.
Tabingh Suermondt, M.
Tabingh Suermondt, S. B.
Teessen, D.
Telting, Mr. L. R.
Thoënes, J. A.
Thomsen, P. F.
Thooft, Herman H.
Thoorn Hzn., C. van den
Thorbecke, F. W.
Thorbecke, H.
Traa, C. van
Traa, Mr. W. van
Traa, P. C. van
Traa, W. van
Traa—de Kat, Mevr. J. H. van
Trousselot, Emile J. R.
Tuinzing, K. W.
Vaillant, Mr. H.
Veder Janzn., Hendrik
Veen, Chr. van
Ven Sauveur, I. M. v. d.
Verburg Czn., G. J.
Verhey, J. B.
Vermeer, B. H.
Verschure, H. F.
Vervloet, C. G.
Vervoorn, B. A. J.
Visser, Adriaan
Visser, Jan J.
Visser, Joh. C.
Vliet, G. van
Vliet Jr., P. van
Vlug, W.
Voigt & Co., F. A.
Vollenhoven, Mej. G. Joh. van
Vollenhoven, W. J. van
Voorendonk, W. J. M.
Voorhagen, J. J.
Voorhoeve, G. H.
Voorhoeve, J. M.
Voorhoeve, Mej. C.
Voorhoeve Jr., J.
Vorstman, Dr. J. G.
Vos, D. J. de
Vos, Dr. W. L. de
Vriese, C. J. de
Vroesom de Haan, Dr. J.
Vrolijk, H. W.
Vrolijk Sr., W. A.
Wachter, F. M.
Wachter, H. W.
Waning, J. I. van
Weeldenburg, P. A.
Weevers, J. W.
Wesseling, H. C.
Weve, H. A. W.
Weyns, J. H.
Wieck, Mej. A. C.
Wilde Jzn., P. de
Wilkens, J. F.
Willebeek Lemair Jr., J.
Willeman, H. H.
Winkler Prins, V.
Wirtz, F.

it, H. H. P. de
itt, J. H. de
olf, G. van der
otki, Joh. van
olff, S. I. G.
ijk, C. T. J. van
ijngaarden, P. J. van
ijt, Willem
jt Czn., M.
iendijk, H. E. van
iendijk Hzn., H. E. van
sselstein, Dames van
ieren, Jos. van
ayer, Dr. J.
nmeveld, W.
ager, Mej. M. C. de
artendijk, J.

HILLEGERSBERG.

Helden Tucker Jzn., L. van
Kat, O. A. de
Vermeulen, Dr. P.

OVERSCHIE.

Bergh, Mej. I. van den
Dam, A. J. van
Rodenburg, Mevr. Wed. J.
Ruhaak, H. G.
Rijn, Mej. A. van
Vliet, A. van
Vliet, Nicolaas van
Woerden, H. van

Afdeeling Scheveningen en Omstreken.

Ds. L. VAN DER VALK, *Eere-Voorzitter.*
A. HOOGERAAD, *Voorzitter.*
J. L. v. D. TOORN, *Secretaris.*
G. M. DE NIET, *Penningmeester.*

SCHEVENINGEN.

iek, Mej. v. d.
), Mejuffr. C.
shoorn, P.
lk Gz., J. den
lk Wz., J. den
yne, H. M. J. van
yer, C. den
yer, M. den
boken van Rhoon, Pendrecht en Baar-
nd, Mevr. J. van
ogenraad, A.
ogenraad, G.
ogenraad, P.
fstede, J. P. H.
lscher, H. R.
an—Hymans, Mevr. de Wed. J.
mpees, A. G.
ch, F. A.
uwen, G. van
Loeff, B. L.
Mark, H. L. van der
Meijs, C. P. L.
Mos, D. de
Mos, M. de
Niet, A. de
Niet, G. M. de
Niet, Jac. de
Niet, N. A. de
Niet Az., Dr. A. de
Niet Mz., Dr. A. de
Noman, W. F.
Nuhout van der Veen, J.
Rechteren Limpurg, W. Graaf van
Reimeringer, J. L. Th.
Reimeringer Steyn, Mevr.
Ridder, Mr. W. de
Rovaart, H. A. v. d.
Roeleveld, C.
Schalkwijk, M.
Scheltema, M. W.

Steinmetz, Ph. K. A.
Strijthout, Pr. H. W.
Sijpkens, F. A.
Tex Bondt, J. H. den
Toorn, J. L. v. d.
Valk, Ds. L. van der
Varkevisser, M.
Varkevisser, P.
Verbaan, J.
Vrolijk Jz., A.
Zoon, G.

WASSENAAR.

Geluk, M. A. J.
Mansvelt, J.
Zuylen van Nijevelt, Mr. R. Baron van

Afdeeling Schiedam en Omstreken.

Dr. C. J. VAILLANT, *Eere-Voorzitter.*
Dr. C. J. VINKESTEIJN, *Voorzitter.*
W. A. BEUKERS A.Jzn., *Vice-Voorzitter.*
J. LECHNER C.Szn., *Secretaris.*
J. O. BENDER, *Penningmeester.*
A. H. W. VAN LUIK.

SCHIEDAM.

Bender, J. O.
Beukers, J. B. A. M.
Beukers A.Jzn., W. A.
Brillenburg, P.
Cool Mzn., A.
Damme Jalink, W. D. van
Dirkzwager, A.
Dirkzwager, C.
Eelaart, A. van den
Elzevier Dom, N. F.
Erpecum, K. J. van
Gouka, A.
Groot, A. J. J. de
Groot, M. C. M. de
Groot, Mej. M. M. J. de
Groot—Dupont, Mevr. H. de
Harweegen den Breems, J. W. J. van
Hoeringa, Dr. K.
Houtman, J. H.
Jansen, Dr. P. J.
Jansen, Herm. J.
Katwijk, H. P. van
Koene, A. P. M.
Lechner, F. A. C.
Lechner, C.Szn., J.
Liezenberg, Dr. J. L.
Loopuyt, P.
Luik, A. H. W. van
Poortman, Mr. H. M. C.
Rietschoten, Dr. H. W. van
Ris, D.
Ris Jzn., D.
Sander, J. C.
Schalk, Mevr. de Wed. J. M. van der
Schalk Jr., J. M. van der
Steenhuis, Dr. W. J.
Tak, W. F.
Tap, Ds. A.
Vaillant, Dr. C. J.
Versteeg, H. J.
Veth, J.
Vinkesteyn, Dr. C. J.
Visser Bz., G.
Vlies, M. van der

Afdeeling Utrecht en Omstreken.

Dr. H. F. JONKMAN, *Voorzitter.*
Jhr. Mr. J. E. HUIJDECOPER VAN MAARSSEVEEN EN NIGTEVECHT, *Penningmeester.*
Mr. C. DE WILDE Jr., *Secretaris.*
Jhr. Mr. H. M. J. VAN ASCH VAN WIJCK.
Prof. Mr. J. Baron D'AULNIS DE BOUROUILL.
G. M. BLANKENHEIJM.
Mr. G. H. VAN BOLHUIS.
Jhr. W. E. BOSCH VAN OUD-AMELISWEERD.
Mr. L. VAN LIER.
Mr. S. MULLER Fz.
Prof. Dr. C. A. PEKELHARING.
RECTOR VAN HET UTRECHTSCH STUDENTENCORPS.
Dr. W. H. VAN DE SANDE BAKHUIJZEN.
Prof. Jhr. Dr. B. H. C. K. VAN DER WIJCK.

BILT (DE)

len, Dr. Maurits
ngracht van Oost-Capelle, Douairière

DOORN.

rum, Mej. A. M. van
rsolte van Haerst, Jonkvr. Barosse van
endorp, W. Baron van
mmelpenninck van der Oye, J. E. Baron

DRIEBERGEN.

astra, Mr. W. H. J. Baron van
a Siccama van de Harkstede, Jhr. J.
er, Joannes D.

JUTFAAS.

burg, Dr. H.

SCHERPENZEEL.

uards van Scherpenzeel, Mr. A.

UTRECHT.

van Wijck, Jhr. H. A. M. van
van Wijck, Jhr. Mr. H. M. J. van
Aulnis de Bourouill, Prof. Mr. J. d'
Baert, Mr. J. F. B.
Baart de la Faille, Mr. R. D.
Bahnsen, C.
Bake, M. L. J.
Bake, H. L. A. van den Wall
Bannier, Dr. W. A. F.
Beaufort, H. L. de
Beaufort, Mr. J. F. de
Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. C.
Berkhout, J. J.
Bertrand, Th.
Beuningen, H. A. van
Beunke, H. E.
Bilderdijk, Mr. M. W. L. S.
Binsbergen, J. van
Bisdom van Cattenbroek, F. A.
Blankenheym, G. M.
Boekelman, Dr. W. A.
Boers, Mr. W. M. H.
Bolhuis, Mr. G. H. van
Bool, Mr. Dr. J.
Bordes, C. E. J. de
Bosch, Jhr. E. J. L. van den
Bosch v. Oud-Amelisweerd, Jhr. W. E.
Bouma, Jac.
Bouwhuijs, M. ten
Boxman—Winkler, Mevr. Wed. K. C.

Breebaart, J. N.
Broers, C. W.
Brondgeest, Dr. P. Q.
Bruno—Wolterbeek, Mevr. Wed. H. L. A.
Bruyn—Tengbergen, Mevr. de Wed. H. F. de
Büchner, J. A.
Buyze, M.
Bijlandt, R .F. W. Graaf van
Calkoen, Jhr. W. H. P.
Cambier van Nooten, W. H. J.
Coers F.Rzn., F. R.
Cockuijt, Mej. M.
Coldewey, H.
Crommelin, Mr. M.
Dekker, F.
Dentz, Dr. Th.
Diemont, J. R.
Diemont, Mr. D. E. H.
Dillen Jr., G. W. van
Drost, Joh.
Dubois, Mr. H. F. W.
Duetz, F. J.
Duyvis, Jacob
Dijckmeester, J.
Dijxhoorn, C.
Eelde, J. C. van
Elden, D. J. H. van
Everts, A. G. A.
Eys van Lienden, Jhr. Mr. Dr. J. C. N. v.
Fentener van Vlissingen, F. H.
Freriks, B.
Folmer, Dr. H.
Forbes Wels, M. D. A.
Gallée, Prof. Dr. J. H.
Gelder, Dr. H. van
Gerlings, C.
Gerlings, C. J.
Gewin, Dr. E. E.
Gewin, J. W. A.
Godefroy, Mr. L. J.
Greven, C. J.
Grondys
Grothe v. Schellach, Mr. W. Th.
Gualthérie van Weezel, J. H. A. K.
Gunning J.Hzn., Dr. J. H.
Hacke van Mijnden, G. J.
Hamaker, Prof. Mr. H. J.
Houtsma, Prof. Dr. M. Th.
Harinxma thoe Sloten, H. P. D. Baron van
Hartman, Dr. Ch. M. A.
Hasselman, H. D. S .
Haversmidt, Dr. J.
Hekmeyer, F. A.
Hengst, Mr. W. N. J. van
Heringa, J .
Herwerden, Prof. Dr. H. van
Heusde, Mej. A. J. van
Heusde, Mej. C. van
Hoek, M. P.
Hoek, L. W. van den
Holthe tot Echten, Jhr. R. A. van
Hooft, Jhr. G. W. J.
Hoogenhuyze, C. E. J. van
Hövell tot Westerflier, C. E. A.
Hubers, A. W.
Huydecoper van Maarsseveen en Nigtevecht, Jhr. Mr. J. E.
Huysinga, J. L.
Immink, Mr. D. A. E.
Ittersum, Mr. F. A. R. A. Baron van
Jansen, Dr. J. J.
Jansen, W.
Jong, N. J. de
Jonge, N. de
Jonge van Ellemeet, B. M.
Jongh, M. J. de
Jonkman, Dr. H. F.
Jonkman van Gorkom, Mevr. A. M.
Julius, Prof. Dr. W. H.
Kalff, J.
Kalff, Prof. Dr. G.
Kooiman, Mr. C. L.
Kapteyn, Prof. Dr. W.
Kate, M. ten
Kettlitz, J. H. Th. O.
Kleijnkens, P.
Knottenbelt, Joh.
Kol, Jan
Kreel, H. van
Kruyf, D.
Kuipers, Mr. J. J.
Laar, Mr. A. R. van de
Lankeren, Mej. C. van
Lankeren Jr., W. van

tsheer, H. F.
onder, D. M. J.
aweber, J. P. C.
reld, Dr. L. P. van
reld, Wed. A. G. van
nep, E. C. A. van
r, Mr. A. J. S. van
r, Mr. L. van
r, Mr. S. E. J. M. van
ié, Dr. J.
is, A.
ter, Prof. Mr. J. de
den, Jkvr. S. Baronesse van
svelt, Dr. A. P. van
svelt, Dr. N.
rtens, Jhr. Mr. J. L. A.
rbeke, G. van
s, A. W.
kus, Mr. C. R.
jers, J.
lengraaff, Mr. W. L. P. A.
ll, H. M. de Bruin de Neve
ll, J. M.
ltzer, J. G.
rell, Dr. L. J.
lder, Prof. Dr. E.
ller, F.
ller, Prof. Dr. J. W.
ller Fz., Mr. S.
ller—Heynsius, Mevr. C. J. A.
ller—Lulofs, Mevr. M. G.
ller, J. C. du Cellié
jssen, F. J.
ber, Prof. Mr. J. C.
lthenius, Dr. Hugo
oten, Mr. Y. van
land, Prof. Dr. A. A.
land, E.
rt, Dr. H. L.
rtman Gerlings, H.
sthoek, A.
erbosch, A.
kelharing, Prof. Dr. C. A.
letier, G. Ribbius
sters, Jhr. H. W. de
t, Mr. A. A.
nt, Dr. Joh. W.
st, J. W.

Ragay, Mr. D.
Ram, Jhr. H. E.
Rauwenhoff, Prof. Dr. N. W. P.
Reiger, Dr. B.
Rengers, S. G. van Welderen Baron
Rengers Hora Siccama, Jhr. D. G.
Rennes, Catharina van
Rissik, F. H.
Roelants, Mevr. de Wed.
Roest, D. J.
Romijn, Dr. G.
Royaards, Mr. W. H. J.
Rutgers van Rozenburg, Jhr. R. J.
Sande Bakhuyzen, Dr. W. H. van de
Schaly, C. A.
Scheffer, Dr. J. C.
Schimmelpenninck, H. C. Graaf
Schimmelpenninck v. d. Oye van Nijenbeek, A. Baron
Schook, J.
Schorer v. Nieuwerkerke, Jhr. Mr. T. H. Radermacher
Schröder, Mr. F. A. C.
Serrurier, J.
Sigal, M. C.
Simons, Prof. Mr. D.
Six, O. E. W.
Sloos, K. G. F.
Smeets, J. H. K.
Snellen Jr., Prof. H.
Snellen Sr., Prof. H.
Snouck Hurgronje, Jhr. W. A. J.
Someren, J. F. van
Spanje, A. G. H. van
Spanje, G. H. J. van
Star Busmann, Mr. C. H.
Stuers, Jhr. J. H. E. F. de
Talma, D.
Templeman v. d. Hoeven, Dr .P.
Thomassen, P. M. H. J.
Tienhoven, J. P. van
Tigler Wijbrandi, J.
Till, G. A. Baron van
Timmermans, Dr. P.
Traa, C. H. van
Trouw, L.
Tijdeman, M.
Valeton Jr., Prof. Dr. J. J. P.

Veen, Prof. Dr. S. van
Veeren, R. H. J.
Verg. t. behartiging v. belangen van Jonge Meisjes.
Verhoef, Mr. Dr. H. Th. A.
Verhoeff, Mr. F. J. C.
Verloop, J. W.
Verloop, W. H.
Verwey Az., W.
Vink, D. Z.
Vosmaer, Dr. G. C. J.
Walen, Mej. M. Jannette
Walland, J. J.
Walré, Mr. J. van
Watteville, Mr. W. H. Baron de
Weede van Dijkveld, Douairière van
Wefers Bettink, Mej. J. C.
Wefers Bettink, Mej. M.
Wefers Bettink, Prof. Dr. H.
Wennekendonk, L. K.
Went, Dr. F. A. F. C.
Wesselink, Dr. G. P.
Wetering, Mgr. Dr. H. van de
Weyde, Dr. A. J. van der
Wilde, Mr. C. Neytzell de
Wilde Jr., Mr. C. de
Winters, H.
Woelderen, Mej. S. G. van
Wolterson, P.
Wyck, Prof. Jhr. Dr. B. H. C. K. van der
Wyck, Mevr. M. W. v. d.
Wijland, Mej. S.
Zinnicq Bergmann, G. van
Zwaardemaker, Prof. Dr. H.

VECHTEN.

Bosch van Drakensteyn, Jhr. H. P. C.

WIJK BIJ DUURSTEDE.

Vlamingh Kiebert, Mr. F. J.

ZEIST.

Blaauw—Koopmans, Mevr.
Blanckenhagen, Mr. M.
Bongers, Mej. A. C.
Brink, Dames
Bruyn, Dr. de
Burgersdijk, C.
Bijleveld van Serooskerk, Mr. M.
Elfrink, G. D.
Ewyck van Leeuwen, Mevr. C. S. van
Hartogh, Mevr. Wed. H. A.
Huidekoper, Mej. G. M.
Kraan, A. J.
Lennep, Mr. Frank K. van
Marwijk Kooij, J. M. van
Meder.
Meerdink, H.
Mersch, H. M. v. d.
Mersch op Heerewegen, Mej. S. J. v. d.
Nahuys, Dr. Th. H.
Pesters, Jhr. Charles de
Pesters, Jhr. C. A. de
Poll, Jhr. Mr. F. van de
Rutgers van Rozenburg, Jhr. A. E. W.
Sickinghe, Jhr. Mr. O.
Snellen, Mejuffr.
Tets, Jhr. G. F. van
Uhlenbroch, Mej. G. E.
Vosmaer, A.

Afdeeling Zutphen.

Jhr. Mr. D. W. van Andringa de Kempenaer, *Voorzitter.*
Jhr. Mr. B. de Jonge, *Secretaris.*
Mr. H. C. Pennink, *Penningmeester.*
C. Storm Buysing.
Chr. M. Henny.

ZUTPHEN.

Albers, B. A.
Andringa de Kempenaer, Jhr. Mr. D. W. van
Beijnen, C. Brummen
Broek, Ds. J. J. v. d.
Blokhuis, G.
Bruins, Dr. B.

, C.
aen, Jhr. H. A. D.
nbrander, Mr. H. E.
hoff, Mr. M. Rom.
erus, B.
s, Jhr. Mr. J. A. van der
hout Mees, Mr. E. J.
lerman, A. W. E.
dart, Th. A.
dsmit, Dr. B. C.
ny, Ch. M.
f, Dr. J. M. van 't
leman, Dr. E. J. W.
aink, J. R.
ge, Jhr. Mr. B. de
jen, H. L.
assen, J. G.
rijn, D. N.
rjes, S. J.
rdhoek Hegt, T .J. D.
mhuis Gratama, T. H.

Oort, Dr. J.
Pennink, Mr. H. C.
Rambonnet, C. L.
Reesink, H. J.
Rhijn, Dr. A. J. van
Schillemans, C.
Schillemans, W. J.
Snijders, Dr. A. J. C.
Sölner, Mr. J. B.
Spanjer Dzn., Ph.
Staring, W. C.
Steenlack, A.
Storm Buysing, C.
Ubbens, J. M.
Umbgrove, Mr. W. J. L.
Vollenhoven, P. J. van
Voogt G.Nzn., J. E. de
Wassenaer, O. Baron van
Westrik, Dr. F. Th.
Weiler, Jhr. W. K. von
Wigman, R.

Afdeeling Zwolle en Omstreken.

D. J. R. JORDENS, *Voorzitter.*
Dr. F. BUITENRUST HETTEMA, *Onder-Voorzitter.*
J. ROTTIER, *Secretaris.*
Mr. H. VAN DER VEGTE, *Penningmeester.*
J. H. FABER.
F. A. HOEFER, *Hattem.*
J. M. H. R. KERSSEMAEKERS, *Coevorden.*
A. M. L. Baron MULERT, *Ommen.*

BLOKZIJL.

lter, K.

COEVORDEN.

kering Vinckers
es Jzn., G.
ikman Visser
nan, J. C.
ssemaekers, J. M. H. R.
elten, G. J.
p, J. A. J.
ijs, G. H.

DALFSEN.

Altorffer, J. C.
Barendtszen, A.
Frijling, Gebrs.
Janssen, J. P.
Lohuis, H. G.
Nieboer, W.

DEDEMSVAART.

Plomp, A.

DEN HAM.

Bentinck van Schoonheten, W. Baron

GRAMSBERGEN.

Zwijze Gzn., H.

HARDERWIJK.

Manger Cats, Mr. G. N.

HATTEM.

Borch, A. J. Baron van der
Hoefer, F. A.
Leenhof, J. A. H. v.

LUTTEN (AMBT HARDENBERG).

Piek, C.

NIEUW-AMSTERDAM.

Rikkers, P.

NIEUW-LEUSEN.

Bosch Bruist, J.
Dedem, Mr. W. J. Baron van

OMMEN.

Bloem, A. G.
Jackson, R.
Jansen, J. R. M.
Mulert, A. Baron
Mulert—Overgauw Pennis, Mevr
Nahuys, Jhr. J. L. van
Schuttert, G.
Ubbink, H. G.
Veen, A. van der
Veen, G. H. van der
Wiersema, H. E.
Wildervanck de Blecourt, Mr. P.
Wijck geb. Baronesse Sloet, Mevr. v. d.

RAALTE.

Wyck, Jhr. J. van der

VOLLENHOVE.

Castendijk, H. H. C.
Krieken, M. J. van
Seijdel, G. W.
Sloet van Marxveld, A. H. Baron van
Sloet van Marxveld, G. Baron van
Smirren, A. J. van

WAPENVELDE.

Leliman, G. F.

WINDESHEIM.

Vos van Steenwijk van Essen, Mr. J. A. F. Baron de

WIJHE.

Nijland, E.

ZWARTSLUIS.

Dikkers, J.

ZWOLLE.

Aberson, J. M.
Aerssen Beijeren van Voshol, Mr. W. E. Baron van
Alers, Ds. G. A.
Assen, H. van
Balen, N. van
Bartels, J. W.
Beertema, L.
Berends, J.Jzn., W. J.
Bergh, Ds. I. van den
Bierens de Haan, W. J.
Biesen, Mr. P. A. van der
Blaauboer, F.
Blijdenstein—Coninck Liefsting Mevr. Wed. J.
Boonzajer, C. G.
Bos, A. W.
Brouwer, K.
Buitenrust Hettema, Dr. F.
Buijsman, J.

ijleveld, Mr. Th. C. van Eijk
ohen, L. S.
ominck Liefsting, Mr. W. D.
éking Dura, A.
eventer, A. van
eventer, P. A. van
iggelen, Mr. B. P. G. van
oesschate, J. ten
un, H. van
ekhout, Mr. E. J.
indhoven, J.
leveld W.Jzn., J.
nter Czn., H. van
aber, J. H.
rank, Dr. N. H.
ranssen, Dr. H.
oeijen, J. de
oester, Dr. E. L.
ratama Bz., H.
ratama, Mr. S.
reidanus, G. J. J.
reven, E. J. C.
reven, H. M.
reven, Mr. O. F.
orkum, H. van
aan, Ds. A. de
aeck, C. J. H.
aersolte—van Reede, Douair. Baronesse van
elder, E.
essels, Ds. J.
euff, A. M.
euven, W. A. van
ille, Dr. G. E. W. van
loetink, B. J.
lorst, C. ter
louwink, G. W.
ms, J.
ordaan, A. F. W.
ordens, D. J. R.
ordens, Mr. H. G.
ordens, P. H.
ulius, Dr. F. H.
aempff, Mr. C. F.
alff, J.
iewit, P. de
linkert, Z.
ossen, C.
Kuiper, D.
Leeuw, O. de
Lohman, Mr. W. C.
Löhnis, H.
Loman, W. C.
Lijcklama à Nijeholt, P.
Meeverden, geb. Baronesse Mulert, Wed. J. H. van
Meulenhoff, Dr. J. S.
Meulenhoff, R .
Meurs—Greven, Mevr. de Wed. van
Muelen, J. C. van der
Nes van Meerkerk—Roijer, Douair. van
Nieuwland, J. M. van
Nivel, W.
Noordhof, J. S.
Oort, P. van
Pauw, H.
Peletier, D. H.
Pesch, F. G. van
Pijnappel, Dr. M. W.
Rademaker, Dr. L. A.
Rantwijk, W. van
Reede, W. C. van
Rees, J. W. van
Rietberg, Mr. L. J.
Roetert Tak, J. A.
Rottier, J.
Roijen, Mr. I. A. van
Roijen, Mr. S. J. van
Roijer, B. W. A. E.
Roijer, C. B. H.
Roijer, Mr. G.
Roijer, Mr. W. H.
Rovers, W. A. P. F. L.
Rijkaart, G.
Schaepman, A. J. P. M.
Schaepman, G. R. V.
Scheltus van IJsseldijk, L.
Schuurman, C. B.
Schutte, G.
Setten, Mr. J. van
Silvergieter Hoogstad, J. B. H.
Spengler, Jhr. G. A. J. van
Stam, P.
Steenmeijer, Dr. F. G.
Steltman, L.
Stephanus, H. J.

Stork, E.
Stroink, Dr. J. H. H.
Telting, Mr. J. W.
Tex, K. den
Tobias, W. C.
Tijl, J. J.
Tijl—Buisman, Mevr. Wed.
Valck, C. van der
Vegte, Mr. H. van der
Verhaaf, D. H.
Verhoef, F. J. H.
Vermeulen, W. R.
Visser, J. J. F. C.
Voorhoeve, A.
Voorst tot Voorst, J. M. Baron van
Vos van Steenwijk. Douairière Mr. C. Baron de
Vries, Mevr. de Wed. L. de
Wagtho, Dr. W. F.
Wicherlink, J.
Wigman, Dr. L. W. T.
Wijhe, I. van
Wijhe, J. van
Wijnbeek, D.
Zander, C.

LEDEN niet tot eene bepaalde Afdeeling behoorende.

AALTEN.

her van Bath, A. P.

AARLANDERVEEN.

nkes, H. J.

ABCOUDE.

rtels, H. A. F.

ALFEN a/d. RIJN.

lk Czn., J.
os, H. W. A.

ALKMAAR.

elmans ter Spill, Mr. H.
man, C.
man, Mr. W. C.
man Czn., D.
yn, Mr. J.
opius, Mr. A. A.
ken, Dr. J.
even, Mr. F. H. G. van der
uweningen, Mr. D. van
jken Glashorst, Mr. W. L.
sens, F. van
röder, R. G. C.
ll, Th. van
art, Mr. K. A. Cohen
cherink, Dr. J. W.
udenberg Hamstra, Mr. W. A. van

AMERSFOORT.

ijn, G. F. G. de
n, H. C. van
iber, J. Ger.
rk, P. van de
tthijsen, F. J.
dberg, Jhr. Mr. B. W. Th.
its, Dr. J. A.
en, F. M. van

AMMERZODE.

Koning, A. M.

ANGERLO.

Hardt Aberson, F. E. C. van der

APEL (TER).

Prak, Dr. J.

APPINGEDAM.

Vereeniging NEDERLAND—ZUID-AFRIKA.

S. REIJNDERS, *Voorzitter.*
M. A. DE VRIES, *Penningmeester.*
R. HUIZINGA, *Secretaris.*

Bouwes, J.
Verkade, B. B.
Wichers, Mr. J. D.

ASTEN (N.-Br.)

Rovers, C. A.

BAAMBRUGGE.

Middelberg, G. A. A.

BAARN.

Bonger, C.
Carp, J. A.
Carp—Henny, Mevr. Wed. C. F.
Eschauzier, H. G. J.
Nachenius, Joan H.
Schimmelpenninck, Mr. F. D. Graaf
Strumphler, J. F.
Verrijn Stuart, M.

BARENDRECHT.

Raadt, J. R. J. de
Raadt, Mej. M. J. J.

BARNEVELD.

Nagell, A. W. J. J. Baron
Versteeg, Dr. J.

BENNEKOM (GELDERLAND).

Daalen, Mr. A. C. van
Wassenaer, C. W. Baron van

BENNINGBROEK.

Donker, Mr. C. P.

BERGAMBACHT.

Verkaik Pzn., A.

BEVERWIJK.

Bosch, Mej. W. J.

BLOEMENDAAL.

Bakker, Dr. D.
Beekman, A. E.
Huijsser, H.
Huijsser, Joh. F. J.
Laar, J. J. C. van
Loman, Mej. A. J.
Randwijck, L. Graaf van
Stoop, Adriaan
Tideman, Mr. P.
Vening Meinesz, Mr. S. H.

BODEGRAVEN.

Niet, G. de

BOSKOOP.

Grootendorst, F. J.
Kleef, C. van
Koster, P. M.
Koster Mz., A.
Ottolander, P. A.
Sluyter, J. Ph.
Tol Jzn., A. van
Walraad Jzn., J.

BREUKELEN.

Willink van Collen, H. D.

BROEK OP LANGEDIJK.

Hamaker, H. G.

CAPELLE a/d. IJSSEL.

Louis, D. J.

CULEMBORG.

Hoytema & Cie., van

DELFZIJL.

Eybergen, J. E. J.
Roggenkamp, E. H.

DOESBURG.

Heeckeren van Kell, Mr. W. Baron van
Pennink, Mr. H. A. J.
Tengbergen, P. R. de Bruyn
Voorst van Zijp, Ds. C. van der

DRACHTEN.

Laverman, J.
Meulen, A. E. van der
Meulen, J. H. van der
Oosterbaan, F.
Plantinus, J.
Posthuma, G.
Posthuma, Mej. J. N.
Posthumus, J.

EDE.

Fischer Jr., W. T. J.
Noort, F. S. Op ten
Spin, J. H. A.

EIBERGEN.

Smits, W. H.

ENKHUIZEN.

Bruijn, G.
Ribbink, W.
Sluis, N.
Wit, Jb. de

EPE.

Vissel, F. van der

ERMELO.

Keppel Hesselink, H. G.

FIJNAART (N.-B.)

lis, C. A. van
lis Lzn., A. L. van
lis L.J.Mzn., J. van
Klappert, A.
Kottmann, M. H.
Kuijlen, P. J.
Nijhoff, Arie
Juist, M.
Verhagen, P.
Versluijs, G.

GAASTERLAND.

Swinderen, Jonkvr. C. van

GOOR.

Bentinck v. Waldeck Limpurg, Gravin
Boeschate, J. ten
Jannink, E. N.
Jannink, G. J.
Poortman, Hugo A. C.
Poortman Thooft, Mevr.
Reerink, H
Riemsdijk, Mr. E. E. van
Thooft, Chr. J.
Thooft—Jannink, Mevr. H. G.
Verwey Mejan, W.

GOUDA.

Bosch, Ds. L. ten
Dortland, A.
Dijxhoorn, A. J.
Fortuijn Drooglever, G. C.
Heusde, Mr. D. J. van.
Hoogendijk, A.
Kamsteeg, H. J. L.

Noothoven van Goor, J. M.
Prince, G.
Velde, C. W. van de
Yssel de Schepper, Dr. H.

'S GRAVELAND.

Six, Jhr. J. W.

'S GRAVEZANDE.

Dingemans van de Kasteele, P. R.

GRONINGEN (Provincie).

Prov. Groninger Comité
voor
„Nederland—Zuid-Afrik. belangen".

Ds. H. Scholte te Zuidhorn, *Voorzitter.*

Ds. J. H. de Roode te Stadskanaal, *Penningmeester.*

S. Reijnders te Appingedam, *Secretaris.*

HAASTRECHT.

Schouten, Mr. R. C.

HARLINGEN.

Fontein Fzn., Dirk
Grotendorst, F. W.
Haas, C. de
Hannema, Jac.
Hannema, L.
Hannema Lzn., S.
Harmens, J. J.
Hoekstra, J. F.
Hoekstra, T. J.
Hulst Jzn., J. van
Kleffens, Mr. A. H. van
Posthuma, P.

Posthuma Pzn., I. F.
Roorda, G. Th.
Snijder, A. A.
Snijder A.Azn., J. J.
Tjallingii, P.
Wiarda, J. N.

HARMELEN.

Heemstra, Ph. H. J. Baron van

HEDEL.

Huyskes, Mevr. Wed. A. G.
Reidt, H.

HEELSUM.

Kaijser, Mej. J.
Kaijser, Mej. M.

HEEMSTEDE.

Jonker, Dr. A. I. Th.

HEERENVEEN.

Cool, W. N.
Wassenaar, Mr. A. D.

HEERLEN.

Wenckebach, H. J. E.

HEILOO.

Foreest, Jhr. Mr. P. van

HELDER (DEN).

Heuven, Mr. J. G. van
Jaring, C. S.
Steyn, A. J. J. van
Suermondt, Mr. E. C.
Turk, P. J.
Winkel, J. J.

HELLEVOETSLUIS.

Rendorp, Jhr. Henry
Trooijen, P. J. van
Vorstman, J.

HELMOND.

Fentener van Vlissingen, H. L.
Kam, J. B.
Krauss, H. C.
Matthysen, A. P.
Matthysen, C.
Matthysen, J. M.
Sassen, August
Vlissingen, P. F. van

HEMMEN.

Lynden van Hemmen, Baron van

HENGELO (G.)

Meyjes, M. A.

's HERTOGENBOSCH.

Boelens, Mr. J. T.
Does de Willebois, Jhr. P. J. J. S. M. v. d.
Freerichs, Ds. J. F. J.
Holleman, Mr. S. W.
Leeuwen, Mr. H. J. van
Meeuwen, Jhr. Eugène van
Meeuwen, Jhr. Mr. L. C. J. A. van
Meeuwen, Jhr. Mr. P. M. F. van
Mortel, E. A. van de
Mortel, Henri van de
Rijckevorsel, Jhr. Mr. F. J. J. M. van
Styrum, Mr. A. J. J. Baron van

HILLEGOM.

Poll, E. J.

HILVERSUM.

Barge, Robert
Berg, Jhr. Mr. E. W.
Blancke, B. G. J.
Bocharrdt, L.
Camerlingh, Dames
Clausch—Wolvekamp Wed. D. C

osterus, Dr. J. C.
ramerus, Mevr. Wed. A. R. I.
eer, Jhr. Th. A. C. de
leichman, P. T.
ruyter, G. de
leldring, A.
ludig Dzn., J.
ros, J. E. M.
yens, Mr. H.
eters, Dr. J.
oland Holst, A.
anders, B. A.
cholten, A.
yen, W. van
erloren van Themaat, M. E.
errijn Stuart, M.
erster, Mr. Th. M.
Vaarden, J. van der

HOOGEZAND.

loon Kzn., P.

HOORN.

lartman, A. A.
ong, M. de
roon, P. J.
annes, G. W.
ries, H. S. de

HOUTRIJK EN POLANEN.

lelchior, G.

KAMPEN.

Beckering Vinckers, J. M.
Engelenberg, C.
lunnink Bzn., F.
Iasselt, Jules van
Iasselt, R. C. C. van
Muelen, W. van der
Timmerman, H. A. J. A.
Uitenhage de Mist, J. M. C.

KOLLUM.

Haar, D. ter

KOOG a/d. ZAAN.

Brat, G. H.
Cleveringa, O. E.
Dekker—Smit, Mevr. Wed. G.
Duyvis, J. J.
Duyvis Tz., E. G.
Honig, Adriaan
Honig Mzn., K. C.
Stam, C. P. J.
Vreudenberg, Dr. C. W.

KRIMPEN a/d. LEK.

Weiden, L. van der

KROMMENIE.

Leyden, D. van
Leyden, E. van
Vliet, Mevr. de Wed. P. H. van

LAREN (N.-H.)

Ament, D.
Ament, Mej. E.
Rees, Prof. Dr. J. van
Smid, H. Joh.

LEERDAM.

Nieuwenhuizen, O.
Sander, J.

LEEUWARDEN.

Ariens Kappers, Dr. J.
Beucker Andrea, H.
Binnerts, Mr. H.
Bloembergen Lzn., R.
Burger, Mr. A.
Escher, G. A.
Eijsinga, Jonkvr. A. A. van
Eijsinga, Jonkvr. C. J. van
Eijsinga, Jonkvr. J. G. J. van
Eijsinga, Jhr. Mr. C. van
Fockema, Mej. C. E.
Fockema, Mr. R.

Gratama, T.
Greve, F. de
Harinxma thoe Slooten, Mr. B. Ph. Baron van
Harmens, D.
Hora Adama, E.
Ketwick Verschuur, Mr. H. D. van
Menalda, H. H.
Menalda, Mr. C. B.
Menalda Hzn., Mr. A.
Meulen, C. H. van der
Mossel, T.
Oosterhoff Jzn., W. J.
Plaats, Mr. J. D. van der
Ringnalda, Dr. H. F. Th.
Rinia van Nauta, Dames
Rochefort, P. A. de
Römer, Dr.
Sas, G. J.
Sprenger, W.
Stellingwerf Beintema, S.
Swart, J. de
Welderen Baron Rengers, Mr. W. B. R. van
Welderen Baron Rengers, Mr. W. J. van
Wolff, Mr. J.

LEIMUIDEN.

Breggen Jr., F. van der

LEUR.

Heerma van Voss, S. C. J.

LOBITH.

Camman, J. H.
Reemen, G. van

LOCHEM.

Bokkel Huining, J. A. ten
Gorkom, Ds. J. C. van

LONNEKER.

Schreurs, E.

MAARSBERGEN.

Beaufort, Jhr. Mr. Godin de

MAARTENSDIJK, St. (ZEELAND).

Geluk, A. J.

MEDEMBLIK.

Schouwen, K. van

MEEDEN.

Abrunck Keizer, Dr. J. H. de
Boerma, B.
Delden, A. van
Doyes, R.
Ellens Muller, A.
Graaff, A. de
Penon, Dr. D. J.
Sypkens, M.

MEERSEN.

Heekeren, Mevr. van
Hendriksz, Mej. J. A.
Kervel, Dames van
Mees, Mej. M. A.

MEPPEL.

Hes, M. de
Nijsingh, Mr.
Slooten, Mej. A. van
Stheeman, S.

MIDDELHARNIS.

Broek, C. J. H. van den

MIDWOLDA.

Dijkhuis, P.

NEDER-HEMERT.

Nagell van Neder-Hemert, Douairière Baronesse van

NIEUW AMELISWEERD
bij UTRECHT.

sch v. Drakesteyn, Jhr. H. P. C.

NUNEN.

onenberg, H. A.

NIJKERK.

lth de Jeude, M. E. van
ins Azn., Gerrit

OENKERK. (FR.)

ngers, Th. v. Welderen Baron

OLDENZAAL.

an, H. G. van der
lk, G.
oonen, J.
lderman, D.
lderman, H. I. H.
lderman, H. P.
lderman, J.
lderman, P. J.
lderman Muller, A.
n, W.
ttgering, J. H.
lle, C.
s de Waal.
'arts, S. J.

OLST.

ekhuis, W.

OOSTERBEEK.

st, W. H.

OOSTERHOUT.

rschure Lzn., J. C. J.

OUDEMIRDUM.

sthumus Meyjes—Star Numan, Mevr.
A. W.
ebbes, Ds. L. B.

OVERVEEN.

Bornwater, J. Th.
Bos, C. H.
Bunge, Fedor C.
Modderman—Haitzema Vietor, Wed. Mr.
E. J.
Voet, P. W.

PATERSWOLDE.

Hesselink Azn., J.

PURMEREND.

Jelgersma, B.
Stuyt Pzn., J. J.

PUTTEN.

Aylva van Pallandt, F. W. J. Baron van

RAAMSDONK.

Lankhuijzen, S. D.
Meischke, J. C. V.

RENKUM.

Donath, Dr. J. W. T.

RHENEN.

Everdingen, N. van

RIJSENBURG.

Geertsema, Mr. J. H.

ROLDUC.

Nolens, Dr. W. H.

SANTPOORT.

Verhulst, W. C.
Wüste, J. R.

SCHAGEN.

Petersom Ramring, Mr.

SCHOONEBEEK.

Dommert, L. B. Jr.

SCHOONHOVEN.

Son, Dr. A. F. P. van

SLOTERDIJK.

Swaters, H. A.

SNEEK.

Beekeringh Lankhorst, A.
Beekeringh Lankhorst, W.
Cate, G. J. ten
Cate Fennema, E. ten
Druten, J. J. van
Fennema, H.
Fontein, L.
Halbertsma, Herrius
Loosjes, V.
Okma, H.
Paehlig, C. C.

SOEST.

Kolkmeijer, H. H.

SOESTERBERG.

Blooker, J.
Giessenburg, Baron d'Ablaing van
Snellen—Plemp, Mevr. Wed. A.

STEENDEREN.

Mees Jr., R. F.

STIENS.

Algra, B. C.

TEXEL.

Wagemaker, Adr.

TIEL.

Landman, A.
Mijs, D.
Schram de Jong, Mr. C. M.
Spiering, Mr. F. J. W. Q.
Tienhoven, Mr. H. W. van
Tydeman, Mr. M.
Wessem, Mr. A. van

VALKENSWAARD.

Best, Ant. van
Krol, Ds. L. D. G.

VARSSEVELD.

Wanrooy, S. D.

VEENWOUDEN.

Clercq, P. de

VIANEN.

Ittersum, L. A. Baron van

VLISSINGEN.

Doorn v. Koudekerke, Jhr. Mr. A. A.
Duyvis, Dr. C. A.
Kalbfleisch, C. A.
Klijberg, A. J.
Koning, A. J. de
Mestdagh, C. N. J. de Vey
Ockenburg, A. J. van
Ockenburg Jr., A. J. van
Smit, Mr. Jan
Voorhoeve, Ds. C. L.

VOLLENHOVEN.

Gerth van Wijk, Th. C.

VOORBURG.

euland van Oordt, J.
uynings Ingenhoes, J. A. G.
olemans Beynen—van der Stok, Mevr. Wed.
ijll van Serooskerken, Mr. H. N. C. Baron van
euten, D. B. van
jsman Hzn., B.

VORDEN.

ants, Mr. I. J.

WAGENINGEN.

thouwer, Dr. G. M.
ellen, Dr. B.
lkenier-Suringen, Dr. J.

WARGA.

nema, Dr. R.
randy, B.

WATERGRAAFSMEER.

oteboom, A. J. P. L.

WEERT.

ns, G.

WEESP.

renkerk, J. W.
rtman, Th. I.
rk, T.

WINTERSWIJK.

izen geb. Romany, Mevr. M. van

WINSCHOTEN.

, Dr. D.

WOMMELS (FRIESLAND).

van Steenwijk, Jonkvr. C. J. de

WORMERVEER.

Cremers, G. H.
Dekker, Johan
Dekker, W. A.
Honkoop, F.
Korteweg, Dr. P. C.
Laan, Albert
Laan, C.
Laan, C. J.
Laan, Dirk
Laan, J. A.
Laan, Jac. A.
Laan, Joh. A.
Laan, R. A.
Laan—Vis, Mevr. Wed. J. J.
Laan Rzn., C. H.
Langebaerd, P.
Marle, F. H. B. van
Pieper, M. F.
Prins, W.
Ramshorst Az., J. van
Schoute Czn., D.
Vis Albzn., Jan

WOUDENBERG.

Beaufort, J. B. de

WOUDRICHEM.

Colff, W. A. C. van der

WIJK BIJ DUURSTEDE.

Dam, H. G. van
Heyst, H. J. van

ZAANDAM.

Avis, Joh.
Bommel, J. J. van
Bon, Cornelis
Boot, M.
Dekker, F.
Hannema, G.
Keg, Jelle
Key Cz., J. C.

Kraaij, D.
Lange Pzn., J. C. de
Lange Pzn., P. de
Mats, C.
Niftrik, J. E. van
Pauw, P.
Pelt, A.
Simonsz, Dirk
Simonsz, J.
Stadt Czn., G. van der
Tienen, Mr. H. J. C. van
Trotsenburg, G. H. A. van
Verkade, E. G.
Vis, D.
Visser, J.
Wessem, J. C. van
Wessem, Mej. M. A. van
Zwaardemaker, A. J. J.
Zwaardemaker, H.

ZAANDIJK.

Duyvis, P. M.
Honig, G. J.
Horst, Dr. C. E. v. d.
Koning Pzn., P.
Vis, J. M.
Vredenduin, J. J.

ZALT-BOMMEL.

Beckering Vinckers, H.
Elst Jr., W. Z. van der
Epkema, Dr. E.
Groot van Embden, E. G. C. de
Lookeren Campagne, N. van
Lookeren Campagne, W. van
Os, H. O. van
Oss, Dr. S. L. van
Thooft, G.

ZIERIKZEE.

Vliet, Mr. D. van der

ZUIDLAREN.

Visser, W. M.

NEDERLANDSCH-INDIE.

Adèr, J. W. H. .... Garoet (Jav
Anschütz, J. H. ..... Paja Kombo (Su
Asbeck Brusse, J. C. F.... Tandjong B
Asahan, Oostk. v. Su
Baere, Mr. L. Del
Bartelds, H. G. .... Soerabaj
Bernelot Moens, H. J. .... Batav
Departement B.
Bienfait, J. .... Soerabaj
Bisschop, P. J. Roosegaarde Singap
Blanken, Dr. J. W.
Blok, C. J.
Blok Wybrandi, H. .... Soerabaj
Boers, K. J. .... Banka
Soengei L
Boissevain, R. W. .... Batav
Bonebakker Jr., W. C. ...... Soerabaj
Borel, Mr. W. L.
Borel Jr., H. H. .... Koedoes (Jav
Brandts, Dr. M. J.
Bron, J. A. M.
Bruyn, Mr. H. J. de ...... Soerabaj
Bruynzeel .... „
Darlang, Mr. F. F. .... Batavia
Einthoven, J. .... Kasri Ban
res. Pasoeroean (Ja
Engelberts, E. C. .... Djocjoca
Fischer, G. .... Soerabaj
Francken, Mr. J. W. D. ... „
Gillavry, A. Mc.
Haeften, C. H. J. van, p/a.
Fa. Reynst & Vinju ...... Batavia
Hell, J. J. van .... Medan, D
Henny, Mr. Ch. A. .... Batavia
Henny, Mr. C. G. J. .... „
Hille, J. W. van .... Weltevre
Hummel, J. C. .... Semara
Jacob, W. 's .... Soerab
Jongh Hzn., W. de .... „
Ketner, H. .... Tandjong B
Asah
Kinderen, J. R. der .... Batavia
Kolff, Mr. L. A. C. .... „
Kropveld, Mr. D. C. J. H. Soerabaj
Kuile, B. ter .... „
Leyssius, Jhr. H. Th. ...... Malang

nde, K. v. d. .... Soerabaja.
iddelberg, E. .... Banka.
Soengei Liat.
oor, G. J. de .... Soember Kerto, Malang, Pasoeroean.
ulert, F. E. Baron
tolander, F. ...... Pantjoer Sitoebondo (Java).
ets tot Gansoyen, Mr. A... Soerabaja.
innekoek, F. L. .... Batavia.
ilipse, H. .... Soerabaja.
atteeuw, Dr. P. A. .... Semarang.
uen, D. .... Magelang.
essingh v. Iterson J.Azn., J. W. ...... Batavia (Dept. v. O. en N.)
houtendorp, Mr. J. ...... Batavia.
mon Thomas, Dr. J. H.... Buitenzorg.
averman, F. H. .... Riouw.
a/b. H. M. Gogh
oppelaar Jr., A. de ...... Kali Bakar Malang (Java).
eub, Dr. M. .... Buitenzorg.
sser, A. .... Soerabaja.
s van Nederveen Cappel, J. de Medan (Deli).
alen, F. T. Janette, 2e luit, Genie.
olterbeek Muller, I. ...... Batavia.

WEST-INDIE.

gterberg, F. .... Curaçao.
rtelink, F. .... ,,
rst, Mr. P. .... Paramaribo.
eylidy, Mr. C. J. .... ,,
ekstra, C. .... ,,
ng van Beek en Donk, Jhr. J. O. de .... Curaçao.
wertsz v. Reesema, Mr. F. Paramaribo.
ess, Dr. J. van .... ,,

BELGIE.

rendrecht, J. .... Antwerpen.
ruijn, W. G. F. de .... Brussel.
ruyne, Dr. C. de .... Gent.
redericq, Prof. Dr. Paul... ,,

Geyter, Julius de .... Antwerpen.
Hoevenaar, W. .... ,,
Hoste, Adolf .... Gent.
Kortman, G. .... Antwerpen.
Leod, Prof. Dr. Julius Mac. Ledeberg. bij Gent.
Maatschappij Zettermanskring Gent.
Meert, H. .... ,,
Parser, S. .... Antwerpen.
Rebel, G. .... ,,
Reinhard, F. ...... St. Jans Molenbeek bij Brussel.
Smeding, H. .... Antwerpen.
Wyck, Gen. A. L. F. E. v. d. Brussel.

DUITSCHLAND.

Berns, Dr. A. W. C. Freiburg i./Baden.
Berns, W. B. J. ...... ,,
Bruijn, Mej.
Götz, C. F. G. .... Wiesbaden.
Heydt, Carl von der .... Berlijn.
Jaeger, F. A. W. .... Wiesbaden.
Peelen, J. H. ... Oberlahnstein a/Rhein.
Reinshagen, Ernst .... Elberfeld.
Rutgers, J. H. .... Düsseldorf.
Smith, J. F. .... Wiesbaden.
Waubert de Puiseau, Jhr. Dr. D. H. .... ,,
Wilmer, C. F. A. .... ,,
Winter, A. C. H. .... ,,
Witkowski—Pleyte, Frau Prof. W. .... Leipzig.

ENGELAND.

Gerritsen, H. J. .... Londen.
Groeneweg, W. ...... (Buxton near Manchester, Cambudge House).
Gulik, G. van .... Londen.
Huygens, W. .... ,,
Kiek, L. H. .... ,,
Ledeboer, A. H. .... ,,
Maas, H. S. J. .... ,,
Mirandolle, C. P. .... ,,
Postma, J. .... (Broad Green near Liverpool).

Ringelenstein, H. van .... Londen.
Roosegaarde-Bisschop, Mr. W. ,,
Santilhano, J. D. .... ,,
Scheltema Beduin, J. A .... ,,
Scholten, Joan .... ,,
Stoop, F. C. .... ,,
Verge, A. la .... ,,
Weebers, A. .... ,,

FRANKRIJK.

Pennink, Mr. J. F. .... Parijs.
Pierson, Joh. .... ,,
Royen, Mr. H. A. A. van ...... ,,
Son, H. S. van .... ,,

DENEMARKEN.

Brinker, F. .... Kopenhagen.
Brunings, Mej. B. F.

TURKIJE.

Botter, J. T. .... Constantinopel.
Botter, Mevr. Wed. P. ,,
Eichstorff, F. L. von ... ,,
Heffter, E. R. .... ,,
Heffter, F. G. .... ,,
Uye Pieterse, Mr. T. J.
J. van .... ,,

ZWITSERLAND.

Buringh Boekhoudt, Dr. H. Davos Platz.
Plantenga, P. .... ,,
Vallk, H. L. van der ...... ,,

AZIATISCH TURKIJE.

Sturler, Jhr. J. E. de .... Smyrn

ENG. INDIE.

Ali Cohen, E. S. .... Singapore.
Blank, H. de .... ,,
Dinter, J. A. van .... Penang.
Engel, L. .... Singapore.
Kempen, J. W. van .... ,,
Luijter, J. de .... ,,
Mul, C. C. .... ,,
Roos Jr., C. F. T. .... ,,
Stadt, J. W. van de .... ,,
Walree, E. D. van .... ,,
Woude, W. van der .... Rangoo
Zeilinga Azn., E. A. .... ,,

NOORD-AMERIKA.

Pennink, E. J. F. .... San Francis
Tex, H. P. G. den .... Brookl
Wertheim, G. A. .... New-Y

PERZIE.

Roelofsz, B. J. .... Fa
c/o. Groeneweg Dunlop & Co.

KAAP-KOLONIE.

Bruyne, E. A. de .... Kaapst

VERSLAG

VAN HET HOOFDBESTUUR DER

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging

OVER

1904.

Met Bijlagen.

GEDRUKT BIJ J. H. DE BUSSY, AMSTERDAM.

VERSLAG

VAN HET HOOFDBESTUUR DER

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging

OVER

1904.

Met Bijlagen.

GEDRUKT BIJ J. H. DE BUSSY, AMSTERDAM.

INHOUD.

BIJLAGEN.

Aan de Leden der

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Het Hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging heeft de eer U hierbij verslag uit te brengen omtrent den toestand der Vereeniging gedurende het jaar 1904.

In de vergadering van 28 Mei 1904 traden af de heeren: Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE, Prof. Mr. J. DE LOUTER, A. S. VAN REESEMA, J. A. WORMSER, en P. R. MEES. Verder moest voorzien worden in de vacature, ontstaan doordat C. W. Graaf VAN LIMBURG STIRUM, die in Mei 1903 tot lid van het Hoofdbestuur werd verkozen, deze benoeming niet had aangenomen. Voor deze zetels werden de volgende dubbeltallen volgens art. 8 der statuten aanbevolen: ***Bestuur.***

Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE, Dordrecht (aftr.) en U. G. SCHILTHUIS, Groningen; Prof. Mr. J. DE LOUTER, Utrecht (aftr.) en Mej. Z. PRAK, Apeldoorn; A. S. VAN REESEMA, Scheveningen (aftr.) en Ds. O. SCHRIECKE, Enschedé; J. A. WORMSER, Amsterdam (aftr.) en H. J. E. WENCKEBACH, Heerlen; P. R. MEES, Rotterdam (aftr.) en Mr. K. ZWAARDEMAKER, Bussum; Dr. HENDRIK P. N. MULLER, 's Gravenhage en Dr. N. MANSVELT, Utrecht.

De uitslag der gehouden stemming was dat de vijf aftredende heeren herkozen werden en dat Dr. HENDRIK P. N. MULLER, oud Consul-Generaal van den Oranje Vrijstaat te 's Gravenhage, als nieuw lid in het Hoofdbestuur zitting nam.

Het Bureau van het Hoofdbestuur bleef onveranderd;

alleen vonden wij gedurende de afwezigheid van den Voorzitter naar Zuid-Afrika, Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN bereid als waarnemend voorzitter op te treden en is Mr. J. B. LOMAN zoo bereidwillig om — nu sedert begin April 1905 de penningmeester voor eenige maanden naar Zuid-Afrika is vertrokken — het beheer der financiën onzer Vereeniging tijdelijk op zich te nemen.

De Bureau-vergaderingen bleven ook dit jaar geregeld één maal per week plaats vinden en wij hadden op die bijeenkomsten menigmaal het genoegen Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN aanwezig te zien. Eene wijziging brachten wij in plaats en uur van samenkomst (nù ten kantore der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, Damrak 95) waardoor wij ook konden profiteeren van de gewaardeerde adviezen van Dr. N. MANSVELT.

Volgens rooster treden dit jaar af de heeren Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, G. A. A. MIDDELBERG, Dr. H. P. N. MULLER, Dr. W. H. NOLENS en PAUL DEN TEX.

Correspondenten. Wij vermelden dit jaar wederom met dank de voortgezette toezending der op Zuid-Afrika betrekking hebbende blauwboeken der Engelsche Regeering, door den heer H. S. J. MAAS, Consul-Generaal der Nederlanden te Londen.

Ook met de Commissies van het Ned. Bijstandsfonds te Bloemfontein en te Pretoria bleven wij in correspondentie. Laatstgenoemde Commissie heeft er voor zorg gedragen dat een betrekkelijk groot aantal personen in Zuid-Afrika zich bereid verklaarde door toetreding als lid tegen eene flinke jaarlijksche contributie te toonen dat onze pogingen om, volgens Art. 1 onzer Statuten „de banden met onze stamgenooten in Zuid-Afrika nauwer toe te halen", ook aan gene zijde van den Oceaan op prijs gesteld worden.

Leden. Kunnen wij dit jaar dus weder eene „Naamlijst van

leden in Zuid-Afrika" aan dit verslag toevoegen, des te meer is het te betreuren dat de lijst van leden in Europa een belangrijk kleiner aantal namen telt. Het aantal leden verminderde van 5364 in het vorig jaar dit jaar tot 4803 [1].

Wij geven hier een uittreksel uit de ons volgens § 3 der Algemeene Regelen ingezonden Jaarverslagen der afdeelingen: *Afdeelingen.*

Amsterdam. Het afgeloopen vereenigingsjaar kenmerkte zich niet door groote gebeurtenissen. Het Bestuur, thans samengesteld uit de heeren Mr. E. J. EVERWIJN LANGE Jr. *Voorzitter.* AUG. KALFF AZN., *Secretaris*, H. J. EMOUS, J. H. HINSE, D. H. SCHMULL en Mr. H. VERKOUTEREN, organiseerde een meeting, waar als sprekers optraden de heeren Ds. VAN HEERDEN en Generaal KRITZINGER ten bate van het Christelijk Nationaal Onderwijs in de Oranje-Rivier Kolonie, welke eene bevredigende belangstelling wekte, in aanmerking genomen, de groote bedragen, die reeds voor een dergelijk doel te Amsterdam van andere zijde werden bijeengebracht. Ook tot het verkrijgen van de gewenschte bedragen voor de overbrenging van het stoffelijk overschot van wijlen President KRUGER werd de noodige medewerking verleend.

Het aantal leden bedroeg op 1 Jan. 547 en 9 begunstigers.

Studenten-Afdeeling Amsterdam. Geen verslag ontvangen.

Apeldoorn. Het bestuur dezer afdeeling onderging geene verandering, het aantal leden verminderde van 118 tot 88, het aantal begunstigers van 45 tot 37. Zoowel voor

---

[1]) De Secretaris (Leidschegracht 10, Amsterdam) verzoekt beleefd opgave van abuizen in de ledenlijst voorkomende.

het Christ. Nat. onderwijs in Zuid-Afrika, als later voor het onderwijs speciaal in Transoranje, werden eenige giften door de afdeeling verzameld. Ook voor het vervoer naar Zuid-Afrika van het stoffelijk overblijfsel van President KRUGER konden eenige giften worden afgedragen. Op 20 Juli had de afdeeling het voorrecht President STEYN aan het station te begroeten. Op 24 November traden Ds. VAN HEERDEN en generaal KRITZINGER voor de afdeeling als sprekers op. Eene lezing door Dr. MANSVELT te houden en waarop een pastel door een der leden uit de Haagsche Pro-Boer verloting getrokken, en door hem beschikbaar gesteld, zou verloot worden, werd tot later uitgesteld.

Arnhem. Door bedanken, vertrek of overlijden verminderde het ledental met 14, terwijl 2 nieuwe leden werden ingeschreven, zoodat de afdeeling thans 190 leden telt. — Den 23en December hielden generaal KRITZINGER en Ds. VAN HEERDEN eene lezing gevolgd door eene collecte voor het onderwijs, die een ruim bedrag opbracht.

Assen. Andere mededeeling dan het bedroevende feit dat het aantal leden weder met zeven verminderde heeft deze afdeeling niet te vermelden.

Breda en Omstreken. Bij den aanvang van het jaar 1905 telde de afdeeling slechts 55 leden. De Heer EEKHOUT trad af als penningmeester, welke functie eerst tijdelijk en later definitief door den secretaris werd overgenomen, terwijl het secretariaat werd overgedragen aan den Heer G. G. VAN EVERDINGEN. Voor de uitvaart van President KRUGER werd een bedrag ingezameld en afgedragen, maar de kwijnende belangstelling en de slechte opkomst op vergaderingen benamen het afdeelingsbestuur den moed om hetzij Dr. MANSVELT, hetzij Generaal KRITZINGER en Ds. VAN HEERDEN uit te noodigen eene lezing te komen houden.

Bussum. Het ledental vermindert sterk en belangstelling voor de werkzaamheden der afdeeling bestaat zoo goed als niet.

Delft en Omstreken. Door overlijden, vertrek naar elders en opzegging is het aantal leden verminderd tot 68, dat der begunstigers tot 65. Een poging om Generaal KRITZINGER en Ds. VAN HEERDEN te doen optreden mislukte, omdat het door die Heeren daarvoor voorgestelde tijdstip — eind December — met het oog op plaatselijke omstandigheden zeer ongeschikt moest worden geacht. Toch werden voor het onderwijs eenige giften ingezameld en verder steun verleend aan eenige personen die nog lijden onder de gevolgen van den oorlog.

Stud. afd. Delft. Geen verslag ontvangen.

Deventer en Omstreken. In samenwerking met de afdeeling van het Christ. Nat. Boerencomité werd eene lezing voorbereid op 7 December door Generaal KRITZINGER en Ds. VAN HEERDEN, waarbij een flink bedrag voor het onderwijs in Trans-Oranje gecollecteerd werd, welke som later nog belangrijk toenam. In het bestuur kwam geene verandering. Het aantal leden bedraagt 104.

Doetinchem en Omstreken. Voor het schoolfonds en voor de uitvaart van President KRUGER konden eenige giften afgedragen worden. Het aantal leden neemt af en de belangstelling voor Zuid Afrika is zeer verflauwd.

Dordrecht en Omstreken. Het ledental dezer afdeeling verminderde in 1904 met zeventien doordat elf leden voor hun lidmaatschap bedankten, drie overleden en vijf naar elders vertrokken waartegenover slechts twee nieuwe leden toetraden.

In de twee in het Bestuur bestaande vacatures werd voorzien door de verkiezing van de Heeren A. C. Volker Hzn. en Fred. Rompel.

Een groot verlies trof het Bestuur door het vertrek van den ijverigen secretaris den Heer W. J. L. Verhoeven. Zijne plaats werd ingenomen door den Heer Mr. K. K. Douw van der Krap.

De op initiatief van deze afdeeling georganiseerde „Kritzinger—Van Heerden-avond" in de groote zaal der Societeit Kunstmin, mag een waar succes genoemd worden. Deze bracht toch niet minder dan ongeveer ƒ 1700.— op, een bedrag dat geheel aan bedoelde Heeren kon worden afgedragen, daar de onkosten, ± ƒ 215.—, door de kas der afdeeling werden gedekt.

Twee leden zegden eene jaarlijksche bijdrage voor het Chr. nationaal onderwijs in Trans-Oranje toe, respectievelijk van honderd en van vijf en twintig gulden.

Bij de uitvaart van wijlen President Kruger werd deze afdeeling vertegenwoordigd door haren penningmeester, die namens haar een bloemenhulde aan den grooten overledene bracht. Voor de overbrenging naar Zuid-Afrika zond onze afdeeling een bedrag van ƒ 156.— aan het Hoofdbestuur.

Overigens was de werkzaamheid dezer afdeeling beperkt tot zaken van huishoudelijken aard, en — waar gevraagd — het verleenen van steun aan wie daarop aanspraak mochten maken.

Enschede en Omstreken. Het bestuur bleef onveranderd. Het aantal leden bedraagt 101. In de Groote Kerk werd eene druk bezochte vergadering gehouden waar Generaal Kritzinger en Ds. van Heerden optraden. De collecte bracht ruim ƒ 1000.— op.

Gorinchem en Omstreken. Het ledental kromp tot 81,

waarvan slechts 9 buiten Gorinchem. Financieele hulp werd verleend aan de strijdmakkers van Generaal VAN ZIJL en giften afgezonderd voor het onderwijs en voor de ambachtsschool van den Heer KAMERLINGH ONNES. Half December traden Ds. VAN HEERDEN en Generaal KRITZINGER in Gorinchem op en de afdeeling was deze Heeren behulpzaam en droeg de onkosten van de lezing. In het bestuur kwam geene verandering.

's Gravenhage. De Afdeeling had wederom het verlies van een aantal leden te betreuren, ten gevolge waarvan hare inkomsten verminderden. Zij leed bovendien een ander verlies, dat nog van grootere beteekenis is. Baronesse VAN HARINXMA THOE SLOOTEN, de Eere-presidente der Afdeeling, die sedert de oprichting daarvan steeds met woord en daad van hare warme toewijding aan de zaak van Zuid-Afrika had doen blijken, besloot, nu haar echtgenoot, de ook door de Afdeeling diep betreurde burgemeester VAN HARINXMA van hare zijde was weggerukt, de Residentie metterwoon te verlaten en in verband daarmede het Eere-praesidium neder te leggen. Een woord van diepe erkentelijkheid voor al hetgeen deze edele Vrouwe voor de Afdeeling en voor zoovelen, die tengevolge van de gebeurtenissen in Zuid-Afrika in nood waren, is geweest, mag in dit verslag niet ontbreken.

Het Sub-Comité der Afdeeling, waarvan het voorzitterschap mede door Baronesse VAN HARINXMA werd bekleed, werd in den herfst ontbonden. Waar zijn taak in hoofdzaak was afgeloopen, nu noodlijdende slachtoffers van den oorlog binnen den kring der Afdeeling nagenoeg in het geheel niet meer voorkomen, achtte dat Sub-Comité het oogenblik gekomen tot liquidatie over te gaan. De zorg voor de opvoeding van een Z.-A. meisje, welke het Sub-Comité op zich had genomen, werd door de Afdeeling overgenomen, terwijl aan de leden van het Sub-Comité, in het bijzonder ook

de ijverige penningmeesteres, Mevrouw PANDER-HOUTMAN, de warme dank der Afdeeling werd gebracht voor het vele goede door haar verricht.

Het Bestuur der Afdeeling bracht in de Julimaand eene laatste hulde aan President KRUGER en vertegenwoordigde de Afdeeling bij den uitvaart van Afrika's grootsten zoon.

Aan President STEYN werd, toen hij tijdeijk in de Residentie vertoefde, een welkomstadres aangeboden.

In Maart trad Prof. Dr. MANSVELT op in eene ledenvergadering met introductie, doch zelfs deze gevierde spreker moest ervaren in hoe sterke mate de belangstelling voor Z.-A. bij het groote publiek is gedaald.

Financiëele steun werd door de Afdeeling verleend aan het Studiefonds en aan de Weesinrichting van den heer POUTSMA, terwijl bovendien aan het Sub-Comité eene som van *f* 350 werd ter hand gesteld om plaatselijke nooden te lenigen.

Groenlo. Geen verslag ontvangen.

Groningen. Ondanks de toetreding van enkelen verminderde het ledental met 5. Voor het studiefonds werd ontvangen een som van *f* 66.— Een voorschot werd gegeven aan een student tot voortzetting zijner theologische studies. Een abonnement op „de Volksstem" maakt dat dit blad bij een aantal leden circuleeren kan. Ook heeft de afdeeling 10 exemplaren van het nummer van „Mannen van Beteekenis" aangeschaft waarin CHR. NUYS het leven en karakter van CECIL RHODES heeft beschreven. Voor de Batavier VI-hulde is gecollecteerd en namens de afdeeling een krans op de lijkbaar van President KRUGER gelegd. In April werd financieele steun voor het Christ. Nat. Onderwijs gevraagd en 9 December hielden Generaal KRITZINGER en Ds. VAN HEERDEN eene lezing met collecte ten behoeve van hetzelfde onderwijs, speciaal in den voormaligen

Vrijstaat. Den 16^{en} December — President KRUGERS begrafenisdag — werd in de Martini Kerk herdacht met een lofrede op den grooten doode, gevolgd door eenige voordrachten. Op verzoek van den Heer KAMERLINGH ONNES werden eenige giften voor de te stichten ambachtschool verzameld.

Onder leiding van Mej C. E. MESDAG worden nog steeds boeken voor Zuid Afrika verzameld.

Haarlem. Geen verslag ontvangen.

Hengelo, Borne, Delden. Geen verslag ontvangen.

Kinderdijk en Omstreken. Twee leden bedankten, een lid ontviel de Afdeeling door den dood. Iets der vermelding waardig viel in de Afdeeling niet voor.

Leiden en Omstreken. Niettegenstaande 18 nieuwe leden tot de afdeeling toetraden valt er toch op eene vermindering van het ledental (thans 193) te wijzen. In het bestuur kwam geene verandering. Aan eene weduwe van een in Zuid Afrika overleden onderwijzer werd eenige ondersteuning verleend. Voor het Christ. Nat. Onderwijs schonk de afdeeling *f* 100.— en de Leidsche collectanten vereeniging hield voor hetzelfde doel twee inzamelingen langs de huizen. Een poging om door tusschenkomst van zusterafdeelingen of individueele leden in andere plaatsen gelijke collecten te organiseeren had geen succes De weinige antwoorden die inkwamen luidden zonder uitzondering dat „in die of die gemeente reeds zooveel voor Zuid Afrika was gegeven". In Leiden was dat echter zeker in niet mindere mate het geval... en toch slaagden de gehouden collecten volkomen.

Op 20 December traden Generaal KRITZINGER en Ds. VAN HEERDEN te Leiden op en ontvingen steun voor

het onderwijs in den voormaligen Vrijstaat. Ook voor het vervoer op een Nederlandsch stoomschip van President KRUGERS overschot naar Zuid-Afrika kon een bedrag worden ingezameld.

Stud.-Afd. Leiden. Naast alle berichten van „verminderd aantal leden" enz. is het een aangename taak in deze afdeeling van vermeerderde belangstelling te mogen gewagen. In het begin van 1904 werd door een van de tegenwoordige bestuursleden eene reorganisatie van de afdeeling op touw gezet, achterstallige contributies werden geind en zoo ziet de afdeeling zich thans in het bezit van ± 150 leden, terwijl voor 1905 ± 75 nieuwe leden toetraden.

Plannen bestaan om namens deze afdeeling een beurs beschikbaar te stellen voor een Zuid-Afrikaansch student die dan te Leiden zou studeeren.

Maassluis en Omstreken. Geen verslag ontvangen..

Middelburg en Omstreken. Het bestuur der afdeeling bleef onveranderd. Het aantal leden verminderde vrij aanzienlijk. Bijzonderheden zijn over het afgeloopen jaar niet te vermelden.

Naarden. Geen verslag ontvangen.

Nijmegen en omstreken. De helft der geïncassseerde contributies werd aan het Hoofdbestuur afgedragen en van de andere helft *f* 1.— per lid geschonken aan het Studiefonds. Het ledental slonk van 130 op 116, in het bestuur kwam geene verandering. Lees- en leerboeken werden verzameld en door de Boeken-commissie te Rotterdam naar Zuid-Afrika verzonden. Op den 5den Januari 1905 werd door de Heeren Ds. VAN HEERDEN en Generaal KRITZINGER eene lezing gehouden. Bij het voor het

onderwijs gecollecteerde voegde het afdeelingsbestuur nog *f* 50.— uit de afdeelingskas. Een Afrikaner werd gesteund met de rente van eene door hem aangegane leening.

Rheden/Rozendaal. In plaats van den Heer RENGERS trad de Heer R. G. OCKERSE in het bestuur. In Maart hield Dr. MANSVELT eene lezing, waarbij de opkomst redelijk was. Ds. VAN HEERDEN en Generaal KRITZINGER werd aangeraden geene lezing te komen houden, doch aan deze Heeren werd eene bijdrage uit de afdeelingskas geschonken. Ook werd aan de Boekencommissie te Rotterdam een som gelds tot aankoop van boeken afgedragen. Een lid trad toe, daarentegen bedankten 2 leden, zoodat het aantal op 1 Januari 1905 bedroeg: 56 en 1 begunstiger.

Rotterdam en omstreken. Deze afdeeling hielp een aantal krijgsgevangenen van de Bermuda's naar Afrika terug en verleende ook een voorschot voor reisgeld aan een gezin met 5 kinderen, waarvan de vader in Zuid-Afrika werk gevonden had. Een ander voorschot van *f* 100.— werd verleend en ook nog eenige kleinere sommen ter leen verstrekt. Daarentegen werd een in December 1902 gegeven voorschot van *f* 350.— met de rente geheel terug betaald. *f* 100.— werd aan de boekencommissie, eveneens *f* 100.— voor de studie van twee Afrikaansche jongelieden verleend. Voor het Studiefonds kon *f* 130.— aan jaarlijksche bijdragen en *f* 280.— als gift in eens overgemaakt worden. Tot einde Juni 1905 is eene subsidie van £ 10.— per maand toegezegd aan een school te Derdepoort, voor welk doel herhaaldelijk extra giften ontvangen werden. Voor een zending boeken naar een andere school werd *f* 25.— besteed. Ds. VAN HEERDEN en Generaal KRITZINGER hielden een lezing en collecteerden voor het onderwijs in Trans-Oranje. Ten slotte werd met kracht bevorderd het

door het hoofdbestuur, gesteund door het aanbod eener Rotterdamsche Reederij, opgevatte plan om President KRUGER's stoffelijk overschot met een Nederlandsch stoomschip, Batavier VI, kapitein WILKENS, naar Zuid-Afrika terug te voeren. Het aantal leden verminderde van 628 tot 606.

Scheveningen en omstreken. Het ledental ging ook dit jaar in sterke mate achteruit en verminderde van 53 tot 27; de belangstelling uit zich op geenerlei wijze. Bij de overbrenging van het stoffelijk overschot van President KRUGER naar de begraafplaats Eik en Duinen was het afdeelingsbestuur tegenwoordig. De Eere-voorzitter der afdeeling Ds. L. VAN DER VALK werd naar Oosterbeek beroepen en trad dus tot groot leedwezen van het Bestuur uit zijn midden.

Schiedam en omstreken. In bestuur en ledental kwam geene verandering. Van de 44 leden dragen 14 nog *f* 1.– boven de gewone contributie bij, ten behoeve van het Studiefonds. Den 21sten Januari trad Dr. N. MANSVELT op voor de leden onzer afdeeling en van die van het Alg. Ned. Verbond. De opkomst was zeer weinig bevredigend. Het bestuur aarzelde daarom Ds. VAN HEERDEN en Generaal KRITZINGER aan te moedigen een lezing te komen houden, doch de poging werd ten slotte gewaagd en had een goed succes, zoodat de Heeren dan ook zeer tevreden de gemeente, waar zij de gasten van den Eere-voorzitter der afdeeling waren, verlieten. De afdeeling nam deel aan de hulde aan President KRUGERS overschot bewezen. In plaats van „de Bussy's Exportblad" werd een abonnement genomen op 2 exemplaren van de „Zuid-Afrikaansche Post", met het doel de belangstelling van de Zuid-Afrikaansche zaak levendig te houden.

Utrecht en omstreken. Het ledental bedraagt thans 290. Het afdeelingsbestuur stelde zich beschikbaar ter voldoening aan een door invloedrijke gemeentenaren geuiten wensch, aan Mevr. Steyn eene copie van het borstbeeld van den President aan te bieden, waarvan het origineel in het Rijks-Museum is opgenomen, welke copie eveneens door den beeldhouwer Pier Pander werd vervaardigd. Op 16 September had de aanbieding plaats. Het was de eerste maal dat de President in het publiek sprak na zijne ziekte; hij maakte daarvan direct gebruik om in deze kleine omgeving reeds zijn dank uit te spreken voor alles wat het Nederlandsche Volk voor het Zuid-Afrikaansche heeft gedaan. Den 14den December werd te Utrecht de vergadering gehouden, gevolgd door collecte, waarin de H. H. Generaal P. H. Kritzinger en Ds. P. S. van Heerden spraken voor de belangen van het Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika. De opbrengst was ± *f* 600.—, waaronder een gift van *f* 400.— van de Afdeeling Utrecht.

Winterswijk en omstreken. Geen verslag ontvangen.

Zutfen. Van deze afdeeling valt over het afgeloopen jaar niets bijzonders te vermelden. Zij schonk *f* 50.— uit haar kas aan de heeren Kritzinger en Van Heerden voor het Christelijk Nationaal Onderwijs in den Oranje-Vrijstaat.

Zwolle en omstreken. Aan het Schoolfonds schonk de afdeeling *f* 100.—, aan het Studiefonds *f* 25.—. In het bestuur kwamen eenige wijzigingen. In Februari hield Generaal van Zijl een lezing ten behoeve van de Kaapsche rebellen en met hulp van het dames-comité werd toen *f* 1000.— ingezameld en aan den Secretaris van Generaal Botha afgedragen. Het comité voor de 1ste nationale ambachtsschool in Zuid-Afrika werd gesteund

met *f* 150.— In November traden Generaal KRITZINGER en Ds. VAN HEERDEN voor de afdeeling op en zij collecteerden *f* 760.—. Door vertrek, overlijden en bedanken verloor de afdeeling 28 leden, terwijl 8 nieuwe leden toetraden, zoodat het aantal daalde van 206 tot 186.

Rekening en Verantwoording.

In de Algemeene Vergadering van 28 Mei 1904 werden door de Commissie belast met het nazien der Rekening en Verantwoording van den penningmeester over het jaar 1903, bestaande uit de Heeren leden Mr. E. J. EVERWIJN LANGE Jr. (Amsterdam), Jhr. Mr. J. E. HUYDECOPER VAN MAARSSEVEEN EN NIGTEVECHT (Utrecht) en Mr. G. W. C. PLIESTER (Arnhem) en plaatsvervangende leden: Dr. D. C. HESSELING, (Leiden), ED. DE LANOY (Haarlem) en H. SALOMONSON GZN. (Almelo) verslag uitgebracht en onder dankzegging décharge verleend aan den penningmeester voor zijn gevoerd beheer.

In dezelfde vergadering werden de Heeren: AUG. KALFF AZN. (Amsterdam), Jhr. Mr. N. C. DE GIJSELAAR (Gorinchem) en P. C. VAN TRAA (Rotterdam) tot leden en de Heeren H. KOK ANKERSMIT, (Apeldoorn) Mr. W. A. BARON VAN ITTERSUM ('s Gravenhage) en F. W. BRAAT JR. (Delft) tot plaatsvervangende leden van de kas-commissie over het jaar 1904 benoemd.

Bij de als bijlage tot dit verslag opgenomen Rekening over 1904 geeft de penningmeester de volgende toelichting.

Aan contributies en giften werd belangrijk minder ontvangen dan in het voorafgaande jaar, hetgeen voor een groot deel zijn oorzaak vindt in den achteruitgang van het ledental. Doch tevens dient er op gewezen, dat niet alle Afdeelingen aan het Hoofdbestuur de volle helft afdragen van de bij hen ingekomen contributies. Geschiedde deze afwijking van het reglement [1]) met het doel zaken

[1]) § 7 luidt:.
De jaarlijksche uitgaven der afdeeling mogen, behoudens goedkeuring van het hoofdbestuur der vereeniging, niet te boven gaan de helft van de door den penningmeester van iedere afdeeling in

te steunen, waarvoor men anders de hulp van het Hoofdbestuur zoude ingeroepen hebben, dan bestond tegen goedkeuring daarvan geen bezwaar. Intusschen valt bij enkele Afdeelingen eene neiging te bespeuren om zich ook zonder deze aanleiding aan het voorschrift te blijven onttrekken. Bij herhaling en met nadruk de wenschelijkheid betoogen van eene versterking der kas-middelen is het eenige middel om dergelijke neigingen tegen te gaan.

De *f* 252.47 onder de ontvangsten opgenomen, vertegenwoordigen de tot Ult°. December 1904 gekweekte rente van een in bewaring gegeven kapitaal en kunnen dus niet als een gewone ontvangst beschouwd worden. Zij behooren bij het geld gevoegd te worden waaruit wij twee extra studiebeurzen tot een jaarlijksch bedrag van *f* 1440.— te bekostigen hebben en waarvan op Ult°. December j.l. nog een bedrag van *f* 4120.— aanwezig was.

De gewone uitgaven bleven ongeveer stationnair en konden gemakkelijk uit de gewone inkomsten van het jaar bestreden worden, eene verhouding welke echter reeds dit jaar dreigt te worden verstoord, wanneer de ontvangsten in dezelfde mate mochten verminderen als in 1904 het geval is geweest.

Verschillende buitengewone uitgaven hebben de beschikbare middelen niet onbelangrijk doen afnemen. Daartoe behooren subsidies aan De Zuid-Afrikaansche Post en aan het Zuid-Afrikaansche Museum te Dordrecht, waarvoor respectievelijk *f* 4000.— en *f* 600.— uitgegeven werd. Verder was voor de reis van de „Batavier VI" naar Zuid-Afrika eene bijdrage uit onze kas noodig en werden nog kleinere bedragen door ons beschikbaar gesteld voor eene boekenzending van het Algemeen Nederlandsch Verbond en voor eene door Pier Pander vervaardigde buste van President Steyn. De bijdrage ad *f* 235.90 in de administratiekosten der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, hoewel in de rekening van 1904 opgenomen, komt feitelijk ten laste van het voorafgaande jaar. Wij vernamen dat voor 1904 geen bijdrage van ons verlangd wordt.

Door een en ander is het batig saldo, waarmede wij het jaar 1904 aanvingen, van ruim *f* 8500.— op ongeveer *f* 4600.— teruggebracht, welk bedrag reeds voor het grootste deel eene bestemming heeft verkregen. Tenzij dus de inkomsten ruimer gaan vloeien, zal de Vereeniging, om verderen financieelen bijstand te kunnen

---

dat jaar geïnde bedragen der leden en begunstigers die tot zijn afdeeling behooren."

Hieruit volgt dat feitelijk het geheele kassaldo der afdeeling (en zulk saldo nooit minder dan de helft der geïnde contributie bedragende) moet worden afgedragen.

verleenen, moeten beginnen haar effectenbezit te gelde te maken.

Dit bestaat thans uit

4	à ƒ	1000.—	Oblig.	3 %	Nederland.	
1	„ „	100.—	„	3 %	„	
2	„ „	1000.—	„	3½ %	Mij. tot Expl. van Staatssp. 1891.	
1	„ „	1000.—	„	3½ %	„ „ „ „ „ 1887.	
3	„ „	1000.—	Pandbr.	3½ %	Rotterdamsche Hyp. Bk.	
2	„ „	1000.—	„	3½ %	Hollandsche „ „	
3	„ Kr.	2000.—	Oblig.	3 %	Oostenr. Locaal Spoorweg Mij	
45	„ ƒ	100.—	Aand.		Voorschotbank voor Zuid-Afrika.	
11	„ „	600 —	„		Witwatersrand Mij. Elsburg B	
3	„ £	100.—	„		Algemeene Expl. en Bouw Mij.	waardeloos.
4	„ „	50.—	„		M. Franken.	
1	„ „	500.—	„		Renkumsche Gasfabriek.	
1	„ „	1000.—	Oblig.	4 %	Ned.-Ind. Spoorweg Mij. 1904.	

waaronder effecten, tot een bedrag van ƒ 12,000.—, welke haar slechts in bewaring zijn gegeven.

De stukken worden bewaard door LABOUCHERE OYENS & Co's BANK.

Commissie van Emigratie en Informatie-Bureau.

De Secretaris van het Informatie-Bureau en de Emigratie-Commissie, de Heer D. R. VAN URK, brengt over het jaar 1904 het volgende verslag uit:

In aansluiting op het laatste gedeelte van het verslag over het jaar 1903 betreffende de toestanden op economisch gebied in Zuid-Afrika, moeten wij tot ons leedwezen constateeren, dat deze in het afgeloopen jaar niet verbeterden. Wij koesteren echter de hoop dat zoodra het verwachte zelfbestuur in Transvaal en Oranjerivier Kolonie is tot stand gekomen, de verbeterde omstandigheden, eene emigratie van goede krachten zal bevorderen. Behalve door de hier boven genoemde oorzaken werd de emigratie dit jaar ten zeerste tegengewerkt door het nog altijd in werking zijnde lastige permittenstelsel, zoodat het zeer moeielijk viel iemand aan te moedigen tot emigratie, zelfs al kon voorzien worden, dat hij werk zou krijgen. Kon in de aanvrage om „permit" de patroon of werkgever in Z.-A. niet vermeld worden, het permit werd geweigerd of liever er werd geene beschikking genomen.

Bovendien werd emigratie moeielijker gemaakt doordat nu vóór de landing te Kaapstad eene waarde van £ 20.— moest worden vertoond (tegen vroeger £ 5.—).

Deze belemmerende bepalingen hebben er veel toe bijgedragen, dat zich slechts weinig personen naar Zuid-Afrika begaven. Het is te hopen dat onder een Vertegenwoordigend of Zelfbestuur het permittenstelsel zal worden afgeschaft en Zuid-Afrika vrij en ongehinderd zal kunnen worden bereikt.

Het is dus niet te verwonderen dat zich dit jaar veel minder personen tot ons Bureau gewend hebben dan het vorige jaar, toen vooral gedurende het eerste halfjaar vele aanvragen om voorlichting in kwamen.

In 't geheel zijn aan 143 personen mondelinge en/of schriftelijke inlichtingen verstrekt, tegen 1290 in 1903.

Het is een verblijdend verschijnsel dat het Bureau in Zuid-Afrika meer bekend wordt. Mochten wij in ons vorig verslag wijzen op slechts een paar aanvragen uit Zuid-Afrika, dit jaar kwam eene aanvrage in om eene keukenmeid uit Johannesburg, van iemand te Moorreesburg om een huishoudster, van iemand te Stellenbosch om een schoenmaker en een worstmaker en van iemand te Jansenville om een kleermaker en ten slotte werd door een boer te Elandsfontein opgave gevraagd van tuinlieden, landbouwers en kweekers.

Tot ons leedwezen slaagden wij er niet in om aan alle aanvragen te voldoen omdat de huishoudsters en de kleermakers op de aangeboden voorwaarden niet wenschten in te gaan.

Het is een verblijdend verschijnsel, dat, ondanks den minder gunstigen toestand, na ingewonnen advies van ons bureau een paar kooplieden zich met hunne gezinnen naar Zuid-Afrika hebben begeven, om aldaar handelszaken te openen.

Aan de groote aanvrage van goede dienstboden kon

niet of nauwelijks voldaan worden. Slechts een twaalftal goede dienstboden, alsmede 1 huishoudster, kon worden uitgezonden. De vraag overtrof verreweg het aanbod van goede elementen.

Namens de Commissie van Emigratie,
D. R. VAN URK, *Secretaris.*
Bureau Damrak 95.

Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten.

Het bestuur van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche studenten bracht over 1904 het volgend verslag aan het hoofdbestuur uit:

Om te voldoen aan art. 4 van hun reglement, hebben bestuurders van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten hierbij de eer u het verslag aan te bieden hunner verrichtingen gedurende het jaar 1904.

In de samenstelling onzer commissie kwam geene verandering.

Het getal onzer kweekelingen nam toe met twee, terwijl er ook twee gereed staan om na volbrachte studie terug te keeren naar hun vaderland. D. G. J. VAN HOYTEMA toch, die met een toelage van het Taalfonds te Leiden studeerde, promoveerde gedurende dezen cursus tot Mr. in de rechten en zal ons weldra verlaten evenals Mr. W. E. BOK JR., die binnenkort zijne studiën te Londen zal hebben volbracht en studeerde met een beurs uwer vereeniging.

Tot ons kwamen: D. WANNENBURG — die hier zijn geheele opleiding moet ontvangen en die te Zwolle woont ten huize van Ds. A. DE HAAN; hij studeerde met een beurs van het Studiefonds; — en J. A. ROUX, die, student in Dublin, gaarne in ons land zijne studiën wilde voortzetten en daartoe zich voorloopig te Amsterdam heeft gevestigd. Zijn studie alhier wordt mogelijk gemaakt door het Costerfonds, dat een beurs voor hem te onzer beschikking stelde.

M. MALHERBE, die door een beurs uwer vereeniging wordt gesteund, zette zijne studiën voort, voor zooverre zijne gezondheidstoestand hem dit toeliet.

C. WEILBACH en D. BODENSTEIN, die beiden studeeren van beurzen, door Transvaalsche particulieren vroeger te onzer beschikking gesteld, deden in Leiden candidaats-examen Zuid-Afrikaansch recht, terwijl zij tevens te Londen hunne studiën voortzetten.

H. FOURIE, die met een beurs uwer vereeniging studeert en te Zwolle woont ten huize van Ds. A. DE HAAN, bereidt zich onder leiding van rector en leeraren van het gymnasium aldaar voor het staatsexamen voor en hoopt nog dit jaar zijne theologische studiën te kunnen aanvangen.

J. H. GEY VAN PITTIUS, die met een toelage, deels van uwe vereeniging, deels van het Taalfonds studeert, zette zijne studie in de rechten te Leiden en te Londen voort, deed zijn doctoraal-examen en hoopt nog dit jaar zijne studiën te voleinden.

L. H. WAGNER, met een toelage van het Taalfonds, slaagde in dezen cursus voor zijn eindexamen en begon zijne medische studiën te Amsterdam.

M. J. PRAETORIUS, die met een beurs van het Studiefonds en J. C. ROCHE POHL, die met een beurs uwer vereeniging studeert, volbrachten hunne studiën te Londen en hopen nu hier nog de noodige examens te kunnen doen.

P. VAN DRIMMELEN, die te Utrecht in de theologie studeert, gesteund door een toelage van het Taalfonds, zette zijne studiën voort en slaagde voor het eerste gedeelte van zijn candidaats-examen.

M. UYTENHOUDT, die gesteund door een beurs van ons fonds, zijne studie in de theologie aan de Vrije Universiteit voortzette, hoopt weldra zijn candidaats-examen te kunnen doen.

Behalve genoemde jongelui studeert er nog meer dan

een hier te lande voor eigen rekening. Op de opleiding van één hunner hielden wij toezicht. Wij meenen echter dat het niet gewenscht is om hierover in dit, waarschijnlijk voor openbaarmaking bestemd, verslag in bijzonderheden te treden.

Konden wij verleden jaar spreken van vooruitgang, ook dit jaar mogen wij het doen. Het Studiefonds begint al meer te deelen in de sympathie van verscheidenen afdeelingen uwer vereeniging, gelijk blijkt uit den steun, ons geschonken. Uit de afdeelingen Amsterdam, Arnhem. Assen, 's-Gravenhage, Groningen, Nijmegen en Omstreken, Rheden-Rosendaal, Rotterdam, Schiedam en Zwolle gewerden ons zeer gewaardeerde bijdragen tot een totaal van *f* 1370.—; de Ned. Zuid-Afrikaansche Jongeliedenbond zegde ons een jaarlijksche bijdrage van *f* 250.— toe, eene toezegging, waarover wij ons hartelijk hebben verblijd: het Algemeen Nederlandsch Verbond steunde ons met eene bijdrage en tal van particulieren toonden ons hunne belangstelling in hunne grootere en kleinere gaven.

Wij zijn voor deze hoog noodige vermeerdering onzer inkomsten zeer dankbaar. De steun door het Taalfonds en uwe vereeniging ons gedurende den oorlog voor vijf jaren toegezegd, eindigt toch dit jaar en niet gaarne zouden wij de hand aftrekken van hen, wie het door onze hulp mogelijk is hier hunne studiën te volbrengen. Voorts verwachten wij, op grond van betrouwbare gegevens. eene noemenswaarde vermeerdering van studenten in de rechten nu Mr. M. DE VILLIERS te Kaapstad de benoeming tot hoogleeraar in het Oud-Hollandsch Recht te Leiden heeft aangenomen. Deze verwachting heeft er ons vroeger reeds toe gebracht eene audientie bij Z. Exellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken aan te vragen, bij welke gelegenheid wij op het gewenschte van een spoedige vervulling van dezen hoogleeraarszetel wezen. Wij verblijden ons dat de eerste hoogleeraar in het Oud-Hollandsch

Recht nu benoemd is en hopen dat zijn optreden met veel succes zal worden bekroond.

Het Costerfonds stelde dit jaar een beurs ter beschikking van een jong Afrikaner, die aan onze leiding werd toevertrouwd. Wij zijn hiermede zeer ingenomen en begroeten deze daad als een bewijs van hartelijke samenwerking.

Onze banden met Zuid-Afrika zijn weer vaster geworden. Wij danken dit vooral aan onze correspondenten. de heeren Ds. H. S. Bosman te Pretoria, Mr. J. P. M. Hertzog te Bloemfontein, F. C. Malan te Kaapstad, Ds. P. Postma te Pretoria, Mr. J. C. Smuts aldaar en Prof. P. J. G. de Vos te Stellenbosch, die verleden jaar zoo bereidwillig ingingen op ons verzoek van raad en inlichting te willen dienen. Over meer dan een student, die herwaarts komen wilde, indien de omstandigheden het toelieten, hebben wij briefwisseling gevoerd en binnen kort verwachten wij J. W. F. Grosskopf uit Bloemfontein, wien wij, op advies van Mr. J. B. M. Hertzog een beurs uit ons fonds hebben toegezegd.

Het is ons een oorzaak van vreugde dat onze arbeid niet — gelijk bij de verandering van toestanden in Zuid-Afrika te duchten was — inkrimpt maar zich langzamerhand, doch gestadig uitbreidt en wij vertrouwen dat de sympathie van de leden uwer vereeniging en van geheel ons volk voor onzen arbeid ook zal toenemen, zoodat steeds meerderen Zuid-Afrikaners de gelegenheid kan worden geboden zich in ons vaderland voor te bereiden voor de vervulling van hun levenstaak.

Amsterdam, 12 April 1905

J. H. GUNNING, *Pres.*
JOH. W. PONT, *Secr.*

Het verslag der Voorschotbank voor Zuid-Afrika over het jaar 1903 bereikte ons te laat om het nog in ons vorig jaarverslag te kunnen opnemen. Het volgt daarom hier: ***Voorschotbank voor Zuid Afrika.***

Wij hebben het genoegen U hierbij aan te bieden

Balans- en Winst en Verliesrekening over het jaar 1903, met een kort verslag van hetgeen gedurende die periode door de Voorschotbank voor Zuid-Afrika werd verricht.

In den aanvang van het jaar bestond er in Zuid-Afrika nog een vrij sterke vraag naar ambachtslieden, zoodat dan ook van uit die klasse van personen vele aanvragen om voorschot tot ons kwamen, en wij een twintigtal hunner konden voorthelpen. Later luidden de berichten omtrent deze arbeidsmarkt zoo ongunstig, dat wij ons meenden van verdere voorschotten aan ambachtslieden te moeten onthouden.

Onze vertegenwoordiger, de Heer Bisschop, schreef ons herhaaldelijk over de emigratie van landbouwarbeiders, voor wie hij meende dat er in de Kaapkolonie wel toekomst was. Ofschoon wij door advertenties hierop de aandacht vestigden, meldden zich geen boerenarbeiders bij ons aan. Waarschijnlijk oefenden de toegezegde loonen — aanvankelijk £ 1.10 per maand benevens vrije kost en woning en een stuk grond in gebruik — geene voldoende bekoring. Uit zeer vertrouwbare bron vernamen wij intusschen dat de flinke boerenarbeider, onder die voorwaarden emigreerende, goede kansen heeft om vooruit te komen.

Voorts werden wij aangezocht om één of twee tuinlieden uittezenden, wier reiskosten door den werkgever zouden worden betaald, mits de werkman zich voor drie jaren verbond. Met veel moeite, door het plaatsen van advertenties enz. gelukte het ons ten slotte één tuinman te vinden, van wien wij gunstige informatiën kregen en waarvan wij hopen, dat hij aan de verwachtingen zal beantwoorden. Half April 1904 vertrok deze naar de plaats zijner bestemming.

Voor goede dienstboden blijft altijd een sterke vraag bestaan. Vooral in Transvaal kunnen Hollandsche dienstboden een hoog loon verdienen en vinden zij onmiddellijk plaatsing; ook in Afrikaansche en Engelsche gezinnen

worden zij gaarne genomen. Ongelukkig kunnen dienstboden zelden goede borgen vinden en is het fonds dat door eenige vrienden werd gevormd om de voorschotten aan dienstboden te garandeeren, zeer klein. De oorlog, die tengevolge had dat de uitgezonden dienstboden werden gedwongen te repatrieeren, maakte dat uit dit fonds eenige verliezen zullen moeten gedekt worden. Bovendien werd *f* 400.— terugbetaald aan iemand die zich indertijd had voorbehouden het door hem als zekerheid gestorte bedrag terug te vorderen, indien bepaalde voorschotten zonder verlies afliepen.

Het is ons aangenaam U te kunnen mededeelen dat met het Bestuur van de in 1903 met medewerking der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging opgerichte Zuid-Afrikaansche Voorschotkas een vergelijk werd getroffen. De Voorschotkas helpt vooral onderwijzers en personen die reeds vóór den oorlog in Zuid-Afrika waren, terwijl wij voorschotten geven aan personen die voor het eerst daarheen vertrekken.

Om het overzicht te vergemakkelijken hebben wij de *Voorschotten* na den oorlog gegeven, op een afzonderlijke rekening geboekt onder het hoofd: *Voorschotnemers N/R.*

Voorschotnemers (voorschotten dateerende van vóór den oorlog).

Op 31 December 1902 was door:

23	voorschotnemers verschuldigd	*f*	6311,43
	uitbetaald voor levensverzekeringspremie	„	41,67
	opgeloopen rente	„	354,05
		f	6707,15
6	voorschotten afbetaald	„	2314,92
	Op 31 December 1903 was dus door		
17	voorschotnemers verschuldigd . . . „	*f*	4392,23

Het is niet onwaarschijnlijk dat hiervan ongeveer *f* 1300.— oninbaar zal blijken.

Van voorschotten aan dienstboden gegeven (zonder borgen) zal vermoedelijk *f* 1430,— niet worden terugbetaald. Wij kunnen het „fonds tot borgstelling voor dienstboden" daarvoor aanspreken.

Voorschotnemers N/R.

29	verstrekte voorschotten; uitbetaald . .	*f*	10812,04
	opgeloopen rente	„	280,81
		f	11092,85
2	voorschotten afbetaald, ontvangen . .	„	1083,—
	Op 31 December 1903 was dus door		
27	voorschotnemers verschuldigd	*f*	10009,85

De nieuwe voorschotnemers kunnen naar hun beroep als volgt worden verdeeld:

1 bankwerker,
12 timmerlieden,
2 schilders,
1 letterzetter,
6 dienstboden,
4 metselaars,
1 loodgieter,
1 stucadoor,
1 huishoudster,

29 personen.

Aan rente van voorschotnemers werd door ons geboekt *f* 634,86. Van de Nederlandsche Bank voor Zuid-Afrika ontvingen wij voor rente van bij haar op prolongatie gegeven gelden *f* 799,71.

Het agentschap Pretoria gaf een voordeelig koersverschil van *f* 1,06.

Inclusief het op nieuwe rekening overgebrachte saldo

van 1902 werd dus ontvangen *f* 1457.51. De onkosten beloopen *f* 807.94, zoodat een saldo van *f* 649,57 overblijft.

Wij stellen U voor dit bedrag naar nieuwe rekening over te brengen, met het oog op het te verwachten verlies en vooral ook wijl de onkosten in Afrika een volgend jaar vermoedelijk belangrijk hooger zullen zijn. Niet alleen moeten wij aannemen, dat de onkosten in Pretoria zullen toenemen, maar ook het agentschap in Kaapstad maakt grootere uitgaven onvermijdelijk.

Zeer aangenaam zou het ons zijn indien aandeelhouders ons konden machtigen het verlies op de voorschotten aan dienstboden te dekken uit de post *„Reserve voor dubieuse debiteuren"* waardoor het *„fonds tot borgstelling voor dienstboden"* intact zou kunnen blijven.

In de gewone algemeene vergadering van 22 Juni 1903 werden de heeren J. L. CLUYSENAER en J. H. A. A. KALFF als commissaris en bestuurslid herkozen, terwijl het aantal commissarissen met één werd vermeerderd door de verkiezing van den heer Mr. H. P. G. QUACK, die sedert de oprichting bestuurslid der vereeniging was en als zoodanig bedankte. In diens plaats werd als bestuurslid gekozen de heer Mr. J. H. WORST.

Zoo als wij in ons vorig verslag vermeldden vertrok de heer A. D. R. BISSCHOP in April naar Pretoria en heeft hij daar met lust en ijver op nieuw zijn taak opgevat. In Kaapstad stelde hij met ons goedvinden tot agent aan den heer H. J. DE WINTER, beambte bij het Nederlandsche consulaat aldaar.

Ned. Mij. tot Handhaving v. Stamverwante Belangen in Zuid-Afrika.

De directeur, de Heer O. KAMERLINGH ONNES heeft een langdurig bezoek aan Zuid-Afrika gebracht en is eerst eind April 1905 teruggekeerd Vandaar dat het Jaarverslag over 1904 nog niet is uitgebracht en wij over de werkzaamheden dezer Maatschappij in het afgeloopen jaar hier geene mededeelingen kunnen opnemen.

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Het bestuur van de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas bracht over het jaar 1904 het volgende verslag aan het Hoofdbestuur uit:

Het Bestuur der Vereeniging „Zuid-Afrikaansche Voorschotkas" heeft de eer, U hierbij verslag uit te brengen over de werkzaamheden en den toestand der Vereeniging gedurende het jaar 1904.

Volgens den rooster, vastgesteld op grond van art. 5 der Statuten, traden in het begin des jaars de heeren Mr. R. VAN REES en K. F. VAN DEN BERG als bestuursleden af, doch werden door de vergadering van leden, die den 20sten April plaats vond, weer herkozen. Het Dagelijksch Bestuur bleef samengesteld uit dezelfde leden als die 't vorige jaar zich daarmede belast hadden. Na 20 April nam ook de heer Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN, door de ledenvergadering tot negende Bestuurslid gekozen, mede zitting in het Dagelijksch Bestuur, terwijl de heer G. A. A. MIDDELBERG op uitnoodiging van het Bestuur mede de wekelijksche vergaderingen bijwoonde.

De toeloop van personen, die wenschten naar Zuid-Afrika terug te keeren of zich voor 't eerst daarheen te begeven, was aanmerkelijk minder dan gedurende het vorige jaar. Toch zag het Bestuur met het oog op den zoo ongunstigen toestand in Zuid-Afrika zich nog genoodzaakt, velen die zich aanmeldden te raden, hun plannen van repatriatie of emigratie vooreerst nog wat uit te stellen en liever betere tijden af te wachten. Formeele nieuwe aanzoeken om voorschot voor reiskosten werden gedaan door 42 personen, waarvan er om verschillende redenen slechts 25 werden toegestaan, zooals uit het hier volgende vergelijkend overzicht kan worden opgemaakt.

Vergelijkend Overzicht van behandelde Voorschot-aanvragen en vertrokken Voorschotnemers:

	31 Dec. 1903.	31 Dec. 1904.	Gedurende 1904.
Toegestaan en afgerekend .	133	158	25
Afgeschreven (verwezen naar de Voorschotb. voor Z.-A.)	32	35	3
Geweigerd	60	109	49
Ingetrokken	42	47	5
Voorwaardelijk toegestaan of nog in behandeling . . .	106	66	
	373	415	

Klassen van Voorschotnemers:

	31 Dec. 1903.	31 Dec. 1904.	Gedurende 1904.
Administratieve personen . .	18	20	2
Artsen	—	2	2
Bakkers	1	1	—
Bloemisten	—	2	2
Bouwkundigen	9	10	1
Dienstboden	1	2	1
Electriciens	3	3	—
Huishoudsters.	2	2	—
Ketelmakers	1	1	—
Kooplieden	9	9	—
Koperslagers	2	2	—
Landbouwers	7	9	2
Letterzetters	4	4	—
Metaaldraaiers.	1	1	—
Metselaars	12	13	1
Onderwijzers	6	9	3
Onderwijzeressen.	2	2	—
Pensionhouders	1	1	—
Transporteeren . .	79	93	14

	31 Dec. 1903.	31 Dec. 1904.	Gedurende 1904.
Transport . .	79	93	14
Photografen . . . . . ,	2	2	–
Predikanten	1	1	–
Schilders	6	7	1
Schoenmakers.	1	1	–
Smeden en bankwerkers . .	8	8	–
Spoorleggers	1	1	–
Steenhouwers.	1	1	–
Timmerlieden.	22	23	1
Treinconducteurs.	2	2	–
Tuinlieden.	1	3	2
Vrouwen (echtgen. van reeds in Z.-Afrika zijnde personen) met of zonder gezin. . .	9	16	7
	133	158	25

In Zuid-Afrika gedane aanzoeken.

Ingekomen 18 aanvragen, waarvan

toegestaan . . .	8, tot een gezam. bedrag v.	*f* 43,700.–
geweigerd. . . .	6, „ „ „ „ „ „	28,200.–
nog in behandeling	4, „ „ „ „ „ „	146,000.–
	18	*f* 217,900.–

Tot toelichting van eenige der bovenstaande cijfers en opgaven diene nog, dat van de 106 op 31 December 1903 voorwaardelijk toegestane of nog in behandeling zijnde aanvragen een gedeelte finaal werd toegestaan en afgerekend, terwijl andere afgeschreven, geweigerd of ingetrokken werden.

Bij den post „Vrouwen" (Echtgenooten van reeds in Zuid-Afrika zijnde personen) zij opgemerkt, dat het Bestuur tot de uitzending van dezen gedeeltelijk in staat werd gesteld door het Hoofdbestuur van de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging, daar sommigen hunner

groote gezinnen hadden, voor wier overtochtskosten de betrokken echtgenooten, tengevolge van den gedrukten toestand in Zuid-Afrika, niet het volle bedrag als voorschot durfden opnemen. Deze vrouwen hadden te zamen 17 kinderen, terwijl het gezamenlijk aantal kinderen van alle door onze bemiddeling gedurende 1904 vertrokken voorschotnemers 29 bedroeg.

Wat de aanvragen in Zuid-Afrika gedaan betreft, dezen gingen uit van Kerk- en Schoolbesturen, die dus door onze Vereeniging op aanmerkelijk voordeeliger voorwaarden, dan zij bij gewone bankinstellingen hadden kunnen bedingen, het benoodigde geld bekwamen voor den opbouw of herbouw van kerken, pastorieën of scholen. Al deze voorschotten werden verstrekt met advies en op aanbeveling van onze Commissie van Toezicht en Advies te Pretoria en zijn behoorlijk door onderpanden gedekt.

Aan meer dan één aanzoek om geld op hypothecair verband voor landbouwdoeleinden in de voormalige Zuid-Afrikaansche Republieken kon door ons niet worden voldaan èn wegens ontbrekend kapitaal èn wegens den aard onzer Vereeniging, welker doel het niet is, het werk van een gewone hypotheekbank te verrichten.

Een vrij groot aantal onzer eerste voorschotnemers werd in staat gesteld, hun voorschotten geheel of gedeeltelijk af te lossen door de uitkeering hunner deposito-gelden bij de Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Spoorweg-maatschappij, welke zij aan ons verpand hadden. Van de overigen, die vroeger niet in eenigerlei betrekking tot deze Maatschappij hadden gestaan, voldeden velen min of meer geregeld aan hun verplichtingen door het betalen van rente en aflossing, of vroegen en verkregen uitstel van betaling. In het geheel werd een bedrag van ƒ 28,267.02½ afgelost, waarvan ƒ 19,007.57½ door bovenbedoelde uitkeering van de Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Spoorwegmaatschappij en ƒ 9,259.45 door eigen middelen of borgen.

Het totaal der verplichte aflossingen bedroeg slechts *f* 13,462.68. Het totaal der achterstallig gebleven aflossingen beliep *f* 3,598.42, die echter bijna alle door borgstelling of levensverzekering gedekt zijn.

De meesten onzer voorschotnemers hielden ons door briefwisseling op de hoogte van hun toestand en wederwaardigheden, en slechts enkelen bleven algeheel in gebreke, zoowel wat betaling als briefwisseling betreft. Over het geheel genomen mogen wij, de abnormaal ongunstige toestanden in Zuid-Afrika in aanmerking nemende, den uitslag onzer werkzaamheden gedurende de twee jaren van ons bestaan bevredigend noemen.

Over de emigratie van verschillende klassen van Hollanders naar Zuid-Afrika werd met verschillende personen en lichamen in Zuid-Afrika en Nederland beide briefwisseling gevoerd, waarvan de uitkomst was, dat door het Bestuur besloten werd, het initiatief daartoe aan anderen over te laten. Zoo werd o.a. ook na wederzijdsch overleg besloten, het uitzenden van vrouwelijke dienstboden geheel aan de Voorschotbank voor Zuid-Afrika over te laten.

Een nieuw veld van werkzaamheid vond onze Vereeniging in het verstrekken van inlichtingen en het verleenen van ondersteuning aan Nederlandsche artsen en theologische candidaten, wier voornemen het is, zich weldra of later in Zuid-Afrika te vestigen.

Zoo ook ontvingen wij herhaaldelijk aanzoek om Nederlandsche lectuur en muziek. Voor de eerste konden wij de aanvragers gewoonlijk verwijzen naar de zoo voortreffelijk georganiseerde Boekencommissie van het Algemeen Nederlandsch Verbond te Rotterdam, onder bestuur van de heeren NOLEN en Dr. VAN EVERDINGEN, en de laatste werd door ons uit eigen of bijzondere fondsen aan verschillende Vereenigingen in Zuid-Afrika verschaft. Zoover berichten dienaangaande zijn ingekomen, mochten wij de voldoening smaken, dat de door ons zorgvuldig

uitgezochte muziek- en zangstukken geheel naar den zin en de behoefte van onze Afrikaansche vrienden waren. Wij mogen de verwachting koesteren, dat dus ook door onze bemiddeling het Hollandsche lied meer algemeen in Zuid-Afrika bekend zal worden en zijn invloed ten goede doen gelden.

Gevolg gevende aan een reeds vroeger door het Hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging ontworpen plan, werden door onzen Secretaris de noodige stappen gedaan om de uitgave mogelijk te maken van een Zuid-Afrikaanschen Liederbundel, waarin behalve eenige voor het doel geschikte Nederlandsche liederen hoofdzakelijk Zuid-Afrikaansche liederen zullen worden opgenomen. Dit plan vond reeds aanvankelijk veel bijval in Zuid-Afrika en ook — wat nog meer te waardeeren valt — bemoedigende medewerking.

In dit verband moge nog het feit genoemd worden, dat door ons kantoor de uitgave bezorgd werd van eenige door Afrikaners geschreven werken, voor een waarvan onze Vereeniging te zamen met het Hoofdbestuur van het Algemeen Nederlandsch Verbond door het garandeeren van een aantal exemplaren de uitgave mogelijk maakte.

Aan onzen in ons vorig jaarverslag uitgedrukten wensch, dat onze Vereeniging meer en meer als bemiddelingsbureau mocht worden beschouwd, om in verband met de Afrikaner zaak zoowel particuliere als algemeene belangen te dienen, werd van vele zijden gehoor gegeven.

Met de andere voor Zuid-Afrika werkende lichamen en vereenigingen hier te lande bleven wij in vriendschappelijke betrekking samenwerken.

Zoo o.a. werd in gemeenschappelijk overleg met de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging, het „Christelijk Nationaal Boeren-Comité", het „Fonds ten behoeve van het Hollandsch Onderwijs in Zuid-Afrika" en het „Algemeen Nederlandsch Verbond" besloten, de stichting van den

heer H. J. POUTSMA, „Arbeid Adelt” te Witzieshoek bij Bethlehem in Transoranje, te helpen handhaven, indien na een ter plaatse ingesteld onderzoek zou blijken, dat deze Stichting in alle opzichten steun verdient. Hangende dit onderzoek, waarvan de uitslag nog niet bekend is, werd den heer POUTSMA eenige tijdelijke steun geschonken of verder toegezegd.

In overleg en samenwerking met genoemde Vereenigingen werd ook voor de Vrijstaatsche deputatie, bestaande uit de heeren Generaal KRITZINGER en Ds VAN HEERDEN, een plan voor hun collectereis ten behoeve van het Christelijk Nationaal Onderwijs in Transoranje ontworpen en zooveel mogelijk de weg bereid, zoowel in Nederland als in het buitenland.

In den loop des jaars werden op uitnoodiging van het Hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging door Dr. N. MANSVELT, onzen Secretaris, op verschillende plaatsen in Nederland voorlezingen gehouden, teneinde de verflauwende belangstelling van het Hollandsche publiek in Zuid-Afrikaansche zaken weer op te wekken. In sommige plaatsen bleek de belangstelling, helaas! zeer te zijn afgenomen.

In het begin des jaars werd onder zekere voorwaarden door bemiddeling van Ds. GILLOT aan onze Vereeniging overgedragen het kas-saldo van het Hollandsch-Russisch Boerenfonds, dat na den Anglo-Afrikaanschen oorlog in handen van het Comité te St. Petersburg was overgebleven. Dit bedrag wordt door onze Vereeniging als een afzonderlijk fonds beheerd en geadministreerd. Uit dit fonds zijn reeds verschillende grootere en kleinere giften aan verschillende weeshuizen enz. toegekend.

Door het Bestuur wordt een plan in overweging genomen, waardoor mogelijk eerlang in den geest der schenkers over een aanzienlijk deel van dit fonds zal beschikt kunnen worden.

Ten slotte zij nog vermeld, dat onze Rekening en Verantwoording over 1903 werd nagezien en accoord bevonden door de heeren J. D. Baron VAN WASSENAER VAN ROSANDE te 's Gravenhage en Mr. E. J. EVERWIJN LANGE JR. te Amsterdam. Voor de welwillendheid, waarmede deze heeren dit werk op zich namen, betuigt het Bestuur hun hier openlijk zijn oprechten dank.

Een woord van dank mag ook niet onthouden worden aan de leden van de Commissie van Toezicht en Advies te Pretoria, de heeren Generaal J. C. SMUTS en H. C. JORISSEN, die, geheel belangeloos, te zamen met onzen vertegenwoordiger, den heer A. D. R. BISSCHOP, de belangen der Vereeniging en onzer voorschotnemers behartigden en ons in verscheidene gevallen hun zoo gewaardeerd advies gaven.

Vooral ook zij hier openlijk een woord van hartelijken dank gebracht aan onzen vertegenwoordiger in de Kaapkolonie, den heer H. J. LOUW te Kaapstad (in het begin van 1905 naar Stellenbosch vertrokken), die evenals het vorige jaar geheel belangeloos met onverdroten ijver en toewijding zoowel de belangen onzer voorschotnemers als die onzer Vereeniging bleef behartigen.

Ten slotte betuigt het Bestuur zijn welgemeenden dank aan de leden der Vereeniging en aan allen die door contributiën, giften, adviezen of ondersteuning van welken aard ook de belangen en het doel onzer Vereeniging hielpen bevorderen.

De Balans op 31 December 1904 met de Winst- en Verliesrekening volgt hierachter. (Zie bijlage 6.)

Namens het Bestuur:

G. VISSERING,
Voorzitter.

N. MANSVELT,
Secretaris.

Herman Coster-fonds.

Gaarne voldoen wij aan een tot ons gericht verzoek om in ons jaarverslag af te drukken de hier volgende mededeeling van de Vereeniging „Herman-Coster-Fonds" te Leiden.

Deze Vereeniging, gesticht om de herinnering levendig te houden aan Dr. HERMAN JACOB COSTER (Art. 1 der Statuten), tot kort voor den oorlog Staatsprocureur der Zuid-Afrikaansche Republiek, gesneuveld te Elandslaagte den 22sten October 1899, heeft ten doel, door verschillende middelen de studie te bevorderen en te vergemakkelijken van Nederlanders en Afrikaanders, die zich in Nederland voor eenen werkkring in Zuid-Afrika willen voorbereiden (Art. 2).

De fondsen der Vereeniging, in 1904 aanzienlijk vermeerderd door een legaat van wijlen Dr. T. H. BLOM COSTER te 's Gravenhage, hebben het Bestuur in staat gesteld, reeds aan vier Afrikaander studenten beurzen toe te kennen. Een hunner is een Nederlander, die als Transvaalsch burger aan den oorlog heeft deelgenomen.

Art. 3. der Statuten bepaalt, dat zij, die aan de Universiteit te Leiden (alwaar Dr. COSTER zijne studiën volbracht) willen studeeren, bij de toekenning van studiebeurzen de voorkeur genieten. Het Coster-fonds wenscht evenwel in het belang van Zuid-Afrika ook de studie aan andere Universiteiten of scholen te bevorderen. De duidelijke bewijzen hiervoor leveren de feiten. Immers de eerste beurs werd toegekend aan een Oud-Transvaler, die te Groningen studeerde, doch, helaas! overleden is. De tweede beurs is toegekend aan een student, die zich aan de Theologische Kweekschool te Kampen voor het predikambt in Transvaal wenscht te bekwamen.

Een derde beurs is toegekend aan een Afrikaner, die reeds gedeeltelijk zijn juridische studiën in Groot-Brittanje voltooid had en thans te Amsterdam in de rechten studeert.

Aan een Vrijstaatsch Student, die reeds den graad van B. A der Kaapsche Universiteit heeft verworven, is onlangs een vierde beurs toegewezen, waardoor hij in staat gesteld wordt het Romeinsch-Hollandsch recht te Leiden te komen studeeren.

Een vijfde beurs zal worden geschonken aan een Kaapschen student, mede *Bachelor of Arts* der Kaapsche Universiteit, die het voornemen heeft, te Amsterdam in de medicijnen te komen studeeren.

Eindelijk wordt nog een jonge Afrikaner, die een onzer Nedelandsche gymnasia bezoekt, door de Vereeniging ondersteund.

Bovendien schonk het Fonds een flinke bijdrage aan de Hollandsche bibliotheek van de Vereeniging „Ons Spreekuur" te Stellenbosch in de Kaap-Kolonie, terwijl op de laatst gehouden ledenvergadering nog werd besloten, aan de bibliotheek van de Zuid-Afrikaansche Unie te Edinburg een aantal Ned. medische standaardwerken ten geschenke te geven.

Het Coster-fonds heeft dus de afdoende bewijzen gegeven, dat het zijn werkkring niet tot Leiden wil localiseeren, doch over het geheele land zijn steun wil verschaffen.

Een zeer belangrijke gebeurtenis is thans op komst. De heer MELIUS DE VILLIERS, gewezen Hoofdrechter van den voormaligen Oranje-Vrijstraat, zal eerlang als hoogleeraar in het Zuid-Afrikaansche recht te Leiden optreden; aan een lang gekoesterden wensch zal daardoor zijn voldaan. Maar tevens bestaat de gegronde verwachting, dat een der voornaamste beletselen voor Afrikaansche jongelui om in Nederland hunne studiën voor de rechten te maken, zal vervallen, en dat dus een aantal Zuid-Afrikaanders, evenals voorheen, hun weg naar Nederland zullen vinden. Men begrijpe dus het groote belang om onverwijld — terwijl het ijzer heet is — alle maatregelen te nemen om de studie dier jongelui in Nederland te bevorderen.

Daaronder behoort ook het financiëel steunen van personen die zonder beurs niet in staat zouden zijn, zich aan de studie alhier te wijden, wat, helaas! na den verwoestenden oorlog met vele Afrikaanders het geval is. In Groot-Brittanje en ook elders is men tamelijk vrijgevig met het toekennen van beurzen. Niet weinige Zuid-Afrikaanders van de beste soort worden aldaar geldelijk gesteund, en loopen daardoor groote kans te verengelschen.

Laten wij dus onze oogen niet sluiten voor het voorbeeld door Engeland gegeven, doch dit praktisch voorbeeld volgen. Het is een groot voordeel, ontwikkelde jongelieden aan zich te verbinden; zij vormen wellicht de groote mannen van de toekomst.

De Statuten van het HERMAN-COSTER-FONDS veroorloven zoowel gekweekte renten als ook het kapitaal te gebruiken voor het doel van het Fonds. Daardoor zal het in staat zijn, gedurende de eerste jaren vrij krachtig werkzaam te zijn. De middelen van het Fonds zijn evenwel, ondanks de belangrijke toeneming in het laatste jaar, beperkt, zoodat versterking zeer wenschelijk blijft. Daarom richt het Bestuur van dit Fonds zich tot allen, die het belang inzien van het studeeren der Afrikaansche jongelieden in Nederland aan een der Universiteiten, Polytechnische of Theologische scholen, met het verzoek, het streven van het Fonds te steunen, te meer

waar het Fonds nu waarschijnlijk een ruim arbeidsveld zal krijgen.

Na de op Donderdag 6 April 1905 te Leiden gehouden ledenvergadering bestaat het Bestuur van het Fonds thans uit:

Jhr. Mr. J. A. DE JONGE,	te 's Gravenhage,	*Voorzitter*,
Dr. N. MANSVELT,[1]	„ Utrecht,	*Secretaris*,
Mr. G. VISSERING,	„ Amsterdam,	*Penningmeester*

Mr. W. CNOOP KOOPMANS, te Haarlem.
Mr. L. J. PLEMP VAN DUIVELAND, te 's Gravenhage en
Mr. J. C. STOOP, te Dordrecht.

Als Commissie van Toezicht treden op de Rector Magnificus en het College der Senioren van de vijf faculteiten aan de Leidsche Universiteit.

Het Fonds werkt in goede verstandhouding en, voor zoover noodig, in overleg met de Zuid-Afrikaansche Vereeniging en haar Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche studenten. Het Coster-Fonds gaf o.a. de vrije beschikking over een beurs aan de bestuurderen van dit laatste fonds. Op dit punt bestaat dus de noodige samenwerking.

Ieder der bestuursleden van het HERMAN-COSTER-Fonds verklaart zich gaarne bereid tot het geven van nadere inlichtingen en tot het in ontvangst nemen van bijdragen. De jaarlijksche contributie bedraagt minstens **vijf gulden.**

Namens het Bestuur der Vereeniging
„HERMAN-COSTER-FONDS"
J. A. DE JONGE, *Voorzitter.*
N. MANSVELT, *Secretaris.*

Staat van het Oorlogsfonds.

Ter vergelijking met vorige jaren volgt hier wederom een staat van ons oorlogsfonds:

Saldo in kas op 1 Januari 1904	*f* 6347.92	
Prolongaties „ 1 „ 1904	„ 28000.—	
		f 34347.92

ONTVANGSTEN.

Interest.	„ 764.69
Restitutie voorschot.	„ 4132.74
Debet aan de Ned. Bank voor Z.-Afrika op 31 Dec. 1904	„ 2950.55
	f 42195.90

[1] Dagelijks kantoor houdende aan de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, Damrak 95 te Amsterdam.

UITGAVEN.

Ondersteuning in Nederland, waaronder bijdragen aan het Transvaal Comité		ƒ 13163.79
Voorschot in Nederland		„ 606.—
Bijdrage Vereeniging Hollandia Kaapstad £ 100.—		„ 1212.78
„ Kerkbouw Vrededorp £ 100.—		„ 1213.03
„ Ned. Landb. Comité voor veeuitvoer		„ 5000.30
Prolongaties op 31 December 1904		„ 21000.—
		ƒ 42195.90
Prolongaties op 1 Januari 1905	ƒ 21000.—	
Saldo debet aan de N. Bk. v. Z.-Afrika	„ 2950.55	
Saldo op 1 Januari 1905	—	ƒ 18049.45

De in ons vorig jaarverslag genoemde commissie tot het nazien van de rekening van ontvangsten en uitgaven van het oorlogsfonds bracht in de Jaarlijksche vergadering van 28 Mei het volgende schriftelijk verslag omtrent het gehouden onderzoek uit: ***Decharge beheer Oorlogsfonds.***

AMSTERDAM, 27 Mei 1904.

Den WelEd. Heer K. F. van den Berg,

Penningmeester van Ned. Z. A V.

WelEd. Heeren,

Tot mijn spijt zal ik morgen verhinderd zijn de vergadering van de N. Z. A. V. bij te wonen. Zooals U bekend is, heb ik beloofd, ook namens den heer Mr. N. G. PIERSON, verslag uit te brengen van de vergadering van de Commissie tot nazien van de rekening en verantwoording van het „Oorlogsfonds".

Wilt U de vergadering van de N. Z. A. V. mededeelen:

„dat de heer N. G. PIERSON en ondergeteekende op 30 April inzage hebben genomen van uw administratie;

„dat wij hier en daar een greep hebben gedaan en stukken en boeken hebben vergeleken;

„dat wij de meest bevredigende antwoorden mochten ontvangen op al onze vragen;

„dat wij ons overtuigd hebben van de nauwkeurige wijze van uw boekhouding;

„dat wij niets dan lof hebben voor de nette en accurate wijze, waarop uwe administratie gevoerd is".

Wij stellen dus gaarne de vergadering voor U decharge te verleenen voor het gevoerde beheer, met een woord van grooten lof en dank voor de uitnemende wijze, waarop U de zeer uitgebreide en zeer tijdroovende administratie hebt willen voeren.

De heer Mr. N. G. Pierson heeft in onze vergadering U persoonlijk dank gebracht. Wij stellen er prijs op dien dank in het openbaar te herhalen.

Met de meeste hoogachting

Uw. Dnr..

G. BELLAAR SPRUYT.

Verzachting van de gevolgen van den oorlog.

Hier te lande kon het hoofdbestuur uit den aard der zaak weinig „gevolgen van den oorlog verzachten". Wel werd hier en daar reisgeld verstrekt aan gezinnen waarvan de kostwinner weder in Zuid-Afrika werk gevonden had of het opnemen van gelden bij de Voorschotkas vergemakkelijkt door voor den geldnemer borg te stellen bij genoemde inrichting.

Ook kon op gepaste wijze aan den heer Reitz een blijk gegeven worden van de sympathie die het Nederlandsche volk koestert voor dezen sympathieken figuur uit den boeren-oorlog.

Een aantal nagekomen rekeningen van onkosten op goederen-zendingen der Vereenigde Comité's werden nog uit het oorlogsfonds betaald.

Aan een verzoek van Generaal van Zijl, die in ons land voor eenige slachtoffers van den oorlog gelden inzamelde, om eene Commissie te benoemen die de verantwoording der gecollecteerde gelden zou nagaan, meende het hoofdbestuur niet te moeten voldoen. Anders zou misschien de beslissing zijn geweest als Generaal van Zijl zich dadelijk bij zijne aankomst in Europa onder contrôle eener dergelijke commissie hadde gesteld.

Bijstandsfonds Pretoria.

Van de Commissie van beheer van het Nederlandsch Bijstandsfonds te Pretoria ontvingen wij het volgende verslag omtrent de werkzaamheden gedurende het jaar 1904.

VERSLAG der Werkzaamheden van het Nederlandsch Bijstandsfonds voor Zuid-Afrika te Pretoria over 1904.

Aangezien de werkzaamheden van ons Fonds, zooals wij in 't vorig jaarverslag mededeelden, met het jaar 1903 zoo goed als eindigden, kan ons verslag over 1904 kort zijn.

In April overleed het Bestuurslid, de heer J. S. SMIT.

Diens plaats bleef onvervuld, met het oog op de geëindigde werkzaamheden.

Het Bestuur bestond uit de heeren: F. P. J. VAN NIKKELEN KUYPER, *Voorzitter*; M. P. BARENDSEN, *Penningmeester*; Dr. H. REININK, *Secretaris*; J. J. ENSCHEDÉ; J. J. F. DELFOS; J. C. MINNAAR; JOH. RISSIK; M. E. DE WILDT.

De vier eerstgenoemde heeren vormden het Dagelijksch Bestuur, dat geregeld op Maandagen vergaderde en, daartoe gemachtigd, alle loopende zaken afdeed.

Wanneer gewichtige voorstellen aanhangig waren, werd het volle Bestuur opgeroepen.

In den loop van het jaar werd door een dames-comité een bazaar georganiseerd, waarvan de opbrengst ten voordeele van weduwen en weezen zou komen.

Daar het hier de algemeene belangen van weduwen en weezen gold, meende de Commissie aan de aanvrage om steun te moeten voldoen en werd een bijdrage van £ 40.—.— gegeven.

Ook werd een gift verstrekt van £ 5 aan een ouden Hollander, die in nood verkeerde en nergens hulp kon krijgen.

De scholen voor Chr. Nat. Onderwijs alhier, waar zoo vele kinderen onderwijs ontvangen, wier ouders soms niet eens de noodige kleeding kunnen geven en waar dus van schoolgeld geen sprake kon zijn, meende de Commissie te moeten steunen.

Aan iedere school werd driemaal een gift verstrekt en wel tot een gezamenlijk bedrag:

Aan de	West-Eind School	£ 75.—.—;
„ „	Oost-Eind „	£ 70.—.—;
„ „	Burgererven „	£ 60.—.—.

In het begin van het jaar werd alhier de Nederlandsche Vereeniging gereconstrueerd, wier werkzaamheden, onder meer, zich al vrij spoedig bepaalden tot het vormen van een „Ondersteuningsfonds".

Daar de statuten van dit Fonds vrijwel overeenkwamen met den regel door ons aangenomen bij het verleenen van hulp uit ons

speciale Fonds voor Hollanders en Oud-Hollanders, stelde onze Commissie zich met genoemd Fonds in verbinding. Daar onze werkzaamheden als geëindigd beschouwd kunnen worden, werd ten slotte besloten ons Fonds met de administratie over te dragen aan genoemd „Ondersteuningsfonds".

't Overgedragen Saldo bedroeg £ 236.4.—.

Terugbetalingen. In den loop van het jaar ging de N. Z. A. S. M. over tot het uitbetalen van haar personeel. Dit had tengevolge, dat 144 personen aan hunne verplichting konden voldoen, om de genoten voorschotten terug te betalen, en dat de kas gestijfd werd met ruim £ 1827.—.—. Een woord van dank meent de Commissie niet te mogen onthouden aan de Directie der N. Z. A. S. M. te Pretoria en Amsterdam, door wier bemiddeling deze belangrijke som binnenkwam.

Onze verdere inkomsten waren gering. Er werden 23 af- en terugbetalingen gedaan tot een gezamenlijk bedrag van £ 130.-.—.

Wij willen evenwel zoodra de tijdsomstandigheden het toelaten een ernstige poging doen om onze uitstaande gelden binnen te krijgen.

Bovendien staat de terugbetaling van aanzienlijke bedragen in nauw verband met:

uitbetaling van claims, achterstallige salarissen van Oud-Ambtenaren en 't waarde verkrijgen der zoogenaamde Bluebacks.

't Is hier de plaats niet, om hierop verder in te gaan.

Doch wij wijzen er gaarne op, dat wij verwachten, dat 't jaar 1905 vele voorschotnemers in de gelegenheid zal stellen om aan hun verplichting te kunnen voldoen.

Dr. H. REININK,
Secretaris.

Pretoria, 8 Februari 1905.

Bijstands-fonds te Bloemfontein.

De Commissie van beheer van het Nederlandsch Bijstandsfonds te Bloemfontein (bestaande uit de Heeren P. J. BLIGNAUT, A. FISCHER en C. H. WESSELS) had in den aanvang van het jaar 1904 nog ruim £ 2200.— ter verdeeling beschikbaar.

Van dit bedrag heeft zij £ 50.—.— aan het Weeshuis te Bethulie, £ 50.—.— aan de Christ. Nat. School te Boshof en £ 50.—.— ter ondersteuning van hulpbehoevenden uitgedeeld.

Daar de Commissie van het Generale Boeren hulpfonds, waarvan ook de Heer WESSELS deel uitmaakte, de Weeshuizen en de Scholen ondersteunt, heeft de Commissie van het Bijstandsfonds besloten slechts in zeer enkele gevallen te helpen en het saldo te bewaren tot later.

Dankbetuiging uit Zuid-Afrika.

Wij drukken hier af een schrijven uit Zuid-Afrika, dank brengende aan het volk van Nederland voor het vele dat gedurende en na den oorlog voor onze stamverwanten is gedaan:

WelEd.Geb. Heer G. A. A. Middelberg.

Voorzitter der Ned. Z.-Afr. Ver.

AMSTERDAM.

WelEd.Geb. Heer!

De jongste Synode der Geref. Kerk in Z.-Afr., de eerste die wederom gehouden werd na den jongsten oorlog, vond herhaaldelijk aanleiding om haar aandacht te bepalen bij het vele dat in het Buitenland en niet het minst in Nederland gedaan is ten behoeve van ons Afrikaansch volk in en na die droeve oorlogsperiode.

Met warmen dank werd door verschillende afgevaardigden ter Synode geconstateerd, hoe groot en velerlei het hulpbetoon was, geboden o. a. door Uwe Vereeniging in haar geheel op allerlei gebied en in haar specialen tak van Studiefonds voor Z.-Afrikaansche Studenten, door o. a. drie Studenten onzer Kerk de voortzetting of voltooiing hunner studiën mogelijk te maken.

Zwaar en van verreikende gevolgen is de beproeving, waarin Gods hand ons Land en Volk gebracht heeft, maar heerlijk en verkwikkend was het voor onze Synode om te kunnen wijzen op zoovele blijken van hartelijke sympathie en opofferende medewerking van de zijde onzer oude Stamgenooten. Er was dan ook een Beschrijvingspunt, luidende: „De Synode betuige op een voor haar meest gepaste wijze den dank aan allen Buiten- en Binnenlands, die tijdens en na den recenten oorlog zooveel sympathie met ons Zuid-Afrikaansch volk hebben betoond en beide geestelijke en stoffelijke hulp hebben verleend".

Met hartelijken en onverdeelden bijval werd dit voorstel door de vergadering begroet, en aan ondergeteekenden werd opgedragen

schriftelijk den dank der Synode over te brengen aan die verschillende Corporaties.

Een aangename taak is het voor ondergeteekenden zich van die opdracht te kwijten. En gaarne verzoeken wij U, mijnheer de Voorzitter, om aan Uwe mede bestuurderen en alle leden Uwer Vereeniging en hare afdeelingen de betuiging te willen overbrengen van de diepgevoelde en hooge waardeering onzer Synode.

Dat al wat door Uwe Vereeniging voor ons gedaan is nog in erkentelijke herinnering leeft, en nog lang voortleven zal, daarvoor zij U borg, de warme geestdrift waarmee onze Synode het bovengenoemde besluit nam, en den nadruk waarmee zij ons deze opdracht gaf.

Wordt het oude Nederland terecht geroemd als een bakermat der vrijheid; als een toevluchtsoord voor Ballingen; het Nederland onzer dagen heeft zich ook hierin zijner Vaderen waardig betoond door wat het aan ons gedaan heeft in onzen ongelijken strijd voor Vrijheid en Recht.

Gods zegen zij ook met en over Uw Land en Volk!

Met hoogachtende groete.

Uw dw. dnrn.,

Nijlstroom, 15 Juli 1904. Ds. J. A. VAN ROOY.
Potchefstroom, 11 Juli 1904. Dr. J. D. DU TOIT.

Te Huis voor Weezen in Zuid-Afrika.

De heer POUTSMA, van wiens inrichting voor weezen „Arbeid adelt" bij Witzieshoek, district Harrismith. ons vorig verslag een en ander mededeelde, is in het afgeloopen jaar naar Holland gekomen om verderen steun voor zijn weeshuis te zoeken. Zoowel de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas als het Christ. Nationaal Boeren-comité als ook onze Vereeniging interesseerden zich voor deze zaak en het resultaat van velerlei besprekingen was dat de Heer POUTSMA weder naar Afrika vertrok met de toezegging dat de drie genoemde vereenigingen de noodige gelden te zijner beschikking zouden stellen om de zaak een viertal maanden drijvende te houden. In dien tijd zou door eene door het Bijstandsfonds te Pretoria te benoemen Commissie een grondig onderzoek naar de levensvatbaarheid van „Arbeid adelt" worden ingesteld en van het rap-

port van die Commissie zou afhangen of àl dan niet verderen steun verleend zou worden. Bereidwillig nam deze Commissie de taak op zich, doch het doet ons leed voor den Heer POUTSMA dat besloten moest worden geen verdere hulp te verleenen.

Vee-uitvoer naar Zuid-Afrika.

De opbrengst van de eerste veezending naar Zuid-Afrika werd aan het Nederlandsch Landbouw-Comité afgedragen waardoor dit opnieuw in de gelegenheid is gesteld om door de Hoofdcommissie een 90 tal stuks vee te doen aankoopen, hetwelk den 16[en] September j. l. te Vlissingen is ingeladen en na een goede reis circa medio October te Port Elisabeth is aangekomen. Over de opbrengst van het vee bij den verkoop aldaar kan de commissie ook ditmaal tevreden zijn.

Ook voor deze zending werd door het Oorlogsfonds van onze Vereeniging een subsidie van *f* 5000.— in de hooge transportkosten verleend.

Wetenschappelijke Landbouw-Veeteelt.

In ons vorig Jaarverslag vermeldden wij reeds de besprekingen met het Nederlandsch Landbouw-Comité betreffende het uitzenden van iemand naar Zuid-Afrika, die zich op de hoogte zou stellen van de landbouwtoestanden aldaar, om na kennisneming daarvan een rapport te kunnen uitbrengen. Het gevolg is geweest dat het Nederlandsch Landbouw-Comité daarover eene briefwisseling heeft gevoerd met de heeren WESSELS, BOTHA, WOLMARANS en DE WET.

Zoowel de financiëele bezwaren als de moeilijkheid van het kiezen van een daartoe bij uitstek geschikt persoon hebben genoemd Bestuur echter van dit voornemen moeten doen afzien, althans voorloopig, te meer daar reeds vele Nederlanders naar Zuid-Afrika vertrokken zijn, met welke het Bureau van het Landbouw-Comité in verbinding staat en van wie men langzamerhand de gewenschte

inlichtingen kan verkrijgen. Verder zijn de hierboven genoemde heeren in Zuid-Afrika bezig met het organiseeren van een groote Landbouwmaatschappij, door welke zij zich o. a voorstellen dat ook voeling zal gehouden worden met den Landbouw hier te lande, terwijl het Bureau van het Nederlandsch Landbouw-Comité eveneens in voortdurende correspondentie met deze leiders blijft.

Consulaire Vertegenwoordiging van Nederland in Zuid-Afrika.

In de Algemeene Vergadering van Mei 1904 deelde de Voorzitter mede dat bij verschillende leden van het Hoofdbestuur ernstige bezwaren bestonden tegen het ontwerp van Wet betreffende de Consulaire Vertegenwoordiging van Nederland in Zuid-Afrika. — Deze bezwaren werden belichaamd in het volgende adres aan:

De Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De *Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging* neemt de vrijheid zich te wenden tot Uwe Hooge Vergadering met het eerbiedig verzoek om het Ontwerp van Wet betreffende de reorganisatie der Nederlandsche Consulaire Vertegenwoordiging in Zuid-Afrika, als door de Regeering wordt voorgesteld, niet aan te nemen.

Zij is beslist van meening, dat de bestaande regeling verre te verkiezen is boven de thans voorgestelde, mits slechts zonder uitstel de geschikte personen ter vervulling van de verschillende vacatures worden aangewezen.

Krachtens de bestaande regeling was te Kaapstad gevestigd een bezoldigd Consul-Generaal evenals te Pretoria; in Johannesburg, in den gewezen Oranje Vrijstaat en verschillende kustplaatsen waren honoraire Consuls of Vice-Consuls aangesteld.

Het Ontwerp stelt voor de vestiging van een bezoldigd Consulaat-Generaal in Johannesburg en de aanstelling van bezoldigde Vice-Consuls in Kaapstad en Pretoria.

De voorgestelde wijziging brengt een verhooging der uitgaven mede van *f* 20,000.—, grootendeels tengevolge van de voor een Consul-Generaal te Johannesburg noodzakelijk geachte bezoldiging (voor jaarwedde en kantoorhuur) van *f* 30,000.—; door die verhooging wordt uitsluitend verkregen de vermeerdering van het consulaire corps in Zuid-Afrika met één ondergeschikten ambtenaar.

terwijl Kaapstad van een Consulaat-Generaal wordt teruggebracht tot een Vice-Consulaat.

Ondergeteekende is van oordeel, dat verhooging der begrooting met ƒ 20,000.— veel nuttiger zou zijn besteed, indien behalve Consuls-Generaal te Kaapstad en te Pretoria, aangesteld op dezelfde salarissen als deze ambtenaren thans genieten, bezoldigde consulaire ambtenaren werden geplaatst in Johannesburg en Bloemfontein.

Bij de schepping van een bezoldigd Consulaat-Generaal in Kaapstad werd in de Memorie van Toelichting indertijd het volgende aangevoerd:

„Alle geraadpleegde personen en vereenigingen zijn van oordeel, „dat de reeds bloeiende Kaapkolonie een nog veel grootere toe„komst tegemoet gaat en dat van dien vooruitgang daarom des te „eerder partij zou zijn te trekken voor den Nederlandschen handel, „omdat de Nederlandsche taal bijna algemeen in de Kolonie ver„staan wordt en door een groot deel der bevolking gesproken en „geschreven. Een bekwaam en ijverig Consul, zoo meenen zij, die „zich geheel aan zijn taak zou kunnen wijden, zou er zeer veel „kunnen doen in het belang onzer handelaren en industrieelen, „ook door in de Kaapkolonie meer en juiste begrippen omtrent „Nederland, dat door stamverwantschap met de Kolonie zoo nauw „verbonden is, te verbreiden."

Dit betoog is thans in niet mindere mate van kracht dan toen. De politieke gebeurtenissen van de laatste jaren in Zuid-Afrika hebben bij de Afrikaanders, en niet het minst in de Kaapkolonie, het vaak sluimerende gevoel van verwantschap tot het oude moederland gewekt of verlevendigd. Persoonlijke betrekkingen van vele Kaapkolonisten tot Nederlanders zijn gedurende die jaren aangeknoopt. De stamverwanten hebben elkander beter leeren kennen en waardeeren. Van die voor Nederland gunstige omstandigheden, ook in het belang van onze economische belangen, partij te trekken, moet de taak zijn van de consulaire vertegenwoordiging, die, meer dan tot dusverre, dient te trachten door rondreizen in de Kolonie en persoonlijk onderzoek, met personen in aanraking te komen en plaatselijke toestanden te leeren kennen.

Thans Kaapstad van een Consulaat-Generaal te degradeeren tot een Vice-Consulaat zou op de oude bevolking een uiterst ongunstigen indruk maken, haar zeer ontstemmen en de taak voor den ambtenaar zeer verzwaren. Reeds het denkbeeld heeft, zooals bekend is, sterke afkeuring ontmoet.

Één Consul-Generaal voor geheel Zuid-Afrika schijnt niet ver-

kieselijk wegens de groote belangen, die ons land in Zuid-Afrika heeft, de uiteenloopende verhoudingen in de Kaapkolonie en in de voormalige republieken zoowel op politiek als op economisch gebied en de enorme uitgestrektheid van het terrein. Johannesburg en Pretoria liggen ongeveer 48 uren sporens van Kaapstad en alleen reeds daarom zal de consulaire ambtenaar in laatstgenoemde plaats zelfstandig moeten kunnen optreden. Bovendien mag men in dit verband Zuid-Afrika nauwelijks als één geheel beschouwen. De Kaapkolonie heeft zelf-bestuur, de voormalige republieken zijn kroonkolonies.

Ten slotte meent ondergeteekende te mogen wijzen op het feit, dat de meeste Europeesche mogendheden een Consul-Generaal hebben in Kaapstad en het aan Nederland, met zijn scheepvaart en andere belangen, allerminst zou passen daar met een ambtenaar van minderen rang te volstaan.

Naast historische en economische redenen pleit ook dit naar het oordeel van ondergeteekende tegen de degradatie van Kaapstad tot een Vice-Consulaat.

De verplaatsing van het Consulaat-Generaal van Pretoria naar Johannesburg acht ondergeteekende niet wenschelijk.

Zeker is Johannesburg het belangrijkste economische centrum in Zuid-Afrika en Lord MILNER, de Hooge Commissaris is er gevestigd.

Doch de Hooge Commissaris is niet gebonden aan deze plaats en onze Consuls komen ambtelijk minder in aanraking met den Hoogen Commissaris dan met de Gouverneurs, die zetelen in Pretoria, Bloemfontein, Kaapstad en Pieter-Maritzburg.

De Nederlandsche economische betrekkingen met Transvaal hebben in Johannesburg veel minder beteekenis dan in Pretoria. Waar nu de consulaire taak niet alleen bestaat in het aanknoopen van nieuwe betrekkingen maar ten minste evenzeer in het beschermen der bestaande, daar is het wenschelijk in Pretoria het Consulaat-Generaal te behouden.

Pretoria is het vereenigingspunt der oorspronkelijke en Hollandsch sprekende bevolking van Transvaal, met welke ons land in nauwer betrekking staat en meer handels- en andere connecties heeft dan met het later ingekomen vreemde element waarvan Johannesburg de hoofdzetel is. Er is dus voor ons land eene onmiddellijke aanleiding om den zetel van het hoofd der consulaire vertegenwoordiging in Pretoria te houden; voor andere mogendheden bestaat deze aanleiding niet. Zij zullen vooral aanknooping

zoeken met het hierbovengenoemde element, waaraan zij verwant zijn, dat tevens geinteresseerd is bij de mijnindustrie. Het zou dus niet te verwonderen zijn indien andere mogendheden hunne Consuls-Generaal naar Johannesburg overplaatsen. Zouden allen daartoe overgaan, misschien zou dan ons land hun voorbeeld moeten volgen. Redenen om in deze vóór te gaan schijnen voor Nederland niet te bestaan.

Slechts ter loops wenscht ondergeteekende er op te wijzen, dat het dure Johannesburg geen gewenschte zetel is voor het hoofd der consulaire vertegenwoordiging en dat, volgens betrouwbare informaties de Transvaalsche Regeering naar aanleiding van de verhoudingen te Johannesburg, ernstig overweegt de enkele departementen van bestuur, die naar Johannesburg waren overgebracht wederom naar Pretoria terug te brengen.

Voor een Consul-Generaal te Johannesburg moet noodzakelijk het salaris aanzienlijk hooger worden gesteld dan te Pretoria, waar een bezoldiging van ongeveer ƒ 15.000.— voldoende is.

Meent ondergeteekende, dat Johannesburg niet in aanmerking mag komen als hoofdzetel van de consulaire vertegenwoordiging, tevens is zij van oordeel, dat het dringend noodig is om voor die plaats onverwijld een *bezoldigd* Consul of Vice-Consul aan te stellen.

Johannesburg is een der meest bevolkte plaatsen van Zuid-Afrika, het centrum van de zich voortdurend meer ontwikkelende goud-industrie en hoewel ons land daarbij weinig is geinteresseerd en nauwelijks verwacht mag worden dat dit onder de gewijzigde omstandigheden veranderen zal, toch kan in Johannesburg een toekomst liggen voor onzen handel en andere belangen. Het opsporen dier kansen worde toevertrouwd aan een ijverig, kundig Consul of Vice-Consul, die over al zijn tijd kan beschikken, iemand die zich gemakkelijk kan verplaats n en zich vrijer kan bewegen dan een Consul-Generaal.

Bloemfontein, de hoofdplaats der Oranje Rivier-Kolonie, dient de zetel te worden van een bezoldigd Consul of Vice-Consul, niet het minst omdat een geschikt honorair Consul daar bezwaarlijk te vinden is.

De boerenbevolking dezer kolonie voor verreweg het grootste gedeelte van Hollandschen oorsprong en Hollandsch sprekende, is door de gebeurtenissen van de laatste jaren meer met Nederlanders in aanraking gekomen. Groote rijkdommen in één hand worden er niet aangetroffen maar de welvaart is er over het alge-

meen groot, misschien zelfs grooter dan in Transvaal. Hier ligt een veld voor Nederlandsche werkzaamheid op allerlei gebied, dat nog bijna onontgonnen is. Andere mogendheden hebben er geen bezoldigde Consuls en wij zouden er dus den voorsprong hebben, hetgeen in overeenstemming zou zijn met de afstamming en taal van bij verre de meerderheid der bevolking dezer kolonie.

Het zal niet noodig zijn voor dezen ambtenaar een groot bedrag op de begrooting te brengen.

Ten slotte wijst ondergeteekende op de in belang toenemende beteekenis, welke LOURENÇO MARQUES krijgt als invoerhaven voor Transvaal. Met het oog hierop schijnt het noodzakelijk de provincie Mozambique, waarin deze plaats is gelegen, toe te voegen aan het ambtsgebied van den Consul-Generaal in Transvaal.

Wegens de betere verbinding worde ook Natal liefst onder het ressort van dezen ambtenaar gebracht.

Mochten voor LOURENÇO MARQUES en DURBAN geen geschikte honoraire consulaire vertegenwoordigers te vinden zijn, dan verdient de aanstelling van bezoldigde consulaire ambtenaren in deze plaatsen ernstige overweging.

Resumeerende, verzoekt ondergeteekende Uwe Hooge Vergadering:

1⁰. zich met het voorstel betreffende de reorganisatie van de Nederlandsche Consulaire Vertegenwoordiging in Zuid-Afrika, zooals het daar ligt, niet te vereenigen;

2⁰. bij de Regeering aan te dringen op onverwijlde voorziening in de bestaande vacatures;

3⁰. te bevorderen de oprichting van bezoldigde consulaire posten te Johannesburg en te Bloemfontein en, indien noodig eveneens te Lou enço Marques en te Durban;

4⁰. de wenschelijkheid uit te spreken, dat èn de provincie Mozambique èn de kolonie Natal worden gebracht onder het ressort van het Consulaat-Generaal in Transvaal.

't Welk doende,

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

(*w. g.*) G. A. A. MIDDELBERG.

Amsterdam, 9 Augustus 1904. *Voorzitter*

(*w. g.*) PAUL DEN TEX,

Secretaris,

De in ons vorig jaarverslag vermelde inzameling ten bate van het Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika had een bevredigend succes. Tot 1 Mei 1905 is ingekomen een bedrag van ƒ 67,533.22½ waarvan ƒ 30.000.— volgens een hierna te vermelden regeling, getroffen met de Heeren KRITZINGER en VAN HEERDEN, speciaal bestemd is voor het nationaal onderwijs in den voormaligen Oranje-Vrijstaat.

Nationaal onderwijs in Zuid-Afrika.

Het is de bedoeling ook van de overige gelden een belangrijk deel voor de Oranje Rivier Kolonie af te zonderen, doch eene beslissing is daaromtrent nog niet genomen.

Ongetwijfeld zal de ontwikkeling der gebeurtenissen van den jongsten tijd op onderwijsgebied in die kolonie van invloed zijn op de beslissing van het Hoofdbestuur.

Nu sedert eenigen tijd tot de hoofdwerkzaamheden onzer Vereeniging behoort het streven naar het behoud van de Taal in Zuid-Afrika, en het van af 1890 bestaande Schoolfonds daardoor meer op den voorgrond is getreden, achten wij het nuttig in ons jaarverslag op te nemen de volgende mededeeling omtrent „het Fonds ten behoeve van het Hollandsch Onderwijs in Zuid-Afrika" over 1904.

Dit Fonds, gesticht in 1890, meer bekend onder den naam van „*het Schoolfonds*" wordt bestuurd door de Heeren Mr. W. BARON RÖELL, Voorzitter, Jhr. Mr. FRANK K. VAN LENNEP, Mr. J. P. MOLTZER, W. HOVY, A. D. DE MAREZ OYENS, Ds. W. H. GISPEN, H. J. EMOUS, Dr. N. MANSVELT en Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN

Schoolfonds.

Het Bestuur ging in 1904 voort met het onderhouden der correspondentie met de onderwijzers die vóór den oorlog door bemiddeling van het Fonds naar Zuid-Afrika waren uitgegaan. In 1899 was hun aantal tot bijna 200 geklommen, en velen hunner zijn thans nog in het belang van het Hollandsch onderwijs werkzaam.

In voortdurende samenwerking met de Hoofdcommissie voor Christelijk Nationaal Onderwijs te Pretoria heeft het Fonds krachtig bijgedragen tot de oprichting en instandhouding van de ruim 200 Christelijk Nationale Scholen in Transvaal. Voorts steunde het zoowel in Natal als in Trans-Oranje en Kaapkolonie het opkomende

vrije schoolwezen in overleg met plaatselijke Commissiën of hoofden van scholen. Het had dit niet kunnen doen zonder de medewerking van het Bestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging en van het Christelijk Nationaal Boeren-Comité, die in het Schoolfonds het geschikte orgaan zagen om het nationale onderwijs te schragen, en door wie het meer dan eens werd aangewezen voor het in ontvangst nemen van belangrijke giften van vermogende vrienden, die overtuigd waren, dat onder de tegenwoordige omstandigheden geen hulp zoo deugdelijk en doeltreffend mocht worden geacht als de steun van het onderwijs.

Behalve uit de vroeger aan het Fonds toevertrouwde kapitalen en de gekweekte rente daarvan, bestonden de middelen uit rechtstreeks aan het Bestuur gezonden giften, die aan de gevers werden verantwoord, terwijl van openbare inzamelingen in 't einde van 1903 en in 't begin van 1904 werden ontvangen de gelden die aan het generale Boerenfonds met speciale bestemming voor het onderwijs werden geschonken, zijnde *f* 27,069.98 uit Amsterdam en *f* 6,709.27 uit den Haag. Nog werd ontvangen van de Vereeniging Zuid-Afrika te Steenwijk *f* 75.—, van de afdeeling Rheden-Roozendaal der Ned. Zuid-Afr. Vereeniging *f* 31.— en van het Bestuur der vroegere Hollandsche School te Waterval-Boven Z. A. R. het kassaldo à *f* 485.—. Voorts kwamen nog in eenige aflossingstermijnen van in vroegere jaren met voorschot van het Fonds naar Zuid-Afrika vertrokken Nederlandsche onderwijzers.

Door een en ander was het Bestuur in staat in 1904 een bedrag van *f* 181,048.47 naar Zuid-Afrika over te maken.

Het zal wel onnoodig zijn, er op te wijzen, dat zelfs, al blijven de giften nog vloeien, het niet lang meer mogelijk zal zijn, het onderwijs op dezen voet te blijven steunen. Het Bestuur meent er echter op te mogen rekenen, dat zij, die tot dusverre mildelijk gaven, hunne hand nog niet zullen terugtrekken en dat men meer en meer tot het besef zal komen, dat Nederland door de taalgemeenschap het eenig aangewezen land is dat zich voor de instandhouding van die taal op Afrikaanschen bodem groote opofferingen kan getroosten. Bovendien vertrouwt het Bestuur, dat in de Christelijk-Nationale scholen in Transvaal en elders in Z.-Afrika langzamerhand de schoolgelden zullen toenemen. Reeds nu vormen deze het grootste deel der middelen, waarover de schoolcommissiën beschikken; ook mag verwacht worden, dat bij het toenemen van de financieele draagkracht der bevolking, die door den oorlog zoo sterk had geleden, deze eerlang zelve het onderwijs zal kunnen bekostigen of althans de eenmaal gestichte

scholen zal weten in stand te houden, totdat door een gewijzigde onderwijsregeling van staatswege aan het Hollandsch op de scholen voldoende rechten zullen worden toegekend.

Deze overwegingen ook gaven het Bestuur vrijmoedigheid niet al te angstvallig het kapitaal der Stichting te ontzien, waar tijdelijk krachtiger steun noodig bleek dan uit de inkomsten kon worden bestreden.

Nog moet worden vermeld, dat het Bestuur in onafgebroken briefwisseling met verschillende voormannen aandrong op eene centrale organisatie van het nationaal onderwijs in den voormaligen Oranje-Vrijstaat. Tot dusverre konden slechts enkele op zichzelf staande vrije scholen rechtstreeks worden geholpen, terwijl het toch voor een oordeelkundige verdeeling der gelden zoo beslist noodig is, dat eene plaatselijke organisatie zich met die zorg belast. In den loop van 1904 nam de Synode der Ned. Geref. Kerk deze zaak krachtig ter hand, zoodat nu althans in Trans-Oranje een lichaam bestaat, waarmede overleg kan worden gepleegd over de beste wijze om de onderwijsbelangen te dienen.

De door de Synodale Commissie naar Europa afgevaardigde Heeren Ds. P. S. van Heerden en generaal P. H. Kritzinger, brachten een nauwere aanraking tot stand tusschen de verschillende Besturen der Nederlandsche organisatiën eenerzijds en de leiders der onderwijsbeweging in Trans-Oranje anderzijds. Het Schoolfonds schijnt het aangewezen lichaam te zullen worden om dezen band te onderhouden en zoo mogelijk te versterken. Een propagandareis, door genoemde Heeren ondernomen, met het doel giften voor het onderwijs in te zamelen, werd door introductie en aanbeveling van de Nederl. Zuid-Afrik. Vereeniging, het Alg. Nederlandsch Verbond en het Christelijk Nationaal Boeren-Comité in overleg met het Bestuur van het Schoolfonds, ondersteund. Het door hun optreden in Nederland ingezamelde bedrag van ƒ 30,000.— dat bij den Penningmeester der Nederl. Zuid Afrikaansche Vereeniging werd gestort, werd hun bij hun vertrek naar Zuid-Afrika in een wissel ter hand gesteld onder belofte van meer hulp, indien zij het Schoolfonds van de nooden van het nationaal onderwijs in Trans-Oranje op de hoogte houden en daarbij blijkt, dat ook daar met vrucht kan worden gewerkt. Bedongen werd, dat ook de niet-kerkelijke nationale scholen met de uit Nederland ontvangen gelden zouden worden gesteund. Reeds nu kan worden medegedeeld, dat op grond van inmiddels uit Trans-Oranje ingekomen berichten door het Bestuur toezegging is gedaan voor een belangrijken maandelijkschen steun aan de onderwijsorganisatie aldaar, zoodra deze ten genoegen van het Bestuur zal zijn tot stand gebracht.

Naschrift. Sedert het opstellen van deze mededeeling zijn berichten ontvangen die van een nieuwe regeling van Staatswege van het onderwijs in Trans-Oranje melding maken, waardoor de reeds verleende en nog toegezegde steun overbodig zou worden. Nadere bevestiging en opheldering moeten worden afgewacht, doch inmiddels zijn maatregelen genomen om den bovenvermelden wissel niet uit te betalen.

Onderwijs in den voormaligen Vrijstaat.

Door de synodale Commissie van de Nederl. Gereformeerde Kerk in de Oranje-Rivier-Kolonie werden de heeren Ds. P. S. Van Heerden en Generaal P. H. Kritzinger naar Europa afgevaardigd om hulp en steun te zoeken voor het nationaal onderwijs in hun land.

Bij hunne aankomst alhier wendden genoemde heeren zich aanstonds tot ons om raad bij het volvoeren hunner zending.

In eene bijeenkomst van vertegenwoordigers van ons Hoofdbestuur, het Christelijk Nationaal Boeren-Comité, de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas en het Schoolfonds werd door hen uitvoerig uiteengezet, welke behoeften op onderwijsgebied in Trans-oranje bestonden en hoe de Synode zich voorstelde, daarin te voorzien. In den voormaligen Oranje-Vrijstaat waren de verwoestingen door den oorlog grooter dan in eenig ander deel van Zuid-Afrika, terwijl door mis-oogsten de bevolking geene gelegenheid had gehad de verloren welvaart te herwinnen. Daarom kon men in het land zelf slechts weinig doen voor het onderwijs en was men genoodzaakt elders hulp te zoeken.

Wij deelden den Heeren mede, dat hun streven de volle sympathie onzer verschillende corporaties had vooral omdat het verlangen naar vrije nationale scholen op particulier initiatief gesticht in Trans-Oranje een nieuw en zeer verblijdend feit was en gaven hun kennis van de inzameling van gelden ten bate van het nationaal onderwijs in Zuid-Afrika die tot dusverre ± *f* 30,000.— had opgebracht, over welk bedrag nog niet was beschikt,

en gaven hun te verstaan dat daarvan zeker een belangrijk deel aan de scholen in Trans-Oranje ten goede komen zou.

Onder deze omstandigheden ging het echter niet aan eene nieuwe collecte op touw te zetten voor hetzelfde doel, maar aangezien de eerste nog geopend was, was het niet uitgesloten dat de komst der Heeren en hunne persoonlijke bemoeiïngen er toe leidden, dat de aandacht opnieuw gevestigd werd op deze gelegenheid om het nationaal onderwijs in Zuid-Afrika te steunen, en dat zij, die nog niet hunne gaven geofferd hadden, daartoe werden opgewekt.

Wij besloten daarom de zending der Vrijstaatsche Heeren te ondersteunen. Wij kwamen verder met Ds. VAN HEERDEN en Generaal KRITZINGER overeen, dat alles wat als gevolg van hun optreden voor het doel mocht inkomen of door hen zou worden ingezameld, gesteld zou worden in handen van het Hoofdbestuur onzer Vereeniging, hetwelk door tusschenkomst van het Schoolfonds de gelden rechtstreeks zou overmaken aan de Synodale Commissie, uitsluitend voor de Christelijk-nationale scholen in Trans-Oranje, zonder onderscheid, onder verplichting harerzijds van volledige verantwoording aan het Schoolfonds van het beheer en het gebruik dezer gelden.

Gesteund door verschillende adviezen van onze afdeelingsbesturen en niet het minst door de krachtige hulp van den Heer F. A. HOEFER te Hattem (te wiens huize de Heeren hun intrek namen), hebben Ds. VAN HEERDEN en Generaal KRITZINGER een groot aantal lezingen in ons land gehouden en niet onbelangrijke sommen voor het onderwijs in Trans-Oranje verzameld. Ook werd later een reis door België, Zwitserland en Duitschland ondernomen en in Maart 1905 verlieten onze gasten ons, zéér voldaan met het resultaat hunner pogingen, gelijk ook blijkt uit de volgende dankbetuiging die in de bladen werd opgenomen:

Bij het verlaten van den Nederlandschen grond, om terug te keeren naar Zuid-Afrika, gevoelen ondergeteekenden zich gedrongen en verplicht, om het Nederlandsche volk in 't algemeen en meer bij name de Nederl. Zuid-Afrik. Vereeniging, de Vereeniging Het Christelijk Nationaal Boeren-Comité, Het Nederl. Verbond voor Zuid-Afrika, de Ned. Zuid-Afr. Jongelieden Bond, zoomede de verschillende afdeelingen en afdeelingsbesturen, van die vereenigingen uitgaande, *hartelijk* dank te betuigen voor den moreelen en financieëlen steun, gedurende hun verblijf hier te lande ondervonden.

Veel, zeer veel, heeft het Nederlandsche volk ten offer gebracht voor de instandhouding van het Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika en met dankbare erkentenis, ook namens het volk van Zuid-Afrika, zullen we steeds daaraan gedenken en de hoop levendig houden, dat Nederland eenmaal, mocht het zijn spoedig, de vruchten moge zien van zijnen arbeid in dezen.

Allen vrienden voorts een hartelijk vaarwel toeroepende, noemen wij ons uwe vrienden en broeders.

Ds. P. S. VAN HEERDEN.
Gen. P. H. KRITZINGER.

Amsterdam, 16 Maart 1905.

Slechts eenige dagen na het vertrek van Ds. VAN HEERDEN, die de in Europa ingezamelde gelden in een wissel met zich voerde en de belofte ontvangen had dat ook verder steun aan het onderwijs in Trans-Oranje zou gegeven worden, bereikte ons het bericht dat de voormannen in den voormaligen Vrijstaat met de Regeering een overeenkomst gemaakt hadden waarbij de zorg voor het onderwijs geheel in handen der Regeering kwam.

Onder die omstandigheden, en in afwachting van nadere berichten daaromtrent, heeft het Hoofdbestuur Ds. VAN HEERDEN telegrafisch uitgenoodigd den wissel voorloopig niet te incasseeren.

President Kruger.

Op den 14den Juli 1904, om 3 uur 's morgens, overleed te Clarens in Zwitserland, ver van zijn dierbaar Vaderland STEPHANES JOHANNES PAULUS KRUGER, geboren in het district Colesberg, Kaapkolonie, den 10den October 1825.

Bij de vele blijken van belangstelling en oprechte

deelneming bleef onze Vereeniging niet achter en richtte een schrijven tot de familie en toen later het stoffelijk overschot naar Nederland werd gebracht om tijdelijk te rusten op de begraafplaats Eik en Duinen te 's Gravenhage, waren het Hoofdbestuur en talrijke afdeelingsbesturen in den rouwstoet vertegenwoordigd en legden wij een krans op de baar.

Daartoe in staat gesteld door het aanbod van de Heeren Wm. H. Muller & Co kon ons Hoofdbestuur aan de familie van President Kruger aanbieden het stoffelijk overschot van den grooten doode met een speciaal voor dat doel ingericht Nederlandsch Stoomschip naar Zuid-Afrika te voeren. Nadat de familie deze hulde aan den afgestorvene en aan de geheele Afrikaner-Natie dankbaar had aanvaard, richtten wij de volgende circulaire tot het Nederlandsche volk.

Het denkbeeld om het stoffelijk overschot van wijlen President Kruger met een Nederlandschen oorlogsbodem naar Zuid-Afrika terug te voeren is hier te lande met groote ingenomenheid begroet.

Het Hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging heeft daarom gemeend, toen het de zekerheid verkreeg dat dit denkbeeld niet verwezenlijkt zou worden, namens het Nederlandsche volk een afzonderlijk stoomschip voor de uitvaart van president Kruger te moeten beschikbaar stellen, ten einde aldus een passende uiting te geven aan de gevoelens die klaarblijkelijk velen onzer landgenooten vervullen.

De laatste reis van den grooten man, die ver van zijn geboorteland en van zijn geliefd volk is gestorven, zal nu plaats vinden met het Nederlandsche stoomschip „Batavier VI" dat bepaaldelijk voor dit doel wordt ingericht.

Reeds aanstonds verzekerd van den krachtigen steun van eenige edelmoedige vrienden, heeft de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging niet geaarzeld deze veelomvattende taak op hare schouders te nemen, in de volle overtuiging dat zeer velen in den lande zich geroepen zouden gevoelen haar daarbij ter zijde te staan en mede te werken tot een waarlijk geschiedkundige, van zooveel eerbiedige hulde getuigende daad der Nederlandsche natie.

Om zooveel mogelijk een ieder in de gelegenheid te stellen hiervan te doen blijken, zullen alle bijdragen, hoe gering ook, door den Penningmeester van het Hoofdbestuur, (Keizersgracht 389 Amsterdam) en door de Afdeelingsbesturen der vereeniging in ontvangst genomen worden. Bovendien zullen lijsten ter teekening worden neergelegd op nader bekend te maken plaatsen.

Het is de bedoeling, ter herinnering aan deze volksuiting, een oorkunde te doen vervaardigen, vermeldende de namen van allen die daartoe hebben medegewerkt en deze later te deponeeren in het Zuid-Afrikaansche Museum te Dordrecht.

Het Hoofdbestuur
der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Alom in den lande werd aan deze roepstem gehoor gegeven en den 31sten October 1904 werd President KRUGERS stoffelijk overschot onder groote belangstelling van 's Gravenhage naar Rotterdam overgebracht en daar door een twaalftal matrozen van de keur-bemanning in de aan boord van de Batavier VI ingerichte rouwkamer gedragen; de kist gedekt met „de Vierkleur".

Jhr. S. M. S. DE RANITZ kwam nog namens H. M. DE KONINGIN MOEDER aan boord een palmtak op de kist leggen en kort daarop gingen de belangstellenden van boord en vertrok het schip naar zee.

Het was een plechtig gezicht het zwart geschilderde schip met den dierbaren last, de vlaggen half stok, te zien wegstoomen en het Hoofdbestuur spreekt hier gaarne openlijk dank uit aan de reederij van de Batavier VI, de firma W. H. MULLER & Co., te Rotterdam, die het in de allereerste plaats mogelijk maakte dat een Nederlandsch schip President KRUGERS stoffelijk overschot naar Afrika overbracht, maar ook door de inrichting van de rouwkamer en het uiterlijk van schip en bemanning de geheele plechtige overbrenging zoo uitnemend deed slagen.

Behalve de Heer G. A. A. MIDDELBERG werd de reis

medegemaakt door Vice-Admiraal MAC LEOD, Voorzitter van Commissarissen der Reederij, Dr. HEYMAN, lijfarts van den afgestorvene en Dr. LEYDS, die als vriend aan zijnen Staatspresident de laatste eer wilde bewijzen.

Wij behoeven hier niet te vermelden, hoe in Kaapstad de overdracht plaats greep, genoeg zij het mede te deelen hoezeer deze daad van piëteit jegens den afgestorvene door onze stamverwanten werd op prijs gesteld, hetgeen blijkt uit het hier volgende dank-schrijven:

Den WelEdelGestrengen Heer G. A. A. Middelberg,

Voorzitter der Ned. Z. Afr. Ver.

AMSTERDAM.

WelEdelGestr. Heer.

Vóór het stoffelijk overschot van onzen geliefden Staatspresident S. J. P. KRUGER naar zijn laatste rustplaats wordt heengedragen en terwijl duizenden en duizenden van alle deelen van Zuid-Afrika in Pretoria zijn vereenigd om de laatste eer aan den grooten overledene te bewijzen, gevoelen wij ons gedrongen, mede namens het geheele Afrikaner Volk, onze innige gevoelens van groote waardeering uit te spreken aan de Nederlandsche Vereeniging, in deze vertegenwoordigende het Volk van Nederland.

Ons volk heeft jaren van groote verschrikking en armoede moeten doormaken, jaren die ons ondragelijk toeschenen, maar door de groote liefde van onze stamgenooten, daarin voorgegaan door het doorluchtig Vorstenhuis, is die druk in velerlei opzichten zeer verlicht geworden.

Wij hebben het Nederlandsche Volk in veel te danken. En door de laatste daad van sympathie zijn onze oprechte gevoelens van dankbaarheid niet weinig versterkt.

Zéér wordt door onze gansche natie gewaardeerd dat alle deelen van het Nederlandsche Volk hebben willen samenwerken om het lijk van onzen geliefden Staatspresident terug te brengen naar Zuid-Afrika om daar te rusten te midden van zijn volk.

In het bijzonder brengt ons volk zijn dank aan de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging en U als haren Voorzitter voor de eervolle wijze waarop het stoffelijk overschot werd overgebracht.

Mogen wij hiermede den wensch uitspreken dat gij onzen tolk

wilt zijn om onze diepgevoelde dankbaarheid kenbaar te maken aan onze geliefde Stamverwanten.

Wij hebben de eer te zijn, WelEdelGestrenge Heer

Uw dienstwillige dienaren,

HOOFDCOMITÉ.

REGELINGS-COMMISSIE.

President Krugers' Begrafenisdag.

Het Hoofdbestuur was van oordeel dat de dag waarop President KRUGERS overschot aan de aarde zou worden toevertrouwd, hier in Nederland niet onopgemerkt mocht voorbij gaan en verzocht aan de redacties van verschillende bladen aan het hoofd der op 16 December verschijnende nummers het volgende artikel af te drukken:

16 DECEMBER 1904.

Heden wordt het stoffelijk overschot van President KRUGER te Pretoria aan den schoot der aarde toevertrouwd. — Wij weten dat allen en hebben het lang te voren vernomen.

Velen onzer namen met woord of daad deel aan den plechtigen begrafenisstoet, die van Zwitserland naar Oud-Holland en van Oud-Holland, onder Nederlandsche vlag, over zee naar het Zuidelijk halfrond trok en wij allen begeleidden den droeven tocht met onze

gedachten en gebeden. Toch trilt heden in aller harten een snaar van smart niet alleen maar ook een van trots en een van hoop.

Van *smart*, dat een der grootste zonen van den alouden Hollandschen stam, door zijne landgenooten uit hun midden verkoren en hoog verheven, van zijn voetstuk werd gerukt voordat zijn loopbaan was geëindigd en door valsche staatkunde en ruw geweld werd ten val gebracht.

Van *trots*, omdat deze kloeke en groote Afrikaner, wiens hand nooit faalde, wiens moed nimmer wankelde, wiens geloof bergen verzette behoorde tot den Nederlandschen stam, wiens roemrijk verleden balsem giet in de wonden van het heden en een lichtstraal werpt in eene duistere toekomst.

Van *hoop*, omdat KRUGER en zijn volk ons hebben geleerd niet moedeloos te worden bij schijnbaren ondergang, onwrikbaar pal te staan voor eenmaal aanvaarde beginselen, goed en bloed te offeren voor edeler goederen, en uit de puinhoopen van het verleden bouwsteenen te vormen voor eene nieuwe toekomst.

Met ontbloot en gebogen hoofd scharen ook wij ons in lange rijen onder de tienduizenden landgenooten van den grooten doode en staren in het zwijgend graf. — Wij hebben aanspraak op een bescheiden plaats, want ook wij hebben hem gekend, geëerd en bewonderd, toen hij bij herhaling vertoefde in ons midden en blijkbaar nergens liever verwijlde dan in het land dat zijne taal sprak en zijn geloof beleed. — Terwijl wij luisteren naar de woorden van rouw en van troost, tot zijne verslagen landgenooten gericht, en onze gedachten afdwalen naar het rijk verleden, dat langzaam wegzinkt in het graf, is het ons, alsof eene diepe stem daaruit oprijst en tot ons spreekt:

„Wat staat gij en treurt als mannen die geen hoop hebben? „Gaat heen en leert van mij, nimmer te rusten noch te wanhopen, „zoolang het dag is; helpt veeleer, mijn volk met uwe kennis, „met uw geld, met uw goed; arbeidt aan de wedergeboorte uwer „stamverwanten, die een ongeschreven recht verwierven op uw „liefde en eerbied; en uit den afgehouwen tronk zal een rijsken „voortkomen dat eenmaal mijne taak weder opneemt en onder „gunstiger omstandigheden voltooit — gaat in vrede. — Wie gelooven haasten niet". —

Kort voor de Algemeene Vergadering van Mei 1904 verzond de afdeeling Dordrecht de volgende circulaire aan hare zuster-afdeelingen:

Zuid-Afrikaansch Museum te Dordrecht.

Aan de Afdeelingen
van de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

In eene Hoofdbestuursvergadering van de N. Z.-A V. is in den loop van dezen winter eene zaak besproken en zeer de aandacht der e. v. Algemeene Vergadering waardig gekeurd, die daarop in vereenigde vergadering van Hoofdbestuur en Voorzitters der Afdeelingen op nieuw is te berde gebracht.

Zij betreft het veilige voortbestaan van het Zuid-Afrikaansch Museum te Dordrecht.

De Heer HILDE NIJLAND namelijk wil zijne stichting meer vastheid en meer kans op uitbreiding en grootere bekendheid geven, door haar bij notarieele akte geheel vrij over te dragen aan een bestuur, waarvan de kern door hem zelf is aangewezen. Dat bestuur zal zulk eene regeling treffen, als blijken zal in overleg met de hoofden der Hollandsche Afrikaners en hunne vertegenwoordigers in Europa, het bestaan en den bloei van het Museum op de beste wijze te waarborgen. Voor alles zal daarbij gelden de onvoorwaardelijke eisch, dat het Museum wordt beschouwd als te zijn een leengoed van de Hollandsch-Afrikaners, die het voor Z.-A. zullen kunnen opeischen, indien de omstandigheden dat wenschelijk maken, waartoe de verklaring en aanvrage van onwraakbare vertegenwoordigers van het Boerenvolk noodig zullen zijn. De waarborgen voor eene juiste uitvoering van deze bedoeling zullen zoo nauwgezet mogelijk worden gesteld, zoodat de toekomst van het Museum in dit opzicht menschelijkerwijs gesproken, verzekerd zal zijn.

De gemeente Dordrecht heeft aan het Museum een passend gebouw afgestaan. Want dit is eene van de weinige voorwaarden zijnerzijds door den Heer HIDDE NIJLAND gesteld, dat het Museum, behoudens onvoorziene omstandigheden die zijn bestaan of bloei ernstig zouden bedreigen, in Dordrecht zal zijn en blijven gevestigd.

De plaatsing, indeeling en beschrijving van de voorwerpen zal een geheele, omvangrijke en tijdroovende wijziging moeten ondergaan, te meer daar hun aantal zeer is vermeerderd door de uiterst belangrijke verzameling, in eigendom toebehoorende aan Z. H. E. den Voormaligen President der voormalige Z. A. R., en door dezen voor den duur van het Museum daarvoor in bruikleen afgestaan. Vooral een deugdelijke catalogus, die ook buiten het Museum zelf zijn aantrekkelijkheid door uitvoering en geschiedkundige betee-

kenis zal hebben, dient een voorwerp van groote zorg te zijn van het nieuwe bestuur.

Zooals altijd is ook hier de geldkwestie onafscheidelijk van het welslagen. Overtuigd dat het en voor het Museum en voor de N. Z. A. V. van groot belang zal zijn, als beiden tot onderlinge versterking zooveel mogelijk samenwerken voor één doel, komt het bestuur, zooals het thans is gevormd en onder dezen brief is geplaatst, met de vraag tot de Alg. Verg. op 28 Mei è. k. te houden om op de rekening der Vereeniging een vaste post te plaatsen van *f* 600 's jaars, in hoofdzaak ter bestrijding van de onvermijdelijke kosten voor toezicht en onderhoud. Liever dan op welke andere wijze ook, heeft het Bestuur gemeend in deze richting het veilige bestaan van het Museum te moeten zoeken.

Met groote voorzichtigheid zal dan ook telkens de keuze moeten worden gedaan van een nieuw lid, teneinde de zekerheid te hebben dat de belangstelling en de ernst bij het bestuur niet verflauwt. De Heer Hidde Nijland ziet gaarne zoo mogelijk steeds een zijner afstammelingen in het bestuur opgenomen.

De *f* 600 zijn noodzakelijke, telkens weerkeerende, zeker niet te hoog berekende jaarlijksche uitgaven. Hoe en wanneer voor aankoop van nieuwe voorwerpen gelden zullen kunnen worden gevonden, is een andere belangrijke vraag, telkens door het bestuur te overwegen. Wat het van de Vereeniging vraagt dient slechts tot verzekering van de instandhouding van het Museum.

Voor haar steun zou de N. Z. A. V. verkrijgen het vrije toegangsrecht te allen tijde voor hare leden, benevens het recht tot aanwijzing van een lid namens haar in het bestuur.

Het Z. A. Museum is het eenige wat nog rest van de Republieken; het zal moeten worden het middenpunt van alle Boerenvrienden, van welken landaard ook, die geloof behouden in een nieuwe toekomst van Z. A. en een roemrijk verleden in eere willen houden. Het zal zijn de eenige bewaarplaats met historisch recht, van alles wat thans nog verspreid, voor later van onschatbare waarde kan blijken. Het moet worden een rijke bron voor elken toekomstigen geschiedschrijver van Z. A.

Van Uwe Afdeeling wordt met vertrouwen in de e. k. Algemeene Vergadering de steun gevraagd voor het voorstel, als in dit schrijven is aangeduid.

Dr. H. J. DE GRAAF.
Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE.
FRED. ROMPEL.
F. STOOP.
A. C. VOLKER Azn.

Dordrecht, Mei 1904.

Het in deze circulaire vervatte voorstel werd in de Algemeene Vergadering behandeld en voor één jaar een bedrag van *f* 600.— uit de Vereenigingskas beschikbaar gesteld.

Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE werd door het Hoofdbestuur uitgenoodigd als gedelegeerde van de Zuid-Afrikaansche Vereeniging in het bestuur van het Museum zitting te nemen.

Zooals op andere plaatsen uit dit verslag blijkt zal aan het Zuid-Afrikaansche Museum worden aangeboden:

1°. De lijsten van deelnemers aan het Batavier VI. huldeblijk.

2°. Een copie in gips van de in het Rijks Museum geplaatste buste van President STEYN.

Buste President Steijn.

De in ons vorig Jaarverslag vermelde buste van President STEYN, door PIER PANDER in marmer vervaardigd, is in het Rijks Museum geplaatst. Ieder die het kunstwerk zag roemde de goede gelijkenis.

Een tweede exemplaar is, zooals uit het verslag der afdeeling Utrecht blijkt, aan Mevrouw STEYN aangeboden en het oorspronkelijk model in gips zal door onze Vereeniging aan het Dordtsche Museum aangeboden worden.

Boekenzendingen naar Zuid-Afrika.

Evenals in het vorige jaar gaven wij weder eene subsidie van *f* 300.— aan de Boeken-Commissie te Rotterdam en verwezen bij ons inkomende aanvragen naar die Commissie. Alleen voor de Openbare bibliotheek te Bloemfontein en voor de bibliotheek van het Grey-College ter zelfde plaatse, die beiden eene bestelling van een groot aantal boeken bij de firma J. H. DE BUSSY deden, verklaarden wij ons bereid de helft van den factuursprijs voor onze rekening te nemen.

Hollandsch Muziek- en Liederenboek.

Dr. MANSVELT, die zich op een tot hem gekomen verzoek uit Zuid-Afrika met het uitzoeken en afzenden van

geschikte muziekstukken bezig hield, hebben wij eene subsidie in de kosten van aankoop- en verzending gegeven.

Dezelfde heeft ook het in vroegere jaren door onze Vereeniging behandelde onderwerp van een Liederenboek voor Zuid-Afrika weder ter hand genomen en betuiging van algeheele instemming en toezegging van krachtige medewerking ontvangen van de redacteurs van *Ons Land* (Kaapstad), *de Volksstem* (Pretoria), *de Vriend* (Bloemfontein) en *de Afrikaner* (Pieter Maritzburg), terwijl ook uit Nederland en zelfs uit Nederlandsch Oost-Indië betuigingen van sympathie inkwamen.

Leer- en Leesboeken.

Het Hoofdbestuur heeft door aan den uitgever de afname van een zeker aantal exemplaren te garandeeren, de uitgave mogelijk gemaakt van CELLIERS leesboek, dat zeker een zeer gewenschte vermeerdering van de leermiddelen aan Zuid-Afrikaansche scholen zal zijn.

Aan een verzoek van den Heer VAN OORDT te Kaapstad om op gelijke wijze de uitgave van een serie leesboekjes voor Zuid-Afrika te vergemakkelijken, meende het hoofdbestuur slechts in zooverre te kunnen voldoen, dat eerst na het verschijnen van ieder deeltje zal beslist worden of — en zoo ja — hoeveel exemplaren door onze Vereeniging ter verspreiding in Zuid-Afrika zullen worden aangekocht.

Subsidie-Vereeniging „Ons Spreekuur te Stellenbosch".

Aan de Vereeniging „Ons Spreekuur" te Stellenbosch werd door het Hoofdbestuur, voorloopig voor één jaar, eene subsidie gegeven van £ 10.— om de tot stand koming van een eigen bibliotheek met leeszaal te vergemakkelijken.

Subsidie Christelijk Schoolblad.

Toen het Hoofdbestuur vernam dat het Christelijk Schoolblad, waarvan de uitgifte sedert den oorlog was gestaakt, weder zou verschijnen, heeft het op verzoek van de Vereeniging van onderwijzers en onderwijzeressen

in Zuid-Afrika, voorloopig voor één jaar eene subsidie van £ 10.— toegestaan.

Kerkgebouw Johannesburg.

Voor de stichting van een eigen Kerkgebouw te Vrededorp bij Johannesburg, is door onze Vereeniging aan de betrokken commissie uit het Oorlogsfonds een subsidie van £ 100.— verleend.

Stoomvaartlijn naar Zuid-Afrika en Voorkeurtarieven.

Wij verwijzen naar de notulen der Algemeene Vergadering (bijlage 3) voor het resultaat der volgende voorstellen der afdeeling 's Gravenhage, die op den beschrijvingsbrief vermeld waren.

1°. Het Hoofdbestuur stelle zich in betrekking tot de Nederlandsche Stoomvaart-maatschappijen op Nederlandsch-Indië, om te overwegen op welke wijze het loopen van booten op Indië om de Kaap de Goede Hoop kan tot stand worden gebracht.

2°. Het Hoofdbestuur stelle zich in betrekking tot den Afrikaander Bond, om te verkrijgen dat op het programma van dien Bond worde gebracht, het verleenen van voorkeurtarieven aan Nederland, omdat de aan Engeland verleende voorkeurtarieven de verengelsching in Zuid-Afrika anders binnen korten tijd tot een feit zullen maken

Wandborden.

Bij het hoofdbestuur is in het jaar 1904 een voorstel ingekomen om door verspreiding van borden met opschriften, die als versiering aan den wand gehangen konden worden, bij den Afrikaner het nationaliteitsgevoel wakker te houden.

Toen het bleek dat door eene andere Vereeniging een proef in dien geest genomen werd, ging het Hoofdbestuur niet verder op dit voorstel in.

Evenals in het vorig jaar werd wederom eene subsidie verleend aan de „Zuid-Afrikaansche Post", omdat het voortbestaan van dit goed geredigeerd blad door het Hoofdbestuur van het grootste belang wordt geacht, aangezien aldus de belangstelling in Zuid-Afrikaansche zaken hier te lande levendig gehouden wordt. In de groote bladen kan men menigmaal een aan de „Zuid-Afrikaansche Post" ontleend artikel aantreffen en het ware te wenschen dat onze leden — meer nog dan reeds geschiedt — door het nemen van een abonnement van slechts *f* 4.— per jaar, de „Zuid-Afrikaansche Post" steunen en zich zelven wekelijks een aantal bladzijden aangename en interessante lectuur bezorgen. ***Steun Hollandsche Bladen.***

Een geopperd plan om het jaarverslag onzer Vereeniging te doen vervallen en in plaats daarvan aan onze leden een tien- of twaalftal nummers van de „Zuid-Afrikaansche Post" met het voornaamste Vereenigingsnieuws toe te zenden, stuitte op velerlei bezwaren af.

In aansluiting aan het over dit onderwerp in ons vorig jaarverslag gezegde kunnen wij mededeelen dat ook in de Nieuwe Wet op het Hooger Onderwijs, zooals die onlangs door de Tweede Kamer is aangenomen, de belangen van hier studeerende Afrikaners zijn in acht genomen. ***Rechten van Afrikaners bij ons Hooger Onderwijs.***

Met groote vreugde vernam onze Vereeniging de benoeming van den Heer M. DE VILLIERS tot hoogleeraar in het Afrikaansche recht te Leiden.

Zoo is dan eindelijk de leerstoel bezet en dat door een hoogst bekwaam geleerde, die het recht ook uit de praktijk kent. Wij roepen den Heer DE VILLIERS hier openlijk een woord van welkom toe.

Namens het Hoofdbestuur der
Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging,
PAUL DEN TEX, *Secretaris.*

AMSTERDAM, 1 Mei 1905.

BIJLAGE I.

FINANCIEEL OVERZICHT van de

over he

ONTVANGSTEN.

Saldo 1 Januari 1904	*f*	14378 22
Contributies en giften	„	10287 58
Rente van Effecten	„	528 92
„ „ Deposito	„	252 47
Aandeel winst op uitgave Geschiedenisboekje AITTON	„	38 50
LABOUCHERE OYENS & Co's BANK uitgelote pandbrief Holl. Hyp. Bk.	„	1000 —
	f	26485 68

ederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging,

ar 1904.

UITGAVEN.

Algemeene Onkosten.			
kosten Penningmeester	ƒ 295.28		
Id. Secretaris	„ 379.56		
verse onkosten	„ 23.85		
caalhuur	„ 16.50		
onnementen Volksstem	„ 72.—		
iskosten leden Hoofdbestuur	„ 25.45		
H. DE BUSSY, Drukwerken	„ 2163.96		
Abonnement Kindercourant	„ 16.20		
Advertentiën	„ 13.86		
Uitzending boeken	„ 144.50	ƒ 3151	16
gem. Ned. Verbond, bijdrage uitzending boeken en vracht		„ 421	70
Informatie-Bureau.			
laris secretaris D. R. VAN URK	ƒ 500.—		
kosten „	„ 18.55		
H. DE BUSSY, drukwerken	„ 94.39		
Advertentiën	„ 24.98	„ 637	92
orschotbank voor Zuid-Afrika, subsidie £ 50.—		„ 603	75
Studiefonds.			
urzen	ƒ 2880.—		
tkeering rente van kapitaal ƒ 12,000.—	„ 415.—		
drage	„ 2000.—	„ 5295	—
Zuid-Afrikaansche Post, subsidie		„ 4000	—
id-Afrikaansch Museum, subsidie		„ 600	—
id-Afrik. Voorschotkas, bijdrage administratiekosten		„ 235	90
tvaart Pres. KRUGER, bijdrage in de kosten		„ 1015	45
ste Pres. STEYN, bijdrage in de kosten		„ 308	34
rjaardag H. M. de Koningin, bijdrage kosten viering te Pretoria		„ 25	—
ENDENDIJK, lezing		„ 65	05
Effecten.			
BOUCHERE OYENS & Co's BANK, inkoop ƒ 1000 4% Ind. Spr.		„ 1029	81
ldo 31 December 1904		„ 9096	60
		ƒ 26485	68

BIJLAGE II.

STATUTEN

DER

NEDERLANDSCH ZUIDAFRIKAANSCHE VEREENIGING.

ARTIKEL 1.

Er bestaat eene Nederlandsche Vereeniging tot behartiging van de belangen onzer stamverwanten in Zuidafrika, onder den naam „Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging".

Die Vereeniging stelt zich ten doel om, binnen de perken door de internationale rechtsverhoudingen aangewezen, door alle wettige middelen al datgene te doen, wat strekken kan om:

1⁰. de banden met onze stamgenooten in Zuidafrika nauwer toe te halen en in overleg met hen aldaar hulpbronnen voor landbouw, nijverheid, handel en andere stoffelijke belangen te openen en te ontwikkelen of de opening en ontwikkeling daarvan te bevorderen;

2⁰. de publieke opinie zoo ten onzent als in het buitenland over de toestanden in Zuidafrika voor te lichten.

Elk streven om bij wijze van propaganda op de zedelijke of godsdienstige gesteldheid der bevolking dezerzijds invloed uit te oefenen, blijft daarbij uitgesloten

ART. 2.

De hoofdzetel van de Vereeniging is gevestigd te Amsterdam.

ART. 3.

Afdeelingen van ten minste 20 leden kunnen worden opgericht volgens algemeene regelen door de algemeene vergadering vast te stellen. Deze regelen mogen niet strijden met de Statuten der Vereeniging.

Er kan in ééne gemeente meer dan ééne afdeeling bestaan.

Alléén de afdeelingen hebben stem op de algemeene vergadering en wel zóó dat eene afdeeling van 20 tot en met 50 leden 1 stem heeft, van 51 tot en met 100: 2 stemmen, van 101 tot en met 150: 3 stemmen, enz.

ART. 4.

De taak der afdeeling is: onderwerpen, die vallen binnen den werkkring der Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging in onderzoek te nemen; plannen dienaangaande uit te werken, voorstellen daaromtrent te doen aan het hoofdbestuur der Vereeniging, dat deze voorstellen met zijn prae-advies aan de algemeene vergadering onderwerpt; zaken die aan het doel der Vereeniging bevorderlijk zijn behoudens voorafgaande goedkeuring van het hoofdbestuur der Vereeniging tot stand te brengen of aan de tot standkoming daarvan steun te verleenen, belangstelling voor Zuidafrikaansche aangelegenheden op te wekken en gelden daarvoor bijeen te brengen, alles met inachtneming en binnen de grenzen van de statuten der Vereeniging.

Aan afdeelingen kan door de algemeene vergadering worden opgedragen de uitvoering van een zelfstandige taak voor een speciaal doel. Het Hoofdbestuur kan hiertoe voorloopige machtiging geven.

ART. 5.

Leden der Vereeniging zijn zij, die met het in art. 1 omschreven doel instemmen en eene jaarlijksche bijdrage betalen van tenminste *Drie Gulden*.

Het boekjaar der Vereeniging loopt van 1 Januari tot 31 December.

Leden hebben het recht om zoowel op de vergaderingen der afdeeling, waarvan zij deel uitmaken, als op de algemeene vergaderingen aan de beraadslagingen deel te nemen. In de vergaderingen der afdeelingen hebben zij recht te stemmen.

Het staat aan de afdeelingen vrij begunstigers aan te nemen, die eene geringere jaarlijksche bijdrage dan 3 gulden, doch ten minste 1 gulden betalen. Deze hebben het recht de vergadering der afdeeling, waarvan zij deel uitmaken, bij te wonen en aan de beraadslagingen deel te nemen, doch hebben daarin geen stem.

De algemeene vergadering heeft op voordracht van het bestuur de bevoegdheid eereleden te benoemen, die dezelfde rechten hebben als de leden.

Donateurs zijn zij, die minstens 100 gulden in eens in de kas der Vereeniging storten; ook deze hebben gelijke rechten als de leden.

ART. 6.

Het hoofdbestuur der Vereeniging bestaat uit vijftien leden.

ART. 7.

Het bureau van het hoofdbestuur vertegenwoordigt de Vereeniging in en buiten rechten, bestaat uit drie leden en kan zich in zijne

werkzaamheden door zooveel adjunct-secretarissen of adjunct-penningmeesters doen bijstaan, als noodig geacht wordt.

Alle stukken van de Vereeniging uitgaande, inhoudende verbintenis, kwijting of lastgeving moeten door twee leden van het bureau worden geteekend.

ART. 8.

De leden van het hoofdbestuur worden gekozen op de algemeene vergadering. Jaarlijks treedt een derde hunner af, volgens een daartoe te maken rooster. Het hoofdbestuur doet voor elke vacature een aanbeveling, van twee personen en brengt die in den beschrijvingsbrief voor de Algemeene Vergadering ter kennis van de leden.

De aftredenden zijn terstond herkiesbaar.

ART. 9.

De voorzitters der afdeelingen vormen een raad van advies, die door het hoofdbestuur minstens eens in het jaar wordt saamgeroepen. Het voorzitterschap eener afdeeling is onvereenigbaar met het lidmaatschap van het Hoofdbestuur.

ART. 10.

Eens in het jaar wordt eene algemeene vergadering gehouden in de maand Mei en voorts zoo dikwijls, als het hoofdbestuur of tenminste drie afdeelingen zulks wenschelijk achten.

De oproeping tot deze vergadering wordt aan alle leden gezonden ten minste vier weken vóór den datum der vergadering. Behalve de reden der bijeenroeping moet zij bevatten een korte opgave der sedert de laatste vergadering door de afdeelingen aan het hoofdbestuur gedane voorstellen. In de gewone algemeene vergadering wordt verslag uitgebracht over de verrichtingen der Vereeniging gedurende het afgeloopen kalenderjaar en doet het hoofdbestuur rekening en verantwoording. Over deze rekening en verantwoording wordt rapport uitgebracht door eene commissie die daartoe in de vorige Algemeene Vergadering is benoemd.

ART. 11.

Voorstellen van een afdeeling of van leden der Vereeniging, moeten om in de Algemeene Vergadering in behandeling te kunnen komen, vóór 31 Maart schriftelijk bij het hoofdbestuur worden ingediend. Later ingekomen voorstellen kunnen in behandeling genomen worden wanneer twee derde der stemgerechtigden, op de Algemeene Vergadering aanwezig zich daarvoor verklaren.

ART. 12.

Veranderingen in de statuten en in de regelen bedoeld bij art. 3, kunnen niet anders dan op voorstel van het hoofdbestuur, van een der afdeelingen, of van ten minste tien leden der vereeniging, en niet dan met de meerderheid van twee derden der op de algemeene vergadering uitgebrachte stemmen, worden tot stand gebracht.

Geen voorstel tot verandering in de statuten of de regelen bedoeld bij art. 3, wordt in overweging genomen, dat niet ten minste vier weken voor de algemeene vergadering, waarin het zal worden behandeld, tegelijk met de oproeping daartoe, door het hoofdbestuur is bekend gemaakt op de in art. 10 omschreven wijze.

De door de algemeene vergadering aangenomen wijzigingen in de Statuten treden in werking terstond nadat daarop de koninklijke goedkeuring is verkregen.

De bepaling der laatste zinsnede van art. 1 is voor geene verandering vatbaar.

ART. 13.

De Vereeniging wordt aangegaan voor den tijd van 29 jaren.

Aldus vastgesteld ter vergadering te Utrecht, gehouden 12 Mei 1881 en gewijzigd ter vergadering te Amsterdam, gehouden 26 Mei 1900.

ALGEMEENE REGELEN bedoeld bij Art. 3 der Statuten van de Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging.

1°. De afdeelingen bestaan uit leden en donateurs (en begunstigers).

2°. Het bestuur van iedere afdeeling wordt door de leden en donateurs der Vereeniging die tot de afdeeling behooren in vergadering gekozen en bestaat uit een voorzitter, een secretaris, een penningmeester en minstens 2 leden. Voorschriften omtrent het beurtelings aftreden en de voorziening in de opengevallen bestuursplaatsen, worden door de afdeeling gesteld.

3° Het afdeelingsbestuur verstrekt aan het hoofdbestuur der Vereeniging zooveel mogelijk inlichtingen omtrent onderwerpen, waarvoor het hoofdbestuur inlichtingen noodig acht en houdt het hoofdbestuur op de hoogte van wat er in de afdeeling omgaat. Het

doet in de eerste helft van de maand Maart aan het hoofdbestuur opgave van het getal der leden en de samenstelling van het bestuur der afdeeling en geeft daarbij verslag van hetgeen er gedurende het afgeloopen jaar in de afdeeling is voorgevallen.

4°. Het bestuur van iedere afdeeling roept de leden vóór ultimo Februari tot een vergadering bijeen en verder zoo dikwijls het dit noodig vindt of daartoe door tenminste leden wordt uitgenoodigd.

5°. De penningmeester int de bijdragen en schenkingen der leden, donateurs en begunstigers, die tot zijn afdeeling behooren en doet in de in het vorig artikel bedoelde vergadering rekening en verantwoording van zijn beheer over het vorige boekjaar.

6°. Jaarlijks wordt aan het hoofdbestuur afschrift van de rekening en verantwoording gezonden van den penningmeester van iedere afdeeling en het saldo afgedragen.

7°. De jaarlijksche uitgaven der afdeeling mogen, behoudens goedkeuring van het hoofdbestuur der vereeniging, niet te boven gaan de helft van de door den penningmeester van iedere afdeeling in dat jaar geïnde bedragen der leden en begunstigers die tot zijn afdeeling behooren.

Schenkingen der donateurs worden in hun geheel afgedragen, tenzij daaromtrent een andere regeling is gemaakt.

8°. Het boekjaar der afdeeling loopt van 1 Januari—31 December

9°. Bij ontbinding van afdeelingen vervallen de gelden en bezittingen aan de Vereeniging.

BIJLAGE III.

NOTULEN van de Algemeene Vergadering der *Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging* op Zaterdag 28 Mei 1904 ten twee ure in het gebouw „EENSGEZINDHEID" te Amsterdam.

Aanwezig van het Hoofdbestuur de Heeren G. A. A. MIDDELBERG (Voorzitter), Prof. Mr. J. DE LOUTER, E. J. VAN GORKOM, J. A. WORMSER, Dr. J. TH. DE VISSER, P. R. MEES, Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN, Mr. J. B. LOMAN, Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE, K. F. VAN DEN BERG en PAUL DEN TEX,

en afgevaardigden van de Afdeelingen:

Amsterdam, Rheden/Rozendaal, 's-Gravenhage, Hengelo, Leiden, Nijmegen, Deventer, Rotterdam, Scheveningen, Schiedam, Utrecht, Enschede, Dordrecht, Zwolle en *Apeldoorn*, te zamen 15 afdeelingen, uitbrengende 74 stemmen.

De VOORZITTER opent de vergadering met een woord van welkom tot de aanwezigen en vraagt of iemand op de in het Jaarverslag afgedrukte notulen der Algemeene Vergadering van 28 Mei 1903 eene op- of aanmerking heeft.

Dit blijkt niet het geval te zijn zoodat dus deze notulen, zooals op blz. 81/91 van het Jaarverslag over 1903 afgedrukt, zijn gearresteerd.

De VOORZITTER vraagt of het uitgebrachte Jaarverslag ook tot vragen of opmerkingen aanleiding geeft.

Generaal EGTER VAN WISSEKERKE wijst er op dat op blz. 32 staat:

„Voor den gewezen Oranje-Vrijstaat was dit aanvankelijk „niet noodig, omdat de blikken onzer voorschotnemers niet „naar dien Staat gericht waren en er daar te lande ook op „het gebied van het onderwijs vooreerst niets te doen viel."

Dit nu is volgens spreker onjuist. Verder staat op blz. 57 wèl op wiens initiatief de buste van President STEIJN tot stand kwam, daarentegen niet wie het initiatief nam tot het aan President STEIJN aangeboden huldeblijk.

De VOORZITTER antwoordt op de tweede opmerking dat het een kiesche zaak betreft, die slechts zoo kort mogelijk in het verslag is aangestipt. Wat de eerste aanmerking betreft, de gewraakte zinsnede komt voor in het verslag van de Voorschotkas, dat door die instelling aan het Hoofdbestuur is uitgebracht en in het Jaarverslag der N. Z.-A. V. is opgenomen.

Dr. MANSVELT, Secretaris der Zuid-Afr. Voorschotkas motiveert het geschrevene „dat in den gewezen Oranje Vrijstaat op het gebied van onderwijs vooreerst niets te doen viel.

Generaal EGTER VAN WISSEKERKE ('s Gravenhage) dankt voor de gegeven inlichtingen.

Dr. VAN DAM ('s Gravenhage) is met de gegeven inlichtingen niet tevreden gesteld. De Voorzitter heeft op de eerste vraag van Generaal EGTER gezegd, dat het een zeer kiesche zaak betrof, een feit is dat Dr. MULLER in het voorjaar van 1903 tweemaal zich tot het Hoofdbestuur richtte, zonder antwoord te ontvangen en in Juli vernam dat het Hoofdbestuur de zaak zelf ter hand had genomen.

Wat het onderwijs in de Oranje rivier kolonie betreft, Dr. MULLER heeft vernomen dat er een 20 tot 30 scholen in den voormaligen Vrijstaat zijn, die gesteund dienden te worden. Reeds ruim drie jaar dringt spreker bij het Hoofdbestuur op de belangen van den Vrijstaat aan, zonder succes en spreker vraagt of dat geen schande voor het Hoofdbestuur is!

De Heer EMOUS (Amsterdam) wijst er op dat de zaak van het onderwijs in stilte dient behandeld te worden. Wil Dr. VAN DAM cijfers, hij kan ze noemen; er bestaan voor zoover bij het Schoolfonds bekend, 26 Kerkscholen en 3 Christ.-Nationale scholen. Steun is aangeboden, maar de zaak is nog niet geregeld genoeg. Dr. VAN DAM kan er zeker van zijn dat zoodra een vonk gloeit, het Schoolfonds zal zorgen dat die tot een vuur wordt aangeblazen. Weet Dr. VAN DAM dat er in Bloemfontein £ 12.000.— beschikbaar is?

Dr. MANSVELT (Secr. Voorschotkas) bevestigt elk woord van het door den Heer EMOUS gezegde. Twee van de drie Christ.-Nat. scholen kregen leerkrachten en geld uit Holland.

De Heer DE BRUIJN (Rotterdam) heeft namens zijne afdee-

ling naar den Heer Wessels geschreven en van dien den indruk gekregen dat hulp zeer gewenscht is. Spreker stelt dan ook voor een deel van het gecollecteerde voor dit doel af te zonderen.

Dr. van Dam ('s Gravenhage) heeft met genoegen de mededeelingen van Dr. Mansvelt en den Heer Emous gehoord. Intusschen, als men het antwoord kreeg, dat hulp uit Holland vooreerst niet noodig was, dan heeft men bij de verkeerde personen aangeklopt.

Dr. de Visser (Hoofdbestuur) hoort van Dr. van Dam weder eenige beschuldigingen tegen het Hoofdbestuur: ten eerste „dat de Oranje-rivier- bij de Transvaal-kolonie wordt achtergesteld". Dit is ten hoogste onbillijk.

Ten tweede heeft men „bij verkeerde personen aangeklopt". Dit is evenzeer onjuist, want het Hoofdbestuur is op adviezen van de Heeren Wessels en Fischer afgegaan. Bovendien heeft het Hoofdbestuur de grootste autoriteiten hier te lande op het gebied van den Vrijstaat, zoodra er eene vacature in het Hoofdbestuur kwam als *eerste* op de voordracht geplaatst. Spreker zou willen constateeren dat Dr. van Dam het Hoofdbestuur op ondersteld gronden bestrijdt.

Dr. van Dam ('s Gravenhage) repliceerende, zegt dat hij het Hoofbestuur bestrijdt op het in het Verslag op blz. 32 medegedeelde.

Dr. de Visser (Hoofdbestuur) constateert dat op blz. 32 niet staan woorden uit het verslag der Ned. Zuid-Afr. Vereeniging, maar een deel van het verslag der Zuid-Afr. Voorschotkas, welker bestuur daarvoor verantwoordelijk is.

Dr. van Dam ('s Gravenhage) meent dat het Hoofdbestuur daarvan de verantwoordelijkheid niet van zich af kan schuiven.

De Heer M. Sissingh (Rotterdam) stelt naar aanleiding van het afnemend ledental een propagandamiddel voor, nl. het verspreiden van brochures, periodiek verschijnend en vermeldende wat te doen valt en wat gedaan wordt.

De Heer Verhoeven (Dordrecht) schrijft een deel der ledenvermindering toe aan de nonchalance zijner mede-afdeelingssecretarissen. Uit Dordrecht verhuisden in 1903 een twaalftal leden, wier naam hij, trots opgave aan de secretarissen der

afdeelingen waar zij zich vestigden, *niet* op de ledenlijst terug vindt.

Dr. D. C. Hesseling, (Leiden) brengt namens de Commissie voor het nazien der Rekening en Verantwoording van den Penningmeester voor het afgeloopen jaar, verslag uit over de bevindingen dezer commissie. Op voorstel van den Heer Hesseling betuigt de vergadering door acclamatie hare instemming met de goedkeuring dezer rekening en verantwoording en verleent daardoor décharge aan den Penningmeester onder dankzegging voor het gevoerd beheer.

Een opmerking heeft de Commissie echter te maken n.l. dat het haar opgevallen is dat vele afdeelingen de contributies niet afdragen of § 7 der Algemeene regelen:

„De jaarlijksche uitgaven der afdeeling mogen, behoudens goed- „keuring van het Hoofdbestuur der Vereeniging, niet te boven gaan „de helft van de door den penningmeester van iedere afdeeling in „dat jaar geïnde bedragen der leden en begunstigers die tot zijn „afdeeling behooren".

opvatten dat eenvoudig de helft der geïnde contributies moet worden afgedragen, terwijl toch blijkbaar deze af te dragen helft als *minimum* bedoeld is.

Spreker wenscht ernstig te waarschuwen tegen een dergelijke opvatting, waardoor misschien eenige afdeelingen een sterk kassaldo verkrijgen maar waardoor de Vereeniging verzwakt wordt.

De Heer K. F. van den Berg (penningmeester) is het met deze opmerking geheel eens. Het Hoofdbestuur zal, als een afdeeling voor een bepaald doel eens groote uitgaven heeft, geen bezwaar maken, doch de afdeelingen dienen als regel de kas-saldi geheel in de Vereenigingskas te storten.

Vervolgens gaat de vergadering over tot het benoemen eener nieuwe commissie, die de rekening over het loopende jaar zal nazien.

Hiertoe worden benoemd de heeren:

P. C. van Traa, secr. afd. Rotterdam.
Aug. Kalff Azn., secr. afd. Amsterdam.
Jhr. Mr. N. C. de Gijselaar, penningm. afd. Gorinchem.

en als plaatsvervangende leden de heeren:

Mr. W. A. Baron van Ittersum, penningmeester, afd. 's-Gravenhage.

H. Kok Ankersmit, penningm. Apeldoorn.

F. W. Broek Jr., penningm. Delft.

De Voorzitter doet voorlezing van het volgende schrijven van Dr. G. Bellaar Spruyt, die met Mr. N. G. Pierson, (Mr. K. Zwaardemaker was door ziekte verhinderd) het gevoerde beheer over het Oorlogsfonds controleerde:

Amsterdam, 27 Mei 1904.

Den WelEd. Heer K. F. van den Berg,

Penningmeester van de Ned. Z. A. V.

WelEd. Heeren,

Tot mijn spijt zal ik morgen verhinderd zijn de vergadering van de N. Z. A. V. bij te wonen. Zooals U bekend is, heb ik beloofd, ook namens den heer Mr. N. G. Pierson, verslag uit te brengen van de vergadering van de Commissie tot nazien van de rekening en verantwoording van het „Oorlogsfonds".

Wilt U de vergadering van de N. Z. A. V. mededeelen:

„dat de heer N. G. Pierson en ondergeteekende op 30 April inzage hebben genomen van uw administratie;

„dat wij hier en daar een greep hebben gedaan en stukken en boeken hebben vergeleken:

„dat wij de meest bevredigende antwoorden mochten ontvången op al onze vragen;

„dat wij ons overtuigd hebben van de nauwkeurige wijze van uw boekhouding;

„dat wij niets dan lof hebben voor de nette en accurate wijze, waarop uwe administratie gevoerd is".

Wij stellen dus gaarne de vergadering voor U decharge te verleenen voor het gevoerde beheer, met een woord van grooten lof en dank voor de uitnemende wijze, waarop U de zeer uitgebreide en zeer tijdroovende administratie hebt willen voeren.

De heer Mr. N. G. Pierson heeft in onze vergadering U persoonlijk dank gebracht. Wij stellen er prijs op dien dank in het openbaar te herhalen.

Met de meeste hoogachting

Uw Dnr.

G. BELLAAR SPRUYT.

De VOORZITTER stelt voor over te gaan tot de verkiezing van 6 leden van het Hoofdbestuur, vacatures ontstaan door periodieke aftreding en het bedanken van C. W. GRAAF VAN LIMBURG STIRUM.

De volgende dubbeltallen worden volgens art. 8 der statuten aanbevolen:

Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE, Dordrecht (aftr.)
U. G. SCHILTHUIS, Groningen.

Prof. Mr. J. DE LOUTER, Utrecht, (aftr.)
Mej. Z. PRAK, Apeldoorn.

A. S. VAN REESEMA, Scheveningen, (aftr.)
Ds. O. SCHRIECKE, Enschedé.

J. A. WORMSER, Amsterdam (aftr.)
H. J. E. WENCKEBACH, Heerlen.

P. R. MEES, Rotterdam (aftr.)
Mr. K. ZWAARDEMAKER, Bussum.

Dr. HENDRIK P. N. MULLER, 's Gravenhage.
Dr. N. MANSVELT, Utrecht.

Generaal EGTER VAN WISSEKERKE en J. D. BARON VAN WASSENAAR VAN ROSANDE ('s-Gravenhage) betreuren het dat het Hoofdbestuur twee zulke goede krachten als dr. MULLER en dr. MANSVELT naast elkander stelde. Intusschen bevelen beiden de candidatuur van Dr. H. P. N. MULLER met warmte aan, ten eerste omdat een Vrijstaatsche specialiteit in het Hoofdbestuur zeer gewenscht is en ten tweede omdat het Bureau van de goede diensten van Dr. MANSVELT, die als Secretaris der Z.-A. Voorschotkas steeds te Amsterdam beschikbaar is, toch gebruik kan maken.

De Heer VERHOEVEN (Dordrecht) wenscht een woord van dank te spreken tot de aftredende leden van het Hoofdbestuur, die zich wederom beschikbaar stelden voor eene herkiezing.

Generaal EGTER VAN WISSEKERKE ('s-Gravenhage) is het met den vorigen spreker geheel eens. Is het onbescheiden — vraagt hij echter — om het Hoofdbestuur uit te noodigen mede te deelen of de Heer A. S. VAN REESEMA zich wel herkiesbaar heeft gesteld.

De VOORZITTER ziet dat hier een tipje van een sluier wordt opgelicht en kan mededeelen dat de Heer VAN REESEMA, hoewel hij officieus mededeelde aan een der leden van het Hoofdbestuur, dat hij bereid was voor anderen plaats te maken, tot spreker's vreugde officieel niet bedankt heeft.

Dr. DE VISSER (Hoofdbestuur) is van oordeel dat zoowel Dr. MULLER alsook Dr. MANSVELT een plaats in het Hoofdbestuur verdienen en stelt zijn plaats ter beschikking.

Prof. DE LOUTER (Hoofdbestuur) brengt dank aan den Heer VERHOEVEN voor diens woorden. Met leedwezen hoort hij Dr. DE VISSER's bereidverklaring om af te treden als lid van het Hoofdbestuur. Dr. DE VISSER heeft echter niet bijgewoond de Hoofdbestuurs-vergadering waar de dubbeltallen vastgesteld werden en weet dus niet dat behalve spreker zelf nog vele andere leden van het Hoofdbestuur zich daar bereid verklaarden tot hetgeen Dr. DE VISSER nu hier aanbiedt. Juist omdat wij weten dat Dr. MANSVELT ook al is hij geen lid van het Hoofdbestuur, toch te allen tijde bereid is hét bureau ter zijde te staan, is de voordracht opgemaakt zooals op het beschrijvingsbiljet gedrukt.

Spreker stelt voor Dr. DE VISSER's aanbod niet aan te nemen.

De VOORZITTER herinnert er aan dat art. 8 der statuten ook verbiedt op Dr. DE VISSER's voorstel in te gaan, en stelt voor tot de verkiezing over te gaan.

De uitslag der gehouden stemming is dat uitgebracht werden 74 stemmen en de volstrekte meerderheid dus bedraagt 38. Van deze stemmen verkregen:

Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE	74
Prof. M. J. DE LOUTER	71
A. S. VAN REESEMA	71
J. A. WORMSER	74
P. R. MEES	70
Dr. H. P. N. MULLER	41
Dr. N. MANSVELT	37
Mej. Z. PRAK	3
Ds. O. SCHRIECKE	3

zoodat de zes eerstgenoemden gekozen zijn, die voor zoover

aanwezig zich bereid verklaren de benoeming aan te nemen.

Mr. P. A. N. S. VAN MEURS ('s Gravenhage) brengt ter sprake het op het convocatie-biljet vermelde voorstel:

Het Hoofdbestuur stelle zich in betrekking tot de Nederlandsche Stoomvaart-Maartschappijen op Nederlandsch-Indië, om te overwegen op welke wijze het loopen van booten op Indië om de Kaap de Goede Hoop kan tot stand worden gebracht.

De VOORZITTER zegt dat de zaak eener Nederlandsche Stoomboot verbinding reeds grondig is onderzocht, maar de zaak is afgestuit op de financieele zijde.

De Heer E. J. VAN GORKOM (Hoofdbestuur) ziet afgescheiden van de finantieele zijde der zaak niet het doel van dit voorstel.

De Heer P. R. MEES (Hoofdbestuur) is van oordeel dat, alhoewel het Hoofdbestuur gaarne nieuwe denkbeelden aan de hand gedaan krijgt, het hier geen nieuwe zaak betreft. Het gaat niet aan het Hoofdbestuur een mandaat te verstrekken en er is geen reden waarom de afdeeling 's Gravenhage de zaak niet eerst zelf onderzoekt.

Generaal EGTER VAN WISSEKERKE ('s Gravenhage) deelt mede dat het hier een voorstel betreft dat door den Heer VAN MEURS in de afdeelings-vergadering van 's Gravenhage is ter sprake gebracht en op diens verzoek ter plaatsing op de agenda is gezonden aan het Hoofdbestuur.

De Heer VAN MEURS ('s Gravenhage) acht het Hoofdbestuur beter in staat tot vruchtbaar onderzoek, dan het afdeelingsbestuur. Wat de vraag van den Heer VAN GORKOM betreft. het verwondert hem dat hij hier ter plaatse nog over het nut eener Hollandsche stoomvaartverbinding met Zuid-Afrika moet spreken. Sprekers bedoeling zou zijn een onderzoek in stellen hoe groot het te kort bedragen zou, om dan aan de Regeering een subsidie te vragen.

Mr. J. B. LOMAN (Hoofdbestuur) wijst er op dat indertijd eene subsidie van £ 35.000.— per jaar, die de Transvaalsche regeering zou geven nog niet voldoende was geweest om het tekort te dekken.

Dr. DE VISSER (Hoofdbestuur) zou een uitvoeriger nota opgesteld wenschen te zien door de afdeeling 's Gravenhage.

Baron VAN WASSENAAR VAN ROSANDE ('s Gravenhage), gehoord de discussie, trekt namens zijne afdeeling het voorstel in.

De Heer VAN MEURS ('s Gravenhage) brengt alsnu het 2e voorstel ter sprake. Het Hoofdbestuur stelle zich in betrekking tot den Afrikaander Bond, om te verkrijgen dat op het programma van dien Bond worde gebracht, het verleenen van voorkeurtarieven aan Nederland, omdat de aan Engeland verleende voorkeurtarieven de verengelsching in Zuid-Afrika anders binnen korten tijd tot een feit zullen maken.

De Heer VERHOEVEN (Dordrecht) gelooft nu den tijd niet geschikt voor dit voorstel.

De Heer EMOUS (Amsterdam) acht het een betreden van politiek terrein, hetgeen de statuten verbieden.

Dr. DE VISSER (Hoofdbestuur) adviseert het voorstel te lezen als volgt:

„Het Hoofdbestuur onderzoeke of het gewenscht is zich in betrekking te stellen tot den Afrikaander Bond om" enz.

Mr. J. B. LOMAN (Hoofdbestuur) geeft in overweging om, behalve de wijziging door Dr. DE VISSER voorgesteld, niet te spreken van den Afrikaander Bond, die een politiek lichaam is, en slechts te vragen om de voorkeurtarieven aan Engeland af te schaffen. Dan blijft de politiek er uit en treedt het eigenbelang niet op den voorgrond.

De Heer EVERT J. VAN GORKOM (Hoofdbestuur) zou ook nog de laatste zinsnede omtrent de verengelsching willen schrappen. De oorzaak der „verengelsching" ligt niet aan de voorkeurtarieven, maar ligt dieper.

De VOORZITTER doet uitkomen, dat onze handel een zeer gering nadeel van de voorkeurtarieven ondervindt.

De Heer J. A. WORMSER (Hoofdbestuur) acht het voorstel door deze wijzigingen niet sterker geworden.

Baron VAN WASSENAAR VAN ROSANDE ('s Gravenhage) ziet dat ook dit voorstel weinig steun ontmoet en trekt het daarom, namens zijne afdeeling, in.

De VOORZITTER deelt mede dat alhoewel niet op den beschrijvingsbrief voorkomende, de afdeeling Dordrecht het volgende voorstel doet:

„Aan het Zuid-Afrikaansch Museum te Dordrecht tot weder-

opzeggens toe een bijdrage van *f* 600.— 's jaars toe te staan, in hoofdzaak ter bestrijding van de onvermijdelijke kosten van toezicht en onderhoud, onder voorwaarde dat de leden der Vereeniging vrij entrée tot het Museum hebben.

Niemand verklaart zich tegen het in behandeling nemen van dit voorstel.

Ds. C. HATTINK (Apeldoorn) juicht het voorstel toe maar zou de *f* 600.— als *maximum* genoemd willen zien.

Mr. H. VAN DER VEGTE (Zwolle) wenscht dat de Vereeniging zich niet langer dan voor 1 jaar binde, ook met het oog op de hervorming van het Dordtsche Museum.

Het voorstel wordt met de beperking dat de subsidie voorloopig voor een jaar wordt verleend, aangenomen, na een warm woord van Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE (Hoofdbestuur) ten gunste van het Museum, dat om te kunnen voortbestaan de subsidie noodig heeft.

De VOORZITTER deelt mede, dat het Hoofdbestuur na onderzoek stappen zal doen, die kunnen leiden om tegemoet te komen aan de bezwaren die gerezen zijn tegen het wetsontwerp op het consulaatwezen, dat ten aanzien van Zuid-Afrika bij velen teleurstelling heeft gewekt. Ook aangaande de klachten van vele Zuid-Afrikaansche studenten en Zuid-Afrikaansche Universiteiten over de moeilijkheden die de aan Nederlandsche universiteiten studeerende Afrikaanders ondervinden, zal door het Hoofdbestuur een onderzoek worden ingesteld.

De Heer M. SISSINGH (Rotterdam) komt terug op zijn voorstel om door het verspreiden van brochures propaganda te maken.

De VOORZITTER wijst op het nut der Zuid-Afrikaansche Post in deze richting.

De Heer LECHNER (Schiedam) zag gaarne de Zuid-Afr. Post aan alle leden gratis toegezonden.

De VOORZITTER wijst er op dat dit meer zou kosten dan de geheele contributie van *f* 3.— per jaar.

De Heer ARRIËNS (Rheden/Rozendaal) geeft in overweging de verspreiding van de Zuid-Afr. Post meer algemeen te maken door den prijs nog lager te laten stellen.

De Heer LUGARD (Deventer) zou willen voorstellen dat het

Hoofdbestuur 10 exemplaren van de Zuid-Afr. Post ter beschikking der afdeelingen stelde ter gratis verspreiding.

Mr. H. VAN DER VEGTE (Zwolle) deelt mede dat bij één der leden een verzoek is gekomen voor de verschaffing van Hollandsche zang- en liederboeken voor Zuid-Afrika.

De VOORZITTER beantwoordt deze vraag door er op te wijzen dat dit punt reeds in behandeling bij het Hoofdbestuur is.

Dr. KIEWIET DE JONGE (Hoofdbestuur) beveelt nog aan steun te verleenen aan de uitgave van drie manuscripten over den oorlog.

De VOORZITTER sluit — niets meer aan de orde zijnde — onder dankzegging de vergadering.

BIJLAGE IV.

NEDERLANDSCH BIJSTAND

FINANTIËEL VERSLA

INKOMSTEN.

Saldo Ult°. December 1903	£	46	3
Terugbetaling van en afbetaling op genoten Voorschotten (23)	„	130	17
Terug en afbetalingen door Z. A. S. M. personeel . (144)	„	1827	8
Totaal	£	2004	9

ONDS VOOR ZUID-AFRIKA.

ver het jaar 1904.

UITGAVEN.

Afgedragen aan Ondersteunings-Fonds der Ned. Vereen. te Pretoria 't Saldo v/h Fonds voor Holl- en Oud Hollanders	£	236	4	—
Verstrekte giften . . . . (1)	„	5	—	—
Gift voor de Bazaar ten behoeve van Weduwen en Weezen	„	40	—	—
Giften aan Scholen v. Chr. Nat. Onderw.				
West-Eind School . . . . £ 75.—.—				
Oost-Eind School . . . . „ 70.—.—				
Burgererven School . . . . „ 60.—.—				
	„	205	—	—
Administratiekosten	„	240	—	—
Onkosten met inbegrip van kantoorhuur, kafferloon enz. .	„	133	19	—
	£	860	3	—
Saldo Ult^o. December 1904	„	1144	6	5
Totaal	£	2004	9	5

Commissie van Beheer van het
Ned. Bijstands-Fonds voor Zuid Afrika,

PRETORIA, 1 Februari 1905.

M. P. BARENDSEN, Box 819,
Penningmeester.

BIJLAGE V.

ZUID-AFRIKAANSCH

BALAN

DEBET.

Kantoor Meubelen		*f*	1 —
Effecten		„	200 —
Agentschap Pretoria	£ 47.16.3	„	573 75
Kassa		„	238 08
Voorschotnemers		„	4,392 23
Voorschotnemers N. R.		„	10,009 85
Nederlandsche Bank voor Zuid-Afrika		„	17,896 16
		f	33,311 07

De Raad van Commissarissen:

J. E. HENNY, *Voorzitter.*

WINST- en VERLIE

DEBET.

Onkosten	*f*	807 94
Saldo op nieuwe rekening	„	649 57
	f	1,457 51

De Raad van Commissarissen:

J. E. HENNY, *Voorzitter.*

OORSCHOTBANK.

I December 1903).   CREDIT.

:ondkapitaal	*f*	26,700	—
ıafgehaalde dividenden.	„	27	—
ınds tot borgstelling voor dienstboden	„	3,034	50
serve voor Dubieuse Debiteuren	„	2,900	—
'inst en Verlies	„	649	57
	f	33,311	07

Het Bestuur:

J. H. A. A. KALFF, *Voorzitter.*
J. B. LOMAN, *Secretaris.*

KENING (31 December 1903).   CREDIT.

ıldo A⁰. P⁰.	*f*	21	88
terest.	„	1,434	57
gentschap Pretoria	„	1	06
	f	1,457	51

Het Bestuur:

J. H. A. A. KALFF, *Voorzitter.*
J. B. LOMAN, *Secretaris.*

BIJLAGE VI.

ZUID-AFRIKAANSCH

DEBET. **BALANS op**

Schuldbrieven in Portefeuille	*f*	61.200
Belegd Reservefonds Schuldbrieven	„	50.000
Prolongatie	„	148.000
Kassa	„	49
Amsterdamsch Wisselkantoor	„	645
Nederl. Bank voor Zuid-Afrika te Pretoria: £ 69. 3. 4	„	830
„ „ „ „ „ Kaapstad: £ 24.17. 5	„	298
Voorschotnemers	„	109.894
Meubilair	„	1
Effecten	„	49,720
Diverse Debiteuren	„	1,062
Intrest, *nog te ontvangen*	„	910
Provisie, „ „ „	„	10
Rente Belegd Reservefonds Schuldbrieven, *nog te ontvangen*	„	1,000
Incasso en Koersverschillen	„	277
Deposito	„	50,000
	f	473,899

Gezien 25 Maart 1905:

E. J. EVERWIJN LANGE Jr.
J. C. SMALT.

DEBET. **WINST-**

Onkosten.	*f*	7,317
Dienst van Geldleening, *voor afschrijving*. . *f* 15.25		
Meubilair . . . . . „ „ . . „ 1.23⁵	„	16
Rente 4 % Schuldbrieven: Coupon No. 3 per 2 Januari 1905.	„	2,776
Extra Reserve Voorschotnemers	„	619
	f	10,730

Gezien 25 Maart 1905:

E. J. EVERWIJN LANGE Jr.
J. C. SMALT.

OORSCHOTKAS.

cember 1904.

CREDIT.

pitaal	*f*	150,000	—
zondere Reserve, krachtens leeningsvoorwaarden, voor de geplaatste 4 % Schuldbrieven der 1ste en 2de Serie (thans geplaatst bedrag *f* 138,800.—)	„	50,000	—
% Schuldbrieven 1ste en 2de Serie	„	200,000	—
nte 4 % Schuldbrieven 1ste en 2de Serie:			
Coupon No. 3 per 2 Januari 1905 . . . . . . *f* 2,776.—			
„ „ 1 en 2 nog niet opgekomen . . . „ 156.—	„	2,932	—
serve Voorschotnemers *voor belaste, doch nog niet ingekomen rente en provisie* (waarvan op 2 Januari 1905 *f* 3,118.64 betaalbaar)	„	4,401	88
oruitbetaalde rente en provisie Voorschotnemers, *nog niet op 31 December 1904 verschuldigd*	„	108	04
verse Crediteuren	„	64	80⁵
rger-Weeshuis, *Borgstelling*	„	600	—
ssisch Boerenfonds.	„	48,395	59
rste Nederlandsche Verzekering-Maatschappij	„	45	27
nds Uitzending Gezinnen van Voorschotnemers. . .	„	1,520	—
kosten, *nog te betalen*.	„	690	71
ministratiefonds	„	14,521	05
tra Reserve Voorschotnemers	„	619	99⁵
	f	473,899	34

MSTERDAM, 11 Maart 1905.

E. HELDRING, R. VAN REES, } *Bestuursleden.*

RLIES.

CREDIT.

rest	*f*	8,615	58⁵
ovisie	„	1,699	26⁵
asso en Koersverschillen.	„	4	15
ntributie en Toelagen	„	411	—
	f	10,730	—

MSTERDAM, 11 Maart 1905.

E. HELDRING, R. VAN REES, } *Bestuursleden.*

BIJLAGE VII.

SAMENSTELLING VAN BESTUREN.

Hoofdbestuur Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

G. A. A. Middelberg, *Voorzitter* .... te *Baambrugge.*
Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland .... " *'s Gravenhage.*
Evert J. van Gorkom .... " *'s Gravenhage.*
Dr. H. J. Kiewiet de Jonge .... " *Dordrecht.*
Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen .... " *Amsterdam.*
Mr. J. B. Loman .... " *Amsterdam.*
Prof. Mr. J. de Louter .... " *Utrecht.*
P. R. Mees .... " *Rotterdam.*
Dr. H. P. N. Muller .... " *'s Gravenhage.*
Dr. W. H. Nolens .... " *Rolduc.*
A. S. van Reesema .... " *Scheveningen.*
Ds. J. Th. de Visser .... " *Amsterdam.*
J. A. Wormser .... " *Amsterdam.*
K. F. van den Berg, *Penningmeester* .... " *Amsterdam.*
Paul den Tex, *Secretaris* .... " *Amsterdam.*

Floor Jr. J., *Adj. Penningm* .... te *Amsterdam.*
Bemmel C. van, *Adj. Secretaris* .... " *Amsterdam.*

Jaar van aftreding.

in 1905.	in 1906.	in 1907.
Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland.	K. F. van den Berg.	Dr. H. J. Kiewiet de Jo
G. A. A. Middelberg.	Evert J. van Gorkom.	Prof. Mr. J. de Louter
Dr. H. P. N. Muller.	Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen.	P. R. Mees.
Dr. W. H. Nolens.	Mr. J. B. Loman.	A. S. van Reesema.
Paul den Tex.	Ds. J. Th. de Visser.	J. A. Wormser.

Emigratie-Commissie.

Mr. E. J. Everwijn Lange Jr., te *Amsterdam.*
Mr. J. B. Loman .... " "
Paul den Tex .... te *Amster*
D. R. van Urk, *Secretaris* " "

Taalfonds.

Mr. W. Baron Röell, *Voorzitter* .... te *Amsterdam.*
A. D. de Marez Oyens, *Penningmeester* .... " "
H. J. Emous, *waarn. Secretaris* .... " "
Mr. W. A. van Woudenberg Hamstra .... " *Alkmaar.*
Ds. W. H. Gispen .... " *Amsterdam.*
Mr. Frank K. van Lennep .... " "
Dr. J. H. Gunning Wzn .... " "
Mr. J. P. Moltzer .... " *'s Gravenhage.*
A. S. van Reesema .... " *Scheveningen.*

Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten.

Dr. J. H. GUNNING WZN. *Voorzitter*.......... te *Amsterdam*.
Dr. G. BELLAAR SPRUYT, *Penningmeester*...... " "
Prof. Dr. JOH. W. PONT, *Secretaris*.......... " "

Voorschotbank voor Zuid-Afrika.

Raad van Commissarissen:

Mr. J. E. HENNY, *Voorzitter*.............. te *'s Gravenhage*.
J. L. CLUYSENAER........................ " *Utrecht*.
G. MESDAG JACOBZOON.................... " *Groningen*.
Mr. H. P. G. QUACK...................... " *Amsterdam*.
A. S. VAN REESEMA....................... " *Scheveningen*.
Mr. H. J. C. VAN TIENEN................. " *Zaandam*.

Bestuur:

J. H. A. A. KALFF, *Voorzitter*............ te *Amsterdam*.
Mr. J. B. LOMAN, *Secretaris*.............. " *Amsterdam*.
Mr. J. H. WORST......................... " *Amsterdam*.

Boekhouder:

F. FUCHS.............................. te *Amsterdam*.

Vertegenwoordiger in Zuid-Afrika:

A. D. R. BISSCHOP....................... te *Pretoria*.
H. J. DE WINTER......................... " *Kaapstad*.

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Mr. G. VISSERING, *Voorzitter*.............. te *Amsterdam*.
K. F. VAN DEN BERG...................... " "
J. DROST............................... " *Rotterdam*.
E. HELDRING .... " *Amsterdam*.
W. HOVY............................... " "
Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN..... " *Amsterdam*.
Mr. W. A. MEES......................... " *Rotterdam*.
Mr. N. G. PIERSON...................... " *'s Gravenhage*.
Mr. R. VAN REES........................ " *Amsterdam*.
Dr. N. MANSVELT, *Secretaris*.............. " *Utrecht*.

Vertegenwoordigers in Zuid-Afrika:

Te *Kaapstad:* de heer H. J. LOUW.
" *Pretoria:* de heer A. D. R. BISSCHOP.
" *Ficksburg:* de heer Ds. J. D. KESTELL (Correspondent voor Transoranje).

BIJLAGE VIII.

NAAMLIJST

VAN

EERELEDEN, DONATEURS EN LEDEN.

EERE-LEDEN.

B. H. de Waal.
F. J. Domela Nieuwenhuijs.

Afdeeling Amsterdam.

Mr. E. J. Everwijn Lange Jr., *Voorzitter.*
Aug. Kalff Azn., *Secretaris.*
E. Bruchner, *Penningmeester.*
H. J. Emous.
D. H. Schmüll.
I. H. Hinze.
Mr. H. Verkouteren.

AMSTERDAM.

Aalst, C. J. K. van
Alma Azn., firma P.
André de la Porte, P. C.
Antusch, Mej. C. M. E. (Begunstigster)
Asbeek Brusse, J. B. H.
Asbeek Brusse, Mevr. P. (Begunstigster)
Asbeek Brusse Jr., P. (Begunstiger)
Baas, J.
Backer, Jhr. Mr. C. H.
Backer, Jhr. Mr. J. F.
Barnouw, Dr. P. J.
Baud, Jhr. W. A.
Beaufort, J. F. de
Beaufort, L. F. de
Beckeringh, A. W.
Beer, Taco H. de
Bemmel, C. V. van
Bensman, H.
Berdenis van Berlekom, E.
Berg, K. F. van den
Berg, Mr. N. P. van den
Bergsma—van Nouhuys, Mevr. Wed. W. B.
Berlage, Ds. H. P.
Berlage Nzn., H. P.
Berlage, Mr. J. G.

eunders, A.
icker, Jhr. H. E.
ienfait, L.
ierens de Haan, Mr. J.
looker, D.
looker, Dr. C. F. J.
oas, Mr. J. C.
oelen, J. Th.
lois, J. H. de
loissevain, A. G.
loissevain, Charles E. H.
loissevain, G. L.
loissevain, G. M.
loissevain, Mej. E.
loissevain, M. J.
loissevain, Mr. M. G. J.
loissevain, Mr. R. J. G.
loissevain Ezn., A. A. H.
loissevain & Zoon, H. J. A.
loks, G. M.
lonnike, J. E. J.
loom, Dr. G.
loom, J. C. G.
loon Hartsinck, A. A. H.
loot, Mr. W.
looven, M. A. van
losch Kemper, Jonkvr. Jeltje de
losse, J. M. van
loterhoven de Haan, F. C. P.
lourssе, W. G. S.
loursse Jr., A. C.
rakel, Dr. G. van
reitner, G. H.
riegleb, Gust.
rink, J. M. G. v. d.
roekman, A. M.
roerse, M.
roms, C. A.
rouwer, Mr. G.
ruchner, E.
ruchner Jr., E.
rugman, Prof. Dr. H.
urger Jr., Dr. C. P.
urger, Dr. H.
urger—Pleyte, Mevr.
urgers, W. T. H.
ssing, Mr. J. H. C.
ssy, J. H. de
Bussy, Prof. Dr. I. J. de
Cammann, G. C. E.
Castro, E. S. Orobio de
Coenen, Dr. J. F.
Coninck Westenberg, J.
Conrat, Prof. Dr. Max.
Costa, A. J. da
Craandijk, F. W.
Cramer, Patrice
Cramer, Prof. Dr. S.
Croes, H. W.
Dalmeyer, G.
Dangremond Jr., C. C.
Delprat, Dr. C. C.
Dentz v. Schaick—Marlof, Mevr.
Dirksen, J. C.
Dojes, Dr. P. H.
Dokkum, Jan van
Doorenbos, M. J.
Dornseiffen, G.
Dorp, W. A. van
Doyer, A.
Drijver, B.
Dura, Mr. J. Déking
Duyl, A. G. C. van
Duyl Jr., A. G. C. van
Duyts, Mej. A. M.
Duyts, Mej. W. C
Eeghen, C. P. van
Eeghen, J. H. van
Eeghen, P. van
Eeghen, S. P. van
Eeghen Jr., A. W. van
Eggers, Mr. F. A.
Eik, Jan van
Eilers Jzn., P. C.
Elsakker, J. P. J. v. d.
Emous, H. J.
Enthoven, F. B.
Es, H. A. van
Essen, H. van
Eijk, Jan A. van
Feenstra Jr., Ds. P.
Fentener v. Vlissingen, Mej. L. M. A.
Fentener v. Vlissingen, Mr. A.
Fentener v. Vlissingen, S. P.
Fentener v. Vlissingen—Kalff, Mevr. A. A. J.

Ferney, Mej. M. M. T. van
Feijnt, Dames
Figee & de Kruijff.
Floor Jr., J.
Frederikse, A.
Fruyt, P. H.
Fuchs, F.
Funke, Mejuffr. M. C.
Gebhard, Mej. L. C.
Gerritsen, C. V.
Geuns, Dr. J. van
Giesberts, G. D.
Gohl, Dr. J. G.
Gombault, Dr. W. T.
Gompertz, H.
Goor, G. A. C. van
Goor—van Andel Weijers, Mevr. Wed. C. van
Goot, P. van der
Graeff, Jhr. J. de
Grevers, John E.
Gritters—Molenpage, Mevr. Wed. J.
Groesbeek, K.
Gunning J.Wzn., Dr. J. H.
Gunning, Mr. J. L.
Hall, Mr. A. F. van
Hall, Mr. Eylard van
Hamel, Prof. Mr. G. A. van
Hamhuis, E.
Hannema, J.
Hansen, H. M.
Hansen, O.
Haren Noman, W. J. van
Harmsen, J. C.
Hasselt, A. K. P. F. R. van
Hasselt, J. van
Heemskerck Veeckens, A. C. van
Heeris, F. J.
Heineken, Mr. W.
Heinsius, Dr. H. W.
Heldring, B.
Heldring, E.
Heldring, J.
Heldring, Dr. L.
Hemsing, A.
Hengel, B. van
Henny, Mr. Taco
Hingst, J.
Hinse, A. J. R.
Hinse, I. H.
Hoeksema, R. Y.
Hoeufft, Jhr. J. A.
Holleman, Dr. W.
Holst, J.
Hooft, C. G. 't
Hooft, G. H.
Hoog, W. F. de
Hoogenhuyze, Th. G. v.
Hoop, E. van der
Hoop Scheffer, Mr. J. G. N. de
Hoppe, Mr. Th. J.
Horst Hzn., G. van der
Horst, H. J. van der
Hubrecht, Dr. H. F. R.
Hugenholtz, Paul
Hugenholtz Jr., P. H.
Hummel, J. H.
Insinger, Mr. E. W.
Iterson, J. A. Roessingh van
Jacob, J. J. 's
Jansen de Bruin, Mevr. Wed. J.
Jesse, W.
Jitta, Dr. N. Josephus
Jitta, Prof. Mr. D. Josephus
Jonas, P. J.
Jong, E. W. de
Jong Schouwenburg, Mr. L. M. de
Jonker, M. E.
Jonker, Mr. W.
Jonker Lzn., L.
Juda, Dr. M.
Jungcurt, C. Th.
Jutte, G. J.
Kamerlingh Onnes, O.
Kalff, J. H. A. A.
Kalff Azn., Aug.
Kappelle, D.
Kappeyne van de Coppello, Mr. J.
Kapteijn, Dr. N. P.
Kapteyn, F. W. H.
Karsen, Ed.
Karsen, H. Th.
Karsen—v. d. Brugge, Mevr. M.
Karsten, Prof. Dr. H. Th.
Keeman, P. A. C.
Kehrer, H. W.

eijzer, H.
niphorst, G. J.
nottenbelt, Mej. W. J.
nijff, Mr. C. F. A.
och, J. H. Z.
ock, Mr. H. F. Baron de
oelinga, S.
ol, Everard
oning, Mej. A. C. H.
oning, Mej. A. W. S.
oning, Mr. P. W. de
orteweg, Prof. Dr. D. J.
ouveld, Ch. R.
ranenburg, Mr. F.
rayenhoff v. d. Leur, J. C. P.
retschmar van Veen, Jhr. J. A. van
ruimel, Hendrik
ruseman, Mr. J.
rüsemann, Gerard J.
uhn Jr., Mr. L. H.
uiper, Ds. A. K.
uiper, Dr. E. T.
uyper van Harpen, P. J. H.
abouchere, E. S.
andré Jr., J. D.
ange, Dr. S. J. de
ange Jr., Mr. E. J. Everwijn
angen, E. de
angerhuizen, J. A.
ankeren Matthes, D. van
aurillard, Dr. E.
endertz Jr., Dr. P.
euwen, D. van
iveld, J. J.
nnep, Ad. G. van
nnep, Mej. H. van
nnep, Mr. Frank K. van
nnep, K. van
nnep, R. van
nnep—Sillem, Mevr. Wed. Herman J. v.
pper, C. J.
vy, Mr. J. A.
eftinck J.Hzn., F.
ad, Mr. A.
nden, J. van der
ssone Jr., J.
eber, C. Gerhard
enen Martinet, J. J. W. van
Loman, Mr. J. B.
Loman, W. F.
Luden, E.
Luden, J. J.
Luden, Mr. J.
Ludwig, J.
Lund, C. F.
Luytjes, P. F. A.
Maarschalk, L. N.
Maas Geesteranus, H. P.
Marez Oijens, A. D. de
Marez Oijens, G. H. de
Marez Oijens, H. J. de
Marez Oijens, Mej. C. J. de
Marwijk Kooy Jr., J. van
Maten, Dr. P. T. J. ter
Mazure Czn., J.
Meester, W.
Meier, J.
Melgerd, W.
Mercier, Mej. Helena
Meulen, Dr. L. C. v. d.
Meulen, Mej. Joha. ter
Meulen L.Czn.—van Mansvelt, Mevr. Wed. J. M. v. d.
Meulen Jr., M. E. van der
Meurer, Dr. R. J. Th.
Meijer, Dr. F. A.
Meijer Jr., D. C.
Meijer Jr., H. A.
Meyerdirck Jr., F.
Middelburg Bolt, A. J. A.
Modderman, Mr. E. A. E.
Moens, Mr. A.
Molengraaff, Prof. Dr. G. A. F.
Moll Schnitzler, Mr. A. J.
Molster, H.
Molster, Mej. C. E.
Molster, Mr. F. A.
Molster, Mevr. Wed. Mr. J. A.
Moltzer J.Ezn., C. N. J.
Momma, W. F. C.
Moolen—v. d. Niepoort, Mevr. Wed. v. d.
Mulder, Mr. Paul L.
Muller, Abram
Muller, C. H. J.
Muller, Hugo
Müller, Paulus

Muller, P. N.
Muysken, F. P.
Naber, Prof. Dr. S. A.
Ned. Bank v. Z.-Arika.
Nering Bögel, G. A.
Neyenhoff, G. W. van
Nienhuijs, J.
Notten, P. van
Nijhoff, Paul
Oeveren, J. A. van
Ogtrop, Bern. L. A. M. van
Ogtrop, Mr. H. J. van
Oldenboom, G. (Begunstiger)
Olie, Frits
Olivier, Mr. K.
Olst, Mej. C. E. van
Oostveen, A. J. van
Op ten Noort, L. P. D.
Op ten Noort, Mr. W. R.
Overhoff Jr., C. F.
Overzee, James van
Pabst—Blijdenstein, Mevr. E.
Panhuijzen Jr., H.
Peelen, Mr. P.
Pekelharing, Mr. C. J.
Pekelharing, W. J.
Pel, Prof. Dr. P. K.
Petri, P. W. R.
Philips Jr., Mr. Aug.
Piek, Stephan
Place, Prof. Dr. Th.
Pleyte, Mr. A. M.
Poppelen Jr., F. van
Portielje, Mr. D. A.
Portielje, Mr. J. P.
Post, J. C.
Posthumus Meyjes, Dr. W. C.
Poutsma, Albs.
Prahl, Dr. J. H. F.
Proost, Dr. W. F.
Proost Pz.—Gebhard, Mevr. Wed. P.
Pijnappel, Mr. M. J.
Pijnappel, P. A.
Quack, Mr. H. P. G.
Rahder, D. N. J. C.
Rahusen, Mr. E. N.
Rahusen, H. J.
Raven, Henri
Rebel, G.
Reelfs, Mej. E. A. N.
Reesema, W. G. Siewertsz van
Regteren Altena, Mr. L. van
Rehbock, Alexander
Reich Jr., C. D.
Reintjes, A. B.
Reitz, J. A. C. Bosch
René van Ouwenaller, E.
Riemsdijk, Dr. D. A. van
Ringeling, Dr. H. G.
Ritter, Dr. P. H.
Roeff, F.
Röell, Mr. W. Baron
Roelvink, A.
Roelvink, H. W.
Roose, P. J.
Rosenthal, G.
Rotgans, Prof. Dr. J.
Rotgans—Stheeman, Mevr.
Rouffaer, Mej. C. C.
Rovers, L. C.
Royaards, J. G. M.
Rutgers v. d. Loeff, Dr. W.
Rijk, A. J.
Rijnberk, Dr. N. van
Salomonson, Mr. C. D. (Begunstiger)
Schadd, W.
Schalk, Mr. W. C. Th. van der
Scheltema, J. H.
Schevickhaven, Mr. J. van
Schippers, J. C.
Schippers, Dr. S.
Schmidt Jr., J. H.
Schmüll, D. H.
Schmüll, J. F. H.
Schogt, I. C.
Scholte, C. J. W.
Scholten, Mr. R. L.
Scholten, P. W.
Scholten Jr., C. W. R.
Schoonemeyer, A. C. A.
Schouten, P. A.
Schouwenburg, Mej. J. L. M.
Schreve, Dr. C. F.
Schröder, Alfr.
Schultz, B. H.
Schwartz, A. C.

Schwartze, Mej. Therèse
Sequeira Jr., R.
Serrurier, L.
Seyffardt, J. L. W.
Sillem, Mr. J. A.
Simons, Dr. S.
Simons, L.
Six, Prof. Dr. Jhr. J.
Sleeswijk, Mr. C.
Sleeswijk, Mr. S.
Sligcher, J. H.
Sluijter Jr., M.
Smit, S. R.
Smitt, J. W.
Snellen, Dr. W.
Snethlage, R. A. J.
Spanje, Dr. N. P. van
Spruyt, Dr. G. Bellaar
Steenbergen, C. A.
Stockum, Mr. D. J. van
Stokhuijzen, Mej. M.
Stokvis, Dr. C. S.
Stork, Mej. J.
Straub, Prof. Dr. M.
Stuten, D. D.
Suyver Jr., H. E.
Sweys, J. C.
Tak, J. A.
Tegelberg, P. E.
Tendering, Mej. H.
Terwen, Dr. J. J.
Tex, C. A. den
Tex, Emile den
Tex, Jhr. Mr. C. J. den
Tex, Mr. G. M. den
Tex, Paul den
Theunissen, J. S.
Thors, Jos.
Tilanus, Dr. C. B.
Tilanus, Prof. Dr. J. W. R.
Tindal, G. A. Baron
Titsingh, G. M.
Toose, W.
Toussaint, S. N.
Toussaint, W.
Toussaint—Spakler, Mevr. Wed. E. S.
Treub, Prof. Dr. Hector
Tromp, M.
Tusschenbroek, Mej. Dr. A. P. Cath. v.
Ukkerman, J. D.
Uloth, C. E. B.
Urk, D. R. van
Uyttenboogaart, Mr. D. L.
Valentijn, J. F. G.
Valeton, Prof. Dr. I. M. J.
Valter, M. P. C.
Veen, W. A. van
Velde, Mr. E. van de
Velsen, C. H. van
Veltman, Mr. J. E.
Veltman Jr., H. C.
Verkouteren, Mr. H.
Verloren van Themaat, M. E.
Vermaas, W. A.
Versluys, J.
Versteeg, W. F.
Vies, Mr. H. G. van der
Visser, Dr. J. Th. de
Vissering, Mr. G.
Vissering—Sandberg, Mevr. A.
Vlaanderen, Dr. P. C.
Vlieger, G. H.
Vlietstra, A.
Völter, Prof. Dr. D. J.
Vorstius, T.
Vriese—Schiff, Mevr. Wed. F.
Waal, H. J. F. de
Waals, Prof. Dr. I. D. van der
Waalwijk, D. A. van
Wall Bake, H. A. D. van den
Wall Bake, H. W. A. van den
Wall Bake, J. H. van den
Wall Bake, R. W. J. C. van den
Waller, Dr. G.
Waller, Mr. H.
Waller—Tetrode, Mevr. M. E.
Walree, Mr. W. K. L. van
Warnsinck, W. H.
Wassink, Dr. L. N. S.
Waterschoot van der Gracht, Mr. W. S. J. van
Wendelaar, Dames
Werk, A. van de
Werk, Mr. R. van de
Wertheim, Joh. G.
Wertheim Aymes, L.

Wertheim Salomonson—Hymans, Mevr.
Westendorp, Mr. H. K.
Westerwoudt, Mr. F. Th.
Wichers Hoeth, Mr. A.
Wichers Hoeth, J. A.
Willemstijn, M.
Winkel, Prof. Dr. J. te
Winkler, Prof. Dr. C.
Winkler—Pelgrim, Mevr.
Wit, C. A. A. Dudok de
Wormser, J. A.
Wortman, H.
Wijsman, Jac.
Zaalberg, P. J.

Afdeeling Apeldoorn en Omstreken.

Ds. C. HATTINK, *Voorzitter.*
A. GOUDA QUINT, *Secretaris.*
H. KOK ANKERSMIT, *Penningmeester.*
Mejuffr. Z. PRAK.
W. VAN SPREEKENS.

APELDOORN.

Arnd, A. C.
Ballot, Mej. A. G.
Bentinck, Jonkvrouwen
Beijman, W.
Boltjes, Mejuffr. A. G.
Bronsvoord, T.
Camerling Helmolt, Mejuffr. M. A. E.
Cordes, J. H.
Daendels, Dames
Dijk, J. P. W. van
Fromberg, C. E. E.
Gardenier, C. M.
Geuken, Dr. H. C.
Gouda Quint, A.
Grevenstuk, M. R.
Halteren v. Vrijenes en Sluipwijk, J. J. v.
Hardonk, L. J.
Hattink, Ds. C.
Helbach, J. Simonnin
Hermanides, Dr. R. S.
Holmberg de Beckfelt, Jonkvr. C. E.
Kerkhoven, J. A.
Kerkhoven, R.
Kok Ankersmit, H.
Kok Ankersmit, Mejuffr. J. G.
Kolff van Oosterwijk—Thepass, Mevr.
Kolff van Oosterwijk, R. H. G.
Kooistra, Mejuffr. I.
Koster, Mejuffr. C.
Koster—Godée, Mevr. Wed. J. P.
Kuipers, T. J.
Mollerus, Jhr. Mr. G. W.
Moorrees, Mr. J. P. G.
Murman—Muller, Mevr. Wed.
Noteboom, J.
Nuiver, Mejuffr. J. A.
Pannekoek, W. T.
Parijs, Mejuffr. A. A.
Prak, Mejuffr. Z.
Radstaak, A.
Radstaak, D.
Regteren Altena, Mr. J. Q. van
Rodenhuis Jr., IJ.
Roelants, P. J. J.
Roeloffs—Timmerman, Mevr. Wed.
Scheltens, R.
Schoch, J. G. U.
Slegt, N. C.
Steghgers, H.Jzn., J. H.
Sijthoff, Mejuffr. J. M. C. ten
Veeneman J.Czn., P.
Veen, S. H. van der
Vigelius, Mejuffr. A. M.
Visscher Gorter, W.

Walter, W.
Wijn, J. A.
Zaaijer, Dr. A.
Zeper—Stinstra, Mevr. Wed. E.

BEEKBERGEN.

Feith, Jhr. K. W.
Krevelen, Ds. D. van
Pekelharing, Mejuffr. E.
Sager, G. J.
Sager, P. G.
Spreekens, W. van

BRUMMEN.

Beynen, C.
Cromhout, J. G.
Groot, Ds. C. P. de
Lamping, Mr. W. A.
Mispelblom Beijer, Mejuffr. A. C. C.

DINTHER.

Jong Schouwenburg, Ds. L. D. de

EERBEEK.

Staring, Mejuffr. J. C.
Weber, Prof. Max

EPE.

Rauwenhoff, C.
Sweerts de Landas, J. L. J. B. Baron
Verkouteren, W. J. M.
Vinne, F. L. van der

HEERDE.

Jansen, Ds.
Kleintjes, J. L.
Regteren Altena, M. A. van
Stein Callenfells, Ds. van
Tricht, van

PUTTEN.

Middelburg, M. G. C.

VREELAND.

Kropff, Mej. M. J.
Liefde, Mej. S. de

Afdeeling Arnhem.

C. W. GRAAF VAN LIMBURG STIRUM, *Voorzitter*.
Mr. C. J. Baron VAN TUYLL VAN SEROOSKERKEN, *Secretaris*.
Mr. G. W. C. PLIESTER, *Penningmeester*.
Jhr. Mr. G. A. NAHUIJS.
JAC. VAN HOORN HZN.
Jhr. Mr. W. E. T. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS.
Jhr. Mr. A. A. VAN TEIJLINGEN.

ARNHEM.

Althuizen, N. M.
Asch van Wijck, Jhr. Mr. H. W. van
Aulnis, Mevr. d'
Badon Ghijben, W.
Bake, A. M. A. van den Wall
Balck, A. I. D. C.
Balveren, Mr. W. E. J. Baron van
Beer, H.
Bergh van Heinenoord-Tonneboeijer, Mevr. Wed. J. A. van den
Berkenbosch Berends, Dr. J.
Bernet, J. C.
Blom, W. J. S. J.
Boelen, J. R.
Boetzelaar, L. W. Baron van
Böhtlingk, C. F. P.
Boonen, Ch. M.
Braam, Ch. van

Braat, Dr. H.
Brakell tot den Brakell, Baronesse van
Brants, Mr. A.
Breijer, H. J.
Bij 't Vuur, C.
Cordes, H. J.
Crommelin, Mevr. Wed. S.
Cnopius, A. M.
Criellaart, Mevr. Wed. C.
Does de Willebois, Jhr. Mr. W. E. T. M. van der
Douma & Co.
Droogleever, J. L. Fortuyn
Dijk, J. H. W. van
Eck—Rau van Gameren, Mevr. Wed. A. G. van
Embden, P. van
Engelberts, G. J.
Erdbrink, D. P.
Everts B.Hzn., Mr. J.
Fabius, J. E.
Fockema, Mr. H. W. J.
Fransen v. d. Putte, A. S.
Friederich, Dr. A. G.
Frowein, E. A.
Frowein, F. J.
Frowein, J. W.
Fijan, Dr. J. G.
Gerritsen, Mej. Helena
Gilse, Joh. A. van
Grauw, Mr. H. F. de
Groskamp, H. A.
Haentjes, R. H.
Haersolte, Mr. C. W. A. Baron van
Hasselt, Mej. van
Hattem, Mevr. Wed. B. van
Hertzveld, Mr. L.
Heuvelink, J.
Heuvelink, Mevr. Wed. H. J.
Holst, J. van
Homoet, Dr. J. J.
Homoet, Dr. L. C.
Hooft, Mr. P. C. 't
Hoorn Hzn., Jac. van
Hooijer, C. O.
Hooijer, G. J.
Huberts, W. J. A. de Witt
Hupkes, J.
Jong, Louis de
Jong Luneau, R. M. de
Jongh, A. W. de
Kasteele, R. P. van de
Kat, W. K. M. de
Kerkwijk, Mej. A. van
Kistemaker, Mevr. Wed. D. H. C.
Kolfschoten, R. J. C. T.
Kooij Jr., H.
Laan, A. van der
Laman Trip—Boonen, Mevr. Douair.
Landweer Azn., Dr. G. J.
Leendertz, J.
Lennep, J. W. van
Limburg Stirum, C. W. Graaf van
Limburg Stirum, Mr. S. B. W. Graaf van
Löben Sels, A. D. P. V.
Loopuijt—Meerburg, Mevr. Wed.
Lynden, Mr. D. R. B. Baron van
Mallinckrodt, Caroline
Man—Calkoen, Mevr. de
Maronier, J. H.
Massink, J. W. H.
Meihuizen, Dr. P. W.
Meihuizen, S.
Meurs, Mr. N. S. T. A. van
Meijier, Mr. J. J. de
Meijier, Mr. K. M. G. de
Meijier, W. de
Moerkerk van Steel, Mr. C. B. A.
Moll, Dr. A. C. H.
Mollerus, Jhr. A. P. H. J.
Mollerus v. Westkerke, Mr. J. H. M. Baron
Mollinger, Fred.
Mom Visch, Mr. D. J.
Mulder, W.
Musquetier, A.
Nagel Jr., Jan
Nahuys, Jhr. Mr. G. A.
Nederburgh, Mej. C.
Nispen, Jhr. G. A. van
Oldenborgh, A. S. van
Oolgaardt, C. S.
Oosten Slingeland, Mr. D. van
Ortt van Schonauwen, C.
Pallandt van Oud-Beijerlandt, J. W. Baron van

Pesters, Jhr. W. C. Godin de
Pesters, Jhr. Mr. F. H. de
Picard, G. E. M.
Pliester, Mr. G. W. C.
Pliester—Frowein, Mevr. Wed. K. A. F. J.
Poel Hiddingh, Mr. H. J. van der
Pot, Jan van der
Quint, P. Gouda
Quintus, Mr. A. D. H.
Reimann, A.
Reimann, W.
Reuse, L.
Reyers HHzn., Z. R. A.
Rhemen, S. D. Baronnesse van
Ribbius, Dr. P.
Rinkes Jr., J.
Roekel, C. P. van
Rolvink, Dr. W. J. J.
Rossem, P. W. van
Rossum, Dr. A. J. van
Royaards, Mr. J. S.
Sande, G. A. J. v. d.
Sander, Dames C. en M.
Scheidius—Lüps, Mevr. Wed.
Scheidius, Mr. E. G. C.
Schepper, Dames IJssel de
Schimmelpenninck, Jhr. F. J. C.
Scholten, Mr. P. W.
Schooren, A. G. V. van der
Schorer—Croes, Mevr. Wed.
Schröder, Dr. J. E.
Siemens, H. G.
Siethoff, K. F. ten
Sipman, M. A.
Sitter, Mr. L. U. de
Slot, C. W.
Slotemaker, Dr. G.
Snellen, Dames L. en A.
Stadt, Dr. H. van der
Stark, O. E.
Swaan—Ruijs, Mevr. P.
Swellengrebel, N. J. A. C.
Teylingen, Jhr. Mr. A. A. van
Thijssen, Dr. H. F.
Tienhoven, P. van
Tjaarda, Dr. J. J.
Traanboer, Mej. L.
Tricht, Mr. Th. van
Troost, J. G.
Tuyll van Serooskerken, Mr. C. J. Baron v.
Veen, J. C. Caderius van
Vellinga, M.
Verschoor—Pape, Mevr. Douair.
Verschuer, Mr. B. P. Baron van
Verschuer, F. H. Baron van
Verschuer, W. F. K. Baron van
Verwijs—Telting, Mevr. Wed. Dr. E.
Virieu Fürstner, H. J. G. de
Visser, Mej. J. C.
Visser, J. B.
Vloten, Dr. H. van Bommel van
Voerman, Mevr. Wed. G. L.
Volders, M. C.
Vries Wijckama—v. d. Kaa, Mevr. Wed. R. P. de
Waal, B. P. de
Waal, Mej. de
Wageningen, Mr. H. J. S. M. van
Walen, Dames Jannette
Wall, J. van de
Warmelo, W. L. van
Warnsinck, W.
Wiggers, F.
Woerden, J. van
Wolff, J. M.
Woltersom, Dames
Woltersom, H. L.
Wouters, Dr. J. F.
Wttwaall, Mr. G.
Wijck—Brants, Mevr. Douair. van der
Ybes, J. Y.
Ypenburg, G.

Afdeeling Assen.

W. A. Baron van der Feltz, *Voorzitter.*
C. van Gorcum, *waarn. Secretaris.*
A. Oomkens, *Penningmeester.*

ASSEN.

Bakker, J.
Boer, Dr. A. H. de
Dozy, A.
Fremery, D. A. M. de
Feltz, W. A. Baron van der
Feltz, Mr. G. W. Baron van der
Gorcum, C. van
Hiddingh, Dr. P.
Holthe tot Echten, Jhr. Mr. H. G. van
Jacob, Mr. C. M. 's
Joosting, Mr. J. G. C.
Lambrechts, Dr. R. J.
Mennega Azn., A. C.
Menninga, H.
Meurs, H. van
Neeteson, J. F. L.
Oever, H. ten
Oomkens, A.
Pelinck, Mr. E.
Suringar, Dr. P. H.

Afdeeling Breda en Omstreken.

J. H. Witsenborg, *Eere-Voorzitter.*
Dr. P. Hoekstra, *Voorzitter.*
G. G. van Everdingen, *Secretaris*, te Breda, Emmastraat 2.
H. C. D. van de Ven, *Penningmeester*, te Ginneken, Schoolstraat 67.
Mr. P. M. J. E. Bloemarts.
Mr. F. E. Pels Rijcken.

BREDA.

Badon Ghyben, Dames
Ballintyn, A.
Bartstra, S.
Bloemarts, Mr. P. M. J. E.
Bock, E. J. de
Bode, L. F. G.
Borch, Mr. W. H. E. Baron van der
Bossers, Dr. P. A.
Broese & Co., firma
Cartier van Dissel, Dr. M. C.
Dam van Isselt, W. E. van
Dekker, J.
Drossaers, A. G.
Eekhout, D. A.
Everdingen, G. G. van
Formyne, Mr. B.
Gast, M. J.
Glasius, L. J. M.
Grotendorst, N. C.
Guljé, Ed. H. A.
Hoekstra, Dr. P.
Ingen Housz, Mr. W.
Junius van Hemert, Jhr. W. D.
Keulemans, W. P. A. A.
Klep, C.
Loder, C. F.
Lookeren Campagne, Mr. C. van
Maasdijk, Mr. H. R. van
Meeuwesen, A. A. A.
Mercier, A.
Nijhuis, Dr. G. J.
Pels Rycken, Mr. F. E.
Reigersman, Jhr. Mr. J. W. G.
Rövekamp, J.
Sandberg van Boelens, Jhr. H. H.
Schmid, W. H. M. von

Sievers, F. P.
Simon, J. M.
Snethlage, H. C.
Soer, Dr. S. C. M.
Toy van Hees, Dr. W. J. M. H. du
Tydeman Jr., Mr. M.
Ven, C. W. van de
Ven, H. C. D. van de
Verhey, W.
Verschraage, A. J. A.
Versélewel de Witt Hamer, J. G.
Vogelpoel, F. W. van
Was, Dr. E. A. O.
Witsenborg, J. H.
Wijk, A. M. van
Wijmen, Mr. P. C. E. van

Afdeeling Bussum.

Mr. K. Zwaardemaker, *Voorzitter*.
Mr. J. L. Nierstrasz, *Secretaris-Penningmeester*.
C. van Norren.
P. D. Alta

BUSSUM.

Alta, P. D.
Bensdorp, L. T.
Blom, O. P. N.
Boelen, J.
Dishoeck, C. A. J. van
Fremery, H. N. de
Geerts, W. S.
Goedhart, G. W.
Heineken, D.
Heyden, M. van der
Hofstede, P.
Huygens, W. A.
Ingen, J. G. van
Jonker Jzn., L.
Köler, P. D. J.
Leur, Joh.
Linden Tol, C. F. van
Loman, J. C.
Looman, H. J. B.
Michelsen, J. H. A. (Begunstiger)
Moolenburgh, Mr. A.
Nagtglas Versteeg, C. D.
Nierstrasz, Mr. J. L.
Norren, C. van
Oostveen, C. W. R. van
Roekel, L. van
Scheffelaar Klots, S.
Schevichaven, Dr. S. R. J. van
Schevichaven—Brutel de la Rivière, Mevr. van
Schimmel, H. J.
Stigter, D.
Suchtelen v. d. Haare, Jhr. R. van
Verryn Stuart, Th. J.
Veth, Jan
Vis geb. Couwenhoven, Mevr. M.
Weitjens, H.
Zwaardemaker, Mr. K.

Afdeeling Delft en Omstreken.

Prof. Dr. J. Cardinaal, *Voorzitter.*
Ds. Dr. F. H. J. Grundlehner, *Secretaris.*
F. W. Braat Jr., *Penningmeester.*
Dr. J. Thomee.
J. W. Giltay.

DELFT.

Aronstein, Prof. Dr. L. L.
Berends, Prof. W. K.
Beijerinck, Prof. Dr. M. W.
Beijerinck, Mej.
Bisschop, S. A. van Oostée
Bok, H. P.
Braat Jr., F. W.
Braat—Kikkert, Mevr. Wed. F. W.
Braat, W. C.
Brester, Dr. A.
Bruigom, G. J.
Buijs, D. H. M.
Cardinaal, Prof. Dr. J.
Chijs, J. J. B. van der
Cloux, J. C. du
Comte, A. le
Dekker Jr., Joh.
Emeis, H.
Everdingen, D. H. van
Eijk Bijleveld, J. A. van
Felix, Ds. B. C.
Fischer, S. J.
Fliehé, J. C.
Giltay, J. W.
Grundlehner, Ds. Dr. F. H. J.
Hasselt, Prof. A. L. van
Hecker, Dr. W. A. A.
Heide, H. E. van der
Heide, S. van der
Heumen, F. van
Heyst, F .M. de Vries van
Hondius, A. L.
Hoogewerff, Prof. Dr. S.
Kat, R. J. W. H. de
Klinkhamer, Prof. J. F.
Kloes, J. A. van der
Kolstee, H. J.
Kraus, Prof. J.
Kruijff, H. M. de
Kuyser, J. M. de
Lans, D. C.
Lint, Dr. K. de
Marcus, C. J.
Marken, J. C. van
Mijnlieff—den Boer, Mevr. F.
Nijdam, A.
Pekelharing, Prof. Mr. B. H.
Reverman, firma H.
Rhijn, K. van
Ribbius, C. P. E.
Sandhaus, H. B.
Scheltema, Dr. B. E.
Schouten, Prof. Dr. G.
Snijders C.Jzn., Prof. J. A.
Spek, J. van der
Sprenger v. Eijk, Mevr. Wed. G. H. G.
Steenbergen, Dr. R. M. van
Thomee, Dr. J.
Trip, Jhr. S.
Tutein Nolthenius, Dr. J. R.
Ven, J. N. van de
Verbeek, R. Th.
Veth, C.
Vliegenthart, L.
Waller, F. G.
Waszink, J. H.
Wicherlink, Mr. D.

Studenten-Afdeeling Delft.

. . . . *Voorzitter.*
. . . . *Secretaris.*
. . . . *Penningmeester.*

Ankersmit, L. A. M.
Bamberg, B.
Beck, C. C. W. Ch.
Begemann, E. P. Haverkamp
Beunke, F. M.
Blankert, J. F. P.
Bolle, C. M.
Broeke, M. C. v. d.
Broekman, W. C. G. H. van Mourik
Bunge, J. H. O.
Canter Cremers, J. J.
Crane, J. de
Dubourcq, P. L.
Feith, F.
Francken, J. J. M.
Harmsen, J.
Hogerwaard, G.
Jongh, Wzn. D. de
Jurriaanse, A. E.
Kalis, W. J.
Keppler, A.
Kesper, C. P.
Knoote, J. J. A.
Köhler, W. C.
Kouveld, F. G.
Lahaye, E.
Langhout, G. J.
Leau, C. E. de
Leeuwen, J. J. van
Lohr, P.
Meelhuijsen, H.
Mercx, J. K.
Monod de Froideville, J. A
Monte, S. del
Muller Jzn., F.
Noort, G. C. op ten
Onderwater, J. B.
Oven Jr., A. van
Prager, B. F.
Raalte, D. L. H. van
Raalte, E. G. Th. van
Reus, J. A.

Afdeeling Deventer en Omliggende Gemeenten.

H. J. C. Verweij, *Voorzitter.*
C. A. Goldenberg, *Secretaris.*
J. Bussemaker Jzn., *Penningmeester.*
J. H. Ankersmit.
F. W. Fledderus.
J. H. Kolkert WJzn.
W. J. Lugard.

DEVENTER.

Ankersmit, B.
Ankersmit, Dr. H. J.
Ankersmit, J. H.
Ankersmit DLzn., H. J. D.
Ankersmit Rogge, Mevr. J. H.
Beck, Mej. H.
Beltman, H. H.
Bessem, N.
Boks, Joh.
Boks, J. W.
Bos, A. J.
Bussemaker Izn., I.
Cath, J. D.
Cost Budde, A. J.
Cost Budde, Wed. B.

Delden, Mej. C. H. van
Delden, Mej. J. van
Delden, Mej. M. van
Delden, Dr. J. van
Dissel, J. J. van
Doorninck, Dr. A. van
Doijer, J. W.
Doyer, A. A.
Engelbrecht, Mej. E. E.
Evekink, W.
Faber, Dr. E.
Fischer, H. B.
Fledderus, F. W.
Gerrevink, G. van
Goedhuis, Dr. J.
Goldenberg, C. A.
Goldenberg, S.
Goldenberg van Delden, Wed. C. A.
Gooszen, Dr. H. G.
Groningen, Mr. J. W. van
Gualthérie van Weezel, Mr. J. P. S.
Haga, B.
Harmsen, B.
Heemstra, W. H. F. Baron van
Helm, J. van der
Hondius, Mr. G. J. D.
Houck, Mej. A. C.
Houck, Iz. A.
Houck, Dr. M. E.
Huender, A.
Immink, N.
Jongelieden Bond, N.Z.A., Afd. Deventer.
Jordens, H. J.
Jordens, Mej. O. B.
Kagei, E.
Klopman Baerselman, H.
Köler, W. J.
Kolkert W.Jzn., J. H.
Lande, J. C. L. van der
Lugard, G. J.
Lugard, H. H.
Lugard Jr., H. H.
Maaldrink, L.
Marle, Mr. H. R. van
Marle, Mej. R. H. van
Marree, H. C. de
Meijer, Dr. L. S.
Montagne, Dr.
Nieuwenhuijs, Mr. R. C.
Nieuwenhuys Bentinck, Mevr. Mr. R. C.
Overweg—Loseman, Wed.
Pluim, J.
Reinders, H.
Reinders, W.
Resius, A. M. W.
Ribbius, G. D.
Schattenkerk, C. J.
Schilfgaarde, Wed. Dr. M. van
Schoemaker, H. J.
Servatius, H. A.
Slichtenbree, Mej. J. A.
Sluijter A.Ezn., H.
Smeding, H.
Stoffel, B.
Stoffel, J.
Stoffel, W.
Stoffel Pzn., P.
Themmen, Wed. Dr.
Tieman, F. C. H.
Vermeer, Mr. C.
Verschuir, Mej. H. C.
Verweij, H. J. C.
Visser Jr., W. de
Vos van Steenwijk, Douairière Barones de
Vries, Mr. J. H. de
Werle, J. S.
Werndlij, Wed. S. M. G.
Willigen, Dr. V. S. M. van der
Wijnoldy, J.
IJssel de Schepper, G. A.

DIEPENVEEN.

Stratenus, G. I. Th. Baron

HEERDE.

Mees, Mevr. Wed. Ds. L.

OLST.

Pluim, H. G.

TWELLO.

Bosscha, Mej. A.
Everts, Mr. H. H.
Feltz, Douairière Mr. J. Baron van der
Kakebeeke, Mr. J. C.
Lugard, W. J.
Pennink, Mr. F. R.

Afdeeling Doetinchem en Omstreken.

J. C. Knuttel, *Voorzitter.*
G. M. de Keijzer, *Secretaris.*
P. H. Moora, *Penningmeester.*
G. A. Deurvorst.
Mr. J. J. van Gorkom.
Mr. F. H. Losecaat Vermeer.
A. Moll.

DINXPERLO.

Jagerink, F. A.

DOETINCHEM.

Ankersmit, J. E. J.
Bardet, J.
Bennink, C.
Boon, P. J.
Boumeester, Dr. W. L.
Brugge Cate, Bd. ten
Coops, A.
Draafsel, G.
Dijk Mzn., J. van
Ensink A.Jzn., J.
Gorkom, Mr. J. J. van
Heuthorst, J. Th.
Horsting, G.Hzn., G. J.
Horsting—Blankert, Mevr.
Keyzer, G. M. de
Kieviet, Dr. M.
Koppen, C. J.
Landry, P.
Marsman, G. H.
Misset, C.
Moer, Dr. Joh. van der
Moll, A.
Moolhuizen, Dr. J. J.
Moora, P. H.
Noodt, Dr. W. W. Huber
Nijhuis, M. E.
Ovink, H. J. L.
Perlstein, N. N. van
Raadgeep, Dames
Ravenhorst, W.
Regteren Altena, M. A. v.
Reichenberger, Wed.
Rijnenberg, C. R.
Sachtleven, J.
Schönfeld, G.
Semmelink, G. W.
Semmelink, Th.
Smits, H. W.
Snoeck, J. G.
Themans, H.
Velde Mzn., P. van de
Zadelhoff, H. J. van
Zadelhoff, J. van

HOOG-KEPPEL.

Pallandt, E. J. Baron van

LAAG KEPPEL.

Bosch, Dr. H. J.

TERBORG.

Andrea, Mr. S.
Bosch, Mr. W. D.
Brunt, Dr. N. P.
Deurvorst, G. A.
Everdingen, G. van
Everdingen, H. G. van
Huender, A.
Huender, R. H.
Knuttel, Ds. J. C.
Losecaat Vermeer, Mr. F. H.
Reurslag, J. H.
Rij, A. van
Vonk de Both
Vrugtman, J. H.

VARSEVELD.

Hesselink, A. J. G.

Afdeeling Dordrecht en Omstreken.

Dr. H. J. DE GRAAF, *Voorzitter.*
Mr. K. K. DOUW VAN DER KRAP, *Secretaris.*
P. J. A. DE BRUÏNE, *Penningmeester.*
F. STOOP.
M. VAN ZANTEN.
A. C. VOLKER Azn.
F. J. L. ROMPEL.
Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE, } *Eereleden.*
HIDDE NIJLAND, }

DORDRECHT.

Bandt, H. den
Bemolt, Dames
Blussé van Oud—Alblas, Mevr.
Bosson, A. J. A. de
Braat, D.
Brandt, H. G.
Brandt, P. W.
Bröcker, A. J. M.
Delhez, Dr. F.
Dicke, Mr. W.
Dooren, W. N. van
Driel, P. van
Drooge, A. van
Essenius Greeff, Mevr. Wed. S.
Fangman, Mr. H. W.
Fortuin, H.
Geluk, Mej. M. van
Germ, Joh.
Gips Cz. Jr., C.
Graaf, Dr. H. J. de
Gijn, Herman van
Hageman Sr., A. J.
Hattem, H. van
Hendriks, J. M.
Hooft, H. 't
Hoogstraten, J. M. van
Houten Jzn., Mr. D. van
Joncheere, J. C. J. de
Joncheere, J. M. P. de
Joncheere, N. A. de
Jongkindt, N. P.
Jorissen, P. C.
Kanter, P. J. de
Kat, Mej. S. W. de
Keller van Hoorn, Ds. P. M.
Kiewiet de Jonge, Dr. H. J.
Koldewey, B. J.
Kolkman, J. W. M. J.
Koning, Mr. J. R. de
Krap, Mr. K. K. Douw van der
Lebret, J. M. C.
Lebret, Mej. A. W.
Lotsy, K.
Meilink, Dr. J. G.
Morks Czn., Cornelis
Neeb, A. A.
Nijland, Hidde
Olst, C. J. van
Oven, Dr. A. S. van
Peuchen, A. W.
Prins Visser, Mevr. Wed. Mr. A. G.
Revers, P. A.
Rompel Frederik.
Roodenburg, N.
Roosendaal, W. van
Roo van Capelle, H. B. de
Ruyven, J. N. van
Rijsdijk, Mevr. Wed.
Rijswijk, Dr. B. van
Schotman Ez., D.
Sickenga, Mr. F. N.
Spruyt, D. J.
Staring, M. L. C.
Stoop, F.
Stoop, Mr. J. C.
Thierens, Mej.

Tussenbroek, O. W. P. van
Umbgrove, F. H.
Verbroek van Nieuw-Beyerland, C. J. J.
Visser, Mej. M. M.
Vliegenthart, L. D.
Vogelenzang Cz., D.
Volker, T.
Volker Az., A. C.
Voskuil, H. J.
Vriezendorp Jz., C.
Wageningen Dz., J. van
Wijers, J. P. A.
Wijs Kzn., J. E. C. de
Zadoks, Henri
Zanten, M. van
Zimmerman, Mr. A. R.

DUBBELDAM.

Repelaer, Jhr. P. J. J.

's GRAVENDEEL.

Bossers, Dr. A. J.

PUTTERSHOEK.

Driel, G. A. van

ZWIJNDRECHT.

Bloembergen Azn., E.
Boeschoten, F. E.
Bruïne, P. J. A. de
Vliegenthart, D.

Afdeeling Enschede en Omstreken.

Ds. O. Schriecke, *Voorzitter.*
A. J. M. Verbeek, *Penningmeester.*
L. ten Cate Wz., *Secretaris.*

ENSCHEDE.

Baarslag, G. H.
Benthem, Dr. A.
Berfelo, H. J.
Bergsma, Edo
Beukers, J.
Blijdenstein, H. B.
Blijdenstein, Jan B.
Blijdenstein, Mevr. Wed. A. J.
Blijdenstein, W. J.
Brink, W.
Brink, G. ten
Broen, G. J.
Burger, D. J.
Bussemaker, M.
Cate Wzn., L. ten
Corts, G. J.
Cromhoff, Mevr. Wed. B. G.
Delden, Dr. J. B. van
Ebbinge, P.
Ebeling, Abr.
Ebeling, J.
Elderink, E.
Elderink, H.
Harenberg, J.
Haverkate, Hendr.
Heek, G. J. van
Heek, G. J. P. van
Heek, Herm. van
Heek, H. A. van
Heek, H. J. E. van
Heek, J. B. van
Heek, J. H. van
Heek, L. van
Heek, N. G. van
Heek, W. H. van
Hendriks, B. H.
Höpink, A. G.
Jannink, A. H.
Jannink, G.
Jannink Gzn., E.
Jansen, Mevr. Wed. Christ. Mulder
Joosten, Dr. S.
Kosters, Alb.
Kuile, A. G. C. ter
Kuile, B. J. ter
Kuile, B. W. ter

Kuile, Dr. C. P. ter
Kuile, Harry ter
Kuile, W. A. S. ter
Kuile, Mevr. Wed. P. ter
Kuile Ezn., C. ter
Kuile Hzn., Mr. E. ter
Kuile Jzn., H. ter
Kuile Pzn., H. ter
Kuile Pzn., Wed. E. ter
Ledeboer, A. H.
Ledeboer, J. B.
Ledeboer Harting, Mevr. Wed. A.
Loeff, Mevr. de Wed. M. J. van der
Lugt, D.
Mann, Dr. W. G.
Melster, J. J. E.
Mendelaar, H. J.
Menko, S.
Morsman, H. J.
Opstall, H. van
Reijgers, H.
Reijnders, J. W.
Roessingh, B.
Roessingh, C.
Roessingh, Th.
Roozendaal, H.
Roozendaal, J. S.
Sanders, B.
Scholten, A.
Scholten, Julius
Scholten, J. A.
Scholten, J. B.
Scholten, J. F.
Scholten, Mevr. T. P.
Scholten, T. P.
Schrieke, Otto
Seinhorst, G. E.
Selkers, H. J.
Smits, Dr. A. A.
Snitger, E. J.
Stroink Jr., Herman
Tattersall, J.
Verbeek, A. J. M.
Warnaars, A.
Weele, Albz. H. ter
Weijl, S.
Zwijnenberg, G.

GRONAU.

Delden, Hendrik van
Delden, Herman van
Delden, Willem van
Delden Jr., M. van
Meier, Heinr.
Nauta, Mej. R.
Reudink, P. J.
Wennink, J. H.

Afdeeling Gorinchem en Omstreken.

L. A. W. Noorduyn, *Voorzitter.*
N. H. Heiner, *Secretaris.*
Jhr. Mr. N. C. de Gijselaar, *Penningmeester.*
G. Blankers.
C. Hoekwater.

ALMKERK.

Kaaden, J. J. van der

AMEIDE.

Eeten, H. van

GIESSEN—OUDEKERK.

Pot, L.

GORINCHEM.

Andel, Mr. L. van
Andel Kantsz, H. J. van
Beek, J. H. C. van der
Berlage, Dr. J.
Beijeren, M. van
Beynum, F. J. van

Blankers, A.
Blankers, G.
Boll, Mr. V. G. A.
Bos, P. A.
Bösken, Mr. J. A. Alting
Braber, W.
Cleef, C. C. J. van
Cleef, H. G. C. van
Creutz, Mr. S. Baron
Dingemans, P. J.
Disco, C. H. P.
Drooge, C. van
Duym, F.
Elfrinkhof, Dr. L. van
Gijselaar, Jhr. Mr. N. C. de
Haan, J. C. den
Haar, W. D. ter
Havermans, G.
Heiner, N. H.
Hessig, A. A.
Heuff, J. A.
Heuff, J. C.
Hoekwater, C.
Holtz, H. L.
Levy, M.
Lint, J. G. de
Mazel, L. D.
Meulewerf, G.
Mortier, J. C.
Mouthaan, J.
Muller, H. J. F.
Müller, J. H.
Munk, P.
Naerssen, Jhr. W. F. R. van
Noorduijn, L. A. W.
Oosterwijk, J. van
Poel, Mr. J. W. van der
Renesse, A. F. van
Robbé, W. de Vries
Sandberg, J. H.
Scharp de Visser, P. F. C.
Schetselaar & Co., J.
Smeets, J. P.
Smits A.Dzn., C.
Smits, Wed. P.
Stegeman, E. J.
Stufkens Sr., N.
Tienhoven, B. D. van
Verheijen, W. A. M.
Visser van IJzendoorn, A. J. L.
Vos Jzn., G. de
Woerden, A. C. W. van
Wijk, Ph. van
Yssel de Schepper, D. W. C.
Zande, A. P. van der

WOUDRICHEM.

Buurman, B. C.
Gobius du Sart, Dr. J. W. F.

Afdeeling 's Gravenhage.

Dr. H. BLINK, *Voorzitter.*
Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, *Secretaris.*
Mr. W. A. Baron VAN ITTERSUM, *Penningmeester.*
P. W. T. BELL.
A. J. F. EGTER VAN WISSEKERKE.
Mr. A. FERF.
Dr. F. VAN GHEEL GILDEMEESTER.
E. J. VAN GORKOM.
Dr. C. HOFSTEDE DE GROOT
G. P. ITTMANN Jr.
Mr. A. F. A. LEESBERG.
Mr. M. DE PINTO.
J. M. PIJNACKER HORDIJK.
J. D. Baron VAN WASSENAER VAN ROSANDE.
Mej. A. H. VAN WIJLEN.

'S-GRAVENHAGE.

Adriani, Mej. A.
Amerongen, H. W. J. E. Baron Taets van
Andreae, J. H. Beucker
Andries, Mr. J. H.
Ankersmit, D. L.
Arntzenius, Mr. A. R.
Baak, Mej. H. van
Baak—van Delden, Wed. van
Baas—van Drunen, Wed.
Bachofner, Mej. S.
Bake, Mr. C.
Bake, W. A. J. de Menthon
Bakhuyzen, J. van de Sande
Balluseck, T. A. von
Baudet, Dr. H. Ph.
Bauduin, D. F. A.
Bax, Mr. G. A. P.
Bayer, Mej. E.
Becht, Mej. A. M. C.
Beelaerts van Blokland, Douairière Jhr. Mr. G. J. Th.
Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. C. H.
Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. F.
Beelaerts van Blokland, Jhr. J.
Beelaerts van Blokland, Jkvr. P. J. W.
Bel, E. J. van
Belinfante, M. E.
Belinfante, Wed.
Bell, P. W. T.
Bemmelen, Dr. J. F. van
Bentinck, A. C. Baron
Berckel, Mr. J. B .van
Bergh, Mej. E. van den
Berlijn, M.
Berlijn, Mej. A.
Beukema, Dr. T. W.
Bevervoorde, W. F. Engelbert van
Beyen, P. W. A.
Beynen, Mej. G.
Bilheimer, B. P.
Blanckenhagen, Th. J. M.
Blink, Dr. H.
Blocquery—Broes van Heekeren, Mevr. van de
Blussé, Mr. P. L. F.
Boddaert, Jhr. P. J.
Bodde, Mej. A. M.
Boele van Hensbroek, P. A. M.
Boelen, J. J.
Boeye, Jhr. Mr. J. F. Schuurbeque
Böhringer, Ds. J. A.
Bok, Mr. W. P. J.

Boldingh, Mej. M. M.
Boonacker, J. F. H.
Borret—Kraemer, Mevr.
Bosch, Dr. C. P. C.
Bosch, P. J.
Bosman, C.
Boudewijnse, J.
Boudewijnse, Mr. J. H.
Bouman, A.
Bouman, J. C. F.
Bourdrez, J. J. L.
Bouricius, L. G. N.
Bousquet, Mr. L. A. de Fillietaz
Bouwmeester Pz., P. J.
Brakman, Dr. C.
Brande, W. A. H. van den
Brauw, Douairière Jhr. Mr. W. M. de
Brauw, Jhr. Mr. E. N. de
Bredius, Dr. A.
Breugel, Jhr. J. de Rovere van
Breukelman, Mr. J. B.
Brinkman, M.
Broek d'Obrenan, J. W. van den
Broese van Groenou, J. A.
Broese van Groenou, W.
Brouwer, L. G.
Browne, R. Ives
Bruggen Cate, Mr. J. D. ten
Bruyn, H. S. de
Bruyn, J. A. de
Burgers, J. A.
Bussemaker, Mej. H. H.
Buyskes, H. M.
Buyskes, P. J.
Bije, Jkvr. C. A. van der Does de
Cadet, H. L.
Campert, Dr. J.
Canneel, J. Th. E.
Cannegieter—Sillevis, Wed. Reen
Capel, H. W.
Capel, W. C.
Cappellen, A. van
Cate, Mr. S. J. Blaupot ten
Cave, Mej. J. La
Caviet, G.
Chaufepié, Dr. H. J. de Dompierre de
Clanfleury van IJsselsteyn—Egter, Mevr.
Cluysenaer, J. L.
Cohen, L. S.
Colenbrander, Dr. H. Th.
Colenbrander, G. H. van Hecking
Cop, Mej. A. M.
Cramer, W. E.
Cremer, J. T.
Croes, J. L.
Daendels, L. J.
Dam, Dr. B. A. P. van
Dekker, E. Douwes
Delden, A. A. van
Delden, A. J. van
Derksen, J. B.
Diemont, Mej. J. M. L.
Diepenheim—de Sturler, Wed.
Doeff, H.
Dolk, Mr. W.
Doorn, Jhr. Mr. W. Th. C. van
Dorp, Mej. Mr. E. C. van
Dorp—Verdam, Wed. van
Doublet, H. G. A. Gritters
Duurentijdt, C. J.
Duycker, W.
Dwars—Pander, Mevr.
Dijckmeester, Mr. P. A.
Eck, Mr. Th. G. van
Eckmann, H. F.
Edersheim, M.
Eeden, W. van
Egter van Wissekerke, A. J. F.
Elias, J. W. Witsen
Ellis, A. G.
Elsevier, Jonkvr. L. Rammelman
Elst, O. J. van der
Engelbrecht, Mr. W. A.
Enschedé, Mr. M.
Erp, Th. M. van
Eussen, P. J.
Evers, A. M.
Evers, H. H.
Evers, P. C.
Everts, Jhr. Dr. E. J. G.
Exter van den Brink, K. K. den
Eysinga, Jhr. Mr. J. F. van Humalda van
Eysinga, Jhr. Mr. W. J. M. van
Eyssell, A. C.
Eyssell, Mr. A. P. Th.
Falkenburg, L. J.

Ferf, Mr. A.
Ferf, Mevr. C.
Fortuyn, Mr. P. Droogleever
Francken, J. C.
Francken, Mr. W.
Gaag, Mej. C. M. van der
Gaag—de Richemont, Wed. van der
Gatsonides, Mr. T.
Gavere, R. H. J. de
Gelder, W. van
Gericke, W. L. A.
Gerlach, J. W. R.
Gerlings, J. Th.
Gerth van Wijk, Mej. A. M.
Gerth van Wijk, Mej. S. J. C.
Gerth van Wijk, Mej. V. H.
Geuns, Dr. J. R. van
Geus, Dr. G. A. de
Gildemeester, Dr. F. van Gheel
Gleichman, Th. G.
Goedhard, J.
Goekoop, Mr. G. J.
Goot, Dr. D. H. van der
Gorkom, E. J. van
Goudsmit, M. J.
Graft, D. van de
Gregory, Mej. J. G. M.
Grobbee—Willer, Mevr.
Groll, C.
Groot Kz., D.
Groot, Dr. C. Hofstede de
Groot, Dr. J. de
Groot, I. H. de
Gruiter, K. C. de
Gruiter Jr., K. C. de
Grundel, J.
Gueding, H. C. M. Oldenkott
Guffroy, Dr. G. F.
Guffroy—Waitz, Wed.
Gugel, E. F. W.
Gulden—Kooper, Wed. van
Gunning, Prof. Dr. W. M.
Gijn, Mr. A. van
Gijn—Maas Geesteranus, Mevr. van
Gijselaar, Douairière Jhr. E. de
Habbema, J.
Haeften, Jhr. Mr. C. H. J. van
Haes, R. L. de
Hagen, P. J. A. ten
Hansen, Mevr. J. C.
Harloff, L. W. H. A.
Harte, C. F. W.
Harte van Tecklenburg—Jurgens, Mevr
Hartman, Mr. A. W.
Hasselaer, D.
Heering, Ds. P.
Heldring, J. J. L.
Helms, Mevr.
Hendriks, J.
Henny, Mr. J. E.
Henny, Mr. J. J.
Heyligers, Mr. R. W. D.
Heyligers—Verwey Mejan, Wed.
Heyting—Kikkert Schotborgh, Wed.
Hiddingh, Mr. W. F.
Hoetink, B. J.
Hoeven, Dr. C. van der
Hofman, J. J.
Hofstede, H. J.
Hogerzeil, Mr. S. J.
Holle van Metman, Wed.
Holtius, Mej. E.
Holwerda, Mej. T. C. L. E.
Hooft, Jhr. M. W. H.
Hoog, Mr. J. M.
Hoogendijk, C.
Hoogstraten, H. G. J. van
Hoorn van Burgh, Douairière Jhr. J. C. R.
Westpalm van
Hoos, M.
Hooyer, G. B.
Houten, P. J. van
Hoven, Mevr.
Hoyer, W. C. T.
Huber, Mr. U. H.
Huet, W. J.
Hulshoff, Mr. B.
Hurgronje, Mr. W. J. Snouck
Hurgronje—Boreel, Mevr. Snouck
Huydecoper, Jhr. M. J.
Hijmans van Wadenoyen, M.
Immink, Mr. A. J.
In de Betou, J. F. W.
Iterson, F .H. L. Roessingh van
Ittersum, Mr. W .A. Baron van
Ittmann Jr., G. P.

Ittmann—Betz, Mevr.
Jacobs, R. C.
Jager, J. C.
Jagt—Smissaert, Wed. L. van der
Jansen, J.
Jonge, Jhr. Mr. J. A. de
Jonge—Baronesse van Wassenaer, Mevr. de
Jongh, C. W. A. de
Jongh, Mej. J. S. de
Jorissen, A. P. G.
Kalff—Burger, Wed.
Kanter, A. C. de
Karnebeek, Jhr. Mr. A. P. C. van
Karnebeek—Baronesse van Wassenaer, Mevr. van
Karsten, Mr. W. J.
Kasteele, Mr. J. van de
Kemp, Mr. E. Z. L. van der
Kemp, P. H. van der
Kempen, L. J. S. van
Kemper, Jhr. Mr. G. de Bosch
Klaassen, M. G. D.
Klerck, Jhr. Mr. R. A.
Klerck, Jonkvr. A.
Klerk—van der Noordaa, Wed. de
Kleyn, Mr. A. L. C.
Knuttel, Dr. W. P. C.
Knuyver, A. A.
Koch, A. S. J.
Kolff, L. C.
Kolk, J. Schroeder van der
Kool, B. C.
Koolen, P. N.
Koolhaas—van Bosse, Wed. Pous
Kooreman, P. J.
Kop, H. Croiset van der
Kops, J. T. J. de Bruyn
Korteweg, Dr. A. A.
Korteweg, S. C.
Kramer, Mr. J. A.
Krap, Joh.
Kretzer, J. H.
Kruyne—Egter, Wed. van
Kruyt, A.
Kruyt, Mej. J. A.
Kijmmell, A. W.
Labberton, A.
Laer, Mr. A. van
Lagerwey, Mej. E. A.
Lakerveld, J. A. van
Lamping, Dr. C. A.
Langeveld, B.
Lapidoth, A. M. S.
Lapidoth, M. J.
Lapidoth—Swarth, Mevr.
Last, Mr. J.
Leesberg, Mr. A. F. A.
Leeuwen, M. van
Lelij, P. van der
Lemke, Mej. M.
Leuring, W. J. H.
Leyden, Dr. F. van
Liefsting, Mej. A. J. Coninck
Liefsting, Mr. F. B. Coninck
Lier, Mr. S. K. D. M. van
Ligtvoet—Burnier, Wed.
Limburg Stirum, Mr. J. P. Graaf van
Lindeman, A. J.
Linden, Mr. P. W. A. Cort van der
Lisman, Mr. J. Æ. A.
Loeff, Mr. J. A.
Loeff, J. A. van der
Loeff—Grobbee, Wed. Verniers van der
Lohman, Jhr. Mr. A. F. de Savornin
Lohman, Jhr. Mr. S. M. S. de Savornin
Lohman, Jhr. Mr. W. H. de Savornin
Löhnis, F. B.
Loman, D. C.
Loman, Mej. J. A.
Lulofs, S.
Luyten, H.
Lynden, Mr. A. F. Baron van
Lynden—van Pallandt, Baronesse Douairière van
Maas Geesteranus, Mr. A. C.
Maas Geesteranus, Mevr. L. F.
Mackay Jr., Mr. Æ. Baron
Mahieu, F. P. J.
Malcomesius, Mej. J.
Malsen, F. H. van
Malsen Jr., F. H. van
Man, Mej. A. J. C. de
Man, Mej. M. W. de
Man, W. de
Man Jr., J. de

Man Sr., J. de
Manen, R. O. van
Manen, W. H. R. van
Mansvelt, C. G. van
Mansvelt—Suringar, Wed. van
Marchant, Mr. H. P.
Margadant, W. F.
Mazel, J. A.
Meulen, F. P. ter
Meurs, Mr. P. A. N. S. van
Meyer, T. H. A.
Meyers, L.
Meyjes, R. Posthumus
Meyjes—Wurfbain, Mevr. Posthumus
Mieden, G. A. van der
Mol van Otterloo, N. de
Molenaar, C. A.
Molewater, Mej. E.
Molewater, Mej. J. C.
Molewater—Rose, Wed.
Moltzer, Mr. J. P.
Montijn, Mr. A. M. M.
Moolenbeek, H.
Mouton, Dr. J. Th.
Mulder, J. C.
Mulder, Lodewijk
Mulier, Mr. J. Haitsma
Muller, Dr. H. P. N.
Muuren, J. J. H. S.
Muurling, J. W.
Naeff, N.
Nederveen, Wed. Coenraads
Nell, P. J. G.
Nes, Dr. H. M. van
Nes van Meerkerk, E. R. van
Neurdenburg, Mej. D. A.
Nierstrasz, P. A.
Nolthenius, R. C. J. Tutein
Noordaa, Wed. J. S. van der
Noorduyn, A. K.
Numan, Mej. C. C. Star
Nijhoff, W.
Oordt, D. van
Oordt, G. H. L. van
Oordt, Mr. J. van
Oort, P. van
Opstelton, I. W.
Osti Jr., N. J.
Ouboter, J. de Bruyn
Overman, L.
Oyens—von Weckherlin, Mevr. de Mar
Pabst, C. F.
Pabst, Mej. C. J.
Pabst, H. J. W. van Lawick van
Pallandt—Neerijnen, A. J. C. Baron
Pander, H.
Pander—Dwars, Wed.
Pander—Osieck, Mevr.
Panhuys, Jhr. Mr. F. G. van
Pape, Mr. C. P. D.
Pape, Mr. C. W. J. J.
Parqui, R.
Patijn, Mr. J. A. N.
Patijn, Mr. J. G.
Patijn, Mr. R. J. H.
Pauly, Mr. D. L. F. de
Peelen, J.
Perelaer, E.
Perelaer, Mej. J.
Pernis, Wed.
Piepers, Mr. M. C.
Piepers, W. H.
Pierson, Mr. N. G.
Pieters, A.
Pieters, A. L.
Pinto, Mr. A. A. de
Pinto, Mr. M. de
Ploem, Mej. J.
Polak Daniëls, Mr. M.
Polis, Mr. C.
Praag, Mr. L. van
Putte, Mr. J. H. Fransen van de
Pijls, Mr. Jules
Pijnacker Hordijk, J. M.
Quarles van Ufford, Jhr. Mr. J. H.
Rahusen, A. E.
Randwijck, Mr. A. J. Graaf van
Randwijck—van Hogendorp, Gravinne
Ranitz, Mr. H. de
Ranitz, S. M. S. de
Ranitz—Th. à Th. van der Hoop, Mevr.
Raven, W. A. Hattinga
Reemeyer Jr., M.
Reesema, A. S. van
Reeser, G. T.
Reesse, Mej. F.

Reinders, H.
Rendorp, Jhr. Mr. J.
Repelaer, Jonkvr. H.
Repelaer van Driel, Jhr. O. J. A.
Röell, Jhr. Mr. J.
Romunde, R. van
Roo, Dr. L. W. G. de
Roosenburg, Dr. D. L.
Rose, Mej. E.
Rouffaer, G. P.
Rütte, W. A. Le
Rijperman, G.
Rijswijk, L. van
Sandick, R. A. van
Schaake, Mej. A. M. E.
Schadd, H. G.
Schalij, J.
Schenck, J. C. R.
Scheurleer, D. F.
Schiff, E. L. C.
Schimmelpenninck van der Oye—van Pallandt, Baronesse Douairière
Schlette, E. H. M.
Schlingemann, Mr. C. W.
Schmidt, E. H.
Schmidt auf Altenstadt—van Veen, Mevr. von
Schoemaker, Dr. J.
Scholl van Egmond, M. N.
Schroot, W. A.
Schroot—Kramers, Wed.
Schijff, Mej. L. J. E. Vivien
Schijff, Mej. M. L. A. Vivien
Segov, M.
Semmelink, Dr. H. B.
Semmelink, J.
Seuneke, J. L.
Seyffardt, A. L. W.
Sikkel Azn., Dr. A.
Simons Mz., A.
Singels, N. J.
Singendonck, Jonkvr. H.
Singendonck, Jonkvr. M.
Six, Jhr. J. W.
Sleyden, Ph. W. van der
Smissaert, Jonkvr. E.
Soest, J. W. A. van
Spengler, Jhr. H. van
Steeden, H. Th. van
Steen, L. L.
Steenberghe—Bosch van Drakestein, Wed.
Stein Jr., J. H.
Stemfoort Sr., J. W.
Stieltjes, E. H.
Stieltjes, Mej. A. H.
Stieltjes, Mej. E. E.
Stieltjes, Mej. M. B.
Stolk, J. B. van
Storm, N. A. P.
Storm van 's Gravesande, Jhr. J. S.
Suermondt—Nederburgh, Mevr.
Surie, J. J.
Swinderen, Jhr. W. M. de Marees van
Tavenraat, Mr. F. H. J.
Teding van Berkhout, Jhr. E. A.
Teding van Berkhout, Jhr. W. H.
Teixeira de Mattos, Jhr. L. F.
Teljer, Dr. G. J.
Telting, Mej. A. C. H.
Telting, Mr. A.
Telting, Mr. J. Th. F.
Temminck, Mevr.
Terlaak, A. J.
Tesch, Mej. E. J.
Tets, Jhr. A. S. E. van
Thieme, S. J.
Thurkow, Mr. C. Th. F.
Tienhoven, G. C. van
Tienhoven van den Boogaard, G. van
Tinholt, Mej. C. M.
Trip, Jhr. Mr. S. Laman
Tijmstra, F. S.
Vader, P. J. van Voorst
Valk—Buyn, Wed. van der
Varossieau, L. W. C.
Veen, Mr. R. van
Veenhuyzen, A.
Veenstra, N.
Vegelin van Claerbergen, Jhr. P. J.
Vegt, J. van der
Veltman, J. S.
Velzen, S. van
Verkoren, N. J.
Verschuer—van Balveren, Baronesse Douairière van
Verspijck, Jhr. H. G.

Veth, Bas
Veth, Dr. H. J.
Viehoff, J. T.
Visser, A. M.
Visser, J.
Visser, Mr. P. C.
Vissering, Mej. C. M.
Vissering, Mr. W.
Voller, Mr. J. D. Peereboom
Voorhoeve, Dr. N. A. J.
Vos, Dr. J. G. de
Vos van Steenwijk, Mr. J. A. Baron de
Vos van Steenwijk, Mr. W. Baron de
Vosveld Jr., F.
Vries, Mr. A. D. W. de
Vries, Mr. H. J. M. de
Vrolijk—Kruyt, Wed.
Waal, E. de
Walther, H. W.
Wassenaer van Catwijck, Mr. O. J. E. Baron van
Wassenaer van Rosande, J. D. Baron van
Waszklewicz—v. Schilfgaarde, Wed.
Weede—Singendonck, Douairière Jhr. E. W. van
Weele, H. J. van de
Weenink, J. R. A. W.
Weert, Jonkvr. C. Berckmans de
Weert, Jonkvr. H. Berckmans de
Weiler, Jhr. Mr. G. C. von
Welcker, J. W.
Wentholt, Mej. M.
Werff, W. J. van der
Westrik, Mej.
Wetering, P. van de
Wetters, H. P. A. van Daalen
Wey, Dr. H. J. van der
Whitton, C. A.
Wieringa, H.
Wieseman, F. W.
Wieseman, P. G.
Wiggers van Kerchem, G. C. C.
Wilde, Mr. C. J. M.
Willes—Janse van Zoutelande, Wed. van
Willing, H. J.
Wisboom, B. C.
Wolffensperger, K. H. A.
Wolterbeek Muller, Dr. G. Th. A.
Wolterbeek Muller, J.
Wunder—Veenhoven, Wed.
Wijck, Mej. G. S. J. van
Wijhe, J. van
Wijlen, Mej. A. H. van
Zilcken, P. H.
Zuylen, G. E. V. L. van
Zwaan, Dr. H. de

Afdeeling Groenlo en Omstreken.

Mr. M. P. D. Baron van Sytzama, *Voorzitter.*
Joh. E. Heringa, *Secretaris-Penningmeester.*
H. J. L. Sicherer.
L. Trijbits.
W. J. Wiegerink.

GROENLO.

Berends, A. W. Th.
Corbelijn Battaerd, C. H. F. A.
Dierkes, J. H. F.
Ellerbeck, A.
Geers, F.
Groen, Th. J. de
Haagen, P. C. J. van
Hartogh, G. den
Heggen, W. H. R.
Heringa, W. Frits
Hummelinck, Z.
Huijskes H.Gzn., E. H.
Kellerhuis, J. A.
Kuijpers, Mr. H.
Lasonder, G.
Lasonder, H. L. H.
Lasonder, L. W.
Lasonder—Boland, Mevr. B. N.
Oosterholt, G. B.
Sytzama—Colenbrander, Baronesse H. E.
Wiegerink, A. W.
Wiegerink, H. Th.

Afdeeling Groningen en Omstreken.

G. Mesdag Jac. Zn., *Voorzitter.*
Dr.. J. Bergsma, *Secretaris.*
Mr. R. Feith, *Penningmeester.*
Dr. R. Leyds.
Mevr. Wed. H. E. Mees—Gockinga.
Jhr. Mr. O. Q. van Swinderen.
Dr. A. Pekelharing.

GRONINGEN.

Aalderink, H.
Alberda v. Ekenstein, Jonkvr. C. de Wendt
Alphen, F. A. van
Andel Jzn., C. van
Arkema, M. J.
Bergsma, Dr. J.
Boekhoudt, Mej. M. W.
Boer, Prof. Dr. F. de
Boersma, Joh.
Boissevain, Prof. Dr. U. Ph.
Bos, W.
Brongers, R. J.
Bruce, H. R.
Bruin, V.
Burger, Dr. H.
Bussemaker, Prof. Dr. C. H. Th.
Diest Lorgion, L.
Doornbos, Mr. G. M.
Dull, Mej. H. M. R. M.
Dijk, Prof. Dr. Iz. van
Eeten, Mr. B. van
Eykman, Prof. Dr. J. F.
Feddes—Beekhuis Damsté, Mevr. Wed.
Feith, Mr. J. A.
Feith, Mr. R.
Fokker, Prof. Dr. A. P.
Fongers, A.
Geer, Dr. A. W. van
Geertsema, G. H.
Gockinga, Mr. J. A. G.
Groningen, J. W. van
Halbertsma, Mej. H. J.
Hamburger, Prof. H. J.
Hamel, Prof. Dr. A. G. van
Ham—v. Capelle, Mevr. van den
Heidema, A. W.
Heukers, J. R.
Heymans, Prof. Dr. G.
Hoitsema, A. S.
Hoop, Mej. A. A. M. Th. à Th. van der
Hoop—Ketelaar, Mevr. Wed. S. van der
Houten, J. D. van
Huese-Sassen, Mevr. Wed.
Hulsman, Ds. G.
Kapteyn, Prof. Dr. J. C.
Kern, Prof. Dr. H. J.
Kiewit de Jonge, K.
Koning, Mej. S. A. C.
Krabbe, Prof. Dr. H.
Lentz, B. E.
Leyds, Dr. R.
Lieftinck, H.
Maas, Mr. T.
Mees, Dr. L.
Mees—Gockinga, Mevr. Wed. H. E.
Meihuizen, Dr. S.
Mesdag, J. G.
Mesdag Jaczn., G.
Meyboom, Prof. Dr. H. U.
Miedendorp Wzn., H.
Moll, Prof. Dr. J. W.
Muinck Keijzer, A. W. de
Mulock Houwer, J. A.
Nieboer, J. K. J.
Noordhoff, Mevr. de Wed. P.
Nijhoff, Prof. Dr. G. C.
Nijhoff—Noothoven van Goor, Mevr. B. M.
Pekelharing, Dr. A.
Pekelharing—Doijer, Mevr. C. G.
Pet, Prof. Mr. P.
Piel, H.
Quintus, Mej. IJ. T.

Quintus—Kool, Douairière
Rivière, Mr. P. J. F. H. van de
Roelants, Mr. J. M. A.
Roelfsema Ezn., W. J.
Rooda, D.
Roorda, P.
Sänger, Mr. A. W. F. H.
Sannes, E. J.
Scheltema, G.
Schilthuis, J.
Schilthuis Jzn., U. G.
Scholten, J. E.
Schoute, Prof. Dr. P. H.
Schutter, Dr. J. A.
Sikkes, R. H. F.
Sleutelaar—Ellens, Mevr. Wed. L. H.
Starkenborgh, Jhr. Mr. E. Tj. van Stachouwer
Stork, A. C.
Swinderen, Jhr. Mr. O. Q. van
Swinderen, Jhr. Mr. D. R. de Marees van
Sybenga, Mr. S.
Sijmons, Prof. Dr. B.
Sijpkens, H. A.
Tellegen, Mr. J. A.
Terpstra, J. U.
Timmerman, C. A.
Tuuk, Mr. F. van der
Tuuk, W. van der
Verstege, Mej. M. J.
Visser, Mr. H. de
Visser Czn., J.
Vries Hzn., L. de
Waals Jr., Prof. Dr. J. D. van der
Waard, J. de
Walree, J. P. van
Weersma, M.
Wenckebach, Prof. Dr. K. F.
Wiersema, P.
Wiertsema, M.
Wildeboer, Prof. Dr. G.
Worp, Dr. J. A.

GRIJPSKERK.

Gerritsma, A.

RODEN.

Koppius, Dr. W. J.

SAPPEMEER.

Dreesman, Mej. S.

STADSKANAAL.

Roode, Dr. J. H. de

Afdeeling Haarlem en Omstreken.

Jhr. Mr. J. W. G. Boreel van Hogelanden, *Eere Voorzitter.*

J. C. Joekes, *Voorzitter.*

Mr. Joost de Graaff, *Secretaris*, Kenaustraat 5*a*.

Mr. F. R. Crommelin.

A. Koolhoven.

Dr. J. B. Schepers.

HAARLEM.

Asser—de Sturler, Mevr. Wed. C.
Baerts, W.
Bernelot Moens, Mej. L. C.
Beynes, J. J. F.
Bloembergen, Mr. S. H.
Brongersma, Dr. H.
Burmania van Andringa de Kempenaer, Jhr. J.
Bijleveld Jr., D.
Clercq, A. de

Cnoop Koopmans, Mr. W.
Craandijk, Ds. J.
Craandijk, P. H.
Crommelin, Mevr.
Daniëls, Dr. F.
Drost, J.
Droste Jr., G. J.
Dubois, Dr. Eug.
Dusseldorf, J. W. van
Dyserinck—Wijnands, Mevr.
Enschedé, Mr. Joh.
Garrer, Dr. A. H.
Goedkoop, Dr. J. P. J.
Haak, Mevr. Wed. F. van der
Harmens, H.
Hauschildt, J. C.
Hesseling, Mevr. C. H.
Hoog, Mej. A. L.
Huet, Dr. H. G.
Huizinga, Dr. J.
Jessurun, M.
Kayser, H.
Kerkhoven, J. A.
Knottenbelt, J. W.
Kremer, A. F.
Krol Kzn., J.
Kruijmel, M.
Kuiper van Harpen, Mej. A.
Langeveld, M.
Lanoy, Mej. M. de
Leeuwen Boomkamp, W. van
Lennep, G. L. van
Leupen, H. J.
Linden, E. F. van der
Lodewijks, Dr. J. A.
London, H.
Loosjes, P.
Luijten, R.
Michielse, J. G.
Most van Spijk, G. J. van der
Muller—Doyer, Mevr. Wed. F.
Pahud de Montanges, Mr. H. Th.
Pauw, A. A.
Peereboom, P. W.
Reijnders, A. J. H.
Savrij, H. M.
Schaik, J. G. van
Scherpenberg, A. P.
Schornagel, D.
Schornagel Jr., D.
Schwarz, O. J. H.
Sloot, L.
Sluiterman van Loo, J. E. F. B.
Sol, D.
Stein Parvé, D. J.
Stoel Azn., J. H.
Stricker, C. L.
Teding van Berkhout, Jonkvr. A. J.
Thöne, Mr. A. W.
Tieleman, J. L.
Tienhoven, Mr. G. van
Timmer, Dr. J.
Tissen, J. H.
Tjeenk Willink, Dr. H. D.
Veen Jr., D.
Vladeracken, Mej. van
Vries van Doesburgh, Mr. J. de
Waller Zeper, Dr. J.
Walt van Praag, Dr. J. van
Westerman, Dr. C. J. W.
Westerwoudt, J. B.
Wittop Koning, Mevr. A. J.
Zegers Veeckens, P.

LISSE.

Tuijmelaar, J.

OVERVEEN.

Bergenthuis, M.
Jonkers, J. F.

VELSEN.

Delcourt van Krimpen, Mr. M. G. P.
Lanoy Meijer, H. J. de

Afdeeling Hengelo, Borne, Delden.

H. Hulshoff Pol, *Voorzitter.*
H. Krabbe, *Secretaris.*
D. W. Stork, *Penningmeester.*
N. W. Maas.
W. P. Bruning.
B. van Delden.

HENGELO.

Altena, N. H. M. van
Amelink, J.
Bartelink, J. H.
Benthem, J. Th. van
Bergsma, C.
Boetje, Ds. H.
Bruning, W. P.
Cate, S. ten
Claus, F. P.
Dikkers, G. J. O. D.
Driessen, E.
Dijk, H. S.
Egler, A. M. D.
Ekker, E.
Ekker, Mej. C.
Friesendorp, Joh
Geluk, P. J.
Goot, J. van der
Hoffstedde, Gebr. Ter
Hoffstede Crull, R. W. H.
Hulshoff Pol, H.
Hulshoff Pol—Ballot, Mevr. H.
Hulshoff Pol, W.
Jansen, P. A. N.
Krabbe, H.
Kranendonk, J.
Lookeren Campagne, N. van
Maas, N. W.
Marsch, E. ter
Marsch, G. E. ter
Massink—Hulshoff Pol, Mevr. J.
Meijer, G. J.
Monchy, D. W. de
Monchy, R. A. de
Overbeek Jzn., A. G.
Overbeek Jzn., H.
Palthe, W. van Wulfften
Rietjens, Th.
Santman, H. H.
Stork, C. F.
Stork—Waller, Mevr. C. F.
Stork, H. C.
Stork—Ekker, Mevr. H. C.
Stork, D. W.
Stork—Thomas, Mevr. D. W.
Stork, Mej. A.
Stork, Otto
Sijp, Mej. A. van der
Tonckens, Mr. N. A.
Verbeek, G. J. H.
Wezel Azn., A. van

BORNE.

Cleeff, Mej. W. C. van
Dikkers, G. J. O. D.
Hulshoff, Dr.
Hulshoff, Jan
Ledeboer, D. K.
Spanjaard, D. J.

DELDEN.

Bitter, W. J.
Delden, B. van
Geselschap, J. H.
Gewin, M.
Holling, J. de Lorraine
Suchtelen van de Haare, J. van
Thijert, J. H.
Wijbenga, S.

Afdeeling Kinderdijk en Omstreken.

A. PIJL Jzn., *Voorzitter.*
W. DE GELDER, *Secretaris.*
H. C. KNAPPERT, *Penningmeester.*
P. LELS.
Js. JONKER Sr.

KINDERDIJK.

Bakker, C.
Barghoorn, J. S.
Boveldt, H. J. te
Brinkman, F. H.
Eller, C.
Gelder, W. de
Goedhart, W.
Haastert, A. W. F. R.
Heineman, F. J.
Hoen, A. J. 't
Holk, C. van
Hulscher, H. J.
Jong Czn., P. de
Jonker, Hk.
Jonker, P. H.
Jonker Sr., Joh.
Kloos, F.
Knappert, H. C.
Leeuw Azn., N. de
Lels, F. H.
Lels, Jan
Lels, Piet
Lels Murk, Jr.
Lepeltak, J. C.
Lepeltak, P.
Meenk, J. B.
Mes, A. N.
Mes, G.
Pot, Ads.
Pot, B.
Pot, Erven J.
Pijl, D. P.
Pijl Jzn., A.
Prins Visser, J. M.
Rietkerk Jr.
Smit, C.
Smit, F.
Smit, H.
Smit, J. U.
Smit, L. J.
Smit Cz., J.
Smit Jzn., Jan
Smit V, Jan
Tulleners, J. E.
Verhey, C. A.
Villeneuve, Jhr. W. H. de
Vroege, A. M.
Vroege, C.
Vroege, I.
Zessen, J.

Afdeeling Leiden en omstreken.

Dr. M. J. DE GOEJE, *Voorzitter.*
Mr. G. J. BISSCHOP, *Secretaris.*
Dr. D. C. HESSELING, *Penningmeester.*
Dr. E. F. v. D. SANDE BAKHUIJZEN.
Dr. J. C. J. BIERENS DE HAAN.
Dr. P. J. BLOK.
W. BRIËT.
Dr. A. H. L. HENSEN.
Dr. I. W. LELY.

HAZERSWOUDE.

Kok, J. M.
Korteweg, C.
Mulder, L.
Schouten, Dr. J. L.

KATWIJK a/d. RIJN.

Ridder, T. A. O. de
Riessen, Mr. D. van

KATWIJK AAN ZEE.

Elk, Dr. D. L. van
Meerburg, F. E.
Meerburg, P.

KOUDEKERK.

Baar, W. A.

LEIDEN.

Andreae, Dr. J. L.
Aumerie, Mr. M. d'
Baumhauer, Mr. P. M. von
Bemmelen, Prof. Dr. J. M. van
Bierens de Haan, Dr. J. C. J.
Bisschop, Mr. G. J.
Bijleveld—Klein, Mevr. A.
Blansjaar, C.
Blok, Prof. Dr. P. J.
Boekenoogen, Dr. G. J.
Bos, C.
Brandeler, E. v. d.
Breuning, H. H.
Briët, W.
Brouwer, N.
Bruine Groeneveldt, Dr. J. R. de
Bruining, Dr. J.
Chantepie de la Saussaye, Mej. M.
Chantepie de la Saussaye, Prof. Dr. P. D.
Cock, Mr. C.
Colenbrander, J. G.
Corts, Abr.
Cosijn, M. C. F. J.
Cuypers, C. T. B.
Daamen, W.
Dam, J. van
Damsté, B. R.
Doesburgh, N. W. van
Doesburgh, S. C. van
Driessen, C. Th.
Driessen, F. H. A.
Dros, A. H.
Dros, C.
Drost, Joh.
Drucker, Mr. H. L.
Eck, Dr. D. A. H. van
Eigeman, M. J.
Einthoven, Prof. Dr. W.
Elst, Mr. A. van der
Emden, Dr. J. E. G. van
Engel, Mr. A.
Fockema Andreae, Prof. Mr. S. J.
Franchimont, Prof. Dr. A. P. N.
Gelder, Dr. H. D. van
Gleuns, Dr. J. S. G.
Goeje, Prof. Dr. M. J. de
Goeje—Brillenburg, Mevr. Wed. C. H. de
Goudsmit, Mej. G. T.
Goudsmit, Mr. J. H.
Graaf, J. M. P. de
Graaff, S. A. de
Greven, Prof. Mr. H. B.
Groll, Mej. A.
Groll—Temminck, Mevr. Wed. J.
Groot, Prof. Dr. J. J. M. de
Harloff, Mr. L. W. H. A.
Hartevelt, Dr. A. C.
Hartevelt Az., J.
Hartevelt, Mej. J. H. C.
Hartevelt H.Cz., D.
Hartman, C. F.
Hartman, Prof. Dr. J. J.
Hasselbach, A. A.
Hasselbach, J. J.
Hazenberg, C. F.
Heeres, Prof. Mr. J. C.
Hermans, J. P. F.
Hesseling, Dr. D. C.
Hesseling, Mevr. Wed.
Heykoop, J. P.
Hogendoorn, P.
Holwerda, Prof. Dr. A. E. J.
Hubrecht, Mej. L. S. P.

Idzerda, J.
Janse, Prof. Dr. J.
Jelgersma, Prof. Dr. G.
Jesse, Mej. M.
Juta, H. C.
Juynboll, Dr. H. H.
Kalff, Prof. Dr. G.
Kamerlingh Onnes, M.
Keulemans, Mej. A. A.
Kindermann, Dr. C. W.
Kluyver, Dr. A.
Knappert, Mej. E. C.
Knappert, Prof. Dr. L.
Korevaar, J.
Kort, J. C.
Korteweg, Prof. Dr. J. A.
Koster, A. de
Koster, Prof. Dr. W.
Kramp, F. G.
Kristensen, Prof. Dr. W. B.
Kroon Jr., Dr. A. W.
Leembruggen, C. J. Baron
Leembruggen, W. A.
Leeuwen, Prof. Dr. J. van
Lidt de Jeude, Dr. Th. W. van
Lier, Dr. L. van
Lip, Mr. J. C. van der
Lorentz, Prof. Dr. H. A.
Masijk Huyser van Reenen, J. J. van
Mayer, D. F.
Meerburg, P. A.
Meinesz, H.
Mulder, P. J.
Nieuwenhuis, Prof. Dr. A. W.
Nieuwenhuizen Segaar, J. W.
Nolen, Prof. Dr. W.
Oort, Prof. Dr. H.
Overvoorde, Mr. J. C.
Pareau, Dr. A. H.
Poole, S. J. le
Prins, Mej. A.
Punt, Dr. L.
Reimeringer, Aug. L.
Reuvens, Mej. M. L.
Reyst, G. F.
Rhijn, Dr. A. van
Ridder, Mr. N. de
Rijke, Mr. M.
Ritsema, C.
Rosenstein, P. H.
Rosenstein, Prof. Dr. S. S.
Ruiter, C. de
Rümke, Dr. C. L.
Rutgers van der Loeff—Fockema, Mevr. Wed. M.
Salverda de Grave, Dr. J. J.
Sande Bakhuyzen, Dr. E. F. van de
Sande Bakhuyzen, Prof. Dr. H. G. van de
Schmeltz, Dr. J. D. E.
Scholten, Mej. A. C. W.
Schouten, W.
Schreinemakers, Prof. Dr. F. A. H.
Slooten, P. van der
Smulders, J. A.
Soer, Mej. E. M. A. J.
Speijer, Prof. Dr.
Staveren, Mej. C. A. van
Stoppelaar, F. de
Suringar, W. J.
Sijthoff, G. Henri
Tak—van der Velden Erdbrink, Mevr. Wed. G. J.
Tichelaar, Prof. Mr. P. A.
Tichler, Mej. M. J. J.
Tieleman, C. C.
Tieleman, H. W.
Uhlenbeck, Prof. Dr. C. C.
Unen, A. L. A. van
Velden Erdbrink—Everts, Mevr. Wed. P. W. van der
Verdam, Prof. Dr. J.
Vergouwen, J. P.
Visser, Prof. Mr. A. C.
Vlugt, Prof. Mr. W. van der
Vollenhoven, Prof. Mr. C. van
Vreede, Prof. Dr. A. C.
Waveren, M. H. van
Wensen, H. P. T. van
Wiggers van Kerchem—Stelling, Mevr. Wed. C. F. W.
Wilde Rz., R. de
Wilterdink, J. H.
Wissel, A. van der
Wijk, W. F. van
Ydo, Ed.
Zeverijn—Van Oordt, Mevr. Wed. S. B.

LEIDERDORP.

Koning, P.

NOORDWIJK a/Zee.

Vloten—Van Gennep, Mevr. Wed. Dr. J. van

NOORDWIJK-BINNEN.

Binnendijk, L. A. T.
Nes, Dr. H. van
Verhoeff, S.

OEGSTGEEST.

Kolk, J. van der
Jaeger, M. W.
Ruys, A. J.

SASSENHEIM.

Metzlar, Dr. A. G.

VOORSCHOTEN.

Boissevain, Mej. E. J. H.
Kempen, J. M. van
Lely, Dr. J. W.
Schoor, D. K. J.
Uland, J. G.

WARMOND.

Hensen, Prof. Dr. A. H. L.
Viernagel, C. J.

ZOETERWOUDE.

Boon, G.
Kamerlingh Onnes, Prof. Dr. H.
Oordt, D. van

Studenten Afdeeling Leiden.

M. G. Polak Daniels, *Praeses.*
W. A. Beelaerts v. Blokland, *Ab-Actis.*
A. Welcker, *Quaestor.*
A. le Cosquino de Bussy, } *Commissarissen.*
A. M. Joekes, }

LEIDEN (Studentenafdeeling).

Andreae, W. C. Beucker
Bas, W. J. M. de
Beelaerts van Blokland, W. A.
Bloeme, G. J. L. de
Bommezijn, A.
Boon Jr., J.
Bosch, A. W. ten
Bruins, G. W. J.
Budde, W. F. K. Cost
Bussy, A. le Cosquino de
Bijdendijk, P. G.
Bijvanck, A. W.
Coenaes, F.
Dam, W. A. C. v.
Déking Dura, F. C.
Doorninck, M. v.
Dutilh, J.
Dijckmeester, G.
Dyserinck, C. P.
Eekhout, J. J. W.
Effen, J. v.
Embden, A. Meerkamp v.
Emden, W. A. v.
Ett, J. W.
Feltz, Th. E. J. v. d.
Fischer, K.
Fokker, H.
Fokker, J. A.
Fokker, T.
Foreest, P. v.
Galestin, A. A.
Gerritzen, A. W.
Goddard, J. R.
Gorter, E.
Gorter, J. A.
Graaff, J. de

Groeneveldt, H.
Haersolte, A. B. v.
Harthoorn, Mr. M. A. G.
Haslinghuis, E. J.
Helbach, J. C. Veltcamp
Held, H. A. v. d.
Helfrich, C. P. J. L. S.
Hengeveld, F. M. C.
Herwaarden, C. F. v.
Heukelom, R. Siegenbeek v.
Hoogenraad, R. K. J.
Hoogkamer, J.
Hoorn, P. F. v.
Horst, R.
Horsting, F.
Houten, A. Th. ten
Hijink, J. H. F.
Hijmans, A.
Hijmans, J. F.
Hijmans, M.
Joekes, A. M.
Joekes, Th.
Joncheere N.Azn., N. A. de
Jong van Beek en Donk, B. de
Jonge, E. N. de
Kamp, A. W.
Kanter, H. Ph. de
Kielstra, R. E.
Kleyn, R. G. A. C.
Klinkert, D.
Kolkman, W. F. W.
Kortenbout v. d. Sluys, D. G.
Kortenoever, J.
Korteweg, A. J.
Krantz, J. J.
Kremer, P.
Krom, N. J.
Kronenberg, G. E.
Kroon, J. E.
Lamers, A. J. M.
Ley, W. T. v. d.
Leyden G. v.
Linden, J. Cort v. d.
Loeff, W. F. Rutgers v. d.
Loosjes, A.
Mandere, J. J. B. v. d.
Marx, Mr. A. J.
Mees, A. R. P.
Melchior, M. N.
Meylingh, H. J.
Mierop, H. B. J. van
Mosselmans, A. W.
Mijer, H. K.
Naeff, J. D.
Nederlof, K. A.
Neeb, J. F. W.
Numan, C. A. Star
Nijkamp, C. H.
Ouweleen, J.
Palthe, A. A. W. v. Wulfften
Pelkwijk, G. A. W. ter
Polak Daniels, E.
Polak Daniels, M. G.
Pont, A. J. G. Maclaine
Praag, L. G. v.
Prooye, D. J. v.
Pijnacker Hordijk, F. J.
Pijnacker Hordijk, F. W.
Reudler, J. F. L.
Rossem, B. van
Ribbius, H. R.
Riemsdijk, F. W. van
Schalkwijk, Mr. F. A. G.
Schoutendorp, L.
Schouwen, G. A. van
Sillevis, G. A.
Simons, Mr. J. W. S. A.
Snouck Hurgronje, A. M.
Son, E. L. M. van
Spaan, P.
Stenfert Kroese, J. A.
Steijn, L. G. v.
Stuart, A. B. Cohen
Thöne, C. W.
Thorbecke, J. R.
Tienhoven, J. A. v.
Timan Stegeman, C. M.
Veenstra, H.
Vermeulen, C. J.
Versteeg, J.
Vierkant, G.
Visser, A. R.
Visser, E. E.
Vollenhoven, A. van
Voogd, W.

Vries, J. G. de
Was, E.
Weg, W. v. d.
Weilbach, C. J.
Welcker, A.
Woesthoff, Mr. P. F.
Zaaijer, H. C. J.
Zoetmulder, A. J. J.

Afdeeling Maassluis en Omstreken.

Mr. W. S. Kalma, *Voorzitter.*
Dr. H. J. M. Boonacker, *Vice-Voorzitter.*
A. Klinge, *Penningmeester.*
C. Lievense, *Secretaris.*
J. Biemond.

HOEK VAN HOLLAND.

Lobber Jzn., J.
Middelkoop, W. T. van

MAASLAND.

Baan, J. de
Buynink, R.
Doelman, W.
Heel, I. M. van
Hoeve, Dr. J. van der
Lelie, M. van der
Sonneveld, Dr. H.
Visser, W. I.

MAASSLUIS.

Ackerlin, J. Ph.
Algie, A. H. A.
Beker, Mej. H.
Biemond, J.
Bloois, C. de
Bogstra, H.
Boonacker, Dr. H. J. M.
Brandeler, Jhr. M. van den
Brouwer, P.
Bruin, H. J. de
Bulthuis,
Das Lz., P.
Dirkzwager, J.
Dirkzwager, L. H. F.
Dirkzwager, N. M.
Dirkzwager Mzn., G.
Dirkzwager Mzn., H.
Doelman, C.
Doelman, P.
Does, Jhr. W. van der
Doll, Mej. R. van der
Endt Jr., J. van der
Endt J.Bzn., L. van der
Gaasbeek, J.
Ghislain, C.
Gribling, J. B.
Haasnoot, N.
Heul, M. van der
Janzen, W.
Kalma, Ds. S.
Kalma, Mr. W. S.
Kapteyn, C.
Kapteyn, K.
Karreman, C.
Klay, D.
Klinge, A.
Korver, N. de
Lievense, C.
Lintjes, W. P.
Luipen, J. van
Meyer, W. H. de
Overman, H.
Paauw, A. J. van der
Poortman Azn., J.
Poortman Azn., K.
Poortman Kzn., A.
Prins, W.
Rademaker, A.
Ree, N. van

Sonneveld, J. Y.
Spek Jr., J. van der
Spierdijk, J.
Steur, Dames
Stigter, J.
Uitdenbogaert, W. Richter
Uleman Jr., J.
Uleman Sr., J.
Vester, H. C.
Waltman, J.

Afdeeling Middelburg en Omstreken.

Jhr. Mr. L. SCHORER, *Voorzitter.*
W. J. J. KOOLE, *Secretaris.*
J. A. ZIP, *Penningmeester.*
Mej. M. BERDENIS VAN BERLEKOM.
M. FOKKER.
Mevr. H. J. DE WITT HAMER-OVERMAN.
Mevr. M. J. BOLLE-MULOCK HOUWER.

KOUDEKERKE.

Loeff, Mr. J., Notaris
Lynden, W. A. Graaf van

MIDDELBURG.

Adrichem Boogaert, H. A. van
Alberts Lz., G.
Berdenis v. Berlekom, A. W.
Berdenis v. Berlekom, Mej. Marie
Bekaar, A. A.
Boddaert, Jhr. J. P.
Boer, F. B. den
Bolle, geb. Mulock Houwer, Mevr. M. J.
Borst Verdoorn, J. J. M. de
Boudewijnse, Ph.
Boutens, Jan F.
Breeman, C.
Callenfels, H. W. J.
Dieleman, Mr. P.
Dunné, J. F. van
Ermerins, Mr. J.
Fokker, J. P.
Fokker, M.
Frederiks, J. A.
Frederiks, W.
Gerth van Wijk, H. L.
Ghijsen, M.
Ghijsen Proos, Mevr. N.
Goester, J.
Goozen, J. van
Hackenberg, J.
Harst, M. P. van der
Harst J.Jzn., J. C. van der
Harst J.Jz., L. K. van der
Japikse, Dr. H.
Jonker Jz., H.
Kakebeeke—de Jong, Mevr.
Kamer, A. P. van de
Kan, P. W. H. de
Keg Czn., P.
Koole, W. J. J.
Lamsweerde, Mr. J. W. A. M. Baron van
Leijé, M. A. van der
Looijen, A. Y. A.
Luteijn, Johs.
Man, Dr. J. C. de
Meijer, J. G.
Milborn, J. C.
Pieterse, H.
Reigersberg Versluijs, Jhr. Mr. A. van
Rest, J. F. H.
Roest, M. C.
Schorer, Jhr. Mr. L.
Smit Sibinga, G.
Swaving, W. O.
Tak, A. M.
Teijlingen, Jhr. C. J. J. A. van
Turk, K.

Uije J.Jz., W. van
Verhage, A. J.
Verseput, J. C.
Vertregt, J. A.
Vogel, L.
Witt Hamer, Mr. M. J. de
Witt Hamer—Overman, Mevr. H. J. de
Zip, J. A.

OOSTKAPELLE.

Lantsheer, A.
Lantsheer, Mej. M. J. F. W.

Afdeeling Naarden.

B. M. Busing, *Voorzitter.*
F. L. A. Schubert, *Secretaris-Penningmeester.*
Dr. J. V. de Jong.

NAARDEN.

Boissevain, Ch.
Busing, B. M.
Dudok van Heel, J. P.
Holland, F. A. P.
Jong, Dr. J. V. de
König, J. J.
Kuhn, H. W.
Kuyer, A. A.
Laer, H. E. toe
Munnikhuizen, G.
Munnikhuizen, P.
Richard, A. G. M.
Rooijen, P. van
Schubert, F. L. A.
Vreedenberg, A. C. J.
Wansink, J.
Wattez, P. H.
Wesseling, H. M.
Wieringa, J. J.

Afdeeling Nijmegen en Omstreken.

W. A. Schneider, *Voorzitter.*
A. Pijnacker Hordijk, *Onder-Voorzitter.*
J. A. van Otterloo, *Secretaris.*
F. Cochius, *Penningmeester.*
E. H. Gerretsen, *Lid.*

St. ANNA.

Suermondt, G. W. H.

BEEK.

Bommezijn, J. L.
Bruijn, Mr. G. J. de
Canneman, E.
Heeckeren, Jonkvr. van
Koch, Dr.
Waijenburg, A. A. M. van

BERG EN DAL.

Everts, Wed. J. J. M.
Ledeboer, J. C.
Riesener, E.
Wendelaar, G. S. H.

HEES.

Gerritzen, H. A.
Loon, A. van
Soeters, P. L.
Valeton, H. C.

NIJMEGEN.

Aalbers, Gebrs.
Aerssen Beijeren van Voshol, F. Baron van
Bosman, A.
Bouwens, A. J.
Brink, F. W. J. van den
Bijlert, Mr. W. A. van
Bijleveld, Mr. C.

Cambier, Mej. A.
Carbasius, W. J. C.
Cochius, F.
Collard, P. L. A.
Cools, W. A.
Cox van Spengler, Mej. S.
Dinckgreve—Munro, Mevr. Wed.
Dijk—van Vugt, Mevr. Wed. F. S. van
Engelenburg—Schippers, Mevr. van
Enthoven, B. M. H.
Entken, I.
Everwijn, Dames
Everwijn, J. B.
Fortuijn Droogleever, Mej. A.
Fremery, P. de
Frowein, G.
Gerretsen, E. H.
Gerstenberg, C.
Gijselaar, Mevr. de Wed. de
Haspels, C. C.
Haspels, Dr. J.
Haspels, Firma Wed. W. G.
Haspels, Mevr. D. J.
Heijdt, P. I. W.
Heyer, Dr. M.
Hoek, Mevr. van
Hooff—Gualthérie van Weezel, Mevr. van
Hoogenhuyze, Ds. E. A. G. van
Hoogenhuyze, Mevr. van
Isaäcson, A.
Iserloo, C. van
Kleber, C. J.
Kolman, J.
Kosters, Mej. J. A.
Kuipers, Mevr. de Wed.
Kuijk, L. van
Laging Tobias, P. F.
Lannoy, Jonkvr. E. de
Lans, J. R. van der
Leeuwen, F. J. van
Lennep, Jonkvr. W. A. van
Made, J. van der
Matthes, H. J.
Meulenberg, J. H.
Meijer, L. J.
Moeijs, C. Ph. G.
Mol, Dames
Munk, Dr. N.
Mijnlieff, G. G.
Nederburgh, H. S.
Nispen tot Sevenaer, Jhr. Mr. F. X. G. van
Noorduijn, Dr. C.
Noorduijn, P. H.
Oosterlee, P.
Otterloo, J. A. van
Paijens, J. A.
Pesters, Jhr. C. C. G. de
Phaff, Mr. C. A.
Pol, F. G. ten
Pol, G. M. van de
Pijnacker Hordijk, Ds. A.
Reintjes, Dr. J. H.
Scheers Reijers, Mevr. Wed.
Schevichaven, H. D. J. van
Schippers—van Engelenburg, Mevr.
Schneider, W. A.
Schuller, G. P.
Schuller, J. H.
Stipriaan Luïscius, Th. J. van
Stollé, W. L. E.
Stork, J. E.
Sweerts de Landas, Freules
Temink Groll, C. L.
Thijssen, F. P.
Tomputte, H. J. C. van
Vermeulen, A. J.
Verniers van der Loeff, H. C.
Vieweg, Chr. A.
Visser, J. H.
Vriese, Mevr. Wed. de
Wedden, Mej. S. C. van der
Westhoff—Bolke, Mevr. Wed.
Wiardi Beckman, Dr. J.
Wilkens, Mej. L. E. A.
Wijchgel, D. R.
Wijt, M. N.
Wijt, Mr. W. M. (Utrecht)
Wijt—de Lannoy, Mevr. J.

UBBERGEN.

Bokkel Huinink, S. ten
Maritz van Craijenstein, F. W. H.
Waller, H.

Afdeeling Rheden-Rosendaal.

Jhr. Dr. L. de Geer, *Voorzitter.*
W. A. Arriëns, *Secretaris.*
C. J. de Lang Evertsen, *Penningmeester.*
Mr. A. H. Brandt.
R. G. Ockerse.

DIEREN.

Kloot Meijburg, M. G. van der (Begunstiger)

RHEDEN.

Goris, Ds. J.

ROSENDAAL.

Creutz, S. A. T. Baron
Pallandt, W. K. Baron van
Pallandt van Rosendael, T. J. W. Baron van

DE STEEG.

Brantsen van Rhederoord, Jhr. J. C. J.
Brantsen van Wielbergen, C. M. Baron
Cate Hoedemaker, Dr. H. ten

VELP.

Arriëns, W. A.
Assen, Mej. E. J. A. van
Avelingh—Centen, Mevr. W.
Bake, A. M. A. van den Wall
Barneveld van Mathena, A. P. J. van
Bok, C.
Bossche, J. B. J. H. A. van den
Boucher, Mevr. J. E.
Brandt, Mr. A. H.
Bruijn, H. L. de
Bruijn van Melis en Mariekerke, W. H. de
Burgsteeden, F. J. van
Fabius—Vis, Mevr. G.
Geer, Jhr. Dr. L. de
Groneman, H. J. H.
Groskamp, Dr. G. A.
Gulpen, Mej. D. R. van
Heijblom, E. W.
Hofkes, Mevr. I. A.
Hooyer—Stolte, Mevr. J. H.
Kan, Ds. A. J.
Ketjen, Mevr. J. M. A.
Kruseman, Mevr. C. G. J.
Kuijper, Mevr. C. M. C. H. de
Lang Evertsen, C. J. de
Leeuwen, Prof. Dr. E. H. van
Lewe van Aduard, E. J. Baron
Luneau, R. M. de Jong
Lüps, J. H.
Marchant, Mr. C. A.
Notten, Ds. J. W. A.
Ockerse, R. G.
Otten, Mevr. E.
Prins, Jhr. W.
Putman Cramer, Mej. E. M.
Radermacher Schorer Jhr. M. E.
Reenen v. Heckelingen, J. H. C. van
Roggenkamp, C.
Rijsse, K. van
Schröder, Mevr. A. H.
Smith, Mej. M. M.
Snabilié, M. L.
Temminck, M.
Thomassen Czn., W.
Verburgh, D. J.
Vos van Nederveen Cappel, Mr. L. H. D. de
Vries Wijckema—van der Kaa, Mevr. R. P. de
Willigen, Dr. A. van der
Zandt, Mr. H. M. van der

Afdeeling Rotterdam en Omstreken.

H. J. MEERKAMP VAN EMBDEN, *Voorzitter.*
J. C. SMALT, *Onder-Voorzitter.*
P. C. VAN TRAA, *Secretaris.*
P. R. MEES, *Penningmeester.*
I. M. DE BRUIJN.
J. L. BOLLE.
J. VAN CLEEFF JZN.
H. DANE.
G. VAN DER LOO.
C. A. POPKEN CZN.
M. SISSINGH.
D. VAN STOLK.

ROTTERDAM.

Aalten, Mr. S. J. L. van
Abeele, Dames van den
Ackers, A.
Alphen, F. van
Alphen, I. A. van
Alphen, J. C. van
Andriessen, O.
Anrooy, Dr. H. van
Baak, H. A. van
Baelde, Mr. P.
Bahlmann, J. W.
Bakhuizen van den Brink, Mej.
Bakker, C. G.
Bal, J. J.
Bal Ronkens, A. W.
Bas, M. J. de
Bas Backer, Jhr. A. D.
Batenburg, J. J. van
Beek, J. A. van
Beekum, A. van
Beekum, M. van
Bender, I. R.
Benedictus, J.
Benedictus, W.
Berger, J. M. G.
Bergh, H. S. van den
Berkemeyer, A.
Bicker Caarten, C.
Bicker Caarten, Mr. G.
Bland van den Berg, F.
Blok, Dr. D. J.
Blommestein, Mr. A. C. van
Boer Hzn., J. de
Boer, Dr. S. den
Boeseken, A. J. H.
Boest Gips, D.
Bok, A. van den
Bolle, J. L.
Boon, J.
Boonen, Mr. H. R. A.
Bos, Hendrik J. J.
Bosman, F. J. G.
Botermans, H. G.
Both, J. G.
Bouwmeester—Rikkers, Mevr. Wed.
Braat, A. E.
Brakman, J. A.
Breedveld, W. H.
Bremer, Dr. G. J. W.
Brevet, Mr. K. W.
Brinkhorst, Dr. D. H.
Brug, Dr. I. van der
Brummer, M.
Bruyn, G. A. M. de
Bruijn, I. M. de
Bruyne, L. N. de
Bulsing, C. L.
Bündten, J. W.
Buren, Alex. van
Burg, C. van der

Burger, E.
Burger, G. W.
Burger, Mr. J. F.
Burgerhout, Mr. M.
Burkens, Dr. J.
Carp, M.
Carp, Th.
Castendijk, Mr. H. H. C.
Chabot, Adolphe
Chabot, I. I. M.
Chabot, I. Louis
Chabot, N. F. D.
Cleeff, J. van
Cleeff Izn., J. van
Cokart, P. J.
Cokart Jr., P. J.
Cool Jr., Wouter
Couvret, Ds. P. P.
Couvreur, G.
Cramer, D. J.
Cramer, N. J.
Critter, Dames de
Crol, I. B.
Daamen, D. A.
Dalen, A. C.
Dalen, Mej. E.
Dalsem, L. A. van
Dam, C. H. van
Dam, H. H. van
Dane, H.
Daubanton, Dr.
Delprat, Mr. G. H.
Diepeveen, G.
Dikema, D. J.
Dockheer, G. I.
Dorsten, Dr. R. H. van
Driebeek, Mr. L. C.
Driessen, W. H.
Drooglever Fortuyn, L.
Drooglever Fortuyn, W. J.
Drost, J.
Drost, J. G.
Dussen, I. van der
Dutilh, C. E.
Dutilh, C. M.
Ebeling, R.
Ehrmann, K. F.
Ekerman, W. A.
Ellens Oving Jr., H.
Ende, L. van den
Ende Lzn., L. H. van den
Engels, Th. C.
Erp, W. A. van
Es, G. L. M. van
Eschauzier, H. J. C. B.
Eshuijs, Adrianus.
Everdingen, Dr. W. van
Evers Wzn., H.
Everwijn, Mr. G. H.
Everwijn Menalda, I.
Eyk, A. C. van
Feen, J. A. van der
Freni Fzn., P. J.
Fruin, Mr. J.
Fruin, Mr. Th. A.
Gantvoort, W. H. I.
Gerritson, B. J.
Gevel, G. van de
Giesen, G. van der
Gilse van der Pals Hzn., C. van
Gleichman, J. J.
Gleichman, T. Th.
Gleichman Jr., J. J.
Goddard, Dr. Q. I.
Goedhart, Dr. B. J.
Göppinger, G.
Gorcum, W. C. van
Goudsmit, A. M.
Gouka, Mej. J. H. E.
Graaf, J. C. P. van der
Graamans, C. A. R.
Gredt, J. G. C.
Gribling, G. M.
Grimmer, Henri
Gritters, H. C. J.
Groenenberg, R. van
Groeneveld, A. D.
Groenewegen, C.
Guldenarm, Dr. J. A.
Gunning Jr., Dr. J. W.
Haan, S. C. de
Haas, A. de
Haas Izn., A. de
Hagt, H. van der
Halbertsma, Dr. S. J.
Harteveld--Hoos, Mevr. Wed. P.

Hartlaub, W.
Hartogs, D.
Haslinghuis, J. H.
Haspels, G. F.
Hasselt, Mr. F. van
Hausmann, H. C.
Havelaar, Mr. J.
Havelaar, J. J.
Havelaar, M. E.
Havelaar, Mej. S. E.
Heer, E. J. de
Heinrici, Otto
Held Jr., A. den
Held, C. A. van der
Held, J. G. van der
Held, W. J. van der
Held, W. P. van der
Hetzel, W. K.
Heyden, Charles van der
Heijink, D.
Hioolen, J. Alex.
Hoeven, Dr. J. van der
Hoeven, G. L. van der
Hoeven, H. J. van der
Hoeven, J. van der
Hoffman, L. M. A.
Hoogerhuis, J. G. van 't
Hoogerhuis, W. H. van 't
Hoogewerff, F.
Hoop, D. van der
Hoop, Dames van der
Hoos, A. A.
Hoos, E. J.
Hoos, Mej. A. C.
Hoos, M. N.
Hooykaas Jr., J.
Hope, A. J. ten
Houten, G. A. ten
Hoyer, Ed. C. W.
Hubert, Mr. W. P.
Hudig, D.
Hudig, F. W. C.
Hudig, I. M.
Hudig, Maurits
Hudig—Mees, Mevr.
Hudig Pzn., D.
Huiskes, G. J.
Huisman Jr., I.
Hulstkamp, L. J.
Humme, Dr. A. A.
Hus, Dames
Hus, M.
Hussem, W. F. K.
Hütte, A.
Huijgen, C. A.
Hijman, J.
Immig Jr., Corn.
Ingenool, T. A.
In 't Veld, Mevr. A. L.
In 't Veld, Mevr. E. P.
Isebrée Moens, J.
Jacobson, Alex. J.
Jacobson, Jos.
Jacobson, Leon J.
Jansen, A.
Jansen, J. P.
Johan, J. C.
Jong, C. de
Jonge, Albert E. de
Jongh, H. de
Jongh, Jos. M. de
Jonker Czn., L.
Jurrewitz, J.
Kaay, J. L. E. van der
Kal, G. A.
Kat, E. J. M. de
Kate, Ds. B. ten
Kattenburg Jzn., M.
Kesting, J. F.
Kesting, L. K.
Key, J.
Key Jr., G.
Key Gzn., J. J.
Kiersch, H.
Klüssener, H. J.
Knappert, Mej. A. B.
Knottenbelt, Mr. H. J.
Knottnerus, O. S.
Koch Jr., F.
Kodde, Dr. C.
Koeverden, A. C. van
Kolff, A. A.
Kolff, C. M. F.
Kolff, D. H. A.
Kolff, Herman
Kolff A.Qzn., C.

Kolff A.Qzn., H.
Koopman, Jacobus
Köpcke, Mevr. de Wed. J.
Korthals, Mej. P. W. M. J.
Kortland, P. H.
Kraemer, Carl
Kramer, Mej. M. E.
Kramer E.Lzn., A.
Kramer Jr., E. L.
Kramer van den Andel, Mevr. Wed.
Kramers, W. J.
Kröller, N. E.
Kruisheer, J. J.
Kruyff, B.
Lahr, F.
Lalleman Jr., G. B.
Lambert, G.
Lambert Hzn., H.
Lange, I. C. de
Lange, Dr. W. de
Lange, H. C. de
Lange, Jac. de
Lange, L. P. de
Lange—Roukens, Mevr. de
Lange Izn., L. P. de
Lange, Mej. M. C. de
Lans Jr., G. W.
Laurillard, A. J. A.
Laurillard, J. J.
Laverge, I.
Laverge, J. L.
Leer, Dr. S. A. van
Leeuw, M. A. G. van der
Leeuw—Boll, Mevr. Wed. v. d.
Leeuwen, G. H. van
Liebert, A. H.
Ligterink, Dr. J. A. Th.
Limburgh, G. van
Limburgh Pzn., P. J. van
Linden Dzn., H. van der
Löhnis, Mevr. Wed.
Löhnis, Th. P.
Lohr, Ds. H. C.
Loo, C. A. van der
Loo, G. van der
Louwman, J. J.
Lucardie, A. B.
Lukwel Jr., P. J.
Luyk, R. van
Lijndrajer, P.
Maas, J. L. J. M.
Maas, W. A.
Mahler, Ed.
Marrée, H. C. de
Masséus J.
Matthes, L.
Meddens, H. J.
Meerkamp van Embden, H. J.
Meerkamp van Embden, J.
Mees, G. H.
Mees, Mej. E. A.
Mees, Mej. S. A. E. M.
Mees, Mr. M.
Mees, Mr. W. A.
Mees, N. M.
Mees, P. R.
Mees Azn., I.
Mees Rzn., R. P.
Mees—Gleichmann, Mevr.
Menalda van Schouwenburg, I.
Mensink, C.
Merkelbach, M.
Mesdag, R. U.
Meijneken, H. D.
Meyer, M. J.
Middelbeek, I. W. F. S.
Milders, M.
Moll, Dr. F. D. A. C. van
Moll van Charante, Dr. G. H.
Monchy, A. de
Monchy, C. de
Monchy, Dr. H. W. de
Monchy, S. J. R. de
Monchy Jr., S. J. R. de
Monchy Kzn., E. P. de
Monchy Mzn., E. P. de
Mongers, C. N. C.
Moor, J. M. de
Moor, P. C. de
Moor, W. de
Moor I.Mzn., P. C. de
Moquette, Ds. F. J. P.
Mostert & Zonen, Stef.
Moulijn, I. C.
Mulder, C.
Muller, Chr.

Muller Hzn., Mr. S.
Nagel Jzn., A. van der
Neurdenburg, D.
Niermeyer, J. F.
Nieulant Pelkman, A.
Nievelt, Aug. van
Nievelt, D. van
Noback, F.
Nogarede, R. J. F. J. H.
Nolen, Dr. C.
Nolen, Th.
Nolst Trenité, Mr. J. G. L.
Nooijen, I. van
Obreen, C. M. C.
Obreen, G. H.
Offers, M. M. A.
Oldenburg, N.
Ommeren, Familie van
Ommeren Jr., Ph. van
Oordt, Mevr. C. T. I. van
Oordt H.W.Azn., W. H. van
Oorthuijs, Ds. C. B.
Os—Drost, Mevr. Wed. I. H. G. van
Ottevanger, M.
Overgaauw, A.
Paris, J. P.
Parqui, C. J.
Parqui, S.
Pasteur, O. K.
Penn, P.
Pennink, J. J.
Penterman, P.
Peski, W. F. H. van
Peters, G. L. W.
Peters, Mej. H. D.
Pieterse—Wildschut, Mevr. Wed. S C.
Pit, J. A. P.
Pit, J. J.
Pluijgers, C. J.
Pluijgers, W.
Pluijgers, W. L.
Pol, M. C. van der
Polak, Dr. M.
Polak & Zonen, A. J.
Pontier, A. J.
Popken Czn., C. H.
Post van den Burg, H.
Pot, J.
Pot, A. van der
Put, P. M. van der
Quispel, J. P.
Raaf, Dr. K. H. de
Raalte, Mr. Jos. van
Raat, A. W. L. de
Raaydt, Mr. I. de
Randwijk, H. van
Rapmund J.Lzn., L.
Ravesteijn, A. J. H. van
Ravesteijn, W. van
Ravesteijn Dzn., A. J. H. van
Ravenswaaij, H. L.
Ravenswaay, M.
Rede, A. van
Rede, I. H. van
Reekum, J. C. van
Reepmaker, Mr. Th.
Regt Jzn., B. de
Remij, Alphonse
Renswoud, I. J. van
Renswoud Jzn., M. van
Reuchlin, Jhr. Mr. M.
Reymers, H. M.
Ribbink, Dr. H. C. G. L.
Riemens, Dr. J.
Rietema, Dr. F. A.
Rietmeyer, J.
Rikkers Jr., W. A.
Ripping, H.
Robertson, Dr. A.
Robertson, W.
Roelants, Dr. J. B. W. P.
Roest van Limburgh A.Ezn., J. A.
Rombach, Dr.
Rombach, Mej. D. L.
Rombach, Mr. J.
Romein, J. J.
Roon, M. de
Roos, J. A. L.
Roose, Ds. A. H.
Rossem, Dames van
Rossem, H. A. van
Rossem, J. G. van
Rossem, P. van
Rossem Czn., C. van
Royen, J. I. A. B. van
Rueb, Dames

Rueb, Mej. A.
Rueb, Th. Theod.
Rueb—Chabot, Mevr. Wed. J. A.
Rutteman, G. C.
Ruychaver, M. J. M.
Ruijs, D. T.
Ruyter, C. de
Rijckevorsel, Dr. E. van
Rijken, Anton
Rijken, Jac. H.
Rijken Gzn., J. F. A.
Rijn, G. van
Rijneke, H. D.
Salomons, J. F.
Sandt, D. B.
Sauerbier Gzn., J. F.
Schaardenburgh Sr., A. van
Schaay, Leop.
Schadée, Mr. C. M. H.
Schäfer, J.
Schaik—Barendrecht, Mevr. Wed. J. van
Schaik en Baljon, van
Scheffer, J. M.
Schilperoort, Ths. A.
Schilt, D.
Schmidt, Dr. F. I. J.
Schrameier Verbrugge, P.
Schrevel, H.
Schrevel Wzn., W.
Schuil, R.
Schütte, Dr. M. P.
Schutter Hzn., J.
Schuyt, P. J. M.
Schuijt, Mej. I. van der
Schijff, Dr. P.
Senus, R. C. van
Sillevoldt, J. van
Sissingh, M.
Sjoers, Mej. A. J.
Slis, P. L.
Slot, C. G.
Sluiter, Dr. I. W.
Sluijs, B. van der
Smalbroek, H.
Smalt, J. C.
Smit, K.
Smit Jzn., L.
Smith, William
Snellen, P. C. F.
Snoep, J.
Snoo, J. de
Snoo, Dr. P. de
Son, Maurice
Spoor, Mej. M. A.
Spruyt W.Jzn., W. J.
Stahl, C.
Staveren, Dr. W. B. van
Stevens, G.
Stockum, Dr. W. van
Stokvis Jr., S. R.
Stolk, B. van
Stolk, C. E. van
Stolk, D. van
Stolk, J. J. van
Stolk, Mr. A. P. van
Stolk Azn., G. van
Stronck P.Azn., W.
Suermondt, A. K. F.
Suermondt Lzn., Mr. W.
Surie, H. G.
Suringar—de Vlugt, Mevr. C.
Suylekom, W. van
Sweerts de Landas Wyborgh, A. A. Baron
Sweerts de Landas Wyborgh, C. W. F. P. Baron
Sweys Jr., A. A. H.
Sijthoff, C.
Tabingh Suermondt, J. W.
Tabingh Suermondt, M.
Tabingh Suermondt, Mr. W.
Tabingh Suermondt, S. B.
Teessen, D.
Telting, Mr. L. R.
Thoënes, J. A.
Thomsen, P. F.
Thoorn Hzn., C. van den
Thorbecke, F. W.
Thorbecke, H.
Traa, C. van
Traa, Mr. W. van
Traa, P. C. van
Traa—de Kat, Mevr. J. H. van
Trousselot, Emile J. R.
Tuinzing, K. W.
Vaillant, Mr. H.
Veder Janzn., Hendrik

Veen, Chr. van
Ven Sauveur, I. M. v. d.
Verburg Czn., G. J.
Verhey, J. B.
Vermeer, B. H.
Verschure, H. F.
Vervloet, C. G.
Vervoorn, B. A. J.
Visser, Adriaan
Visser, Jan J.
Visser, Joh. C.
Vliet, G. van
Vliet Jr., P. van
Vlug, W.
Voigt & Co., F. A.
Vollenhoven, Mej. G. Joh. van
Vollenhoven, W. J. van
Voorendonk, W. J. M.
Voorhagen, J. J.
Voorhoeve, G. H.
Voorhoeve, J. M.
Voorhoeve, Mej. C.
Voorhoeve Jr., J.
Vorstman, Dr. J. G.
Vos, D. J. de
Vos, Dr. W. L. de
Vrolijk, H. W.
Vrolijk Sr., W. A.
Wachter, F. M.
Wachter, H. W.
Waning, J. I. van
Weeldenburg, P. A.
Weevers, J. W.
Wesseling, H. C.
Weve, H. A. W.
Weyns, J. H.
Wieck, Mej. A. C.
Wilde Jzn., P. de
Wilkens, J. F.
Willebeek Lemair Jr., J.
Willeman, H. H.
Winkler Prins, V.
Wirtz, F.
Wit, H. H. P. de
Witt, J. H. de
Wolf, G. van der
Wotki, Joh. van
Wulff, S. I. G.
Wijk, C. T. J. van
Wijngaarden, P. J. van
Wijt, Willem
Wijt Czn., M.
IJsendijk Hzn., H. E. van
IJsselstein, Dames van
IJzeren, Jos. van
Zaayer, Dr. J.
Zonneveld, W.
Zwager, Mej. M. C. de
Zwartendijk, J.

CAPELLE a/d. IJSEL.

Louis, D. J.

HILLEGERSBERG.

Helden Tucker Jzn., L. van
Kat, O. A. de
Vermeulen, Dr. P.

OVERSCHIE.

Bergh, Mej. I. van den
Dam, A. J. van
Rodenburg, Mevr. Wed. J.
Vliet, A. van
Vliet, Nicolaas van
Woerden, H. van

Afdeeling Scheveningen en Omstreken.

A. HOOGENRAAD, *Voorzitter.*
J. L. VAN DEN TOORN, *Secretaris.*
G. M. DE NIET, *Penningmeester.*

SCHEVENINGEN.

Cop, Mejuffr. C.
Dulk Gz., J. den
Dulk Wz., J. den
Duyne, H. M. J. van
Hölscher, H. R.
Hoogenraad, A.
Koch, F. A.
Mos, D. de
Mos, M. de
Niet, A. de
Niet, G. M. de
Niet, Jac. de
Niet Az., Dr. A. de
Niet Mz., Dr. A. de
Noman, W. F.
Reimeringer, J. L. Th.
Reimeringer Steyn, Mevr.
Schalkwijk, M.
Spoelstra, Ds. C.
Steinmetz, Ph. K. A.
Sijpkens, F. A.
Tex Bondt, J. H. den
Toorn, J. L. v. d.
Vrolijk Jz., A.
Zoon, G.

WASSENAAR.

Geluk, M. A. J.
Mansvelt, J.
Zuylen van Nijevelt, Mr. R. Baron van

Afdeeling Schiedam en Omstreken.

Dr. C. J. VAILLANT, *Eere-Voorzitter.*
Dr. C. J. VINKESTEIJN, *Voorzitter.*
W. A. BEUKERS A.Jzn., *Vice-Voorzitter.*
J. LECHNER C.Szn., *Secretaris.*
J. O. BENDER, *Penningmeester.*
A. H. W. VAN LUIK.

SCHIEDAM.

Bender, J. O.
Beukers, J. B. A. M.
Beukers A.Jzn., W. A.
Brillenburg, P.
Cool Mzn., A.
Damme Jalink, W. D. van
Dirkzwager, A.
Dirkzwager, C.
Eelaart, A. van den
Elzevier Dom, N. F.
Erpecum, K. J. van
Gouka, A.
Groot, A. J. J. de
Groot, M. C. M. de
Groot, Mej. M. M. J. de
Groot—Dupont, Mevr. H. de
Harweegen den Breems, J. W. J. van
Heeringa, Dr. K.
Houtman, J. H.
Jansen, Dr. P. J.
Jansen, Herm. J.
Katwijk, H. P. van
Lechner, F. A. C.
Lechner, C.Szn., J.

ezenberg, Dr. J. L.
opuyt, P.
ik, A. H. W. van
aas, Mej. Laura
ortman, Mr. H. M. C.
ietschoten, Dr. H. W. van
is, D.
is Jzn., D.
nder, J. C.
halk, Mevr. de Wed. J. M. van der
Schalk Jr., J. M. van der
Steenhuis, Dr. W. J.
Tak, W. F.
Tap, Ds. A.
Vaillant, Dr. C. J.
Versteeg, H. J.
Veth, J.
Vinkesteyn, Dr. C. J.
Visser Bz., G.

Afdeeling Utrecht en Omstreken.

Dr. H. F. Jonkman, *Voorzitter.*

Jhr. Mr. J. E. Huijdecoper van Maarsseveen en Nigtevecht, *Penningmeester.*

Mr. C. de Wilde Jr., *Secretaris.*

Jhr. Mr. H. M. J. van Asch van Wijck.

Prof. Mr. J. Baron d'Aulnis de Bourouill.

G. M. Blankenheijm.

Mr. G. H. van Bolhuis.

Jhr. W. E. Bosch van Oud-Amelisweerd.

Mr. L. van Lier.

Mr. S. Muller Fz.

Prof. Dr. C. A. Pekelharing.

Rector van het Utrechtsch Studentencorps.

Dr. W. H. van de Sande Bakhuijzen.

Prof. Dr. J. J. P. Valeton Jr.

Prof. Jhr. Dr. B. H. C. K. van der Wijck.

BILT (DE)

ellen, Dr. Maurits
eengracht van Oost-Capelle, Douairière

DOORN.

rkum, Mej. A. M. van
aersolte van Haerst, Jonkvr. Baronesse van
ogendorp, W. Baron van
himmelpenninck van der Oye, J. E. N. Baron

DRIEBERGEN.

eemstra, Mr. W. H. J. Baron van
ora Siccama van de Harkstede, Jhr. J.
aller, Joannes D.

JUTFAAS.

Idenburg, Dr. H.

SCHERPENZEEL.

Royaards van Scherpenzeel, Mr. A.

UTRECHT.

Abbing, F. H.
Asch van Wijck, Jhr. H. A. M. van
Asch van Wijck, Jhr. Mr. H. M. J. van
Aulnis de Bourouill, Prof. Mr. J. d'
Baart de la Faille, Mr. R. D.
Baert, Mr. J. F. B.
Bahnsen, C.
Bake, M. L. J.

Bake, H. L. A. van den Wall
Bannier, Dr. W. A. F.
Beaufort, H. L. de
Beaufort, Mr. J. F. de
Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. C.
Berkhout, J. J.
Bertrand, Th.
Beuningen, H. A. van
Beunke, H. E.
Bilderdijk, Mr. M. W. L. S.
Binsbergen, J. van
Bisdom van Cattenbroek, F. A.
Blankenheym, G. M.
Boekelman, Dr. W. A.
Boers, Mr. W. M. H.
Bolhuis, Mr. G. H. van
Bool, Mr. Dr. J.
Bordes, C. E. J. de
Bosch, Jhr. E. J. L. van den
Bosch v. Oud-Amelisweerd, Jhr. W. E.
Bouma, Jac.
Bouwhuijs, M. ten
Boxman—Winkler, Mevr. de Wed. K. C.
Breebaart, J. N.
Broers, C. W.
Bruno-Wolterbeek, Mevr. de Wed. H. L. A.
Bruyn—Tengbergen, Mevr. de Wed. H. F. de
Büchner, J. A.
Buyze, M.
Bylandt, R. F. W. Graaf van
Calkoen, Jhr. W. H. P.
Cambier van Nooten, W. H. J.
Coers F.Rzn., F. R.
Cockuijt, Mej. M.
Coldewey, H.
Crommelin, Mr. M.
Dam van IJsselt, J. Th. Th. C. van
Dekker, F.
Dentz, Dr. Th.
Diemont, J. R.
Diemont, Mr. D. E. H.
Dillen Jr., G. W. van
Drost, Joh.
Dubois, Mr. H. F. W.
Duetz, F. J.
Duyvis, Jacob
Dijckmeester, J.
Dijxhoorn, C.
Eelde, J. C. van
Elden, D. J. H. van
Everts, A. G. A.
Fentener van Vlissingen, F. H.
Freriks, B.
Folmer, Dr. H.
Forbes Wels, M. D. A.
Gallée, Prof. Dr. J. H.
Gerlings, C.
Gerlings, C. J.
Gewin, Dr. E. E.
Gewin, J. W. A.
Godefroy, Mr. L. J.
Greven, C. J.
Grondys,
Grothe v. Schellach, Mr. W. Th.
Gualthérie van Weezel, J. H. A. K.
Gunning J.Hzn., Dr. J. H.
Hacke van Mijnden, G. J.
Hamaker, Prof. Mr. H. J.
Harinxma thoe Sloten, H. P. D. Baron van
Hartman, Dr. Ch. M. A.
Hasselman, H. D. S.
Haversmidt, Dr. J.
Hekmeyer, F. A.
Hengst, Mr. W. N. J. van
Heringa, J.
Herwerden, Prof. Dr. H. van
Heusde, Mej. A. J. van
Heusde, Mej. C. van
Hoek, M. P.
Hoek, L. W. van den
Holthe tot Echten, Jhr. R. A. van
Hooft, Jhr. G. W. J.
Hoogenhuyze, C. E. J. van
Houtsma, Prof. Dr. M. Th.
Hövell tot Westerflier, C. E. A.
Hubers, A. W.
Huydecoper van Maarsseveen en Nigtevecht, Jhr. Mr. J. E.
Huysinga, J. L.
Immink, Mr. D. A. E.
Ittersum, Mr. F. A. R. A. Baron van
Jansen, Dr. J. J.
Jansen, W.
Jong, N. J. de

ge, N. de
ge van Ellemeet, B. M.
gh, M. J. de
man, Dr. H. F.
man- van Gorkom, Mevr. A. M. F.
us, Prof. Dr. W. H.
ff, J.
ff, Prof. Dr. G.
teyn, Prof. Dr. W.
teele, C. W. van de
e, M. ten
ditz, J. H. Th. O.
jnkens, P.
ttenbelt, Joh.
, Jan
iman, Mr. C. L.
el, H. van
yf, D.
pers, Mr. J. J.
r, Mr. A. R. van de
keren, Mej. C. van
keren Jr., W. van
tsheer, H. F.
onder, D. M. J.
weber, J. P. C.
veld, Dr. L. P. van
veld, Wed. A. G. van
nep, E. C. A. van
, Mr. A. J. S. van
, Mr. L. van
, Mr. S. E. J. M. van
ié, Dr. J.
is, A.
ter, Prof. Mr. J. de
den, Jkvr. S. Baronesse van
svelt, Dr. A. P. van
svelt, Dr. N.
tens, Jhr. Mr. J. L. A.
rbeke, G. van
s, A. W.
kus, Mr. C. R.
iers, J.
engraaff, Mr. W. L. P. A.
l, H. M. de Bruin de Neve
l, J. M.
tzer, J. G.
ell, Dr. L. J.
sel, F.

Mulder, Prof. Dr. E.
Muller, F.
Muller, Prof. Dr. J. W.
Muller Fz., Mr. S.
Muller—Heynsius, Mevr. C. J. A.
Muller—Lulofs, Mevr. M. G.
Muller, J. C. du Cellié
Mijnssen, F. J.
Naber, Prof. Mr. J. C.
Nolthenius, Dr. Hugo
Nooten, Mr. Y. van
Nijland, Prof. Dr. A. A.
Nijland, E.
Oort, Dr. H. L.
Oortman Gerlings, H.
Oosthoek, A.
Overbosch, A.
Pekelharing, Prof. Dr. C. A.
Peletier, G. Ribbius
Pesters, Jhr. H. W. de
Pit, Mr. A. A.
Pont, Dr. Joh. W.
Post, J. W.
Ragay, Mr. D.
Ram, Jhr. H. E.
Rauwenhoff, Prof. Dr. N. W. P.
Reiger, Dr. B.
Rengers, S. G. van Welderen Baron
Rengers Hora Siccama, Jhr. D. G.
Rennes, Catharina van
Rissik, F. H.
Roelants, dames
Roest, D. J.
Romijn, Dr. G.
Royaards, Mr. W. H. J.
Rutgers van Rozenburg, Jhr. R. J.
Sande Bakhuyzen, Dr. W. H. van de
Schaly, C. A.
Scheffer, Dr. J. C.
Schimmelpenninck, H. C. Graaf
Schimmelpenninck v. d. Oye van Nijenbeek, A. Baron
Schook, J.
Schorer v. Nieuwerkerke, Jhr. Mr. T. H. Radermacher
Schröder, Mr. F. A. C.
Serrurier, J.
Simons, Prof. Mr. D.

Six, O. E. W.
Sloos, K. G. F.
Smeets, J. H. K.
Snellen Jr., Prof. H.
Snouck Hurgronje, Jhr. W. A. J.
Someren, J. F. van
Spanje, A. G. H. van
Spanje, G. H. J. van
Star Busmann, Mr. C. H.
Stuers, Jhr. J. H. E. F. de
Stuyvesant Meyen, W. F. van
Talma, D.
Templeman v. d. Hoeven, Dr .P.
Thomassen, P. M. H. J.
Tienhoven, J. P. van
Tigler Wijbrandi, J.
Timmermans, Dr. P.
Traa, C. H. van
Trouw, L.
Tijdeman, M.
Valeton Jr., Prof. Dr. J. J. P.
Veen, Prof. Dr. S. van
Veeren, R. H. J.
Verg. t. behartiging v. belangen van Jonge Meisjes.
Verhoef, Mr. Dr. H. Th. A.
Verhoeff, Mr. F. J. C.
Verloop, J. W.
Verloop, W. H.
Verwey Az., W.
Vink, D. Z.
Vosmaer, Dr. G. C. J.
Walen, Mej. M. Jannette
Walland, J. J.
Walré, Mr. J. van
Watteville, Mr. W. H. Baron de
Weede van Dijkveld, Douairière van
Wefers Bettink, Mej. J. C.
Wefers Bettink, Mej. M.
Wefers Bettink, Prof. Dr. H.
Wennekendonk, Mr. L. K.
Went, Dr. F. A. F. C.
Wesselink, Dr. G. P.
Wetering, Mgr. Dr. H. van de
Weyde, Dr. A. J. van der
Wilde, Mr. C. Neytzell de
Wilde Jr., Mr. C. de
Winters, H.
Woelderen, Mej. S. G. van
Wolterson, P.
Wyck, Prof. Jhr. Dr. B. H. C. K. van de
Wyck, Mevr. M. W. v. d.
Wijland, Mej. S.
Zinnicq Bergmann, G. van
Zwaardemaker, Prof. Dr. H.

VECHTEN.

Bosch van Drakensteyn, Jhr. H. P. C.

WIJK BIJ DUURSTEDE.

Vlamingh Kiebert, Mr. F. J.

ZEIST.

Blaauw—Koopmans, Mevr.
Blanckenhagen, Mr. M.
Bongers, Mej. A. C.
Brink, Dames
Bruyn, Dr. de
Burgersdijk, C.
Bijleveld van Serooskerk, Mr. M.
Elfrink, G. D.
Ewyck van Leeuwen, Mevr. C. S. van
Hartogh, Mevr. Wed. H. A.
Huidekoper, Mej. G. M.
Kraan, A. J.
Lennep, Jhr. Mr. Frank K. van
Marwijk Kooij, J. M. van
Meder.
Meerdink, H.
Mersch, H. M. v. d.
Mersch op Heerewegen, Mej. S. J. v. d.
Nahuys, Dr. Th. H.
Pesters, Jhr. Charles de
Pesters, Jhr. C. A. de
Poll, Jhr. Mr. F. van de
Rutgers van Rozenburg, Jhr. A. E. W.
Sickinghe, Jhr. Mr. O.
Snellen, Mejuffr.
Tets, Jhr. G. F. van
Uhlenbroch, Mej. G. E.
Vosmaer, A.

Afdeeling Zutphen.

Jhr. Mr. D. W. VAN ANDRINGA DE KEMPENAER, *Voorzitter.*
Jhr. Mr. B. DE JONGE, *Secretaris.*
Mr. H. C. PENNINK, *Penningmeester.*
C. STORM BUYSING.
Chr. M. HENNY.

ZUTPHEN.

Albers, B. A.
Andringa de Kempenaer, Jhr. Mr. D. W. van
Beijnen, C. Brummen
Blokhuis, G.
Broek, Ds. J. J. v. d.
Bruins, Dr. B.
Bijl, C.
Coenen, Jhr. H. A. D.
Colenbrander, Mr. H. E.
Colthoff, Mr. M. Rom.
Cuperus, B.
Does, Jhr. Mr. J. A. van der
Dorhout Mees, Mr. E. J.
Gelderman, A. W. E.
Goddart, Th. A.
Henny, Ch. M.
Hoff, Dr. J. M. van 't
Holleman, Dr. E. J. W.
Immink, J. R.
Jonge, Jhr. Mr. B. de
Ketjen, H. L.
Klaassen, J. G.
Labrijn, D. N.
Noordhoek Hegt, T .J. D.
Oldenhuis Gratama, T. H.
Pennink, Mr. H. C.
Rambonnet, C. L.
Reesink, H. J.
Rhijn, Dr. A. J. van
Schillemans, C.
Schillemans, W. J.
Snijders, Dr. A. J. C.
Sölner, Mr. J. B.
Spanjer Dzn., Ph.
Staring, W. C.
Steenlack, A.
Storm Buysing, C.
Ubbens, J. M.
Umbgrove, Mr. W. J. L.
Vollenhoven, P. J. van
Voogt G.Nzn., J. E. de
Wassenaer, O. Baron van
Weiler, Jhr. W. K. von
Westrik, Dr. F. Th.
Wigman, R.

Afdeeling Zwolle en Omstreken.

D. J. R. JORDENS, *Voorzitter.*
Dr. F. BUITENRUST HETTEMA, *Onder-Voorzitter.*
J. ROTTIER, *Secretaris.*
Mr. H. VAN DER VEGTE, *Penningmeester.*
J. H. FABER.
F. A. HOEFER, *Hattem.*

BLOKZIJL.

Keuter, K.

COEVORDEN.

Benes Jzn., G.

Homan, J. C.
Scholten, G. J.
Trip, J. A. J.
Weijs, G. H.

DALFSEN.

Barendtszen, A.
Frijling, Gebrs.
Janssen, J. P.
Lohuis, H. G.
Nieboer, W.

DEDEMSVAART.

Plomp, A.

GRAMSBERGEN.

Zwijze Gzn., H.

HARDERWIJK.

Manger Cats, Mr. G. N.
Stofberg, B.

HATTEM.

Borch, A. J. Baron van der
Hoefer, F. A.
Leenhof, J. A. H. v.

LUTTEN (AMBT HARDENBERG).

Piek, C.

NIEUW-AMSTERDAM.

Rikkers, P.

NIEUW-LEUSEN.

Bosch Bruist, J.
Dedem, Mr. W. J. Baron van

OMMEN.

Bloem, A. G.
Jansen, J. R. M.
Mulert—Overgauw Pennis, Mevr
Schuttert, G.
Ubbink, H. G.
Veen, A. van der
Veen, G. H. van der
Wildervanck de Blecourt, Mr. P.
Wijck, geb. Baronesse Sloet, Mevr. v. d.

VOLLENHOVE.

Castendijk, H. H. C.
Krieken, M. J. van
Seijdel, G. W.
Sloet van Marxveld, A. H. Baron van
Sloet van Marxveld, G. Baron van
Smirren, A. J. van

WAPENVELDE.

Leliman, G. F.

WINDESHEIM.

Vos van Steenwijk van Essen, Mr. J. A. F. Baron de

WIJHE.

Nijland, E.

ZWARTSLUIS.

Dikkers, J.

ZWOLLE.

Aberson, J. M.
Aerssen Beijeren van Voshol, Mr. W. F. E. Baron van
Alers, Ds. G. A.
Assen, H. van

Assen Jz., J. van
Balen, N. van
Bartels, J. W.
Beertema, L.
Berends, J.Jzn., W. J.
Bergh, Ds. I. van den
Bierens de Haan, W. J.
Biesen, Mr. P. A. van der
Boonzajer, C. G.
Bos, A. W.
Brouwer, K.
Bruna, J. J.
Buitenrust Hettema, Dr. F.
Buijsman, J.
Bijleveld, Mr. Th. C. van Eijk
Coninck Liefsting, Mr. W. D.
Déking Dura, A.
Deventer, A. van
Deventer, P. A. van
Diggelen, Mr. B. P. G. van
Doesschate, J. ten
Dun, H. van
Eekhout, Mr. E. J.
Eindhoven, J.
Enter Czn., H. van
Faber, J. H.
Frank, Dr. N. H.
Franssen, Dr. H.
Gerlings, Mr. P. S.
Goeijen, J. de
Goester, Dr. E. L.
Gratama Bz., H.
Gratama, Mr. S.
Greidanus, G. J. J.
Greven, E. J. C.
Greven, H. M.
Greven, Mr. O. F.
Gorkum, H. van
Haan, Ds. A. de
Haeck, C. J. H.
Haersolte—van Reede, Douair. Baronesse van
Helder, E.
Hessels, Ds. J.
Heuff, A. M.
Heuven, W. A. van
Hille, Dr. G. E. W. van
Horst, C. ter
Houwink, G. W.
Jans, J.
Jordaan, A. F. W.
Jordens, D. J. R.
Jordens, Mr. H. G.
Julius, Dr. F. H.
Kaempff, Mr. C. F.
Kalff, J.
Kiewit, P. de
Klinkert, Z.
Kossen, C.
Kuiper, D.
Leeuw, O. de
Lohman, Mr. W. C.
Löhnis, H.
Loman, W. C.
Lijcklama à Nijeholt, P.
Meeverden, geb. Baronesse Mulert, Wed. J. H. van
Meulenhoff, Dr. J. S.
Meulenhoff, R .
Meurs—Greven, Mevr. de Wed. van
Muelen, J. C. van der
Nepveu, P. Th.
Nes van Meerkerk—Roijer, Douair. van
Nieuwland, J. M. van
Nivel, W.
Noordhof, J. S.
Pauw, H.
Peletier, D. H.
Pesch, F. G. van
Pijnappel, Dr. M. W.
Rademaker, Dr. L. A.
Rantwijk, W. van
Reede, W. C. van
Rees, J. W. van
Rietberg, Mr. L. J.
Roetert Tak, J. A.
Rottier, J.
Roijen, Mr. I. A. van
Roijen, Mr. S. J. van
Roijer, B. W. A. E.
Roijer, C. B. H.
Roijer, Mr. G.
Roijer, Mr. W. H.
Rovers, W. A. P. F. L.
Rijkaart, G.
Schaepman, A. J. P. M.

Schaepman, G. R. V.
Scheltus van IJsseldijk, L.
Schuurman, C. B.
Schutte, G.
Setten, Mr. J. van
Silvergieter Hoogstad, J. B. H.
Stam, P.
Steenmeijer, Dr. F. G.
Steltman, L.
Stephanus, H. J.
Stroink, Dr. J. H. H.
Telting, Mr. J. W.
Tex, K. den
Tijl, J. J.
Tijl—Buisman, Mevr. Wed.
Valck, C. van der
Vegte, Mr. H. van der
Verhaaf, D. H.
Verhoef, F. J. H.
Verhoeven, W. J. L.
Vermeer, Mevr. de Wed. Ds. J.
Vermeulen, W. R.
Visser, J. J. F. C.
Visser, W. M.
Voorhoeve, A.
Voorst tot Voorst, J. M. Baron van
Vos van Steenwijk, Douairière Mr. C. Baron de
Vries, Mevr. de Wed. L. de
Wicherlink, J.
Wijnbeek, D.

LEDEN niet tot eene bepaalde Afdeeling behoorende.

AALTEN.

Slicher van Bath, A. P.

AARLANDERVEEN.

Lemkes, H. J.

ALFEN a/d. RIJN.

Bulk Czn., J.
Dros, H. W. A.

ALKMAAR.

Andriessen, W. F.
Boelmans ter Spill, Mr. H.
Bosman, C.
Bosman, Mr. W. C.
Bruyn, Mr. J.
Cnopius, Mr. A. A.
Dirken, Dr. J.
Hoeven, Mr. F. H. G. van der
Houweningen, Mr. D. van
Luijken Glashorst, Mr. W. L.
Rijsens, F. van
Schröder, R. G. C.
Sleeswijk—de Boer, Mevr. A.
Spall, Th. van
Stuart, Mr. K. A. Cohen
Wicherink, Dr. J. W.
Woudenberg Hamstra, Mr. W. A. van

ALMELO.

Boll, Mr. P. W.
Hoyer, Mr. W. H.

AMERSFOORT.

Bruijn, G. F. G. de
Dam, H. C. van
Kleber, J. Ger.
Mark, P. van de
Smits, Dr. J. A.
Veen, F. M. van

AMMERZODE.

Koning, A. M.

ANGERLO.

Hardt Aberson, F. E. C. van der

APEL (TER).

Prak, Dr. J.

APPINGEDAM.

Vereeniging NEDERLAND—ZUID-AFRIKA.

S. REIJNDERS, *Voorzitter.*
M. A. DE VRIES, *Penningmeester.*
R. HUIZINGA, *Secretaris.*

Verkade, B. B.

ASTEN (N.-Br.)

Rovers, C. A.

BAAMBRUGGE.

Middelberg, G. A. A.

BAARN.

Astro—Westendorp, Mevr. H.
Bonger, C.
Carp, J. A.
Carp—Henny, Mevr. Wed. C. F.
Eschauzier, H. G. J.
Juchter, P.
Nachenius, Joan H.
Schimmelpenninck, Mr. F. D. Graaf
Verrijn Stuart, M.

BARENDRECHT.

Raadt, J. R. J. de
Raadt, Mej. M. J. J. de

BARNEVELD.

Nagell, A. W. J. J. Baron
Versteeg, Dr. J.

BEEK (GELDERLAND).

Visser, W. M.

BENNEKOM (GELDERLAND).

Daalen, Mr. A. C. van
Wassenaer, C. W. Baron van

BENNINGBROEK.

Donker, Mr. C. P.

BEVERWIJK.

Bosch, Mej. W. J.

BLOEMENDAAL.

Bakker, Dr. D.
Huijsser, H.
Huijsser, Joh. F. J.
Laar, J. J. C. van
Loman, Mej. A. J.
Pusch, B.
Randwijck, L. Graaf van
Roosegaarde Bisschop, J. W. F.
Stoop, Adriaan
Tideman, Mr. P.

BODEGRAVEN.

Niet, G. de

BOSKOOP.

Grootendorst, F. J.
Kleef, C. van
Koster, P. M.
Koster Mz., A.
Ottolander, P. A.
Sluyter, J. Ph.
Tol Jzn., A. van
Walraad Jzn., J.

BREUKELEN.

Willink van Collen, H. D.

BRIELLE.

Lambrechtsen, Th. A.
Lens, J. C.

BROEK OP LANGEDIJK.

Hamaker, H. G.

CULEMBORG.

Hoytema & Cie., van

DELFZIJL.

Eybergen, J. E. J.
Roggenkamp, E. H.

DOESBURG.

Heeckeren van Kell, Mr. W. Baron van
Pennink, Mr. H. A. J.
Tengbergen, P. R. de Bruyn
Voorst van Zijp, Ds. C. van der
Wijck, Jhr. J. van der

DRACHTEN.

Meulen, A. E. van der
Oosterbaan, F.
Posthuma, G.
Posthuma, Mej. J. N.
Posthumus, J.

EDE.

Fischer Jr., W. T. J.
Noort, F. S. Op ten
Spin, J. H. A.

EINDHOVEN.

Best, J. van

ENKHUIZEN.

Bruijn, G.
Ribbink, W.
Sluis, N.
Wit, Jb. de

EPE.

Wissel, F. van der

ERMELO.

Keppel Hesselink, H. G.

FIJNAART (N.-B.)

Dis, C. A. van
Dis Lzn., A. L. van
Dis L.J.Mzn., J. van
Kottmann, M. H.
Kuijlen, P. J.
Nijhoff, Arie
Quist, M.
Versluijs, G.

GAASTERLAND.

Swinderen, Jonkvr. C. van

GELDERMALSEN.

Ophof, Mej. E.

GOOR.

Bentinck v. Waldeck Limpurg, Gravin
Jannink, E. N.
Jannink, G. J.
Poortman, Hugo A. C.
Poortman Thooft, Mevr.
Riemsdijk, Mr. E. E. van
Thooft, Chr. J.
Verwey Mejan, W.

GOUDA.

Bosch, Ds. L. ten
Dortland, A.
Dijxhoorn, A. J.
Heusde, Mr. D. J. van
Kamsteeg, H. J. L.
Noothoven van Goor, J. M.
Prince, G.
Velde, C. W. van de
Yssel de Schepper, Dr. H.

's GRAVEZANDE

Dingemans van de Kasteele, P. R.

GRONINGEN (Provincie).

Prov. Groninger Comité
voor
„Nederland—Zuid-Afrik. belangen".

Ds. H. Scholte te Zuidhorn,
Voorzitter.

Ds. J. H. de Roode te Stadskanaal,
Penningmeester.

S. Reijnders te Appingedam,
Secretaris.

HAASTRECHT.

Schouten, Mr. A. E.

HARLINGEN.

Fontein Fzn., Dirk
Haas, C. de
Hannema, Jac.
Hannema, L.
Hannema Lzn., S.
Harmens, J. J.
Hoekstra, J. F.
Hoekstra, T. J.
Hulst Jzn., J. van
Kleffens, Mr. A. H. van
Posthuma Pzn., I. F.
Roorda, G. Th.
Snijder, A. A.
Snijder A.Azn., J. J.
Tjallingii, P.
Wiarda, J. N.
Wiersema, H. E.

HARMELEN.

Heemstra, Ph. H. J. Baron van

HEDEL.

Huyskes, Mevr. Wed. A. G.
Reidt, H.

HEELSUM.

Kaijser, Mej. J.
Kaijser, Mej. M.

HEEMSTEDE.

Honig, Adriaan
Jonker, Dr. A. I. Th.

HEERENVEEN.

Cool, W. N.
Wassenaar, Mr. A. D.

HEERLEN.

Bunge, J. C. F.
Dillewyn, J. van
Kas, R. de
Wenckebach, H. J. E.

HEILOO.

Foreest, Jhr. Mr. P. van

HELDER (DEN).

Heuven, Mr. J. G. van
Jaring, C. S.
Snellen, Dr. B.
Steyn, A. J. J. van
Suermondt, Mr. E. C.

HELMOND.

Fentener van Vlissingen, H. L.
Kam, J. B.
Krauss, H. C.
Matthysen, A. P.
Matthysen, C.
Matthysen, J. M.
Sassen, August
Vlissingen, P. F. van

HEMMEN.

Lynden van Hemmen, Baron van

HENGELO (G.)

Meyjes, M. A.

's HERTOGENBOSCH.

Boelens, Mr. J. T.
Boetselaer, Th. W. Baron van
Does de Willebois, Jhr. P. J. J. S. M. v. d.
Eekhout, D. A.
Freerichs, Ds. J. F. J.
Greven, C. J.
Holleman, Mr. S. W.
Leeuwen, Mr. H. J. van
Meeuwen, Jhr. Eugène van
Meeuwen, Jhr. Mr. L. C. J. A. van
Meeuwen, Jhr. Mr. P. M. F. van
Mortel, E. A. van de
Mortel, Henri van de
Rijckevorsel, Jhr. Mr. F. J. J. M. van
Styrum, Mr. A. J. J. Baron van

HILVERSUM.

Berg, Jhr. Mr. F. W.
Blancke, B. G. J.
Bocharrdt, L.
Camerlingh, Dames
Clausch—Wolvekamp Wed. D.C
Costerus, Dr. J. C.
Cramerus, Mevr. Wed. A. R. I.
Geer, Jhr. Th. A. C. de
Gruyter, G. de
Heldring, A.
Hudig Dzn., J.
Jellinghaus, Mr. Ed.
Notten, J. C. van
Oyens, Mr. H.
Peters, Dr. J.
Roland Holst, A.
Sanders, B. A.
Till, G. A. Baron van
Titsingh, G. M.
Tyen, W. van
Verloren van Themaat, M. E.
Verrijn Stuart, M.
Verster, Mr. Th. M.
Waarden, J. van der

HOOGEZAND.

Boon Kzn., P.

HOORN.

Hartman, A. A.
Jong, M. de
Kroon, P. J.
Vries, H. S. de

HOUTRIJK EN POLANEN.

Melchior, G.

KAMPEN.

Beckering Vinckers, J. M.
Engelenberg, C.
Gunnink Bzn., F.
Hasselt, Jules van
Hasselt, R. C. C. van
Muelen, W. van der
Pennink, Mr. J. F.
Timmerman, H. A. J. A.
Uitenhage de Mist, J. M. C.

KOLLUM.

Haar, D. ter

KOOG a/d. ZAAN.

Cleveringa, O. E.
Duyvis, J. J.
Duyvis Tz., E. G.
Stam, C. P. J.
Vreudenberg, Dr. C. W.

KRIMPEN a/d. LEK.

Weiden, L. van der

KROMMENIE.

Leyden, D. van
Leyden, E. van
Vliet, Mevr. de Wed. P. H. van

LAREN (N.-H.)

Ament, D.
Ament, Mej. E.
Rees, Prof. Dr. J. van
Smid, H. Joh.

LEERDAM.

Nieuwenhuizen, O.

LEEUWARDEN.

Beucker Andrea, H.
Bloembergen Lzn., R.
Burger, Mr. A.
Eijsinga, Jonkvr. A. A. van
Eijsinga, Jonkvr. C. J. van
Eijsinga, Jonkvr. J. G. J. van
Eijsinga, Jhr. Mr. C. van
Flier, G. van der
Fockema, Mej. C. E.
Fockema, Mr. R.
Harinxma thoe Slooten, Mr. B. Ph. Baron van
Harmens, D.
Menalda, H. H.
Menalda, Mr. C. B.
Menalda Hzn., Mr. A.
Oosterhoff Jzn., W. J.
Plaats, Mr. J. D. van der
Ringnalda, Dr. H. F. Th.
Rinia van Nauta, Dames
Römer, Dr.
Sas, G. J.
Schmidt auf Altenstadt, Jhr. J. W. F. von
Sprenger, W.
Welderen Baron Rengers, Mr. W. B. R. van
Welderen Baron Rengers, Mr. W. J. van
Wolff, Mr. J.

LEIMUIDEN.

Breggen Jr., F. van der

LEUR.

Heerma van Voss, S. C. J.

LOBITH.

Camman, J. H.
Reemen, G. van

OOSTERHOUT.

Verschure Lzn., J. C. J.

OUDEMIRDUM.

Posthumus Meyjes—Star Numan, Mevr. A. W.

OVERVEEN.

Bornwater, J. Th.
Bos, C. H.
Bunge, Fedor C.
Modderman—Haitzema Vietor, Wed. Mr. E. J.
Zeeman, Dr. J.

PATERSWOLDE.

Hesselink Azn., J.

PURMEREND.

Jelgersma, B.
Stuyt Pzn., J. J.

PUTTEN.

Aylva van Pallandt, F. W. J. Baron van

RAAMSDONK.

Lankhuijzen, S. D.

RENKUM.

Donath, Dr. J. W. T.

RIJSENBURG.

Geertsema, Mr. J. H.

ROLDUC.

Nolens, Dr. W. H.

SANTPOORT.

Verhulst, W. C.
Wüste, J. R.

SCHAGEN.

Petersom Ramring, Mr.

SCHOONEBEEK.

Dommert, L. B. J.

SCHOONHOVEN.

Son, Dr. A. F. P. van

SLOTERDIJK.

Swaters, H. A.

SNEEK.

Beekeringh Lankhorst, A.
Beekeringh Lankhorst, W.
Cate Fennema, E. ten
Druten, J. J. van
Fennema, H.
Halbertsma, Herrius
Loosjes, V.
Okma, H.

SOESTERBERG.

Beaujon—Schill, Wed. E. A.
Blooker, J.
Giessenburg, Baron d'Ablaing van
Snellen—Plemp, Mevr. Wed. A.

STEENWIJK.

Bentink van Schoonheten, W. Baron

STIENS.

Algra, B. C.

LOCHEM.

Bokkel Huining, J. A. ten
Gorkom, Ds. J. C. van

LONNEKER.

Schreurs, E.

MAARSBERGEN.

Beaufort, Jhr. Mr. Godin de

MAARTENSDIJK, St. (ZEELAND).

Altorfer, J. C.
Geluk, A. J.

MAASTRICHT.

Rendorp, Jhr. Henry

MEDEMBLIK.

Tjebbes, Ds. L. B.

MEEDEN.

Delden, A. van
Doyes, R.
Ellens Muller, A.
Graaff, A. de
Penon, Dr. D. J.
Sypkens, M.

MEERSEN.

Heekeren, Mevr. van
Kervel, Dames van
Mees, Mej. M. A.

MEPPEL.

Nijsingh, Mr.
Slooten, Mej. A. van
Stheeman, S.

MIDDELHARNIS.

Broek, C. J. H. van den

NEDER-HEMERT.

Nagell van Neder-Hemert, Douairière Baronesse van

NIEUW AMELISWEERD
bij UTRECHT.

Bosch v. Drakesteyn, Jhr. H. P. C.

NUNEN.

Kronenberg, H. A.

NIJKERK.

Lidth de Jeude, M. E. van
Prins Azn., Gerrit

OENKERK. (FR.)

Rengers, Th. v. Welderen Baron

OLDENZAAL.

Baan, H. G. van der
Bolk, G.
Gelderman, D.
Gelderman, H. I. H.
Gelderman, H. P.
Gelderman, J.
Gelderman, P. J.
Gelderman Muller, A.
Kan, W.
Lottgering, J. H.
Stolle, C.
Vos de Waal.
Zwarts, S. J.

OLST.

Beekhuis, W.

ONDERDENDAM.

Wichers, Mr. J. D.

OOSTERBEEK.

Bas, Mr. H. W. de
Post, W. H.

TEXEL.

Wagemaker, Adr.

TIEL.

Landman, A.
Mijs, D.
Schram de Jong, Mr. C. M.
Spiering, Mr. F. J. W. Q.
Tienhoven, Mr. H. W. van
Wessem, Mr. A. van

VALKENSWAARD.

Best, Ant. van
Krol, Ds. L. D. G.

VARSSEVELD.

Wanrooy, S. D.

VEENWOUDEN.

Clercq, P. de

VIANEN.

Ittersum, L. A. Baron van

VLISSINGEN.

Doorn v. Koudekerke, Jhr. Mr. A. A. van
Duyvis, Dr. C. A.
Kalbfleisch, C. A.
Klijberg, A. J.
Koning, A. J. de
Mestdagh, C. N. J. de Vey
Ockenburg, A. J. van
Ockenburg Jr., A. J. van
Smit, Mr. Jan
Voorhoeve, Ds. C. L.

VOLLENHOVEN.

Gerth van Wijk, Th. C.

VOORBURG.

Bleuland van Oordt, J.
Bruynings Ingenhoes, J. A. G.
Koolemans Beynen—van der Stok, Mevr. Wed.
Tuijll van Serooskerken, Mr. H. N. C. Baron van
Wijsman Hzn., B.

VORDEN.

Brants, Mr. I. J.

WAGENINGEN.

Slothouwer, Dr. G. M.
Valkenier-Suringen, Dr. J.

WARGA.

Hanema, Dr. R.

WATERGRAAFSMEER.

Nooteboom, A. J. P. L.

WEESP.

Bovenkerk, J. W.
Houtman, Th. I.
Stork, T.

WILLEMSTAD.

Feber, H. J. A.

WINSCHOTEN.

Bos, Dr. D.

WOMMELS (FRIESLAND).

Vos van Steenwijk, Jonkvr. C. J. de

WORMERVEER.

Cremers, G. H.
Dekker, Johan
Dekker, W. A.
Honig Mz., K. C.
Honkoop, F.
Korteweg, Dr. P. C.
Laan, Albert
Laan, C. J.
Laan, J. A.
Laan, Jac. A.
Laan, Joh. A.
Laan, R. A.
Laan—Vis, Mevr. Wed. J. J.
Laan Rzn., C. H.
Langebaerd, P.
Marle, F. H. B. van
Pieper, M. F.
Prins, W.
Ramshorst Az., J. van
Schoute Czn., D.
Vis Albzn., Jan

WOUDENBERG.

Beaufort, J. B. de

WOUDRICHEM.

Colff, W. A. C. van der

WIJK BIJ DUURSTEDE.

Dam, H. G. van
Heyst, H. J. van

ZAANDAM.

Avis, Joh.
Bommel, J. J. van
Bon, Cornelis
Boot, M.
Dekker, F.
Jackson, R.
Keg, Jelle
Key Cz., J. C.
Kraaij, D.
Lange Pzn., P. de
Mats, C.
Niftrik, J. E. van
Pauw, P.
Pelt, A.
Simonsz, Dirk
Stadt Czn., G. van der
Tienen, Mr. H. J. C. van
Trotsenburg, G. H. A. van
Verkade, E. G.
Vis, D.
Visser, J.
Wessem, J. C. van
Wessem, Mej. M. A. van

ZAANDIJK.

Duyvis, P. M.
Honig, G. J.
Horst, Dr. C. E. v. d.
Koning Pzn., P.
Vis, J. M.
Vredenduin, J. J.

ZALT-BOMMEL.

Beckering Vinckers, H.
Elst Jr., W. Z. van der
Epkema, Dr. E.
Groot van Embden, E. G. C. de
Lookeren Campagne, N. van
Lookeren Campagne, W. van
Os, H. O. van
Oss, Dr. S. L. van
Thooft, G.

ZIERIKZEE.

Vliet, Mr. D. van der

NEDERLANDSCH-INDIE.

Adèr, J. W. H. .... Garoet (Java).
Asbeck Brusse, J. C. F.... Tandjong Balei Asahan, Oostk. v. Sum.
Bartelds, H. G. .... Soerabaja.
Bernelot Moens, H. J. .... Batavia. Departement B. B.
Bienfait, J. .... Soerabaja.
Bisschop, P. J. Roosegaarde Singapore.
Blanken, Dr. J. W.
Blok, C. J.
Blok Wybrandi, H. .... Soerabaja.
Boers, K. J. .... Banka. Soengei Liat.
Boissevain, R. W. .... Batavia.
Bonebakker Jr., W. C. ...... Soerabaja.
Borel, Mr. W. L.
Borel Jr., H. H. .... Koedoes (Java).
Brandts, Dr. M. J.
Bron, J. A. M.
Bruyn, Mr. H. J. de ...... Soerabaja.
Bruynzeel .... ,,
Darlang, Mr. F. F. .... Batavia.
Einthoven, J. .... Kasri Bangil, res. Pasoeroean (Java).
Engelberts, E. C. .... Djocjocarta.
Fischer, G. .... Soerabaja.
Francken, Mr. J. W. D. ... ,,
Gillavry, A. Mc.
Haeften, C. H. J. van, p/a. Firma Reynst & Vinju... Batavia.
Hell, J. J. van .... Medan, Deli.
Henny, Mr. Ch. A. .... Batavia.
Henny, Mr. C. G. J. .... ,,
Hille, J. W. van .... Weltevreden.
Hummel, J. C. .... Semarang.
Jacob, W. 's .... Soerabaja.
Jongh Hzn., W. de .... ,,
Kempen Jr., J. W. .... Batavia.
Kerckhoff, Dr. J. van .... ,,
Ketner, H. .... Tandjong Balei. Asahan.
Kinderen, J. R. der .... Batavia.
Kolff, Mr. L. A. C. .... ,,
Kropveld, Mr. D. C. J. H. Soerabaja.
Kuile, B. ter .... ,,
Leyssius, Jhr. H. Th. ...... Malang.
Linde, K. v. d. .... **Soerabaja.**
Middelberg, E. .... **Banka. Soengei Liat.**
Moor, G. J. de .... **Soember Kerto, Malang, Pasoeroean.**
Mulert, F. E. Baron
Ottolander, F. ...... **Pantjoer Sitoebondo (Java).**
Paets tot Gansoyen, Mr. A... **Soerabaja.**
Pannekoek, F. L. .... **Batavia.**
Philipse, H. .... **Soerabaja.**
Platteeuw, Dr. P. A. .... **Semarang.**
Rauen, D. .... **Magelang.**
Roessingh v. Iterson J.Azn., J. W. ...... **Batavia (Dept. v. O. en N.)**
Schoutendorp, Mr. J. ...... **Batavia.**
Simon Thomas, Dr. J. H.... **Buitenzorg.**
Staverman, F. H. .... **Riouw. a/b. H. M. Gogh**
Stoppelaar Jr., A. de ...... **Kali Bakar Malang (Java).**
Treub, Dr. M. .... **Buitenzorg.**
Vos van Nederveen Cappel, J. de **Medan (Deli).**
Vryburg, A. .... **Medan.**
Walen, F. T. Janette, 2e luit, Genie.
Wolterbeek Muller, I. ...... **Batavia.**

WEST-INDIE.

Agterberg, F. .... **Curaçao.**
Heylidy, Mr. C. J. .... **Paramaribo.**
Jong van Beek en Donk, Jhr. J. O. de .... **Curaçao.**
Siewertsz v. Reesema, Mr. F. **Paramaribo.**
Wess, Dr. J. van .... ,,

BELGIE.

Bruijn, W. G. F. de .... **Brussel.**
Bruyne, Dr. C. de .... **Gent.**
Fredericq, Prof. Dr. Paul... ,,
Hoevenaar, W. .... **Antwerpen.**
Hoste, Adolf .... **Gent.**
Kortman, G. .... **Antwerpen.**
Leod, Prof. Dr. Julius Mac. **Ledeberg. bij Gent.**
Maatschappij Zettermanskring **Gent.**
Meert, H. .... ,,

Parser, S. .... Antwerpen.
Reinhard, F. ...... St. Jans Molenbeek bij Brussel.
Smeding, H. .... Antwerpen.

DUITSCHLAND.

Barendrecht, J. .... Hamburg.
Berns, Dr. A. W. C. Freiburg i./Baden.
Berns, W. B. J. ...... ,,
Bruijn, Mej.
Götz, C. F. G. .... Wiesbaden.
Heydt, Carl von der .... Berlijn.
Jaeger, F. A. W. .... Wiesbaden.
Peelen, J. H. ... Oberlahnstein a/Rhein.
Reinshagen, Ernst .... Elberfeld.
Rutgers, J. H. .... Düsseldorf.
Waubert de Puiseau, Jhr. Dr. D. H. .... Wiesbaden.
Wilmer, C. F. A. .... ,,
Winter, A. C. H. .... ,,
Witkowski—Pleyte, Frau Prof. W. .... Leipzig.

ENGELAND.

Gerritsen, H. J. .... Londen.
Gulik, G. van .... ,,
Huygens, W. .... ,,
Kiek, L. H. .... ,,
Maas, H. S. J. .... ,,
Roosegaarde-Bisschop, Mr. W. Londen.
Scheltema Beduin, J. A .... ,,
Scholten, Joan .... ,,
Stoop, F. C. .... ,,
Verge, A. la .... ,,
Weebers, A. .... ,,

FRANKRIJK.

Mirandolle, C. P. .... Parijs.
Pierson, Joh. .... ,,
Son, H. S. van .... ,,

DENEMARKEN.

Brinker, F. .... Kopenhagen.
Brunings, Mej. B. F.

OOSTENRIJK.

Geer, Dr. W. van

PORTUGAL.

Eys—v. Lienden, Jhr. J. van . Lissabon.

TURKIJE.

Botter, J. T. .... Constantinopel.
Botter, Mevr. Wed. P. ,,
Eichstorff, F. L. von ... ,,
Heffter, E. R. .... ,,
Heffter, F. G. .... ,,
Uye Pieterse, Mr. T. J. J. van .... ,,

ZWITSERLAND.

Buringh Boekhoudt, Dr. H. Davos Platz.
Plantenga, P. .... ,,

AZIATISCH TURKIJE.

Sturler, Jhr. J. E. de .... Smyrna.

ENG. INDIE.

Ali Cohen, E. S. .... Singapore.
Blank, H. de .... ,,
Cohen Stuart, J. H. .... Calcutta.
Dinter, J. A. van .... Penang.
Engel, L. .... Singapore.
Mul, C. C. .... ,,
Stadt, J. W. van de .... ,,
Walree, E. D. van .... ,,
Woude, W. van der .... Rangoon.
Zeilinga Azn., E. A. .... ,,

NOORD-AMERIKA.

Pennink, E. J. F. .... San Francisco.
Puermondt—Nederburgh, P. H. ..... Oakland bij San Francisco.
Wertheim, G. A. .... New-York.

PERZIE.

Roelofsz, B. J. .... Tabriz.
c/o. Groeneweg Dunlop & Co.

KAAP-KOLONIE.

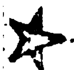
Bruyne, E. A. de .... Kaapstad.

TRANSVAAL.

Bodde, F. A.	Pretoria,	Postbus	987
Bussy, Firma J. H. de	,,	,,	460
Enschedé, J. J. ...	,,	,,	119
Erkom, B. van ...	,,	,,	309
Haupt, J. J. ...	,,	,,	1049
Jorissen, H. C. ...	,,	,,	113
Kock, P. J. de ...	,,	,,	209
Kolff, Dr. J. M. .	,,	,,	259
Kraan, J. G.	,,	,,	297
Lingbeek, S. K. H.	,,	,,	77
Lingbeek, Dr. M. S.	Pretoria,	Postbus	[illegible]
Minnaar, J. C. ...	,,	,,	[illegible]
Mijnhardt, G. F. .	,,	,,	[illegible]
Nikkelen Kuyper, F. P. J. van	,,	Poste Restante	
Reyn en Idenburg, Fima van	,,	Postbus	[illegible]
Savelkoul, A. ...	,,	,,	[illegible]
Schaap, M. J. ...	,,	,,	[illegible]
Schagen van Leeuwen, Dr. J. A. .	,,	,,	[illegible]
Sheppard, C. H. H.	,,	,,	[illegible]
Smit, N. J.	,,	,,	[illegible]
Stieltjes, G. A. ...	,,	,,	[illegible]
Turkstra, J.	,,	,,	[illegible]
Vaandrager, M. .	,,	,,	[illegible]
Warmelo, F. van	,,	,,	[illegible]
Warmelo, W. van	,,	,,	[illegible]
Willes, A. van ...	,,	,,	[illegible]
Wyers, J. B. ...	,,	,,	[illegible]
Wyk, S. J. van ..	,,	,,	[illegible]

VERSLAG

VAN HET HOOFDBESTUUR DER



Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging

OVER

1905.

Met Bijlagen.

GEDRUKT BIJ J. H. DE BUSSY, AMSTERDAM.

VERSLAG

VAN HET HOOFDBESTUUR DER

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging

OVER

1905.

Met Bijlagen.

GEDRUKT BIJ J. H. DE BUSSY, AMSTERDAM.

INHOUD.

Blz.

BIJLAGEN. Blz.

Aan de Leden der

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Het Hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging heeft de eer U hierbij verslag uit te brengen omtrent den toestand der Vereeniging gedurende het jaar 1905:

In de Jaarlijksche Algemeene Vergadering van 27 Mei 1905 waren aan de beurt van aftreding de Heeren: **Bestuur.**

Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, G. A. A. MIDDELBERG, Dr. H. P. N. MULLER, Dr. W. H. NOLENS en PAUL DEN TEX.

Volgens art. 8 der statuten werden voor deze vacatures de volgende dubbeltallen aanbevolen:

Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, 's Gravenhage (aftr.) en Mr. C. J. M. WILDE, 's Gravenhage; G. A. A. MIDDELBERG, Baambrugge, (aftr.) en Dr. H. J. DE GRAAF, Dordrecht; Dr. W. H. NOLENS, Rolduc (aftr.) en Jhr. Mr. O. F. A. M. VAN NISPEN TOT SEVENAER, Nijmegen; Dr. H. P. N. MULLER, 's Gravenhage (aftr.) en Mr. Æ. Baron MACKAY, 's Gravenhage; PAUL DEN TEX, Amsterdam (aftr.) en Dr. G. W. S. LINGBEEK, Laag Soeren.

Na gehouden stemming werden de vijf aftredende hoofdbestuursleden herkozen, zoodat in de samenstelling van het bestuur geene wijziging kwam.

Ook het dagelijksch bestuur bleef in handen van dezelfde heeren, doordat de herkozen Voorzitter en Secretaris door het Hoofdbestuur herbenoemd werden.

De Voorzitter moest in September van het afgeloopen jaar weder een langdurige buitenlandsche reis ondernemen en tijdens zijne afwezigheid was Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN bereid het presidium waar te nemen, terwijl Prof. Mr. J. DE LOUTER als waarnemend Voorzitter optrad.

Het Bureau bleef geregeld één maal per week ten kantore der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas bijeen komen ter afdoening der loopende zaken.

Volgens rooster treden ditmaal af de Heeren: K. F. VAN DEN BERG, E. J. VAN GORKOM, Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN, Mr. J. B. LOMAN en DR. J. TH. DE VISSER, die herkiesbaar zijn.

Tot ons leedwezen wenscht de Heer E. J. VAN GORKOM echter voor eene herbenoeming niet in aanmerking te komen, in verband met de verlegging zijner woonplaats naar Johannesburg. Wij verliezen in den Heer VAN GORKOM een medelid, wiens adviezen voor ons van hooge waarde waren, daar hij, door zijn langdurig verblijf in Zuid-Afrika, land en bewoners door en door kende. Wij troosten ons met de gedachte dat wij, door met den Heer VAN GORKOM te correspondeeren, van zijne adviezen zullen kunnen blijven profiteeren.

Leden.

Wezen wij in ons vorig jaarverslag op een vermindering van het ledental (van 5364 tot 4803) dit jaar kunnen wij tot ons leedwezen slechts hetzelfde constateeren. De belangstelling in het streven onzer Vereeniging blijft afnemen en het aantal leden bedraagt nu 4279. [1])

Afdeelingen.

Den 9den September 1905 had de in art. 9 der Statuten bedoelde gecombineerde vergadering van Hoofdbestuur en Afdeelings-Voorzitters plaats. De notulen dezer vergadering zijn als bijlage (N°. 3) aan dit verslag toegevoegd.

---

[1]) De Secretaris (Leidschegracht 10, Amsterdam) verzoekt beleefd opgave van eventueele abuizen, in de ledenlijst voorkomende.

Naar aanleiding van een reeds vroeger uitgesproken wensch, dat het Hoofdbestuur de Afdeelingen beter van hetgeen in de Vereeniging voorviel op de hoogte zou houden, worden nu verkorte notulen van de hoofdbestuursvergaderingen aan de afdeelingssecretarissen rond gezonden, een maatregel, die door vele afdeelingen op prijs gesteld wordt.

Van de volgens § 3 der algemeene regelen ingezonden jaarverslagen der Afdeelingen geven wij hier een overzicht:

Amsterdam. Evenals de laatstverloopen jaren kenmerkte zich 1905 ook voor deze Afdeeling niet door een opgewekt vereenigingsleven, wat vooral blijkt uit het niet bezoeken van de vergaderingen en het bedanken van velen voor het lidmaatschap.

Het aantal leden, dat op 31 December 1904 547 bedroeg, verminderde door bedanken met 51, door overlijden met 2, door verhuizen met 5, zoodat op 31 December 1905 het aantal leden 489 en 6 begunstigers bedroeg.

De Secretaris, de Heer KALFF, kon wegens vele bezigheden het secretariaat niet langer waarnemen. De Penningmeester verklaarde zich op een desbetreffend verzoek bereid om ook het secretariaat op zich te nemen. Het Bestuur bestond derhalve dit jaar uit de Heeren: Mr. E. J. EVERWIJN LANGE Jr., Voorzitter; E. BRUCHNER, Secretaris-Penningmeester; H. J. EMOUS, J. H. HINSE, A. KALFF AZ., D. H. SCHMÜLL en Mr. H. VERKOUTEREN.

De Afgevaardigden ter Algemeene Vergadering in Mei kregen opdracht het voorstel-Leiden (het houden eener collecte ten behoeve van het Christelijk Nationaal Onderwijs elk jaar op 10 October) te bestrijden, en wel op grond van de groote moeielijkheden in een stad als Amsterdam aan het houden eener collecte verbonden, en bovendien in verband met de verflauwde belangstelling.

Niettegenstaande de geopperde bezwaren, die ter vergadering zoo door de Afdeeling Amsterdam als door andere

Afgevaardigden werden te berde gebracht, werd het voorstel-Leiden, eenigszins gewijzigd, door de Algemeene Vergadering aangenomen.

In een in September door het Hoofdbestuur met de Afdeelings-Voorzitters gehouden Vergadering, werd de wenschelijkheid uitgesproken, te trachten ook te Amsterdam eene collecte langs de huizen te doen houden.

Het Bestuur besloot daarop alleen dan eene inzameling langs de huizen te houden, indien het Afdeelings-Bestuur van het Christelijk Nationaal Boeren-Comité tot medewerking bereid was.

Na eene bespreking der zaak, verklaarde genoemd Comité zich gaarne tot samenwerking bereid.

In eene daarop gehouden gecombineerde vergadering van de beide Besturen werd tot het houden der collecte besloten en de uitvoering aan een Commissie, uit Bestuursleden van beide Vereenigingen gekozen, opgedragen.

Dank zij de medewerking van Heeren Collectanten der Nederlandsch Hervormde Kerk, die hunne buslieden welwillend tegen het gewone honorarium beschikbaar stelden, kon de collecte op 11, 12 en 13 October gehouden worden. De uitkomst daarvan vermocht helaas aan de gekoesterde verwachtingen niet te beantwoorden.

In het geheel werd ingezameld een bedrag van *ƒ* 824.90, daarbij kon later nog gevoegd worden een bedrag van *ƒ* 200.—, dat door een zeer belangstellend en voor de Hollandsche taal warm gestemd lid der Afdeeling, die ook reeds in Mei l.l. een gelijk bedrag voor dat doel gaf, den Penningmeester werd ter hand gesteld.

Voorzeker geen gunstig resultaat voor een stad als Amsterdam, maar de beide Besturen geven den moed niet op en hopen de volgende maal door doelmatiger aankondigingen als anderszins, meer belangstelling en, zoo mogelijk, betere geldelijke resultaten te verkrijgen voor eene zaak, die niet alleen voor de Boeren ginds, maar ook voor ons

volk en taal van het grootste gewicht is. Moge die verwachting van de beide Besturen niet beschaamd worden!

Ten slotte moet nog vermeld worden, dat de vrij groote kosten aan de collecte verbonden, door de beide Afdeelingen ieder voor de helft gedragen werden, en dat hier een woord van erkentelijkheid voor de aangename samenwerking met het Bestuur van de Afdeeling Amsterdam van het Christelijk Nationaal Boeren-Comité niet misplaatst te achten is.

Voorts verleende de Afdeeling, evenals beide vorige jaren, een bedrag van *f* 300.— aan het Studiefonds voor Z.-A.-studenten en gaf zij ook een bedrag van *f* 171.01 als bijdrage tot het naar Afrika zenden van twee zonen van eenen onderwijzer.

Studenten-Afdeeling Amsterdam. Ook dit jaar werd van deze afdeeling geen levensteeken ontvangen.

Apeldoorn. Het ledental verminderde niet onaanzienlijk door kwijnende belangstelling; eene opwekking, tot een 60-tal vroegere leden en begunstigers gericht om weder toe te treden had geen succes.

Het Bestuur der Afdeeling was van meening, dat het houden eener collecte op 10 October, de moeite en kosten niet loonen zoude en besloot daarom *f* 100.— uit de kas der Afdeeling voor bedoeld onderwijs te bestemmen.

Bovendien werd een ingezonden stuk in de Apeldoornsche Courant geplaatst, ten einde de aandacht der ingezetenen op deze belangrijke zaak te vestigen en om bijdragen te verzoeken. Ook hierbij bleek de verminderde belangstelling, daar slechts één gift (van *f* 5.—) inkwam.

Arnhem. Behalve door vermindering van het ledental ten gevolge van overlijden, vertrek of bedanken leed de afdeeling een gevoelig verlies door het afsterven van haren voorzitter

C. W. graaf van LIMBURG STIRUM. Ook de secretaris Mr. C. J. baron van TUYLL VAN SEROOSKERKEN was genoodzaakt door andere drukke bezigheden het bestuur te verlaten, terwijl bovendien Jhr. Mr. A. A. VAN TEIJLINGEN door vertrek uit de gemeente als bestuurslid aftrad.

Jhr. Mr. W. E. T. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS belastte zich bereidwillig met het voorzitterschap, terwijl in de verdere vacatures alleen werd voorzien door toetreding van den heer P. RIBBIUS, wien het secretariaat werd opgedragen.

Met het oog op plaatselijke toestanden werd niet ingegaan op het verzoek van het hoofdbestuur tot het houden van eene schaalcollecte op 10 October. In de plaats daarvan werden in vereeniging met de Afdeeling van het Christ. Nat. Boerencomité inschrijvingslijsten gepresenteerd. De helft van het bijeengebrachte werd aan het Christ. Nat. Boerencomité afgedragen, de andere helft aan het Hoofdbestuur gezonden.

Assen. Het ledental was gaandeweg dermate geslonken, dat in het najaar van 1905 besloten werd deze Afdeeling op te heffen.

Breda en Omstreken. Het aantal leden verminderde met 9, zoodat het thans nog slechts 43 bedraagt. In de samenstelling van het bestuur kwam geene verandering.

Bussum. Dat de belangstelling bij de leden dezer Afdeeling allerbedroevendst is, moge blijken uit het feit, dat de oproeping tot eene ledenvergadering, waarbij als punt der agenda vermeld was de bespreking, langs welken weg de Afdeeling beter kracht van zich kan doen uitgaan, niet heeft kunnen bewerken dat iemand anders dan de Voorzitter en de Secretaris aan die oproeping gehoor gaven.

Het is eenvoudig onmogelijk eene jaarvergadering bijeen te krijgen. Binnenkort verlaat de tegenwoordige Secretaris de gemeente Bussum; bij gebreke aan opgekomen leden kon in bedoelde uitgeschreven vergadering niet in de a.s. vacature worden voorzien.

Het is daarom, dat de Voorzitter en de Secretaris der Afdeeling Bussum van oordeel zijn, dat het aanbeveling verdient de Afdeeling op te heffen, zijnde de Voorzitter bereid jaarlijks de zorg voor de inning der contributie op zich te nemén.

Pogingen, in overleg met de Afdeeling Bussum van het Nationaal Boerencomité gedaan, om op 10 October 1905 eene collecte te doen slagen, hadden absoluut geen succes. De advertentiekosten hadden bespaard kunnen worden.

Delft en Omstreken. De afdeeling hield 2 bestuursvergaderingen en 2 algemeene vergaderingen. Het aantal leden verminderde tot 53, dat der begunstigers tot 65. De werkzaamheden der atdeeling bestonden voornamelijk in het steunen van personen die nog lijden onder de gevolgen van den oorlog.

Studenten-Afdeeling Delft. Het eenige levensteeken in 1905 ontvangen (ons vorig jaarverslag deelde mede dat ook in 1904 geen verslag inkwam) was het afdragen van het kassaldo der Afdeeling aan den secretaris van het Hoofdbestuur.

Deventer en Omstreken. Het bestuur dezer Afdeeling bleef onveranderd, het aantal leden ging terug tot 84, waaronder 1 begunstiger. Ten behoeve van het Christelijk Nationaal Onderwijs werd *f* 50.— gegeven uit het Afdeelingsfonds.

Doetinchem en Omstreken. De belangstelling in de werk-

zaamheden der Vereeniging is dermate afgenomen, dat in de ledenvergadering van Maart 1905 besloten is de afdeeling aan het einde van het loopende jaar op te heffen.

Dordrecht en Omstreken. Het ledental dezer Afdeeling verminderde in 1905 met zes, doordat vier leden voor hun lidmaatschap bedankten en twee naar elders vertrokken. Nieuwe leden traden niet toe.

De samenstelling van het Bestuur onderging geen wijziging.

Op uitnoodiging van het Hoofdbestuur hield de Afdeeling op 10 October, eene geldinzameling aan de huizen der ingezetenen voor de school in Zuid-Afrika.

De plaatselijke Afdeeling van het Christelijk Nationaal Boeren-Comité verleende bij deze collecte haar zeer gewaardeerden steun.

De zuivere opbrengst dezer collecte, zijnde *f* 151.49, werd voor de helft overgemaakt aan den penningmeester van het Hoofdbestuur en voor de andere helft aan het Christelijk Nationaal Boerencomité te Amsterdam.

De heer FREDERIK ROMPEL verklaarde zich bereid een voordracht te houden over het Zuid-Afrikaansche lied, terwijl mevr. ROMPEL—KOOPMAN bij die gelegenheid eenige Z.-Afr. verzen zou zeggen. Deze avond, toegankelijk voor de leden der Afdeeling en geïntroduceerden, en bepaald op 15 December, kon, helaas, door ongesteldheid van mevrouw ROMPEL niet doorgaan.

Wij kunnen echter mededeelen dat uitstel in dezen geen afstel beteekent, zoodat de leden dezer Afdeeling nog een belangrijke avond wacht.

Enschede en Omstreken. In het afgeloopen jaar bepaalde zich de werkzaamheid dezer Afdeeling tot het houden eener samenkomst in de Groote Kerk, waar de Heeren Gen. KRITZINGER en Ds. VAN HEERDEN spraken over hunne bekende zending.

De Afdeeling rekende zich gelukkig dien vrienden eene *zeer* belangrijke som ter hand te kunnen stellen.

Gorinchem en Omstreken. Deze Afdeeling had wederom het verlies te betreuren van een aantal leden, die bedankten.

Het ledental, verleden jaar 81, kromp daardoor in tot 67, waarvan slechts 6 leden buiten Gorinchem.

De Afdeeling werd niet aangezocht tot het verleenen van financieele hulp; het totaal bedrag der contributiën, verminderd met de noodzakelijke onkosten, kon dus worden opgezonden aan den Penningmeester van het Hoofdbestuur.

In het Bestuur der Afdeeling kwam geene verandering.

's-Gravenhage. Deze Afdeeling had weinig gelegenheid tot zelfstandig handelen. Slechts tweemaal had zij aanleiding openlijk op te treden. Eerst bij het bezoek van de Heeren KRITZINGER en VAN HEERDEN, toen gezamenlijk met de Afdeelingen van het Christelijk Nationaal Boeren-Comité en het Algemeen Nederlandsch Verbond eene samenkomst werd georganiseerd, welke ten gevolge had, dat een bedrag van ± *f* 3600.— ten behoeve van het Onderwijs in den voormaligen O. V. S. bijeenkwam. En op 10 October wekte het Bestuur der Afdeeling door een stuk in de nieuwsbladen wederom op, gaven af te zonderen voor het Christelijk Nationaal Onderwijs in Z.-A. in het algemeen. De uitslag van deze oproeping bewees, dat de Afdeeling goed gezien had door, overeenkomstig het advies van het Bestuur, geen inzameling langs de huizen te houden. Slechts *f* 689.50 kwam in.

Het ledental ging wederom niet onbelangrijk achteruit. De leden, die der Vereeniging door den dood ontvallen, die in vertrek naar elders aanleiding zien niet alleen de Afdeeling, maar ook de Vereeniging vaarwel te zeggen, en die om andere redenen bedanken, worden slechts zelden door nieuwe vervangen. Eene poging om de leden

der ontbonden Afdeeling Scheveningen te bewegen aan de Vereeniging getrouw te blijven en tot de Haagsche Afdeeling toe te treden, beantwoordde niet aan de daarvan gekoesterde verwachtingen.

Groenlo en Omstreken. Geen verslag ontvangen.

Groningen. Het afgeloopen jaar is voor de afdeeling niet rijk aan gebeurtenissen. Het getal leden is door vertrek naar elders met 6 verminderd, terwijl 9 andere hebben bedankt, en er 1 lid is bijgekomen, zoodat het getal van 117 tot 103 is gedaald, waarvan 3 buiten de stad. Door het bedanken van Jhr. Mr. R. FEITH en Mevr. MEES—GOCKINGA als Bestuursleden, is als Penningmeester opgetreden Mr. H. DE VISSER, terwijl er nog in de andere vacature moet worden voorzien.

Op verzoek van Mevr. WORP—ROLAND HOLST heeft de Secretaris met het Hoofdbestuur gecorrespondeerd over de mogelijkheid om de plannen van Mevr. SOLOMON te steunen, maar zonder resultaat, omdat het Hoofdbestuur op goede gronden dien steun heeft ontraden.

Naar aanleiding van een schrijven van het Hoofdbestuur om den 10[en] October een collecte te houden ten bate van het vrije Chr. Nat. Onderwijs in Zuid-Afrika, heeft het Bestuur der Afdeeling een circulaire willen verspreiden met verzoek om geldelijke bijdragen, maar is daarvan teruggekomen door een artikel in de *Nieuwe Courant* en door de houding van de Afdeelingen Haarlem en 's-Gravenhage en heeft er zich toe bepaald een artikel in de te Groningen verschijnende bladen te plaatsen, tengevolge waarvan de Penningmeester aan het Hoofdbestuur heeft kunnen verzenden de som van *f* 81.—. Uit het verslag van den Penningmeester blijkt verder, dat voor het studiefonds werd ontvangen *f* 47.—.

Met groot genoegen heeft het Bestuur de verslagen ont-

vangen van hetgeen in de vergaderingen van het Hoofdbestuur wordt besproken, maar aan het voorstel dit op een of andere wijze ook aan de andere leden kenbaar te maken, is tot heden geen gevolg gegeven.

Gelijk in het vorige jaar heeft de Afdeeling een abonnement op *De Volksstem*, maar de belangstelling der leden om dit blad te lezen, is uiterst gering.

Met belangstelling ziet het Bestuur nadere mededeelingen te gemoet over de werking en uitbreiding der plannen betreffende het Zuid-Afrikaansch Museum te Dordrecht.

Haarlem. Het belangrijkste uit het Jaarverslag over het jaar 1904, dat eenige dagen nà het afdrukken van ons vorig verslag inkwam, was, dat steun verleend werd aan eenige slachtoffers van den oorlog, en dat boeken werden verzameld om door tusschenkomst der boeken-commissie naar Zuid-Afrika te worden gezonden. Eenige leden verklaarden zich bereid eene jaarlijksche bijdrage ten behoeve van het onderwijs in Zuid-Afrika te geven.

In het begin van 1905 heeft deze Afdeeling met de Afdeelingen van het Algemeen Nederlandsch Verbond en het Christelijk Nationaal Boeren-Comité zich vereenigd om, in verband met het bezoek van Generaal KRITZINGER en Ds. VAN HEERDEN, gelden in te zamelen voor het Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika.

De Heeren Kolonel J. C. JOEKES, Voorzitter, en Dr. J. B. SCHEPERS, Bestuurslid der Afdeeling, verklaarden zich bereid den Heeren tot gids te strekken en hun zooveel mogelijk behulpzaam te zijn. De moeite is niet vergeefsch geweest, want voor gemeld doel kon worden afgedragen een netto-bedrag van *f* 2.957.27[5]. Een woord van hulde aan de Heeren SCHEPERS en JOEKES, voor hun grooten ijver in dezen aan den dag gelegd, zal dan ook zeker elks instemming verwerven.

De Afdeeling stelde twee keer een bedrag van vijftig gulden

ter beschikking voor wekelijksche ondersteuning, bij wijze van voorschot, van eene dame te Haarlem, wier man in Transvaal is, en die in groot gebrek leeft.

Wat het ledental betreft, dit is, sinds het laatste jaarverslag der Vereeniging verscheen, verminderd met 36 leden, zoodat het aantal thans 56 bedraagt.

Hengelo, Borne, Delden. Het belangrijkste wat deze Afdeeling over het afgeloopen vereenigingsjaar kan mededeelen, is, dat op 10 Oct. 1905 een collecte werd gehouden voor het Chr. Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika, die de som van *f* 431,75 heeft opgebracht.

Het ledental verminderde wederom met zeven, waaronder het oudste lid, de Heer H. S. Dijk, die de meest getrouwe bezoeker der vergaderingen was, aan de Afdeeling door den dood ontviel.

In het Bestuur is eenige wijziging gekomen, doordat Voorzitter en Penningmeester hunne functiën hebben verwisseld.

Het aantal leden bedraagt 57, waarvan 48 in Hengelo, 3 in Borne en 6 in Delden.

Kinderdijk en Omstreken. Door het verspreiden eener circulaire mocht het deze afdeeling gelukken circa 2000 boeken bijeen te brengen, die aan de Boekencommissie van het Alg. Ned. Verbond te Rotterdam ter doorzending naar Zuid-Afrika werden geëxpedieerd.

Leiden en Omstreken. Op 31 December 1905 telde de Afdeeling 1 Donateur en 183 Leden, van welke 24 in de gemeenten Hazerswoude, Katwijk, Leiderdorp, Noordwijk, Oegstgeest, Sassenheim, Voorschoten, Warmond en Zoeterwoude, tegen 1 Donateur en 193 Leden op 31 December 1904.

Moet dus wederom op eene vermindering van het ledental gewezen worden, verblijdend is het, dat enkele

nieuwe Leden tot de Afdeeling toetraden. Een 9-tal personen teekende namelijk op eene lijst voor aangifte van het lidmaatschap, die het bestuur liet rondgaan.

In het Bestuur kwam slechts verandering door het vertrek naar Rotterdam van den heer Dr. J. C. J. BIERENS DE HAAN, van wiens grondige kennis van Zuid-Afrikaansche toestanden en belangrijke adviezen de Afdeeling steeds veel voordeel mocht trekken. Een woord van hartelijken dank voor al datgene, wat hij in het belang van de Afdeeling gedaan heeft, moge hier zijn plaats vinden.

De door zijn vertrek in het Bestuur ontstane vacature moet nog aangevuld worden.

Aan de weduwe van een in Zuid-Afrika overleden onderwijzer werd op haar verzoek evenals in 1904 eenige ondersteuning verleend.

Aan de Commissie uit het Algemeen Nederlandsch Verbond tot inzameling van boeken voor Zuid-Afrika werd eene bijdrage van ƒ 50 uitgekeerd.

Voor de oprichting eener eerste ambachtsschool naar Zuid-Afrika werd een bedrag van ƒ 100 toegestaan.

Aan een student in de rechten aan de Rijks-Universiteit alhier, afkomstig uit Zuid-Afrika, die in moeilijke financieele omstandigheden verkeerde, werd ter voortzetting zijner studie eene tegemoetkoming van ƒ 100 verleend, terwijl hij ook van andere zijde geholpen werd.

Voorts werden betaald de kosten van transport naar Zuid-Afrika van een kist met boeken, bestemd voor de school van den oud-Leidenaar, den Heer A. STAFLEU te Marico.

De op 11 October gehouden collecte langs de huizen der ingezetenen ten bate van het Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika, bracht ongeveer ƒ 380 op; zeer zeker een belangrijk bedrag, als men in het oog houdt hoeveel voortdurend van de offervaardigheid der ingezetenen gevergd wordt, en een woord van oprechten dank en

warme erkentelijkheid aan de Leden der Leidsche Collectanten-Vereeniging „Zuid-Afrika" (Voorzitter de Heer W. PERA), die zich ook ditmaal wederom op ons verzoek welwillend met de inzameling der gelden belast hebben, zij hier ter plaatse gebracht.

Het blijft te betreuren, dat het voorbeeld om op deze wijze gelden voor het onderwijs bijeen te brengen nog niet meer navolging vindt; want hoewel dankbaar dat de algemeene leden-vergadering der Vereeniging het voorstel dezer Afdeeling in zake het houden van eene collecte op of omstreeks 10 October aangenomen heeft, kan het Afdeelingsbestuur over de uitvoering lang niet voldaan zijn, daar slechts enkele Afdeelingen eene collecte gehouden hebben. Mogen de resultaten elders een volgend jaar beter zijn.

Studenten Afdeeling Leiden. Het jaarverslag dezer Afdeeling over 1905 vermeldt met groote voldoening de benoeming van den Oud-Hoofdrechter van den O. V. S., MELIUS DE VILLIERS, tot Professor in het Zuid-Afrikaansche Recht aan de Universiteit te Leiden. Op 5 Juli hield genoemde hoogleeraar zijne intreerede en op de daarna gehouden ontvangst deed het Afdeelingsbestuur zich door twee zijner leden vertegenwoordigen.

Dit feit was het Bestuur eene aansporing om nog meer dan voorheen zich op de behartiging van Zuid-Afrikaansche studiebelangen toe te leggen, nauw verbonden als deze thans werden met de Leidsche Universiteit en het is in dezen geest dan ook voortdurend werkzaam geweest.

In de eerste plaats verkreeg het van het Hoofdbestuur de toestemming de batige saldi der Afdeeling te mogen bestemmen op eene wijze, welke haar in deze richting de meest natuurlijke toescheen. Het kwam nl. overeen, voorloopig voor den tijd van 4 jaar en te beginnen met 1 Sept. 1905, eene jaarlijksche beurs van *f* 500 ter

beschikking te stellen van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche studenten, om daardoor een minvermogend Zuid-Afrikaansch student de studie mogelijk te maken, in de hoop bij genoegzame belangstelling deze beurs te kunnen blijven bestendigen. Eene van de bepalingen, welke overeengekomen zijn, is, dat deze Afrikaansche student te Leiden moet wonen en studeeren. Onlangs is deze beurs dan ook na gepleegd overleg met het Afdeelingsbestuur, verleend aan een student in de rechten. Reeds van verschillende zijden mocht de Afdeeling bewijzen van instemming ontvangen met dit doel.

Maar nog meer werd in deze richting gedaan. Op de Algemeene Vergadering werden een aantal moties ingediend, strekkende om de studie van Afrikaansche studenten aan Nederlandsche Universiteiten te bevorderen en het Afd.-bestuur mocht de toezegging krijgen, dat op zijne voorstellen ernstig acht zou worden geslagen, voor zoover zij niet reeds in voorbereiding waren. Nadat 16 Oct. 1905 door het Hoofdbestuur een adres aan Hare Majesteit verzonden was, waarin aangedrongen wordt op de erkenning van zekere Kaapsche graden aan onze Universiteiten, steunend op het nieuwe artikel 132 der Hooger-Onderwijswet, heeft het Bestuur der Studenten Afdeeling Leiden onmiddellijk insgelijks een adres aan Hare Majesteit gezonden, adhaesie betuigende met dat van het Hoofdbestuur en aandringende op een Koninklijk Besluit in dezen geest. Afschriften van dit adres met een begeleidend schrijven werden aan den Senaat van iedere Universiteit gezonden.

Verder wordt gewezen op het werk der Inlichtingen-Commissie, die Zuid-Afrikaansche studenten, van plan naar Nederland te komen ter voortzetting hunner studiën, met allen mogelijken raad bijstaat. Door middel van het Perskantoor van het A. N. V. wordt nu reeds gedurende vier maanden, geregeld bij het begin van iedere maand, eene aankondiging van deze strekking in alle Zuid-

Afrikaansche bladen geplaatst, en reeds mocht deze Commissie een vijftiental aanvragen om inlichtingen ontvangen en behandelen. Het werk dezer Commissie heeft reeds in een tweetal gevallen werkelijk gevolg gehad.

In aansluiting daarmede wordt door talrijke artikelen in Zuid-Afrikaansche bladen de Universiteitsstudie hier te lande meer bekend gemaakt en ook op deze wijze hoopt het Bestuur het doel te bereiken, waarnaar het steeds streeft, namelijk om de talrijke Afrikaansche studenten. die zich thans tot voltooiïng hunner studiën naar het buitenland (in het bijzonder Engeland) begeven, wederom den weg naar onze Universiteiten te doen vinden.

Ten slotte kan nog vermeld worden, dat Professor DE VILLIERS het Eere-Voorzitterschap der Afdeeling werd aangeboden, hetwelk aanvaard werd.

Maassluis en Omstreken. Werd reeds het vorig jaar geen verslag dezer Afdeeling ontvangen, ook over 1905 valt omtrent de verrichtingen niets te vermelden. In Januari 1906 deelde de Secretaris mede, dat de Afdeeling als zoodanig was ontbonden, gelukkig echter blijft een betrekkelijk groot aantal belangstellenden te Maassluis en te Maasland lid onzer Vereeniging.

Middelburg en Omstreken. Geen verslag ontvangen.

Naarden en Omstreken. Geen verslag ontvangen.

Nijmegen en Omstreken. Het ledental daalde van 116 tot 94, niettegenstaande het Bestuur, door het plaatsen van advertentiën en mondelinge aanmaningen, alles in het werk stelde om leden te werven.

Door den penningmeester werd voorgesteld om van het in kas zijnde geld, bedragende *f* 26.12 plus de geïnde contributiën à *f* 305 = *f* 331.12 aan het Hoofdbestuur

af te staan *f* 150.— en aan het Studiefonds *f* 50.—, zoodat in kas blijft *f* 113.12.

Aldus werd besloten.

In het Bestuur is eene verandering gekomen door het vertrek van den Heer W. A. SCHNEIDER naar Amsterdam. In zijne plaats werd als bestuurslid gekozen de gep. kolonel O.-I. L., P. L. A. COLLARD, die deze benoeming aannam.

Rheden/Rosendaal. De bestuursleden DE GEER en BRANDT werden herkozen, en beide Heeren namen de herbenoeming aan.

Daar er volgens oordeel van het bestuur geen kans bestond om eene lezing der Heeren VAN HEERDEN en KRITZINGER met gunstig gevolg te doen plaats hebben, werd uit de kas der Afdeeling een bedrag van *f* 20.— beschikbaar gesteld voor het onderwijs in den voormaligen Oranje Vrijstaat.

Eene algemeene collecte op den 10^{en} October, overeenkomstig het voorstel der Afdeeling Leiden, werd door het Bestuur niet wenschelijk geacht, evenzoo met het oog op weinig kans op een gunstig gevolg.

De Afdeeling gaf ook dit jaar eene bijdrage van *f* 20.— aan het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten hier te lande.

Het aantal leden der Afdeeling, hetwelk op 1 Januari 1905 bedroeg 56 en 1 begunstiger, verminderde door bedanken met 3, door overlijden met 2, door vertrek met 3 leden, terwijl bij de Afdeeling werd opgenomen van elders 1 lid, zoodat het jaar 1906 aanvangt met 49 leden en 1 begunstiger.

Rotterdam en Omstreken. Het jaarverslag dezer Afdeeling begint met een woord tot opwekking der leden om de stamverwante bevolking van Zuid-Afrika te blijven steunen

in den strijd voor het behoud van de taal en spreekt verder de hoop uit dat de ernstige poging, die thans beproefd wordt om een nationale Stoomvaartverbinding met Zuid-Afrika in het leven te roepen, moge slagen.

Van de door deze Afdeeling gesteunde school te Derdepoort, werd geregeld bericht ontvangen. Het aantal leerlingen is thans 35 en de subsidie van £ 6 per maand maakt het juist mogelijk de school staande te houden.

Aan het verzoek van eene andere schoolvereeniging, die zich om steun tot de Afdeeling wendde, meende zij niet te moeten voldoen.

De reeds vermelde gift van *ƒ* 100.— aan de Boeken-Commissie, die steeds met uitnemend succes werkzaam blijft, werd uitgekeerd.

In vereeniging met het Chr. Nat. Boerencomité, afdeeling Rotterdam, werd door middel van advertentiën getracht ter gelegenheid van wijlen PAUL KRUGER's geboortedag, gelden bijeen te brengen voor het nationaal onderwijs; dit had echter zeer weinig succes.

Aan de beurt van aftreding als bestuurslid waren de Heeren v. D. LOO, v. RIJCKEVORSEL en SMALT. In de plaats van Dr. v. R. werd de heer C. D. POPKEN gekozen, terwijl de beide andere heeren herkozen werden.

Het ledental dat op 1 Januari 1905 *606* bedroeg, is tot *490* teruggegaan.

De Heer P. R. MEES, jaren lang penningmeester dezer Afdeeling, heeft wegens drukke bezigheden zijn ontslag genomen. Een woord van warmen dank voor zijne vele bemoeiingen in 't belang der Vereeniging is hier zeker op zijne plaats.

Door de Afdeeling werd het Kaapsche blad „Ons Land" op het Leeskabinet ter lezing gelegd, hiervan wordt echter weinig gebruik gemaakt; verder ligt „De Volksstem" steeds in Hôtel Coomans ter lezing.

Scheveningen en Omstreken. Deze Afdeeling werd ingevolge absoluut gebrek aan belangstelling van het meerendeel der leden ontbonden. Pogingen door de zusterafdeeling 's Gravenhage aangewend om de leden voor de vereeniging te behouden, leden schipbreuk.

Schiedam en Omstreken. Het aantal leden verminderde met één. Zestien leden der afdeeling contribueeren aan het Studiefonds. Voor het Chr. Nat. Onderwijs in Zuid-Afrika werd 10 October een collecte gehouden, die *f* 219.— opbracht; de onkosten der inzameling werden door de afdeelingskas gedragen. Hoewel het resultaat niet tegenviel is bij deze collecte van algemeene deelneming niet gebleken.

Utrecht en Omstreken. Het ledental bedraagt thans 291. In het bestuur kwam geene wijziging. Vermeldenswaardigs kwam in de afdeeling niet voor.

Zutphen. In deze Afdeeling viel gedurende het afgeloopen jaar niets van belang voor. Het getal leden neemt, helaas, gaandeweg af.

Zwolle en Omstreken. Omtrent de verrichtingen der Zwolsche Afdeeling valt weinig mee te deelen.

Het ledental gaat achteruit, echter niet zoo sterk als gevreesd werd.

De belangstelling bij de leden is gering en pogingen, om hierin verandering te brengen, hadden weinig resultaat.

Het Bestuur vond dan ook geen vrijheid om op den geboortedag van wijlen den Transvaalschen Staatspresident PAUL KRUGER eene collecte te houden.

Van de gelegenheid om bij den Penningmeester op dien dag gelden af te dragen, maakte slechts een enkele voor een klein bedrag gebruik.

Bij het afdeelingsbestuur kwamen veel boeken in voor

Zuid-Afrika, die aan de Boeken-Commissie van het Alg. Nederlandsch Verbond te Rotterdam werden gezonden.

Rekening en Verantwoording.

Namens de Commissie, belast met het nazien der rekening en verantwoording van den penningmeester over het jaar 1904, werd ter Algemeene Vergadering van 27 Mei 1905, een schrijven voorgelezen, luidende:

Delft / Gorinchem 24 Mei 1905.

Aan het
Hoofdbestuur der Ned. Zuid-Afr. Vereeniging
AMSTERDAM.

WelEd. Heeren!

De ondergeteekenden verklaren de rekening over het boekjaar 1904 te hebben nagezien en accoord bevonden.

Hoogachtend,

UEd. Dw. Dnr.
(*w.g.*) F. W. BRAAT JR.
(„) N. C. DE GIJSELAAR.

De vergadering nam nota van deze verklaring en verleende onder dankzegging décharge aan den penningmeester voor zijn gevoerd beheer.

Ter zelfde vergadering werden benoemd de Heeren E. BRUCHNER, (Amsterdam), Mr. J. L. NIERSTRASZ, (Bussum), en Mr. JOOST DE GRAAFF, (Haarlem), tot leden en de heeren P. J. A. DE BRUÏNE, (Dordrecht), F. COCHIUS, (Nijmegen) en J. LECHNER C.Szn., (Schiedam), tot plaatsvervangende leden der commissie, belast met het nazien der rekening en verantwoording over het jaar 1905.

De Penningmeester geeft de volgende toelichting bij het financieel overzicht dat als Bijlage I aan dit verslag is toegevoegd:

Wederom valt voor het afgeloopen jaar eene vermindering in de ontvangsten uit contributies en giften te constateeren, hetgeen voornamelijk aan een verderen teruggang van het ledental moet toegeschreven worden.

Onder de ontvangsten is opgenomen een bedrag van ƒ 109.56, rente op onder ons beheer staande fondsen, waaraan reeds een bepaalde bestemming is gegeven, zoodat dit bedrag niet tot de gewone inkomsten mag gerekend worden.

Deze laatsten waren, zooals het vorige jaar reeds gevreesd werd, niet voldoende om de geregelde jaarlijksche uitgaven te dekken. De buitengewone uitgaven moesten dus geheel uit het batig saldo van de vorige rekening bestreden worden, dat dientengevolge belangrijk ingekrompen is, al werd in het afgeloopen jaar voor bijzondere doeleinden circa ƒ 2000.— minder uitgegeven.

Van de gelden, bestemd voor twee extra beurzen aan hier te lande studeerende Zuid-Afrikaansche jongelieden, was op ult. December jl. nog een bedrag van circa ƒ 3000.— aanwezig, dat begrepen is in het saldo waarmede de rekening over 1905 sluit. Daar deze gelden niet als het eigendom van de Vereeniging te beschouwen zijn, bedraagt het batig saldo, waarmede het nieuwe jaar aangevangen wordt, dus niet meer dan ongeveer ƒ 1100.—. Versterking der geldmiddelen blijft daarom dringend gewenscht.

In het thans ingetreden jaar zullen de geregelde jaarlijksche uitgaven verminderen met de onkosten aan het Informatie-bureau verbonden en met de subsidie aan de Voorschotbank voor Zuid-Afrika, daar de werkzaamheid dezer beide instellingen op de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas is overgegaan.

Het Effectenbezit bestaat uit:

4	à	ƒ	1000.—	Oblig. 3 % Nederland.	
1	„	„	100.—	„ 3 % „	
2	„	„	1000.—	„ $3\frac{1}{2}$ % Mij. tot Expl. van Staatssp. 1891.	
1	„	„	1000.—	„ $3\frac{1}{2}$ % „ „ „ „ „ 1887.	
3	„	„	1000.—	Pandbr. $3\frac{1}{2}$ % Rotterdamsche Hyp. Bk.	
2	„	„	1000.—	„ $3\frac{1}{2}$ % Hollandsche „ „	
3	„	Kr.	2000.—	Oblig. 3 % Oostenr. Locaal Spoorweg Mij.	
4	„	ƒ	1000.—	Schuldbr. Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.	
5	„	„	100.—	„ „ „ „	
11	„	„	600.—	Witwatersrand Mij. Elsburg B	waardeloos.
3	„	£	100.—	Algemeene Expl. en Bouw Mij.	
4	„	„	50.—	M. Franken.	
1	„	ƒ	500.—	Renkumsche Gasfabriek.	
1	„	„	1000.—	Oblig. 4 % Ned. Ind. Spoorweg Mij. 1904.	

waaronder effecten, tot een bedrag van ƒ 12,000.—, welke aan onze Vereeniging slechts in bewaring zijn gegeven.

De stukken worden bewaard door LABOUCHERE OYENS & Co's BANK.

Verslagen van verschillende aan de N.Z.A.V. verwante Commissies en Vereenigingen.

Evenals vorige jaren volgen hier een aantal verslagen van meer of minder nauw aan onze Vereeniging verbonden fondsen, commissies en vereenigingen. Het meerendeel dezer corporaties werkt geheel zelfstandig en de besturen vullen zich zelf aan, doch ons Hoofdbestuur volgt steeds met groote belangstelling den nuttigen arbeid waarvan de verslagen gewagen.

Commissie van Emigratie en Informatie-Bureau.

De Secretaris van het Informatie-Bureau en de Emigratie-Commissie, de Heer D. R. VAN URK, brengt over het jaar 1905, het volgende verslag uit:

Evenals in 1904 was de toestand in Zuid-Afrika zoowel op politiek, als op economisch gebied in 1905 ongunstig.

Nu na den oorlog de Zuid-Afrikaansche Republiek en de Oranje Vrijstraat Britsche koloniën geworden zijn, was natuurlijk de emigratie van Engelschen daarheen veel grooter dan vroeger. Daarenboven was emigratie voor Nederlanders bezwaarlijk, omdat het lastige permittenstelsel voor ons volk van kracht bleef.

De behoefte aan Hollandsche dienstboden in Zuid-Afrika bleef bestaan, doch wij konden aan de steeds inkomende aanvragen slechts op beperkte wijze voldoen.

Door onze bemiddeling vertrokken zeven dienstboden, terwijl er enkelen wegens ongunstige informaties werden afgewezen. Dit jaar kwamen twee aanvragen tot ons uit Zuid-Afrika, nl. eene voor *huishoudster* en eene voor een *kunstsmid*. Aan beide aanvragen hebben wij kunnen voldoen. Voorts begaven zich door onze bemiddeling, hulp en raad naar Zuid-Afrika: een letterzetter-drukker, een ketelmaker, een schoenmaker, een schilder en een letterzetter, de laatste met zijn gezin. Allen hadden in mindere of meerdere mate uitzichten op werk.

Totaal vertrokken in 1905 met hulp van het Bureau 9 vrouwen, 7 mannen en 4 kinderen. Overigens werd

aan 36 personen informaties verstrekt, zoodat in 't geheel een 50 tal personen van het Bureau gebruik maakten.

Het Hoofdbestuur, hoewel ten zeerste de vele en gewichtige diensten waardeerende, die het Informatie-Bureau onder leiding van den ijverigen secretaris nu 10 jaar bewezen heeft, meende toch dat, waar de werkzaamheden der Voorschotkas veelal op het terrein der Emigratie-commissie treden, eene andere regeling getroffen diende te worden. De Secretaris der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas verklaarde zich, na machtiging van het bestuur dier inrichting, bereid het beheer van het Informatie-Bureau op zich te nemen en het hoofdbestuur besloot den Heer VAN URK, onder hartelijke dankzegging voor hetgeen hij tot stand bracht, te verzoeken zijne werkzaamheden aan DR. MANSVELT over te dragen. Naast eene verbetering voor degenen die inlichtingen wenschen in te winnen, (DR. MANSVELT is dagelijks te zijnen kantore te spreken, terwijl de Heer VAN URK slechts twee maal per week zitting hield) staat voor onze Vereeniging de besparing der niet onaanzienlijke kosten van het Informatie-Bureau, die in stille jaren als bijv. 1905 niet in verhouding stonden tot de verkregen resultaten.

Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten.

Het bestuur van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche studenten brengt over 1905 het volgend verslag van het hoofdbestuur uit:

Om te voldoen aan Art. 4 van hun Reglement, hebben Bestuurders van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten hierbij de eer u het Verslag aan te bieden hunner verrichtingen gedurende 1905.

In de samenstelling onzer Commissie kwam geene verandering. Zij bestaat uit de Heeren Dr. J. H. GUNNING, J.W.ZN., van Eeghenstraat 86, Voorzitter; Dr. G. BELLAAR SPRUYT, Prinsengracht 961, Penningmeester en Prof. Dr.

J. W. Pont, P. C. Hooftstraat 150, Secretaris, allen te Amsterdam.

Het afgeloopen jaar kenmerkte zich door een dankbaar begroete uitbreiding van arbeid. Het aantal aanvragen waarover in briefwisseling moest worden getreden, vermeerderde toch. De Artikelen, in de Zuid-Afrikaansche bladen geplaatst door den heer A. Welcker, Med. Stud. te Leiden, wiens optreden door ons zeer wordt gewaardeerd, waren veelal de aanleiding er toe. Niet allen echter, die een beurs aanvroegen, konden door ons worden geholpen. Sommigen waren voor hun leeftijd te veel achter of bleken te weinig aanleg te bezitten; anderen waren financieel krachtig genoeg om eigen studie te bekostigen. Ook konden wij niet ondersteunen iemand, die hier in de Opvoedkunde wilde worden opgeleid. Maar zonder vrucht is de correspondentie niet geweest, daar hierdoor alleen reeds *twee* studenten tot ons kwamen.

Verwachtten wij in het afgeloopen jaar de overkomst van J. W. F. Grosskopf, wien wij een beurs hadden toegezegd, onze verwachting is niet verwezenlijkt. Om redenen, die volkomen te billijken waren, achtte hij het gewenscht eerst nog een paar jaar in Stellenbosch te studeeren en daar zijn M.A.-graad te behalen, om na afloop van dien tijd herwaarts te komen.

Twee onzer studenten verlieten ons: M. J. Praetorius en J. C. Roché Pohl. Praetorius had in Engeland zijne studiën voltooid maar kon hier geen examens doen dan aan de Vrije Universiteit, waaraan hij het Propaedeutisch Rechten reeds had afgelegd. Het scheen echter hem noch ons gewenscht dat hij alleen ter wille van den graad van Mr. in de Rechten, zich nog jaren zoude wijden aan de bestudeering van het Nederlandsch recht, terwijl hij in zijn vaderland nuttig werkzaam kon zijn. Hij vertrok dan ook in het midden van 1905.

J. C. Roché Pohl had ook in Londen zijn laatste

examen met goed gevolg afgelegd, doch wenschte in Leiden verder te studeeren. Hij begon de studie met volle kracht, maar weldra bleek dat hij daarbij te veel van zich zelven eischte en zoo dwong medisch advies hem tot zijn spijt de studie te staken. Hij vertrok eind 1905 om, na eenige maanden van rust, den arbeid in zijn vaderland te hervatten.

Tot ons kwam D. Brewes, die nu te Leiden in de Rechten studeert met de z.g. „Leidsche Beurs", aldus genoemd omdat de Leidsche Studentenafdeeling uwer vereeniging het grootste gedeelte daaraan bijdraagt, terwijl het Studiefonds het ontbrekende aanvult. Hij heeft zijne studiën in Londen reeds volbracht en hoopt nu hier zijne examens in het Oud-Hollandsch Recht te doen. Wij zijn de genoemde afdeeling zeer dankbaar, dat zij ook op zoo practische wijze den arbeid voor de belangen van Zuid-Afrika heeft ter hand genomen.

Ook besloten wij dit jaar een beurs te verleenen aan den Heer J. van Vooren, die in Delft zijne studiën voor mijningenieur bijna heeft voltooid. Reeds in jonge jaren is hij uit Transvaal herwaarts gekomen en na afloop zijner studiën zal hij zich metterwoon in zijn tweede vaderland vestigen.

M. Malherbe, — door een beurs Uwer Vereeniging gesteund —. wiens gezondheidstoestand door den oorlog zeer gevoelig was geschokt, heeft in dit jaar met meer kracht dan te voren zijne studiën kunnen hervatten en is onlangs voor het Doctoraal Zuid-Afrikaansch Recht geslaagd. Hij is de eerste, die onder Prof. de Villiers dit examen heeft afgelegd.

J. H. Gey van Pittius, die met een beurs deels van Uwe Vereeniging, deels van het Taalfonds te Leiden studeert en verleden jaar zijn Doctoraal-examen deed, zal nog dit jaar in Londen als advocaat worden toegelaten en dan in Leiden promoveeren en naar Zuid-Afrika terugkeeren.

P. VAN DRIMMELEN, die te Utrecht in de Theologie studeert, gesteund door eene toelage van het Taalfonds, slaagde voor het tweede gedeelte van zijn Candidaats-examen en zal vermoedelijk nog in 1906 zijne studiën kunnen voleindigen.

C. WEILBACH, studeerend van een beurs door Transvaalsche particulieren vroeger te onzer beschikking gesteld, zette in Leiden en in Londen met kracht zijne studiën voort. Waarschijnlijk zal ook voor hem dit jaar het laatste studiejaar zijn.

D. BODENSTEIN, die te voren studeerde van een nu afgeloopen beurs van Transvaalsche particulieren en die nu door een beurs van ons Fonds wordt gesteund, heeft evenals C. WEILBACH zijn laatste examen in Londen met goed gevolg afgelegd en verwacht ook dit jaar zijne studiën in Leiden te voltooien en dan naar zijn vaderland terug te keeren.

L. H. WAGNER, met een beurs van het Taalfonds, studeert te Amsterdam in de Medicijnen en zal in dit jaar, naar wij verwachten, zijn eerste examen doen.

M. UYTENHOUDT, die, gesteund door een beurs van ons Fonds, zijne studie in de Theologie aan de Vrije Universiteit voortzette, zal weldra het tweede gedeelte van het Candidaats-examen afleggen.

J. SNIJMAN JR., die met eene toelage van Uwe Vereeniging in Kampen ten huize van Prof. M. NOORDTZIJ woont, volgde met vrucht de vierde klasse van het Gymnasium aldaar en ging over tot de vijfde klasse.

D. WANNENBURG, met een beurs van het Studiefonds, slaagde dit jaar, hoewel hij nog slechts kort hier is, voor de eerste klasse van het Zwolsche gymnasium en woont ten huize van Ds. A. DE HAAN.

J. A. ROUX, voor wien het Costerfonds een beurs te onzer beschikking stelde, vervolgde te Leiden zijne juridische studiën en hoopt in dezen cursus tevens zijn laatste examen in Dublin te doen.

H. Fourie, die met een beurs Uwer Vereeniging studeert, slaagde in het afgeloopen jaar voor zijn Staats-examen. Wij kunnen niet nalaten ook hier onzen hartelijken dank uit te spreken voor de zoo belangelooze wijze, waarop Rector en Leeraren van het Zwolsche Gymnasium hebben medegewerkt, dat hij met zoo goed gevolg dit examen kon afleggen. En evenzoo past ons een woord van dank aan den Heer en Mevrouw de Haan—Laan, die hem in de afgeloopen jaren een zeer aangenaam tehuis hebben bereid. Nu woont hij in Utrecht en studeert er Theologie. Zonder bezwaren is echter deze studie niet. Want, hoewel Fourie lid is der Ned. Herv. kerk hier te lande en hoewel hij predikant wil worden bij de Ned. Herv. kerk van Zuid-Afrika, die door de Herv. Synode van 1905 als zusterkerk is erkend, toch verbieden de Synodale Reglementen, dat hij als student in het Album der kerkelijke studenten wordt ingeschreven en kan hij geene kerkelijke examens doen en geene kerkelijke colleges volgen, wanneer de kerkelijke Hoogleeraren hem daartoe geene vergunning willen geven. Wij hebben echter gegronde verwachting, dat, nu de Staat is voorgegaan om het studeeren van Afrikaners aan onze Universiteiten gemakkelijker te maken, ook de Ned. Herv. kerk de reglementaire moeielijkheden zal willen uit den weg ruimen om alhier de studie te bevorderen van die Zuid-Afrikaansche theologen, die door haar verlangen te worden opgeleid. Moge het overwinnen der reglementaire moeielijkheden niet al te veel tijd kosten!

Het getal onzer Kweekelingen en Studenten heeft op het oogenblik, dat wij dit Verslag schrijven, het nog niet bereikte cijfer van *vijftien* behaald. Want behalve de genoemden studeert in Amsterdam, met een beurs van ons Fonds, nog H. J. Steyn uit Ermelo, Transvaal, die zijn Matriculatie-examen in December l.l. aan de Kaapsche Universiteit heeft afgelegd en verwachten wij nog in den loop van deze maand Gert Prinsloo van Vaal-Rivier, die

hetzelfde examen aflegde en alhier ook in de Medicijnen komt studeeren.

Bovendien zijn er hier te lande nog meerderen, die voor eigen of anderer rekening studeeren. Ook hielden wij toezicht op de opleiding van eenen, die zich elders voorbereidt, daar hij tot geen onzer Universiteiten kon worden toegelaten.

Dat het ons mogelijk is geworden volle beurzen ter beschikking van zoovelen te stellen danken wij, behalve aan de welwillendheid Uwer Vereeniging, waarop wij nog nimmer tevergeefs rekenden, aan de sympathie van de Afdeelingen: Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Rheden-Roosendaal, Nijmegen en Schiedam, die ons met een totaal-bedrag van *f* 860.—, een bedrag, belangrijk minder dan dat van verleden jaar, steunden; aan de Vereeniging „Jong-Nederland en Zuid-Afrika", die ons eene jaarlijksche bijdrage van *f* 250.— toezegde; aan het „Algemeen Nederlandsch Verbond"; aan tal van particulieren; aan het „Herman Costerfonds" en aan den krachtigen steun der „Leidsche Studenten-afdeeling". Wij zijn al deze Vereenigingen zeer dankbaar voor den steun ons geboden en voor de betoonde samenwerking, die vooral hier zoo noodig is. Toch blijven wij op meer hulp rekenen. Immers de zaak, waarvoor wij arbeiden, verdient die en behoeft die. Het getal Zuid-Afrikaners, dat hier komt studeeren, neemt langzamerhand maar gestadig toe, en juist nu komt het er op aan, dat Nederland toone, dat het zich gebonden weet aan Zuid-Afrika door bloed- en taalverwantschap en dat het alle pogingen in het werk gaat stellen om de ontwikkelde jonge mannen van Zuid-Afrika, die wellicht zullen vormen de groote mannen der toekomst, aan ons te verbinden.

Niet gaarne zouden wij onvermeld laten het belangrijke feit, dat Prof. Melius de Villiers zijn ambt als Hoogleeraar in het Oud-Hollandsch Recht te Leiden in den loop van 1905 heeft aanvaard. Bij zijn optreden mochten

wij hem namens het Studiefonds een hartelijk „welkom" toeroepen en wij hopen, dat hij door zijn onderwijs vele Afrikaanders naar Leiden zal trekken, al kunnen zij nu ook te Londen en te Dublin onderwijs in het in Zuid-Afrika geldend recht ontvangen.

Verblijdend is het ook, dat de Senaten der verschillende Universiteiten gunstig hebben geadviseerd op de gedane voorstellen om de in Z.-Afrika verkregen wetenschappelijke graden bij het afleggen van examens in rekening te brengen. Hierdoor toch wordt de studie der Afrikaanders alhier aantrekkelijker gemaakt. Het blijft echter een pijnlijke geduldsoefening, te moeten wachten op het Koninklijk Besluit, dat het zoo goed voorbereide en door deskundigen zoo gunstig ontvangen voorstel regelt. Moge het niet al te lang meer duren!

Behalve van onze Correspondenten in Zuid-Afrika, de Heeren: Ds. H. S. Bosman te Pretoria, Mr. J. P. M. Hertzog te Bloemfontein, F. C. Malan te Kaapstad, Ds. P. Postma te Pretoria, Mr. J. C. Smits aldaar en Prof. P. J. G. de Vos te Stellenbosch, die ons, desgevraagd, van raad en inlichting dienden, en die wij voor hunne zoo gewaardeerde sympathie zeer dankbaar zijn, mochten wij ook van den Heer J. K. M. te Boekhorst te Pretoria krachtigen steun ontvangen bij het onderzoek naar de bekwaamheid der candidaten die een beurs hadden aangevraagd en bij de beoordeeling van hun geschiktheid om in Nederland te worden opgeleid. Zijn medewerking wordt door ons zeer op prijs gesteld, evenals die van allen hier te lande, die ons bij onzen stillen, maar gewichtigen arbeid hebben bijgestaan.

Amsterdam, April 1906.

J. H. GUNNING Wz.,
Voorzitter.

JOH. W. PONT,
Secretaris.

Voorschotbank voor Zuid-Afrika.

Het Bestuur van de Voorschotbank voor Zuid-Afrika bracht over het jaar 1904 het hier volgende verslag aan het Hoofdbestuur en Heeren aandeelhouders uit:

Wij hebben het genoegen U hierbij aan te bieden Balans en Winst- en Verliesrekening over 1904 benevens Verslag onzer werkzaamheden over dat jaar.

In de eerste plaats zij hier medegedeeld, dat de overeenkomst door ons met de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas aangegaan werd gewijzigd in dien zin, dat beide lichamen hunne geheele vrijheid herkrijgen om voorschotten te verstrekken. Om te voorkomen, dat dezelfde personen van beide instellingen voorschot ontvangen, worden wekelijks wederzijds de namen van alle aanvragers opgegeven.

Het voorschot verstrekken aan dienstboden blijft echter ook weer geheel overgelaten aan onze Vereeniging, Zoodra het „Fonds tot borgstelling van dienstboden" geheel is verbonden zal de Z.-A. Voorschotkas voor de door ons aan dienstboden te verstrekken voorschotten borg blijven tot een maximum bedrag van *ƒ* 10,000.— en op voorwaarden, die een gedeelte van de rente aan de Voorschotkas verzekeren.

Tot onzen spijt was er geen aanleiding van deze regeling gebruik te maken.

Het aantal „goede" dienstboden, dat zich aanmeldde, ook na een herhaalde malen geplaatste advertentie, was niet zoo groot, dat dit Fonds ontoereikend was. Bovendien werd bepaald, op voorstel van onzen vertegenwoordiger te Pretoria den Heer A. D. R. Bisschop, dat de dienstboden met de terugbetaling harer voorschotten moesten aanvangen twee maanden nadat het voorschot verstrekt was, dus ongeveer een maand na hare aankomst te Pretoria, waardoor de gelden spoediger terugkwamen om nieuwe voorschotten te verstrekken.

Vroeger was deze termijn evenals voor de andere voorschotnemers zes maanden.

De arbeidsmarkt in Afrika gaf ons nog geen aanleiding het emigreeren van werklieden te bevorderen, zoodat dienstboden het grootste contingent leverde van de door ons aan voorschot geholpen emigranten.

De voorschotnemers kunnen naar hun beroep als volgt verdeeld worden:

12 dienstboden,
1 huishoudster,
1 tuinman,
1 leeraar,
1 apotheker.

Als gewoonlijk volgt hieronder het overzicht onzer rekeningen van voorschotnemers, t. w.:

Voorschotnemers (voorschotten dateerende van vóór den oorlog).

Op 31 December 1903 was, na afschrijving uit de reserve dubieuse debiteuren van drie voorschotten aan dienstboden verstrekt, waartoe Uwe laatste vergadering ons machtigde, door

14	voorschotnemers verschuldigd	*f*	2929.23
	uitbetaald voor verzekeringpremie	„	41.67
	opgeloopen rente	„	131.83
		f	3102.73
2	voorschotten afbetaald; ontvangen	„	973.01
	Op 31 December 1904 was door		
12	voorschotnemers verschuldigd	*f*	2129.72

Voorschotnemers N./R.

	Op 31 December 1903 was door		
27	voorschotnemers verschuldigd	*f*	10009.85
16	voorschotten werden toegestaan; uitbetaald	„	8207.57
	opgeloopen interest	„	928.85
43	voorschotten	*f*	19146.27
9	„ afbetaald; ontvangen	„	7713.88
	Op 31 December 1904 was dus door		
34	voorschotnemers verschuldigd	*f*	11432.39

Ten einde een beter overzicht te krijgen werd door ons dit jaar een hoofd „Renterekening" geopend in onze boeken, waarop door ons de rente werd geboekt van de voorschotnemers van vóór den oorlog, omdat wij meenen deze niet als winst te mogen beschouwen, daar het niet zeker is dat zij ten volle zal betaald worden. Wanneer een post geheel werd voldaan, werd het saldo rente van die voorschotnemers naar Interest Rekening overgebracht.

Het aldus op Renterekening geboekte bedrag: *f* 131.83 waarmede dus voorschotnemers werden belast, voegden wij toe aan de „Reserve voor Dubieuse Debiteuren".

Aan Interest van voorschotnemers werd door ons geboekt *f* 928.85.

Aan Interest werd verder door ons ontvangen *f* 407.20 voornamelijk van de Ned. Bank voor Zuid-Afrika voor de bij haar op prolongatie gegeven gelden; terwijl tevens eenige kleine koersverschillen op de rekeningen der afbetaalde voorschotten op de Interest-Rekening werden geboekt.

Het Agentschap Pretoria gaf een voordeelig koersverschil groot *f* 9.01.

De onkosten waren dit jaar *f* 1051.75; dat dit bedrag hooger is dan verleden jaar spruit voort uit de onkosten van de vertegenwoordiging te Kaapstad, die geheel voor onze rekening komt en eén uitgaaf van *f* 300.— eischte.

Een bedrag groot *f* 1463.— werd op de rekening Reserve voor Dubieuse Debiteuren, afgeboekt, zijnde het bedrag der drie voorschotten aan dienstboden verstrekt.

Maakten wij in ons vorig Jaarverslag melding van de aanstelling van den Heer H. J. de Winter als onzen agent te Kaapstad, tot ons leedwezen moeten wij nu melding maken dat met ons goedvinden de heer Bisschop genoemden Heer de Winter van zijne functie heeft ontheven. Wij mochten nog niet slagen in de aanstelling van een nieuwen agent.

In de jaarlijksche Algemeene Vergadering van 11 Juni

1904 werden de heeren G. MESDAG JAC.ZN. en Mr. J. H. WORST, respectievelijk als commissaris en bestuurslid herkozen.

Aan de beurt van aftreding zijn thans voor Commissaris de heer A. S. VAN REESEMA; voor bestuurder de heer Mr. J. B. LOMAN en zullen wij U uitnoodigen in deze vactures te voorzien door keuze uit de aan te bieden dubbeltallen.

De Bruto winst van *f* 2126,46, verminderd met de onkosten *f* 1051.75 en de hierboven genoemde reserve van *f* 131,83, laat een batig saldo van *f* 942,88, dat wij niet als netto winst durven beschouwen, met het oog op enkele voorschotten, die ons minder goed gedekt voorkomen, en daarom voorstellen op nieuwe rekening over te brengen.

Onze directie heeft zich bij de ontleding van de cijfers over het afgeloopen jaar de vraag gesteld of de omvang van het bedrijf, het nut dat deze vereeniging sticht haar langer voortbestaan wettigt.

Op de arbeidsmarkt in Zuid-Afrika is sedert de oprichting zeer veel veranderd. Waren vóór het jaar 1890 bekwame oppassende werklieden van elke nationaliteit zeker in Zuid-Afrika een goed bestaan te vinden en een toekomst voor hun gezin, thans is ginds het aantal werkeloozen naar verhouding misschien even groot als hier en mag men dus de emigratie naar Zuid-Afrika niet bevorderen. Dat hierin vooreerst verandering zal komen is niet waarschijnlijk. Alleen naar goede vrouwelijke dienstboden is in Zuid-Afrika voortdurend vraag; doch ook wanneer men zich voor de uitzending moeite geeft, die gaat aanmoedigen — en dit laatste ligt feitelijk niet op den weg dezer vereeniging — is het aantal van geschikte emigranten dezer soort zeer onbeteekenend.

Slechts 16 voorschotten werden in het afgeloopen jaar verstrekt, waarvan 12 aan dienstboden.

Bij het afsluiten der balans waren *f* 19.222.10 in contanten. *f* 200.— in effecten aanwezig. Voldoende blijkt hieruit hoe gering de omvang is van het bedrijf.

En zou nu aan de zaak welke deze vereeniging voorstaat afbreuk worden gedaan indien tot liquidatie werd besloten?

Wij meenen van niet.

Toen wij destijds vernamen, dat de Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Vereeniging, die indertijd de oprichting onzer instelling krachtig bevorderde en ons nog altijd met een subsidie steunt van £ 50.— p. a., even krachtig en zonder overleg met ons had meegewerkt aan het oprichten eener andere instelling, die voor een deel hetzelfde doel nastreefde als de onze, waren wij, waarom het te ontkennen, onaangenaam verrast. Nu echter de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas eenmaal bestaat, op breeder basis, vrijer kan werken en de middelen bezit om aan sterkere vraag naar voorschotten, zoo die mocht ontstaan, te voldoen, zijn wij van oordeel dat aan haar zeer ijverig en kundig bestuur de belangen die wij voorstaan veilig kunnen worden toevertrouwd. Wellicht is het zelfs verkieselijk deze emigratiezaken zoo veel mogelijk in ééne hand te houden.

Ons bestuur heeft zich vergewist, dat het bestuur der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas bereid is zich met de liquidatie te belasten indien die haar mocht worden opgedragen.

Wij kunnen ons voorstellen dat verschillende onzer aandeelhouders niet wenschen de gelden terug te ontvangen welke zij eenmaal hadden afgezonderd om daarmede de banden tusschen Nederland en Zuid-Afrika vaster te knoopen en landgenooten in de gelegenheid te stellen in Zuid-Afrika een bestaan te vinden. Deze aandeelhouders vinden daartoe gelegenheid door 4 pCt. obligatiën te nemen der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Het Fonds tot zekerheid van voorschotten aan dienst-

boden dient te blijven bestaan totdat de daartegen gegeven voorschotten zijn afgewikkeld. Zij die in dit Fonds deelnemen zullen alsdan in de gelegenheid worden gesteld om hun pro rata aandeel in het saldo van dit Fonds terug te ontvangen of wel te verklaren dat zij de eenmaal gestorte gelden voor het zelfde doel aan de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas willen laten.

Wij stellen U op grond van al het hierboven aangevoerde voor: te besluiten tot ontbinding dezer Vereeniging en de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas te benoemen tot liquidatrice.

Het Bestuur:

J. H. A. A. KALFF, *Voorzitter.*
J. B. LOMAN, *Secretaris.*

Het bovenbedoelde voorstel tot ontbinding der Voorschotbank werd door de vergadering aangenomen en de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas nam de liquidatie op zich.

Aan Heeren aandeelhouders werd de volgende circulaire gericht:

Op verzoek van den heer Mr. J. B. LOMAN, Secretaris van het Bestuur der Voorschotbank voor Zuid-Afrika, die wegens ongesteldheid zelf daartoe verhinderd is, heeft het Bestuur der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, belast, zooals U bekend is, met de liquidatie van de zaken Uwer Vereeniging, op zich genomen, het volgende voorstel rechtstreeks tot U te richten:

„Het Bestuur der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas verklaart zich bereid, de zaken der Voorschotbank voor Zuid-Afrika geheel voor eigen rekening over te nemen tegen inwisseling van *alle* aandeelen der Vereeniging à pari voor 4 pCt. Schuldbrieven der Voorschotkas in stukken van *f* 1000,– of *f* 100,– naar verkiezing, op voorwaarde, dat *alle* aandeelhouders toetreden onder afgifte van hunne bewijzen van aandeelhouding, zullende de eerste halfjaarlijksche coupon uitbetaald worden op den 1sten Juli 1906".

Het Bestuur der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas vertrouwt, dat de aandeelhouders der Voorschotbank er geen bezwaar tegen zullen

hebben, het eenmaal door hen voor het bekende doel bestemde geld voor hetzelfde doel aan de Voorschotkas over te dragen, te meer. daar deze de noodige zekerheid kan aanbieden voor de geregelde uitkeering van eene rente van 4 pCt. per jaar.

Indien onverhoopt één of meer aandeelhouders mochten weigeren. dit voorstel aan te nemen, zal de liquidatie der Voorschotbank, die nog vrij lang duren kan, eenvoudig worden voortgezet en zullen aandeelhouders genoegen moeten nemen met de eventueele uitkomsten daarvan.

Het Bestuur der Voorschotkas verzoekt U beleefd, vóór 1 December e. k. Uwe beslissing te willen meedeelen door teekening van het hier bijgevoegde biljet en toezending daarvan aan ondergeteekende.

Voor de door ons ontvangen aandeelen zal per omgaande een voorloopige kwitantie worden toegezonden.

Bijgaand hebben wij de eer, U een exemplaar van ons laatste jaarverslag te doen toekomen.

Hoogachtend,
namens het Bestuur der Z.-A. Voorschotkas.
de Secretaris.

De aandeelhouders konden zich met het voorstel vereenigen en ook onze Vereeniging ruilde hare aandeelen Voorschotbank (45 stuks à *f* 100.—) tegen 4 % obligaties Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Ned. Mij tot Handhaving v. Stamverwante Belangen in Zuid-Afrika.

Het jaarverslag der Mij. tot handhaving van stamverwante belangen in Zuid-Afrika over 1905 is nog niet verschenen; aan het jaarverslag over 1904 dat door het verblijf van den directeur in Z.-Afrika later dan gewoonlijk uitgebracht werd, ontleenen wij het volgende:

Het verslag begint te herinneren aan het overlijden van den heer J. Drost, wiens aftreden als commissaris het vorige jaar wel deed vermoeden dat zeer ernstige gezondheidsredenen hem noopten eene taak neer te leggen die hem lief was, maar van wien toch allen bij meerdere rust herstel hoopten.

De uitkomsten der maatschappij over het afgeloopen boekjaar zijn, wat het geldelijke betreft, in balans en winst- en verliesrekening als gewoonlijk voorgelegd. Het kapitaal onderging geene wijziging. De beschikbare fondsen op deposito belegd leverden tengevolge van den lagen rentestand wederom slechts eene zeer matige rente.

In het geheel is uit deposito en leeningen ƒ 2816.69 rente ontvangen, waarbij dient gevoegd het saldo op 31 Dec. 1903 overgeboekt, makende een totaal van ƒ 3042.62½ bruto-winst. Na aftrek van ƒ 616.30 voor onkosten van huur, administratie, porti, publiciteit enz. alsmede ƒ 70.15 voor belasting, blijft een saldo van ƒ 2356.15½.

Ingevolge de statuten moet 20 pCt. van het winstcijfer worden gebezigd voor reserve, is ƒ 426.05, terwijl de rest ƒ 1930.15½ overblijft voor aandeelhouders.

Het bestuur stelt voor het voornoemd batig saldo over te brengen op het nieuwe boekjaar.

In totaal bedraagt de reserve thans ƒ 940.47.

Over het boekjaar 1903 is een bedrag van ƒ 1762 aan dividenden door aandeelhouders nog niet opgevraagd, waarop de aandacht wordt gevestigd.

Een aandeel van ƒ 100 aan de Maatschappij ten geschenke gegeven door den WelEd. Heer A. W. Vinkhuyzen te 's-Gravenhage, is als toevallige bate op rekening van het nieuwe jaar gebracht.

De ƒ 1200.— in eene vorige alg. vergadering toegestaan aan den directeur voor eene reis naar Zuid-Afrika, zijn bereids op dat jaar afgeschreven.

Lag het in de bedoeling van den directeur slechts een drietal maanden in Zuid-Afrika te vertoeven, de omstandigheden drongen tot een veel langer verblijf. Meerdere kosten voor de Maatschappij zijn daaruit echter niet ontstaan.

Van hetgeen op de reis tot dadelijke bekendmaking aanleiding gaf, is in het *Alg. Ned. Exportblad* eene serie brieven verschenen, getiteld „In en Om Zuid-Afrika". Voor een deel werden deze beschouwingen overgenomen in verscheidene Nederlandsche bladen. Later in de algemeene vergadering van de Nederl. Zuid-Afrikaansche Vereeniging. 27 Mei te dezer stede gehouden, werd de vraag gesteld of deze brieven eenigszins aangevuld niet in boekformaat moesten verschijnen met, zoo noodig, geldelijken steun van de genoemde Vereeniging, waarop het bestuur, staande die vergadering, de welwillende verklaring gaf, de zaak gaarne te willen overwegen, zoodra een dergelijk voorstel daartoe door den schrijver tot het bestuur werd gericht.

Voor het oogenblik echter meende de schr. niet in die richting andere resultaten van zijne reis te moeten zoeken.

Waar de toestanden in Zuid-Afrika zich zoo snel wijzigen en de verschillende vraagstukken over de nadere aaneensluiting van Nederland en Zuid-Afrika juist nu in een stadium van wording verkeeren, getuige de taal, het consulaatwezen, de pogingen in

zake het scheppen van een Zuid-Afrikaansche wolmarkt hier te lande en de ambachtsschool, oordeelde ondergeteekende, dat het oogenblikkelijk belang vóór alles aandacht vraagde voor niet meerder papier maar zooveel mogelijk meerdere organisatie.

Met de bescheidenheid die de invloed der maatschappij voorschrijft. is gestreefd:

a. de overtuiging te versterken dat Nederland belang heeft bij den bloei van het vereenigingsleven der Nederlandsche elementen in Zuid-Afrika, waarbij taalbelangen en het consulaatwezen ernstig onder de oogen zijn gezien;

b. in Zuid-Afrika de aandacht te vestigen op de Nederlandsche energie in nijverheid en handel, op te wekken tot scheppen van een markt voor Zuid-Afrikaansche wol in Nederland en in Nederland zelve daarvoor samenwerking te verkrijgen;

c. het totstandkomen der ambachtsschool te bespoedigen.

Hoogst aangenaam is het den directeur te kunnen mededeelen dat tusschen hem en een der bestuursleden van de Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Vereeniging eene correspondentie is gevoerd over samenwerking in het belang van het stichten eener Nederlandsche monsterkamer te Johannesburg, waaromtrent de vraag, om het Nederlandsche element ook op die wijze te steunen, in beginsel met sympathie is begroet.

Ten slotte valt in zake de ambachtsschool, zoo niet op onverdeelde lichtzijden, toch te wijzen op iets, dat althans voor het gedane plaatselijke onderzoek voldoening geeft. Tijdens het verblijf van den Heer Onnes te Pretoria is duidelijk gebleken dat het oorspronkelijk plan om de ambachtsschool op eene kleine plaats te stichten, moest wijken voor de aanwijzing van een centrum als Pretoria. omdat buiten een groot centrum allereerst de leerkrachten in dagelijksche aanraking met de praktijk niet zouden zijn te vinden. het aanvullend schoolonderwijs zoude ontbreken, het toezicht in den beginne zeer zeker noodig te wenschen zoude overlaten, terwijl tenslotte het argument dat een kleine plaats meer voordeel zoude opleveren voor goedkoope voeding en huisvesting, op den achtergrond is getreden voor de bate die eene ambachtsschool, speciaal te Pretoria gesticht, zoude vinden uit de betalende leerlingen, waarvoor de daar gevestigde Nederlandsche vaklieden met graagte hunne kinderen willen aanwijzen, teneinde hun eene opleiding te verzekeren die in Zuid-Afrika de werkplaats niet biedt. Dit laatste belang trouwens moet voor ons Nederlanders de bespoediging der zaak op het hart binden.

Waren in het begin van de reis van het globaal geraamde bedrag van ƒ 60.000.— slechts ƒ 34.000 — aan den heer Wolmarans over-

gemaakt, later is dit bedrag tot ruim *ƒ* 52.000.— geklommen. Het laat dan ook geen twijfel of met het aanwezige kapitaal kan een begin met de stichting worden gemaakt. Inmiddels is, sedert de vestiging in een buitendistrict, waarvoor de grond kosteloos was afgestaan, kwam te vervallen, het vraagstuk door den vermoedelijk noodzakelijken aankoop van bouwgrond in Pretoria, wederom ingewikkelder geworden. Eene plaatselijk bewerkte schenking, waardoor in Pretoria tijdelijk (voor acht jaren) een gunstig terrein zoude worden afgestaan, is door de commissie voor de ambachtsschool, die zich niet met het tijdelijk karakter der schenking wilde vereenigen, afgewezen. Ik had gehoopt dat de commissie toen eene oplossing zoude hebben gevonden en heb, sedert deze zaak verder een onderwerp van correspondentie uitmaakt, op afdoening aangedrongen. Andermaal is bespoediging toegezegd, waarbij echter nu ook bevestiging wordt verlangd van de onderhandeling, in 1903 door mij gevoerd met den heer Wolmarans, tijdens diens verblijf hier te lande, omtrent het verstrekken van voorschotten aan onbemiddelde leerlingen, die de gelden, noodig voor kost en inwoning, van onze maatschappij onder behoorlijken waarborg ter leen zouden ontvangen op den gewonen voet van 4 of 4½ pCt. met de verplichting van afbetaling van kapitaal en rente binnen drie jaren nadat zij de school zouden hebben verlaten. Overeenkomstig wordt in deze vergadering aan u nadere machtiging gevraagd om in overleg met de commissie voor de ambachtsschool te Pretoria eene overeenkomst aan te gaan waarbij tot de helft van ons kapitaal wordt belegd — voor een derde is het nu reeds in Zuid-Afrika belegd — in voorschotten aan leerlingen van de bedoelde ambachtsschool, onder de nadere voorwaarden in overleg met commissarissen te regelen ter zekerstelling van het geleende kapitaal.

Het jaarverslag van het „Fonds ten behoeve van het Hollandsch Onderwijs in Zuid-Afrika" over 1905 luidt als volgt: *Schoolfonds.*

Het Bestuur van dit Fonds, gemeenlijk kortheidshalve *„het Schoolfonds"* genoemd, bleef gedurende het jaar 1905 onveranderd en bestond uit de Heeren Mr. W. Baron Röell, Voorzitter, Jhr. Mr. Frank K. van Lennep, Mr. J. P. Moltzer, Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen, W. Hovy, A. D. de Marez Oyens, Ds. W. H. Gispen, H. J. Emous en Dr. N. Mansvelt

Het Bestuur onderhield een geregelde briefwisseling met de Hoofdcommissie voor Christelijk Nationaal Onderwijs te Pretoria en kon,

zoowel uit eigen middelen als door de hulp van verschillende, vaak ongenoemde zijden ondervonden, blijven voortgaan met het maandelijks zenden van aanzienlijke bedragen ter ondersteuning van de C. N. Scholen in de Transvaal, zoowel als in andere deelen van Zuid-Afrika.

Waar bij herhaling de behoefte aan een deskundige inspectie dier scholen zich had doen gevoelen, maar de daartoe benoodigde middelen ontbraken, was het voor het Bestuur van het Schoolfonds een groote voldoening in staat te zijn, der Hoofdcommissie te Pretoria de diensten ter beschikking te stellen van een bekwaam en ervaren oud-Inspecteur van scholen der Z.-A. Republiek, den Heer J. K. M. Te Boekhorst, die zich bij zijn voorgenomen terugkeer naar Transvaal daartoe bereid verklaard had. Welk voortreffelijk werk door den Heer Te Boekhorst verricht werd, is o.a. gebleken uit het door hem aan de Hoofdcommissie uitgebrachte verslag over het tweede halfjaar 1905, waarvan ook ons een afschrift gewerd.

Blijkens dat verslag werd er in de meeste Christelijk-nationale scholen goed en degelijk onderwijs gegeven, dat zelfs een vergelijking met het werk, in de dagen der Republiek verricht, goed doorstaan kon.

Bemoedigend was het ook, dat, trots den verarmden toestand des lands en ondanks het gratis aangeboden en zoo aanlokkelijk mogelijk gemaakte onderwijs van Regeeringswege, zoo vele burgers zich de opoffering getroostten, hunne kinderen naar de nationale scholen te zenden, en dat de bijdragen in de onderhoudskosten dier scholen hunnerzijds een steeds betere verhouding tot de subsidie-gelden aannamen.

Wat den voormaligen Oranje-Vrijstaat betreft, zooals bekend is, vond daar een zoogenaamde „amalgamatie" (samensmelting) der Christelijk-nationale scholen (eigenlijk meest kerkscholen) met die der Regeering plaats — een gebeurtenis, die voor de vrienden en voorstanders van het Nationaal onderwijs hier en daarginds in hooge mate teleurstellend was. Slechts enkele schoolbesturen bleven hunne zelfstandigheid en daarmede den Christelijk-nationalen geest hunner scholen handhaven en het duurde niet lang, of er ontstond een reactie, die weldra hare belichaming vond in eene door den inmiddels uit Europa teruggekeerden Oud-Staatspresident, den Heer Steyn, gevormde Centrale Commissie voor Christelijk-Nationaal Onderwijs, gevestigd te Bloemfontein.

Aan deze Centrale Commissie werd door het Schoolfonds, te zamen met het Hoofdbestuur van het Chr. Nat. Boeren-comité, bij vernieuwing de ondersteuning toegezegd, waarvan reeds in ons vorig jaarverslag melding werd gemaakt.

Daar echter het aantal C. N. scholen, dat buiten de „amalgamatie" bleef staan of later tot stand kwam, aanvankelijk nog zeer gering was, waren de fondsen, vroeger door de Heeren Ds. VAN HEERDEN en Gen. KRITZINGER in Nederland en elders ingezameld en aan de Centrale Commissie overhandigd, voorloopig ruim voldoende om die scholen te subsidiëeren en bestond er dus geen behoefte aan aanvulling onzerzijds. Het toegezegde bedrag blijft echter voor dit doel gereserveerd.

Ook in Natal en in enkele deelen der Kaapkolonie handhaafden zich of ontstonden enkele scholen, gesticht door ouders die, niet tevreden met het onderwijs van regeeringswege verstrekt, voor hun kinderen een Christelijk-nationale opvoeding verlangden. In Natal kwam er zelfs een kleine school-organisatie tot stand, die nauw voeling hield met die in Transvaal. Hetzij door bemiddeling van de Hoofdcommissie voor C. N. O. te Pretoria, hetzij rechtstreeks door onzen Secretaris, werd ook aan deze scholen uit onze fondsen de noodige ondersteuning verleend.

Eindelijk zij nog vermeld, dat ook het salaris van den docent in de klassieke talen aan de Eendrachtschool te Pretoria, den oud-rector van het Staatsgymnasium te Pretoria, door ons Fonds aan het Bestuur dier school werd uitgekeerd.

In het geheel werd door ons Fonds gedurende het jaar 1905 het aanzienlijk bedrag van ƒ 167.767.— ten behoeve van het Christelijk-nationaal onderwijs in Zuid-Afrika uitgegeven.

Naar onderwijzers of onderwijzeressen uit Nederland was weinig vraag. Het in Z.-A. aanwezige personeel, zoo oud-Nederlanders als Afrikaners, schijnt voldoende geweest te zijn om in de behoefte van de C. N. scholen te voorzien. Slechts drie onderwijzers en ééne onderwijzeres werden door ons of, in overleg met ons, door de Z.-A. Voorschotkas uitgezonden. Tot tweemaal toe konden wij echter tot ons groot leedwezen niet voldoen aan een tot ons gekomen verzoek om eene bekwame Nederlandsche onderwijzeres, daar die, welke wij geschikt achtten, niet gaan wilden en anderen, die wel wilden gaan, niet door ons geschikt geacht werden.

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Over 1905 brengt het bestuur aan de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas het hier volgend jaarverslag aan het Hoofdbestuur uit:

Het Bestuur heeft de eer, U hiermede verslag te doen van zijne werkzaamheden en den toestand der Vereeniging gedurende het jaar 1905.

Allereerst moeten wij melding maken van het treurige

feit, dat een onzer mede-stichters en -bestuurders, de Heer J. DROST, ons door den dood ontvallen is. Bij zijn begrafenis werd het Bestuur vertegenwoordigd door onzen Voorzitter en den Secretaris, om daardoor een laatste huldebewijs te brengen aan den overledene, die ondanks zijn veelvuldige drukke werkzaamheden toch ook nog aan de Zuid-Afrikaansche zaak een deel van zijn tijd en aandacht had willen wijden.

Volgens den op grond van Art. V der Statuten vastgestelden rooster was de beurt van aftreden dit jaar aan de Heeren J. DROST en E. HELDRING. In de plaats van wijlen den heer DROST werd door de ledenvergadering van 5 April de Heer G. A. A. MIDDELBERG gekozen, die de benoeming bereidwillig aanvaardde en sedert ook aan de vergaderingen van het Dagelijksch Bestuur deelnam. De Heer HELDRING werd als Bestuurslid herkozen en liet zich tot ons genoegen die keuze welgevallen.

De in Zuid-Afrika nog steeds aanhoudende malaise was oorzaak, dat niet alleen weinig personen door ons naar Zuid-Afrika konden worden geholpen, maar dat ook enkelen der vroeger door ons derwaarts geholpen ambachtslieden ontmoedigd vandaar terugkeerden.

Aan dienzelfden allertreurigsten toestand is het hoofdzakelijk te wijten, dat meer dan één onzer voorschotnemers, aan wier goeden wil en trouw niet behoeft getwijfeld te worden, in gebreke bleven, aan hun verplichtingen van aflossing en rentebetaling te voldoen.

Daar echter het aloude „Ex Africa semper aliquid novi" ook steeds voor Zuid-Afrika gegolden heeft en de hoop op een herleefden bloei in Zuid-Afrika ook ons nog niet heeft begeven, hebben wij gemeend, vooralsnog niet tot het afschrijven van kwade posten te moeten overgaan. De meesten onzer voorschotten zijn behoorlijk gedekt, en, keert de vroegere bloei in eenige mate in Zuid-Afrika terug, dan twijfelen wij niet, of verreweg de meesten onzer

voorschotnemers zullen aan hun verplichtingen voldoen. In elk geval zijn wij door onze belegde reservegelden ruimschoots tegen eventueele schadeposten gedekt.

Met velen onzer voorschotnemers in verschillende deelen van Zuid-Afrika bleven wij geregeld briefwisseling onderhouden. Verblijdend en bemoedigend waren de berichten, die wij van sommigen ontvingen. De tafereeltjes van betrekkelijke welvaart en huiselijk geluk, ons door eenigen hunner geschilderd, waren wezenlijk een vergoeding voor de teleurstelling van anderen ondervonden, die trots plechtige beloften, bij hun vertrek gedaan, toch niets van zich lieten hooren. Dat dit bij eenvoudige lieden aan ongewoonte van schrijven en aan valsche schaamte over teleurstelling van vaak te hoog gespannen verwachting moet worden toegeschreven, meenen wij gereedelijk te mogen aannemen.

Tengevolge van dienzelfden zoo gedrukten toestand van zaken in Zuid-Afrika was ook ditmaal het aantal aanzoeken om voorschot voor overtocht naar Zuid-Afrika weer betrekkelijk gering. 28 personen werden door ons met voorschot derwaarts geholpen, dus slechts drie meer dan in 1904. Bij deze 28 personen zijn echter niet gerekend de kinderen tot de verschillende gezinnen behoorende. Het gezamenlijk aantal kinderen bedroeg 29, zoodat in het geheel 57 personen door onze bemiddeling gedurende 1905 opnieuw of voor de eerste maal naar Zuid-Afrika werden geholpen.

Vergelijkend overzicht van behandelde Voorschotaanvragen en vertrokken Voorschotnemers.

	31 Dec. 1904.	31 Dec. 1905.	Gedurende 1905.
Toegestaan en afgerekend .	158	186	28
Geweigerd.	144	153	9
Ingetrokken	47	110	63
Voorwaardelijk toegestaan of nog in behandeling . . .	66	18	
	415	467	

Klassen van Voorschotnemers:

	31 Dec. 1904.	31 Dec. 1905.	Gedurende 1905.
Administratieve personen .	20	21	1
Artsen	2	3	1
Bakkers	1	2	1
Bloemisten.	2	2	–
Bouwkundigen	10	10	–
Dienstboden	2	7	5
Electriciens	3	4	1
Huishoudsters	2	3	1
Ketelmakers	1	1	–
Kooplieden	9	10	1
Koperslagers	2	2	–
Landbouwers.	9	9	–
Landbouwkundigen . . .	—	1	1
Letterzetters	4	6	2
Metaaldraaiers	1	1	–
Metselaars.	13	13	–
Onderwijzers	9	10	1
Onderwijzeressen	2	3	1
Pensionhouders	1	2	1
Photografen	2	2	–
Predikanten	1	1	–
Rechtsgeleerden	—	3	3
Schilders	7	8	1
Schoenmakers	1	1	—
Smeden en Bankwerkers. .	8	9	1
Spoorleggers	1	1	–
Steenhouwers	1	1	–
Timmerlieden.	23	23	–
Treinconducteurs	2	2	–
Transporteeren . .	139	161	22

	31 DEC. 1904.	31 DEC. 1905.	GEDURENDE 1905.
Transport . .	139	161	22
Tuinlieden.	3	3	—
Verpleegsters.	—	1	1
Vrouwen (echtgen. van reeds in Z.-Afrika zijnde personen) met of zonder gezin . .	16	21	5
Totaal . .	158	186	28

In Zuid-Afrika:

tot 31 December 1904.

Ingekomen 18 aanvragen, waarvan

toegestaan . . .	8,	tot een gezam. bedrag v. *f*	43,700.—
geweigerd . . .	6,	„ „ „ „ „ „	28,200.—
nog in behandeling	4,	„ „ „ „ „ „	146,000.—
		Totaal *f*	217,900.—

tot 31 December 1905.

Ingekomen 36 aanvragen, waarvan

toegestaan . .	26,	tot een gezam. bedrag v. *f*	98,716.—
geweigerd . . .	6,	„ „ „ „ „ „	28,200.—
nog in behandeling	1,	„ „ „ „ „ „	3,600.—
vervallen . . .	3,	„ „ „ „ „ „	143,000.—
		Totaal *f*	273,516.—

Overgebleven van 1904 en bijgekomen gedurende 1905 22 aanvragen, waarvan

toegestaan . . .	18,	tot een gezam. bedrag v. *f*	55,016.—
nog in behandeling	1,	„ „ „ „ „ „	3,600.—
vervallen . . .	3,	„ „ „ „ „ „	143,000.—
		Totaal *f*	201,616.—

De 18 toegestane aanvragen betroffen kleinere of grootere leeningen en gingen uit van 4 particuliere personen, 2 kerkbesturen, 5 schoolbesturen, en 7 eigenaars van kleine bedrijven.

Wat het aantal geweigerde Voorschotaanvragen (144) betreft, zij nog opgemerkt, dat bij dit getal gevoegd zijn die, welke in ons vorig verslag als naar de Voorschotbank voor Zuid-Afrika verwezen werden opgegeven. Het getal ingetrokken aanvragen (110) sluit in een groot aantal aanvragen, uit de beide eerste jaren overgebleven, van welke wij sedert niets meer vernamen en die daarom als ingetrokken worden beschouwd.

Met betrekking tot de in Zuid-Afrika ingekomen aanvragen hebben wij op te merken, dat wij in het afgeloopen jaar onzen werkkring onder dit hoofd eenigszins uitgebreid hebben. Onze Vertegenwoordiger te Pretoria nl. vestigde onze aandacht op de wenschelijkheid om kleine bedrijven van Nederlanders of Afrikaners, die zich in dezen moeilijken tijd niet zonder ondersteuning konden staande houden, met kleine voorschotten te helpen, temeer daar het van meer belang mocht heeten, reeds in Zuid-Afrika gevestigde verdienstelijke emigranten op de been te houden, dan er nieuwe heen te zenden. Daar ook onze Commissie van Toezicht en Advies dit voorstel van onzen Vertegenwoordiger ondersteunde en warm aanbeval, meende het Bestuur op dit voorstel te moeten ingaan, en met voldoening kunnen wij verklaren, dat tot dusverre onze werkzaamheden in die richting naar wensch geslaagd zijn.

Aanvragen van kerk- en schoolbesturen om voorschotten voor het bouwen of herstellen van kerken, pastorieën, scholen en onderwijzerswoningen bleven mede inkomen en werden, wanneer het advies der Commissie van Toezicht en Advies gunstig luidde, steeds toegestaan. Al de hier bedoelde leeningen zijn door onderpanden gedekt.

Ofschoon wij met het doel onzer Vereeniging voor

oogen steeds de meest mogelijke consideratie gebruiken tegenover voorschotnemers, wien het wel aan het vermogen, maar niet aan den goeden wil ontbreekt, zagen wij ons toch verplicht, in enkele gevallen, zoowel hier te lande als in Zuid-Afrika, tot dwingende maatregelen over te gaan, temeer, dewijl volgens onzen Vertegenwoordiger te Pretoria door kwaadwilligen de bewering verkondigd werd, dat onze Vereeniging daartoe niet de bevoegdheid bezat. De rechterlijke uitspraak heeft het tegendeel bewezen.

De vriendschappelijke verhouding tot andere voor Zuid-Afrika werkende vereenigingen, waarnaar wij steeds gestreefd hebben, bleef dit jaar ongestoord voortbestaan. Met eene nieuwe in Zuid-Afrika zelf ontstane vereeniging, de Afrikaansche Christelijke Vrouwen-Vereeniging, welker doel het is, de taal, zeden en godsdienst der Vaderen te handhaven, en die in korten tijd in de Kaapkolonie tal (25) van takken (afdeelingen) stichtte, trad onze Vereeniging in nauwere betrekking door hare ijverige en kloeke Secretaresse, Mevr. M. Schonken te Stellenbosch, een waardige kleindochter van Piet Retief.

Niet alleen hadden wij het genoegen, deze voortreffelijke Vereeniging rechtstreeks of middellijk door geld, boeken en muziek- en zangstukken te steunen, maar wij mochten ook de voldoening smaken, deze Vereeniging in betrekking te brengen tot eenige Groningsche dames, die zich later tot een tak (den 26sten) van de Afrikaansche Christelijke Vrouwen-Vereeniging constitueerden en die zich nu beijveren om een fonds te verzamelen, waarvoor Afrikaansche meisjes in Nederland tot onderwijzeres zullen kunnen opgeleid worden — een o. i. hoogst lofwaardig doel, dat met het oog op de geestelijke, zoowel als stoffelijke betrekkingen tusschen Nederland en Zuid-Afrika alle ondersteuning verdient.

Tot ons leedwezen zag een der Vereenigingen, met welke wij tot dusverre vriendschappelijk samengewerkt

hadden, zich door de verminderde emigratie van Nederlanders naar Zuid-Afrika genoopt hare werkzaamheden te staken, temeer daar haar bestuur oordeelde, dat hare taak door onze Vereeniging kon worden overgenomen en op breeder basis worden voortgezet. De aandeelhouders der Vereeniging „De Voorschotbank voor Zuid-Afrika" besloten in hun laatste jaarvergadering die Vereeniging te ontbinden en de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas tot liquidatrice te benoemen, welke taak door ons Bestuur gereedelijk werd aanvaard. Het aanbod om de aandeelen der Voorschotbank in te wisselen tegen 4 pCt.-schuldbrieven onzer Vereeniging werd door al de aandeelhouders aangenomen. De liquidatie van de zaken der Voorschotbank vindt thans geleidelijk plaats, maar wegens de vroeger genoemde oorzaak wordt ook in dezen de meest mogelijke consideratie door ons in acht genomen.

Aangezien het aandeelen-kapitaal der Voorschotbank voor Zuid-Afrika uit stukken van *f* 100.— bestond en er van onze Tweede Serie Schuldbrieven wel een aantal van *f* 1000.—, doch slechts nog enkele van *f* 100.— over waren, achtte ons Bestuur het raadzaam, zoowel voor bovenbedoelde omwisseling als voor verdere eventueele kapitaal-vermeerdering, nieuwe schuldbrieven te doen maken. Wij hebben daarom van de Derde Serie 500 stuks schuldbrieven ad *f* 100.— laten drukken, waarvan een deel voor aandeelen van de Voorschotbank werd ingewisseld.

De gezamenlijke waarde onzer schuldbrieven bedroeg dus op 31 December 1905 *f* 250.000.—, waarvan voor *f* 165.500.— uitgegeven en voor *f* 84.500.— nog in portefeuille.

Om dezelfde redenen als waarom het Bestuur der Voorschotbank het beter achtte, zijne taak aan onze Vereeniging over te dragen, noodigde ook het Hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging ons uit, het Informatiebureau der Vereeniging over te nemen. Daar

onzerzijds hiertegen geen enkel bezwaar bestond en daarbij het Informatiebureau reeds sedert de opening der Voorschotkas in een der vertrekken van ons kantoor gevestigd was, kon de overneming zonder eenige stoornis plaats vinden.

Trouwens ons kantoor wordt tot onze voldoening meer en meer als algemeen informatiebureau voor Zuid-Afrikaansche zaken beschouwd en het is ons ernstig streven, onze Vereeniging ook in dezen zooveel mogelijk tot nut te doen strekken.

Door wekelijksche briefwisseling met personen van allerlei rang en stand in Zuid-Afrika, zoowel als door de geregelde ontvangst van de voornaamste Hollandsche nieuwsbladen en tijdschriften in Zuid-Afrika uitgegeven, blijven wij op de hoogte van al wat er in Zuid-Afrika omgaat, gedacht, gevoeld, gesproken en geschreven wordt. Deze onze kennis stellen wij gaarne ten dienste van allen die wezenlijk belang stellen in Afrikaansche aangelegenheden en, waar ons de noodige vakkennis mocht ontbreken, trachten wij toch belangstellenden of belanghebbenden naar vermogen te helpen of op weg te helpen.

Het Russisch Boerenfonds stelde ons in staat, hier en daar, waar ons dat noodig scheen, onderstand te verleenen. Intusschen werd met eenige Vrijstaatsche voormannen gecorrespondeerd over een plan om de hoofdsom van dit Fonds, grootendeels of geheel, aan te wenden tot het stichten van een inrichting, die hoofdzakelijk den weezen van Transoranje zou ten goede komen. De hierover gevoerde gedachtenwisseling had echter aan het einde van het jaar nog niet tot een bepaalde uitkomst geleid.

Tot ons leedwezen mochten wij geen gehoor geven aan meer dan één tot ons gericht verzoek om dit Fonds aan te wenden tot stichting van een Christelijk Nationale school of daarmede verbonden kostinrichting in de voormalige Zuid-Afrikaansche Republieken, daar dit tegen de

voorwaarden zou geweest zijn, waarop ons dit Fonds was toevertrouwd.

Een tot ons gekomen verzoek om het noodige kapitaal te vinden voor het stichten van een Hollandsch hospitaal te Pretoria gaf ons aanleiding om daarover eerst den raad en het oordeel van bevoegde en belangstellende personen hier te lande in te winnen. Wel vond dit plan aanvankelijk veel bijval; maar algemeen werd de vrees gekoesterd, dat de vereischte som (5 à 6000 pond sterling) hier niet geheel als renteloos voorschot zou kunnen verkregen worden. Ook wilde men vooraf meer gegevens hebben omtrent de grootte, het beheer, het reglement enz. der beraamde stichting, daar men vreesde zonder dezen vruchteloos bij de meeste Nederlanders te zullen aankloppen. Ook hierover werd nog briefwisseling gevoerd, toen het jaar ten einde liep.

Wat betreft het samenstellen van een Zuid-Afrikaanschen Liederbundel, waarvan het vorig verslag melding maakte, ondanks de bemoedigende medewerking, volgens dat verslag in Zuid-Afrika ondervonden, is onze secretaris er nog niet in geslaagd, een voldoende verzameling bijeen te brengen.

Afgezien van de moeilijkheid om in een verwoest en zoo uitgestrekt land personen te vinden, die bekwaam zijn en tevens de gelegenheid hebben om rond te gaan en uit den mond des volks liedjes en wijsjes op te teekenen, was het oordeel van de meesten dergenen, die aanvankelijk hun medewerking hadden toegezegd, dat die liedjes nauwelijks het opteekenen en verzamelen waard zijn — o. i. een reden te meer om door het verschaffen en verspreiden van goedkoope en geschikte liederen den volkszang te verbeteren.

Het werk wordt echter voortgezet en zal, naar wij vertrouwen, dit jaar wel tot een resultaat leiden.

Tot ons leedwezen ontving onze secretaris gedurende het afgeloopen jaar slechts een enkele maal nog een uit-

noodiging om hier en daar over Zuid-Afrikaansche belangen te komen spreken. De meeste voldoening ondervond hij nog van zijn optreden voor de afdeelingen Utrecht en Amsterdam van de Vereeniging van Jongelieden: „Jong Nederland en Zuid-Afrika", een bemoedigend bewijs, dat jong Nederland althans nog niet ongevoelig geworden is voor de groote geestelijke en stoffelijke belangen die daar ginds voor de bewoners van het oude Moederland op 't spel staan.

Ten slotte zij het ons vergund, hier een woord van openlijken dank uit te spreken tot allen die op de eene of andere wijze ons hun belangstelling hebben betoond of hunne medewerking geschonken in de veelzijdige taak, die wij op ons genomen hebben. Wij danken onze begunstigers en contribuanten en blijven onzen arbeid in hun welwillende ondersteuning aanbevelen.

Den heeren Mr. E. J. EVERWIJN LANGE Jr. en J. C. SMALT betuigen wij ten zeerste onzen dank voor de moeite, die zij zich hebben willen getroosten om onze Rekening en Verantwoording over het jaar 1904 na te zien, welke tot onze voldoening door hen werd goedgekeurd.

Den Heeren Generaal J. C. SMUTS en H. C. JORISSEN te Pretoria, die geheel belangeloos als Commissie van Toezicht en Advies de belangen van onze Vereeniging behartigden, zijn wij zeer erkentelijk voor de vele diensten ons door hen bewezen.

Niet minder zijn wij dat jegens de Heeren Ds. J. D. KESTELL en H. J. LOUW, die, de eerste als correspondent voor Transoranje, de tweede als Hoofdvertegenwoordiger en Adviseur voor de Kaapkolonie, ons voortdurend van advies dienden en zich velerlei moeite getroostten, hetzij ten behoeve der Vereeniging, hetzij in het belang onzer voorschotnemers in Zuid-Afrika gevestigd.

Wij eindigen dit verslag met de hoop uit te spreken, dat de zoolang ontbeerde regens, die nu in de meeste

streken van Zuid-Afrika gevallen zijn, zoowel als de verwachte wijzigingen in het Bestuur der voormalige Republieken, weldra een beteren toestand in Zuid-Afrika zullen doen geboren worden, die ook onze Vereeniging de gelegenheid zal geven om, wat een voornaam deel onzer werkzaamheden — de repatriatie of de emigratie — betreft, met meer kracht te gaan werken dan wij in 't laatste jaar hebben kunnen doen.

Hier aangehecht vindt gij de Balans met de Winst- en Verliesrekening per 31 December 1905, nagezien en goedgekeurd door de daartoe aangewezen Bestuursleden en de Commissie, bedoeld in Art. XII onzer Statuten.

Namens het Bestuur:

G. VISSERING, *Voorzitter.*
N. MANSVELT, *Secretaris.*

Herman Coster-fonds

Evenals het vorige jaar, nemen wij ook ditmaal het aan de leden van de vereeniging Herman Coster-fonds uitgebrachte jaarverslag in ons verslag op.

Het Bestuur onzer Vereeniging heeft de eer, U het volgende mede te deelen aangaande zijne verrichtingen en den toestand der Vereeniging gedurende het jaar 1905.

Het steeds toenemend aantal aanzoeken om ondersteuning, gedurende den loop van 't jaar uit verschillende deelen van Zuid-Afrika ontvangen, is wel een bewijs, dat onze Vereeniging meer en meer bekend wordt. Waarom niet alle aanzoeken konden worden toegestaan en sommige ingetrokken werden, zal bij elk geval nader worden toegelicht.

In het begin van het jaar werd door reeds te Leiden studeerende Afrikaner studenten aanzoek om een beurs uit ons Fonds gedaan ten behoeve van een zeer begaafd Vrijstaatsch student, die echter later voor de hem door

ons gereedelijk toegekende beurs bedankte, daar hij sedert besloten had, eerst den M. A.-graad van de Kaapsche Universiteit te behalen.

Ook ontvingen wij een aanzoek om een beurs van een Kaapsch theologisch student, die echter in gebreke bleef, de verlangde getuigschriften op te zenden, waarom dat aanzoek niet kon worden toegestaan.

Den 6den April had te Leiden een Bestuursvergadering plaats, gevolgd door een Ledenvergadering ter voldoening aan het bepaalde in Art. 7 der Statuten.

Door de Bestuursvergadering werd de Heer Jhr. Mr. J. A. DE JONGE tot Voorzitter van het Bestuur gekozen in de plaats van onzen betreurden overleden Voorzitter, wijlen Dr. T. H. BLOM COSTER. De Heer DE JONGE liet zich deze benoeming welgevallen, terwijl Dr. N. MANSVELT op verzoek van den Heer Mr. W. CNOOP KOOPMANS met goedvinden van het Bestuur het secretariaat overnam, daar hij door zijn velerlei betrekkingen tot Zuid-Afrika gemakkelijker dan de Heer CNOOP KOOPMANS dit ambt kan waarnemen.

Door de vroeger opgedane ervaring daartoe geleid, besloot de vergadering van 6 April ook nog, voortaan al onze beurshouders onder het toezicht van een „tutor" te stellen, waartoe bij voorkeur een hunner professoren zou worden uitgenoodigd.

Aan dit besluit werd terstond gevolg gegeven en bij geen enkelen daartoe uitgenoodigden Hoogleeraar klopten wij tot heden te vergeefs aan. Een woord van oprechten dank aan die Heeren voor hunne zoo welwillend betoonde medewerking mag zeker hier wel een plaats vinden.

Op gezegde vergadering werd nog besloten, een beurs toe te kennen aan een anderen „Bachelor of Arts" der Kaapsche Universiteit, die het voornemen had te kennen gegeven, dat hij, mits eenige hulp dezerzijds ontvangende, hier in Nederland in de medicijnen wenschte te komen

studeeren. Daar deze persoon een der eerste Afrikaners was, die, sedert de Hooger-Onderwijswet van 1876 den stroom van Kaapsche studenten in andere beddingen deed vloeien, weer zijn medische studiën in Nederland wenschte te komen verrichten, achtte het Bestuur zich gelukkig, de middelen te bezitten om hem daartoe in staat te stellen.

In April werd krachtens een daartoe strekkend besluit der jaarvergadering een Verkort Jaarverslag over 1904 toegezonden aan onze leden, aan de voornaamste persorganen in Nederland en voorts aan de Hoogleeraren der onderscheiden Universiteiten en de leden der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, terwijl het Hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging welwillend besloot, dit verslag in zijn Jaarverslag der Vereeniging op te nemen.

Als vrucht dezer publicatie en de daarin geplaatste opwekking mochten wij een aantal nieuwe leden aan onze lijst toevoegen, voornamelijk door de ijverige bemoeiïngen van den Heer Mr. G. P. Rouffaer te 's-Gravenhage, aan wien het Bestuur hier openlijk zijn hartelijken dank betuigt.

Na bekomen goedkeuring van de Commissie van Toezicht werd ook nog uitvoering gegeven aan het besluit der Ledenvergadering, om nl. een aantal Nederlandsche geneeskundige standaardwerken ten geschenke te geven aan de bibliotheek der Zuid-Afrikaansche Unie te Edenburg. Het Bestuur heeft de overtuiging gekregen, dat het hoofddoel der schenking, de aandacht der daar studeerende Afrikaners op de Nederlandsche medische school te vestigen, naar wensch bereikt is.

Overeenkomstig Art. 13 der Statuten werd een kopie van de Rekening en Verantwoording van den Penningmeester over 1904 ter kennisneming toegezonden aan de Commissie van Toezicht te Leiden en de ontvangst daarvan door den Secretaris van den Senaat der Universiteit erkend.

Met ingang van 1 Juni 1905 werd een beurs toegekend aan den heer F., een Afrikaner student in de Nieuwe Letteren te Leiden, over wien het tutorschap welwillend aanvaard werd door Prof. Dr. P. J. BLOK.

In Juli werd den secretaris een gift van *f* 200.— ten behoeve van ons Fonds ter hand gesteld door den Heer X. X., die verder onbekend wenschte te blijven. Onze hartelijke dank aan dezen edelen vriend der Hollandsch-Afrikaansche zaak voor zijne zoo welkome en bemoedigende ondersteuning.

In October ontvingen wij een aanzoek om een beurs van zekeren heer W. te Pieter-Maritzburg (Natal) ten behoeve van zijn zoon. Op de hem verstrekte inlichtingen en gestelde voorwaarden werd echter tot heden geen antwoord ontvangen.

In dezelfde maand ontvingen wij een aanzoek om een beurs van een reeds uit de Kaapkolonie in Nederland aangekomen theologisch student. Daar echter het Bestuur vernam, dat het Bestuur van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche studenten, met hetwelk nog steeds de zoo gewenschte samenwerking bestaat, op een gelijktijdig aanzoek van denzelfden persoon gunstig beschikken zou, behoefde ons Bestuur daarop niet verder in te gaan.

Nog ontvingen wij uit Bloemfontein een aanzoek van den heer M., die, ofschoon niet jong meer, toch zeker wel voor een beurs in aanmerking zou gekomen zijn, als hij zelf niet zijn aanzoek had ingetrokken, daar hij besloten had, eerst het Kaapsche B. A.-examen af te leggen.

In December eindelijk ontvingen wij wederom aanzoeken om ondersteuning van vier Afrikaner studenten, over welke aanzoeken per rondgaand schrijven het oordeel der Bestuursleden werd ingewonnen.

Daar echter kort daarna een schrijven ontvangen werd uit de Kaapkolonie, aanzoek om een beurs bevattende ten behoeve eener Transvaalsche jongedame, wier voor-

nemen het is, zich hier aan de Hoogeschool te komen bekwamen voor hare roeping om later als leerares in de Nederlandsche taal en letteren aan een der Kaapsche Hoogere Meisjesscholen te kunnen optreden, besloot het Bestuur, liever in het begin van 1906 een speciale vergadering te houden, waarop de verschillende aanvragen uitvoeriger besproken zouden kunnen worden.

Deze vergadering had plaats te 's-Gravenhage. Aan vier der vijf applicanten werd een beurs toegekend, o. a. ook aan bedoelde jongedame.

Op 't oogenblik, waarop dit verslag geschreven wordt, telt ons Fonds dus negen beurshouders, die allen hier in Nederland studeeren, uitgezonderd de bedoelde jongedame, die eerst tegen den aanvang van den nieuwen academischen cursus hier verwacht wordt. Drie hunner studeeren in de theologie, twee in de rechten, twee in de letteren, één in de medicijnen en één bezoekt nog 't gymnasium. Van dezen zijn ingeschreven aan de Vrije Universiteit te Amsterdam: twee; aan de Gemeentelijke Universiteit aldaar: twee; aan de Rijks-universiteit te Leiden: twee, en aan die te Utrecht: één. Volgens de verklaringen hunner tutors geven allen reden tot tevredenheid.

Gedachtig aan het spreekwoord: „Wie spoedig helpt, helpt dubbel", heeft het Bestuur gemeend, zich niet te moeten beperken tot het gebruik der renten van het vastgezette kapitaal, maar heeft het ook, om het aantal beurzen zoo groot mogelijk te maken, het beschikbare kapitaal aangesproken. Het nationaal belang, door ons beoogd, zoowel als de zoo bemoedigende kentering, die er blijkbaar in de strooming van Afrikaansche studenten naar Europa is begonnen, rechtvaardigen o. i. dezen maatregel, die niet anders dan zoowel Nederland als Zuid-Afrika kan ten goede komen.

Het Bestuur vertrouwt, dat het bij voortduring den steun zal mogen ondervinden van allen die sympathie voor

ons streven gevoelen en die ook daardoor met ons de nagedachtenis willen blijven eeren en in den geest voortwerken van den man, wiens naam onze Vereeniging draagt, een naam, die met onverwelkbare lauweren zal prijken in de geschiedenis der worstelingen van den Nederlandschen stam in Zuid-Afrika.

Namens het Bestuur der Vereeniging „Herman-Coster-Fonds":

J. A. DE JONGE, *Voorzitter.*
N. MANSVELT, *Secretaris.*

Ter vergelijking met vorige jaren volgt hier wederom een staat van ons oorlogsfonds: *Staat van het Oorlogsfonds.*

Prolongaties op 1 Januari 1905	ƒ 21000.—	
Saldo debet bij de Ned. Bank v. Z. Afrika	„ 2950.55	
		ƒ 18049.45

ONTVANGSTEN.

Interest	„ 348.38
Restitutie voorschot	„ 945.40
Gift	„ 75.—
Debet aan de Ned. Bank voor Z.-Afrika op 31 Dec. 1905	„ 511.72
	ƒ 19929.95

UITGAVEN.

Ondersteuning aan diverse personen, waaronder bijdragen aan het Transvaal Comité.	ƒ 3933.92
Voorschotten	„ 3431.50
H. J. Poutsma £ 300	„ 3656.84
Remise bijstandsfonds Pretoria £ 74.17/9, ...	„ 907.69
Prolongaties op 31 December 1905	„ 8000.—
	ƒ 19929.95

Prolongaties op 1 Januari 1906	ƒ 8000.—	
Saldo debet aan de N. Bk. v. Z.-Afrika. .	„ 511.72	
Saldo op 1 Januari 1906		ƒ 7488.28

Verzachting van de gevolgen van den oorlog.

Van vele zijden werden in ons land pogingen aangewend om geldelijken steun te verkrijgen voor het werk van Mejuffrouw HOBHOUSE, Mevrouw SOLOMON en anderen, dat ten doel heeft Zuid-Afrikaansche meisjes op te leiden om later met kantwerk, weven en andere vrouwelijke handwerken haar brood te verdienen, als ook door oprichting van wasscherijen en andere bedrijven aan die vrouwen werk te verschaffen. Men wendde zich ook tot ons om geldelijke bijdragen tot dat doel.

In de eerste plaats wenschen wij te constateeren dat volgens verkregen en zeer vertrouwbare mededeelingen de toewijding van Miss HOBHOUSE en hare medewerksters boven allen lof is en niet minder dat de resultaten harer pogingen bewonderenswaardig zijn en ook dat zij geldelijken steun noodig heeft en ook ten volle verdient.

Toch heeft het Hoofdbestuur, hoe leed het ook deed, besloten uit de onder zijn berusting zijnde gelden, en het overblijfsel van het oorlogsfonds geene bijdragen voor dat doel af te zonderen en wel omdat er maar één volk is dat iets gevoelt voor het behoud van de Hollandsche taal bij onze stamverwanten en *wij* daarom aangewezen zijn den taalstrijd met al onze krachten te steunen. De geefkracht en geeflust van ons volk voor Zuid-Afrikaansche doeleinden, is, zooals zeer begrijpelijk is, niet meer wat ze gedurende den oorlog was. De opbrengsten van inzamelingen en de vrijgevigheid van enkele vrienden is dus nooit voldoende om den steun te geven die noodig is. Ons standpunt was nu: Laten andere buitenlandsche vrienden en de Z.-Afrikaners Miss HOBHOUSE en Mevr. SOLOMON geldelijk steunen, onze taak ligt in den taalstrijd en daarom mogen wij onze krachten niet versnipperen.

Wij hadden gelegenheid deze denkbeelden aan de meest bevoegde leiders van het Afrikaansche volk voor te leggen en mochten ondubbelzinnige instemming van hen ontvangen.

Dit versterkt ons in de overtuiging dat wij het goede standpunt hebben ingenomen.

Aan den zoon van een gewezen hoofd-ambtenaar der Zuid-Afrikaansche Republiek die eerst in Nederland studeerde met een hem door het Studiefonds verstrekte beurs en aldaar gepromoveerd is en later te Londen bevoegdheid verkregen heeft de rechtspraktijk in Transvaal uit te oefenen werd een voorschot verstrekt voor zijn terugreis naar Zuid-Afrika.

Uit het Oorlogsfonds werd nog steun verleend aan eenige naar Zuid-Afrika terugkeerende personen en aan een zeer oud ambtenaar van den vroegeren Oranje Vrijstaat, vroeger Hollander.

Aan het ondersteuningsfonds voor verarmde Hollanders te Kaapstad werd een bedrag van £ 10.— overgemaakt en ten slotte werd een som beschikbaar gesteld voor reiskosten voor het geval eene door den oorlog verarmde gemeente in Zuid-Afrika een predikant uit Nederland beroepen zou zonder de reiskosten voor hem en zijn gezin bijeen te kunnen brengen.

De Commissie van beheer van het Nederlandsch Bijstandsfonds te Pretoria heeft het volgend verslag omtrent hare werkzaamheden in 1905 uitgebracht:

Bijstandsfonds Pretoria.

In het Bestuur kwam geen verandering, zoodat dit evenals 't vorige jaar bestond uit de H.H.: F. P. J. van Nikkelen Kuijper, *Voorzitter*; M. P. Barendsen, *Penningmeester*; Dr. H. Reinink, *Secretaris*; J. J. Enschedé; J. J. F. Delfos; J. C. Minnaar; Joh. Rissik; M. E. de Wildt.

De vier eerstgenoemde Heeren vormden het *Dag. Bestuur* dat als regel zitting hield op den 1sten en 3den Maandag der maand, zoo noodig ook de andere Maandagen, tot afdoening der loopende zaken

Bij 't aanhangig worden van voorstellen van ingrijpenden aard, werd het volle Bestuur opgeroepen.

Met het oog op onze verminderde werkzaamheden werd een

kleiner kantoor gezocht en ook de kaffer afgeschaft, waardoor onze maandelijksche uitgaven met £ 7 verminderden.

Ook dit jaar gold als regel, geen steun te verleenen aan particulieren en particuliere inrichtingen; slechts bij hooge uitzondering werd hiervan afgeweken.

Zoo bijv. waar het betrof een doofstom meisje van zeer behoeftige ouders.

Vóór den oorlog was zij op kosten van de Republiek op de school te Worcester, maar gedurende den oorlog weggezonden.

Om later in haar eigen onderhoud te kunnen voorzien, werd door ons te zamen met het Gen. Boeren-Hulpfonds een typewriter voor haar aangekocht. De andere gevallen, waarin wij meenden hulp te moeten verleenen waren: een 93-jarige weduwe, een oud predikant in zeer behoeftige omstandigheden, die den geheelen oorlog in 't veld was, en een verpleegster, die door ziekte tijdelijk niet in haar onderhoud kon voorzien.

De alhier bestaande scholen voor Chr. Nat. Onderwijs, die nog voortdurend te worstelen hebben met financieele bezwaren, meende de Commissie, evenals vorige jaren te moeten steunen.

Zoo ontvingen de Oost-Eind, West-Eind en Burgererven-School elk tweemaal een gift ad £ 25.

In het begin van dit jaar werd onze Commissie aangezocht, om in overleg met de vertegenwoordigers der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, een onderzoek in te stellen naar de levensvatbaarheid van de weesinrichting „Arbeid Adelt" te Witzieshoek O. R. C.

Staande de voorbereiding tot dit onderzoek moest de inrichting geholpen worden met gelden voor vervallen huur. Onze Commissie heeft die huur tot een bedrag ad £ 50 betaald, om hangende 't onderzoek die inrichting niet onder den hamer te doen vallen.

Dat het onderzoek niet heeft plaats gehad ligt buiten onze schuld.

Wij kunnen hierop in dit verslag niet verder ingaan.

Wel geven wij gaarne de verzekering, dat door onze Commissie al het mogelijke gedaan is, om tot een afdoend onderzoek te geraken.

De Transv. Vrouwen-Federatie wier doel 't onder meer ook is om de armoede der Boerenbevolking, (vooral in de noordelijke districten) te lenigen, werd door ons tweemaal gesteund, telkens met £ 25.

In den loop van 't jaar vormde zich alhier een Commissie om plannen te maken tot stichting van een Holl. Hospitaal, open te stellen voor alle nationaliteiten. Daar 't bleek, dat dit Hospitaal zou gaan werken in een richting, waarin door ons Fonds hulp kon verleend worden, werd voor 't eerste jaar £ 150 aangeboden, onder beding, dat er gedurende dat jaar één bed moest openstaan

voor gratis verpleging van arme Afrikaners en hieronder te verstaan, personen van alle nationaliteiten, die vóór den oorlog burger der Z. A. R. waren.

Later kregen wij evenwel bericht, dat 't oorspronkelijke plan voor het te stichten Hospitaal door gebrek aan steun was opgegeven.

Evenals 't vorige jaar brengen wij gaarne een woord van dank aan de Directie der Z. A. S. M. te Pretoria en Amsterdam, alsmede aan de N. Z. A. Vereen. te Amsterdam, voor de zeer welwillende medewerking, waardoor ons Fonds in 't bezit kwam van ruim £ 570 gedurende den oorlog aan Z. A. S. M. personeel als voorschot geleend.

Door de voortdurend drukkende tijden waren onze verdere inkomsten gering.

Slechts 12 afbetalingen hadden plaats.

Dit jaar maakte de Regeering een plan om de achterstallige salarissen van oud-ambtenaren uit te betalen, en stelde daartoe een Commissie aan (the Unpaid Salaries Commission).

Ons Fonds heeft zich met deze Commissie in verbinding gesteld om te trachten door hare bemiddeling, op gemakkelijke wijze, de door ons verstrekte voorschotten aan oud-ambtenaren terug te krijgen.

Tot op heden zijn evenwel door genoemde Commissie geen gelden in onze kas gestort.

H. REININK.
PRETORIA, 12 Febr. 1906. *Secretaris.*

Arbeid Adelt.

Na eene bespreking ter Algemeene Vergadering beloofde het Hoofdbestuur te zullen overwegen in hoeverre een hernieuwd onderzoek naar de stichting van den Heer POUTSMA mogelijk was. Met het oog op verschillende omstandigheden, o.a. het feit dat de zaak reeds geheel te niet gegaan was, heeft het Hoofdbestuur van verdere stappen in deze moeten afzien.

Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika

In de laatste dagen van Juli 1905 heeft het hoofdbestuur, in samenwerking met de besturen van het Christelijk Nationaal Boeren-comité en het Algemeen Nederlandsch Verbond de hier volgende mededeeling in de Nederlandsche pers verspreid, om zoodoende aan allen, die voor het

onderwijs in Zuid-Afrika giften beschikbaar gesteld hadden, de wijze van besteding der bijeengebrachte gelden bekend te maken:

De Hoofdbesturen van de Nederl. Zuid-Afrikaansche Vereeniging, van het Algemeen Nederlandsch Verbond en van het Christelijk Nationaal Boeren-Comité hebben het genoegen, aan de vele vrienden van de Afrikaander-zaak in Nederland en inzonderheid aan hen die grootere of kleinere bijdragen hebben gegeven tot het Fonds voor Christelijk Nationaal Onderwijs in Trans-Oranje, waarvoor in het einde van het vorige jaar de Heeren Generaal KRITZINGER en Ds. P. S. VAN HEERDEN eene inzameling hier te lande hebben gehouden, het volgende mede te deelen:

1°. dat oud-President STEYN met Ds. VAN HEERDEN (Generaal KRITZINGER was nog niet van zijne reis naar Noord-Amerika teruggekeerd) is overeengekomen een Centrale Commissie voor Chr. Nat. Onderwijs in Trans-Oranje te vormen om de door de Vrijstaatsche deputatie gecollecteerde gelden overeenkomstig de bedoeling van de gevers te beheeren;

2° dat tot het zitting nemen in die Commissie zijn uitgenoodigd Ds. VAN HEERDEN, J. D. KESTELL en J. A. DU PLESSIS, de Generaals DE WET, HERTZOG en KRITZINGER en de Heeren ABR. FISCHER, C. H. WESSELS en BREBNER, die reeds bijna allen aan die uitnoodiging hebben gehoor gegeven, terwijl Pres. STEYN zelf ook lid van de Commissie zal zijn;

3°. dat dus het toezicht op en de subsidieering van de Chr. Nat. Scholen in den voorm. Oranje Vrijstaat, die zich niet volgens het onlangs getroffen vergelijk onder de tegenwoordige regeering wenschen te stellen, aan een volkomen bevoegde en betrouwbare Centrale Commissie zijn toevertrouwd, en eindelijk

4° dat op aanbeveling van het Bestuur van het „Fonds ten behoeve van het Hollandsch Onderwijs in Zuid-Afrika („Schoolfonds") door de Hoofdcommissie voor Chr. Nat. Onderwijs in de Transvaal tot Inspecteur van het Chr. Nat. Onderwijs daar te lande benoemd is de Heer J. K. M. TE BOEKHORST, oud-Inspecteur van Onderwijs der Z. A. Republiek, wiens salaris door het „Schoolfonds" zal verstrekt worden.

Het voorstel der Afdeeling Leiden ter algemeene vergadering van 27 Mei 1905 luidende: *Collecte 10 October.*

„De vergadering bepaalt dat zoolang de steun van Neder-„land naar het oordeel van het Hoofdbestuur door het „Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika niet kan „worden gemist, in de gemeenten waar afdeelingen van „de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging gevestigd „zijn, op den 10en October van elk jaar op initiatief van „de besturen dier afdeelingen eene algemeene collecte langs „de huizen der ingezetenen ten bate van genoemd onderwijs „zal worden gehouden"

werd, eenigszins gewijzigd, met meerderheid van stemmen, aangenomen. Achter de woorden „10en October van elk jaar" werden de woorden „waar het mogelijk schijnt" en achter „collecte langs de huizen der ingezetenen" de woorden „of op elke andere wijze" gevoegd. Ten slotte werd besloten voorloopig deze collecte bij wijze van proef op den 10en October 1905 te houden en later over herhaling in volgende jaren te beslissen.

In de gecombineerde vergadering van hoofdbestuur en afdeelings-voorzitters op den 9en September 1905 werd de vraag: of deze algemeene collecte ten behoeve van het Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika op 10 October, den geboortedag van President Kruger, wenschelijk is en kans van slagen zou hebben, verder overwogen.

Ofschoon het zeker niet ontbrak aan personen die weinig kans van slagen voorspelden, meende men toch op verschillende wijzen te moeten trachten geldelijke bijdragen voor dat doel op dien gedenkdag te vragen, en wel in de eerste plaats in de plaatsen waar Afdeelingen der N. Z. A. V. gevestigd zijn en waar de Besturen hiertoe opgewektheid gevoelen of waar geen redenen waren die eene collecte minder wenschelijk maakten.

Zoo noodig zou in samenwerking met het Chr. Nat.

Boerencomité en het Alg. Ned. Verbond gehandeld worden. Het initiatief daartoe diende van onze Afdeelingsbesturen uit te gaan.

Behalve dat deed het Hoofdbestuur nog eene algemeene oproeping in de couranten plaatsen, terwijl de Afdeelingen de locale bladen bewerkten op de wijze die hun het meest doeltreffend voorkwam.

Op de gecombineerde vergadering van Hoofdbestuur en afdeelingsvoorzitters werd de wenschelijkheid betoogd alle afdeelingen — vooral de niet ter vergadering vertegenwoordigde — nog eens door eene circulaire op te wekken met kracht de zaak ter hand te nemen. Het Hoofdbestuur voldeed aan dit verzoek door verspreiding van het hier onder afgedrukte rondschrijven:

Aan de Afdeelingen der
Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Collecte 10 October.

Reeds meer dan drie jaar worstelt de Hollandsch-Afrikaansche kern van de bevolking der beide voormalige Republieken om het behoud van hare nationaliteit, door handhaving van hare taal in vrije, Christelijk-nationale scholen, met moeite opgericht tegenover de Engelsche gouvernements-scholen, die het Hollandsch tot eene vreemde taal hebben gemaakt.

Onmiddellijk na den vrede begon deze worsteling, het eerst in Transvaal, toen ook in den voormaligen Vrijstaat, ja ook in Oud-Natal en zelfs in de Kaapkolonie.

Alleen in Transvaal worden in *omstreeks 160 nationale scholen*, vele onder leiding van oud-Hollandsche onderwijzers, circa 7000 kinderen aan het Engelsche schoolstelsel onttrokken. Trots het vergelijk, waartoe de verzorgers van het vrije. nationale onderwijs in den Vrijstaat met de Regeering gekomen zijn, *houden ook daar een aantal schoolbesturen den strijd nog vol* en ook buiten de vroegere Republieken schoot het denkbeeld wortel om in de nationale Hollandsche school een bolwerk te zoeken tegen den duidelijken toeleg om door overwegend Engelsch onderwijs het volk der toekomst

van zijn voorgeslacht en zijne historie en traditie te vervreemden.

Het is eene worsteling om zelfbehoud.

Dat deze beweging opkwam onder een volk, dat nooit geleerd had zelf voor het onderwijs van zijn kroost te zorgen, was eene verrassing. Het getuigde nochtans voor zijn helder inzicht omtrent de positie die het moest innemen om niet als natie onder te gaan. En de voormannen BOTHA en BEIJERS, STEYN en SMUTS, BOSMAN en POSTMA, zij allen erkenden de noodzakelijkheid om deze stelling met alle kracht te handhaven, totdat de Regeering of anders een immers toegezegd later Zelfbestuur het recht des volks op handhaving zijner moedertaal zal erkennen.

Maar ontzettend zwaar is die strijd. Verwoest is de welvaart, vernietigd de veestapel, schaarsch is het geld en donker zijn de tijden, ook door rampen als droogte en rooiwater. En zoo moest dan het verarmde volk wel omzien naar steun.

En die steun bleef niet uit.

De Generaals hadden in 1902 in Nederland de vragende hand ook geopend om gaven te ontvangen voor het *onderwijs* onzer stamverwanten. Dat hun dat ernst was, blijkt wel hieruit, dat zij uit hun saamgebracht fonds *£ 32,000.—* enkel voor die scholen hebben afgezonderd. Toen dat bedrag uitgeput was, kon gelukkig het Schoolfonds in Nederland, dat ook gesteund had, door milde gaven daartoe in staat gesteld, met zeer groote bedragen van maand tot maand helpen. Het doet dat nog en is de hand, door welke ook de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging hare gelden voor 't nationale onderwijs besteed heeft. *Maar het stichtingskapitaal*, hoezeer door milde gaven aangevuld, *raakt uitgeput!*

Wel heeft het Transvaalsche volk ten .vorigen jare aan *schoolgelden en bijdragen ruim £ 18,000.— geofferd,* behalve onbetaalden arbeid voor schoolbouw; wel kunnen meerdere scholen reeds door eigen kracht in stand blijven en beloopt de subsidie van de Commissie voor C. N. O. nog slechts *een derde* van de gezamenlijke onkosten, maar met het wegvallen der subsidie zou toch verreweg de meerderheid der scholen bezwijken.

Zou nu de grootsche strijd moeten worden opgegeven? Zonder steun kan de schoolstrijd niet worden volgehouden. De gouvernementsscholen zijn kosteloos, de vrije scholen vorderen schoolgelden en bijdragen. Maar deze leveren *nog niet genoeg* op. Alleen ons Nederlandsche volk kan voor dit hooge belang wat voelen en het voortbestaan van die nationale inrichtingen, waaronder zeer voortreffelijke, helpen mogelijk maken. Het helpt daarmee het broedervolk *op de eenige wijze, waarop het thans hoopt geholpen te worden.*

Kostelijk werk wordt door Boerenvrienden uit andere natiën verricht. *Maar voor dit hooge belang richt Zuid-Afrika het oog op ons.*

Zoo ontstond het plan om in samenwerking met onze zustervereenigingen, op alle plaatsen in ons vaderland, waar het mogelijk is, een collecte te houden, jaarlijks op of omstreeks den 10den October, den geboortedag van PAUL KRUGER, den onvergetelijken Afrikaner, bij wien het vaststond, dat de versterking van het Hollandsch element en de hooghouding der Hollandsche taal de eisch was tot zelfbehoud zijner natie.

En tot het plaatselijk organiseeren van deze collecte roept het Hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging. volgens een besluit in eene vergadering, waartoe de voorzitters der afdeelingen opgeroepen waren, de medewerking der afdeelingsbesturen en van alle leden met grooten aandrang in. Maar niet slechts van alle leden, maar ook van allen, die voormaals wat hebben gevoeld en opgeofferd voor onze stamverwanten in het verre Zuiden.

Dat volk daar heeft nog eene toekomst en onze nationale eer vordert onze medewerking om het in zijne taal en nationaliteit niet te laten ondergaan. *Het is een christelijk en tevens een nationaal belang* en de voorgestelde collecte is dus bij uitstek geschikt om de krachtige medewerking te verwerven van *alle* Nederlanders. onverschillig tot welke godsdienstige of staatkundige richting ook behoorende.

Mogen dus alle afdeelingsbesturen krachtig voor deze collecte op den 10den October ijveren, die in Zuid-Afrika de heilzaamste vruchten zal afwerpen, maar ook in ons eigen land en volk verbroedering kweekt en eendracht versterkt.

De jaarlijks op bepaalden dag terugkomende gelegenheid om voor het Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika te offeren doet de kwijnende belangstelling verlevendigen en moet, zelfs indien aanvankelijk met gering resultaat, een toenemende zegen worden. zoowel voor Nederland als voor Zuid-Afrika.

Te midden van de voorbereidingen voor deze collecte hadden de bladen berichten uit Zuid-Afrika omtrent een spoedig te treffen vergelijk tusschen de Onderwijs-Commissie te Pretoria en de regeering van Transvaal, en toen van verschillende zijden stemmen opgingen om onder die omstandigheden de collecte niet te doen doorgaan, verspreidde het hoofdbestuur de volgende circulaire:

Aan de Afdeelingen der
Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Met het oog op de voorgenomen collecte ten behoeve van het Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika op den 10den dezer — den gedenkdag van wijlen President KRUGERS geboorte — en in verband met de tot ons gekomen geruchten van een mogelijk vergelijk tusschen de Hoofdcommissie voor Christelijk Nationaal Onderwijs te Pretoria en de Transvaalsche regeering ziet het Hoofdbestuur zich genoopt, het volgende onder de aandacht van de leden onzer Vereeniging te brengen.

Het is mogelijk, dat het economisch onvermogen der natie en de afnemende ondersteuning dezerzijds de Hoofdcommissie voor Christelijk Nationaal Onderwijs in Transvaal er toe brengt, een min of meer gunstig vergelijk met de regeering te treffen, en dat daardoor een groot aantal vrije scholen min of meer onder het gezag der regeering zullen komen. Onzes inziens is zulk een vergelijk op een tijdstip, waarop men nog zijn eigen voorwaarden stellen kan, te verkiezen boven een algeheele nederlaag en onderwerping ten gevolge van uitputting en gebrek aan middelen. Doch, terwijl er thans in Transvaal reeds schoolcommissiën bestaan, die geen subsidie van de genoemde Hoofdcommissie willen vragen om daardoor geheel vrij te zijn in de inrichting hunner scholen naar eigen overtuiging en inzichten, laat het zich aanzien, dat het aantal dezer scholen nog zal toenemen, wanneer ten gevolge van het eventueel te sluiten vergelijk mogelijke beperkingen zullen gesteld worden aan het onderwijs in de taal, de geschiedenis en den godsdienst der vaderen. Zulke scholen verdienen geholpen te worden om in degelijkheid van onderwijs te kunnen wedijveren met de regeeringsscholen, die de schatkist tot hun dienst hebben. Zij toch vormen de bakens, waarnaar de regeeringsscholen zich min of meer zullen hebben te richten, en zullen een staand protest uitmaken tegen eventueel te vreezen anti-nationale richting dier staatsscholen.

Het is echter niet alleen de mogelijkheid van het ontstaan van deze Transvaalsche vrije scholen, waaraan gedacht dient te worden.

Wij hebben de zekerheid, dat in Transoranje het daar vóór eenigen tijd getroffen vergelijk reeds zulk een terugwerking heeft teweeggebracht, dat men daar op verscheidene plaatsen, zooals Keerom, Smithfield, Frankfort, Jacobsdal, enz., weder vrije Christelijke Nationale scholen aantreft, waarin het onderwijs in de Hollandsche taal en de geschiedenis des vaderlands, zoowel als in den godsdienst der vaderen, volgens bevoegde en onwraakbare getuigen, tot zijn recht komt. Onder leiding en voorzitterschap van Oud-President Steyn heeft zich daar onlangs een Centrale Commissie voor Christelijk Nationaal Onderwijs gevormd, die het toezicht en beheer over deze scholen op zich genomen heeft en tot financieelen steun daarvan in staat is gesteld door de gelden door Generaal Kritzinger en Ds. Van Heerden daartoe in Nederland en elders bijeengebracht en verder hun door „Het Schoolfonds" toegezegd.

Dan dient niet te worden vergeten, dat zelfs in Oud-Natal, waar vóór den oorlog geen sprake van nationaal onderwijs in Afrikaanschen zin was, een beweging ten gunste van Christelijk Nationaal onderwijs ontstaan is en nog voortgaat, die reeds een aantal vrije scholen heeft tot stand doen komen, waaraan Nederlandsche onderwijzers in de Nederlandsche taal volgens naar omstandigheden gewijzigde Nederlandsche methoden onderricht geven. Hoewel deze scholen in hoofdzaak door eigen middelen bestaan, hebben zij toch eenigen steun van buiten noodig om met de gouvernementsscholen te kunnen concurreeren en voor hun beginsel propaganda te kunnen maken.

Eindelijk mag nog met voldoening vermeld worden het feit, dat ook in de Kaapkolonie, waar het Engelsch gezag reeds 100 jaar gevestigd is, zich niet alleen het verlangen naar en de behoefte aan meer nationaal onderwijs openbaart, maar ook reeds werkelijk vrije scholen met Hollandsch medium van onderwijs tot stand zijn gekomen en dat zonder of met slechts weinig steun van buiten.

Uit het bovenstaande blijkt dus, dat, zelfs al zoude het Hoofdcomité voor Christelijk Nationaal Onderwijs in Transvaal tot een min of meer bevredigend vergelijk met de regeering komen, er toch over geheel Zuid-Afrika vrije scholen genoeg zullen overblijven. waarin het nationaal onderwijs zich geheel vrij en onbelemmerd zal kunnen ontwikkelen en waarvoor de steun uit Nederland in menig geval onontbeerlijk zal zijn.

Het Duitsche rijk met zijn millioenen Duitsch sprekende onderdanen vindt het noodig en gewenscht, de op Duitsche leest geschoeide scholen in Zuid-Afrika, zooals die te Kaapstad, Johannesburg en Pretoria, aanzienlijke subsidiën uit de Staatskas toe te

kennen. De Nederlandsche regeering heeft, zoover ons bekend is, nog nooit op eenigerlei wijze het Hollandsch onderwijs in Zuid-Afrika trachten te steunen.

De Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging, het Christelijk Nationaal Boeren-Comité en het Schoolfonds, die, wij mogen het zeggen, het vertrouwen van het Nederlandsche publiek hebben verworven, zijn dus de aangewezen lichamen om deze nationale taak op zich te nemen. Door hun bekendheid en betrekkingen met Zuid-Afrikaansche personen en toestanden zijn zij in staat, juist daar steun te verleenen, waar die het meest noodig is. Alle Nederlandsche mannen en vrouwen, die eenigszins beseffen van welk hoog belang voor Nederland de handhaving der Hollandsche taal in Zuid-Afrika is, en die daarvoor iets ten offer willen brengen, vinden dus in die Vereenigingen de gewenschte tusschenpersonen om hun gaven hare bestemming te doen bereiken.

Wij vertrouwen daarom, dat de 10de October, de verjaardag van den grooten Afrikaner, die trots allen tegenstand en verdachtmakerij van eigen land- en stamgenooten zooveel voor de handhaving van het Hollandsche element in Zuid-Afrika gedaan heeft, bewijzen zal, dat Nederland nog niet den man vergeten heeft, voor wien eenmaal elk Nederlandsch hart sneller geklopt heeft dan mogelijk voor eenig historisch persoon buiten eigen grenzen. Waar de krachten onzer Afrikaansche Stamverwanten onder den tegenwoordigen ongeëvenaarden economischen druk en de naweeën van dien ruïneerenden oorlog dreigen te bezwijken, en een tweede overgave — thans op geestelijk terrein — na wederom drie jaren van kloeken strijd hun boven 't hoofd hangt, laat daar Nederland toonen, dat het nog niet zijn eigen tachtigjarige worsteling voor vrijheid en nationale goederen vergeten is en ook begrijpt, welke strijd daar in Zuid-Afrika ook voor de Nederlandsche belangen wordt gestreden.

Zooals uit de verslagen der afdeelingen blijkt is in verschillende plaatsen van ons land gelegenheid gegeven op den 10en October giften voor het Onderwijs in Zuid-Afrika te storten. Al beantwoordde het resultaat der inzameling niet overal aan de verwachting, toch werden eenige duizenden guldens aan ons Hoofdbestuur en een niet onbelangrijk bedrag aan het Bestuur van het Christ. Nat. Boeren-Comité afgedragen.

Bibliotheek. Gedurende de vijf-en-twintig jaren van haar bestaan heeft onze Vereeniging eenen kleinen voorraad litteratuur over Zuid-Afrika bijeen gebracht, zonder dat het Bestuur echter voor de Bibliotheek geregeld de nieuw verschijnende werken aanschafte.

Alleen de collectie Engelsche Blauwboeken betreffende Zuid-Afrika is vrijwel compleet, hetgeen, gelijk men in vorige Jaarverslagen heeft kunnen lezen, te danken is aan de goede zorgen van den Heer H. S. J. MAAS, Consul-Generaal der Nederlanden te Londen.

Het Hoofdbestuur besloot, op voorstel van den Heer W. H. R. VAN MANEN, mede redacteur van de *Nieuwe Courant* te 's Gravenhage, die meende dat het goed zou zijn hier in Nederland te stichten een Bibliotheek, die zooveel mogelijk werken, op Zuid-Afrika betrekking hebbende, zou bevatten, daarmede een begin te maken door den voorraad boeken, in haar archief aanwezig, te plaatsen ten kantore der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, Damrak 95, te Amsterdam. Een catalogus van de aanwezige werken is op gemaakt en Dr. N. MANSVELT, Secretaris der Voorschotkas, zal belangstellenden gaarne inzage van de boeken verschaffen.

Het Hoofdbestuur spreekt hierbij de hoop uit, dat Afdeelingen of leden, tot verrijking der „Bibliotheek der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging” (gelijk de officieele naam luidt), in hun bezit zijnde boekwerken voor deze verzameling zullen willen afstaan.

Verkrijgbaarstelling van Zuid-Afrikaansche Postzegels. Het Hoofdbestuur vernam van den Heer M. P. C. VALTER, dat door hem een adres was gericht aan den Directeur-Generaal der Posterijen te 's-Gravenhage, van den volgenden inhoud:

HoogEdel Gestrenge Heer!

Naar aanleiding van de getroffen regeling waarbij, ten dienste van het verkeer, vreemde postzegels aan Nederlandsche Postkantoren,

en Nederlandsche zegels in de betrokken landen worden verkrijgbaar gesteld — heb ik de Eer er Uwe aandacht op te vestigen, dat een druk verkeer bestaat tusschen Nederland eenerzijds, en de Kaap de Goede Hoop, Oranje Rivier Kolonie, en Transvaal anderzijds, en dat dit verkeer ten zeerste gebaat zou zijn indien gezegd arrangement tot bovengenoemde kolonies zou kunnen worden uitgebreid.

Het zou mij aangenaam zijn van Uw Hoog Ed. Gestr. te mogen vernemen of U deze zaak in overweging kunt nemen; dan of zulks om een of andere reden niet mogelijk is of onnoodig geacht wordt.

U de verzekering aanbiedende van bijzondere hoogachting, heb ik de Eer te zijn,

Uw zeer Dw. Dn.,
(*w.g.*) M. P. C. VALTER.

Het Bureau heeft namens de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging adhaesie aan dit adres betuigd en mocht van den Heer Directeur-Generaal der Posterijen vernemen, dat aan het verzoek voldaan is.

Stoomvaart-verbinding met Zuid-Afrika onder Nederlandsche vlag.

Met ingenomenheid begroet het Hoofdbestuur de pogingen, aangewend door het comité voor het tot stand brengen eener Java—Zuid-Afrika—Nederlandlijn.

Genoemd comité, waarin zitting hebben de heeren:

C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Inspecteur bij de Maatsch. tot Expl. van Staatsspoorwegen te *Zeist*; H. P. DEKKER, Lid der firma JAN DEKKER, te *Wormerveer*; J. VAN DELDEN, Oud lid van het Huis REYNST & VINJU te Batavia, wonende te *'s Gravenhage*; G. V. D. GEVEL, reeder te *Rotterdam*; J. P. HAVELAAR, Oud-Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid te *'s Gravenhage*; AUGUST HENDRICHS, Oud-voorzitter der Kamer v. Kooph. en Fabr. te Amsterdam, wonende te *Luik*; A. G. KRÖLLER, Lid der firma WM. H. MÜLLER & Co. te *Rotterdam* en *Amsterdam*; LEEMANS, Hoofd-Inspecteur Generaal van 's Rijks Waterstaat te *'s Gravenhage*; G. VAN DER POT, Lid der firma D. BURGER & ZOON te *Rotterdam* en *Amsterdam*; en J. H. ZEEMAN,

Directeur der Nederlandsch-Indische Houtaankap Maatschappij te *'s Gravenhage*, heeft zich bij uitvoerig adres, gedagteekend 8 Januari 1906, gewend tot de Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën, met het verzoek te willen overwegen of er termen zouden kunnen worden gevonden om voor een geregelde stoomvaartverbinding onder Nederlandsche vlag tusschen Java, Zuid-Afrika en Nederland eene subsidie van staatswege uit te lokken. In de bedoeling ligt eene geregelde maandelijksche stoomvaart-verbinding met stoomschepen van minstens 8000 ton d. w. en een behouden vaartsnelheid van 11 mijl per uur, tusschen Java en Zuid-Afrika eenerzijds en Nederland anderzijds. De vrachtvaart zal daarbij hoofdzaak moeten blijven, doch de stoomschepen zullen echter zoo zijn in te richten dat zij inzonderheid tusschen Nederland en Zuid-Afrika gelegenheid geven voor het vervoer van een beperkt aantal passagiers met matige eischen. Aan het adres zijn een aantal bijlagen toegevoegd, vermeldende een deel van een aanzienlijk aantal gegevens door het commissielid G. v. d. Gevel (van wien het denkbeeld dezer nieuwe stoomvaartverbinding is uitgegaan) bijeengebracht.

Achtereenvolgens behandelt het adres de:

Uitvoer van suiker van Java naar Zuid-Afrika en West-Europa;

Uitvoer van hout van Java naar Zuid-Afrika;

Uitvoer van wol van Zuid-Afrika naar Nederland;

Uitvoer van koopmansgoederen en industrie producten van Nederland naar Zuid-Afrika.

en de belangen der regeering bij de tot stand koming eener dergelijke stoomvaartlijn.

Uitdrukkelijk wordt vermeld dat buiten beschouwing blijft het hooge, algemeene belang dat het Nederlandsche volk heeft bij alles, wat den band met zijne stamverwanten nauwer kan toehalen.

Waar het hier geldt de ontwikkeling van een niet bestaand verkeer en niet het leiden van een bestaand verkeer langs nieuwe wegen, zijn cijfers zeer moeilijk te geven. De Commissie is echter overtuigd dat slechts bij voldoenden steun van staatswege het benoodigde, aanzienlijke kapitaal zal zijn te verkrijgen.

Vee-uitvoer naar Zuid-Afrika.

Volledigheidshalve vermelden wij, in aansluiting aan onze vorige berichten omtrent veeuitvoer naar Zuid-Afrika, hetgeen in het laatste jaarverslag van het Nederlandsch Landbouw-Comité over deze zaak voorkomt:

„De veeuitvoer naar Zuid-Afrika wordt door een der leden besproken. De Voorzitter en Secretaris van het Comité hebben zitting in de Hoofdcommissie voor dien uitvoer en nu meent dit lid dat Nederland ten opzichte van het betitelen van stamboekvee voorzichtig moet zijn, en dit met de laatste bezending niet is geschied. Het vee gaat onder de vlag van het Nederlandsch Landbouw-Comité.

„Dit laatste wordt niet geheel juist geacht; de Inspecteur van het Stamboek heeft de opname te beoordeelen.

„Aan den heer Wessels te Bloemfontein is uitvoerig hierover geschreven en het antwoord was, dat hij de jonge dieren daarom gaarne zag opgenomen in een Stamboek, om daardoor te verkrijgen een basis voor een in Zuid-Afrika op te richten rundvee-stamboek".

Consulaire Vertegenwoordiging van Nederland in Zuid-Afrika.

De Regeering heeft einde 1905 den Heer F. M. Knobel tot Consul-Generaal der Nederlanden te Pretoria benoemd. Het bureau mocht, tijdens de opwachting die de waarnemende Voorzitter met den Penningmeester aan den Heer Knobel maakte, uit zijn mond vernemen, dat hij het streven onzer Vereeniging een warm hart toedraagt. In het begin van 1906 vertrok de nieuw benoemde Consul-Generaal naar zijn standplaats.

Boeken-zendingen naar Zuid-Afrika.

De werkzaamheden der Boeken-Commissie van het Algemeen Nederlandsch Verbond werden ook in 1905 door verschillende Afdeelingen en leden onzer Vereeniging met giften in geld en in natura gesteund. Ook het Hoofdbestuur verleende dit jaar aan bedoelde Commissie wederom eene subsidie van *f* 300.

Bovendien droeg onze Vereeniging de helft in de kosten van bestellingen van Hollandsche boeken voor de Openbare Bibliotheek te Bloemfontein en voor de Grey College Bibliotheek te zelfder plaatse.

Taalcursus te Kaapstad.

Toen het Hoofdbestuur vernam dat in Kaapstad cursussen georganiseerd zouden worden voor de Hollandsche taal volgens de directe methode (als Berlitz enz.) maakte onze Vereeniging dit door geldelijken steun mogelijk. Mocht de proef slagen dan zullen op meer plaatsen in Zuid-Afrika dergelijke cursussen kunnen geopend worden en zal onze Vereeniging gaarne zoo mogelijk daaraan steun verleenen.

Steun Hollandsche Bladen.

„De Zuid-Afrikaansche Post" ontving ook dit jaar eene subsidie en het is het Hoofdbestuur aangenaam te kunnen constateeren, dat dit blad zich in toenemende belangstelling mag verheugen. Werd het eerste jaar een belangrijk bedrag voor dat doel beschikbaar gesteld, verleden jaar kon met eene kleinere subsidie worden volstaan en ook dit jaar is het bedrag der bijdrage onzer Vereeniging verminderd.

Van het Kaapsche Maandblad „De Unie", Maandblad voor school en huis, onder redactie van de Heeren: W. J. VILJOEN, W. FOUCHÉ en M. J. STUCKI, werden 15 abonnementen genomen om dit blad te steunen en het tegelijkertijd door verspreiding hier te lande meer bekend te maken.

Ook de Vereeniging van Onderwijzers in Zuid-Afrika ontving eene subsidie als bijdrage in de kosten van uitgave van het Schoolblad.

Tijdens het bezoek dat de Heer O. KAMERLINGH ONNES aan Zuid-Afrika bracht, besprak hij met de Nederlandsche Vereeniging te Johannesburg de wenschelijkheid van de oprichting eener Kamer voor Handelsinlichtingen. Op die wijze konden Nederlandsche industrieelen monsters hunner fabrikaten onder de oogen der importeurs in Zuid-Afrika brengen en hoewel het Hoofdbestuur van oordeel is, dat de jaarlijks wederkeerende kosten eener dergelijke inrichting door belanghebbenden dienen gedragen te worden, besloot het, nadat de Heer E. J. VAN GORKOM, Hoofdbestuurslid, de zaak te Johannesburg nog nader besproken had, voor de oprichtingskosten eene subsidie te verleenen. Het Algemeen Nederlandsch Verbond deed evenzoo en wij vleien ons met de hoop, daardoor te hebben bijgedragen tot de verlevendiging van het handelsverkeer van Nederland met Zuid-Afrika.

Kamer van Handelsinlichtingen in Zuid-Afrika.

De Heer WELCKER de ijverige secretaris der studenten afdeeling Leiden heeft met geestdrift Zuid-Afrikaansche studenten opgewekt tot het studeeren in Nederland. De druk van een door hem weldra voltooide brochure zal door de Zuid-Afrikaansche Vereeniging worden mogelijk gemaakt en wij twijfelen niet of deze verdienstelijke en met zooveel toewijding en overtuiging ondernomen arbeid zal nuttig werken. Een en ander geschiedt in overleg met het Studiefonds, dat reeds zooveel jaren de hier te lande studeerende Zuid-Afrikaanders helpt en steunt.

Studeeren van Afrikaners hier te lande.

Ons vorig jaarverslag vermeldde reeds de benoeming van Prof. MELIUS DE VILLIERS tot hoogleeraar in het Afrikaansch recht te Leiden.

Rechten van Afrikaners bij ons Hooger Onderwijs.

Genoemde Hoogleeraar hield den 5en Juli 1905 zijne intreerede te Leiden bij welke gelegenheid het Hoofdbestuur door verschillende zijner leden vertegenwoordigd was.

Door het lid van het Hoofdbestuur, Mr. DE LOUTER,

werd met medewerking van Dr. MANSVELT een onderzoek ingesteld naar den zoo dikwijls kenbaar gemaakten wensch, dat de regeling der academische examens hier te lande, zoo mocht worden gewijzigd en ingericht dat Zuid-Afrikaansche jongelui hier zullen kunnen studeeren zonder opnieuw examen (toelatingsexamen en andere) te moeten doen in vakken waarin zij reeds vroeger examen aan andere onderwijsinstellingen met goed gevolg hebben afgelegd.

Door pogingen van het Hoofdbestuur waren in de nieuwe Hooger Onderwijswet bepalingen opgenomen die ten minste eene regeling in dien geest mogelijk maakten.

Als gevolg van dit onderzoek richtte onze Vereeniging den 18en October 1905 een adres tot Hare Majesteit de Koningin om te vergemakkelijken dat studenten, die in Zuid-Afrika reeds een gedeelte hunner academische studies achter den rug hebben, aan de Nederlandsche Hooger Onderwijs instellingen hunne studies voltooien.

Dit adres, van een toelichting vergezeld, luidde als volgt:

Aan
Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden.

Geeft met den meesten eerbied te kennen:

De NEDERLANDSCH ZUID-AFRIKAANSCHE VEREENIGING, die zich sedert hare oprichting in 1881 tot hoofddoel heeft gesteld, „om door alle wettige middelen al datgene te doen wat strekken kan om de banden met onze stamgenooten in Zuid-Afrika nauwer toe te halen";

Dat zij steeds met leedwezen heeft waargenomen, dat het aantal jongelieden uit Zuid-Afrika, die aan de Engelsche, Schotsche en andere vreemde Universiteiten studeeren, verre overtreft het getal van hen, die aan de Nederlandsche Universiteiten hunne opleiding voltooien;

Dat dit bedroevend verschijnsel na de politieke gebeurtenissen der laatste jaren in nog sterker mate valt waar te nemen, doordien de Britsche Regeering alles aanwendt, om de opleiding van jonge Afrikaners aan Engelsche instellingen aan te moedigen en te vergemakkelijken;

Dat de invoering van het nieuwe doctoraat in het hedendaagsch Romeinsch-Hollandsch recht in 1900 wel is waar bestemd is, althans toekomstige juristen uit Zuid-Afrika, naar de Nederlandsche Universiteiten te lokken, maar dat dit middel weinig zal baten, indien de toegang tot onze Universiteiten niet wijd is geopend en bovendien rekening wordt gehouden met de reeds in Zuid-Afrika aangevangen en met gunstigen uitslag bekroonde voorbereidende studiën.

Dat wat de *toelating* betreft, het Kon. Besluit van 12 Februari 1904, Stbl. 43, tot uitvoering van het vroegere artikel 85bis, thans art. 134 der Hooger Onderwijswet reeds het *matriculatie*-examen van de Universiteit van de Kaap de Goede Hoop met het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegd gymnasiaal eind-examen heeft gelijkgesteld en mitsdien den toegang tot onze Universiteiten voor jongelieden uit Zuid-Afrika inderdaad zoo ruim mogelijk heeft geopend;

Dat het daarentegen vóór de jongste wetswijziging in 1905 niet mogelijk was bij de aan onze Universiteiten gevorderde examens met de getuigschriften van in Zuid-Afrika afgelegde examens rekening te houden;

Dat het nieuwe artikel 132 der Hooger Onderwijswet thans gelegenheid geeft, den bezitter van een in het buitenland verkregen universitair diploma of getuigschrift onder zekere voorwaarden geheel of gedeeltelijk vrij te stellen van de in Nederland vereischte examens;

Dat dit artikel alzoo den weg opent om tegemoet te komen aan eene ernstige grief, door de Hollandsche bevolking in Zuid-Afrika sedert jaren gekoesterd, dat namelijk het stamverwante Nederland haar onthoudt of ontzegt wat in Groot-Britannië zonder bezwaar wordt toegestaan of erkend;

Dat nu de tijd nadert om aan art. 132 uitvoering te geven en bij Kon. Besluit te bepalen, welke vrijstellingen aan de in Zuid-Afrika verworven diploma's en getuigschriften zullen worden toegekend, de Nederl. Zuid-Afrkaansche Vereeniging zich tot Uwe Majesteit wendt met het eerbiedig verzoek kennis te nemen van de bijzonderheden, opgenomen in de bij dit request gevoegde nota, en dien overeenkomstig te besluiten als volgt:

1°. De *graad van Bachelor of Arts* (B. A.), verkregen na een met goed gevolg afgelegd examen in de *eerste* afdeeling, die van Letteren en Wijsbegeerte, geeft vrijstelling bij het Candidaats-examen in de *klassieke letterkunde* van de grammaticale behandeling van Latijnsche en Grieksche schrijvers; indien hij met

lof is verkregen (with honours) zelfs van het geheele Candidaats-examen; — bij het Candidaats-examen in de *Nederlandsche letterkunde* van het examen in de Nederlandsche taal; bij het Candidaats-examen in de *Wijsbegeerte* van het examen in de redeneer- en zielkunde.

2⁰. De *graad van B. A.*, verkregen door het met goed gevolg afleggen van een examen in de *tweede* afdeeling, die der exacte Wetenschap (Science) in de natuur-, schei-, plant- en dierkunde, stelt vrij van het propaedeutisch examen in de *Geneeskunde*, en voor zoover daarin de wiskunde is begrepen, van een examen in de wiskunde bij de onderscheiden Candidaats-examens in de faculteit van Wis- en Natuurkunde.

3⁰. De *graad van Master of Arts* (M. A.), verkregen na een welgeslaagd examen in de *eerste* afdeeling, die der klassieke talen, stelt vrij van het Candidaats-examen in de *klassieke letterkunde*: — na een welgeslaagd examen in de *tweede* afdeeling, die der moderne talen, van het Candidaats-examen in de *Nederlandsche Letterkunde*; — na een welgeslaagd examen in de *derde* afdeeling, die der Wijsbegeerte en Zedeleer, van het Candidaats-examen in de *Wijsbegeerte*.

4⁰. De *graad van M. A.*, verkregen na een welgeslaagd examen in de *vijfde* en *zesde* afdeeling, die der Wis- en Natuurkunde (Mathematical Science) en die der Natuurkunde en Natuurlijke historie (physical and natural Science), stelt vrij van het Candidaats-examen in de overeenkomstige onderdeelen van de faculteit van Wis- en Natuurkunde.

Zoodat de onder 3⁰. en 4⁰. vermelde graden (diploma's) rechtstreekschen toegang verleenen tot de betrokken doctoraal-examens onzer Universiteiten.

5⁰. De graad van *Candidaat in de Godgeleerdheid*, verkregen aan het Theologisch Seminarium te Stellenbosch, verleent vrijstelling van het Candidaats-examen in de Godgeleerdheid hier te lande en geeft rechtstreekschen toegang tot het doctoraal-examen in de Godgeleerdheid.

't Welk doende:

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging:

(*w. g.*) VAN KRETSCHMAR, *wd. voorzitter.*
(„) PAUL DEN TEX, *secretaris.*

AMSTERDAM, 18 October 1905.

NOTA behoorende tot het verzoekschrift der Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Vereeniging dd. 18 October 1905 aan Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden.

Voor een onderzoek, in hoever *voortgezette* studien in Zuid-Afrika kunnen leiden tot ontheffing, geheel of gedeeltelijk. van hier te lande afgenomen Universitaire examens — moet achtereenvolgens worden nagegaan, welke vrijstellingen behooren te worden verbonden aan den graad van *Bachelor of Arst.* (B. A.) en welke aan dien van .*Master of Arts* (M. A.) de beide graden, welke the Cape of Good Hope university calendar nauwkeurig onderscheidt en afzonderlijk behandelt.

Het *B. A. examen* is gesplitst in twee afdeelingen: 1°. van Letterkunde en Wijsbegeérte; 2°. van Exacte wetenschappen (Science). Het *examen voor* 1°. omvat: *a.* Latijn, *b.* Grieksch, *c.* Engelsch, *d.* eene der drie moderne talen (hollandsch, fransch, duitsch,) *e.* logica en zielkunde. Dit examen, zelfs met den hoogsten lof afgelegd, kan derhalve blijkbaar geenerlei vrijstelling wettigen bij het candidaats-examen in de *Godgeleerdheid* noch in de *Rechtsgeleerdheid.* Immers het eerste omvat de geschiedenis der Godsdiensten, van het Christendom en van de leer aangaande God, de uitlegging van Oud en Nieuw testament, de Israëlitische en Oud-Christelijke letterkunde en de wijsbegeerte van den godsdienst. Het candidaats-examen in de rechtsgeleerde faculteit betreft de rechts-encyclopädie het Romeinsche recht en de Staathuishoudkunde, bij uitzondering ook het Oud-vaderlandsch recht. (Zie art. 2 K.B. van 27 April 1877 St. 87 en K.B. van 27 Juli 1901 St. 195). Beide examens loopen derhalve over zuiver God- of rechtsgeleerde vakken en hebben niets te maken met de voor den B.A. graad vereischte kundigheden. Deze graad kan zelfs niet ontslaan van het voorbereidend theologisch examen in de Hebreeuwsche taal, dat door het Kon. Besl. hier te lande gevorderd wordt.

Eenigszins anders staat het met het candidaats-examen in de faculteit van *Letteren en Wijsbegeerte.* Dit examen is vijfledig, naar gelang het moet leiden tot een doctoraat in de klassieke, de Semitische, de Nederlandsche, de Oost-Indische Letterkunde, of tot dat in de Wijsbegeerte. Het candidaats-examen voor de Semitische en voor de Oost-Indische Letterkunde loopt over geheel andere vakken en kan hier buiten aanmerking blijven. Daarentegen behoort bij het candidaats-examen in de klassieke Letterkunde vrijstelling te worden verleend van de grammaticals behandeling van Latijnsche en Grieksche schrijvers.

Voor hen, die het B. A. examen met *lof* hebben afgelegd en mitsdien niet slechts voorgeschreven schrijvers behandelden, doch ook vragen van Letterkunde, Geschiedenis en Antiquiteiten in verband met *niet* vooraf opgegeven werken bevredigend beantwoordden, mag zelfs zonder aarzelen het geheele candidaats-examen overbodig worden geacht; hun B. A graad *with honours* kan gerust met onzen candidaatstitel worden gelijkgesteld.

Hetzelfde geldt bij het candidaats-examen in de Nederlandsche Letterkunde ten aanzien van de Nederlandsche taal. Bij het candidaats-examen eindelijk in de Wijsbegeerte kan hij, die den B. A. graad bezit, worden ontheven van het examen in de redeneer- en zielkunde, waarin hij reeds in Zuid-Afrika voldoende kennis toonde te bezitten.

Het B. A. *examen voor de tweede afdeeling* (Science) omvat 8 vakken, waaruit de candidaat 3 *moet*, doch meerdere *mag* kiezen: twee voor wiskunde (mathematics) physica, chemie, geologie, botanie, zoölogie, biologie. — Een welgeslaagd examen in de natuur- schei- plant- en dierkunde dezer afdeeling behoort derhalve te ontheffen van het zoogenaamd propaedeutisch examen, dat voor de faculteit van wis- en natuurkunde moet worden afgelegd, alvorens tot het candidaats-examen in de geneeskunde te worden toegelaten. Dit examen loopt namelijk over natuur- schei- plant- en dierkunde en is mitsdien geheel begrepen in het volledig pogram der tweede afdeeling van het B. A. examen. Het candidaats-examen in de *geneeskunde* betreft daarentegen uitsluitend medische vakken en ligt geheel buiten het bereik van het programma voor den B. A. graad (Zie art. 2 K. B. van 27 April 1877 St. 87 en K. B. van 13 Mei 1896 St. 78). Het candidaatsexamen van *wis- en natuurkunde* verschilt naar gelang van de zes verschillende doctoraten in deze faculteit verkrijgbaar. Hierbij zoude aan hem, die den B. A. graad in de tweede afdeeling (science) bezit, geheel of gedeeltelijk ontheffing kunnen worden verleend voor de vakken, waarin hij reeds voldoende bekwaamheid in Zuid-Afrika had verworven t.w. in de Wiskunde. Eene uitwerking in bizonderheden van deze eenigermate ingewikkelde organisatie schijnt intusschen overbodig omdat een doctoraat in faculteit van Wis- en Natuurkunde hoogst zelden door Zuid-Afrikaansche studenten zal worden begeerd.

Belangrijker wellicht, maar iets minder ingewikkeld is de vraag naar den invloed, dien de graad van Master of Arts (M. A.) op den omvang der hier te lande af te leggen universitaire examens behoort uit te oefenen.

Het M. A. examen is volgens de amendea der in 1906 in werking tredende M. A. regulation gesplitst in 6 afdeelingen: 1⁰. klassieke talen; 2⁰. moderne talen; 3. Wijsbegeerte en Zedeleer (mental and moral science); 4⁰. Geschiedenis; 5⁰. Wis- en natuurkunde (mathematical science); 6⁰. Natuurkunde en Natuurlijke historie (physical and natural science). Met de studie van *Godgeleerdheid* en *Rechtsgeleerdheid* heeft deze afdeeling niets te maken. Anders is het gelegen met de faculteit van *Letteren en Wijsbegeerte*. Het programma van het M.A. examen in klassieke talen is van dien aard, dat het zonder eenig bezwaar kon worden gelijk gesteld met het Nederlandsch examen in de klassieke Letterkunde. Ongeveer hetzelfde geldt van het programma van het M. A. examen in de moderne talen met het oog op het candidaats-examen in de Nederlandsche Letterkunde. Het nieuw ingevoerd M. A. examen in de geschiedenis staat in geen direct verband met de Nederlandsche examens en kan daarom geene vrijstellingen ten gevolge hebben. Eindelijk leert eene vergelijking van het M. A. examen-programma in de Wijsbegeerte en Zedeleer met het candidaats-examen in de Wijsbegeerte hier

te lande, dat wie het eerstgenoemd examen met gunstigen uitslag aflegde, zonder aarzelen van het tweede kan worden vrijgesteld en derhalve zonder meer tot de doctorale-colleges en examens kan worden toegelaten.

Wat eindelijk de beide laatste afdeelingen van het M.A. examen aangaat, zoo verdient opmerking, dat daarin geen eigenlijke medische vakken voorkomen, zoodat een daarin verkregen graad geene ontheffing kan verleenen van eenig onderdeel onzer examens in de faculteit van *geneeskunde*. De Zuid-Afrikaner, die in Nederland eenig onderdeel der geneeskundige wetenschap wil beoefenen zal daarom verstandig handelen door zijn studiën in Zuid-Arika niet verder voort te zetten dan tot het afleggen van het B. A. examen in de tweede afdeeling, dat hem volgens bovengenoemd voorstel moet ontheffen van het voorbereidend geneeskundig examen alhier; zijne eigenlijke medische studiën zal hij in Nederland hebben aan te vangen en te voltooien.

Daarentegen kan de M. A. graad in de 5de en 6de Afdeeling voornoemd wel degelijk vergeleken worden met het candidaats-examen in een der zes onderdeelen van de faculteit der *Wis- en Natuurkunde* en den beoefenaar van het afleggen van een candidaats-examen hier te lande ontslaan. Dit in bizonderheden na te gaan en toe te passen op elk der zes afzonderlijke doctoraten dezer faculteit schijnt intusschen om reeds vroeger genoemde redenen overbodig. Over het algemeen is het verlangen om den M. A. graad met het betrokken candidaats-examen hier te lande gelijk te stellen en mitsdien van dit laatste vrij te stellen, redelijk en aanbevelenswaardig.

Het is ons aangenaam hier te kunnen vermelden dat een koninklijk besluit geheel in den zin van bovenstaand verzoekschrift zéér spoedig tegemoet gezien kan worden.

Namens het Hoofdbestuur der
Nederl. Zuid-Afrikaansche Vereeniging:
PAUL DEN TEX, *Secretaris.*

AMSTERDAM, 30 April 1906.

BIJLAGE 1.

FINANCIEEL OVERZICHT van

over h

ONTVANGSTEN.

Saldo 1 Januari 1905	*f*	9086
Contributies en giften	„	86127
Rente van Effecten	„	539
„ „ Deposito	„	109
	f	18358

ıderlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging,

ır 1905.

UITGAVEN.

gemeene Onkosten.				
ısten Penningmeester	*f* 249.40			
l. Secretaris	„ 384.64			
rse onkosten	„ 4.06			
alhuur	„ 24.—			
grammen	„ 12.09			
mementen Volksstem	„ 72.—			
kosten leden Hoofdbestuur	„ 103.70			
. de Bussy, Drukwerken	„ 1630.42			
Advertentiën	„ 19.49			
Uitzending boeken en muziek	„ 985.35	*f*	3485	15
formatie-Bureau.				
ris secretaris D. R. van Urk	*f* 500.—			
osten „	„ 18.94	„	518	94
rschotbank voor Zuid-Afrika, subsidie £ 50.—		„	603	25
ndiefonds.				
zen	*f* 2880.—			
eering rente van kapitaal *f* 12,000.—	„ 415.—			
age	„ 2500.—	„	5795	—
Zuid-Afrikaansche Post, subsidie		„	3000	—
rl. Ondersteuningsfonds, Kaapstad, gift		„	100	—
age drukken en verspreiden brochure H. Doeff		„	400	—
hulde H. J. Emous		„	25	—
Verg. v. Onderwijzers en Onderwijzeressen in Transvaal		„	122	—
Hollandsche leercursus Kaapstad		„	122	40
Verg. ons Spreekuur, Stellenbosch		„	61	60
o 31 December 1905		„	4124	75
		f	18358	09

BIJLAGE II.

STATUTEN

DER

NEDERLANDSCH ZUIDAFRIKAANSCHE VEREENIGING.

ARTIKEL 1.

Er bestaat eene Nederlandsche Vereeniging tot behartiging van de belangen onzer stamverwanten in Zuidafrika, onder den naam „Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging".

Die Vereeniging stelt zich ten doel om, binnen de perken door de internationale rechtsverhoudingen aangewezen, door alle wettige middelen al datgene te doen, wat strekken kan om:

1°. de banden met onze stamgenooten in Zuidafrika nauwer toe te halen en in overleg met hen aldaar hulpbronnen voor landbouw, nijverheid, handel en andere stoffelijke belangen te openen en te ontwikkelen of de opening en ontwikkeling daarvan te bevorderen;

2°. de publieke opinie zoo ten onzent als in het buitenland over de toestanden in Zuidafrika voor te lichten.

Elk streven om bij wijze van propaganda op de zedelijke of godsdienstige gesteldheid der bevolking dezerzijds invloed uit te oefenen, blijft daarbij uitgesloten.

ART. 2.

De hoofdzetel van de Vereeniging is gevestigd te Amsterdam.

ART. 3.

Afdeelingen van ten minste 20 leden kunnen worden opgericht volgens algemeene regelen door de algemeene vergadering vast te stellen. Deze regelen mogen niet strijden met de Statuten der Vereeniging.

Er kan in ééne gemeente meer dan ééne afdeeling bestaan.

Alléén de afdeelingen hebben stem op de algemeene vergadering en wel zóó dat eene afdeeling van 20 tot en met 50 leden 1 stem heeft, van 51 tot en met 100: 2 stemmen, van 101 tot en met 150: 3 stemmen, enz.

ART. 4.

De taak der afdeeling is: onderwerpen, die vallen binnen den werkkring der Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging in onderzoek te nemen; plannen dienaangaande uit te werken, voorstellen daaromtrent te doen aan het hoofdbestuur der Vereeniging, dat deze voorstellen met zijn prae-advies aan de algemeene vergadering onderwerpt; zaken die aan het doel der Vereeniging bevorderlijk zijn behoudens voorafgaande goedkeuring van het hoofdbestuur der Vereeniging tot stand te brengen of aan de tot standkoming daarvan steun te verleenen, belangstelling voor Zuidafrikaansche aangelegenheden op te wekken en gelden daarvoor bijeen te brengen, alles met inachtneming en binnen de grenzen van de statuten der Vereeniging.

Aan afdeelingen kan door de algemeene vergadering worden opgedragen de uitvoering van een zelfstandige taak voor een speciaal doel. Het Hoofdbestuur kan hiertoe voorloopige machtiging geven.

ART. 5.

Leden der Vereeniging zijn zij, die met het in art. 1 omschreven doel instemmen en eene jaarlijksche bijdrage betalen van tenminste *Drie Gulden*.

Het boekjaar der Vereeniging loopt van 1 Januari tot 31 December.

Leden hebben het recht om zoowel op de vergaderingen der afdeeling, waarvan zij deel uitmaken, als op de algemeene vergaderingen aan de beraadslagingen deel te nemen. In de vergaderingen der afdeelingen hebben zij recht te stemmen.

Het staat aan de afdeelingen vrij begunstigers aan te nemen, die eene geringere jaarlijksche bijdrage dan 3 gulden, doch ten minste 1 gulden betalen. Deze hebben het recht de vergadering der afdeeling, waarvan zij deel uitmaken, bij te wonen en aan de beraadslagingen deel te nemen, doch hebben daarin geen stem.

De algemeene vergadering heeft op voordracht van het bestuur de bevoegdheid eereleden te benoemen, die dezelfde rechten hebben als de leden.

Donateurs zijn zij, die minstens 100 gulden in eens in de kas der Vereeniging storten; ook deze hebben gelijke rechten als de leden.

ART. 6.

Het hoofdbestuur der Vereeniging bestaat uit vijftien leden.

ART. 7.

Het bureau van het hoofdbestuur vertegenwoordigt de Vereeniging in en buiten rechten, bestaat uit drie leden en kan zich in zijne

werkzaamheden door zooveel adjunct-secretarissen of adjunct-penningmeesters doen bijstaan, als noodig geacht wordt.

Alle stukken van de Vereeniging uitgaande, inhoudende verbintenis, kwijting of lastgeving moeten door twee leden van het bureau worden geteekend.

ART. 8.

De leden van het hoofdbestuur worden gekozen op de algemeene vergadering. Jaarlijks treedt een derde hunner af, volgens een daartoe te maken rooster. Het hoofdbestuur doet voor elke vacature een aanbeveling, van twee personen en brengt die in den beschrijvingsbrief voor de Algemeene Vergadering ter kennis van de leden.

De aftredenden zijn terstond herkiesbaar.

ART. 9.

De voorzitters der afdeelingen vormen een raad van advies, die door het hoofdbestuur minstens eens in het jaar wordt saamgeroepen. Het voorzitterschap eener afdeeling is onvereenigbaar met het lidmaatschap van het Hoofdbestuur.

ART. 10.

Eens in het jaar wordt eene algemeene vergadering gehouden in de maand Mei en voorts zoo dikwijls, als het hoofdbestuur of tenminste drie afdeelingen zulks wenschelijk achten.

De oproeping tot deze vergadering wordt aan alle leden gezonden ten minste vier weken vóór den datum der vergadering. Behalve de reden der bijeenroeping moet zij bevatten een korte opgave der sedert de laatste vergadering door de afdeelingen aan het hoofdbestuur gedane voorstellen. In de gewone algemeene vergadering wordt verslag uitgebracht over de verrichtingen der Vereeniging gedurende het afgeloopen kalenderjaar en doet het hoofdbestuur rekening en verantwoording. Over deze rekening en verantwoording wordt rapport uitgebracht door eene commissie die daartoe in de vorige Algemeene Vergadering is benoemd.

ART. 11.

Voorstellen van een afdeeling of van leden der Vereeniging, moeten om in de Algemeene Vergadering in behandeling te kunnen komen, vóór 31 Maart schriftelijk bij het hoofdbestuur worden ingediend. Later ingekomen voorstellen kunnen in behandeling genomen worden wanneer twee derde der stemgerechtigden, op de Algemeene Vergadering aanwezig zich daarvoor verklaren.

ART. 12.

Veranderingen in de statuten en in de regelen bedoeld bij art. 3, kunnen niet anders dan op voorstel van het hoofdbestuur, van een der afdeelingen, of van ten minste tien leden der vereeniging, en niet dan met de meerderheid van twee derden der op de algemeene vergadering uitgebrachte stemmen, worden tot stand gebracht.

Geen voorstel tot verandering in de statuten of de regelen bedoeld bij art. 3, wordt in overweging genomen, dat niet ten minste vier weken voor de algemeene vergadering, waarin het zal worden behandeld, tegelijk met de oproeping daartoe, door het hoofdbestuur is bekend gemaakt op de in art. 10 omschreven wijze.

De door de algemeene vergadering aangenomen wijzigingen in de Statuten treden in werking terstond nadat daarop de koninklijke goedkeuring is verkregen.

De bepaling der laatste zinsnede van art. 1 is voor geene verandering vatbaar.

ART. 13.

De Vereeniging wordt aangegaan voor den tijd van 29 jaren.

Aldus vastgesteld ter vergadering te Utrecht, gehouden 12 Mei 1881 en gewijzigd ter vergadering te Amsterdam, gehouden 26 Mei 1900.

ALGEMEENE REGELEN bedoeld bij Art. 3 der Statuten van de Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging.

1⁰. De afdeelingen bestaan uit leden en donateurs (en begunstigers).

2⁰. Het bestuur van iedere afdeeling wordt door de leden en donateurs der Vereeniging die tot de afdeeling behooren in vergadering gekozen en bestaat uit een voorzitter, een secretaris, een penningmeester en minstens 2 leden. Voorschriften omtrent het beurtelings aftreden en de voorziening in de opengevallen bestuursplaatsen, worden door de afdeeling gesteld.

3⁰. Het afdeelingsbestuur verstrekt aan het hoofdbestuur der Vereeniging zooveel mogelijk inlichtingen omtrent onderwerpen, waarvoor het hoofdbestuur inlichtingen noodig acht en houdt het hoofdbestuur op de hoogte van wat er in de afdeeling omgaat. Het

doet in de eerste helft van de maand Maart aan het hoofdbestuur opgave van het getal der leden en de samenstelling van het bestuur der afdeeling en geeft daarbij verslag van hetgeen er gedurende het afgeloopen jaar in de afdeeling is voorgevallen.

4°. Het bestuur van iedere afdeeling roept de leden vóór ultimo Februari tot een vergadering bijeen en verder zoo dikwijls het dit noodig vindt of daartoe door tenminste leden wordt uitgenoodigd.

5°. De penningmeester int de bijdragen en schenkingen der leden, donateurs en begunstigers, die tot zijn afdeeling behooren en doet in de in het vorig artikel bedoelde vergadering rekening en verantwoording van zijn beheer over het vorige boekjaar.

6°. Jaarlijks wordt aan het hoofdbestuur afschrift van de rekening en verantwoording gezonden van den penningmeester van iedere afdeeling en het saldo afgedragen.

7°. De jaarlijksche uitgaven der afdeeling mogen, behoudens goedkeuring van het hoofdbestuur der vereeniging, niet te boven gaan de helft van de door den penningmeester van iedere afdeeling in dat jaar geïnde bedragen der leden en begunstigers die tot zijn afdeeling behooren.

Schenkingen der donateurs worden in hun geheel afgedragen, tenzij daaromtrent een andere regeling is gemaakt.

8°. Het boekjaar der afdeeling loopt van 1 Januari—31 December

9°. Bij ontbinding van afdeelingen vervallen de gelden en bezittingen aan de Vereeniging.

BIJLAGE III.

NOTULEN van de Algemeene Vergadering der *Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging* op Zaterdag 27 Mei 1905, ten twee ure in het gebouw „EENSGEZINDHEID" te Amsterdam.

De VOORZITTER, de Heer G. A. A. MIDDELBERG, opent te ruim 2 uur de vergadering met een rede, waarin hij den wensch uit, dat de besprekingen tot nut van de vrienden aan den overkant der zee zullen komen, waar niet alles rooskleurig is. Wat de materieele belangen betreft, wijst spr. er op dat de bloei der mijnindustrie niet op alle lagen der bevolking terug slaat, gelijk dit in andere landen wel het geval is. Ook over de idieele belangen kan spreker niet tevreden zijn. Het eenige lichtpunt is de vrij sterke en krachtige politieke ontwikkeling.

De VOORZITTER vraagt of iemand lezing verlangt van de notulen van de vorige Jaarl. Alg. Vergadering, zooals die afgedrukt staan in het jaarverslag. Niemand geeft daartoe den wensch te kennen, noch verklaart eenige aanmerking op die notulen te hebben.

De VOORZITTER leest hierop een schrijven van Dr. v. DAM, ('s Gravenhage), waarin deze de juistheid der notulen op een enkel punt bestrijdt, en verzoekt dat alsnog het volgende in de notulen wordt opgenomen:

„Dr. VAN DAM meent, dat men het geven van subsidie „aan de Vrijstaatsche scholen niet afhankelijk moet stellen „van eischen, waarmede het belang van den Vrijstaat niet „is gediend. Zuid-Afrika is een tweetalig land. Wanneer „te veel Hollandsch en te weinig Engelsch op de scholen „wordt geleerd, kweekt men leerlingen, die beslist minder„waardig zijn in vergelijking met de leerlingen van de „gouvernementsscholen. Volgens spr. moet men niet al „te angstvallig er op toezien, dat het Hollandsch onderwijs

„overheerscht, maar behoort de subsidie overal daar te „worden gegeven, waar vrije of oppositiescholen die sub„sidie noodig hebben".

In de tweede plaats zou Dr. van Dam gaarne zien dat £ 12000.— op bladz. 78, regel 5 van onder werd verbeterd, welk cijfer £ 1000.— of misschien £ 2000.— moet zijn.

De Voorzitter kan bij gebreke aan een stenografisch verslag persoonlijk er niet borg voor staan dat dit werkelijk zoo is gezegd, doch heeft geen bezwaar tegen de opname.

Dr. Mansvelt wijst er op, dat het tweede gedeelte van het schrijven geen fout betreft daar het slaat op de £ 12000 die den Vrijstaters uit het Generale Boerenhulpfonds zijn afgestaan. De Heer van Dam meende misschien dat het betrekking had op het geld aan den Heer Wessels medegegeven, waarvan deze zeide, dat nog £ 2000 aanwezig waren.

De Heer van Kretschmar van Veen (Hoofdbestuur) bevestigt de bewering van Dr. Mansvelt.

De Voorzitter constateert dat deze alinea dan niet gewijzigd behoeft te worden.

De notulen worden daarna goedgekeurd.

Hierop brengt de Voorzitter het jaarverslag ter sprake.

Ds. Hattink (Apeldoorn) brengt in warme woorden hulde aan den Voorzitter voor de wijze waarop deze de nagedachtenis van den vroegeren President der Z. A. Repubiek heeft geëerd door diens stoffelijk overschot naar Zuid-Afrika te geleiden. (*Applaus*).

De Voorzitter dankt de aanwezigen.

De Heer Arriëns (Rheden/Rozendaal) vraagt of de vergadering van afdeelingsvoorzitters dit jaar heeft plaats gevonden.

De Voorzitter moet in deze schuld bekennen, er was echter inderdaad niets van belang te behandelen, waardoor de zaak telkens verschoven is. Getracht moet toch ook worden dat een dergelijke vergadering vruchtbaar zij!

Ds. F. van Gheel Gildemeester ('s Gravenhage) wenscht naar aanleiding van de in het verslag voorkomende mededeeling omtrent de stichting van den Heer Poutsma eenige opmerkingen te maken.

De bedoelde mededeeling luidt als volgt:

„De heer Poutsma, van wiens inrichting voor weezen „Arbeid „Adelt" bij Witzieshoek, district Harrismith, ons vorig verslag een en „ander mededeelde, is in het afgeloopen jaar naar Holland gekomen „om verderen steun voor zijn weeshuis te zoeken. Zoowel de „Zuid-Afrikaansche Voorschotkas als het Chr. Nationaal Boeren-„Comite, alsook onze Vereeniging interesseerden zich voor deze „zaak en het resultaat van velerlei besprekingen was dat de heer „Poutsma weder naar Afrika vertrok met de toezegging, dat de „drie genoemde vereenigingen de noodige gelden te zijner beschik-„king zouden stellen om de zaak een viertal maanden drijvende „te houden. In dien tijd zou door eene door het Bijstandfonds te „Pretoria te benoemen Commissie een grondig onderzoek naar de „levensvatbaarheid van „Arbeid Adelt" worden ingesteld en van „het rapport van die Commissie zou afhangen of al dan niet „verderen steun verleend zou worden. Bereidwillig nam deze Com-„missie de taak op zich, doch het doet ons leed voor den heer „Poutsma dat besloten moest worden geen verderen hulp te „verleenen".

Spreker meent dat de Commissie in Zuid-Afrika zich te gemakkelijk van hare taak heeft afgemaakt, daar een onderzoek, als door de Voorschotkas bedoeld, niet heeft plaats gehad. Het Hoofdbestuur had zich daarbij niet moeten neerleggen en spreker dringt aan op nader onderzoek en zoo mogelijk verdere medewerking om de stichting van den Heer Poutsma in stand te houden.

Na breedvoerige discussie, waarbij de Heer Bell ('s-Gravenhage) zich geheel stelt aan de zijde van den Heer Gildemeester en het Hoofdbestuur de zaak om verschillende redenen als opgegeven meent te moeten beschouwen, wordt op voorstel van den Heer Stoop

(Dordrecht) besloten de zaak in handen te stellen van het Hoofdbestuur.

De Voorzitter belooft overweging.

Het jaarverslag wordt daarna goedgekeurd.

De Secretaris leest het gunstig rapport der Commissie tot nagaan der rekening en verantwoording over het afgeloopen jaar, waarna de vergadering deze rekening en verantwoording goedkeurt. Tot leden der zelfde Commissie voor 1905 worden op voordracht van het Hoofdbestuur benoemd de Heeren E. Bruchner (Amsterdam), Mr. J. L. Nierstrasz (Bussum) en Mr. Joost de Graaff (Haarlem), leden, en P. J. A. de Bruïne (Dordrecht), F. Cochius (Nijmegen) en J. Lechner C.Szn. (Schiedam), plaatsvervangende leden.

De aanwezige Heeren nemen deze benoeming aan, aan de overige Heeren zal mededeeling gedaan worden.

Tot leden van het stembureau voor de verkiezing van vijf leden van het hoofdbestuur worden aangewezen de Heeren E. Bruchner (Amsterdam), O. Kamerlingh Onnes (Amsterdam) en A. Welcker (stud. afd. Leiden).

De Voorzitter deelt mede dat de Heeren Dr. G. Bellaer Spruyt (Amsterdam), Mr. K. Zwaardemaker (Bussum) en Mr. H. P. G. Quack (Amsterdam) zullen worden uitgenoodigd om het beheer van het Oorlogsfonds vanaf April 1904 na gaan, ter décharge van den Penningmeester.

De Voorzitter brengt alsnu het voorstel der afdeeling Leiden ter sprake dat als volgt luidt:

„De vergadering bepaalt dat zoolang de steun van „Nederland naar het oordeel van het Hoofdbestuur door „het Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika niet „kan worden gemist, in de gemeenten waar afdeelingen „van de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging ge„vestigd zijn, op den 10[en] October van elk jaar op initiatief „van de besturen dier afdeelingen eene algemeene collecte

„langs de huizen der ingezetenen ten bate van genoemd „onderwijs zal worden gehouden".

Hij geeft het woord aan Prof. Dr. P. J. Blok (Leiden) die het voorstel zijner afdeeling verdedigt aan de hand van Pres. Steyn's woorden: „Gij Hollanders moet ons volk, dat er materieel wel boven op zal komen, vooral geestelijk helpen door steun voor het behoud van de taal, door het zenden van boeken en het steunen van het onderwijs". Spr. meent dat commentaar hier overbodig is en dat de belangstelling van het publiek wederom moet worden opgewekt. Dat uitvoering van het voorstel mogelijk is, hebben de laatste twee inzamelingen te Leiden (geen rijke stad) bewezen.

De Heer E. Bruchner vraagt verlof even den uitslag der stemming voor te lezen, waaruit blijkt dat de meerderheid verkregen de heeren: Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland, G. A. A. Middelberg, Dr. H. P. N. Muller, (ieder 66), Paul den Tex (64) en Dr. W. H. Nolens (60), zoodat de aftredende Hoofdbestuursleden herkozen zijn. Voor zoover aanwezig nemen zij de benoeming aan.

De Voorzitter vraagt of iemand naar aanleiding van het voorstel van de afdeeling Leiden het woord verlangt.

Dr. H. J. de Graaf (Dordrecht) wenscht samenwerking met het Christ. Nat. Boerencomité, waardoor alle plaatsen bereikt kunnen worden.

De Heer J. W. Giltay (Delft) vindt het principe goed, kan echter slechts de wenschelijkheid uitspreken en wenscht het houden der collecte facultatief te stellen.

De Heer E. Bruchner (Amsterdam) is van dezelfde meening; verplichte deelname is voor Amsterdam met het oog op de mindere sympathie onaanneembaar.

De Heer W. A. Arriëns (Rheden/Rozendaal) sluit zich hierbij aan.

De Heeren Dr. F. Buitenrust Hettema (Zwolle), H. Dane (Rotterdam), Dr. J. B. Schepers (Haarlem),

J. A. van Otterloo (Nijmegen) en Ds. C. Hattink (Apeldoorn) achten het plan zeer mooi, doch vreezen dat de financiëele resultaten niet schitterend zullen zijn; de laatstgenoemde spreker was bij de laatste collecte reeds verlegen met het povere resultaat.

De Heer A. Pieters ('s Gravenhage) gelooft niet dat er in zijn afdeeling menschen te vinden zullen zijn om gelden in te zamelen. Enkele leden der afdeeling vroegen bovendien of het Bestuur wel zeker was, dat de gelden altijd voor het Christ. Nat. Onderwijs werden besteed. Spr. is opgedragen de volgende vraag te stellen: Heeft het Hoofdbestuur de eindbeslissing in zake de bestemming dezer gelden?

Dr. de Visser (Hoofdbestuur) meent dat een dergelijke collecte moet slagen of anders niet moet worden ondernomen. Spr. zou het Hoofdbestuur gaarne opdragen, den Afdeelingsbesturen brieven in dien geest te zenden, welke antwoorden dan tot 1 Augustus bijv. kunnen worden afgewacht, zoodat dan blijken kan of men bereid is aan het beginsel uitvoering te geven. Heeft het Hoofdbestuur dan bijv. van de helft der Afdeelingen gunstige antwoorden ontvangen, dan heeft het de zekerheid geen fiasco te lijden.

Prof. Blok (Leiden) ziet in het voorstel der Afdeeling Dordrecht versterking van het voorstel. Spr. ontkent dat de mogelijkheid van slagen niet groot zou zijn. Wanneer men 10 October tot een gedenkdag maakt zal de belangstelling telken jare worden opgewekt en het onderwijs geregeld worden geholpen.

In een enthousiast betoog verklaarde Spr. dat de uitvoering van het voorstel op den weg der Vereeniging ligt. Gaarne zal spr. achter *elk jaar* de woorden: „*Waar het mogelijk schijnt*"! plaatsen. Dat de laatste collecte op eene lezing in Apeldoorn zoo weinig succes heeft gehad kan Spr. zich eenigszins voorstellen: de menschen voelen zoo weinig voor lezingen, vooral als de stof hun

bekend is. Toch heeft men t. z. t. in Leiden onder het kleine publiek ƒ 270.— opgehaald.

Dr. DE VISSER (Hoofdbestuur) wijst op de noodzakelijkheid van practische maatregelen. Spr. is bevreesd, dat de Afdeelingsbesturen hunne bemoeiïngen in deze zaak te lang zullen uitstellen. Door Spr.'s voorstel is echter elke Afdeeling verplicht te antwoorden.

Dr. SCHEPERS (Haarlem) deelde mede dat na een preek van Ds. VAN HEERDEN in de kerk nog geen ƒ 200.— ontvangen werd. Bij bezoeken aan verschillende families te Haarlem, Bloemendaal en omstreken werd bij twee families ƒ 600.— ontvangen en totaal brachten deze bezoeken een kleine ƒ 3000.— op. De Heeren hadden echter weinig tijd en vertrokken. Spr. stelt de toevoeging der volgende woorden voor: „of op elke andere wijze".

Prof. BLOK (Leiden) neemt dit amendement over en wenscht verder te lezen: „voor proef voor één jaar".

Dr. DE VISSER (Hoofdbestuur) kan zich hiermede vereenigen. Spr. wijst er op, dat de groote pers bewerkt moet worden, doch bij de regeling dient men te vermijden dat een opwekkend artikel geschreven wordt voor een stad of district waar de menschen te vergeefs op de collectanten zullen wachten, daar er geen collecte gehouden wordt. Dat zou een gek figuur maken.

De Heer ARRIËNS (Rheden/Rozendaal) dringt er op aan dat het doel waarvoor het geld besteed zal worden goed wordt bekend gemaakt Er heerscht in dit opzicht verwarring bij het groote publiek.

De VOORZITTER meent van een der aanwezigen den raad gehoord te hebben om de eene helft voor het Christ. Nat. Onderwijs, de andere voor het Studiefonds te bestemmen. Spr. waarschuwt voor het treden in détails en gelooft overigens, dat men de toch reeds luttele som, die te verwachten is, geheel voor het Christ. Nat. Onderwijs moet afdragen. Aan de bladen zal worden verzocht mede

te deelen, dat bewoners van plaatsen, waar geen collecte wordt gehouden, het bestemde per enveloppe kunnen doen toekomen aan den Penningmeester. Op de vraag van den Heer A. PIETERS ('s Gravenhage) constateert de spreker dat de beschikking over de gelden bij het Hoofdbestuur berust.

De Heer F. J. L. ROMPEL (Dordrecht) verzoekt het Hoofdbestuur zich met het Christ. Nat. Boeren Comité en het Alg. Nederlandsch Verbond in verbinding te stellen.

De VOORZITTER wijst er op dat dit een punt is, de uitvoering betreffende.

Het gewijzigde voorstel wordt daarna bij acclamatie aangenomen.

De SECRETARIS deelt hierop aan de aanwezigen het verslag der Boeken-Commissie van het Alg. Ned. Verbond rond.

De VOORZITTER stelt thans eenige voorstellen der Studentenvereeniging Leiden aan de orde.

De Heer M. C. POLAK DANIËLS (Leiden) wijst op de afnemende belangstelling in de Z.-A. zaak. Het Bestuur der Studenten-afdeeling nu wenscht den studenten iets aan te bieden waarvan ze kunnen zeggen: „Daar heb je wat aan"! Spr. zou om dit doel te kunnen bereiken op vrijstelling van art. 7 willen aandringen voor zijne 200 leden sterke Afdeeling. Indien de in kas zijnde en nog te innen gelden dan niet meer voor de helft aan het Hoofdbestuur behoeven afgedragen te worden, zal de Afdeeling in staat zijn een beurs, genaamd „Beurs der Studenten-afdeeling Leiden" aan een te Leiden studeerend Z.-A. jongeling aan te bieden.

Spreker hoopt, dat de Vergadering tot deze statutenafwijking mag besluiten, opdat de weder opgewekte belangstelling niet verdwijne.

De VOORZITTER meent, dat deze zaak niet in deze Vergadering thuis behoort en door het Hoofdbestuur behandeld kan worden, dat dan ook in beginsel geen bezwaar

maakt. Over de uitvoering dient men echter nog te correspondeeren.

Spreker wenscht zich dus nu te bepalen tot de mededeeling aan de vergadering, waaruit de goede bedoeling des voorstellers blijkt (*applaus*).

Studenten afd. Leiden meent, dat dit afwijking der statuten zou zijn.

De VOORZITTER ontkent dit.

Aan de orde is thans het voorstel der Studentenafd. Leiden:

> Het Hoofdbestuur neme krachtiger dan zulks tot heden geschiedde vooral ook in Zuid-Afrika de propaganda voor de studie van Zuid-Afrikaansche studenten aan de Nederlandsche Universiteiten ter hand en verspreide hier te lande nogmaals op groote schaal eene oproeping tot steuning van het studiefonds.

De Heer A. WELCKER (Studentenafd. Leiden) is door zijn aanraking met verschillende Z. A. studenten tot de overtuiging gekomen, dat er in Z. A. kringen een absolute en te betreuren onbekendheid bestaat met de verschillende Hollandsche universiteiten, met de Politechnische School met het Herman Costerfonds, enz. Spreker acht het op den weg van het Hoofdbestuur gelegen hieraan een einde te maken. Ook van de inrichting der en leefwijze aan de Hollandsche universiteiten bestaan absoluut verkeerde begrippen. Een boekje, dat daarin voorzag en dat op ruime schaal in Z. A. zou moeten verspreid worden, acht spreker daarom wenschelijk. Men bespreke daarin bijv. het Ned. Hooger Onderwijs, de eischen van toelating, het leven aan die universiteiten enz. Spreker is per brief reeds in die richting werkzaam geweest.

De VOORZITTER meent, dat de toestand niet zoo zwart is als door den vorigen spreker geschetst is. Het Hoofdbestuur juicht het voorstel toe en zal gaarne geldelijk steunen.

Prof. Dr. W. PONT (Studiefonds) deelt mede, dat het Studiefonds deze zaak ook reeds overwoog. Er bestaat in Z. A. echter weinig lust. Opwekking is echter zeer gewenscht.

Een tweede voorstel der Studentenafd. Leiden luidende:

> Het Hoofdbestuur neme met het oog op de gestadige afneming van het aantal leden bij bijna alle afdeelingen, de propaganda voor de Vereeniging nogmaals met kracht ter hand en richte tot de verschillende Besturen der plaatselijke Afdeelingen het dringend verzoek alle krachten in te spannen tot het verwerven van nieuwe leden, daar bij de tegenwoordige decimeering de Vereeniging spoedig niet meer die werkzaamheid zal kunnen ontwikkelen, die zij moet hebben om aan haar doel te beantwoorden

belooft het Hoofdbestuur te zullen overwegen.

De VOORZITTER stelt alsnu het derde voorstel der Leidsche Studentenafd. aan de orde. Dit luidt:

> Het Hoofdbestuur richte een adres tot de Regeering, verzoekende dat voor de Afrikaansche studenten in de medicijnen en philosophische vakken, die hier te lande wenschen te komen studeeren, de eisch van een voldoend cijfer in het Grieksch bij het matriculatie-examen, dat verplichtend is gesteld om tot de Universitaire examens hier te lande te worden toegelaten, vervalle, aangezien slechts een uiterst klein percentage van hen deze taal kiest; en daarvoor in de plaats te stellen een getuigschrift van een voldoend cijfer in Natuurkunde of Chemie of beide.

De VOORZITTER wijst er op dat deze zaak in behandeling is bij het Hoofdbestuur. Spr. zal gaarne de opmerkzaam-

heid der commissie, die zich met het ontwerp bezig houdt, op dit punt vestigen.

Dr. SCHEPERS (Haarlem) stelt de vraag hoe het staat met de £ 3000 door de Heeren VAN HEERDEN en KRITZINGER voor het onderwijs in den Vrijstaat gecollecteerd.

Mr. J. B. LOMAN (Penningmeester) deelt mede, dat aan President STEIJN is verzocht, telegraphisch aan te vragen, indien hij meent, dat het bedoelde geld in het belang van het nationaal onderwijs in den Vrijstaat zou kunnen worden besteed. Dit telegram is ingekomen, waarna de chèque is verzonden onder herhaling van het verzoek het geld voor het Chr. Nat. Onderwijs te besteden.

De Heer O. KAMERLINGH ONNES (Amsterdam) vestigt de aandacht op de wenschelijkheid, dat men van hieruit de pers in Z. A. op de hoogte houde. Spreker vraagt, of de Ned. Z. Afrik. Vereeniging de bestemming weet der fondsen, die thans nog beschikbaar zijn.

Prof. BLOK (Leiden) is het volkomen met den vorigen spreker eens. Spreker neemt deze gelegenheid te baat den Heer KAMERLINGH ONNES hulde te brengen voor zijne artikelen in het Exportblad. (*Bravo's en applaus.*)

De Heer G. P. ROUFFAER ('s-Gravenhage) sluit zich bij Prof. BLOK aan. Hij stelt subsidieering voor van een door den Heer KAMERLINGH ONNES uit te geven boek, waarin de toestand in Z.A. onpartijdig zal worden geschetst.

De Voorzitter kan dit thans niet beloven. Dient er niet eerst een werk te bestaan, voor van subsidieering gesproken wordt?

De Heer G. P. ROUFFAER ('s Gravenhage) verzoekt pagineering en later index bij de *Afr. Post.* Verder geeft spreker in overweging den tekst van § 7 de Alg. Regelen, volgen art. 3 der statuten dringender te maken.

Mr. J. B. LOMAN (Penningmeester) zegt dat dit eene statutenwijziging betreft, die eerst op eene volgende vergadering ter sprake kan komen.

De VOORZITTER verzoekt het Hoofdbestuur te machtigen tot subsidieering van het Z. A. Museum over te gaan indien zulks na de reorganisatie wenschelijk zal blijken.

Goedgekeurd.

Na nog eenige besprekingen sluit de VOORZITTER met het oog op het gevorderde uur de vergadering.

BIJLAGE IV.

NOTULEN van de gecombineerde Vergadering van Hoofdbestuur en Afdeelingsvoorzitters der Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging 9 September 1905.

Aanwezig de heeren: MIDDELBERG, VAN REESEMA, VAN GORKOM, VAN DEN BERG, DR. MULLER, PROF. DE LOUTER, BEELAERTS VAN BLOKLAND, DEN TEX

en afgevaardigden van de afdeelingen:

Rotterdam, 's Gravenhage, Amsterdam, Dordrecht, Leiden, Delft, Schiedam, Haarlem, Enschede, Apeldoorn, Rheden/Rozendaal.

Van de afdeelingen Groningen, Assen, Middelburg, Hengelo, en Utrecht was bericht ingekomen, dat zij ter vergadering niet vertegenwoordigd konden zijn.

De VOORZITTER opent de vergadering met een woord van welkom aan de aanwezigen en herdenkt het overlijden van Graaf VAN LIMBURG STIRUM, voorzitter der afdeeling Arnhem.

De SECRETARIS leest de notulen, die zonder wijziging goedgekeurd worden.

De VOORZITTER brengt ter sprake het eerste punt van de agenda: „Wijziging van de Redactie van Artikel 7 van de algemeene regelen der afdeelingen en stelt voor dat in het vervolg dit artikel gelezen zal worden: „het aan deze jaarlijksche uitgave te boven gaande, evenals de schenkingen der donateurs worden overeenkomstig Art. 6 aan het Hoofdbestuur afgedragen, tenzij een andere regeling gemaakt is".

De Heer Dr. H. J. DE GRAAF (Dordrecht) wenscht dat aan de afdeelingen gelaten worden de schenkingen van donateurs.

De Heer Dr. BLINK ('s Gravenhage) meent, dat de afdeelingen aan de helft der contributie van de leden als minimum voldoende voor de loopende uitgaven hebben.

De Heer Prof. J. CARDINAAL (Delft) acht het ongewenscht, dat de afdeelingen het geld niet geregeld aan het Hoofdbestuur afdragen en de saldi eenige jaren nutteloos in de Kas der afdeelmg liggen.

De VOORZITTER wijst op het voorbeeld der Studenten-afdeeling Leiden, die machtiging verzocht de geheele contributie der afdeeling te bestemmen voor het geven van een studiebeurs aan een te Leiden studeerenden Zuid-Afrikaner. Het Hoofdbestuur heeft

dit goedgekeurd, doch dergelijke schenkingen beduiden versnippering van krachten.

Op voorstel van de afdeeling 's Gravenhage wordt ten slotte besloten dat een concept nieuwe redactie van Art. 7 op de convocatie der ledenvergadering zal vermeld worden.

De VOORZITTER brengt vervolgens het tweede punt der agenda, de op voorstel der afdeeling Leiden te houden jaarlijksche collecte ten bate van het onderwijs in Zuid-Afrika ter sprake. Hij herinnert er aan, hoe op de algemeene vergadering de bezwaren niet onderschat werden, maar het voorstel toch is aangenomen. Inderdaad is er groot belang bij het steunen van het Hollandsch onderwijs in Zuid-Afrika.

Bijeenroeping dezer vergadering had tot hoofddoel om de afdeelingen in de gelegenheid te stellen zich uit te spreken over de mogelijkheid eener collectie in hare omgeving. Jhr. Dr. L. DE GEER (Rheden-Rozendaal) verwacht van een collecte zeer weinig resultaat.

De Heer H. J. MEERKAMP V. EMBDEN (Rotterdam) zegt, dat zijne afdeeling indertijd besloten had niet aan de collecte deel te nemen. De afdeeling steunt, zooals bekend is, een speciale school in Zuid-Afrika en men mag de gevers in Rotterdam niet te veel vermoeien. De collecte, onlangs door Ds. VAN HEERDEN gehouden doet aan de vooruitzichten voor deze collecte ook geen goed.

DR. H. BLINK, ('s Gravenhage) kan niet namens zijne afdeeling spreken, aangezien eerst de volgende week een vergadering der afdeeling plaats vindt. Bestaat op die vergadering sympathie voor de zaak, dan zal een collecte gehouden worden, doch spreker vreest, dat de sympathie niet groot zal zijn. Hij wil daarom op de beslissing zijner afdeeling niet vooruitloopen.

Steun van het onderwijs in Zuid-Afrika acht hij de engste grens. Hij zag liever, dat ook voor onderwijs aan Zuid-Afrikaners gelden beschikbaar gesteld konden worden.

PROF. DR. J. CARDINAAL (Delft) vreest, dat vele leden zullen bedanken als men hun met deze collecte lastig valt.

DR. H. J. DE GRAAF (Dordrecht) ondersteunt het voorstel der afdeeling Leiden.

DR. J. B. SCHEPERS (Haarlem) zegt, dat hij als zijnde plaatsvervanger van den Voorzitter op deze vergadering niet namens zijne afdeeling spreken kan. Persoonlijk wordt zijne meening niet door de andere leden van het bestuur gedeeld. Hij vreest, dat de meerderheid tegen het houden eener collecte zal zijn.

DS. C. HATTINK (Apeldoorn) heeft in zijne afdeeling de zaak

besproken en wanneer het mogelijk is, zal een collecte gehouden worden. Niet alleen verwacht spreker weinig succes, doch vreest, dat vele leden een aanleiding zullen vinden voor het lidmaatschap te bedanken. In Afrika zijn mannen van groot fortuin, die zelven niets voor het onderwijs afzonderen.

Dr. M. J. de Goeje (Leiden) zegt dat zijne afdeeling van collectes veel ervaringen gehad heeft. Men is het er over eens, dat voor het onderwijs geld noodig is en vergete toch niet, dat vele kleintjes een groote maken. Spreker dringt zeer op het nemen eener proef aan.

Dr. H. Blink ('s Gravenhage) deelt mede, dat zijne afdeeling reeds gedurende twee jaren ƒ 1.— per lid extra heft van een groot aantal leden en deze extra contributie als gift aan het studiefonds afdraagt. Spreker zou gaarne weten hoeveel Hollandsche onderwijzers op het oogenblik in Zuid-Afrika ondersteund worden.

De heer H. J. Emous (Amsterdam) zegt, dat in Transvaal 160 vrije Chistelijk Nationale scholen met 7000 kinderen gesteund worden. Eerst bedroeg de bijdrage circa £ 1500.— per maand, thans is door steun uit Afrika zelf deze bijdrage ingekrompen tot ca. £ 800 per maand.

In den Vrijstaat zijn minder scholen, maar men kan er toch een ontwakend leven constateeren. Voor een jaar tijds is nu £ 500 per maand toegezegd. Spreker dringt er sterk op aan, de zaak nu niet te laten insluimeren.

Mr. de Louter (Hoofdbestuur) kan niet nalaten een woord van hulde te brengen aan de afdeeling Leiden voor het initiatief in deze zaak genomen. Juist een jaarlijks weerkeerende collecte op een geschikten herinnerings-datum als 10 October kan niet nalaten fondsen toe te laten vloeien. Juist voor een doel als het Christelijk Nationaal Onderwijs moet het geheele Nederlandsche volk voelen.

De heer J. Lechner c. s. (Schiedam) zegt dat het bestuur zijner afdeeling gaarne bereid is een collecte te organiseeren.

Ds. O. Schrieke (Enschede) dringt er bij de afdeelingen op aan, toch een proef te nemen. Een warm gestelde oproeping zou aan de niet aanwezige wankelmoedige afdeelingen steun bij het te nemen besluit kunnen geven.

De Voorzitter constateert met vreugde, dat de aanwezige leden in de gelegenheid zijn geweest om hunne opinie kenbaar te maken en gelooft, dat als alle afdeelingsbesturen de zaak goed aanpakken, nog eene groote som voor het sympathieke doel bijeengebracht kan worden.

Dr. Muller (Hoofdbestuur) zou gaane zien, dat nog een circulaire

vermeldende cijfers, zooals door den heer EMOUS zooeven medegedeeld, rondgezonden werd.

De heer H. J. MEERKAMP VAN EMBDEN (Rotterdam) zegt, dat zijne afdeeling ook gaarne zou zien, dat in de pers mededeeling van te houden collecte gedaan werd.

DR. H. J. DE GRAAF (Dordrecht) vraagt of ook het Boeren-Comité mee zal werken.

Dr. H. BLINK ('s Gravenhage) stelt na nog eenige discussie voor de verdere uitwerking van de te nemen maatregelen aan het Hoofdbestuur over te laten.

De Vergadering neemt dit voorstel aan.

De VOORZITTER geeft alsnu het woord aan den Heer A. S. VAN REESEMA die omtrent het Ambachts- en Landbouwonderwijs in Zuid-Afrika een voorstel wenscht te doen. Spreker leest een memorie, waarin hij voorstelt behalve het Christelijk Nationaal onderwijs ook het Ambachts- en Landbouwonderwijs in Zuid-Afrika te steunen.

De Zuid-Afrikaansche boeren bebouwen hun land nog geheel gelijk hunne voorvaderen deden en ook het ambachts onderwijs staat op lagen trap van ontwikkeling. Door het uitzenden van goede krachten zou voor de welvaart van Zuid-Afrika zeer veel gedaan kunnen worden.

Dr. H. J. DE GRAAF (Dordrecht) heeft met veel genoegen de rede van den Heer v. REESEMA aangehoord.

De Heer P. J. A. DE BRUÏNE (Penningmeester zijner afdeeling en Bestuurder van het Nederl. Landbouw-Comité) gaat spoedig naar Zuid-Afrika en spreker is overtuigd, dat genoemde Heer juist over het punt Landbouwonderwijs inlichtingên in Zuid-Afrika zal verzamelen.

De Heer VAN DEN BERG (Hoofdbestuur) wijst er op, dat het resultaat van pogingen van dien aard niet zeer aanmoedigend is. De Boeren zijn van Landbouw Onderwijs niet gediend en meenen het beter te weten dan iemand, die van buiten afkomt.

Dr. H. BLINK ('s Gravenhage) meent ook, dat de taak van den uit te zenden Landbouw-onderwijzer geen gemakkelijke zal zijn. De Boeren zijn uit den aard der zaak veehouders, die niet gemakkelijk tot landbouw zullen te krijgen zijn.

DR. MULLER (Hoofdbestuur) meent ook, dat men niet iemand van hier moet uitzenden, daar die van Zuid-Afrikaansche toestanden niets weet.

Dr. H. J. MEERKAMP VAN EMBDEN (Rotterdam) stelt voor de zaak in handen van het Hoofdbestuur te stellen.

De VOORZITTER dankt den Heer VAN REESEMA voor de inleiding

van het belangrijke punt en vraagt of één der aanwezigen nog iets ter tafel wenscht te brengen.

De heer H. J. Meerkamp van Embden (Rotterdam) vraagt of de instelling van den heer Poutsma definitief opgeheven is. De Voorzitter antwoordt bevestigend.

Dr. H. Blink ('s Gravenhage) vestigt de aandacht der vergadering op het nut door de Vereeniging Pontia te Kaapstad gesticht.

De Voorzitter deelt mede dat deze Vereeniging steun van de Zuid-Arikaansche Vereeniging ontvangt.

Dr. J. B. Schepers (Haarlem) zegt te betreuren dat de afdeelingen niet altijd op de hoogte blijven van wat door het Hoofdbestuur verricht wordt. De Voorzitter belooft maatregelen te overwegen om dezen toestand te verbeteren.

BIJLAGE V.

VOORSCHOTBA

DEBET. **BAL**

Kantoor Meubelen		*f*	
Effecten		„	20
Voorschotnemers		„	2.1
Voorschotnemers N./R.		„	11,4
Nederlandsche Bank voor Zuid-Afrika		„	17,4
Kassa		„	1,3
Agentschap Kaapstad.	£ 15.19.1	„	1
„ Pretoria	£ 20.11.—	„	2
		f	32.9

De Raad van Commissarissen:

J. E. HENNY, *Voorzitter.*

DEBET. **WINST- en VER**

Onkosten	*f*	1,05
Reserve voor dubieuse debiteuren	„	13
Saldo winst op nieuwe rekening	„	94
	f	2,12

De Raad van Commissarissen:

J. E. HENNY, *Voorzitter.*

OOR ZUID-AFRIKA.

. December 1904). CREDIT.

ondkapitaal	*f*	26,700	—
vidend No. I	„	3	—
„ No. II	„	21	—
nds tot borgstelling voor dienstboden	„	3,037	50
posito's	„	712	—
serve voor Dubieuse Debiteuren	„	1,568	83
inst en Verlies	„	942	88
	f	32,985	21

Het Bestuur:

J. H. A. A. KALFF, *Voorzitter.*

J. B. LOMAN, *Secretaris.*

EKENING (31 December 1904). CREDIT.

aldo A⁰. P⁰.	*f*	649	57
nterest	„	1,336	05
gentschap Pretoria	„	9	01
Rente	„	131	83
	f	2,126	46

Het Bestuur:

J. H. A. A. KALFF, *Voorzitter.*

J. B. LOMAN, *Secretaris.*

ZUID-AFRIKAANSCHE

DEBET. **BALANS op 31**

Schuldbrieven in Portefeuille	*f*	84,500	–
Belegd Reservefonds 4 % Schuldbrieven	„	60,000	–
Prolongatie	„	91,000	–
Kassa	„	40	38
Amsterdamsch Wisselkantoor	„	3,218	30
Nederl. Bank voor Zuid-Afrika te Pretoria: £ 334.17.10	„	4,018	70
„ „ „ „ „ Kaapstad: £ 40. 6. 8	„	484	–
Voorschotnemers	„	167,278	27^{5}
Meubilair	„	1	–
Effecten	„	86,160	–
Diverse Debiteuren	„	313	43^{5}
Intrest, *nog te ontvangen*	„	832	60
Provisie, „ „ „	„	316	50
Rente Belegd Reservefonds Schuldbrieven, *nog te ontvangen*	„	1,000	–
Deposito	„	50,000	–
	f	549,163	19

Gezien 7 April 1906:

J. H. BEUCKER ANDREAE.
W. G. DEDEL.
G. M. BOISSEVAIN.

DEBET. **WINST- en**

Onkosten	*f*	7,371	53
Dienst van Geldleening, *voor afschrijving*	„	34	–
Koersverschillen „ „	„	485	56
Rente 4 % Schuldbrieven: Coupon N°. 5 per 2 Jan. 1906 van *f* 138,800.–	„	2,776	–
Extra Reserve Voorschotnemers	„	1,396	12^{5}
	f	12,063	21^{5}

Gezien 7 April 1906:

J. H. BEUCKER ANDREAE.
W. G. DEDEL.
G. M. BOISSEVAIN.

)ORSCHOTKAS.

cember 1905. CREDIT.

ɔitaal	*f*	140,000	—
ɔndere Reserve, krachtens leeningsvoorwaarden, voor e geplaatste 4 % Schuldbrieven der 1ste, 2de en 3de Serie ɔhans geplaatst *f* 165,700.—, waarvan op *f* 26,900.— erst op 1 Juli 1906 rente verschuldigd)	„	60,000	—
Schuldbrieven 1ste, 2de en 3de Serie	„	250,000	—
ıte 4 % Schuldbrieven 1ste, 2de en 3de Serie: Coupon No. 5 per 2 Januari 1906 van *f* 138,800.— *f* 2,776.— „ „ 1—4 nog niet opgekomen „ 268.—	„	3,044	—
erve Voorschotnemers *voor belaste, doch nog niet gekomen rente en provisie, waarvan f 4869,75 eerst p 2 Januari 1906 betaalbaar*	„	8,113	09
erse Crediteuren	„	2,578	05
erse Borgstellingen	„	9,365	90⁵
ɔisch Boerenfonds	„	44,421	41
ıds Uitzending Gezinnen van Voorschotnemers	„	2,701	50
uidatie Voorschotbank voor Zuid-Afrika	„	10,841	01
rest *nog verschuldigd*	„	1 041	05⁵
kosten, *nog te betalen*	„	520	—
ministratiefonds	„	14,521	05
ra Reserve Voorschotnemers (waarvan over 1904: *f* 619.99⁵)	„	2,016	12
	f	549,163	19

ɪSTERDAM, 28 Maart 1906.

R. VAN REES,
K. F. VAN DEN BERG, } *Bestuursleden.*

RLIES. CREDIT.

rest	*f*	9,814	76
ɔvisie	„	1,714	87⁵
assokosten	„	8	82
ntributie en Toelagen	„	411	—
ɔcten	„	113	76
	f	12,063	21⁵

ɪSTERDAM, 28 Maart 1906.

R. VAN REES,
K. F. VAN DEN BERG, } *Bestuursleden.*

REKENING EN VERANTWOORDING V

Studenten OV

1905. **ONTVANGSTEN.**

Januari	1	Voordeelig Saldo		ƒ 1157
„	5	Coupons 18 Beira Baixa	ƒ 63 72	
		„ 5 Pretor. Hypoth. Mij.	„ 112 50	
		„ 3 Tramwegen	„ 67 50	
		„ 4 's Gravenh. Hypoth. Mij	„ 80 —	
		„ 3 Deli Spoorw. Mij	„ 60 —	
		„ 3 Utrecht	„ 52 50	
				„ 43
„	5	Bijdrage Algem. Ned. Verbond 1905		„ 5
„	27	„ Afdeeling Schiedam der N.Z.A.V.		„ 1
Februari	8	„ „ Rotterdam der N.Z.A.V.		„ 130
„	11	„ „ 's Gravenhage der N.Z.A.V. over 1904		„ 267
„	28	„ „ Rheden Rosendaal der N.Z.A.V.		„ 20
„	28	„ „ Nijmegen en Omstreken der N.Z.A.V.		„ 100
Maart	31	Van den penningmeester van het Taalfonds		„ 200
„	1	Van den penningmeester van het Costerfonds (Roux)		„ 130
April	10	Coupons 3 Gem. 's Gravenhage		„ 53
Mei	3	Bijdrage Afdeeling 's Gravenhage der N.Z.A.V. 1905		„ 300
„	29	Bijdrage (halfj.) Jong Nederland en Zuid-Afrika.		„ 135
Juni	2	Coupons 8 Ned. Amerik. Land-Mij.		„ 160
„	10	Van den penningmeester van het Costerfonds (Roux)		„ 180
„	27	Van den penningmeester van de N.Z.A.V.		„ 200
		Van den penningmeester van de N.Z.A.V. rente van een kapitaal van ƒ 12.000.—		„ 415
		Van den penningmeester van de N.Z.A.V. beurzen Bok, Fourie, Malherbe, Roché Pohl		„ 2880
Juli	1	Coupons 13 Beira Baixa	ƒ 63 29	
		„ 5 Pretor. Hypoth. Mij.	„ 112 50	
		„ 3 Tramwegen	„ 67 50	
		„ 4 's Gravenh. Hypoth. Mij	„ 80 —	
		„ 3 Deli Spoorw. Mij	„ 60 —	
		„ 3 Utrecht	„ 52 50	
				„ 435
Augustus	7	Afgelost 1 gem. Utrecht		„ 1003
September	11	Van den penningmeester van het Costerfonds (Roux)		„ 180
		Transporteere		ƒ 22808

t Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche
t jaar 1905.

UITGAVEN. **1905.**

Maart	31	Toelage P. v. DRIMMELEN	ƒ 200 —
Juni	27	Overgeschreven op rekening D. G. J. VAN HOYTEMA bedrag der beurs Taalfonds	„ 180 —
„	27	Overgeschreven op rekening M. UYTENHOUDT bedrag der beurs 1 Jan—31 Dec. 1905 Studiefonds.	„ 720 —
„	27	Overgeschreven op rekening L. H. WAGNER bedrag der beurs Taalfonds	„ 720 —
„	27	Overgeschreven op rekening M. J. PRETORIUS bedrag der beurs 1 Juli 1904—1 Juli 1905 Studiefonds . . .	„ 720 —
„	27	Overgeschreven op rekening Mr. W. E. BOK bedrag der beurs N. Z. A. V. 1 Juli 1904—1 Juli 1905.	„ 720 —
„	27	Overgeschreven op rekening M. MALHERBE bedrag der beurs N. Z. A. V. 1 Juli 1904—1 Juli 1905.	„ 720 —
„	27	Overgeschreven op rekening J. H. GEY VAN PITTIUS bedrag der beurs Taalfonds en N. Z. A. V.	„ 720 —
„	27	Overgeschreven op rekening J. C. ROCHÉ POHL bedrag der beurs N. Z. A. V. 1 Juli 1905—31 Dec. 1905 . .	„ 360 —
„	27	Overgeschreven op rekening H. FOURIE bedrag der beurs N. Z. A. V. 1 Juli 1905—1 Juli 1906.	„ 720 —
„	27	Overgeschreven op rekening J. ROUX bedrag der beurs Costerfonds (1 Maart, 10 Juni, 11 Sept., 31 Dec.) .	„ 720 —
Juli	7	Toelage M. UYTENHOUDT.	„ 200 —
Augustus	7	Aangekocht ƒ 1000.— 3½ % gem. Utrecht	„ 989 75
Juni	27	Overgeschreven op rekening D. WANNENBURG bedrag der beurs Studiefonds.	„ 720 —
		Transporteere	ƒ 8409 75

		Transport	ƒ 2280…
September	13	Van den penningmeester van de Leidsche Studenten-afdeeling door bemiddeling penningmeester Hoofdbestuur.	„ 500
October	2	Coupons 3 's Gravenhage	„ 5…
„	20	Van den penningmeester der N.Z.A.V. beurs SNIJMAN	„ 500
„	28	Van den penningmeester van het Taalfonds beurs v. DRIMMELEN.	„ 600
December	2	Coupons 8 Ned. Amerik. Land-Mij	„ 160
„	12	Bijdrage Algem. Ned. Verbond Rente legaat Mej. Rikkers.	„ 5…
„	15	Afd. Amsterdam der N. Z. A. V.	„ 300
„	31	Rente gekweekt bij JAN KOL & Co.	„ 130
„	31	Van den penningmeester van het Costerfonds (ROUX)	„ 130
		Bijdragen volgens achterstaande lijst	„ 117…
			ƒ 2645…

Aldus opgemaakt door den Penningmeester:
(*w.g.*) G. BELLAAR SPRUIJT.

		Transport	ƒ 8409 75
October	20	Overgeschreven op rekening van H. SNIJMAN toelage van de N. Z. A. V	„ 500 —
„	28	Overgeschreven op rekening van P. v. DRIMMELEN bedrag der beurs Taalfonds.	„ 600 —
„	28	Overgeschreven op rekening D. BREWES bedrag der beurs 1 Oct. 1905—1 Oct. 1906 Leidsche beurs	„ 720 —
November.	1	Overgeschreven op rekening J. VAN VOOREN bedrag der beurs 1 Nov. 1905—1 Nov. 1906 Studiefonds	„ 720 —
„	15	Aangekocht ƒ 5000,— oblig. Holland Bank.	„ 5108 75
December	30	Incasseeringskosten.	„ 18 40
		Overgeschreven op rekening H. SNIJMAN bijdrage Studiefonds.	„ 100 —
„	31	Voordeelig saldo	„ 10278 24[5]
			ƒ 26455 14[5]

Het studiefonds bezat op 31 December 1905:

ƒ 100.— a/Ned. Mij. tot handhaving van Stamverwante belangen.
ƒ 3000.— $3^1/_2$ % 's Gravenhage 1902/3.
„ 4000.— 4 % Haagsche Hypoth. Bank.
„ 5000.— $4^1/$ % Pretoria Hypoth. Mij.
„ 8000.— 4 % Ned. Amerik. Land Mij.
Rm. 7200.— 3 % Beira Baixa.
ƒ 3000.— $3^1/_2$ % Utrecht 1903/5.
„ 3000.— 4 % Deli Spoorweg Mij.
„ 5000.— $4^1/_2$ % Holland Bank.
1 kwitantie van inlevering van ƒ 3000.— Mij. tot Expl. van Tramwegen.

Gezien en Goedgekeurd.

AMSTERDAM, 11 April 1906.

(w.g.) J. H. GUNNING Wzn. *Voorzitter.*
„ JOH. W. PONT, *Secretaris.*

BIJDRAGEN.

G. A. A. Middelberg	*f*	15.—
A. S. van Reesema	„	5.—
J. C. Lateur	„	5.—
J. G. M. Royaards, Amsterdam	„	5.—
Mr. J. L. v. d. Moolen, „	„	5.—
Th. Eskes, „	„	1.—
G. Pitlo, „	„	1.—
J. W. Dull, „	„	1.—
Eduard Gerzon, „	„	2.50
B. G. J. Blancke, „	„	5.—
L. van Leer, „	„	2.50
Charles Boissevain, „	„	5.—
Mr. A. Polak, „	„	5.—
H. M. Hansen, „	„	2.50
A. B. Davids, „	„	1.—
P. W. van Doorninck, Bennebroek	„	10.—
Prof. I. J. de Bussy, Amsterdam	„	2.50
B. H. de Waal, 's Gravenhage	„	25.—
Firma J. H. de Bussy, Amsterdam	„	10.—
Holl. Afrik. Uitgevers Mij. „	„	10.—
F. van Poppelen, „	„	5.—
Dr. H. G. Ringeling, „	„	1.—
Mr. G. Vissering, „	„	10.—
Mr. baron de Kock, „	„	5.—
Mr. R. S. Scholten, „	„	100.—
W. J. Pekolharing, „	„	5.—
B. W. J. L. van de Wall Bake, Amsterdam	„	50.—
G. H. Vlieger	„	2.—
Prof. Dr. H. Burger	„	10.—
Paul den Tex	„	5.—
Mr. G. Brouwer Jr.	„	3.—
D. C. Meijer Jr.	„	5.—
P. W. de Koning	„	2.50
Dr. J. H. Gunning Wz.	„	10.—
Dr. G. Bellaar Spruyt, Amsterdam	„	5.—
R. A. J. Snethlage, Rijswijk	„	5.—
G. F. G. de Bruyn, Amersfoort	„	1.—
Mej. Nederburgh, Arnhem	„	1.—
F. H. baron van Verschuur, Arnhem	„	100.—
L. W. baron van Boetzelaar, „	„	2.50
Mr. L. U. de Sitter, „	„	5.—
Dr. J. J. Homoet, „	„	5.—
Mr. Tydeman Jr., Breda	„	3.—
J. H. Witsenborg, „	„	5.—
Alb. Spanjaard, Borne	„	1.—
J. Nieveen „	„	1.—
J. S. Spanjaard „	„	1.—
Mevr. Hulshof Heeres, Borne	„	1.—
Dr. P. J. Couvee, „	„	0.50
Dr. J. B. du Buy, „	„	1.—
Mej. W. L. van Cleeff, „	„	1.—
H. Meijling Gzn. „	„	1.—
Bern. Spanjaard, „	„	1.—
Abr. Hulshof, „	„	1.—
Mej. H. J. Beek, Deventer	„	5.—
C. A. Goldenberg, „	„	3.—
Transporteere	*f*	482.50

Transport	*f*	[illegible]
H. J. Jordens, Deventer	„	5.—
Jhr. P. J. J. Repelaer, Dubbeldam	„	10.—
Verbroek v. Nieuw-Beierland, Dordrecht	„	10.—
Mej. Willy C. M. Verbroek „	„	[illegible]
Dr. H. J. Kiewiet de Jonge, „	„	5.—
Mevr. wed. M. J. v. d. Loeff-Schim v. d. Loeff, Enschede	„	[illegible]
Edo Bergsma, Enschede	„	2.—
Abr. Ebeling, „	„	10.—
K. J. H. Blöme, „	„	1.—
Jkvr. Joh. Schuurbecque Boeije, Ginneken	„	5.—
W. H. M. van Schmid, Ginneken	„	5.—
W. Keulemans, „	„	5.—
P. A. Boele v. Hensbroek, 's Gravenhage	„	[illegible]
Mr. W. H. de Beaufort „	„	15.—
Mr. J. E. Henny, „	„	15.—
W. Korvezee, „	„	1.—
J. A. Snoek, 's Gravenhage	„	[illegible]
C. Mansvelt, „	„	1.—
J. S. de Jongh, „	„	5.—
L. H. J. van Haeften „	„	5.—
A. E. Rahusen, „	„	5.—
L. W. A. de Jongh, „	„	[illegible]
J. Halbema, „	„	[illegible]
G. P. Rouffaer, „	„	[illegible]
B. Langeveld, „	„	[illegible]
C. L. J. Becht, „	„	[illegible]
H. Doeff, „	„	5.—
Dr. H. B. Semmelink, „	„	1.—
Dr. B. A. P. van Dam, „	„	[illegible]
A. C. J. Koch, „	„	[illegible]
Marcellus Emauts „	„	[illegible]
Mr. J. A. G. Gockinga, Groningen	„	[illegible]
Mej. G. T. Quintus, „	„	[illegible]
Prof. Mr. P. Pet, „	„	[illegible]
Prof. Dr. G. C. Nijhoff, „	„	10.—
Jhr. Mr. D. Q. van Swinderen „	„	10.—
J. Hudig Dzn., Hilversum	„	5.—
H. N. Quint van der Sloot, Haarlem	„	[illegible]
Piet Goudkoop Jr., Haarlem	„	[illegible]
Dr. A. H. Garrer, „	„	1.—
Dr. J. B. Schepers, „	„	[illegible]
F. A. Hoefer, Hattem	„	25.—
W. van Wulfften Palthe, Hengelo	„	10.—
H. Hulhof Pol, „	„	[illegible]
Mej. A. Stork, „	„	2.—
D. W. Stork, „	„	5.—
E. Ekker, „	„	2.—
G. J. O. D. Dikkers, „	„	5.—
J. H. Bartelink, „	„	[illegible]
H. C. Stork, „	„	[illegible]
N. W. Maas, „	„	1.—
C. F. Stork, „	„	[illegible]
B. A. de Monchy, „	„	[illegible]
H. H. Santman, „	„	1.—
Transporteere	*f*	[illegible]

Transport . . .	*f*	833..00
J. H. Beckering Vinckes, Kampen. . .	„	5.—
Dr. D. L. van Elk, Katwijk a/Zee . . .	„	1.50
Dr. Joh. Prak, Klooster t/Apel.	„	10.—
Mr. W. J. van Welderen baron Rengers, Leeuwarden	„	3.—
Prof. J. E. Heeres, Leiden	„	5.—
Dr. A. Kluijver, „	„	5.—
J. G. Kolonbrander, „	„	3.—
Prof. Dr. G. Kalff. „	„	5.—
E. F. van de Sande Bakhuijzen, Leiden	„	5.—
Prof. Dr. J. J. Hartman, Leiden	„	4.—
Dr. J. C. J. Bierens de Haan, Rotterdam	„	3.—
Prof. Dr. P. J. Blok, Leiden	„	5.—
G. A. A. Middelberg, Loenersloot . . .	„	15.—
G. Smit Sibinga, Middelburg.	„	1.50
J. H. Deibel, „	„	1.50
Dr. N. Munk, Nijmegen	„	5 —
A. Pijnacker Hordijk, Nijmegen	„	2 50
Th. van Welderen Rengers, Oenkerk .	„	15.—
Ds. G. F. Haspels, Rotterdam	„	5.—
G. van Vliet, „	„	5.—
Mej. A. J. Sjoers „	„	2.—
D. Hudig. „	„	25.—
W. M. Mees, „	„	25.—
Mej. J. H. Schäfer „	„	1.—
M. D. Meijneken, „	„	3.—
W. J. Kramers, „	„	5.—
R. Eboling, „	„	5.—
P. C. van Traa, „	„	3.—
G. van Stolk Azn. „	„	25.—
A. S. van Roosema, 's Gravenhage . .	„	5.—
Mej. E. Baelde, Rotterdam.	„	5.—
Th. Nolen, „	„	2.50
Jac. van Tooy, Soest	„	1.—
Mr. L. E. v. Peterson Ramring, Schagen	„	10.—
Mevr. Wed. A. Gildemeester—de Clercq, Scheveningen	„	3.—
Th. van Dolder, Oude Tonge	„	2.50
Transporteere . . .	*f*	1061.00

Transport . . .			*f*	1061.00
Jonkvr. S. baronesse van Lijnden, Utrecht			„	5.—
Mevr. Elias, Utrecht.			„	5.—
Mr. W. Th. Grothe v. Schellach, Utrecht			„	3.—
Mej. A. de Lange, „			„	5.—
C. A. Pekelharing. „			„	2.—
Prof. Dr. v. d. Wyck, „			„	2.50
Dr. C. W. Froers, „			„	3.—
Dr. L. J. Morell, „			„	10.—
H. Coldeweij, „			„	1.—
S. D. Wanrooij, Varsseveld			„	2.50
P. de Clercq. Veenwouden.			„	10.—
Prof. Dr. E. H. van Leeuwen, Velp . .			„	2.50
Mr. C. A. Marchant, „			„	3.—
C. A. Kalbfleisch, Vlissingen.			„	5.—
P. M. Duijvis, Zaandijk			„	5.—
L. Graaf van Randwijk, Zantvoort. . .			„	10.—
Dr. Buitenrust Hettema, Zwolle . . .			„	3.—
J. H. Faber, „ . . .			„	5.—
Mr. H. v. d. Vegte, „ . . .			„	3.—
C. B. H. Roijer, „ . . .			„	3.—
Jhr. Mr. B. de Jonge, Zutfen			„	3.—
Leo Braceter, Aalst	fr.	2.—		
Max Rooses, Antwerpen. . .	„	10.—		
Leo Bouchery, Hopland . . .	„	1.—		
J. J. Strang. Brussel.	„	2.—		
Emiel de Veen, Brussel . . .	„	2.—		
Victor de Veen. Brugge . . .	„	2.—		
J. L. Meerbergen, Doornwijk.	„	1.—		
Prof. Dr. Paul Fredericq, Gent.	„	10.—		
J. Vernouillier, Gent.	„	5.—		
Frans Lamoraal, Kortrijk . .	„	2.—		
Arthur Lamoraal „ . .	„	2.—		
Emiel Thibau „ . .	„	2.—		
V. Lambrecht, „ . .	„	5.—		
Jan Kleijntjes, Leuven. . . .	„	5.—		
J. Camp, Lokeren	„	1.—		
H. van Eijck, St. Nicolaas . .	„	2.—		
	fr.	54.—	„	25.98
Totaal . . .			*f*	1178.48

BIJLAGE VII.

SAMENSTELLING VAN BESTUREN.

Hoofdbestuur Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

G. A. A. MIDDELBERG, *Voorzitter* .... te *Baambrugge.*
Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND .... " *'s Gravenhage.*
Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE .... " *Dordrecht.*
Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN .... " *Amsterdam.*
Mr. J. B. LOMAN .... " "
Prof. Mr. J. DE LOUTER...................... " *Utrecht.*
P. R. MEES .... " *Rotterdam.*
Dr. H. P. N. MULLER .... " *'s Gravenhage.*
Dr. W. H. NOLENS .... " *Rolduc.*
A. S. VAN REESEMA........................... " *Scheveningen.*
Ds. J. TH. DE VISSER........................ " *Amsterdam.*
J. A. WORMSER .... " "
.... " ....
K. F. VAN DEN BERG, *Penningmeester* .... " *Amsterdam.*
PAUL DEN TEX, *Secretaris* .... " "

FLOOR JR. J., *Adj. Penningm* .... te *Amsterdam.*
BEMMEL C. VAN, *Adj. Secretaris* .... " "

Jaar van aftreding.

in 1906.	in 1907.	in 1908.
K. F. VAN DEN BERG.	Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE.	Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND.
EVERT J. VAN GORKOM.	Prof. Mr. J. DE LOUTER.	G. A. A. MIDDELBERG.
Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN.	P. R. MEES.	Dr. H. P. N. MULLER.
Mr. J. B. LOMAN.	A. S. VAN REESEMA.	Dr. W. H. NOLENS.
Ds. J. TH. DE VISSER.	J. A. WORMSER.	PAUL DEN TEX.

Taalfonds.

Mr. W. Baron RÖELL, *Voorzitter* .... te *Amsterdam.*
A. D. DE MAREZ OYENS, *Penningmeester*.......... " "
H. J. EMOUS, *waarn. Secretaris*................. " "
Mr. W. A. VAN WOUDENBERG HAMSTRA............ " *Alkmaar.*
Ds. W. H. GISPEN............................ " *Amsterdam.*
Mr. FRANK K. VAN LENNEP .... " "
Dr. J. H. GUNNING WZN....................... " "
Mr. J. P. MOLTZER .... " *'s Gravenhage.*
A. S. VAN REESEMA .... " *Scheveningen.*

Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten.

Dr. J. H. Gunning Wzn. *Voorzitter* .... te *Amsterdam.*
Dr. G. Bellaar Spruyt, *Penningmeester* ...... " "
Prof. Dr. Joh. W. Pont, *Secretaris* .... " "

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Mr. G. Vissering, *Voorzitter* .... te *Amsterdam.*
K. F. van den Berg .... " "
E. Heldring .... " "
W. Hovy .... " "
Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen ..... " "
Mr. W. A. Mees .... " *Rotterdam.*
G. A. A. Middelberg .... " *Baambrugge.*
Mr. N. G. Pierson .... " *'s Gravenhage.*
Mr. R. van Rees .... " *Amsterdam.*

Secretaris van het Bestuur:
Dr. N. Mansvelt .... " *Utrecht.*

Vertegenwoordiging in Zuid-Afrika:

Commissie van Toezicht en Advies voor Transvaal en Transoranje: de Heeren Oud-Generaal Advocaat J. C. SMUTS en H. C. JORISSEN, *Pretoria.*

Vertegenwoordiger voor Transvaal, Transoranje en Natal: de Heer A. D. R. BISSCHOP.

Correspondent voor Transoranje: de Heer Ds. J. D. KESTELL. Adviseur en Hoofdvertegenwoordiger voor de Kaapkolonie: de Heer H. J. LOUW, *Stellenbosch.*

Waarnemend Vertegenwoordiger te Kaapstad gedurende een gedeelte van het jaar: de Heer L. A. AARSSE; thans: de Heer S. I. VAN BEEST VAN ANDEL.

Herman Costerfonds.

Leden van het Bestuur.

Jhr. Mr. J. A. de Jonge, *Voorzitter* ...... te *'s Gravenhage.*
Dr. N. Mansvelt, *Secretaris* .... " *Utrecht.*
Mr. G. Vissering, *Penningmeester* .... " *Amsterdam.*
Mr. W. Cnoop Koopmans .... " *Haarlem.*
Mr. L. J. Plemp van Duiveland .... " *'s Gravenhage.*
Mr. J. C. Stoop .... " *Dordrecht.*

BIJLAGE IX.

NAAMLIJST
VAN
EERELEDEN, DONATEURS EN LEDEN.

EERE-LEDEN.

B. H. DE WAAL.
F. J. DOMELA NIEUWENHUIJS.

Afdeeling Amsterdam.

Mr. E. J. EVERWIJN LANGE JR., *Voorzitter.*
AUG. KALFF AZN., *Vice-Voorzitter.*
E. BRUCHNER, *Secretaris-Penningmeester.*
H. J. EMOUS.
I. H. HINZE.
D. H. SCHMÖLL.
Mr. H. VERKOUTEREN.

AMSTERDAM.

Aalst, C. J. K. van
Alma Azn., firma P.
André de la Porte, P. C.
Antusch, Mej. C. M. E. (Begunstigster)
Asbeek Brusse, J. B. H.
Asbeek Brusse, Mevr. P. (Begunstigster)
Asbeek Brusse Jr., P. (Begunstiger)
Baas, J.
Backer, Jhr. Mr. C. H.
Backer, Jhr. Mr. J. F.
Barnouw, Dr. P. J.
Baud, Jhr. W. A.
Beaufort, J. F. de
Beaufort, L. F. de
Beckeringh, A. W.
Bemmel, C. V. van
Berdenis van Berlekom, E.
Berg, K. F. van den
Berg, Mr. N. P. van den
Bergsma—van Nouhuys, Mevr. Wed Mr. W. B.
Berlage, Ds. H. P.

Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten.

Dr. J. H. GUNNING WZN. *Voorzitter*.......... te *Amsterdam.*
Dr. G. BELLAAR SPRUYT, *Penningmeester*...... " "
Prof. Dr. JOH. W. PONT, *Secretaris*.......... " "

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Mr. G. VISSERING, *Voorzitter*.............. te *Amsterdam.*
K. F. VAN DEN BERG.................... " "
E. HELDRING.......................... " "
W. HOVY.............................. " "
Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN..... " "
Mr. W. A. MEES....................... " *Rotterdam.*
G. A. A. MIDDELBERG.................. " *Baambrugge.*
Mr. N. G. PIERSON.................... " *'s Gravenhage.*
Mr. R. VAN REES...................... " *Amsterdam.*

Secretaris van het Bestuur:

Dr. N. MANSVELT...................... " *Utrecht.*

Vertegenwoordiging in Zuid-Afrika:

Commissie van Toezicht en Advies voor Transvaal en Transoranje: de Heeren Oud-Generaal Advocaat J. C. SMUTS en H. C. JORISSEN, *Pretoria.*

Vertegenwoordiger voor Transvaal, Transoranje en Natal: de Heer A. D. R. BISSCHOP.

Correspondent voor Transoranje: de Heer Ds. J. D. KESTELL. Adviseur en Hoofdvertegenwoordiger voor de Kaapkolonie: de Heer H. J. LOUW, *Stellenbosch.*

Waarnemend Vertegenwoordiger te Kaapstad gedurende een gedeelte van het jaar: de Heer L. A. AARSSE; thans: de Heer S. I. VAN BEEST VAN ANDEL.

Herman Costerfonds.

Leden van het Bestuur.

JHR. MR. J. A. DE JONGE, *Voorzitter* ...... te *'s Gravenhage.*
DR. N. MANSVELT, *Secretaris*.............. " *Utrecht.*
MR. G. VISSERING, *Penningmeester* .... " *Amsterdam.*
MR. W. CNOOP KOOPMANS .... " *Haarlem.*
MR. L. J. PLEMP VAN DUIVELAND......... " *'s Gravenhage.*
MR. J. C. STOOP....................... " *Dordrecht.*

Geuns, Dr. J. van
Giesberts, G. D.
Gohl, Dr. J. G.
Gompertz, H.
Goor, G. A. C. van
Goot, P. van der
Graeff, Jhr. J. de
Grevers, John E.
Gritters—Molenpage, Mevr. Wed. J.
Groesbeek, K.
Gunning J.Wzn., Dr. J. H.
Gunning, Mr. J. L.
Hall, Mr. A. F. van
Hamhuis, E.
Hannema, J.
Hansen, H. M.
Hansen, O.
Haren Noman, W. J. van
Hasselt, A. K. P. F. R. van
Hasselt, J. van
Heemskerck Veeckens, A. C. van
Heeris, F. J.
Heineken, Mr. W.
Heinsius, Dr. H. W.
Heldring, B.
Heldring, E.
Heldring, J.
Heldring, Dr. L.
Hemsing, A.
Hengel, B. van
Henny, Mr. Taco
Hinse, A. J. R.
Hinse, I. H.
Hoeksema, R. Y.
Hoeufft, Jhr. J. A.
Holleman, Dr. W.
Holst, J.
Hooft, C. G. 't
Hooft, G. H.
Hoog, W. F. de
Hoogenhuyze, Th. G. v.
Hoop, E. van der
Hoop Scheffer, Mr. J. G. N. de
Hoppe, Mr. Th. J.
Horst Hzn., G. van der
Hubrecht, Dr. H. F. R.
Hugenholtz, Paul
Hugenholtz Jr., P. H.
Hummel, J. H.
Insinger, Mr. E. W.
Iterson, J. A. Roessingh van
Jacob, J. J. 's
Jesse, W.
Jitta, Dr. N. Josephus
Jitta, Prof. Mr. D. Josephus
Jonas, P. J.
Jong Schouwenburg, Mr. L. M. de
Jonker, M. E.
Jonker, Mr. W.
Jonker Lzn., L.
Juda, Dr. M.
Jungcurt, C. Th.
Jutte, G. J.
Kalff, J. H. A. A.
Kalff Azn., Aug.
Kamerlingh Onnes, O.
Kappelle, D.
Kappeyne van de Coppello, Mr. J.
Kapteijn, Dr. N. P.
Kapteyn, F. W. H.
Karsen, Ed.
Karsen, H. Th.
Karsen—v. d. Brugge, Mevr. M.
Karsten, Prof. Dr. H. Th.
Kehrer, H. W.
Keijzer, H.
Kieviets, Mej. E. J.
Kniphorst, G. J.
Knottenbelt, Mej. W. J.
Knijff, Mr. C. F. A.
Koch, J. H. Z.
Koelinga, S.
Koning, Mej. A. C. H.
Koning, Mej. A. W. S.
Koning, Mr. P. W. de
Korteweg, Prof. Dr. D. J.
Kouveld, Ch. R.
Kranenburg, Mr. F.
Krayenhoff v. d. Leur, J. C. P.
Kretschmar van Veen, Jhr. J. A. v[illegible]
Kruimel, Hendrik
Kruseman, Mr. J.
Krüsemann, Gerard J.
Kuhn Jr., Mr. L. H.
Kuiper, Ds. A. K.
Kuiper, Dr. E. T.

per van Harpen, P. J. H.
ouchere, E. S.
ge Jr., Mr. E. J. Everwijn
gen, E. de
gerhuizen, J. A.
keren Matthes, D. van
rillard, Dr. E.
ndertz Jr., Dr. P.
uwen, D. van
veld, J. J.
nep, Ad. G. van
nep, Mej. H. van
nep, Mr. Frank K. van
nep, K. van
nep, R. van
nep—Sillem, Mevr. Wed. Herman J. v.
per, C. J.
y, Mr. J. A.
ftinck J.Hzn., F.
d, Mr. A.
den, J. van der
one Jr., J.
ber, C. Gerhard
nen Martinet, J. J. W. van
nan, Mr. J. B.
nan, W. F.
len, J. J.
len, Mr. J.
d, C. F.
rtjes, P. F. A.
rschalk, L. N.
s Geesteranus, H. P.
rez Oijens, A. D. de
rez Oijens, G. H. de
rez Oijens, H. J. de
rez Oijens, Mej. C. J. de
rwijk Kooy Jr., J. van
ten, Dr. P. T. J. ter
sure Czn., J.
ester, W.
lgerd, W.
ulen, Dr. L. C. v. d.
ulen, Mej. Joha. ter
ulen Jr., M. E. van der
urer, Dr. R. J. Th.
ijer, Dr. F. A.
ijer Jr., D. C.
ijer Jr., H. A.

Meyerdirck Jr., F.
Middelburg Bolt, A. J. A.
Modderman, Mr. H. A. E.
Moens, Mr. A.
Molengraaff, Prof. Dr. G. A. F.
Moll Schnitzler, Mr. A. J.
Molster, H.
Molster, Mej. C. E.
Molster, Mr. F. A.
Molster, Mevr. Wed. Mr. J. A.
Moltzer J.Ezn., C. N. J.
Momma, W. F. C.
Moolen—v. d. Niepoort, Mevr. Wed. v. d.
Mulder, Mr. Paul L.
Muller, Abram
Muller, C. H. J.
Muller, Hugo
Müller, Paulus
Muller & Co., W. H.
Muller, P. N.
Muysken, F. P.
Naber, Prof. Dr. S. A.
Ned. Bank v. Z.-Arika.
Nering Bögel, G. A.
Neyenhoff, G. W. van
Nienhuijs, J.
Notten, P. van
Nijhoff, Paul
Oeveren, J. A. van
Ogtrop, Bern. L. A. M. van
Ogtrop, Mr. H. J. van
Oldenboom, G. (Begunstiger)
Olivier, Mr. K.
Olst, Mej. C. E. van
Oostveen, A. J. van
Op ten Noort, L. P. D.
Op ten Noort, Mr. W. R.
Overhoff Jr., C. F.
Overzee, James van
Pabst—Blijdenstein, Mevr. E.
Pekelharing, Mr. C. J.
Pekelharing, W. J.
Pel, Prof. Dr. P. K.
Petri, P. W. R.
Philips Jr., Mr. Aug.
Piek, Stephan
Place, Prof. Dr. Th.
Pleyte, Mr. A. M.

Pont, Prof. Dr. Joh. W.
Poppelen Jr., F. van
Portielje, Mr. D. A.
Portielje, Mr. J. P.
Post, J. C.
Posthumus Meyjes, Dr. W. C.
Poutsma, Albs.
Prahl, Dr. J. H. F.
Proost, Dr. W. F.
Proost Pz.—Gebhard, Mevr. Wed. P.
Pijnappel, P. A.
Quack, Mr. H. P. G.
Rahder, D. N. J. C.
Rahusen, H. J.
Rahusen, Mr. E. N.
Rebel, Mr. G.
Reelfs, Mej. E. A. N.
Reesema, W. G. Siewertsz van
Regteren Altena, Mr. L. van
Rehbock, Alexander
Reich Jr., C. D.
Reintjes, A. B.
Reitz, J. A. C. Bosch
René van Ouwenaller, E.
Riemsdijk, Dr. D. A. van
Ringeling, Dr. H. G.
Ritter, Dr. P. H.
Roeff, F.
Röell, Mr. W. Baron
Roelvink, A.
Roelvink, H. W.
Roose, P. J.
Rosenthal, G.
Rotgans, Prof. Dr. J.
Rotgans—Stheeman, Mevr.
Rovers, L. C.
Royaards, J. G. M.
Rijk, A. J.
Rijnberk, Dr. N. van
Schadd, W.
Schalk, Mr. W. C. Th. van der
Scheltema, J. H.
Schevickhaven, Mr. J. van
Schippers, Dr. S.
Schmidt Jr., J. H.
Schmüll, D. H.
Schmüll, J. F. H.
Schogt, I. C.
Scholten, Mr. R. L.
Scholten, P. W.
Scholten Jr., C. W. R.
Schoonemeyer, A. C. A.
Schouten, P. A.
Schouwenburg, Mej. J. L. M.
Schreve, Dr. C. F.
Schröder, Alfr.
Schultz, B. H.
Schwartz, A. C.
Schwartze, Mej. Therèse
Sequeira Jr., R.
Serrurier, L.
Seyffardt, J. L. W.
Sillem, Mr. J. A.
Simons, L.
Six, Prof. Dr. Jhr. J.
Sleeswijk, Mr. C.
Sleeswijk, Mr. S.
Sligcher, J. H.
Sluijter Jr., M.
Smit, S. R.
Smitt, J. W.
Snellen, Dr. W.
Spanje, Dr. N. P. van
Spruyt, Dr. G. Bellaar
Steenbergen, C. A.
Stockum, Mr. D. J. van
Stokhuijzen, Mej. M.
Stokvis, Dr. C. S.
Stork, Mej. J.
Straub, Prof. Dr. M.
Stuten, D. D.
Suyver Jr., H. E.
Sweys, J. C.
Sijpkens, H. A.
Tak, J. A.
Tegelberg, P. E.
Tendering, Mej. H.
Tex, C. A. den
Tex, Emile den
Tex, Jhr. Mr. C. J. den
Tex, Mr. G. M. den
Tex, Paul den
Theunissen, J. S.
Thors, Jos.
Tilanus, Dr. C. B.
Tilanus, Prof. Dr. J. W. R.

dal, G. A. Baron
singh, G. M.
ussaint, S. N.
ssaint, W.
ssaint—Spakler, Mevr. Wed. E. S.
aub, Prof. Dr. Hector
schenbroek, Mej. Dr. A. P. Cath. v.
oth, C. E. B.
k, D. R. van
ttenboogaart, Mr. D. L.
lentijn, J. F. G.
leton, Prof. Dr. I. M. J.
lter, M. P. C.
en, W. A. van
lde, Mr. E. van de
lsen, C. H. van
ltman, Mr. J. E.
ltman Jr., H. C.
rkouteren, Mr. H.
rloren van Themaat, M. E.
rmaas, W. A.
rsluys, J.
rsteeg, W. F.
s, Mr. H. G. van der
ser, Dr. J. Th. de
ssering, Mr. G.
ssering—Sandberg, Mevr. A.
anderen, Dr. P. C.
ieger, G. H.
ietstra, A.
lter, Prof. Dr. D. J.
rstius, T.
iese—Schiff, Mevr. Wed. F.

Waal, H. J. F. de
Waals, Prof. Dr. I. D. van der
Waalwijk, D. A. van
Wall Bake, H. A. D. van den
Wall Bake, H. W. A. van den
Wall Bake, J. H. van den
Wall Bake, R. W. J. C. van den
Waller, Dr. G.
Waller, Mr. H.
Waller—Tetrode, Mevr. M. E.
Walree, Mr. W. K. L. van
Warendorff Jr., S.
Warnsinck, W. H.
Wassink, Dr. L. N. S.
Waterschoot van der Gracht, Mr. W. S. J. van
Wendelaar, Dames
Werk, A. van de
Werk, Mr. R. van de
Wertheim, Joh. G.
Wertheim Aymes, L.
Wertheim Salomonson—Hymans, Mevr.
Westendorp, Mr. H. K.
Westerwoudt, Mr. F. Th.
Wichers Hoeth, J. A.
Wichers Hoeth, Mr. A.
Willemstijn, M.
Winkel, Prof. Dr. J. te
Winkler, Prof. Dr. C.
Wit, C. A. A. Dudok de
Wormser, J. A.
Wortman, H.

Afdeeling Apeldoorn en Omstreken.

Ds. C. HATTINK, *Voorzitter.*
A. GOUDA QUINT, *Secretaris.*
H. KOK ANKERSMIT, *Penningmeester.*
Mejuffr. Z. PRAK.
W. VAN SPREEKENS.

APELDOORN.

Bentinck, Jonkvrouwen
Beijman, W.
Boltjes, Mejuffr. A. G.
Bronsvoord, T.
Cordes, J. H.
Daendels, Dames
Fromberg, C. E. E.
Gardenier, C. M.
Geuken, Dr. H. C.
Gouda Quint, A.
Grevenstuk, M. R.
Halteren v. Vrijenes en Sluipwijk, J. J. v.
Hattink, Ds. C.
Helbach, J. Simonnin
Helmolt, Mejuffr. M. A. E.
Hermanides, Dr. R. S.
Holmberg de Beckfelt, Jonkvr. C. E.
Kerkhoven, J. A.
Kerkhoven, R.
Kok Ankersmit, H.
Kok Ankersmit, Mejuffr. J. G.
Kolff van Oosterwijk—Thepass, Mevr.
Kolff van Oosterwijk, R. H. G.
Kooistra, Mejuffr. I.
Koster—Godée, Mevr. Wed. J. P.
Metzlar, Dr. C.
Mollerus, Jhr. Mr. G. W.
Moorrees, Mr. J. P. G.
Murman—Muller, Mevr. Wed.
Noteboom, J.
Pannekoek, W. T.
Parijs, Mejuffr. A. A.
Prak, Mejuffr. Z.
Radstaak, D.
Regteren Altena, Mr. J. Q. van
Rodenhuis Jr., IJ.
Roelants, P. J. J.
Roeloffs—Timmerman, Mevr. Wed.
Slegt, N. C.
Veen, S. H. van der
Veeneman J.Czn., P.
Vigelius, Mejuffr. A. M.
Visscher Gorter, W.
Walter, W.
Wijn, J. A.
Zaaijer, Dr. A.
Zeper—Stinstra, Mevr. Wed. E.

BEEKBERGEN.

Feith, Jhr. K. W.
Krevelen, Ds. D. van
Pekelharing, Mejuffr. E.
Sager, G. J.
Spreekens, W. van

BRUMMEN.

Beynen, C.
Cromhout, J. G.
Groot, Ds. C. P. de
Lamping, Mr. W. A.

DINTHER.

Jong Schouwenburg, Ds. L. D. de

EERBEEK.

Staring, Mejuffr. J. C.
Weber, Prof. Max

EPE.

Rauwenhoff, C.

HEERDE.

Jansen, Ds.
Kleintjes, J. L.

Regteren Altena, M. A. van
Stein Callenfells, Ds. van
Tricht, van

PUTTEN.

Middelburg, M. G. C.

Afdeeling Arnhem.

Jhr. Mr. W. E. T. M. van der Does de Willebois. *Voorzitter.*
Jac. van Hoorn Hzn., *Onder-Voorzitter.*
Mr. G. W. C. Pliester, *Penningmeester.*
P. Ribbius, *Secretaris.*
Jhr. Mr. G. A. Nahuijs.

ARNHEM.

Althuizen, N. M.
Asch van Wijck, Jhr. Mr. H. W. van
Aulnis, Mevr. d'
Balveren, Mr. W. E. J. Baron van
Beer, H.
Berkenbosch Berends, J.
Bernet, Mej. J. C.
Blom, W. J. S. J.
Boelen, J. R.
Boetzelaar, L. W. Baron van
Böhtlingk, C. F. P.
Boonen, Ch. M.
Braam, Ch. van
Braat, Dr. H.
Brants, Mr. A.
Breijer, H. J.
Bruyn, H. L. de
Cnopius, A. M.
Cordes, H. J.
Criellaart, Mevr. Wed. C.
Crommelin, Mevr. Wed. S.
Does de Willebois, Jhr. Mr. W. E. T. M. van der
Douma & Co.
Droogleever, Mevr. Wed. J. L. Fortuyn
Dijk, J. H. W. van
Eck—Rau van Gameren, Mevr. Wed. A. G. van
Embden, P. van
Engelberts, G. J.
Erdbrink, D. P.
Everts B.Hzn., Mr. I.
Fabius, J. E.
Fockema, Mr. H. W. J.
Fransen v. d. Putte, A. S.
Friederich, A. G.
Frowein, E. A.
Frowein, F. J.
Frowein, J. W.
Fijan, Dr. J. G.
Gerritsen, Mej. Helena
Gilse, Joh. A. van
Grauw, Mr. H. F. de
Groskamp, H. A.
Haentjes, R. H.
Haersolte, Mr. C. W. A. Baron van
Hasselt, Mej. A. H. A. C. van
Hattem, Mevr. Wed. B. van
Hertzveld, Mr. L.
Heuvelink, J.
Heuvelink, Mevr. Wed. H. J.
Holst, J. van
Homoet, Dr. J. J.
Homoet, Dr. L. C.

Hooft, Mr. P. C. 't
Hoorn Hzn., Jac. van
Hooijer, C. O.
Hooijer, G. J.
Huberts, W. J. A. de Witt
Hupkes, J.
Jong, Louis de
Jong Luneau, R. M. de
Jongh, A. W. de
Kasteele, R. P. van de
Kat, W. K. M. de
Kerkwijk, Mej. A. van
Kistemaker, Mevr. Wed. D. H. C.
Kolfschoten, R. J. C. T.
Kooij Jr., H.
Laan, A. van der
Laman Trip—Boonen, Mevr. Douair.
Landweer Azn., Dr. G. J.
Leendertz, J.
Lennep, Jhr. Dr. J. W. van
Limburg Stirum, Mr. S. B. W. Graaf van
Löben Sels, A. D. P. V.
Loopuijt—Meerburg, Mevr. Wed.
Lynden, Mr. D. R. B. Baron van
Mallinckrodt, Caroline
Man—Calkoen, Mevr. de
Maronier, J. H.
Massink, J. W. H.
Meihuizen, Dr. P. W.
Meihuizen, S.
Meurs, Mr. N. S. T. A. van
Meijier, Mr. J. J. de
Meijier, Mr. K. M. G. de
Meijier, W. de
Moerkerk van Steel, Mr. C. B. A.
Moll, Dr. A. C. H.
Mollerus, Jhr. A. P. H. J.
Mollerus v. Westkerke, Mr. J. H. M. Baron
Mollinger, Fred.
Mom Visch, Mr. D. J.
Mulder, W.
Musquetier, A.
Nagel Jr., Jan
Nahuys, Jhr. Mr. G. A.
Nederburgh, Mej. C.
Nispen, Jhr. G. A. van
Oldenborgh, A. S. van
Oolgaardt, C. S.
Oosten Slingeland, Mr. D. van
Ortt van Schonauwen, C.
Pallandt van Oud-Beijerlandt, J. W. Baron van
Pesters, Jhr. Mr. F. H. de
Pesters, Jhr. W. C. Godin de
Picard, G. E. M.
Pliester, Mr. G. W. C.
Pliester—Frowein, Mevr. Wed. K. A. F. J.
Poel Hiddingh, Mr. H. J. van der
Pot, Jan van der
Quint, P. Gouda
Quintus, Mr. A. D. H.
Reimann, W.
Reyers HHzn., Z. R. A.
Ribbius, P.
Rinkes Jr., J.
Roekel, C. P. van
Rossem, P. W. van
Rossum, Dr. A. J. van
Royaards, Mr. J. S.
Sande, G. A. J. v. d.
Sander, Dames C. en M.
Scheidius, Mr. E. G. C.
Scheidius—Lüps, Mevr. Wed.
Schepper, Dames IJssel de
Schimmelpenninck, Jhr. F. J. C.
Scholten, Mr. P. W.
Schooren, A. G. V. van der
Schorer—Croes, Mevr. Wed.
Schröder, Dr. J. E.
Siemens, H. G.
Siethoff, K. F. ten
Sipman, M. A.
Sitter, Mr. L. U. de
Slot, C. W.
Snellen, Dames L. en A.
Stadt, Dr. H. van der
Stark, O. E.
Swaan—Ruijs, Mevr. P.
Swellengrebel, N. J. A. C.
Thijssen, Dr. H. F.
Tienhoven, P. van
Tjaarda, Dr. J. J.
Traanboer, Mej. L.
Tricht, Mr. Th. van
Troost, J. G.

ll van Serooskerken, Mr. C. J. Baron v.
linga, M.
schoor—Pape, Mevr. Douair.
schuer, Mr. B. P. Baron van
schuer, F. H. Baron van
schuer, W. F. K. Baron van
wijs—Telting, Mevr. Wed. Dr. E.
ser, J. B.
ser, Mej. J. C.
ten, Dr. H. van Bommel van
rman, Mevr. Wed. G. L.
ders, M. C.
al, B. P. de
al, Mej. de
Walen, Dames Jannette
Wall, J. van de
Warnsinck, W.
Wiggers, F.
Woerden, J. van
Wolff, J. M.
Woltersom, Dames
Woltersom, H. L.
Wouters, Dr. J. F.
Wttwaall, Mr. G.
Wijck—Brants, Mevr. Douair. van der
Ybes, J. Y.
Ypenburg, G.

Afdeeling Breda en Omstreken.

J. H. Witsenborg, *Eere-Voorzitter.*
Dr. P. Hoekstra, *Voorzitter.*
G. G. van Everdingen, *Secretaris*, te Breda, Emmastraat 2.
H. C. D. van de Ven, *Penningmeester*, te Ginneken, Schoolstraat 67.
Mr. P. M. J. E. Bloemarts.
Mr. F. E. Pels Rijcken.

BREDA.

lon Ghyben, Dames
rtstra, S.
emarts, Mr. P. M. J. E.
ck, E. J. de
rch, Mr. W. H. E. Baron van der
ssers, Dr. P. A.
rtier van Dissel, Dr. M. C.
m van Isselt, W. E. van
essaers, A. G.
khout, D. A.
erdingen, G. G. van
rmyne, Mr. B.
st, M. J.
sius, L. J. M.
otendorst, N. C.
ljé, Ed. H. A.
ekstra, Dr. P.
gen Housz, Mr. W.
nius van Hemert, Jhr. W. D.
ep, C.
der, C. F.
Lookeren Campagne, Mr. C. van
Meeuwesen, A. A. A.
Mercier, A.
Nijhuis, Dr. G. J.
Pels Rycken, Mr. F. E.
Reigersman, Jhr. Mr. J. W. G.
Rövekamp, J.
Sandberg van Boelens, Jhr. H. H.
Schmid, W. H. M. von
Sievers, F. P.
Snethlage, H. C.
Soer, Dr. S. C. M.
Toy van Hees, Dr. W. J. M. H. du
Tydeman Jr., Mr. M.
Ven, C. W. van de
Ven, H. C. D. van de
Verhey, W.
Verhoeven, W. J. L.
Versélewel de Witt Hamer, J. G.
Vogelpoel, F. W. van
Was, Dr. E. A. O.
Witsenborg, J. H.
Wijk, A. M. van

Afdeeling Bussum.

Mr. K. ZWAARDEMAKER, *Voorzitter.*
C. VAN NORREN.
P. D. ALTA

BUSSUM.

Alta, P. D.
Bensdorp, L. T.
Blom, O. P. N.
Geerts, W. S.
Goedhart, G. W.
Heineken, D.
Heyden, M. van der
Hofstede, P.
Huygens, W. A.
Ingen, J. G. van
Jonker Jzn., L.
Köler, P. D. J.
Leur, Joh.
Linden Tol, C. F. van
Loman, J. C.
Michelsen, J. H. A. (Begunstiger)
Moolenburgh, Mr. A.
Nagtglas Versteeg, C. D.
Norren, C. van
Oostveen, C. W. R. van
Roekel, L. van
Scheffelaar Klots, S.
Schevichaven, Dr. S. R. J. van
Schevichaven—Brutel de la Rivière Mevr. van
Schimmel, H. J.
Stigter, D.
Suchtelen v. d. Haare, Jhr. R. van
Verryn Stuart, Th. J.
Veth, Jan
Vis geb. Couwenhoven, Mevr. M.
Weitjens, H.
Zwaardemaker, Mr. K.

Afdeeling Delft en Omstreken.

Prof. Dr. J. CARDINAAL, *Voorzitter.*
Ds. Dr. F. H. J. GRUNDLEHNER, *Secretaris.*
F. W. BRAAT JR., *Penningmeester.*
Dr. J. THOMEE.
J. W. GILTAY.

DELFT.

Aronstein, Prof. Dr. L. L.
Berends, Prof. W. K.
Beijerinck, Mej.
Beijerinck, Prof. Dr. M. W.
Bisschop, S. A. van Oostée
Bok, H. P.
Braat Jr., F. W.
Braat—Kikkert, Mevr. Wed. F. W.
Braat, W. C.
Brester, Dr. A.
Bruigom, G. J.
Buijs, D. H. M.
Cardinaal, Prof. Dr. J.
Chijs, J. J. B. van der
Cloux, J. C. du
Comte, A. le
Dekker Jr., Joh.
Emeis, H.
Everdingen, D. H. van
Eijk Bijleveld, J. A. van
Felix, Ds. B. C.
Fischer, S. J.
Fliehé, J. C.
Giltay, J. W.

Grundlehner, Ds. Dr. F. H. J.
Hecker, Dr. W. A. A.
Heide, H. E. van der
Heide, S. van der
Heyst, F .M. de Vries van
Hondius, A. L.
Hoogewerff, Prof. Dr. S.
Kat, R. J. W. H. de
Kiewiet de Jonge, H. J.
Klinkhamer, Prof. J. F.
Kloes, J. A. van der
Kolstee, H. J.
Kraus, Prof. J.
Kruijff, H. M. de
Kuyser, J. M. de
Lans, D. C.
Lint, Dr. K. de
Marcus, C. J.
Mijnlieff—den Boer, Mevr. F.
Nijdam, A.
Pekelharing, Prof. Mr. B. H.
Reverman, firma H.
Rhijn, K. van
Ribbius, C. P. E.
Sandhaus, H. B.
Scheltema, Dr. B. E.
Schouten, Prof. Dr. G.
Snijders C.Jzn., Prof. J. A.
Spek, J. van der
Steenbergen, Dr. R. M. van
Thomee, Dr. J.
Trip, Jhr. S.
Tutein Nolthenius, Dr. J. R.
Ven, J. N. van de
Verbeek, R. Th.
Verloren van Themaat, R.
Veth, C.
Vliegenthart, L.
Waller, F. G.
Waszink, J. H.
Wicherlink, Mr. D.

Studenten-Afdeeling Delft.

.... *Voorzitter.*
.... *Secretaris.*
.... *Penningmeester.*

Ankersmit, L. A. M.
Beck, C. C. W. Ch.
Begemann, E. P. Haverkamp
Beunke, F. M.
Bolle, C. M.
Canter Cremers, J. J.
Crane, J. de
Francken, J. J. M.
Harmsen, J.
Hogerwaard, G.
Jurriaanse, A. E.
Kalis, W. J.
Keppler, A.
Kesper, C. P.
Knoote, J. J. A.
Kouveld, F. G.
Langhout, G. J.
Leau, C. E. de
Leeuwen, J. J. van
Lohr, P.
Meelhuijsen, H.
Mercx, J. K.
Monod de Froideville, J. A
Monte, S. del
Muller Jzn., F.
Noort, G. C. op ten
Onderwater, J. B.
Oven Jr., A. van
Prager, B. F.
Raalte, D. L. H. van

Afdeeling Deventer en Omliggende Gemeenten.

H. J. C. Verweij, *Voorzitter.*
C. A. Goldenberg, *Secretaris.*
J. Bussemaker Jzn., *Penningmeester.*
J. H. Ankersmit.
F. W. Fledderus.
J. H. Kolkert WJzn.
W. J. Lugard.

DEVENTER.

Ankersmit, B.
Ankersmit, Dr. H. J.
Ankersmit, J. H.
Ankersmit DLzn., H. J. D.
Ankersmit Rogge, Mevr. J. H.
Beck, Mej. H.
Beltman, H. H.
Bessem, N.
Boks, J. W.
Bos, A. J.
Bussemaker Izn., J.
Cath, J. D.
Cost Budde, A. J.
Cost Budde, Wed. B.
Delden, Mej. C. H. van
Delden, Mej. J. van
Delden, Mej. M. van
Delden, Dr. J. van
Dissel, J. J. van
Doorninck, Dr. A. van
Doyer, A. A.
Faber, Dr. E.
Fledderus, F. W.
Gerrevink, G. van
Goedhuis, Dr. J.
Goldenberg, C. A.
Groningen, Mr. J. W. van
Gualthérie van Weezel, Mr. J. P. S.
Haga, B.
Heemstra, W. H. F. Baron van
Helm, J. van der
Hondius, Mr. G. J. D.
Houck, Mej. A. C.
Houck, Iz. A.
Huender, A.
Immink, N.
Jongelieden Bond, N.Z.A., Afd. Deventer
Jordens, H. J.
Jordens, Mej. O. B.
Klopman Baerselman, H.
Kolkert W.Jzn., J. H.
Lande, J. C. L. van der
Lugard, G. J.
Lugard, H. H.
Lugard Jr., H. H.
Marle, Mr. H. R. van
Marle, Mej. R. H. van
Marree, H. C. de
Meijer, Dr. L. S.
Montagne, Dr.
Nieuwenhuys—Bentinck, Douairière Mr
R. C.
Overweg—Loseman, Wed.
Pluim, J.
Reinders, H.
Reinders, W.
Resius, A. M. W.
Ribbius, G. D.
Schattenkerk, C. J.
Schoemaker, H. J.
Servatius, H. A.
Sluijter A.Ezn., H.
Smeding, H.
Stoffel, W.
Stoffel Pzn., P.
Themmen, Wed. Dr.
Tieman, F. C. H.
Vermeer, Mr. C.
Verschuir, Mej. H. C.

erweij, H. J. C.
isser Jr., W. de
os van Steenwijk, Douairière Barones de
ries, Mr. J. H. de
'erndlij, Wed. S. M. G.
illigen, Dr. V. S. M. van der
'ijnoldy, J.
ssel de Schepper, G. A.

DIEPENVEEN.

ratenùs, G. I. Th. Baron

OLST.

Pluim, H. G.

TWELLO.

Bosscha, Mej. A.
Everts, Mr. H. H.
Feltz, Douairière Mr. J. Baron van der
Kakebeeke, Mr. J. C.
Lugard, W. J.
Pennink, Mr. F. R.

Afdeeling Doetinchem en Omstreken.

J. C. KNUTTEL, *Voorzitter.*
P. H. MOORA, *Penningmeester e nwaarn. Secretaris.*
G. A. DEURVORST.
Mr. J. J. VAN GORKOM.
A. MOLL.

DOETINCHEM.

ardet, J.
rugge Cate, Bd. ten
orkom, Mr. J. J. van
euthorst, J. Th.
orsting, G.Hzn., G. J.
orsting—Blankert, Mevr.
ieviet, Dr. M.
andry, P.
isset, C.
oer, Dr. Joh. van der
oll, A.
oora, P. H.
ood, Dr. W. W. Huber
ijhuis, M. E.
rink, H. J. L.
erlstein, N. N. van
egteren Altena, M. A. v
ijnenberg, C. R.
achtleven, J.
emmelink, Th.
nits, H. W.
adelhoff, H. J. van
adelhoff, J. van

HOOG-KEPPEL.

Pallandt, E. J. Baron van

LAAG KEPPEL.

Bosch, Dr. H. J.

TERBORG.

Andrea, Mr. S.
Bosch, Mr. W. D.
Brunt, Dr. N. P.
Deurvorst, G. A.
Everdingen, G. van
Everdingen, H. G. van
Huender, A.
Huender, R. H.
Knuttel, Ds. J. C.
Reurslag, J. H.
Vonk de Both
Vrugtman, J. H.

VARSEVELD.

Hesselink, A. J. G.

Afdeeling Dordrecht en Omstreken.

Dr. H. J. de Graaf, *Voorzitter*.
Mr. K. K. Douw van der Krap, *Secretaris*.
P. J. A. de Bruïne, *Penningmeester*.
F. Stoop.
M. van Zanten.
A. C. Volker Azn.
F. J. L. Rompel.
Dr. H. J. Kiewiet de Jonge, } *Eereleden*.
Hidde Nijland, }

DORDRECHT.

Bandt, H. den
Bemolt, Dames
Blussé van Oud—Alblas, Mevr.
Bosson, A. J. A. de
Braat, D.
Brandt, P. W.
Bröcker, A. J. M.
Delhez, Dr. F.
Dicke, Mr. W.
Dooren, W. N. van
Driel, P. van
Drooge, A. van
Essenius Greeff, Mevr. Wed. S.
Fangman, Mr. H. W.
Fortuin, H.
Germ, Joh.
Gips Cz. Jr., C.
Graaf, Dr. H. J. de
Gijn, Herman van
Hageman Sr., A. J.
Hattem, H. van
Hendriks, J. M.
Hooft, H. 't
Hoogstraten, J. M. van
Houten Jzn., Mr. D. van
Joncheere, J. C. J. de
Joncheere, J. M. P. de
Joncheere, N. A. de
Jongkindt, N. P.
Jorissen, P. C.
Kanter, P. J. de
Kat, Mej. S. W. de
Keller van Hoorn, Ds. P. M.
Kiewiet de Jonge, Dr. H. J.
Koldewey, B. J.
Kolkman, J. W. M. J.
Koning, Mr. J. R. de
Krap, Mr. K. K. Douw van der
Lebret, J. M. C.
Lebret, Mej. A. W.
Lotsy, K.
Morks Czn., Cornelis
Neeb, A. A.
Nijland, Hidde
Oven, Dr. A. S. van
Peuchen, A. W.
Prins Visser, Mevr. Wed. Mr. A. G.
Revers, P. A.
Rompel, Frederik
Roodenburg, N.
Roosendaal, W. van
Roo van Capelle, H. B. de
Ruyven, J. N. van
Rijsdijk, Mevr. Wed.
Rijswijk, Dr. B. van
Schotman Ez., D.
Sickenga, Mr. F. N.
Spruyt, D. J.
Staring, M. L. C.
Stoop, F.
Stoop, Mr. J. C.
Thierens, Mej.
Tussenbroek, O. W. P. van
Verbroek van Nieuw-Beyerland, C. J. J.
Visser, Mej. M. M.
Vliegenthart, L. D.

Vogelenzang Cz., D.
Volker, T.
Volker Az., A. C.
Voskuil, H. J.
Vriesendorp Jz., C.
Wageningen Dz., J. van
Wijers, J. P. A.
Wijs Kzn., J. E. C. de
Zadoks, Henri
Zanten, M. van
Zimmerman, Mr. A. R.

DUBBELDAM.

Repelaer, Jhr. P. J. J.

's GRAVENDEEL.

Bossers, Dr. A. J.

PUTTERSHOEK.

Driel, G. A. van

ZWIJNDRECHT.

Bloembergen Azn., E.
Bruine, P. J. A. de
Vliegenthart, D.

Afdeeling Enschede en Omstreken.

Ds. O. Schriecke, *Vóorzitter.*
A. J. M. Verbeek, *Penningmeester.*
L. ten Cate Wz., *Secretaris.*

ENSCHEDE.

Benthem, Dr. A.
Berfelo, H. J.
Bergsma, Edo
Beukers, J.
Blijdenstein, H. B.
Blijdenstein, Jan B.
Blijdenstein, Mevr. Wed. A. J.
Blijdenstein, W. J.
Brink, W.
Broen, G. J.
Burger, D. J.
Bussemaker, M.
Cate Wzn., L. ten
Corts, G. J.
Cromhoff, Mevr. Wed. B. G.
Delden, Dr. J. B. van
Ebbinge, P.
Ebeling, Abr.
Ebeling, J.
Elderink, E.
Elderink, H.
Harenberg, J.
Haverkate, Hendr.
Heek, G. J. van
Heek, G. J. P. van
Heek, Herm. van
Heek, H. A. van
Heek, H. J. E. van
Heek, J. B. van
Heek, J. H. van
Heek, L. van
Heek, N. G. van
Heek, W. H. van
Hendriks, B. H.
Höpink, A. G.
Jannink, A. H.
Jannink, G.
Jannink Gzn., E.
Jansen, Mevr. Wed. Christ. Mulder
Joosten, Dr. S.
Kosters, Alb.
Kuile, A. G. C. ter
Kuile, B. W. ter
Kuile, Harry ter
Kuile, W. A. S. ter
Kuile, Mevr. Wed. P. ter
Kuile Ezn., C. ter
Kuile Hzn., Mr. E. ter
Kuile Jzn., H. ter
Kuile Pzn., Wed. E. ter

Ledeboer, A. H.
Ledeboer Harting, Mevr. Wed. A.
Loeff, Mevr. de Wed. M. J. van der
Lugt, D.
Mann, Dr. W. G.
Mendelaar, H. J.
Morsman, H. J.
Opstall, H. van
Reijnders, J. W.
Roessingh, B.
Roessingh, C.
Roessingh, Th.
Roozendaal, H.
Roozendaal, J. S.
Sanders, B.
Scholten, A.
Scholten, Julius
Scholten, J. A.
Scholten, J. B.
Scholten, J. F.
Scholten, Mevr. T. P.
Scholten, T. P.
Schrieke, Otto
Seinhorst, G. E.
Selkers, H. J.
Smits, Dr. A. A.
Snitger, E. J.
Stroink Jr., Herman
Tattersall, J.
Verbeek, A. J. M.
Warnaars, A.
Weele, Albz. H. ter
Weijl, S.
Zwijnenberg, G.

GRONAU.

Delde, Gerrit van
Delden, Hendrik van
Delden, Herman van
Delden, Willem van
Delden Jr., M. van
Meier, Heinr.
Reudink, P. J.
Wennink, J. H.

Afdeeling Gorinchem en Omstreken.

L. A. W. Noorduyn, *Voorzitter* en *Secretaris*.
Jhr. Mr. N. C. de Gijselaar, *Penningmeester*.
G. Blankers.

ALMKERK.

Kaaden, J. J. van der

AMEIDE.

Eeten, H. van

GIESSEN—OUDEKERK.

Pot, L.

GORINCHEM.

Andel, Mr. L. van
Andel Kantsz, H. J. van
Beek, J. H. C. van der
Berlage, Dr. J.
Beijeren, M. van
Beynum, F. J. van
Blankers, A.
Blankers, G.
Boll, Mr. V. G. A.
Bos, P. A.
Bösken, Mr. J. A. Alting
Braber, W.
Cleef, C. C. J. van
Cleef, H. G. C. van
Creutz, Mr. S. Baron
Dingemans, P. J.
Drooge, C. van
Duym, F.
Elfrinkhof, Dr. L. van
Gijselaar, Jhr. Mr. N. C. de
Haan, J. C. den
Haar, W. D. ter
Havermans, G.
Heuff, J. A.
Heuff, J. C.
Lévy, M.

t, J. G. de
zel, L. D.
ılewerf, G.
ıthaan, J.
ller, H. J. F.
ller, J. H.
ırssen, Jhr. W. F. R. van
ırduijn, L. A. W.
terwijk, J. van
ıl, Mr. J. W. van der
ıesse, A. F. van
ıbé, W. de Vries
ıdberg, J. H.
ıarp de Visser, P. F. C.
ıetselaar & Co., J.
Smeets, J. P.
Smits A.Dzn., C.
Stegeman, E. J.
Stufkens Sr., N.
Tienhoven, B. D. van
Visser van IJzendoorn, A. J. L.
Vos Jzn., G. de
Woerden, A. C. W. van
Wijk, Ph. van
Yssel de Schepper, D. W. C.
Zande, A. P. van der

WOUDRICHEM.

Buurman, B. C.
Gobius du Sart, Dr. J. W. F.

Afdeeling 's Gravenhage.

E. J. van Gorkom, *Eerelid.*
Dr. H. Blink, *Voorzitter.*
Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland, *Secretaris.*
Mr. W. A. Baron van Ittersum, *Penningmeester.*
P. W. T. Bell.
A. J. F. Egter van Wissekerke.
Mr. A. Ferf.
Dr. F. van Gheel Gildemeester.
Dr. C. Hofstede de Groot.
G. P. Ittmann Jr.
Mr. A. F. A. Leesberg.
Mr. M. de Pinto.
J. M. Pijnacker Hordijk.
J. D. Baron van Wassenaer van Rosande.
Mej. A. H. van Wijlen.

'S-GRAVENHAGE.

ıani, Mej. A.
ıerongen, H. W. J. E. Baron Taets van
ıdreae, J. H. Beucker
ıdries, Mr. J. H.
ıkersmit, D. L.
ntzenius, Mr. A. R.
Baak, Mej. H. van
Baak—van Delden, Wed. van
Baas—van Drunen, Wed.
Bachofner, Mej. S.
Bake, Mr. C.
Bake, W. A. J. de Menthon
Bakhuyzen, J. van de Sande
Balluseck, T. A. von

Baudet, Dr. H. Ph.
Bauduin, D. F. A.
Bax, Mr. G. A. P.
Bayer, Mej. E.
Becht, Mej. A. M. C.
Beelaerts van Blokland, Douairière Jhr. Mr. G. J. Th.
Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. C. H.
Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. F.
Beelaerts van Blokland, Jhr. J.
Beelaerts van Blokland, Jkvr. P. J. W.
Bel, E. J. van
Belinfante, M. E.
Belinfante, Wed.
Bell, P. W. T.
Bemmelen, Dr. J. F. van
Bentinck, A. C. Baron
Berckel, Mr. J. B .van
Bergh, Mej. E. van den
Berkhout, Jhr. E. A. Teding van
Berkhout, Jhr. W. H. Teding van
Berlijn, M.
Berlijn, Mej. A.
Beukema, Dr. T. W.
Beyen, P. W. A.
Beynen, Mej. G.
Bilheimer, B. P.
Blanckenhagen, Th. J. M.
Blink, Dr. H.
Blussé, Mr. P. L. F.
Boddaert, Jhr. P. J.
Boele van Hensbroek, P. A. M.
Boeye, Jhr. Mr. J. F. Schuurbeque
Böhringer, Ds. J. A.
Bok, Mr. W. P. J.
Boldingh, Mej. M. M.
Boonacker, J. F. H.
Borret—Kraemer, Mevr.
Bosch, Dr. C. P. C.
Bosch, P. J.
Boudewijnse, J.
Boudewijnse, Mr. J. H.
Bouman, A.
Bouman, J. C. F.
Bourdrez, J. J. L.
Bouricius, L. G. N.
Bousquet, Mr. L. A. de Fillietaz
Bouwmeester Pz., P. J.
Brande, W. A. H. van den
Brauw, Douairière Jhr. Mr. W. M. de
Brauw, Jhr. Mr. E. N. de
Bredius, Dr. A.
Breugel, Jhr. J. de Rovere van
Brinkman, M.
Broek d'Obrenan, J. W. van den
Broese van Groenou, J. A.
Broese van Groenou, W.
Brouwer, L. G.
Browne, R. Ives
Bruyn, Mr. J.
Bruyn, H. S. de
Bruyn, J. A. de
Burgers, J. A.
Bussemaker, Mej. H. H.
Buyskes, P. J.
Bye, Jkvr. C. A. van der Does de
Cadet, H. L.
Campert, Dr. J.
Canneel, J. Th. E.
Capel, H. W.
Capel, W. C.
Cappellen, A. van
Cate, Mr. S. J. Blaupot ten
Cave, Mej. J. La
Chanfleury van IJsselsteyn—Egter, M
Chaufepié, Dr. H. J. de Dompierre de
Cluysenaer, J. L.
Cohen Stuart, Mr. A. B.
Cop, Mej. A. M.
Cop, Mej. C.
Cramer, W. E.
Cremer, J. T.
Croes, J. L.
Daendels, L. J.
Dam, Dr. B. A. P. van
Dekker, E. Douwes
Delden, A. A. van
Delden, A. J. van
Derksen, J. B.
Diemont, Mej. J. M. L.
Diepenheim—de Sturler, Wed.
Doeff, H.
Dolk, Mr. W.
Doorn, Jhr. Mr. W. Th. C. van
Dorp, Mej. Mr. E. C. van
Dorp—Verdam, Wed. van

Doublet, H. G. A. Gritters
Duurentijdt, C. J.
Dwars—Pander, Mevr.
Dijckmeester, Mr. P. A.
Eck, Mr. Th. G. van
Eckmann, H. F.
Edersheim, M.
Eeden, W. van
Egter van Wissekerke, A. J. F.
Elias, J. W. Witsen
Ellis, A. G.
Elsevier, Jonkvr. L. Rammelman
Elst, O. J. van der
Engelbrecht, Mr. W. A.
Enschedé, Mr. M.
Erp, Th. M. van
Eussen, P. J.
Evers, A. M.
Evers, H. H.
Evers, P. C.
Everts, Jhr. Dr. E. J. G.
Exter van den Brink, K. K. den
Eysinga, Jhr. Mr. J. F. van Humalda van
Eysinga, Jhr. Mr. W. J. M. van
Eyssell, A. C.
Eyssell, Mr. A. P. Th.
Falkenburg, L. J.
Ferf, Mr. A.
Ferf, Mevr. C.
Fortuyn, Mr. P. Droogleever
Francken, J. C.
Francken, Mr. W.
Gaag, Mej. C. M. van der
Gaag—de Richemont, Wed. van der
Gatsonides, Mr. T.
Gelder, W. van
Gericke, W. L. A.
Gerlach, J. W. R.
Gerlings, J. Th.
Gerth van Wijk, Mej. A. M.
Gerth van Wijk, Mej. S. J. C.
Gerth van Wijk, Mej. V. H.
Geuns, Dr. J. R. van
Geus, Dr. G. A. de
Gildemeester, Dr. F. van Gheel
Gleichman, Th. G.
Goedhard, J.
Goekoop, Mr. G. J.
Goot, Dr. D. H. van der
Goudsmit, M. J.
Graft, D. van de
Gregory, Mej. J. G. M.
Grobbee—Willer, Mevr.
Groll, C.
Groot Kz., D.
Groot, Dr. C. Hofstede de
Groot, Dr. J. de
Groot, I. H. de
Gruiter, K. C. de
Gruiter Jr., K. C. de
Grundel, J.
Gueding, H. C. M. Oldenkott
Guffroy, Dr. G. F.
Guffroy—Waitz, Wed.
Gulden—Kooper, Wed. van
Gunning, Prof. Dr. W. M.
Gijn, Mr. A. van
Gijn—Maas Geesteranus, Mevr. van
Gijselaar, Douairière Jhr. E. de
Habbema, J.
Haeften, Jhr. Mr. C. H. J. van
Haes, R. L. de
Hagen, P. J. A. ten
Hansen, Mevr. J. C.
Harloff, L. W. H. A.
Harte, C. F. W.
Harte van Tecklenburg—Jurgens, Mevr.
Hasselaer, D.
Heering, Ds. P.
Heldring, J. J. L.
Helms, Mevr.
Hendriks, J.
Henny, Mr. J. E.
Heyligers, Mr. R. W. D.
Heyligers—Verwey Mejan, Wed.
Heyting—Kikkert Schotborgh, Wed.
Hoeven, Dr. C. van der
Hofman, J. J.
Hogerzeil, Mr. S. J.
Holle van Metman, Wed.
Holtius, Mej. E.
Hooft, Jhr. M. W. H.
Hoog, Mr. J. M.
Hoogendijk, C.
Hoorn van Burgh, Douairière Jhr. J. O. R. Westpalm van

Hoos, M.
Hooyer, G. B.
Houten, P. J. van
Hoven, Mevr.
Hoyer, W. C. T.
Huet, W. J.
Hulshoff, Mr. B.
Hurgronje, Mr. W. J. Snouck
Hurgronje—Boreel, Mevr. Snouck
Huydecoper, Jhr. M. J.
Hijmans van Wadenoyen, M.
Immink, Mr. A. J.
In de Betou, J. F. W.
Iterson, F .H. L. Roessingh van
Ittersum, Mr. W .A. Baron van
Ittmann Jr., G. P.
Ittmann—Betz, Mevr.
Jacobs, R. C.
Jager, J. C.
Jagt—Smissaert, Wed. L. van der
Jansen, J.
Jonge, Jhr. Mr. J. A. de
Jonge—Baronesse van Wassenaer, Mevr. de
Jongh, C. W. A. de
Jongh, Mej. J. S. de
Jorissen, A. P. G.
Kalff—Burger, Wed.
Kanter, A. C. de
Karnebeek, Jhr. Mr. A. P. C. van
Karnebeek—Baronesse van Wassenaer, Mevr. van
Karsten, Mr. W. J.
Kasteele, Mr. J. van de
Kemp, Mr. E. Z. L. van der
Kemp, P. H. van der
Kempen, L. J. S. van
Kemper, Jhr. Mr. G. de Bosch
Klaassen, M. G. D.
Klerck, Jhr. Mr. R. A.
Klerck, Jonkvr. A.
Klerk—van der Noordaa, Wed. de
Kleyn, Mr. A. L. C.
Knuttel, Dr. W. P. C.
Knuyver, A. A.
Koch, A. S. J.
Kolff, L. C.
Kolk, J. Schroeder van der
Kool, B. C.
Koolen, P. N.
Koolhaas—van Bosse, Wed. Pous
Kooreman, P. J.
Kop, H. Croiset van der
Kops, J. T. J. de Bruyn
Korteweg, Dr. A. A.
Korteweg, S. C.
Kramer, Mr. J. A.
Krap, Joh.
Kruyne—Egter, Wed. van
Kruyt, A.
Kruyt, Mej. J. A.
Kijmmell, A. W.
Laar, J. J. C. van
Labberton, A.
Lagerwey, Mej. E. A.
Lakerveld, J. A. van
Lamping, Dr. C. A.
Langeveld, B.
Lapidoth, A. M. S.
Lapidoth, M. J.
Lapidoth—Swarth, Mevr.
Last, Mr. J.
Leesberg, Mr. A. F. A.
Leeuwen, M. van
Lelij, P. van der
Lemke, Mej. M.
Leuring, W. J. H.
Leyden, Dr. F. van
Liefsting, Mej. A. J. Coninck
Liefsting, Mr. F. B. Coninck
Lier, Mr. S. K. D. M. van
Ligtvoet—Burnier, Wed.
Limburg Stirum, Mr. J. P. Graaf van
Lindeman, A. J.
Linden, Mr. P. W. A. Cort van der
Lisman, Mr. J. Æ. A.
Loeff, Mr. J. A.
Loeff, J. A. van der
Loeff—Grobbee, Wed. Verniers van der
Lohman, Jhr. Mr. A. F. de Savornin
Lohman, Jhr. Mr. S. M. S. de Savornin
Lohman, Jhr. Mr. W. H. de Savornin
Löhnis, F. B.
Loman, D. C.
Loman, Mej. J. A.
Lulofs, S.
Luyten, H.

en, Mr. A. F. Baron van
Geesteranus, Mr. A. C.
Geesteranus, Mevr. L. F.
ay Jr., Mr. Æ. Baron
eu, F. P. J.
omesius, Mej. J.
en, F. H. van
en Jr., F. H. van
Mej. A. J. C. de
Mej. M. W. de
W. de
Jr., J. de
Sr., J. de
en, R. O. van
n, W. H. R. van
welt, C. G. van
welt—Suringar, Wed. van
hant, Mr. H. P.
adant, W. F.
l, J. A.
ink, C.
en, F. P. ter
s, Mr. P. A. N. S. van
r, T. H. A.
s, L.
es, R. Posthumus
es—Wurfbain, Mevr. Posthumus
en, G. A. van der
van Otterloo, N. de
water, Mej. E.
water, Mej. J. C.
ser, Mr. J. P.
ijn, Mr. A. M. M.
enbeek, H.
ton, Dr. J. Th.
ler, J. C.
ler, Lodewijk
er, Mr. J. Haitsma
er, Dr. H. P. N.
ren, J. J. H. S.
rling, J. W.
f, N.
rveen, Wed. Coenraads
P. J. G.
Dr. H. M. van
van Meerkerk, E. R. van
denburg, Mej. D. A.
strasz, P. A.

Nolthenius, R. C. J. Tutein
Noordaa, Wed. J. S. van der
Noorduyn, A. K.
Numan, Mej. C. C. Star
Nijhoff, W.
Oordt, D. van
Oordt, G. H. L. van
Oordt, Mr. J. van
Opstelten, f. W.
Osti Jr., N. J.
Ouboter, J. de Bruyn
Overman, L.
Oyens—von Weckherlin, Mevr. de Marez
Pabst, C. F.
Pallandt—Neerijnen, A. J. C. Baron
Pander, H.
Pander—Osieck, Mevr.
Panhuys, Jhr. Mr. F. G. van
Pape, Mr. C. P. D.
Pape, Mr. C. W. J. J.
Parqui, R.
Patijn, Mr. J. A. N.
Patijn, Mr. J. G.
Patijn, Mr. R. J. H.
Pauly, Mr. D. L. F. de
Peelen, J.
Perelaer, Mej. J.
Pernis, Wed.
Piepers, Mr. M. C.
Piepers, W. H.
Pierson, Mr. N. G.
Pieters, A.
Pieters, A. L.
Pinto, Mr. A. A. de
Pinto, Mr. M. de
Ploem, Mej. J.
Polak Daniëls, Mr. M.
Polis, Mr. C.
Praag, Mr. L. van
Putte, Mr. J. H. Fransen van de
Pijls, Mr. Jules
Pijnacker Hordijk, J. M.
Quarles van Ufford, Jhr. Mr. J. H. J.
Rahusen, A. E.
Randwijck, Mr. A. J. Graaf van
Randwijck—van Hogendorp, Gravinne van
Ranitz, Mr. H. de
Ranitz, S. M. S. de

Ranitz—Th. à Th. van der Hoop, Mevr. de
Raven, W. A. Hattinga
Reemeyer Jr., M.
Reesema, A. S. van
Reeser, G. T.
Reesse, Mej. F.
Reimeringer, J. L. Th.
Reimeringer—Steyn, Mevr.
Reinders, H.
Rendorp, Jhr. Mr. J.
Repelaer, Jonkvr. H.
Repelaer van Driel, Jhr. O. J. A.
Röell, Jhr. Mr. J.
Romunde, R. van
Roo, Dr. L. W. G. de
Roosenburg, Dr. D. L.
Rose, Mej. E.
Rouffaer, G. P.
Rütte, W. A. Le
Rijperman, G.
Rijswijk, L. van
Sandick, R. A. van
Schaake, Mej. A. M. E.
Schadd, H. G.
Schalij, J.
Schenck, J. C. R.
Scheurleer, D. F.
Schiff, E. L. C.
Schimmelpenninck van der Oye—van Pallandt, Baronesse Douairière
Schlette, E. H. M.
Schlingemann, Mr. C. W.
Schmidt, E. H.
Schmidt auf Altenstadt—van Veen, Mevr. von
Schoemaker, Dr. J.
Scholl van Egmond, M. N.
Schroot, W. A.
Schroot—Kramers, Wed.
Schijff, Mej. L. J. E. Vivien
Schijff, Mej. M. L. A. Vivien
Segov, M.
Semmelink, Dr. H. B.
Semmelink, J.
Seuneke, J. L.
Seyffardt, A. L. W.
Sikkel Azn., Dr. A.
Simons Mz., A.
Singels, N. J.
Singendonck, Jonkvr. M.
Six, Jhr. J. W.
Sleyden, Ph. W. van der
Slotemaker, Dr. G.
Smissaert, Jonkvr. E.
Spengler, Jhr. H. van
Steeden, H. Th. van
Steenberghe—Bosch van Drakestein,
Stein Jr., J. H.
Stemfoort Sr., J. W.
Stieltjes, E. H.
Stieltjes, Mej. A. H.
Stieltjes, Mej. E. E.
Stieltjes, Mej. M. B.
Stolk, J. B. van
Storm van 's Gravesande, Jhr. J. S.
Suermondt—Nederburgh, Mevr.
Surie, J. J.
Swinderen, Jhr. W. M. de Marees
Tavenraat, Mr. F. H. J.
Teixeira de Mattos, Jhr. L. F.
Teljer, Dr. G. J.
Telting, Mej. A. C. H.
Telting, Mr. A.
Telting, Mr. J. Th. F.
Temminck, Mevr.
Terlaak, A. J.
Tesch, Mej. E. J.
Tets, Jhr. A. S. E. van
Tex Bondt, J. H. den
Thurkow, Mr. C. Th. F.
Tienhoven, G. C. van
Tienhoven van den Boogaard, G. va
Timmerman, C. A.
Tinholt, Mej. C. M.
Trip, Jhr. Mr. S. Laman
Tijmstra, F. S.
Vader, P. J. van Voorst
Valk—Buyn, Wed. van der
Varossieau, L. W. C.
Veen, Mr. R. van
Veenhuyzen, A.
Veenstra, N.
Vegelin van Claerbergen, Jhr. P. J.
Vegt, J. van der
Veltman, J. S.
Velzen, S. van

rkoren, N. J.
schuer—van Balveren, Baronesse
Douairière van
rspijck, Jhr. H. G.
th, Bas
th, Dr. H. J.
hoff, J. T.
ser, A. M.
ser, J.
ser, Mr. P. C.
sering, Mej. C. M.
sering, Mr. W.
ller, Mr. J. D. Peereboom
orhoeve, Dr. N. A. J.
s van Steenwijk, Mr. J. A. Baron de
s van Steenwijk, Mr. W. Baron de
sveld Jr., F.
ies, Mr. A. D. W. de
ies, Mr. H. J. M. de
lther, H. W.
ssenaer van Catwijck, Mr. O. J. E. Baron van
ssenaer van Rosande, J. D. Baron van
szklewicz—v. Schilfgaarde, Wed.
sele, H. J. van de
senink, J. R. A. W.
Weert, Jonkvr. C. Berckmans de
Weert, Jonkvr. H. Berckmans de
Weiler, Jhr. Mr. G. C. von
Welcker, J. W.
Wentholt, Mej. M.
Werff, W. J. van der
Westrik, Mej.
Wetering, P. van de
Wetters, H. P. A. van Daalen
Wey, Dr. H. J. van der
Whitton, C. A.
Wieringa, H.
Wieseman, F. W.
Wieseman, P. G.
Wiggers van Kerchem, G. C. C.
Wilde, Mr. C. J. M.
Willes—Janse van Zoutelande, Wed. van
Willing, H. J.
Wisboom, B. C.
Wolffensperger, K. H. A.
Wolterbeek Muller, J.
Wunder—Veenhoven, Wed.
Wijck, Mej. G. S. J. van
Wijlen, Mej. A. H. van
Zilcken, P. H.
Zwaan, Dr. H. de

Afdeeling Groenlo en Omstreken.

Mr. M. P. D. Baron VAN SYTZAMA, *Voorzitter.*
JOH. E. HERINGA, *Secretaris-Penningmeester.*
H. J. L. SICHERER.
L. TRIJBITS.
W. J. WIEGERINK.

GROENLO.

rends, A. W. Th.
rbelijn Battaerd, C. H. F. A.
erkes, J. H. F.
lerbeck, A.
ers, F.
roen, Th. J. de
aagen, P. C. J. van
artogh, G. den
eggen, W. H. R.
eringa, W. Frits
Hummelinck, Z.
Huijskes H.Gzn., E. H.
Kellerhuis, J. A.
Kuijpers, Mr. H.
Lasonder, G.
Lasonder, H. L. H.
Lasonder, L. W.
Lasonder—Boland, Mevr. B. N.
Oosterholt, G. B.
Sytzama—Colenbrander, Baronesse H. E.
Wiegerink, A. W.
Wiegerink, H. Th.

Afdeeling Groningen en Omstreken.

G. Mesdag Jac. zn., *Voorzitter.*
Dr. J. Bergsma, *Secretaris.*
Mr. H. de Visser, *Penningmeester.*
Dr. R. Leijds.
Jhr. Mr. O. Q. van Swinderen.
Dr. A. Pekelharing.

GRONINGEN.

Aalderink, H.
Alberda v. Ekenstein, Jonkvr. C. de Wendt
Alphen, F. A. van
Andel Jzn., C. van
Arkema, M. J.
Bergsma, Dr. J.
Boekhoudt, Mej. M. W.
Boer, Prof. Dr. F. de
Boissevain, Prof. Dr. U. Ph.
Bos, W.
Brongers, R. J.
Bruce, H. R.
Bruin, V.
Burger, Dr. H.
Diest Lorgion, L.
Doornbos, Mr. G. M.
Dull, Mej. H. M. R. M.
Dijk, Prof. Dr. Iz. van
Eykman, Prof. Dr. J. F.
Feddes—Beekhuis Damsté, Mevr. Wed.
Feith, Jhr. Mr. J. A.
Feith, Jhr. Mr. R.
Fokker, Prof. Dr. A. P.
Fongers, A.
Geer, Dr. A. W. van
Geertsema, G. H.
Gockinga, Mr. J. A. G.
Groningen, J. W. van
Halbertsma, Mej. H. J.
Hamburger, Prof. H. J.
Hamel, Prof. Dr. A. G. van
Ham—v. Capelle, Mevr. van den
Heidema, A. W.
Heukers, J. R.
Heymans, Prof. Dr. G.
Hoitsema, A. S.
Hoop van S., Mej. A. A. M. Th. à Th
van der
Hoop van S.—Ketelaar, Mevr. Wed. S
van der
Houten, J. D. van
Huese-Sassen, Mevr. Wed.
Hulsman, Ds. G.
Jonker, Prof. Dr. A. J. Th.
Kapteyn, Prof. Dr. J. C.
Kern, Prof. Dr. H. J.
Kiewiet de Jonge, K.
Koning, Mej. S. A. C.
Krabbe, Prof. Dr. H.
Lentz, B. E.
Leijds, Dr. R.
Lieftinck, H.
Maas, Mr. T.
Mees, Dr. L.
Mees—Gockinga, Mevr. Wed. H. E
Meihuizen, Dr. S.
Mesdag, J. G.
Mesdag Jaczn., G.
Meyboom, Prof. Dr. H. U.
Miedendorp Wzn., H.
Moll, Prof. Dr. J. W.
Muinck Keijzer, A. W. de
Mulock Houwer, J. A.
Nieboer, J. K.
Noordhoff, Mevr. de Wed. P.
Pekelharing, Dr. A.
Pekelharing—Doijer, Mevr. C. G.
Pet, Prof. Mr. P.
Piel, H.
Quintus, Mej. IJ. T.
Quintus—Kool, Douairière
Rivière, Mr. P. J. F. H. van de
Roelants, Mr. J. M. A.
Roelfsema Ezn., W. J.

Rooda, D.
Roorda, P.
Sänger, Mr. A. W. F. H.
Scheltema, G.
Schilthuis, J. te Ede.
Schilthuis Jzn., U. G.
Scholten, J. E.
Schoute, Prof. Dr. P. H.
Schutter, Dr. J. A.
Starkenborgh, Jhr. Mr. E. Tj. van Stachouwer
Swinderen, Jhr. Mr. O. Q. van
Swinderen, Jhr. Mr. D. R. de Marees van
Sybenga, Mr. S.
Sijmons, Prof. Dr. B.
Tellegen, Mr. J. A.
Terpstra, J. U.
Tuuk, Mr. F. van der
Tuuk, W. van der
Verstege, Mej. M. J.
Visser, Mr. H. de
Visser Czn., J.
Vries Hzn., L. de
Waals Jr., Prof. Dr. J. D. van der
Waard, J. de
Walree, J. P. van
Wenckebach, Prof. Dr. K. F.
Wiersema, P.
Wildeboer, Prof. Dr. G.
Worp, Dr. J. A.

GRIJPSKERK.

Gerritsma, A.

RODEN.

Koppius, Dr. W. J.

SAPPEMEER.

Dreesman, Mej. S.

Afdeeling Haarlem en Omstreken.

Jhr. Mr. J. W. G. Borrel van Hogelanden, *Eere Voorzitter.*
J. C. Joekes, *Voorzitter.*
Mr. Joost de Graaff, *Secretaris*, Kenaustraat 5*a*.
Mr. F. R. Crommelin
A. Koolhoven.
Dr. J. B. Schepers.

HAARLEM.

Asser—de Sturler, Mevr. Wed. C.
Badon Ghijben, W.
Baerts, W.
Bernelot Moens, Mej. L. C.
Beijnes, Mevr. de Wed. J. J. F.
Brongersma, Dr. H.
Bijleveld Jr., D.
Cnoop Koopmans, Mr. W.
Craandijk, Ds. J.
Daniëls, Dr. F.
Drost, J.
Droste Jr., G. J.
Dubois, Dr. Eug.
Dusseldorf, J. W. van
Dyserinck—Wijnands, Mevr.
Enschedé, Mr. Joh.
Garrer, Dr. A. H.
Haak, Mej. E. v. d.
Haak, Mej. L. v. d.
Jessurun, M.
Knottenbelt, J. W.
Kremer, A. F.
Krol Kzn., J.
Langeveld, M.
Leeuwen Boomkamp, W. van
Lennep, G. L. van
Linden, E. F. van der

Lodewijks, Dr. J. A.
Luijten, R.
Michielse, J. G.
Pahud de Montanges, Mr. H. Th.
Peereboom, P. W.
Savrij, H. M.
Schaik, J. G. van
Schornagel Jr., D.
Stein Parvé, D. J.
Teding van Berkhout, Jonkvr. A. J.
Thöne, Mr. A. W.
Tienhoven, Mr. G. van
Timmer, Dr. J.
Veen Jr., D.
Vladeracken, Mej. van
Vries van Doesburgh, Mr. J. de
Waller Zeper, J.
Walt van Praag, Dr. J. van
Westerman, C. J. W.
Wittop Koning, Mevr. A. J.
Zegers Veeckens, P.

OVERVEEN.

Schwarz, O. J. H.

VELSEN.

Delcourt van Krimpen, Mr. M. G. P.

Afdeeling Hengelo, Borne, Delden.

D. W. Stork, *Voorzitter.*
H. Hulshoff Pol, *Penningmeester.*
N. W. Maas.
W. P. Bruning.
B. van Delden.
H. Krabbe, *Secretaris.*

HENGELO.

Altena, N. H. M. van
Amelink, J.
Bartelink, J. H.
Benthem, J. Th. van
Bergsma, C.
Boetje, Ds. H.
Bruning, W. P.
Cate, S. ten
Claus, F. P.
Dikkers, G. J. O. D.
Driessen, E.
Egler, A. M. D.
Ekker, E.
Ekker, Mej. C.
Friesendorp, Joh
Goot, J. van der
Hoffstedde, Gebr. Ter
Hulshoff Pol, H.
Hulshoff Pol—Ballot, Mevr. H.
Hulshoff Pol, W.
Jansen, P. A. N.
Krabbe, H.
Kranendonk, J.
Lookeren Campagne, N. van
Maas, N. W.
Marsch, E. ter
Massink—Hulshoff Pol, Mevr. J.
Meijer, G. J.
Monchy, D. W. de
Monchy, R. A. de
Overbeek Jzn., A. G.
Overbeek Jzn., H.
Palthe, W. van Wulfften
Rietjens, Th.
Santman, H. H.
Stork, C. F.
Stork—Waller, Mevr. C. F.
Stork, D. W.
Stork, H. C.
Stork—Ekker, Mevr. H. C.
Stork—Thomas, Mevr. D. W.
Stork, Mej. A.

Stork, Otto
Sijp, Mej. A. van der
Tonckens, Mr. N. A.
Verbeek, G. J. H.
Wezel Azn., A. van
Wijck, Jhr. G. J. v. d.

BORNE.

Cleeff, Mej. W. C. van

Dikkers, G. J. O. D.
Hulshoff, Jan

DELDEN.

Bitter, W. J.
Delden, B. van
Gewin, M.
Suchtelen van de Haare, J. van
Thijert, J. H.

Afdeeling Kinderdijk en Omstreken.

A. PIJL Jzn., *Voorzitter.*
W. DE GELDER, *Secretaris.*
H. C. KNAPPERT, *Penningmeester.*
P. LELS.
Js. JONKER Sr.

KINDERDIJK.

Bakker, C.
Boveldt, H. J. te
Bijvoet, J.
Eller, C.
Gelder, W. de
Goedhart, W.
Heineman, F. J.
Hoen, A. J. 't
Holk, C. van
Hulscher, H. J.
Jong Czn., P. de
Jonker, Hk.
Jonker, P. H.
Jonker Sr., Joh.
Kloos, F.
Knappert, H. C.
Leeuw Azn., N. de
Lels, F. H.
Lels, Jan
Lels, Piet
Lels Murk, Jr.
Lepeltak, J. C.
Lepeltak, P.
Meenk, J. B.
Mes, A. N.
Pot, Ads.
Pot, B.
Pot, Erven J.
Pijl, D. P.
Pijl Jzn., A.
Prins Visser, J. M.
Rietkerk, H.
Smit, C.
Smit, F.
Smit, H.
Smit, J. U.
Smit, L. J.
Smit Cz., J.
Smit Jzn., Jan
Smit V, Jan
Tulleners, J. E.
Verhey, C. A.
Villeneuve, Jhr. W. H. de
Vroege, A. M.
Vroege, C.
Vroege, I.
Zessen, J.

Afdeeling Leiden en omstreken.

Dr. M. J. de Goeje, *Voorzitter.*
Mr. C. H. Beekhuis, *Secretaris.*
Dr. D. C. Hesseling, *Penningmeester.*
Dr. E. F. v. d. Sande Bakhuijzen.
Dr. P. J. Blok.
W. Briët.
Dr. A. H. L. Hensen.
Dr. I. W. Lely.
Melius de Villiers.

HAZERSWOUDE.

Kok, J. M.
Korteweg, C.
Mulder, L.

KATWIJK a/d. RIJN.

Ridder, T. A. O. de
Riessen, Mr. D. van

KATWIJK AAN ZEE.

Elk, Dr. D. L. van
Meerburg, F. E.
Meerburg, P.

LEIDEN.

Andreae, Dr. J. L.
Aumerie, Mr. M. d'
Baumhauer, Mr. P. M. von
Bemmelen, Prof. Dr. J. M. van
Bisschop, Mr. G. J.
Bijleveld—Klein, Mevr. A.
Blansjaar, C.
Blok, Prof. Dr. P. J.
Boekenoogen, Dr. G. J.
Bos, C.
Brandeler, E. v. d.
Breuning, H. H.
Briët, Mr. P. E.
Briët, W.
Brouwer, N.
Bruine Groeneveldt, Dr. J. R. de
Bruining, Dr. J.
Bussemaker, Prof. Dr. C. H. Th.
Chantepie de la Saussaye, Mej. M.
Chantepie de la Saussaye, Prof. Dr. P. D.
Cock, Mr. C.
Coebergh, Mr. J. A. F.
Colenbrander, J. G.
Corts, Abr.
Cosijn, M. C. F. J.
Cuypers, C. T. B.
Daamen, W.
Dam, J. van
Damsté, B. R.
Doesburgh, N. W. van
Doesburgh, S. C. van
Driessen, C. Th.
Driessen, F. H. A.
Dros, A. H.
Dros, C.
Drost, Joh.
Drucker, Mr. H. L.
Eigeman, M. J.
Einthoven, Prof. Dr. W.
Elst, Mr. A. van der
Emden, Dr. J. E. G. van
Fockema Andreae, Prof. Mr. S. J.
Franchimont, Prof. Dr. A. P. N.
Gelder, Dr. H. D. van
Gleuns, Dr. J. S. G.
Goeje, Prof. Dr. M. J. de
Goeje—Brillenburg, Mevr. Wed. C. H. de
Goudsmit, Mej. G. T.
Goudsmit, Mr. J. H.
Graaf, J. M. P. de
Graaff, S. A. de

Villiers, Prof. Melius de
Visser, Prof. Mr. A. C.
Vlugt, Prof. Mr. W. van der
Vollenhoven, Prof. Mr. C. van
Vreede, Prof. Dr. A. C.
Waveren, M. H. van
Wensen, H. P. T. van
Wiggers van Kerchem—Stelling, Mevr. Wed. C. F. W.
Wilhelm, D.
Wilterdink, Dr. J. H.
Wissel, A. van der
Worm, N. J. van den
Wijk, W. F. van
Ydo, Ed.
Zeverijn—Van Oordt, Mevr. Wed. S. B.
Zwiers, Dr. H. J.

LEIDERDORP.

Koning, P.

NOORDWIJK a/Zee.

Vloten—Van Gennep, Mevr. Wed. Dr. J. van

NOORDWIJK-BINNEN.

Binnendijk, L. A. T.
Nes, Dr. H. van
Verhoeff, S.

OEGSTGEEST.

Jaeger, M. W.

SASSENHEIM.

Metzlar, Dr. A. G.

VOORSCHOTEN.

Boissevain, Mej. E. J. H.
Kempen, J. M. van
Lely, Dr. J. W.
Schoor, D. K. J.
Uland, J. G.

WARMOND.

Hensen, Prof. Dr. A. H. L.

ZOETERWOUDE.

Boon, G.
Kamerlingh Onnes, Prof. Dr. H.
Oordt, D. van

Studenten Afdeeling Leiden.

Prof. Mr. M. de Villiers, *Eere-Voorzitter.*
M. G. Polak Daniels, *Praeses.*
W. A. Beelaerts v. Blokland, *Ab-Actis.*
A. Welcker, *Quaestor.*
A. le Cosquino de Bussy, } *Commissarissen.*
A. M. Joekes, }

LEIDEN (Studentenafdeeling).

Andreae, C. W.
Ban Jr., J. van der
Bas, W. J. M. de
Beck, G. W. M.
Beelaerts van Blokland, W. A.
Bentfort, J.
Bloeme, P. J. L. de
Blok, J. C.
Bodenstein, H. D. J.
Boer, M. de
Bommezijn, A.
Boon, J.
Borgesius, H. H. T. Goeman
Bosch, A. W. ten
Brandeler, L. P. A. v. d.
Breggen, F. A. v. d.
Briët, C.
Brons, J. C.
Bruins, G. W. J.
Budde, W. F. K. Cost

sy, A. le Cosquino de
bau, J. H.
dendijk, P. G.
vanck, A. W.
nter Cremers, H. A. H.
maes, F.
uturier, W. J.
orninck, M. v.
zy, I. C.
ckmeester, G.
serinck, C. P.
ucker, W. H.
ersheim, B.
khout, J. J. W.
iden, A. Meerkamp v.
iden, W. A. v.
thoven, K. L. J.
, J. C. van
, W. J. L. van
t, J. W.
ith, C. W.
ltz, Th. E. J. v. d.
rf, J. J.
cher, K.
uché, L.
ançois, C. J.
omberg, P. H.
lestin, A. A.
lder, J. H. Smidt van
rke, C. A. H.
rter, E.
rter, J. A.
oeneveldt, A.
oeneveldt, H.
iersolte, A. B. v.
uitink, W. H. L.
urthoorn, M. A. G.
uslinghuis, E. J.
eld, H. A. v. d.
eldring, O. G.
elfrich, C. P. J. L. S.
elsdingen, C. C. van
ers J.Azn., F.
erwaarden, C. F. v.
erzeele, A. J. A. van
eurel, J. L. M. v. d.
oldert, F. H. J.
oogkamer, J.

Hoorn, P. F. v.
Hoorn, J. van
Horst, A. K.
Horsting, F.
Houten, A. Th. ten
Huinink, A. ten Bokkel
Hijink, F. J. A.
Hijink, J. H. F.
Hijmans, A.
Hijmans, J. F.
Hijmans, M.
Joekes, A. M.
Joekes, Th.
Joncheere N.Azn., N. A. de
Jong van Beek en Donk, B. de
Jonge, E. N. de
Kielstra, R. E.
Klinkert, D.
Kloppenburg, H. A.
Kolkman, W. F. W.
Koole, R.
Kortenbout v. d. Sluys, D. G.
Kortenoever, E. M. B.
Kortenoever, J.
Korteweg, A. J.
Korteweg, C. I.
Korteweg, R.
Kremer, P.
Kronenberg, H. G.
Lamers, A. J. M.
Leeuwen, C. van
Lennep, L. H. van
Ley, W. T. v. d.
Lindeman, C. M. A. A.
Linden, J. Cort v. d.
Loeff, W. F. Rutgers v. d.
Loon, H. S. H. van
Loosjes, A.
Lucassen, T. R. Valck
Lynden, R. W. van
Macaré, A. J. C. Rethaan
Maitland, C. A. E.
Marcella, H.
Mees, A. R. P.
Meeteren, B. T. A. Westerouen v.
Meissner, A. H.
Melchior, M. N.
Mendes de Leon, F.

Mervennée, F. J. van
Meylingh, H. J.
Middendorp, J. J. L.
Middendorp, W. H. H.
Mierop, H. B. J. van
Molema, H. S.
Mosselmans, A. W.
Mulder, F. G. J. Borgerhoff
Muys v. d. Moer, W. W.
Mijer, H. K.
Neeb, A. Th.
Neeb, J. F. W.
Neys, H.
Nilant, J.
Nolen, W.
Nortier, A.
Notokworo, Raden Mas
Numan, C. A. Star
Nijkamp, C. H.
Oosterhoff, H. H. A.
Ophuysen, A. H. van
Oudheusden, J. L. A. van
Ouweleen, J.
Ouwerkerk, W. M.
Pelkwijk, G. A. W. ter
Polak Daniels, E.
Polak Daniels, M. G.
Poortman, A. J. P.
Praag, L. G. v.
Prooye, D. J. v.
Pijnacker Hordijk, F. J.
Raadshoven, W. C. van
Rambonnet, F. L. J. E.
Reigersman, A.
Riemsdijk, F. W. van
Rinkes, J.
Rodbard, J. J. A.
Rodbard, W. H.
Roessingh, K. H.
Rossem, B. van
Rossem, C. P. van
Roux, T. H. le
Scheurleer, G. J.
Scholten, J. H.
Schouwen, G. A. van
Sillevis, G. A.
Smits, C.
Snouck Hurgronje, A. M.
Snouck Hurgronje, N. J. C.
Sonsbeek, P. G. L. M. van
Spit, H. J.
Spoelder, C.
Steenhuis, D. J.
Stegeman, C. M. Timan
Steijn, L. G. v.
Stockum. W. P. van
Stuart, A. B. Cohen
Suermondt, B. J.
Telders, A. F.
Tichelaar, P.
Tiele, H. J.
Tienhoven, A. van
Tienhoven, J. A. v.
Trigt, H. van
Veenstra, H.
Velde, J. J. van de
Vermeulen, C. J.
Versteeg, J.
Veur, M. G. v. d.
Vierkant, G.
Visser, A. R.
Vloten, A. A. van
Volgraff, P. C. E
Vollenhoven, A. van
Voogd, W.
Voorstad, J. N.
Vos van Steenwijk, R. H. de
Vreede, F.
Vries, J. G. de
Walsem, F. W. van
Walsem, J. J. van
Was, E.
Weilbach, C. J.
Welcker, A.
Welcker, J. H.
Weg, W. van de
Wesseling, B. R.
Wichers, H. P. v. Buttingha
Wildt, C. F. de Ruyter
Wilmink, E.
Wijk, F. W. van
Zaaijer, H. C. J.

Afdeeling Middelburg en Omstreken.

Jhr. Mr. L. Schorer, *Voorzitter.*
W. J. J. Koole, *Secretaris.*
J. A. Zip, *Penningmeester.*
Mej. M. Berdenis van Berlekom.
M. Fokker.
Mevr. H. J. de Witt Hamer-Overman.
Mevr. M. J. Bolle-Mulock Houwer.

KOUDEKERKE.

aff, Mr. J., Notaris
nden, W. A. Graaf van

MIDDELBURG.

richem Boogaert, Jhr. H. A. van
berts Lz., G.
kaar, A. A.
rdenis v. Berlekom, A. W.
rdenis v. Berlekom, Mej. Marie
lle, geb. Mulock Houwer, Mevr. M. J.
udewijnse, Ph.
utens, Jan F.
eeman, C.
eleman, Mr. P.
mné, J. F. van
merins, Mr. J.
kker, J. P.
kker, M.
ederiks, J. A.
ederiks, W.
rth van Wijk, H. L.
ijsen, M.
ijsen Proos, Mevr. N.
oester, J.
oozen, J. van
arst, M. P. van der
arst J.Jzn., J. C. van der
arst J.Jz., L. K. van der
Jonker Jz., H.
Kakebeeke—de Jong, Mevr.
Kamer, A. P. van de
Kan, P. W. H. de
Keg Czn., P.
Koole, W. J. J.
Lamsweerde, Mr. J. W. A. M. Baron van
Leijé, M. A. van der
Luteijn, Johs.
Man, Dr. J. C. de
Meijer, J. G.
Milborn, J. C.
Pieterse, H.
Reigersberg Versluijs, Jhr. Mr. A. van
Rest, J. F. H.
Roest, M. C.
Schorer, Jhr. Mr. L.
Smit Sibinga, G.
Tak, A. M.
Turk, K.
Verhage, A. J.
Verseput, J. C.
Vertregt, J. A.
Witt Hamer—Overman, Mevr. H. J. de
Zip, J. A.

OOSTKAPELLE.

Lantsheer, A.
Lantsheer, Mej. M. J. F. W.

Afdeeling Naarden.

B. M. Busing, *Voorzitter.*
F. L. A. Schubert, *Secretaris-Penningmeester.*
Dr. J. V. de Jong.

NAARDEN.

Boissevain, Ch.
Busing, B. M.
Dudok van Heel, J. P.
Holland, F. A. P.
Jong, Dr. J. V. de
König, J. J.
Kuhn, H. W.
Kuyer, A. A.
Laer, H. E. toe
Munnikhuizen, G.
Munnikhuizen, P.
Richard, A. G. M.
Rooijen, P. van
Schubert, F. L. A.
Vreedenberg, A. C. J.
Wansink, J.
Wattez, P. H.
Wesseling, H. M.
Wieringa, J. J.

Afdeeling Nijmegen en Omstreken.

P. L. A. Collard, *Voorzitter.*
A. Pijnacker Hordijk, *Onder-Voorzitter.*
J. A. van Otterloo, *Secretaris.*
F. Cochius, *Penningmeester.*
E. H. Gerretsen, *Lid.*

St. ANNA.

Suermondt, G. W. H.

NIJMEGEN.

Aerssen Beijeren van Voshol, Douair. Baronesse F.
Bosman, A.
Bouwens, A. J.
Brink, F. W. J. van den
Bijlert, Mr. W. A. van
Bijleveld, Mr. C.
Cambier, Mej. A. J.
Cochius, F.
Collard, P. L. A.
Cox van Spengler, Mej. S.
Dinckgreve—Munro, Mevr. Wed.
Dijk—van Vugt, Mevr. Wed. F. S. van
Engelenburg—Schippers, Mevr. van
Enthoven, B. M. H.
Entken, I.
Everwijn, Dames
Everwijn, J. B.
Fortuijn Droogleever, Mej. A.
Fremery, P. de
Frowein, G.
Gerretsen, E. H.
Gerstenberg, C.
Gijselaar, Mevr. de Wed. N. H. de
Haspels, C. C.
Haspels, Dr. J.
Haspels, Firma Wed. W. G.
Haspels, Mevr. D. J.
Heijdt, P. I. W.
Heijer, Dr. M.
Hoek, Mevr. van
Hooff—Gualthérie van Weezel, Mevr. van
Hoogenhuyze, Ds. E. A. G. van
Hoogenhuyze, Mevr. van
Iserloo, C. van
Kleber, C. J.
Kuipers, Mevr. de Wed.

jk, L. van
ing Tobias, P. F.
s, J. R. van der
nep, Jonkvr. W. A. van
le, J. van der
thes, H. J.
ilenberg, J. H.
jer, L. J.
sijs, C. Ph. G.
, Dames
ak, Dr. N.
alieff, G. G.
lerburgh, H. S.
pen tot Sevenaer, Jhr. Mr. F. X. G.
I. van
rduijn, Dr. C.
orduijn, P. H.
terlee, P.
erloo, J. A. van
jens, J. A.
ters, Jhr. C. C. G. de
iff, Mr. C. A.
, G. M. van de
aacker Hordijk, Ds. A.
ntjes, Dr. J. H.
ise, L.
eers Reijers, Mevr. Wed.
ievichaven, H. D. J. van
ippers—van Engelenburg, Mevr.
iuller, G. P.
iuller, J. H.
priaan Luïscius, Th. J. van

Stork, J. E.
Sweerts de Landas, Freules
Temink Groll, C. L.
Thijssen, F. P.
Tomputte, H. J. C. van
Vermeulen, A. J.
Verniers van der Loeff, H. C.
Visser, J. H.
Vriese, Mevr. Wed. de
Westhoff—Bolke, Mevr. Wed.
Wijt, Mr. W. M. (Utrecht)

UBBERGEN.

Bokkel Huinink, S. ten
Bommezijn, I. L.
Bruijn, Mr. J. G. de
Koch, Dr. P. F. C.
Maritz van Craijenstein, F. W. H.
Waller, H.
Waijenburg, A. A. M. van

BERG EN DAL.

Everts, Wed. J. J. M.
Ledeboer, J. C.
Wendelaar, G. O. R.

HEES.

Soeters, P. L.
Valcton, H. C.

Afdeeling Rheden-Rosendaal.

Jhr. Dr. L. de Geer, *Voorzitter.*
W. A. Arriëns, *Secretaris.*
C. J. de Lang Evertsen, *Penningmeester.*
Mr. A. H. Brandt.
R. G. Ockerse.

DIEREN.

oot Meijburg, M. G. van der (Begunstiger)

ROSENDAAL.

Creutz, S. A. T. Baron
Pallandt, W. K. Baron van
Pallandt van Rosendael, F. J. W. Baron van

DE STEEG.

Brantsen van Rhederoord, Jhr. J. C. J.
Cate Hoedemaker, Dr. H. ten

VELP.

Arriëns, W. A.
Avelingh—Centen, Mevr. W.
Bake, A. M. A. van den Wall
Barneveld van Mathena, A. P. J. van
Bok, C.
Bossche, J. B. J. H. A. van den
Brandt, Mr. A. H.
Bruijn van Melis en Mariekerke, W. H. de
Burgsteeden, F. J. van
Buringh Boekhoudt, Dr. H.
Fabius—Vis, Mevr. G.
Geer, Jhr. Dr. L. de
Groneman, H. J. H.
Groskamp, Dr. G. A.
Gulpen, Mej. D. R. van
Heijblom, E. W.
Hofkes, Mevr. I. A.
Hooyer—Stolte, Mevr. J. H.
Kan, Ds. A. J.
Ketjen, Mevr. J. M. A.
Kruseman, Mevr. C. G. J.
Kuijper, Mevr. C. M. C. H. de
Lang Evertsen, C. J. de
Leeuwen, Prof. Dr. E. H. van
Lewe van Aduard, E. J. Baron
Luneau, R. M. de Jong
Lüps, J. H.
Marchant, Mr. C. A.
Ockerse, R. G.
Otten, Mevr. E.
Prins, Jhr. W.
Putman Cramer, Mej. E. M.
Radermacher Schorer Jhr. M. E.
Reenen v. Heckelingen, J. H. C. v
Reimann, A.
Rijsse, K. van
Schröder, Mevr. A. H.
Smith, Mej. M. M.
Temminck, M.
Thomassen Czn., W.
Verburgh, D. J.
Vos van Nederveen Cappel, Mr. L. H. D.
Vries Wijckema—van der Kaa, Mevr. P. de
Wall Bake, A. M. A. v. d.
Willigen, Dr. A. van der
Zandt, Mr. H. M. van der

Afdeeling Rotterdam en Omstreken.

H. J. Meerkamp van Embden, *Voorzitter.*
J. C. Smalt, *Onder-Voorzitter.*
P. C. van Traa, *Secretaris.*
Mr. G. Bicker Caarten.
I. M. de Bruijn.
J. L. Bolle.
J. van Cleeff Jzn.
H. Dane.
Dr. W. van Everdingen.
G. van der Loo.
M. Sissingh.
D. van Stolk.

ROTTERDAM.

Aalten, Mr. S. J. L. van
Abeele, Dames van den
Alphen, F. van
Alphen, I. A. van
Alphen, J. C. van
Anrooy, Dr. H. van

k, H. A. van
lde, Mr. P.
lmann, J. W.
huizen van den Brink, Mej.
ker, C. G.
, J. J.
Ronkens, A. W.
, M. J. de
Backer, Jhr. A. D.
enburg, J. J. van
k, J. A. van
der, I. R.
edictus, W.
ger, J. M. G.
ker Caarten, Mr. G.
rens de Haan. Dr. J. C. J.
nd van den Berg, F.
k, Dr. D. J.
mmestein, Mr. A. C. van
r, Dr. S. den
r Hzn., J. de
eeken, A. J. H.
k, A. van den
lle, J. L.
m, J.
men, Mr. H. R. A.
man, F. J. G.
th, J. G.
uwmeester—Rikkers, Mevr. Wed.
akman, J. A.
edveld, W. H.
emer, Dr. G. J. W.
evet, Mr. K. W.
inkhorst, Dr. D. H.
uyn, G. A. M. de
uijn, I. M. de
uyne, L. N. de
lsing, C. L.
ren, Alex. van
rger, E.
rger, G. W.
rger, Mr. J. F.
rgerhout, Mr. M.
rkens, Dr. J.
rp, M.
rp, Th.
stendijk, Mr. H. H. C.
abot, Adolphe
Chabot, H. P. D.
Chabot, I. I. M.
Chabot, I. Louis
Cleeff, J. van
Cleeff Izn., J. van
Cokart, P. J.
Cornelis, W.
Cool Jr., Wouter
Couvret, Ds. P. P.
Couvreur, G.
Cramer, D. J.
Critter, Dames de
Crol, I. B.
Daamen, D. A.
Dalen, A. C.
Dalen, Mej. H. D.
Dalsem, L. A. van
Dam, C. H. van
Dam, H. H. van
Dane, H.
Daubanton, Dr.
Delprat, Mr. G. H. M.
Dikema, D. J.
Dockheer, G. I.
Dorsten, Dr. R. H. van
Driebeek, Mr. L. C.
Driessen, W. H.
Drooglever Fortuyn, L.
Drooglever Fortuyn, W. J.
Drost, J. G.
Dussen, I. van der
Dutilh, C. E.
Dutilh, C. M.
Ebeling, R.
Ellens Oving Jr., H.
Ende, L. van den
Erp, W. A. van
Es, G. L. M. van
Eshuijs, Adrianus.
Everdingen, Dr. W. van
Evers Wzn., H.
Freni Fzn., P. J.
Fruin, Mr. J.
Fruin, Mr. Th. A.
Gantvoort, W. H. I.
Gerritson, B. J.
Gevel, G. van de
Giesen, G. van der

Gilse van der Pals Hzn., C. van
Gleichman Jr., J. J.
Goddard, Dr. Q. I.
Goedhart, Dr. B. J.
Göppinger, G.
Gorcum, W. C. van
Gouka, Mej. J. H. E.
Graaf, J. C. P. van der
Gredt, J. G. C.
Grimmer, Henri
Gritters, H. C. J.
Groeneveld, A. D.
Groenewegen, C.
Gunning Jr., Dr. J. W.
Haan, S. C. de
Haas, A. de
Haas Izn., A. de
Hagt, H. van der
Halbertsma, Dr. S. J.
Harte, G. van
Harteveld—Hoos, Mevr. Wed. P.
Hartogs, D.
Haslinghuis, J. H.
Haspels, G. F.
Hasselt, Mr. F. van
Hausmann, H. C.
Havelaar, J. J.
Havelaar, M. E.
Havelaar, Mr. J.
Havelaar, Mej. S. E.
Heer, E. J. de
Heinrici, Otto
Held Jr., A. den
Held, C. A. van der
Held, J. G. van der
Held, W. J. van der
Hetzel, W. K.
Heijink, D.
Hioolen, J. Alex.
Hoeven, H. J. van der
Hoeven, J. van der
Hoffman, L. M. A.
Hoogerhuis, J. G. van 't
Hoogewerff, F.
Hoop, D. van der
Hoop, Dames van der
Hoos, E. J.
Hoos, Mej. A. C.
Hoos, M. N.
Hooykaas Jr., J.
Hötte, A.
Houten, G. A. ten
Hoyer, Ed. C. W.
Hubert, Mr. W. P.
Hudig, D.
Hudig, I. M.
Hudig—Mees, Mevr.
Hudig Pzn., D.
Huiskes, G. J.
Hulstkamp, L. J.
Humme, Dr. A. A.
Hus, Dames
Hussem, W. F. K.
Hijman, J.
Immig Jr., Corn.
Ingenool, T. A.
In 't Veld, Mevr. E. P.
Isebrée Moens, J.
Jacobson, Alex. J.
Jacobson, Jos.
Jacobson, Leon J.
Johan, J. C.
Jong, C. de
Jonge, Albert E. de
Jongh, H. de
Jongh, Jos. M. de
Jonker Czn., L.
Jurrewitz, J.
Kal, G. A.
Kat, E. J. M. de
Kate, Ds. B. ten
Kattenburg Jzn., M.
Kesting, J. F.
Kesting, L. K.
Key, J.
Key Jr., G.
Key Gzn., J. J.
Kiersch, H.
Klüssener, H. J.
Knappert, Mej. A. B.
Knottenbelt, Mr. H. J.
Knottnerus, O. S.
Koch Jr., F.
Kodde, Dr. C.
Koeverden, A. C. van
Kolff, A. A.

lff, C. M. F.
lff, D. H. A.
lff, Herman
lff A.Qzn., C.
lff A.Qzn., H.
pcke, Mevr. de Wed. J.
rthals, Mej. P. W. M. J.
iemer, Carl
imer, Mej. M. E.
imer E.Lzn., A.
imer van den Andel, Mevr. Wed.
imers, W. J.
öller, N. E.
mbert, G.
nbert Hzn., H.
ige, Dr. W. de
ige, H. C. de
ige, I. C. de
ige, Jac. de
ige, L. P. de
nge—Roukens, Mevr. de
nge, Mej. M. C. de
nge Izn., L. P. de
ns Jr., G. W.
nrillard, A. J. A.
nrillard, J. J.
verge, I.
verge, J. L.
er, Dr. S. A. van
euw, M. A. G. van der
euw—Boll, Mevr. Wed. v. d.
euwen, G. H. van
ebert, A. H.
gterink, Dr. J. A. Th.
nburgh, G. van
nburgh Pzn., P. J. van
nden Dzn., H. van der
hnis, Mevr. Wed.
hnis, Th. P.
hr, Ds. H. C.
o, C. A. van der
o, G. van der
uwman, J. J.
icardie, A. B.
ikwel Jr., P. J.
jndrajer, P.
ias, J. L. J. M.
ias, W. A.

Mahler, Ed.
Masséus J.
Meerkamp van Embden, H. J.
Meerkamp van Embden, J.
Mees, Mr. B.
Mees, Mej. M. E. A.
Mees, Mej. S. A. E. M.
Mees, Mr. M.
Mees, Mr. W. A.
Mees, N. M.
Mees, P. R.
Mees Azn., I.
Mees R.Azn., Dr. R. P.
Mees—Gleichmann, Mevr.
Menalda van Schouwenburg, I.
Merkelbach, M.
Mesdag, R. U.
Meijneken, H. D.
Meyer, M. J.
Middelbeek, I. W. F. S.
Milders, M.
Moll van Charante, Dr. G. H.
Monchy, A. de
Monchy, C. de
Monchy, S. J. R. de
Monchy Jr., S. J. R. de
Monchy Mzn., E. P. de
Moor, J. M. de
Moor, P. C. de
Moor, W. de
Moor I.Mzn., P. C. de
Moquette, Ds. F. J. P.
Mostert & Zonen, Stef.
Mulder, C.
Müller, G. H.
Muller Hzn., Mr. S.
Nagel Jzn., A. van der
Neurdenburg, Dr. D.
Niermeyer, J. F.
Nieulant Pelkman, A.
Nievelt, Aug. van
Noback, F.
Nolen, Dr. C.
Nolen, Th.
Nolst Trenité, Mr. J. G. L.
Nooijen, I. van
Obreen, C. M. C.
Obreen, G. H.

Offers, M. M. A.
Ommeren, Familie van
Ommeren Jr., Ph. van
Oordt, Mevr. C. T. I. van
Oordt H.W.Azn., W. H. van
Oorthuijs, Ds. C. B.
Os—Drost, Mevr. Wed. I. H. G. van
Ottevanger, M.
Overgaauw, A.
Paris, J. P.
Parqui, C. J.
Parqui, S.
Pennink, J. J.
Penterman, P.
Peski, W. F. H. van
Peters, G. L. W.
Pieterse—Wildschut, Mevr. Wed. S. C.
Pit, J. J.
Pluijgers, C. J.
Pluijgers, W.
Pluijgers, W. L.
Pol, M. C. van der
Polak, Dr. M.
Polak & Zonen, A. J.
Pontier, A. J.
Popken Czn., C. D.
Post van den Burg, H
Pot, A. van der
Put, P. M. van der
Quispel, J. P.
Raalte, Mr. Jos. van
Raat, A. W. L. de
Raaydt, Mr. I. de
Randwijk, H. van
Ravenswaaij, H. L.
Rede, A. van
Rede, I. H. van
Reepmaker, Mr. Th.
Remij, Alphonse
Renswoud, I. J. van
Renswoud Jzn., M. van
Reuchlin, Jhr. M.
Reymers, H. M.
Ribbink, Dr. H. C. G. L.
Riemens, Dr. J.
Rietema, Dr. F. A.
Rikkers Jr., W. A.
Ripping, H.
Robertson, Dr. A.
Robertson, W.
Roest van Limburgh A.Ezn., J. A.
Rombach, Mej. D. L.
Rombach, Mr. J.
Roon, M. de
Roos, J. A. L.
Roose, Ds. A. H.
Rossem, Dames van
Rossem, H. A. van
Rossem, J. G. van
Rossem, P. van
Royen, J. I. A. B. van
Rueb, Dames
Rueb, Mej. A.
Rueb, Th. Theod.
Rueb—Chabot, Mevr. Wed. J. A.
Rutteman, G. C.
Ruychaver, M. J. M.
Ruijs, D. T.
Ruyter, C. de
Rijckevorsel, Dr. E. van
Rijken, Anton
Rijken, Jac. H.
Rijken Gzn., J. F. A.
Rijn, G. van
Rijneke, H. D.
Salomons, J. F.
Sandt, D. B.
Sauerbier Gzn., J. F.
Schaay, Leop.
Schadée, Mr. C. M. H.
Schäfer, J.
Schaik—Barendrecht, Mevr. Wed. J.
Schaik en Baljon, van
Scheffer, J. M.
Schmidt, Dr. F. I. J.
Schrameier Verbrugge, P.
Schrevel, H.
Schrevel Wzn., W.
Schuil, R.
Schütte, Dr. M. P.
Schutter Hzn., J.
Schuijt, Mej. I. van der
Schijff, Dr. P.
Sissingh, M.
Sjoers, Mej. A. J.
Slis, P. L.

HILLEGERSBERG.

Helden Tucker Jr., L. van
Kat, O. A. de
Vermeulen, Dr. P.

OVERSCHIE.

Dam, A. J. van
Rodenburg, Mevr. Wed. J.
Vliet, Nicolaas van
Woerden, H. van

Afdeeling Schiedam en Omstreken.

Dr. C. J. VAILLANT, *Eere-Voorzitter.*
Dr. C. J. VINKESTEIJN, *Voorzitter.*
W. A. BEUKERS A.Jzn , *Vice-Voorzitter.*
J. LECHNER C.Szn., *Secretaris.*
J. O. BENDER, *Penningmeester.*
A. H. W. VAN LUIK.

SCHIEDAM.

Bender, J. O.
Beukers, J. B. A. M.
Beukers A.Jzn., W. A.
Brillenburg, P.
Cool Mzn., A.
Damme Jalink, W. D. van
Dirkzwager, A.
Dirkzwager, C.
Eelaart, A. van den
Elzevier Dom, N. F.
Erpecum, K. J. van
Gouka, A.
Groot, A. J. J. de
Groot, M. C. M. de
Groot, Mej. M. M. J. de
Groot—Dupont, Mevr. H. de
Harweegen den Breems, J. W. J. van
Heeringa, Dr. K.
Houtman, J. H.
Jansen, Herm. J.
Katwijk, H. P. van
Lechner, F. A. C.
Lechner, C.Szn., J.
Liezenberg, Dr. J. L.
Loopuyt, P.
Luik, A. H. W. van
Maas, Mej. Laura
Poortman, Mr. H. M. C.
Rietschoten, Dr. H. W. van
Ris, D.
Ris Jzn., D.
Sander, J. C.
Schalk, Mevr. de Wed. J. M. van der
Schalk Jr., J. M. van der
Steenhuis, Dr. W. J.
Tak, W. F.
Tap, Ds. A.
Vaillant, Dr. C. J.
Versteeg, H. J.
Veth, J.
Vinkesteyn, Dr. C. J.
Visser Bz., G.
Vlies, M. v. d.

Afdeeling Utrecht en Omstreken.

Dr. H. F. JONKMAN, *Voorzitter.*
Jhr. Mr. J. E. HUIJDECOPER VAN MAARSSEVEEN EN NIGTEVECHT, *Penningmeester.*
Mr. C. DE WILDE Jr., *Secretaris.*
Jhr. Mr. H. M. J. VAN ASCH VAN WIJCK.
Prof. Mr. J. Baron D'AULNIS DE BOUROUILL.
G. M. BLANKENHEIJM.
Mr. G. H. VAN BOLHUIS.
Jhr. W. E. BOSCH VAN OUD-AMELISWEERD.
Mr. L. VAN LIER.
Mr. S. MULLER Fz.
Prof. Dr. C. A. PEKELHARING.
RECTOR VAN HET UTRECHTSCH STUDENTENCORPS.
Dr. W. H. VAN DE SANDE BAKHUIJZEN.
Prof. Dr. J. J. P. VALETON JR.
Prof. Jhr. Dr. B. H. C. K. VAN DER WIJCK.

BILT (DE)

Snellen, Dr. Maurits
Steengracht van Oost-Capelle, Douairière

DOORN.

Gorkum, Mej. A. M. van
Haersolte van Haerst. Baronesse van
Hogendorp, W. Baron van
Schimmelpenninck van der Oye, J. E. N. Baron

DRIEBERGEN.

Heemstra, Mr. W. H. J. Baron van
Hora Siccama van de Harkstede, Jhr. J.
Waller, Joannes D.

JUTFAAS.

Idenburg, Dr. H.

SCHERPENZEEL.

Royaards van Scherpenzeel, Mr. A.

UTRECHT.

Abbing, F. H.
Asch van Wijck, Jhr. H. A. M. van
Asch van Wijck, Jhr. Mr. H. M. J. van
Aulnis de Bourouill, Prof. Mr. J. d'
Baart de la Faille, Mr. R. D.
Baert, Mr. J. F. B.
Bahnsen, C.
Bake, H. L. A. van den Wall
Bake, M. L. J.
Bannier, Dr. W. A. F.
Beaufort, H. L. de
Beaufort, Mr. J. F. de
Berkhout, J. J.
Bertrand, Th.
Beuningen, H. A. van
Beunke, H. E.
Bilderdijk, Mr. M. W. L. S.
Binsbergen, J. van
Bisdom van Cattenbroek, F. A.
Blankenheym, G. M.
Boekelman, Dr. W. A.
Boers, Mr. W. M. H.
Bolhuis, Mr. G. H. van
Bool, Mr. Dr. J.

Bordes, C. E. J. de
Bosch, Jhr. E. J. L. van den
Bosch v. Oud-Amelisweerd, Jhr. W. E.
Bouma, Jac.
Boxman—Winkler, Mevr. de Wed. K. C.
Breebaart, J. N.
Broers, C. W.
Bruno-Wolterbeek, Mevr. de Wed. H. L. A.
Bruyn—Tengbergen, Mevr. de Wed. H. F. de
Büchner, J. A.
Buyze, M.
Bylandt, R. F. W. Graaf van
Calkoen, Jhr. W. H. P.
Cambier van Nooten, W. H. J.
Cockuijt, Mej. M.
Coers F.Rzn., F. R.
Coldewey, H.
Crommelin, Mr. M.
Dam van IJsselt, J. Th. Th. C. van
Dekker, F.
Dentz, Dr. Th.
Diemont, J. R.
Dumont, Mr. D. E. H.
Dillen Jr., G. W. van
Drost, Joh.
Dubois, Mr. H. F. W.
Duetz, F. J.
Duyvis, Jacob
Dijckmeester, J.
Dijxhoorn, C.
Eelde, J. C. van
Elden, D. J. H. van
Everts, A. G. A.
Fentener van Vlissingen, F. H.
Folmer, Dr. H.
Forbes Wels, M. D. A.
Freriks, B.
Gallée, Prof. Dr. J. H.
Geertsema, Mr. J. H.
Gerlings, C.
Gerlings, C. J.
Gewin, Dr. E. E.
Gewin, J. W. A.
Godefroy, Mr. L. J.
Greven, C. J.
Grondys,
Grothe v. Schellach, Mr. W. Th.
Gualthérie van Weezel, J. H. A. K.
Gunning J.Hzn., Dr. J. H.
Hacke van Mijnden, G. J.
Hamaker, Prof. Mr. H. J.
Harinxma thoe Sloten, H. P. D. Baron van
Hartman, Dr. Ch. M. A.
Hasselman, H. D. S.
Haversmidt, Dr. J.
Hekmeyer, F. A.
Hengst, Mr. W. N. J. van
Heringa, J.
Herwerden, Prof. Dr. H. van
Heusde, Mej. A. J. van
Heusde, Mej. C. van
Hoek, M. P.
Hoek, L. W. van den
Holthe tot Echten, Jhr. R. A. van
Hooft, Jhr. G. W. J.
Hoogenhuyze, C. E. J. van
Houtsma, Prof. Dr. M. Th.
Hövell tot Westerflier, C. E. A.
Hubers, A. W.
Huydecoper van Maarsseveen en Nigtevecht, Jhr. Mr. J. E.
Huysinga, J. L.
Immink, Mr. D. A. E.
Ittersum, Mr. F. A. R. A. Baron van
Jansen, Dr. J. J.
Jansen, W.
Jong, N. J. de
Jonge, N. de
Jonge van Ellemeet, B. M.
Jongh, M. J. de
Jonkman, Dr. H. F.
Jonkman- van Gorkom, Mevr. A. M. F.
Julius, Prof. Dr. W. H.
Kalff, J.
Kalff, Prof. Dr. G.
Kapteyn, Prof. Dr. W.
Kasteele, C. W. van de
Kate, M. ten
Kettlitz, J. H. Th. O.
Kleijnkens, P.
Knottenbelt, Joh.
Kol, Jan
Kooiman, Mr. C. L
Kreel, H. van

ıyf, D.
ipers, Mr. J. J.
ır, Mr. A. R. van de
ıkeren, Mej. C. van
ıkeren Jr., W. van
ıtsheer, H. F.
ıonder, D. M. J
nweber, J. P. C.
yveld, Dr. L. P. van
yveld, Wed. A. G. van
ınep, E. C. A. van
r, Mr. A. J. S. van
r, Mr. L. van
rié, Dr. J.
ıis, A.
ıter, Prof. Mr. J. de
ıden, Jkvr. S. Baronesse van
nsvelt, Dr. A. P. van
nsvelt, Dr. N.
rtens, Jhr. Mr. J. L. A.
erbeke, G. van
es, A. W.
rkus, Mr. C. R.
ijers, J.
lengraaff, Mr. W. L. P. A.
ll, H. M. de Bruin de Neve
ll, J. M.
ltzer, J. G.
rell, Dr. L. J.
ssel, F.
lder, Prof. Dr. E.
ller, F.
ller, Prof. Dr. J. W.
ller Fz., Mr. S.
ller—Heynsius, Mevr. C. J. A.
ller—Lulofs, Mevr. M. G.
ller, J. C. du Cellié
ıssen, F. J.
ber, Prof. Mr. J. C.
oten, Mr. Y. van
land, Prof. Dr. A. A.
land, E.
rt, Dr. H. L.
rtman Gerlings, H.
sthoek, A.
erbosch, A.
kelharing, Prof. Dr. C. A.
letier, G. Ribbius

Pesters, Jhr. H. W. de
Pit, Mr. A. A.
Pont, Dr. Joh. W.
Post, J. W.
Ragay, Mr. D.
Ram, Jhr. H. E.
Rauwenhoff, Prof. Dr. N. W. P.
Reiger, Dr. B.
Rengers, S. G. van Welderen Baron
Rengers Hora Siccama, Jhr. D. G.
Rennes, Catharina van
Rissik, F. H.
Roelants, dames
Roest, D. J.
Romijn, Dr. G.
Royaards, Mr. W. H. J.
Rutgers van Rozenburg, Jhr. R. J.
Sande Bakhuyzen, Dr. W. H. van de
Schaly, C. A.
Scheffer, Dr. J. C.
Schimmelpenninck, H. C. Graaf
Schimmelpenninck v. d. Oye van Nijenbeek, A. Baron
Schook, J.
Schorer v. Nieuwerkerke, Jhr. Mr. T. H. Radermacher
Schröder, Mr. F. A. C.
Serrurier, J.
Sikkes, R. H. F.
Simons, Prof. Mr. D.
Six, O. E. W.
Sloos, K. G. F.
Smeets, J. H. K.
Snellen Jr., Prof. H.
Snouck Hurgronje, Jhr. W. A. J.
Someren, J. F. van
Spanje, A. G. H. van
Spanje, G. H. J. van
Star Busmann, Mr. C. H.
Stuers, Jhr. J. H. E. F. de
Stuyvesant Meyen, W. F. van
Suermondt, Mr. E. C.
Talma, D.
Templeman v. d. Hoeven, Dr .P.
Thomassen, P. M. H. J.
Tienhoven, Mr. Dr. J. P. van
Timmermans, Dr. P.
Traa, C. H. van

Trouw, L.
Tijdeman, M.
Valeton Jr., Prof. Dr. J. J. P.
Veen, Prof. Dr. S. van
Veeren, R. H. J.
Verg. t. behartiging v. belangen van Jonge Meisjes.
Verhoef, Mr. Dr. H. Th. A.
Verhoeff, Mr. F. J. C.
Verloop, J. W.
Verloop, W. H.
Verwey Az., W.
Vink, D. Z.
Vosmaer, Dr. G. C. J.
Walen, Mej. M. Jannette
Walré, Mr. J. van
Watteville, Mr. W. H. Baron de
Weede van Dijkveld, Douairière van
Wefers Bettink, Mej. J. C.
Wefers Bettink, Mej. M.
Wefers Bettink, Prof. Dr. H.
Wennekendonk, Mr. L. K.
Went, Dr. F. A. F. C.
Wesselink, Dr. G. P.
Wetering, Mgr. Dr. H. van de
Weyde, Dr. A. J. van der
Wilde, Mr. C. Neytzell de
Wilde Jr., Mr. C. de
Winters, H.
Woelderen, Mej. S. G. van
Wolterson, P.
Wyck, Prof. Jhr. Dr. B. H. C. K. van der
Wyck, Mevr. M. W. v. d.
Wijland, Mej. S.
Zinnicq Bergmann, G. van
Zwaardemaker, Prof. Dr. H.

VECHTEN.

Bosch van Drakensteyn, Jhr. H. P. C.

WIJK BIJ DUURSTEDE.

Vlamingh Kiebert, Mr. F. J.

ZEIST.

Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. C.
Blaauw—Koopmans, Mevr.
Blanckenhagen, Mr. M.
Bongers, Mej. A. C.
Bruyn, Dr. de
Bunk, Mej. A. M. D.
Burgersdijk, C.
Bijleveld van Serooskerk, Mr. M.
Elfrink, G. D.
Ewyck van Leeuwen, Mevr. C. S. van
Hartogh, Mevr. Wed. H. A.
Huidekoper, Mej. G. M.
Kraan, A. J.
Lennep, Jhr. Mr. Frank K. van
Marwijk Kooij, J. M. van
Meder.
Meerdink, H.
Mersch, H. M. v. d.
Mersch op Heerewegen, Mej. S. J. v.
Nahuys, Dr. Th. H.
Nooyen, P. van
Pesters, Jhr. Charles de
Pesters, Jhr. C. A. de
Poll, Jhr. Mr. F. van de
Rutgers van Rozenburg, Jhr. A. E. W.
Sickinghe, Jhr. Mr. O.
Snellen, Mejuffr.
Tets, Jhr. G. F. van
Uhlenbroch, Mej. G. E.
Vosmaer, A.

Afdeeling Zutphen.

Jhr. Mr. D. W. van Andringa de Kempenaer, *Voorzitter.*
Jhr. Mr. B. de Jonge, *Secretaris.*
Mr. H. C. Pennink, *Penningmeester.*
C. Storm Buysing.
Chr. M. Henny.

ZUTPHEN.

Andringa de Kempenaer, Jhr. Mr. D. W. van
Beijnen, C. Brummen
Broek, Ds. J. J. v. d.
Bruins, Dr. D.
Bijl, C.
Coenen, Jhr. H. A. D.
Colenbrander, Mr. H. E.
Colthoff, Mr. M. Rom.
Cuperus, B.
Does, Jhr. Mr. J. A. van der
Dorhout Mees, Mr. E. J.
Gelderman, A. W. E.
Goddard, Th. A.
Henny, Ch. M.
Hoff, Dr. J. M. van 't
Holleman, Dr. E. J. W.
Immink, J. R.
Jonge, Jhr. Mr. B. de
Ketjen, H. L.
Klaassen, J. G.
Labrijn, D. N.
Noordhoek Hegt, T .J. D.
Oldenhuis Gratama, T. H.
Pennink, Mr. H. C.
Rambonnet, C. L.
Reesink, H. J.
Rhijn, Dr. A. J. van
Schillemans, W. J.
Sölner, Mr. J. B.
Spanjer Dzn., Ph.
Staring, W. C.
Storm Buysing, C.
Ubbens, J. M.
Umbgrove, Mr. W. J. L.
Vollenhoven, P. J. van
Voogt G.Nzn., J. E. de
Wassenaer, O. Baron van
Weiler, Jhr. W. K. von
Westrik, Dr. F. Th.
Wigman, R.

Afdeeling Zwolle en Omstreken.

Dr. F. Buitenrust Hettema, *Voorzitter.*
J. H. Faber, *Secretaris.*
Mr. H. van der Vegte, *Penningmeester.*
F. A. Hoefer, *Hattem.*
J. Dikkers, *Zwartsluis.*

BLOKZIJL.

Keuter, K.
Homan, J. C.
Scholten, G. J.
Trip, J. A. J.
Weijs, G. H.

COEVORDEN.

Benes Jzn., G.

DALFSEN.

Barendtszen, A.

Frijling, Gebrs.
Janssen, J. P.
Lohuis, H. G.
Nieboer, W.

DEDEMSVAART.

Plomp, A.

GRAMSBERGEN.

Zwijze Gzn., H.

HARDERWIJK.

Manger Cats, Mr. G. N.
Stofberg, B.

HATTEM.

Borch, A. J. Baron van der
Hoefer, F. A.
Leenhof, J. A. H. v.

LUTTEN (AMBT HARDENBERG).

Piek, C.

NIEUW-AMSTERDAM.

Rikkers, P.

NIEUW-LEUSEN.

Bosch Bruist, J.
Dedem, Mr. W. J. Baron van

OMMEN.

Bloem, A. G.
Jansen, J. R. M.
Mulert—Overgauw Pennis, Mevr
Schuttert, G.
Ubbink, H. G.
Veen, A. van der
Veen, G. H. van der
Wildervanck de Blecourt, Mr. P.
Wijck, geb. Baronesse Sloet, Mevr. v. d.

VOLLENHOVE.

Castendijk, H. H. C.
Krieken, M. J. van
Seijdel, G. W.
Sloet van Marxveld, A. H. Baron van
Sloet van Marxveld, G. Baron van
Smirren, A. J. van

WAPENVELDE.

Leliman, G. F.

WINDESHEIM.

Vos van Steenwijk van Essen, Mr. J. A. F. Baron de

WIJHE.

Nijland, E.

ZWARTSLUIS.

Dikkers, J.

ZWOLLE.

Aberson, J. M.
Aerssen Beijeren van Voshol, Mr. W. F. E. Baron van
Alers, Ds. G. A.
Assen, H. van
Assen Jz., J. van
Balen, N. van
Bartels, J. W.
Beertema, L.
Berends, J.Jzn., W. J.
Bergh, Ds. I. van den
Bierens de Haan, W. J.
Biesen, Mr. P. A. van der
Boonzajer, C. G.
Bos, A. W.
Brouwer, K.
Bruna, J. J.
Buitenrust Hettema, Dr. F.
Buijsman, J.
Bijleveld, Mr. Th. C. van Eijk
Coninck Liefsting, Mr. W. D.

ing Dura, A.
enter, A. van
enter, P. A. van
gelen, Mr. B. P. G. van
sschate, J. ten
ı, H. van
hout, Mr. E. J.
dhoven, J.
er Czn., H. van
ıer, J. H.
nk, Dr. N. H.
nssen, Dr. H.
lings, Mr. P. S.
ıster, Dr. E. L.
ıjen, J. de
tama, Mr. S.
ıtama Bz., H.
idanus, G. J. J.
wen, E. J. C.
wen, H. M.
wen, Mr. O. F.
rkum, H. van
an, Ds. A. de
eck, C. J. H.
ersolte—van Reede, Douair. Baronesse
an
lder, E.
sels, Ds. J.
uff, A. M.
uven, W. A. van
le, Dr. G. E. W. van
rst, C. ter
uwink, G. W.
s, J.
rdaan, A. F. W.
rdens, D. J. R.
rdens, Mr. H. G.
lius, Dr. F. H.
empff, Mr. C. F.
lff, J.
ewit, P. de
inkert, Z.
ssen, C.
iper, D.
euw, O. de
hman, Mr. W. C.
inis, H.
man, W. C.

Lijcklama à Nijeholt, P.
Meeverden, geb. Baronesse Mulert, Wed. J. H. van
Meulenhoff, Dr. J. S.
Meulenhoff, R .
Meurs—Greven, Mevr. de Wed. van
Muelen, J. C. van der
Nepveu, P. Th.
Nes van Meerkerk—Roijer, Douair. van
Nieuwland, J. M. van
Nivel, W.
Noordhof, J. S.
Pauw, H.
Peletier, D. H.
Pesch, F. G. van
Pijnappel, Dr. M. W.
Rademaker, Dr. L. A.
Rantwijk, W. van
Reede, W. C. van
Rees, J. W. van
Rietberg, Mr. L. J.
Roetert Tak, J. A.
Rottier, J.
Roijen, Mr. I. A. van
Roijen, Mr. S. J. van
Roijer, B. W. A. E.
Roijer, C. B. H.
Roijer, Mr. G.
Roijer, Mr. W. H.
Rovers, W. A. P. F. L.
Rijkaart, G.
Schaepman, A. J. P. M.
Schaepman, G. R. V.
Scheltus van IJsseldijk, L.
Schuurman, C. B.
Schutte, G.
Setten, Mr. J. van
Silvergieter Hoogstad, J. B. H.
Stam, P.
Steenmeijer, Dr. F. G.
Steltman, L.
Stephanus, H. J.
Stroink, Dr. J. H. H.
Telting, Mr. J. W.
Tex, K. den
Tijl, J. J.
Tijl—Buisman, Mevr. Wed.
Valck, C. van der

Vegte, Mr. H. van der
Verhaaf, D. H.
Verhoef, F. J. H.
Vermeer, Mevr. de Wed. Ds. J.
Vermeulen, W. R.
Visser, J. J. F. C.
Visser, W. M.

Voorhoeve, A.
Voorst tot Voorst, J. M. **Baron van**
Vos van Steenwijk, Douairière Mr. C
Baron de
Vries, Mevr. de Wed. L. de
Wicherlink, J.
Wijnbeek, D.

LEDEN niet tot eene bepaalde Afdeeling behoorende.

AALTEN.

Slicher van Bath, A. P.

AARLANDERVEEN.

Lemkes, H. J.

ALKMAAR.

Blokhuis, G.
Boelmans ter Spill, Mr. H.
Bosman, C.
Bosman, Mr. W. C.
Cnopius, Mr. A. A.
Dirken, Dr. J.
Hoeven, Mr. F. H. G. van der
Houweningen, Mr. D. van
Rijsens, F. van
Schröder, R. G. C.
Spall, Th. van
Stuart, Mr. K. A. Cohen
Teijlingen, Jhr. Mr. A. A.
Wicherink, Dr. J. W.
Woudenberg Hamstra, Mr. W. A. van

AMERSFOORT.

Bruijn, G. F. G. de
Kleber, J. Ger.
Mark, P. van de
Smits, Dr. J. A.
Veen, F. M. van

ANGERLOO.

Hardt Aberson, F. E. C. van der

APEL (TER).

Prak, Dr. J.

APPINGEDAM.

Verkade, B. B.

ASSEN.

Stork, A. C.

ASTEN (N.-Br.)

Rovers, C. A.

BAAMBRUGGE.

Middelberg, G. A. A.

BAARN.

Astro—Westendorp, Mevr. H.
Bonger, C.
Carp, J. A.
Carp—Henny, Mevr. Wed. C. F.
Eschauzier, H. G. J.
Goris, Ds. J.
Horst, H. J. van der
Juchter, P.
Nachenius, Joan H.
Schimmelpenninck, Mr. F. D. Graaf
Verrijn Stuart, M.

BARENDRECHT.

Raadt, J. R. J. de
Raadt, Mej. M. J. J. de

BARNEVELD.

Versteeg, Dr. J.

BENNEKOM (GELDERLAND).

Daalen, Mr. A. C. van
Wassenaer, C. W. Baron van

BEVERWIJK.

Bosch, Mej. W. J.

BLOEMENDAAL.

Bakker, Dr. D.
Donker, Mr. C. P.
Huijsser, H.
Loman, Mej. A. J.

Pusch, B.
Randwijck, L. Graaf van
Sleeswijk de Boer, Mevr. A.
Stoop, Adriaan
Tideman, Mr. P.

BODEGRAVEN.

Niet, G. de

BORCULOO.

Lidth de Jeude, M. E. van

BOSKOOP.

Grootendorst, F. J.
Koster Mz., A.
Ottolander, P. A.
Tol Jzn., A. van
Walraad Jzn., J.

BREUKELEN.

Willink van Collen, H. D.

BRIELLE.

Lens, J. C.

CULEMBORG.

Hoytema & Cie., van

DELFZIJL.

Roggenkamp, E. H.

DOESBURG.

Heeckeren van Kell, Mr. W. Baron van
Pennink, Mr. H. A. J.
Tengbergen, P. R. de Bruyn
Voorst van Zijp, Ds. C. van der

DRACHTEN.

Meulen, A. E. van der
Oosterbaan, F.
Posthuma, G.
Posthuma, Mej. J. N.
Posthumus, J.
Roosegaarde Bisschop, J. W. F.

EDE.

Fischer Jr., W. T. J.
Spin, J. H. A.

ENKHUIZEN.

Bruijn, G.
Ribbink, W.
Sluis, N.
Wit, Jb. de

EPE.

Wissel, F. van der

ERMELOO.

Keppel Hesselink, H. G.

FIJNAART (N.-B.)

Dis, C. A. van
Dis L.J.Mzn., J. van
Kottmann, M. H.
Kuijlen, P. J.
Nijhoff, Arie
Quist, M.
Versluijs, G.

GAASTERLAND.

Swinderen, Jonkvr. C. van

GENDRINGEN.

Altorfer, J. C.

GOES.

Rolvink, Dr. W. J. J.

GOOR.

Bentinck v. Waldeck Limpurg, Gravin
Jannink, E. N.
Jannink, G. J.
Poortman, Hugo A. C.
Poortman Thooft, Mevr.
Riemsdijk, Mr. E. E. van
Thooft, Chr. J.
Verwey Mejan, W.

GORKUM.

ieu Furstner, H. J. G. de

GOUDA.

·tland, A.
ɛhoorn, A. J.
ɑsde, Mr. D. J. van
msteeg, H. J. L.
›thoven van Goor, J. M.
.de, C. W. van de
ɛl de Schepper, Dr. H.

's GRAVEZANDE

ıgemans van de Kasteele, P. R.

GRONINGEN (Provincie).

Prov. Groninger Comité
voor
„Nederland—Zuid-Afrik. belangen".

Ds. H. Scholte te Zuidhorn,
Voorzitter.

Ds. J. H. de Roode te Stadskanaal,
Penningmeester.

S. Reijnders te Appingedam,
Secretaris.

HAASTRECHT.

ıouten, Mr. A. E.

HARLINGEN.

ntein Fzn., Dirk
as, C. de
nnema, Jac.
ınnema, L.
ınnema Lzn., S.
ırmens, J. J.
ıekstra, J. F.
ıekstra, T. J.
ılst Jzn., J. van
effens, Mr. A. H. van

Posthuma Pzn., I. F.
Roorda, G. Th.
Snijder, A. A.
Snijder A.Azn., J. J.
Wiarda, J. N.
Wiersema, H. E.

HARMELEN.

Heemstra, Ph. H. J. Baron van

HEDEL.

Reidt, H.

HEELSUM.

Kaijser, Mej. J.
Kaijser, Mej. M.
Mees, Mej. M. A.

HEEMSTEDE.

Honig, Adriaan

HEERENVEEN.

Cool, W. N.
Eeten, Mr. B. van
Wassenaar, Mr. A. D.

HEERLEN.

Bunge, J. O. F.
Dillewyn, J. van
Kas, R. de
Wenckebach, H. J. E.

HEILOO.

Foreest, Jhr. Mr. P. van

HELDER (DEN).

Snellen, Dr. B.
Steyn, A. J. J. van
Umbgrove, F. H.

HELLEVOETSLUIS.

Mulert, F. E. Baron

HELMOND.

Fentener van Vlissingen, H. L.
Kam, J. B.
Krauss, H. C.
Matthysen, A. P.
Matthysen, C.
Matthysen, J. M.
Sassen, August
Vlissingen, P. F. van

HEMMEN.

Lynden van Hemmen, Baron van

HENGELOO (G.)

Meyjes, M. A.

's HERTOGENBOSCH.

Boelens, Mr. J. T.
Boetselaer, Th. W. Baron van
Does de Willebois, Jhr. P. J. J. S. M. v. d.
Eekhout, D. A.
Greven, C. J.
Holleman, Mr. S. W.
Leeuwen, Mr. H. J. van
Meeuwen, Jhr. Eugène van
Meeuwen, Jhr. Mr. L. C. J. A. van
Meeuwen, Jhr. Mr. P. M. F. van
Mortel, E. A. van de
Rijckevorsel, Jhr. Mr. F. J. J. M. van
Styrum, Mr. A. J. J. Baron van

HILVERSUM.

Berg, Jhr. Mr. F. W.
Blancke, B. G. J.
Bocharrdt, L.
Camerlingh, Dames
Clausch—Wolvekamp. Wed. D. C.
Costerus, Dr. J. C.
Cramerus, Mevr. Wed. A. R. I.
Heldring, A.
Hudig Dzn., J.
Jellinghaus, Mr. Ed.
Notten, J. C. van
Rees, Prof. Dr. J. van
Roland Holst, A.
Sanders, B. A.
Titsingh, G. M.
Tyen, W. van
Verloren van Themaat, M. E.
Verrijn Stuart, M.
Verster, Mr. Th. M.
Waarden, J. van der

HOOGEZAND.

Boon Kzn., P.

HOORN.

Hartman, A. A.
Jong, M. de
Kroon, P. J.
Vries, H. S. de

HOUTRIJK EN POLANEN.

Melchior, G.

KAMPEN.

Beckering Vinckers, J. M.
Engelenberg, C.
Gunnink Bzn., F.
Hasselt, Jules van
Hasselt, R. C. C. van
Pennink, Mr. J. F.
Uitenhage de Mist, J. M. C.

KOOG a/d. ZAAN.

Cleveringa, C. E.
Duyvis, J. J.
Duyvis Tz., E. G.
Stam, C. P. J.
Vrendenberg, Dr. C. W.

KRIMPEN a/d. LEK.

Weiden, L. van der

KROMMENIE.

Leyden, D. van
Leyden, E. van

LAREN (N.-H.)

ent, D.
ent, Mej. E.
d, H. Joh.

LEERDAM.

uwenhuizen, O.

LEEUWARDEN.

cker Andrea, H.
embergen Lzn., R.
ger, Mr. A.
inga, Jonkvr. A. A. van
inga, Jonkvr. C. J. van
inga, Jonkvr. J. G. J. van
inga, Jhr. Mr. C. van
kema, Mej. C. E.
kema, Mr. R.
inxma thoe Slooten, Mr. B. Ph. Baon van
alda, H. H.
alda, Mr. C. B.
alda Hzn., Mr. A.
terhoff Jzn., W. J.
ats, Mr. J. D. van der
ia van Nauta, Dames
ner, Dr.
, G. J.
midt auf Altenstadt, Jhr. J. W. F. von
enger, W.
lderen Baron Rengers, Mr. W. B. L. van
lderen Baron Rengers, Mr. W. J. van

LEIMUIDEN.

ggen Jr., F. van der

LEUR.

erma van Voss. S. C. J.

LOBITH.

mman, J. H.
emen, G. van

LOCHEM.

Bokkel Huining, J. A. ten
Gorkom, Ds. J. C. van

LONNEKER.

Schreurs, E.

MAARSBERGEN.

Beaufort, Jhr. Mr. Godin de

MAARTENSDIJK, St. (ZEELAND).

Geluk, A. J.

MAASLAND.

Buynink, R.
Doelman, W.
Hoel, I. M. van
Lely, M. van der
Sonneveld, Dr. H. C.

MAASSLUIS.

Biemond, J.
Brandeler, Jhr. M. van den
Brouwer, P.
Bruin, H. J. de
Das Lz., P.
Dirkzwager, L. H. F.
Dirkzwager, N. M.
Dirkzwager Mz., G.
Dirkzwager Mz., H.
Doelman, C.
Doelman, P.
Endt Jr., J. van der
Ghislain, C.
Gribling, J. L. B.
Haasnoot, N.
Janzen, W.
Kalma, Ds. S.
Overman, H.
Paauw, A. J. van der
Poortman Az., K.
Poortman Kz., A.

Prins, W.
Ree, N. van
Stigter, J.
Uitdenbogaert, W. Richter
Uleman Jr., J.
Uleman Sr., J.
Waltman, J.

MAASTRICHT.

Hoyer, Mr. W. H.
Rendorp, Jhr. Henry

MEDEMBLIK.

Tjebbes, Ds. L. B.

MEEDEN.

Delden, A. van
Doyes, R.
Ellens Muller, A.
Penon, Dr. D. J.
Sypkens, M.

MEERSEN.

Heekeren, Mevr. van

MEPPEL.

Nijsingh, Mr.
Stheeman, S.

MIDDELHARNIS.

Broek, C. J. H. van den

NEDER-HEMERT.

Nagell van Neder-Hemert, Douairière Baronesse van

NIEUW AMELISWEERD bij UTRECHT.

Bosch v. Drakesteyn, Jhr. H. P. C.

NUNEN.

Kronenberg, H. A.

NIJKERK.

Prins Azn., Gerrit

OENKERK. (FR.)

Rengers, Th. v. Welderen Baron

OLDENZAAL.

Baan, H. G. van der
Bolk, G.
Gelderman, D.
Gelderman, H. I. H.
Gelderman, H. P.
Gelderman, J.
Gelderman, P. J.
Gelderman Muller, A.
Kan, W.
Stolle, C.
Vos de Waal.
Zwarts, S. J.

OOSTERBEEK.

Bas, Mr. H. W. de

OOSTERHOUT.

Verschure Lzn., J. C. J.

OUDEMIRDUM.

Posthumus Meyjes—Star Numan, Mev A. W.

OVERVEEN.

Bornwater, J. Th.
Bos, C. H.
Bunge, Fedor C.
Zeeman, Dr. J.

PURMEREND.

Jelgersma, B.
Stuyt Pzn., J. J.

RAAMSDONK.

Lankhuijzen, S. D.

RENKUM.

aath, Dr. J. W. T.

ROLDUC.

lens, Dr. W. H.

SANTPOORT.

rhulst, W. C.
iste, J. R.

SCHAGEN.

tersom Ramring, Mr.

SCHOONEBEEK.

mmert, L. B. J.

SCHOONHOVEN.

ı, Dr. A. F. P. van

SLOTERDIJK.

aters, H. A.

SNEEK.

ıkeringh Lankhorst, A.
ıkeringh Lankhorst, W.
te Fennema, E. ten
uten, J. J. van
nnema, H.
lbertsma, Herrius
osjes, V.
ma, H.

SOESTERBERG.

aujon—Schill, Wed. E. A.
ooker, J.
ssenburg, Baron d'Ablaing van
ellen—Plemp, Mevr. Wed. A.

STIENS.

gra, B. C.

TEXEL.

agemaker, Adr.

TIEL.

Does, Jhr. Mr. J. A. van der
Landman, A.
Mijs, D.
Schram de Jong, Mr. C. M.
Spiering, Mr. F. J. W. Q.
Tienhoven, Mr. H. W. van
Wessem, Mr. A. van

VALKENSWAARD.

Beekhuis, W.
Best, Ant. van

VARSSEVELD.

Wanrooy, S. D.

VEENWOUDEN.

Clercq, P. de

VIANEN.

Ittersum, L. A. Baron van

VLISSINGEN.

Doorn v. Koudekerke, Jhr. Mr. A. A. van
Duyvis, Dr. C. A.
Kalbfleisch, C. A.
Koning, A. J. de
Mestdagh, C. N. J. de Vey
Ockenburg, A. J. van
Ockenburg Jr., A. J. van
Smit, Mr. Jan

VOLLENHOVEN.

Gerth van Wijk, Th. C.

VOORBURG.

Bleuland van Oordt, J.
Tuijll van Serooskerken, Mr. H. N. C.
  Baron van

VORDEN.

Brants, Mr. I. J.

WAGENINGEN.

Valkenier-Suringen, Dr. J.

WATERGRAAFSMEER.

Nooteboom, A. J. P. L.

WEESP.

Bovenkerk, J. W.
Houtman, Th. I.
Stork, T.

WILLEMSTAD.

Feber, H. J. A.

WINSCHOTEN.

Bos, Dr. D.

WOMMELS (FRIESLAND).

Vos van Steenwijk, Jonkvr. C. J. de

WORMERVEER.

Dekker, Johan
Dekker, W. A.
Honig Mz., K. C.
Honkoop, F.
Korteweg, Dr. P. C.
Laan, Albert
Laan, C. J.
Laan, J. A.
Laan, Jac. A.
Laan, Joh. A.
Laan, R. A.
Laan Rzn., C. H.
Langebaerd, P.
Marle, F. H. B. van
Prins, W.
Ramshorst Az., J. van
Vis Albzn., Jan

WOUDENBERG.

Beaufort, J. B. de

WOUDRICHEM.

Colff, W. A. C. van der

WIJK BIJ DUURSTEDE.

Dam, H. G. van
Heyst, H. J. van

ZAANDAM.

Avis, Joh.
Bommel, J. J. van
Bon, Cornelis
Boot, M.
Dekker, F.
Keg, Jelle
Key Cz., J. C.
Kraaij, D.
Lange Pzn., P. de
Mats, C.
Niftrik, J. E. van
Pauw, P.
Simonsz, Dirk
Stadt Czn., G. van der
Tienen, Mr. H. J. C. van
Trotsenburg, G. H. A. van
Verkade, E. G.
Vis, D.
Visser, J.
Wessem, J. C. van
Wessem, Mej. M. A. van

ZAANDIJK.

Duyvis, P. M.
Honig, G. J.
Horst, Dr. C. E. v. d.
Vis, J. M.
Vredenduin, J. J.

ZALT-BOMMEL.

Beckering Vinckers, H.
Epkema, Dr. E.
Os, H. O. van
Oss, Dr. S. L. van

ZANDVOORT.

Hoevenaar, W.

NEDERLANDSCH-INDIE.

beck Brusse, J. C. F. ...... Medan. Asahan, Oostk. v. Sum.
rtelds, H. G. .... Soerabaja.
rmelot Moens, H. J. ...... Djambi.
vervoorde, W. F. Engelbert van Pekalongan.
anken, Dr. J. W.
ok, C. J.
ık Wybrandi, H. .... Soerabaja.
ers, K. J. .... Weltevreden.
issevain, R. W. .... Batavia.
oebakker Jr., W. C. ...... Soerabaja.
rel, Mr. W. L. .... Batavia.
andts, Dr. M. J.
on, J. A. M.
uyn, Mr. H. J. de ...... Soerabaja.
uynzeel, W. .... „
rlang, Mr. F. F. .... Semarang.
nthoven, J. .... Kasri Bangil, res. Pasoeroean (Java).
enstra, Mr. P. .... Soerabaja.
scher, G. .... „
ancken, Mr. J. W. D. ... „
llavry, A. Mc.
eften, C. H. J. van, p/a. Firma Reynst & Vinju... Batavia.
ell, J. J. van .... Medan, Deli.
nny, Mr. Ch. A. .... Batavia.
nny, Mr. C. G. J. .... „
ille, J. W. van .... Fak-Fak.
ammel, J. C. .... Semarang.
cob, W. 's .... Soerabaja.
ngh Hzn., W. de .... Padang.
empen Jr., J. W. .... Batavia.
erckhoff, Dr. J. van .... „
etner, H. .... Tandjong Balei. Asahan.
olff, Mr. L. A. C. .... Batavia.
ropveld, Mr. D. C. J. H. Soerabaja.
uile, B. ter .... „
yssius, Jhr. H. Th. ...... Malang.
nde, K. v. d. .... Soerabaja.
oor, G. J. de .... Soember Kerto, Malang, Pasoeroean.
ttolander, F. ...... Sitoebondo (Java).
ets tot Gansoyen, Mr. A... Soerabaja.
Pannekoek, F. L. .... Batavia.
Philipse, H. .... Soerabaja.
Platteeuw, Dr. P. A. .... Semarang.
Rauen, D. .... Magelang.
Roessingh v. Iterson J.Azn., J. W. .... Weltevreden.
Schoutendorp, Mr. J. ...... Batavia.
Simon Thomas, Dr. J. H.... Buitenzorg.
Staverman, F. H. .... Batavia.
Stoppelaar Jr., A. de ...... Kali Bakar Malang (Java).
Treub, Dr. M. .... Buitenzorg.
Vos van Nederveen Cappel, J. de Medan (Deli).
Vryburg, A. .... Medan.
Walen, F. T. Janette .... Buitenzorg.
Wolterbeek Muller, I. ...... Batavia.

WEST-INDIE.

Agterberg, F. .... Curaçao.
Heylidy, Mr. C. J. .... Paramaribo.
Jong van Beek en Donk, Jhr. J. O. de .... Curaçao.
Middelberg, E. .... Paramaribo.
Siewertsz v. Reesema, Mr. F. „
Wess, Dr. J. van .... „

BELGIE.

Bruijn, W. G. F. de .... Brussel.
Bruyne, Dr. C. de .... Gent.
Fredericq, Prof. Dr. Paul... „
Hoste, Adolf .... „
Kortman, G. .... Antwerpen.
Leod, Prof. Dr. Julius Mac. Ledeberg. bij Gent.
Maatschappij Zettermanskring Gent.
Meert, H. .... „
Parser, S. .... Antwerpen.
Reinhard, F. ...... St. Jans Molenbeek bij Brussel.
Smeding, H. .... Antwerpen.

DUITSCHLAND.

Bruijn, Mej.
Götz, O. F. G. .... Wiesbaden.

Heydt, Carl von der .... Berlijn.
Jaeger, F. A. W. .... Wiesbaden.
Peelen, J. H. ... Oberlahnstein a/Rhein.
Reinshagen, Ernst .... Elberfeld.
Rutgers, J. H. .... Düsseldorf.
Steenlack, A. .... Wiesbaden
Waubert de Puiseau, Jhr. Dr. D. H. .... Wiesbaden.
Wilmer, C. F. A. .... „
Winter, A. C. H. .... „

ENGELAND.

Gerritsen, H. J. .... Londen.
Gulik, G. van .... „
Huygens, W. .... „
Kiek, L. H. .... „
Maas, H. S. J. .... „
Roosegaarde-Bisschop, Mr. W. Londen.
Scheltema Beduin, J. A .... „
Scholten, Joan .... „
Stoop, F. C. .... „
Verge, A. la .... „
Weebers, A. .... „

FRANKRIJK.

Celliers, Jan F. E. .... Montreux.
Mirandolle, C. P. .... Parijs.
Pierson, Joh. .... „
Son, H. S. van .... „

DENEMARKEN.

Brinker, F. .... Kopenhagen.
Brunings, Mej. B. F.

OOSTENRIJK.

Geer, Dr. W. van

TURKIJE.

Botter, J. T. .... Constantinopel.
Botter, Mevr. Wed. P. „
Eichstorff, F. L. von ... „
Heffter, E. R. .... „
Heffter, F. G. .... „
Uye Pieterse, Mr. T. J. J. van .... „

ZWITSERLAND.

Buringh Boekhoudt, Dr. H. Davos Plat
Plantenga, P. .... „

AZIATISCH TURKIJE.

Sturler, Jhr. J. E. de .... Smyrn

ENG. INDIE.

Ali Cohen, E. S. .... Singapor
Bisschop, P. J. Roosegaarde „
Blank, H. de .... „
Cohen Stuart, J. H. .... Calcutta.
Dinter, J. A. van .... Penang.
Engel, L. .... Singapore
Kinderen, J. R. der .... „
Mul, C. C. .... „
Stadt, J. W. van de .... „
Walree, E. D. van .... „
Woude, W. van der .... Rangoon
Zeilinga Azn., E. A. .... „

NOORD-AMERIKA.

Pennink, E. J. F. .... San Franc
Suermondt—Nederburgh, P. H. ...... O land bij San Francis
Wertheim, G. A. .... New-Yo

PERZIE.

Roelofsz, B. J. .... Tabr
c/o. Groeneweg Dunlop & Co.

EGYPTE.

Borel Jr., H. H. .... Luks

KAAP-KOLONIE.

Bruyne, E. A. de .... Kaapsta

TRANSVAAL.

Bodde, F. A.	Pretoria,	Postbus	987
Bussy, Firma J. H. de	,,	,,	460
Enschedé, J. J. ...	,,	,,	119
Erkom, B. van ...	,,	,,	309
Haupt, J. J. ...	,,	,,	1049
Jorissen, H. C. ...	,,	,,	113
Kock, P. J. de ...	,,	,,	209
Kolff, Dr. J. M. .	,,	,,	259
Kraan, J. G.	,,	,,	297
Lingbeek, Dr. M. S.	,,	,,	186
Lingbeek, S. K. H.	,,	,,	7
Minnaar, J. C. ...	,,	,,	1066
Mijnhardt, G. F. .	,,	,,	702
Nikkelen Kuyper, F. P. J. van	,,	**Poste Restante.**	
Reyn en Idenburg, Firma van	Pretoria,	Postbus	361
Savelkoul, A. ...	,,	,,	811
Schaap, M. J. ...	,,	,,	24
Schagen van Leeuwen, Dr. J. A. .	,,	,,	295
Sheppard, C. H. H.	,,	,,	1016
Smit, N. J.	,,	,,	208
Stieltjes, G. A. ...	,,	,,	295
Turkstra, J.	,,	,,	181
Vaandrager, M. .	,,	,,	564
Warmelo, F. van	,,	,,	987
Warmelo, W. van	,,	,,	987
Willes, A. van ...	,,	,,	314
Wyers, J. B. ...	,,	,,	297
Wyk, S. J. van ..	,,	,,	209

VERSLAG

VAN HET HOOFDBESTUUR DER

ederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging

OVER

1906.

Met Bijlagen.

Gedrukt bij J. H. de BUSSY, Amsterdam.



VERSLAG

VAN HET HOOFDBESTUUR DER

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging

OVER

1906.

Met Bijlagen.

GEDRUKT BIJ J. H. DE BUSSY, AMSTERDAM.



INHOUD.

BIJLAGEN. Blz.

———-———

Aan de Leden der

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

Overeenkomstig Art. 10 der Statuten heeft het Hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging de eer, U hierbij verslag uit te brengen omtrent den toestand der Vereeniging gedurende het jaar 1906.

Hoofdbestuur.

In de vergadering van 26 Mei 1906 waren, volgens rooster, aan de beurt van aftreding de heeren K. F. van den Berg, E. J. van Gorkom, Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen, Mr. J. B. Loman en Dr. J. Th. de Visser. De heer van Gorkom had zich, wegens vertrek naar Zuid-Afrika, niet meer herkiesbaar gesteld.

Voor de vervulling dier openvallende plaatsen werden, volgens Art. 8 der Statuten, de volgende dubbeltallen aanbevolen: K. F. van den Berg, Amsterdam (aftr.) en H. J. E. Wenckebach, Heerlen; H. J. Emous, Amsterdam (vacature van Gorkom) en Ds. O. Schrieke, Enschede; Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen, Amsterdam (aftr.) en F. A. Hoefer, Hattem; Mr. J. B. Loman, Amsterdam (aftr.) en Dr. H. J. de Graaf, Dordrecht; Dr. J. Th. de Visser, Amsterdam (aftr.) en M. S. Lingbeek, Arnhem.

Nadat de stemming had plaats gevonden, bleek dat herkozen waren de aftredende heeren K. F. van den Berg, Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen en Mr. J. B. Loman en gekozen werden in plaats van Dr. J. Th. de Visser: de heer M. S. Lingbeek en voor de vacature van Gorkom: de heer H. J. Emous. Genoemde heeren lieten zich de herbenoeming of verkiezing welgevallen.

Brachten wij in ons vorig jaarverslag reeds hulde aan

ons afgetreden Bestuurslid den heer E. J. van Gorkom, wij missen ook in Dr. de Visser een volijverig Bestuurslid, wiens groote belangstelling voor de Zuid-Afrikaansche zaak wij zoo vaak mochten ondervinden en wiens adviezen door ons steeds zeer op prijs werden gesteld.

In het Bureau der Vereeniging kwam geen verandering; de heer K. F. van den Berg werd als Penningmeester herbenoemd en aanvaardde die functie opnieuw.

Gedurende de paar maanden dat de Voorzitter buitenslands vertoefde, werd het presidium welwillend waargenomen door Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen.

De wekelijksche bijeenkomsten van het Bureau hadden geregeld Woendagsmiddags ten kantore der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas plaats; als proef hield het Hoofdbestuur de maandelijksche vergaderingen dit jaar afwisselend te 's-Gravenhage en te Amsterdam.

Volgens rooster zijn ditmaal aan de beurt van aftreding de heeren Dr. H. J. Kiewiet de Jonge, Prof. Mr. J. de Louter, P. R. Mees, A. S. van Reesema en J. A. Wormser. De heer Mees heeft zeer tot ons leedwezen te kennen gegeven, dat hij door drukke werkzaamheden gedwongen is, zijn ontslag als lid van het Hoofdbestuur te nemen en dat hij zich dus niet herkiesbaar stelt. De overige aftredende heeren zijn herkiesbaar.

In October 1906 nam Mr. J. B. Loman wegens vertrek naar Zuid-Afrika ontslag als lid van het Hoofdbestuur, terwijl kort vóór het sluiten van dit verslag bericht van den heer van Kretschmar van Veen inkwam, dat zijne drukke werkzaamheden, hem niet toelieten langer deel van het Hoofdbestuur uit te maken. Moeten wij in den heer Mees een bestuurder missen, die in de jaren, dat hij van het Hoofdbestuur deel uitmaakte, zoolang zijne drukke werkzaamheden het hem veroorloofden, krachtig de zaken onzer Vereeniging voorstond, in den oud-secretaris Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen

en den oud-penningmeester Mr. J. B. LOMAN verliezen wij ijverige bestuursleden, die door langdurig en herhaald verblijf in Zuid-Afrika van de toestanden daar volkomen op de hoogte waren.

Leden. In ons vorig jaarverslag moesten wij constateeren, dat de belangstelling in het werk onzer Vereeniging verminderde en het aantal leden gedaald was tot 4279. Ook dit jaar daalde ons ledental en wel tot 3686. [1])

Afdeelingen De Jaarlijksche gecombineerde Vergadering van Hoofdbestuur- en Afdeelings-Voorzitters (volgens art. 9 der Statuten) had Zaterdag 15 September 1906 te Amsterdam plaats. Als bijlage (No. IV.) tot dit verslag drukken wij de notulen dezer vergadering af.

Den in ons vorig jaarverslag bedoelden maatregel, om door toezending van de verkorte notulen der Hoofdbestuurs-Vergaderingen de afdeelingen beter op de hoogte te houden van wat in de Vereeniging voorvalt, hebben wij dit jaar uitgebreid, door de hoofdpunten uit het op deze vergadering verhandelde in *De Zuid-Afrikaansche Post* op te doen nemen.

Als gewoonlijk geven wij hieronder een overzicht van de volgens art. 3 der algemeene regelen aan het Hoofdbestuur uitgebrachte Jaarverslagen der afdeelingen.

Amsterdam. In het afgeloopen jaar mocht deze Afdeeling zich in het toetreden van een paar nieuwe leden verheugen, daarentegen betreurt zij het verlies van 37 leden wegens bedanken, 2 wegens overlijden en 9 wegens vertrek naar elders.

Het ledental, dat 31 December 1905 nog 489 bedroeg, was 411 op 31 December 1906.

---

[1]) De Secretaris (Leidschegracht 10, Amsterdam) verzoekt beleefd opgave van eventueele abuizen, in de ledenlijst voorkomende.

In het Bestuur kwam geen verandering. In de Algemeene Vergadering van de leden der Afdeeling, gehouden op 26 Februari, werden de aftredende bestuursleden, namelijk de H.H. Mr. E. J. Everwijn Lange Jr., H. J. Emous en E. Bruchner herbenoemd, die bereid waren hunne herbenoeming aan te nemen.

Evenals het vorige jaar werd met medewerking van de Amsterdamsche Afdeeling van het Chr. Nat. Boeren-Comité op 17, 18 en 19 October eene collecte langs de huizen der ingezetenen gehouden ten behoeve van het Chr. Nat. Onderwijs in Zuid-Afrika. Het resultaat dezer collecte was alleszins bevredigend, in aanmerking nemende de vele inzamelingen die aan het einde van ieder jaar voor allerlei doeleinden worden gehouden.

Maar belangrijker nog was het bedrag, dat bij inschrijving op de tegelijkertijd verzonden biljetten van verschillende belangstellenden werd ontvangen, namelijk ƒ 3526.10, waardoor de totale opbrengst ƒ 4324.22[5] bedroeg.

De opbrengst dezer collecte werd na aftrek der kosten gelijkelijk tusschen de Amsterdamsche Afdeeling van het Chr. Nat. Boeren-Comité en deze Afdeeling verdeeld.

In verband met het door deze Afdeeling gedaan en door de Algemeene Vergadering der Vereeniging van Mei 1906 aangenomen voorstel, om de Afdeelingen ieder afzonderlijk de zorg voor één of meer Chr. Nat. scholen in Zuid-Afrika op zich te doen nemen, besloot ons bestuur uit de helft der Krugercollecte aan de navolgende scholen in Transvaal gedurende een jaar eene maandelijksche subsidie te verleenen aan de scholen:

te Fordsburg, hoofd de Heer L. Meyer; te Pretoria, hoofd de Heer L. L. Steen; te Machadodorp, hoofd de Heer P. J. Kloppers Jr.; te Driefontein, hoofd de Heer C. F. B. Gangel.

Aan deze subsidiën werd de voorwaarde verbonden, dat het hoofd der school maandelijks een verslag over den

toestand zijner school, het aantal leerlingen enz. aan de afdeeling moet verstrekken.

Ten slotte zij nog vermeld, dat deze Afdeeling ook in het afgeloopen jaar eene subsidie groot *f* 300.— aan het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten verleende.

Studentenafdeeling Amsterdam. Deze Afdeeling kan als opgeheven beschouwd worden.

Apeldoorn. Het Bestuur onderging geene verandering. Einde 1905 bedroeg het aantal leden 85 en dat der begunstigers 35, op 31 December 1906 waren deze getallen respectievelijk 67 en 33, verdeeld als volgt:

Te Apeldoorn 48 leden en 15 begunstigers, te Beekbergen 5 leden, te Loenen o/d Veluwe 1 begunstiger, te Brummen 4 leden en 2 begunstigers, te Dinther 1 lid, te Eerbeek 2 leden en 9 begunstigers, te Epe 1 lid, te Heerde 4 leden en 6 begunstigers, te Putten 1 lid en te Veessen 1 lid.

De Afgevaardigde was verhinderd de Algemeene Vergadering, op 26 Mei l.l. te Amsterdam gehouden, bij te wonen, terwijl ook de plaatsvervangende Afgevaardigde niet aanwezig kon zijn.

De Afdeeling heeft het wenschelijke besproken, om het oorspronkelijk doel der Nederlandsch-Zuid-Afrikaansche Vereeniging — een band tusschen Nederland en Zuid-Afrika te vormen mede ten gunste van Nederlanders, die daar eene betrekking zoeken — ook en vooral in de gewijzigde omstandigheden niet uit het oog te verliezen.

Het Bestuur besloot eene bijdrage van *f* 25.— te verleenen voor het op Zuid-Afrikaanschen bodem op te richten gedenkteeken, vermeldende de namen der Nederlanders en oud-Nederlanders, die in den laatsten oorlog aan de zijde der Republieken gevallen zijn.

Mede verleende het Bestuur eene som *f* 20.— als bijdrage in de kosten voor het verzamelen van bouwstoffen

voor eene Geschiedenis van de Nederduitsch-Gereformeerde Kerk in Zuid-Afrika.

Arnhem. Door het Bestuur der Afdeeling werden 3 vergaderingen gehouden en ééne bijeenkomst met afgevaardigden van het Bestuur der afd. Arnhem van het Christ. Nationaal Boeren-Comité. In Mei werd getracht voor 't eerst sinds 3 jaren weder eene algemeene vergadering te houden; evenwel geen der leden kwam op. De verminderde belangstelling bleek bovendien wederom door het belangrijk minderen van het aantal leden. Volgens de officieele lijst begin 1906 nog 173 bedragende, was dit bij den aanvang van het jaar 1907 tot 144 geslonken.

Overeenkomstig de plannen van het Hoofdbestuur werd besloten te trachten weer meerdere belangstelling gaande te maken door gemeenschappelijk met de afd. Arnhem van het Christ. Nat. Boeren-Comité een KRUGER-collecte te houden, ten bate van het Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika, om uit de opbrengst zelf de ondersteuning van een noodlijdende school ter hand te nemen. Het houden eener openbare schaalcollecte werd evenwel door B. en W. geweigerd; daarom werd volstaan met het aanbieden van inteekenlijsten. Door verschillende omstandigheden kon hier eerst eind November een aanvang mee worden gemaakt.

Een verblijdend feit mag het genoemd worden, dat hiermede na aftrek der kosten eene bate van *f* 449.90 is verkregen, waarmede een nationale school in Zuid-Afrika met £ 3 's maands zal kunnen worden ondersteund. Met het Hoofdbestuur wordt overleg gepleegd, welke school gesubsidieerd zal worden.

Breda en Omstreken. Het ledental verminde met 5 leden (2 door bedanken, 3 door vertrek naar elders). Daarentegen kwam 1 lid van de afd. Dordrecht over. Het bedraagt thans nog 39.

Bussum. De Voorzitter deelt mede, dat van belangstelling der leden in het werk der Vereeniging ook in het afgeloopen jaar geen spoor te bekennen was.

Delft. Het getal der leden bedroeg 51, dat der contribuanten 48. Volgens opgave van den Penningmeester sloot de kas op 31 Dec. met een batig saldo van *f* 104.69.

De werkzaamheden der Afdeeling bestonden ook dit jaar weder voornamelijk in het ondersteunen van personen, die nog lijden onder de gevolgen der gebeurtenissen, die in Zuid-Afrika plaats gehad hebben. Ook werd een poging gedaan om gelden in te zamelen ten behoeve van het Christ. onderwijs aldaar, waarvan de uitslag, in aanmerking genomen het ongunstige der tijdsomstandigheden, niet geheel onbevredigend was.

Studentenafdeeling Delft. Geen verslag ontvangen.

Deventer en Omstreken. Het aantal leden daalde tot 78, waaronder één begunstiger.

Voor de leestafels der beide Societeiten werd *De Zuid-Afrikaansche Post* afgestaan.

In 1906 werd eene Algemeene Vergadering gehouden.

Het Bestuur bleef onveranderd.

Voor het Christelijk Nationaal Onderwijs werd *f* 150.— gegeven en voor het op te richten Gedenkteeken voor de gevallen Nederlanders en oud-Nederlanders *f* 50.— toegezegd.

Doetinchem en Omstreken. Geen verslag ontvangen.

Dordrecht en Omstreken. Het ledental dezer Afdeeling verminderde in 1906 met twee; het bedroeg op 31 December 1906: 83 leden en 2 begunstigers, tegen 85 leden en 2 begunstigers op 31 December 1905. Nieuwe leden traden dit jaar niet toe.

De Heer A. C. VOLKER AZN. nam op 6 December 1906 ontslag als lid van het Bestuur.

In samenwerking met de plaatselijke Afdeeling van het Christelijk Nationaal Boeren-Comité hield deze Afdeeling op 10 October eene geldinzameling aan de huizen der ingezetenen. De zuivere opbrengst dezer collecte bedroeg *f* 290.—.

Volgens besluit van 7 September 1906 zal deze opbrengst worden gebruikt om, in samenwerking met de Afdeeling Rotterdam, een Normaalschool voor Meisjes te Bloemfontein, voorloopig voor één jaar, te ondersteunen.

De Zuid-Afrikaansche Voordrachten- en Liederenavond, waarvan in het vorig verslag sprake was, had succes, zoodat besloten werd, ook in andere plaatsen een dergelijken avond te organiseeren. Leiden, Haarlem, Delft, Den Haag, Amsterdam, Oisterwijk, Kampen, Zwolle, Groningen, Veendam, Hellevoetsluis en Rotterdam kwamen achtereenvolgens aan de beurt en nog steeds komen aan alle kanten uitnoodigingen in. De belangstelling in Zuid-Afrika blijft aldus warm en een woord van hulde aan het viertal uitvoerders is hier dan ook zeker op zijn plaats.

Voor de oprichting van gedenksteenen te Pretoria en zoo mogelijk ook Bloemfontein, voor de in den Zuid-Afrikaanschen oorlog gesneuvelde Nederlanders, stelde deze Afdeeling een minimum bedrag van *f* 75.— beschikbaar.

Enschedé. Het aantal leden dezer Afdeeling is stationnair gebleven.

Het Bestuur bleef onveranderd.

Over het afgeloopen jaar valt niets vermeldenswaardigs te berichten.

Gorinchem en omstreken. Het ledental verminderde van 67 op 60, waaronder slechts 6 leden buiten Gorinchem.

In October werden vanwege de Afdeeling gelden inge-

gezameld ten behoeve van het Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika, welke collecte, inclusief een gift van *f* 50.— van de Afdeeling, *f* 99.— opbracht.

In het Bestuur der Afdeeling kwam geen verandering.

's-Gravenhage. Het ledental der Afdeeling bewoog zich verder in dalende richting. Wel traden nieuwe leden toe, maar hun aantal bleef beneden dat van hen, die de Afdeeling door den dood ontvielen of het lidmaatschap opzegden.

In het Bestuur viel het verlies te betreuren van twee leden, die daarvan sedert de oprichting der Afdeeling deel uitmaakten en met grooten ijver en warme toewijding de belangen der Vereeniging voorstonden. De Heer VAN GORKOM heeft zich weder te Johannesburg gevestigd en Mej. VAN WIJLEN zag zich om gezondheidsredenen verplicht het bestuurslidmaatschap neder te leggen. Noode mist het Bestuur hun beider steun; de heer VAN GORKOM werd tot eerelid benoemd en wij mogen ons vleien met de hoop, dat Mej. VAN WIJLEN eerlang, wanneer hare gezondheid het weder zal toelaten, hare krachten opnieuw aan de Vereeniging zal wijden. Voorts nam de heer LEESBERG zijn ontslag als bestuurslid; het lijden, dat hem spoedig daarna ten grave sleepte, had hem reeds geruimen tijd verhinderd aan de werkzaamheden van het Bestuur deel te nemen. De heer VAN ITTERSUM kon het penningmeesterschap niet langer waarnemen, doch bleef voor het bestuur behouden. Als penningmeester werd hij opgevolgd door den heer BELL.

De Afdeeling steunde de Oranje-Normaalschool te Bloemfontein met *f* 300.—, waarbij later nog een bedrag van *f* 495.50 kon worden gevoegd, dat voor dit doel werd geschonken bij gelegenheid van de Krugercollecte. Voorts vond de Afdeeling vrijheid aan een Nederlandschen predikant uit Zuid-Afrika, die thans te 's Gravenhage vertoeft

eenigen geldelijken steun te verleenen ter tegemoetkoming in zijne moeilijke omstandigheden.

De opbrengst van de Krugercollecte bedroeg dit jaar *f* 736.50, waarvan een bedrag van *f* 241.— aan het Christelijk Nationaal Onderwijs ten goede kwam; het overige was door de gevers meer in het bijzonder bestemd voor de Oranje-Normaalschool. Evenals ten vorigen jare was het Bestuur van oordeel, dat de bezwaren, verbonden aan een inzameling langs de huizen, niet door de daarvan te verwachten voordeelen zouden worden opgewogen. Het bepaalde zich er toe een rondschrijven te verspreiden, waarbij postwisselformulieren waren gevoegd. Bovendien gaven enkele nieuwsbladen gehoor aan het verzoek van het Bestuur de zaak van het onderwijs in Z.-A. warm bij de ingezetenen aan te bevelen.

In December organiseerde het Bestuur voor de leden der Afdeeling met hunne dames een voordracht- en liederen-avond, waar de heer Fred. Rompel met zijn gezelschap optrad. Deze „avond" die zeer druk was bezocht, werd ook bijgewoond door den heer F. S. Malan, die na afloop met eenige andere genoodigden in den kring van het bestuur verwijlde en daar het een en ander over de tegenwoordige toestanden in de Kaapkolonie mededeelde.

Groenlo en Omstreken. Geen verslag ontvangen.

Groningen. Het getal leden is door overlijden met 4, door verflauwing van belangstelling met 12 verminderd en daardoor tot 88 gedaald, waarvan 2 buiten de stad. In de vacature in 't Bestuur werd voorzien door de benoeming van Dr. A. W. van Geer.

Besloten werd geen verlof te vragen tot het houden eener collecte langs de huizen, maar over te gaan tot plaatsing van een artikel in de couranten. Tegen *f* 81.—, op deze wijze in 't vorige jaar ontvangen, kon nu slechts

f 20,50 worden verzonden. Voor den gedenksteen werd *f* 10.— bijgedragen, terwijl uit de kas *f* 25.— tot dat doel zou worden bestemd.

Uit de mededeelingen van den Penningmeester blijkt, dat aan contributiën werd ontvangen *f* 362,75, waaronder *f* 60.— voor het studiefonds. De wensch van het Hoofdbestuur om een bepaalde school in Zuid-Afrika te steunen is wel overwogen, maar zoolang er *f* 120.— 's jaars worden opgevraagd door den Groningschen tak van het Chr. Afr. Vrouwencomité, is het niet mogelijk vanwege de Afdeeling iets in andere richting te beginnen. Inmiddels wordt de mogelijkheid onderzocht, of er van particuliere zijde nog iets kan worden gedaan.

Haarlem. In het Bestuur kwam verandering door het bedanken van Mr. DE GRAAFF als Secretaris-Penningmeester (in wiens plaats werd gekozen de Heer ARRIËNS) en van Dr. SCHEPERS.

Aan het eind van het verslagjaar bedroeg het aantal leden 42, eene vermindering dus van 14.

Den 4 April werd, met het Alg. Ned. Verbond en met medewerking van Dr. LINGBEEK en het Doopsgezind Zangkoor, eene uitvoering gegeven; den 7 Nov. hielden op verzoek derzelfde vereenigingen de Heer ROMPEL, Mevr. ROMPEL en de dames BOUVY en TYSSENS een voordrachtavond, die echter niet die belangstelling ondervond, welke men er van verwacht had.

Naar aanleiding van dit volkomen gebrek aan belangstelling besloot het bestuur geen pogingen aan te wenden den 10en October gelden in te zamelen ten bate van het Nationaal onderwijs in Zuid-Afrika.

Ter beschikking eener dame, weduwe van een architect uit Pretoria, werd een klein bedrag gesteld om in de kosten van opvoeding harer kinderen tegemoet te komen.

Nog werden te Haarlem namens de afdeeling de Zuid-

Afrikaansche studenten ontvangen, die op een studiereis waren door ons land.

Hengelo, *Borne*, *Delden*. De op 10 Oct. 1906 gehouden collecte voor het Chr. Nationaal Onderwijs heeft de som van *f* 480.98 opgebracht.

Door het bedanken van drie leden verminderde het aantal tot 54. In het Bestuur der Afdeeling had geen verandering plaats.

Kinderdijk en Omstreken. In Februari 1907 werd besloten deze Afdeeling wegens gebrek aan belangstelling op te heffen, nadat eerst nog de contributie over het loopende jaar geïnd zou zijn.

De leden zullen zich naar verkiezing bij de Afdeelingen Dordrecht of Rotterdam kunnen aansluiten.

Leiden en Omstreken. Op 31 December 1906 telde de Afdeeling 1 Donateur en 153 leden, tegen 1 Donateur en 183 leden op 31 December 1905.

Het Bestuur der Afdeeling onderging een groot verlies door het vertrek van zijn Secretaris, Mr. G. J. Bisschop, naar Ned.-Indië.

In deze vacature werd tijdelijk voorzien, doordat Mr. C. H. Beekhuis zich voorloopig met het Secretariaat wilde belasten.

In de vacature, ontstaan door het vertrek van Dr. J. C. J. Bierens de Haan, werd voorzien door de benoeming van Prof. Melius de Villiers tot Bestuurslid onzer Afdeeling.

Een som van *f* 25.— werd verstrekt aan Ds. Spoelstra, ten behoeve der uitgave van zijn Geschiedenis der Hervormde Kerk in Zuid-Afrika ; ten bate van de Collecte voor het Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika droeg de kas *f* 52.50 bij. Ondersteuning aan onvermogende Zuid-Afrikaansche Studenten werd gegeven tot een bedrag

van ruim *f* 140.—. Aan het Hoofdbestuur werd *f* 314.23 afgedragen.

De op 31 October gehouden collecte langs de huizen der ingezetenen, ten bate van het Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika, bracht ongeveer *f* 300.— op.

Studenten-Afdeeling Leiden. Getuigde het vorige jaarverslag van groote voldoening, ook nu kan zulks wederom het geval zijn. Toch valt niet te ontkennen, dat het Bestuur eenigermate in zijn verwachtingen is teleurgesteld. De oorzaak dier teleurstelling schuilt in het feit, dat men over het algemeen blijkbaar niet voldoende doordrongen is van de nuttige aanwending der gelden, of wel uit onverschilligheid er niet van op de hoogte is. Het gevolg hiervan is, dat velen zich haasten te bedanken voor het lidmaatschap, hetwelk hun toch niet al te drukkend kan zijn, immers een bedrag van drie gulden per jaar kan niet te hoog geoordeeld worden.

Het kan niet van genoeg bekendheid zijn, dat door de Afdeeling een jaarlijksche beurs van *f* 500 ter beschikking van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche studenten gesteld wordt om daarmede een minder bedeeld Zuid-Afrikaansch student de studie aan de Leidsche Hoogeschool mogelijk te maken. Dat de financieele toestand des ondanks volstrekt geen zorgen baart, kan blijken uit het feit, dat de afdeeling ook nog de kosten op zich nam van de verspreiding in Zuid-Afrika van een groot aantal exemplaren van de programma's der Rijks landbouwschool en Rijks Hoogere Land-, Tuin- en Boschbouwschool te Wageningen, benevens een toelage aan de Studentenafdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond te Leiden ten behoeve der vacantieleergangen, waardoor het mogelijk werd in dadelijke verbinding met de Zuid-Afrikaansche studenten te Edinburg te treden. Voorts kan nog worden medegedeeld, dat tengevolge der maandelijksche aankon-

diging in alle Zuid-Afrikaansche bladen, gesteld in overleg met de studentenafdeeling van het A. N. V. en door middel van het Perskantoor te Dordrecht, dat het bestuur zich bereid verklaart tot het geven van alle mogelijke inlichtingen aan Zuid-Afrikaansche studenten, in het afgeloopen jaar een vijftiental aanvragen om inlichtingen zijn ingekomen, welker beantwoording ten deele een gunstig gevolg heeft gehad.

In aansluiting hiermede zij vermeld, dat de heer A. WELCKER, die aanvankelijk de Zuid-Afrikaanders door middel van courantenartikelen op de hoogte bracht met de studie hier te lande, dit jaar op kosten der N. Z. A. V. een nuttige handleiding met datzelfde doel door hem samengesteld in het licht heeft mogen geven. Ook heeft de quaestor op verzoek uit Zuid-Afrika eenigen, die hier zijn komen studeeren, bij huisvesting enz. hulp geboden.

In verband met het voorafgaande is het in de eerste plaats een verblijdend teeken te kunnen verklaren, dat uit de aanvragen om inlichtingen uit Zuid-Afrika, die steeds nog binnen komen, de invloed van het Kon. Besluit aangaande de erkenning van Zuid-Afrikaansche graden duidelijk merkbaar is.

Op diens tocht door Nederland werd ook de stad Leiden door den heer MALAN bezocht. Door het bestuur der Studenten-Afdeeling daartoe uitgenoodigd, heeft hij een middag gewijd aan een zij het ook vluchtige kennismaking met de wijze van studeeren te Leiden. Voor zoover het korte tijdsbestek dat toeliet, werden verschillende studentenkamers bezocht, verder de Societeit e. d. Daarna volgde een hoogst belangrijke bespreking ten huize van den praeses, den heer WELCKER, over verschillende punten, de studie van Afrikaanders hier te lande betreffende, en werden hem tevens eenige wenschen kenbaar gemaakt, voor welker verwezenlijking de heer MALAN een eerste kracht zou zijn.

Wat daarvan de vrucht zal zijn is nog niet te bepalen. Daar de heer MALAN daarna echter nog een particuliere bijeenkomst had met de Zuid-Afrikaanders in Leiden studeerende, mogen we de hoop koesteren, dat wij in den hoofdredacteur van „Ons Land" als steeds een steun en voorstander voor de studie te Leiden zullen hebben.

Middelburg en Omstreken. Geen verslag ontvangen.

Naarden. Geen verslag ontvangen.

Nijmegen. Het aantal leden bedroeg op 1 Maart 1907 79, zoo dat het ledental sedert het vorige jaar met 15 verminderd is.

Het voorstel van de Afdeeling Dordrecht om den heer en mevrouw TERNOOY-APÈL te helpen eene kunstreis te doen naar Z.-Afrika, om, door het voordragen van gedichten onzer beste Hollandsche dichters, zoodoende den Hollandschen taalstrijd te steunen, werd besproken doch vond geene instemming bij de Afdeeling.

Te betreuren valt het vertrek uit Nijmegen van den oud-kolonel P. L. A. CALLAND, Voorzitter en zeer ijverig lid van het Bestuur. In eene buitengewone Algemeene Vergadering van leden op 13 September 1906 is in zijne plaats als bestuurslid gekozen de gep. Majoor van het N. I. Leger, H. J. MATTHES, die deze benoeming bereidvaardig aannam.

Een voorgestelde liederenavond van den Heer ROMPEL werd tot later uitgesteld.

Rheden-Rosendaal. In het Bestuur kwam geene verandering. In eene in September gehouden ledenvergadering werd besloten geene *Kruger*-collecte op 10 October te houden, met het oog op de weinige kans op een bevredigend succes. Als gevolg van een daarop betrekking hebbend

artikel, door den Secretaris in een plaatselijk blad geplaatst, werd nog een klein bedrag voor dat doel ontvangen en door hem aan het Hoofdbestuur overgemaakt.

Ook dit jaar verleende de Afdeeling eene ondersteuning van *f* 20.— aan het Studiefonds voor Z.-A. studenten hier te lande, terwijl evenzoo een bedrag van *f* 15.— werd overgemaakt aan het Hoofdbestuur als bijdrage voor het op te richten gedenkteeken voor de in den oorlog gevallen Nederlanders. Het ledental der Afdeeling verminderde door bedanken, en door overlijden, zoodat het bij den aanvang dezes jaars bedroeg 46 leden en 1 begunstiger.

Rotterdam. Deze afdeeling heeft sedert enkele jaren zelf eene school in Transvaal gesteund, eerst te Witfontein later te Derdepoort, hoofd den Heer HOLLEBRANDS, welke eerst £ 10.— later £ 6.— per maand ontving.

Toen nu ook in den vroegeren Vrijstaat plannen werden gemaakt om eene groote normaal- en meisjesschool op te richten, besloot de afdeeling, na briefwisseling met ex-president STEIJN, die aan het hoofd van het college van curatoren zou staan, om ook deze school te steunen.

De afdeeling Dordrecht heeft zich bereid verklaard daartoe mede te werken, doch de grootte der bijdrage kan nog niet vermeld worden.

Intusschen meende de afdeeling, inplaats van de in verschillende steden gehouden Kruger-Collecte, liever een omzendbrief te moeten verspreiden met warme aanbeveling van de zaak der school.

Het resultaat was vrij bevredigend.

Aan de boekencommissie van het Nederl. Verbond werd, evenals verleden jaar eene bijdrage van 100 gulden verleend.

Voor een gedenksteen in Zuid-Afrika ter gedachtenis aan in den oorlog gevallen Hollanders werd *f* 60.83 verzameld en aan het Hoofdbestuur afgedragen.

Op het leeskabinet werd ter lezing gedeponeerd het maandblad *De Unie*, terwijl aldaar ook *Ons Land* steeds ter lezing ligt.

In grand café Coomans is *De Volkss'em* aanwezig.

In de plaats van den Heer P. R. Mees, het vorig jaar als penningmeester afgetreden, werd de Heer G. v. d. Loo benoemd.

Een hartelijk woord van dank aan den Heer Mees voor de jarenlange vervulling van dezen, vooral gedurende de oorlogsjaren, omvangrijken post, is hier zeker niet misplaatst.

Het bestuur had het overlijden te betreuren van den Heer J. L. Bolle, een der oudste en trouwste leden, steeds op zijn post, waar het gold de Afrikaansche belangen te behartigen.

Door vertrek naar elders nam de Heer Popken ontslag. In hunne plaats werden benoemd de Heeren Mr. G. Bicker Caarten en Dr. W. van Everdingen.

Het ledental op 1 Januari bedragende 490, is gedaald tot 459.

Schiedam en Omstreken. Terwijl in het Bestuur dezer Afdeeling dezelfde leden zitting behielden, onderging het ledental een vrij aanzienlijke vermindering.

Er werd een ledenvergadering gehouden, waar slechts het Bestuur tegenwoordig was en er werden meerdere bestuursvergaderingen gehouden; terwijl de vergadering van het Hoofd-Bestuur met de Voorzitters van Afdeelingen door den Voorzitter werd bijgewoond en de Afdeeling vertegenwoordigd was op de Algemeene Vergadering.

De October-collecte werd dit jaar gehouden met inschrijvingsbiljetten en met lijsten; de bruto opbrengst beliep *f* 135.75, welk bedrag te minder wijst op groote offervaardigheid en belangstelling, omdat bij deze gelegenheid kon worden gewezen op de rechtstreeksche bestem-

ming van de opbrengst. Aan de Afdeeling toch was op haar verzoek toegewezen de zorg voor de school te Longland bij Kimberley, waarvoor hier steun was gevraagd door P. A. J. SMUTS, den braven Afrikaner, laatsten bewoner van het Tehuis te Schiedam.

De Afdeeling verkreeg toestemming van het Hoofd-Bestuur voor haar rekening te nemen de gedeeltelijke kosten van verpleging van een te Schiedam wonenden, en tot vakopleiding werkenden Afrikaner, gedurende zijn verblijf in het stedelijke ziekenhuis, en ten behoeve van de leestafels van twee volksvereenigingen worden abonnementen bekostigd van *De Zuid-Afrikaansche Post.*

Nog valt te vermelden, dat in samenwerking met de plaatselijke afdeeling van het Algemeen Nederl. Verbond in het voorjaar twee groote kisten met boeken werden verzonden met Zuid-Afrika als bestemming.

Utrecht. In de samenstelling van het Afdeelingsbestuur kwam geene wijziging.

Het leden-aantal slonk tot 277.

De inzameling van geld tot steun van het *christelijk nationaal onderwijs* in Zuid-Afrika bracht op eene som van *ƒ* 1137,90.

Zutphen. Geen verslag ontvangen.

Zwolle en Omstreken. In het Bestuur kwam in het afgeloopen jaar geen verandering.

Het aantal leden bleef langzaam dalende; nieuwe leden werden niet gewonnen.

Eene poging om in de Afdeeling een beurs bijeen te brengen, om daaruit de opleiding van Zuid-Afrikaansche jongelui aan Gymnasium, Hoogere Burgerschool of Hoogeschool te bekostigen, had niet het gewenschte gevolg. Wel werden enkele bijdragen toegezegd, maar men was

algemeen huiverig, zich voor langer te verbinden, en een voorstel aan de Zusterafdeelingen te Deventer en Enschedé, om voor dit doel met de Afdeeling Zwolle samen te werken, had geen succes.

Beter slaagde de collecte op den geboortedag van wijlen PAUL KRUGER; de opbrengst was ruim *f* 160.— en stelde de Afdeeling in staat, met eene bijdrage uit de Afdeelingskas, de School te Kaalbooi bij Machadodorp een maandelijksche subsidie van £ 2, en daarmede haar voortbestaan te verzekeren.

Reglements-wijziging.

Het voorstel om § 7 der Algemeene Regelen, bedoeld bij Art. 3 der Statuten, te wijzigen, werd in de Jaarlijksche Algemeene Vergadering goedgekeurd. De bedoelde paragraaf zal nu luiden, als volgt:

„De jaarlijksche uitgaven der Afdeeling mogen, behoudens „goedkeuring van het Hoofdbestuur der Vereeniging, niet „te boven gaan de helft van de door den penningmeester „van iedere Afdeeling in dat jaar geïnde bedragen der „leden en begunstigers, die tot zijn Afdeeling behooren.

„Het verschil tusschen de jaarlijks geïnde bijdragen en „de jaarlijksche uitgaven der Afdeeling wordt, overeen„komstig § 6, in zijn geheel aan het Hoofdbestuur afge„dragen.

„Schenkingen der donateurs worden in hun geheel af„gedragen, tenzij daaromtrent eene andere regeling is „gemaakt."

Rekening en Verantwoording.

Ter vergadering van 26 Mei 1906 bracht de Commissie, belast met het nazien der Rekening en Verantwoording van den Penningmeester over het jaar 1905, haar verslag uit. Zij had die rekening nagezien en accoord bevonden en bracht hulde aan den Penningmeester voor zijn

nauwgezet beheer. De vergadering verleende daarop onder dankzegging décharge aan den Penningmeester.

Voor het nazien der rekening en verantwoording over het het jaar 1906 werden op diezelfde vergadering benoemd de Heeren MR. H. VERKOUTEREN (Amsterdam), DR. J. B. SCHEPERS (Haarlem) en DR. W. VAN EVERDINGEN (Rotterdam) tot leden en de Heeren J. BUSSEMAKER JZN. (Deventer), A. J. M. VERBEEK (Enschede) en J. O. BENDER (Schiedam) tot plaatsvervangende leden.

De Penningmeester geeft de volgende toelichting bij het financieel overzicht, dat als bijlage (no. 1) aan dit verslag is toegevoegd:

Bij eene beschouwing van de rekening over het afgeloopen jaar valt in de eerste plaats op eene vermeerdering der beschikbare middelen te wijzen. Aangezien onder het saldo op ult. December 1906 zijn opgenomen de gelden voor de reeds meermalen genoemde extra beurzen, waarvan op dien datum nog circa ƒ 1700.— aanwezig was, bedraagt het overschot voor het jaar 1906 ongeveer ƒ 4800.— tegen ƒ 1100.— over het jaar 1905.

Tot deze vermeerdering hebben eenerzijds bijgedragen eenige meerdere inkomsten, anderzijds eene vermindering van uitgaven. Jammer genoeg zijn die meerdere inkomsten van geheel tijdelijken aard. De ontvangsten aan contributies blijven achteruitgaande. De toename van circa ƒ 600.—, welke uit eene vergelijking van de cijfers over 1906 en 1905 blijkt, is slechts toe te schrijven aan de ongelijke wijze waarop de bijdragen van de afdeelingen aan het Hoofdbestuur worden afgedragen.

Eene in dit financiëel overzicht onverwachte bate is de eindafrekening over de tijdens den oorlog verspreide brochures van den heer CHARLES BOISSEVAIN. Wij ontvingen de mededeeling, dat van de indertijd verleende subsidie een bedrag van ƒ 969.— gebleken was niet noodig te zijn.

Op de rekening paraisseert verder als buitengewone ontvangst het aan onze Vereeniging overgedragen kassaldo van ƒ 782.01 van het Taalfonds, tot welks ontbinding in het afgeloopen jaar besloten werd.

Nagenoeg onder alle hoofden werd in 1906 minder uitgegeven. De subsidie aan de Voorschotbank voor Zuid-Afrika, gedurende een reeks van jaren door onze Vereeniging verleend, kwam

te vervallen; die aan De Zuid-Afrikaansche Post verminderde, terwijl ook de bijdrage aan het studiefonds in het afgeloopen jaar achterwege kon blijven. De totale bezuiniging in de uitgaven bedroeg ongeveer *f* 4800.—. Blijven zij op denzelfden voet, dan zullen zij gedurende het nieuw ingetreden jaar waarschijnlijk door de gewone inkomsten gedekt kunnen worden, indien althans deze laatsten niet al te grooten achteruitgang aantoonen. Het bovengenoemde overschot van *f* 4800.— zal dan geheel voor nieuwe buitengewone uitgaven beschikbaar kunnen blijven.

Tegelijk met de daaraan verbonden verplichtingen werd gedurende het afgeloopen jaar aan onze Vereeniging overgedragen het kapitaal van het ontbonden Taalfonds, bestaande uit:

f 4000.— 4 $^0/_0$ Schuldbrieven Zuid-Afrik.-Voorschotkas
„ 12000.— 3 $^0/_0$ Cert. Werk. Schuld

Onze Vereeniging houdt thans de volgende Effecten:

12 à	*f* 1000.—	Cert. 3 $^0/_0$ Werk. Schuld.	
4 „	„ 1000.—	Oblig. 3 % Nederland.	
1 „	„ 100.—	„ 3 % „	
2 „	„ 1000.—	„ 3½ % Mij. tot Expl. van Staatssp. 1891.	
1 „	„ 1000.—	„ 3½ % „ „ „ „ „ 1887.	
4 „	„ 1000.—	Pandbr. 3½ % Rotterdamsche Hyp. Bk.	
1 „	„ 1000.—	„ 3½ % Hollandsche „ „	
1 „	„ 1000.—	Oblig. 4 % Ned. Ind. Spoorweg Mij. 1904.	
3 „	Kr. 2000.—	Oblig. 3 % Oostenr. Locaal Spoorweg Mij.	
8 „	*f* 1000.—	Schuldbr. Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.	
5 „	„ 100.—	„ „ „ „	
11 „	„ 600.—	Witwatersrand Mij. Elsburg B	waardeloos.
3 „	£ 100.—	Algemeene Expl. en Bouw Mij.	waardeloos.
4 „	„ 50.—	M. Franken.	waardeloos.
1 „	*f* 500.—	Renkumsche Gasfabriek.	

Van dit kapitaal wordt jaarlijks aan het Studiefonds de rente van *f* 12,000.— uitgekeerd.

De stukken worden bewaard door LABOUCHERE OYENS & Co's BANK.

Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten.

Het Bestuur van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten brengt over 1906 het volgende verslag aan het Hoofdbestuur uit:

Om te voldoen aan art. 4 van hun Reglement hebben Bestuurders van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche

Studenten hierbij de eer U het Verslag aan te bieden hunner verrichtingen gedurende het jaar 1906.

In de samenstelling onzer Commissie kwam geene verandering. Zij bestaat uit de Heeren Dr. J. H. GUNNING J.WZN., Van Eeghenstraat 86, Voorzitter; Dr. G. BELLAAR SPRUYT, Prinsengracht 961, Penningmeester en Prof. Dr. J. W. PONT, P. C. Hooftstraat 150, Secretaris, allen te Amsterdam.

In het afgeloopen jaar is een groot deel onzer studenten naar hun vaderland teruggekeerd, na hier hunne studiën te hebben volbracht.

J. H. GEY VAN PITTIUS, die met een beurs, deels van uwe Vereeniging, deels van het Taalfonds, te Leiden studeerde, promoveerde den 29en Mei tot Doctor in het Hedendaagsch Romeinsch-Hollandsch Recht. In Londen als advocaat toegelaten, vertrok hij in September naar Pretoria, waar hij zich nu heeft gevestigd (bus 678).

J. VAN VOOREN, met een beurs van ons Fonds, bracht zijne studiën aan de Delftsche Academie gelukkig ten einde en vertrok in October als mijn-ingenieur naar Zuid-Afrika.

W. M. R. MALHERBE, gesteund door een beurs uwer Vereeniging, volbracht 3 Juli zijne studiën in Leiden en vertrok als Doctor in het Hedendaagsch Romeinsch-Hollandsch Recht naar Londen, waar hij nog vertoeft, in de verwachting weldra als advocaat te worden toegelaten.

P. VAN DRIMMELEN, die te Utrecht in de Theologie studeerde met eene toelage van het Taalfonds, deed in November zijn propenents-examen bij de Ned. Herv. Kerk hier te lande, vertrok kort daarop naar Zuid-Afrika en is nu predikant van de Ned. Herv. Kerk te Zeerust, district Marico.

C. J. WEILBACH, voor wien Transvaalsche particulieren vroeger een beurs hadden beschikbaar gesteld, promoveerde den 4en Juli te Leiden op stellingen tot Doctor in het Romeinsch-Hollandsch Recht en vertrok naar Londen, vanwaar hij zich onlangs, als Barrister at Law, naar zijn vaderland inscheepte.

D. Brewes, die te Leiden studeerde met de „Leidsche Beurs", vertrok in Juni vandaar. Het scheen hem toe, dat het behalen van een Hollandschen graad te veel van zijn tijd zoude vragen. Hij vertrok naar Londen, vanwaar hij dezer dagen de reis naar Zuid-Afrika aanvaardde.

J. A. Roux, voor wien het Costerfonds een beurs te onzer beschikking had gesteld, bracht den grootsten tijd van het jaar te Dublin door, zoodat wij besloten hem niet langer in het genot van deze beurs te laten.

Terwijl er zoovelen heengingen, kwamen er weder eenigen tot ons.

Nog in Mei begon Gert Prinseloo, van Vaal-Rivier, die aan de Kaapsche universiteit zijn matriculatie-examen had afgelegd, zijn juridische studiën in Leiden. Hij studeert met de „Leidsche Beurs", die door ons Fonds wordt aangevuld.

Mej. E. L. A. Goddefroy, uit Middelburg, kwam eind September hier in het land en begon, gesteund door een beurs uwer Vereeniging, haar medische studiën te Leiden.

A. A. Schoch, die reeds eenigen tijd aldaar in de rechten had gestudeerd, verkreeg bij Koninklijk Besluit van 22 Aug. 1906, Staatsblad No. 229, het recht om aan eene onzer universiteiten examens af te leggen. Wij besloten daarop hem bij zijne studiën in de rechten te steunen en stelden de beurs, die het Costerfonds ons opnieuw had geschonken, te zijner beschikking.

In November namen wij Teunis Hellmuth, die te Utrecht het Gymnasium bezoekt, onder ons toezicht met een beurs uit ons Fonds. Zijne ouders, die hier eenige jaren gewoond hebben, trokken in die maand weer naar de Oranje-Rivier-Kolonie. Hij woont te Utrecht, ten huize van Ds. O. J. Quéré.

Daar er niet meer nieuwe studenten bijkwamen, is het getal der studeerenden tot elf verminderd. Wel kwamen er ook van en voor anderen aanvragen om beurzen tot ons, maar sommigen konden wij niet inwilligen, omdat

er òf aan onze zijde overwegende bezwaren tegen bestonden, òf onze statuten het ons niet toelieten, en één van hen, dien wij een beurs toezegden, kwam niet, maar trok naar Engeland, omdat de studie daar korter duurt.

Van de alumni, die ook in ons vorig Verslag zijn genoemd, zette H. D. J. Bodenstein, met een beurs van ons Fonds, zijne rechtsgeleerde studiën te Leiden voort. Te Londen is hij toegelaten als advocaat en waarschijnlijk zal hij binnen niet te langen tijd op een proefschrift tot Doctor in het Romeinsch-Hollandsch Recht promoveeren.

H. Fourie, die met een beurs uwer Vereeniging studeert, legde zijn propaedeutisch examen in de Theologie te Utrecht met goed gevolg af. Moesten wij verleden jaar gewagen van reglementaire moeilijkheden, die er tegen de studie van theologen bij de Ned. Herv. Kerk hier te lande bestonden, wij zijn nu gelukkig te kunnen constateeren, dat zij opgelost zijn. Dank zij het welwillend en door ons zeer gewaardeerd optreden van Ds. C. F. Gronemeijer, lid der Syn. Comm. der Ned. Herv. Kerk is er een modus vivendi gevonden. De groote reglementaire bezwaren zijn opgeheven, als de Zuid-Afrikaansche theologanten geen aanspraak maken op de financieele voordeelen aan de Hervormde zonen onzes volks toegestaan, en betalen wat ook in de andere faculteiten betaald moet worden.

L. H. Wagner, met een beurs van het Taalfonds, zette zijne medische studiën te Amsterdam voort.

M. Uytenhoudt, gesteund door een beurs van ons Fonds, hoopt weldra zijn theologische studiën aan de Vrije Universiteit te volbrengen.

J. Snijman Jr., die met eene toelage uwer Vereeniging te Kampen, ten huize van Prof. M. Noordtzij, woont, volgde met vrucht de vijfde klasse van het Gymnasium aldaar.

D. Wannenburg, met een beurs van het Studiefonds, woont bij Ds. A. de Haan te Zwolle en volgt de eerste klasse van het Gymnasium.

H. J. Steyn, uit Ermelo, die met een beurs van ons Fonds in Amsterdam in de medicijnen studeert, zette zijne studiën met ijver voort.

Bovendien zijn er hier te lande nog meerderen, die voor eigen of anderer rekening studeeren. Ook hielden wij toezicht op de opleiding van eenen, die zich elders voorbereidt, daar hij tot geen onzer universiteiten kon worden toegelaten.

Ook dit jaar is ons van verschillende zijden steun geschonken. Niet alleen dat uwe Vereeniging, op onze aanvrage, wederom bereidwillig beurzen te onzer beschikking stelde, ook vele Afdeelingen, t.w. Nijmegen, Rheden-Roosendaal, 's-Gravenhage, Schiedam, Rotterdam, Arnhem en Zwolle, steunden onzen arbeid met een totaal bedrag van ƒ672.—[1]). Dit bedrag is, helaas, minder dan in het afgeloopen jaar. De Afdeeling Amsterdam moest hare aanzienlijke bijdrage, naar wij hopen slechts tijdelijk, beduidend inkrimpen en ook van andere zijde ontviel ons toegezegde hulp. Wij zijn echter dankbaar, dat wij op den krachtigen steun van vele particulieren, het Algemeen Nederlandsch Verbond, het Herman Costerfonds en de Leidsche Studenten-Afdeeling (ƒ 500.—) konden blijven rekenen. [2])

Moge die steun nog krachtiger worden. Toen de heer F. C. Malan uit Kaapstad in ons midden vertoefde en sprak over wat Nederland voor Zuid-Afrika zoude kunnen doen, wees hij er met nadruk op, dat wij krachtige pogingen moesten aanwenden om de toekomstige intellectueele krachten van zijn vaderland hier te laten opleiden. Hij achtte dit hoog gewenscht èn voor de Zuid-Afrikaners èn voor ons. Zeker zal hij in Zuid-Afrika doen wat hij

[1]) Doordat de afd. 's-Gravenhage ons in het afgeloopen jaar de bijdragen deed toekomen over 1905 en 1906 is in onze rekening deze som ƒ295.— hooger.

[2]) Zie rekening en verantwoording bijlage VII.

kan om de studenten naar Nederland te zenden, en wij willen hier doen, wat wij kunnen. Om veel te kunnen, behoeven wij echter veel steun. Warme liefde voor Zuid-Afrika en zijn toekomst schenke ons dien.

Aan onze zijde zijn nu alle bezwaren, die de wet aan de studie der Zuid-Afrikaners in den weg legde, weggenomen. Het Koninklijk Besluit van 22 Aug. 1906 is daarom door ons met vreugde begroet.

Onze Correspondenten in Zuid-Afrika, de Heeren: Ds. H. S. BOSMAN te Pretoria, Mr. J. P. M. HERTZOG te Bloemfontein, F. C. MALAN te Kaapstad, Ds. P. POSTMA te Pretoria, Mr. J. C. SMITS aldaar, Prof P. J. G. DE VOS te Stellenbosch en J. K. M. TE BOEKHORST te Pretoria, bleven ons, desgevraagd, van raad en inlichting dienen. Wij danken hen voor hunne zeer gewaardeerde sympathie, evenals den Heer A. WELCKER, die door zijn voortreffelijke brochure: „Het studeren van Zuid-Afrikaanders aan Nederlandse Universiteiten" ons het geven van inlichtingen zoozeer vergemakkelijkte. Drage zij veel daartoe bij, dat de band tusschen Nederland en Zuid-Afrika sterker worde en onze arbeid zich steeds meer uitbreide.

AMSTERDAM, 5 Maart 1907.

J. H. GUNNING J.Wz.,
Voorzitter.

JOH. W. PONT,
Secretaris.

Taalfonds. De raad van bestuur van het „Taalfonds tot behoud en bevordering van het Hollandsch als Volkstaal in de Boerenrepublieken van Zuid-Afrika", opgericht bij akte van 19 Mei 1896, heeft in zijn vergadering van 23 Maart 1906 besloten tot opheffing van het fonds.

Volgens art. 10 van het reglement moesten de activa, nà de liquidatie overblijvende, aan onze Vereeniging worden

overgedragen en dientengevolge zijn *ƒ* 12000.— 3 % certificaten Ned. Werk. Schuld, vier aandeelen Voorschotkas en circa *ƒ* 500.— in contanten, benevens eene voorwaardelijke vordering op het „Fonds tot het verkrijgen en verspreiden van kennis omtrent het in Zuid-Afrika heerschende recht" in het bezit onzer Vereeniging overgegaan.

Op een verzoek van het Studiefonds, om beschikking over deze bezittingen te krijgen, meende het Hoofdbestuur niet te moeten ingaan. Aan Heeren Bestuurderen van het Studiefonds werd medegedeeld, dat deze gelden, in overeenstemming met de bedoeling van de schenkers van giften aan het Taalfonds, voor het behoud en de bevordering van het Hollandsch als volkstaal in Zuid-Afrika zouden besteed worden.

Het jaarverslag van het Bestuur van het Fonds ten behoeve van het Hollandsch Onderwijs in Zuid-Afrika over 1906 luidt: *Schoolfonds.*

Leden van het Bestuur: Mr. W. Baron Röell, Voorzitter, Dr. N. Mansvelt, waarnemend Secretaris, A. D. de Marez Oyens, Penningmeester, H. J. Emous, Ds. W. H. Gispen, W. Hovy, Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen, Jhr. Mr. Frank K. van Lennep en Mr. J. P. Moltzer.

In de samenstelling van het Bestuur kwam ook dit jaar geene verandering.

Door den heer Emous en den waarnemenden Secretaris onderhield het Bestuur geregelde briefwisseling met de Hoofdcommissie voor Christelijk Nationaal Onderwijs te Pretoria, de Centrale Commissie voor (Chr. Nat.) Onderwijs te Bloemfontein, de Commissie voor Christelijk Nationaal Onderwijs in Natal en met een groot aantal onderwijzers en andere personen in Zuid-Afrika.

Nadat den 31sten Maart 1906 de laatste termijn, waarvoor door ons een geregelde maandelijksche toelage aan de Hoofdcommissie voor Christelijk Nationaal Onderwijs te Pretoria was toegezegd, verstreken was, moesten wij deze tot ons leedwezen staken. In het einde dier maand werd door het Onderwijs-Congres te Pretoria tot decentralisatie van het geldelijk beheer der Christelijk Nationale scholen in Transvaal besloten, volgens welk besluit districts-

commissiën door collecten en anderszins in eigen kring voor de geldelijke ondersteuning der scholen zouden zorgen. Daar echter die Commissiën in sommige districten wegens de groote armoede en geldschaarschte nauwelijks iets konden uitrichten, en daardoor een aantal scholen in die streken in grooten nood geraakten, besloot ons Bestuur, na ingewonnen advies van den Inspecteur van Christelijk Nationaal Onderwijs in Transvaal, voortaan zooveel mogelijk nog enkele scholen te steunen en wel door rechtstreeks van hier een hoofdelijke toelage aan de meest behoeftige en daarbij meest verdienstelijke Christelijk Nationale onderwijzers te doen toekomen.

Intusschen bleven wij voortgaan, de Commissie voor Christelijk Nationaal Onderwijs in Natal en een paar Christelijk Nationale scholen in de Kaapkolonie geregeld of bij tusschenpoozen te subsidiëeren, terwijl wij later een begin maakten met de zending van de aan Oud-President Steyn toegezegde subsidie tot ondersteuning der Vrije Christelijk-Nationale Scholen in Transoranje, tot welke ondersteuning wij mede de beschikking kregen over de gelden der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging, voor onderwijs-doeleinden bestemd.

Aan de Hoofdcommissie voor Christelijk Nationaal Onderwijs te Pretoria konden wij alleen de maandelijksche termijnen van het salaris van den Inspecteur uitkeeren.

In het geheel werd door ons gedurende 1906 een bedrag van *f* 81518,68 ten behoeve van het Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika gezonden, waarvan *f* 44021,52 naar Transvaal, *f* 36402,28 naar Transoranje en *f* 1094,88 naar Natal en de Kaap-kolonie.

In deze bedragen zijn natuurlijk niet begrepen de subsidiën door het Hoofdbestuur van het Christelijk Nationaal Boeren-Comité voor soortgelijke doeleinden naar Zuid-Afrika gezonden, noch ook de gift van £ 3000.—, door het Bestuur der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas uit het Russisch Boerenfonds aan Oud-President Steyn afgestaan voor de stichting van de Oranje-school te Bloemfontein. Wel zijn daarbij gerekend de bedragen, door het Hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging ten behoeve van het Christelijk Nationaal Onderwijs in Transoranje te onzer beschikking gesteld en te zamen een bedrag van *f* 10913.— uitmakende.

Wij nemen deze gelegenheid te baat om hier openlijk onzen oprechten dank te betuigen aan de vele bekende zoowel als onbekende milde gevers en geefsters, die onze fondsen zóó krachtdadig sterkten, dat wij ook gedurende het afgeloopen jaar nog in staat waren zooveel te doen om onze stamverwanten te steunen

in hun nu reeds vier jaren, na dien verwoestenden oorlog, voortgezette, bewonderenswaardige worsteling voor de handhaving van den nationalen geest onder het opgroeiend geslacht.

Tot ons leedwezen werd de Commissie voor Christelijk Nationaal Onderwijs in Natal ontbonden, deels tengevolge van het onvermogen der Boeren om den schoolstrijd langer vol te houden, deels doordat de Natalsche regeering een meer tegemoetkomende houding in onderwijszaken had aangenomen, deels ook doordat de man, die zich het meest voor het Christelijk Nationaal Onderwijs in Natal beijverd had, de heer N. Tromp, oud-Hollandsch onderwijzer, zeer tot onze spijt de worsteling staakte en na een 17-jarigen verdienstelijken arbeid in Zuid-Afrika naar het Vaderland terugkeerde.

Evenals gedurende 't vorige jaar was er onder de zoo drukkende omstandigheden, waarin land en volk in Zuid-Afrika verkeerden, weinig vraag naar Hollandsche onderwijzers. Toch werden nog 4 onderwijzers en 1 onderwijzeres met onze aanbeveling, hetzij met of zonder hulp van de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, uitgezonden, en met blijdschap mogen wij verklaren, dat wij van allen gunstige berichten ontvingen, ofschoon ook sommigen hunner terstond moesten deelen in de moeielijkheden en ontberingen, waaronder de Transvaalsche bevolking zelve gedrukt ging en nog gaat.

Moesten in den loop van het jaar enkelen onzer oud-Nederlandsche onderwijzers, zoowel als trouwe Afrikaansche collega's, die onder vaak zorgelijke omstandigheden nog altijd moedig het Nationaal onderwijs getrouw gebleven waren, eindelijk den strijd opgeven en onder de vanen van het gouvernements-onderwijs dienst nemen, toch bleef nog een vrij aanzienlijk aantal in dien strijd volharden. Een woord van hulde voor zooveel beginselvastheid bij zooveel ontberingen, en dat tegenover vaak zeer verlokkende aanbiedingen, is zeker hier niet misplaatst.

Voor ons „Schoolfonds" en voor allen, die ons daartoe de middelen verschaften, is het zeker een groote voldoening, dat wij die mannen en vrouwen, die ook na den vrede van Vereeniging niet aan de Nationale zaak vertwijfelden, naar vermogen hebben kunnen ondersteunen. Dat niet meer Nederlanders de beteekenis van die zedelijke worsteling daar ginds, ook voor ons volk, begrepen, is zeker te betreuren.

Met de grootste belangstelling wachten wij nu af, wat de nieuwe Transvaalsche regeering voor het Nationaal onderwijs gaat doen.

W. RÖELL, *Voorzitter.*
N. MANSVELT, *wd. Secretaris.*

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Door het Bestuur van de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas werd over 1906 het volgende Jaarverslag uitgebracht:

Uw Bestuur heeft de eer, U hiermede het jaarverslag aan te bieden van de werkzaamheden, door onze Vereeniging gedurende het vierde jaar van haar bestaan verricht, en van den staat onzer geldmiddelen aan het einde van het afgeloopen jaar.

Moesten wij ons vorig verslag aanvangen met de vermelding van het betreurde overlijden van een onzer medebestuurders, het jaarverslag over 1906 moet ook alweer van verliezen uit ons midden gewagen, hoewel gelukkig niet door overlijden.

Twee onzer medeleden van het Bestuur, de heeren Mr. G. VISSERING en Mr. N. G. PIERSON, die beiden volgens rooster moesten aftreden, konden zich, zeer tot ons leedwezen, niet opnieuw verkiesbaar stellen: de eerste wegens vertrek naar Batavia, de tweede wegens vermeerdering van werkzaamheden.

In de jaarlijksche ledenvergadering van 25 April 1906 werden uit een voordracht van het Bestuur in hun plaats gekozen de heeren B. H. DE WAAL, oud-Consul-generaal der Nederlanden te Kaapstad, en EMILE DEN TEX, Secretaris der Amsterdamsche Liquidatiekas.

In gezegde vergadering vertolkte de heer Mr. H. VERKOUTEREN de gevoelens van alle aanwezigen, toen hij beiden aftredenden leden dank en hulde bracht voor alles wat zij, inzonderheid de gewezen Voorzitter, gedaan hadden om onze Vereeniging tot stand te brengen, te ontwikkelen en den bloei ervan te bevorderen.

Wij beamen van harte deze gevoelens en, ofschoon wij van hun blijvende sympathie verzekerd zijn, betreuren wij het, dat wij in onze vergaderingen den raad van en de geregelde samenwerking met deze beide heeren moeten missen.

In de plaats van den heer VISSERING aanvaardde de heer MIDDELBERG het Voorzitterschap, doch slechts tot

de eerstvolgende jaarlijksche ledenvergadering, daar volgens een den 2^{den} Mei genomen besluit in het vervolg de leden van het Dagelijksch Bestuur in alphabetische orde telkens voor een jaar als Voorzitter zullen optreden.

Tot ons leedwezen moesten wij enkele namen wegens overlijden of om andere redenen van onze ledenlijst afvoeren.

Krachtens machtiging van de Algemeene Ledenvergadering en overeenkomstig Art. 4 onzer Statuten werd daarentegen het lidmaatschap onzer Vereeniging aangeboden aan en welwillend aanvaard door eenige heeren en dames van wier sympathie met ons streven wij ons bij voorbaat verzekerd hielden.

De leden van het Hoofdbestuur der Afrikaansche Christelijke Vrouwen-Vereeniging in de Kaapkolonie en die van het Bestuur van de Groningsche Afdeeling („Tak”) dier Vereeniging namen mede allen onze uitnoodiging aan.

Zooals algemeen bekend is, bleef, ondanks de steeds toenemende opbrengst der goudmijnen, de economische toestand in Zuid-Afrika ongekend slecht, zoodat wij slechts weinige aanzoeken om voorschot voor overtocht derwaarts ontvingen en daarvan nog in het belang van de personen zelve verscheidene moesten afwijzen.

Uit het hieronder volgend vergelijkend overzicht blijkt, dat slechts 17 personen — buiten en behalve vier kinderen — door ons met een voorschot voor den overtocht naar Zuid-Afrika geholpen werden, terwijl die getallen in de voorafgaande drie jaren onderscheidenlijk 133, 25 en 28 bedroegen.

Daarentegen klom het aantal in Zuid-Afrika zelve gedane aanvragen om voorschotten voor verschillende doeleinden tot 59, waarvan gedurende het jaar 1906 17 werden toegestaan, tot een gezamenlijk bedrag van ƒ 28.314.

Deze voorschotten aan schoolcommissiën, kerkbesturen en eigenaars van kleine bedrijven zijn alle door voldoende onderpanden en borgstellingen gedekt, en daarbij mogen

wij voor ons zelve de voldoening smaken, dat wij door deze voorschotten meer dan één Christelijk Nationale School en een aantal om het bestaan worstelende oud-Nederlanders en Afrikaners, die nergens anders geholpen konden worden, in staat hebben gesteld om den onder omstandigheden zoo moeielijken strijd vol te houden.

Vergelijkend Overzicht van behandelde Voorschot-aanvragen en vertrokken Voorschotnemers.

	31 Dec. 1905.	31 Dec. 1906.	Gedurende 1906.
Toegestaan en afgerekend .	186	203	17
Geweigerd.	153	161	8
Ingetrokken	110	115	5
Voorwaardelijk toegestaan of nog in behandeling. . .	18	15	
	467	494	

Klassen van Voorschotnemers:

Administratieve personen .	21	21	–
Ambtenaars	–	1	1
Artsen	3	4	1
Bakkers	2	2	–
Bloemisten.	2	2	–
Bouwkundigen	10	10	–
Dienstboden	7	11	4
Electriciens	4	4	–
Huishoudsters	3	4	1
Ketelmakers	1	1	–
Kooplieden	10	10	–
Koperslagers	2	2	–
Landbouwers.	9	9	–
Landbouwkundigen . . .	1	1	–
Letterzetters	6	7	1
Metaaldraaiers	1	1	–
Transporteeren . .	82	90	8

	31 Dec. 1905.	31 Dec. 1906.	Gedurende 1906.
Transport . .	82	90	8
Metselaars.	13	13	—
Mijningenieurs	—	1	1
Onderwijzers	10	14	4
Onderwijzeressen	3	3	—
Pensionhouders	2	2	—
Photografen	2	2	—
Predikanten	1	2	1
Rechtsgeleerden	3	5	2
Schilders	8	8	—
Schoenmakers	1	1	—
Smeden en Bankwerkers. .	9	9	—
Spoorleggers	1	1	—
Steenhouwers	1	1	—
Timmerlieden.	23	23	—
Treinconducteurs	2	2	—
Tuinlieden.	3	3	—
Verpleegsters.	1	1	—
Vrouwen (echtgen. van reeds in Z.-Afrika zijnde personen) met of zonder gezin . .	21	22	1*)
Totaal . .	186	203	17

In Zuid-Afrika:

tot 31 December 1905:

Ingekomen 36 aanvragen, waarvan

toegestaan . .	26,	tot een gezam. bedrag v.	*f* 98,716.—
geweigerd . . .	6,	„ „ „ „ „	„ 28,200.—
nog in behandeling	1,	„ „ „ „ „	„ 3,600.—
vervallen . . .	3,	„ „ „ „ „	„ 143,000.—
		Totaal	*f* 273,516.—

*) Waarbij vier kinderen

tot 31 December 1906:

Ingekomen 59 aanvragen, waarvan

toegestaan . .	43,	tot een gezam. bedrag v.	ƒ 127,030.–
geweigerd . .	11,	„ „ „ „ „	„ 64,560.–
nog in behandeling	2,	„ „ „ „ „	„ 15,000.–
vervallen . . .	3,	„ „ „ „ „	„ 143,000.–
		Totaal	ƒ 349,590.–

Overgebleven van 1905 en bijgekomen gedurende 1906 24 aanvragen, waarvan

toegestaan . . .	17,	tot een gezam. bedrag v.	ƒ 28,314.–
geweigerd	5,	„ „ „ „ „	„ 36,360.–
nog in behandeling	2,	„ „ „ „ „	„ 15,000.–
		Totaal	ƒ 79,674.–

De 17 toegestane aanvragen betroffen over het algemeen kleinere leeningen en gingen uit van 6 particuliere personen, 1 kerkbestuur en 10 eigenaars van kleine bedrijven.

Kenteekenend voor den allertreurigsten toestand in bijna alle bedrijven in Zuid-Afrika, gedurende het afgeloopen jaar, zijn de opengelaten vakken in de derde kolom van de lijst, die de *Klassen van Voorschotnemers* aangeeft: — slechts één ambachtsman (een letterzetter) vertrok door onze bemiddeling naar Zuid-Afrika. De anderen waren dienstboden, onderwijzers en andere gestudeerde personen.

Hoewel ook dit jaar tengevolge van den steeds ernstiger wordenden economischen toestand in Zuid-Afrika een aantal onzer voorschotnemers niet of slechts ten deele aan hun verplichtingen kon voldoen, toont de balans toch een vrij bevredigenden staat van zaken aan en behoefden wij vooralsnog niet tot afschrijving van geheel oninbare schulden over te gaan. Met het oog op den gedrukten toestand werd ook door ons in verscheidene gevallen het verzoek om uitstel van betaling ingewilligd. Onmacht, en

niet onwil, was volgens advies van onze vertegenwoordigers daarginds in verreweg de meeste gevallen oorzaak van wanbetaling. Slechts in een paar gevallen zagen wij ons verplicht tot dwangmiddelen onze toevlucht te nemen.

In denzelfden geest werd de liquidatie van de zaken der Voorschotbank voor Zuid-Afrika door ons voortgezet en met den uitslag daarvan kunnen wij tevreden zijn.

Daar onze Vereeniging door de overneming van al de aandeelen der Voorschotbank voor Zuid-Afrika feitelijk de eenige belanghebbende in deze zaak geworden was, werd door ons Bestuur besloten, de administratie der *Bank* in het vervolg niet langer van die der *Kas* gescheiden te houden.

Was het aantal voorschotten, door ons verstrekt, betrekkelijk gering, de algemeene werkzaamheden werden er niet minder op en namen in veelzijdigheid toe.

De wensch der stichters onzer Vereeniging, in een vroeger jaarverslag uitgedrukt, „dat onze Vereeniging meer en meer als bemiddelingsbureau mocht worden beschouwd om in verband met de Afrikaner zaak zoowel particuliere als algemeene belangen te dienen", werd dit jaar meer dan ooit te voren vervuld. Van alle zijden, ook uit het buitenland, ontvingen wij verzoeken om inlichting, raad of bemiddeling. Het aantal brieven, gedurende 1906 door ons kantoor verzonden, bedroeg bijna 2000.

Door onze bemiddeling kwam het eerste Afrikaansche meisje naar Nederland om hier voor onderwijzeres te worden opgeleid onder het toezicht en voor rekening van de Groningsche afdeeling der Afrikaansch Christelijke Vrouwen Vereeniging.

Het mocht ons gelukken, voor de Besturen van twee voorname Christelijk Nationale meisjesscholen in Zuid-Afrika twee bekwame onderwijzeressen te vinden, van welke de eene reeds door haar werk de grootste voldoening heeft gegeven, terwijl de andere eerst onlangs naar

Zuid-Afrika vertrok. Ook van haar koesteren wij de beste verwachting.

Vier onderwijzers, door ons met voorschot geholpen, zijn allen bij het Christelijk Nationaal Onderwijs in Transvaal werkzaam en hebben dus daar reeds mede deelgenomen aan dien voortgezetten strijd om het behoud der taal, die voor ons Nederlanders van weinig minder belang is dan voor de Afrikaners zelve.

Aan dien strijd wordt ook door nog andere personen, die door onze bemiddeling een werkkring in Zuid-Afrika vonden, een levendig aandeel genomen.

Geldelijk gesteund door de Hoofdbesturen der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging en van het Algemeen Nederlandsch Verbond, bezorgden wij in den aanvang des jaars de uitgave van de brochure van Prof. P. J. G. de Vos, hoogleeraar aan het Theologisch Seminarium te Stellenbosch, Kaapkolonie, „De Afrikaner en zijn Taal", een geschrift, dat in Zuid-Afrika een diepen en zeer gewenschten indruk maakte.

Nog hadden wij het genoegen, behulpzaam te zijn in de verspreiding van de voortreffelijke brochure van den heer A. Welcker, secretaris van de Leidsche studenten-afdeeling der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging, over het studeeren van Afrikaners in Nederland, waardoor voor velen in Zuid-Afrika een geheel nieuw licht opging, dat zeer zeker zijn uitwerking niet zal missen.

De boeken en officiëele verslagen op Zuid-Afrika betrekking hebbende, die in den loop der jaren in het bezit der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging gekomen waren, werden door het Hoofdbestuur aan onze zorgen toevertrouwd, in een der vertrekken van ons kantoor geordend en gecatalogizeerd.

Belangstellenden verwijzen wij naar ons verslag der Bibliotheek, in het jaarverslag der Vereeniging opgenomen.

Met de uitgevers der Wereldbibliotheek traden wij in

correspondentie over de uitgave van een bijzondere, meer voor Zuid-Afrika geschikte reeks van de door haar uitgegeven werken. Ons voorstel vond bij de Redactie gereedelijk gehoor, zoodat ook aan dezen wensch weldra voldaan zal zijn en, naar wij vertrouwen, de lust tot het lezen van Hollandsche boeken in Zuid-Afrika zeer zal worden aangemoedigd.

Op het XXIXste Nederlandsch Taal- en Letterkundig Congres, te Brussel gehouden, werd onze Vereeniging door onzen Secretaris vertegenwoordigd, die daar een woord van opwekking sprak over de ondersteuning van Nederlandsche scholen en boekerijen in Zuid-Afrika.

Evenals in vorige jaren liet de samenwerking met de andere in betrekking tot Zuid-Afrika staande Vereenigingen hier te lande niets te wenschen over, en over en weêr werd menige dienst bewezen.

Dank zij ons Russisch Boerenfonds waren wij in staat, den Oud-President van den Oranje-Vrijstaat, den HEd. Heer M. T. STEYN, krachtdadigen steun te verleenen bij het tot stand brengen van de door hem ontworpen Oranjeschool voor de Christelijk Nationale opleiding van de dochteren des lands en inzonderheid van onderwijzeressen.

Uit hetzelfde fonds konden wij een en andermaal aan de groote en voortreffelijke Weesinrichting van Ds. A. P. KRIEL te Langlaagte (Tr.) een niet onaanzienlijk subsidie doen toekomen, terwijl ook de met zooveel geestdrift en vrucht werkende Afrikaansche Christelijke Vrouwen-Vereeniging door ons gesteund werd in hare pogingen tot opheffing van de door of ten gevolge van den Oorlog verarmde en vaak ook verachterde Afrikaansche gezinnen.

Een groote voldoening was het ons, dat wij door de overzending per kabel van een som gelds uit gezegd Fonds de gedreigde sluiting en opheffing van het Hollandsche Hospitaal te Pretoria konden verhinderen, terwijl intusschen in overleg met de Hoofdbesturen der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging en van het Christelijk Nationaal

Boeren-Comité maatregelen beraamd werden om zoo mogelijk het voortbestaan dezer zoo nuttige en verdienstelijke inrichting te verzekeren.

Een groot genoegen was het ons, tegen het einde van het jaar een onderhoud te mogen hebben met den heer advocaat F. S. MALAN, lid van de Wetgevende Vergadering der Kaap de Goede Hoop en Hoofdredacteur van het bekende Kaapsche nieuwsblad „*Ons Land*”, bij welke gelegenheid velerlei zaken door ons besproken werden en tot meer klaarheid gebracht.

Van de nadere kennismaking met dezen betrekkelijk nog jongen, sympathieken Afrikaner leidsman aan den eeremaaltijd, hem door de leden van de Hoofdbesturen der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging, het Algemeen Nederlandsch Verbond, het Christelijk Nationaal Boeren-Comité en de Besturen van het Schoolfonds, het Studiefonds en de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas aangeboden, bewaren allen, die daaraan deelnamen, de aangenaamste herinnering.

Het zou zeer te wenschen zijn, dat dergelijke bezoeken van invloedrijke Afrikaners in Nederland, en ook omgekeerd, vaker konden plaats hebben. De wederzijdsche belangen zouden er zeker door gebaat worden.

Aan het einde van dit verslag gekomen, kunnen wij niet nalaten allereerst een woord van dank te brengen aan de heeren J. H. BEUCKER ANDREAE, Jhr. Mr. W. G. DEDEL en G. M. BOISSEVAIN, die zoo welwillend en met zooveel zorg onze Rekening en Verantwoording over 1905 nazagen en daarna den balansstaat onderteekenden.

Veel dank zijn wij ook verschuldigd aan de heeren H. C. JORISSEN en Generaal J. C. SMUTS, te Pretoria, die als onze Commissie van Toezicht en Advies in overleg met onzen vertegenwoordiger aldaar de belangen onzer Vereeniging behartigden en ons verplichtten door hun belangelooze adviezen.

Onzen Vertegenwoordigers in de verschillende deelen

van Zuid-Afrika, den heeren A. D. R. BISSCHOP te Pretoria, Ds. J. D. KESTELL te Ficksburg (O. R. K.), H. J. LOUW te Stellenbosch en S. F. VAN BEEST VAN ANDEL te Kaapstad, betuigen wij hiermede openlijk onzen dank voor hun ijver voor en toewijding aan de belangen onzer Vereeniging en voor de ernstige wijze, waarop zij getoond hebben, hun taak op te vatten en zich met het doel en streven onzer Vereeniging te willen vereenigen.

Den heeren EVERT J. VAN GORKOM te Johannesburg en L. A. AARSSE te Warmbad in Duitsch Zuid-West-Afrika, die in bijzondere gevallen zoo welwillend en belangeloos als onze vertegenwoordigers optraden, betuigen wij ten slotte onzen bijzonderen dank, gelijk mede aan allen, die op de eene of andere wijze ons steunden in de verwezenlijking van het doel, dat wij ons hebben gesteld.

Onze begunstigers en contribuanten mogen zich van onze blijvende erkentelijkheid verzekerd houden en ook hun blijven wij de belangen onzer Vereeniging bij voortduring aanbevelen.

De Balans met de Winst- en Verliesrekening over 1906, nagezien en goedgekeurd door twee leden van het Bestuur en door de Commissie, krachtens art. 12 der Statuten door de Jaarlijksche Ledenvergadering benoemd, gaat hierbij [1]).

G. A. A. MIDDELBERG, *Voorzitter.*
N. MANSVELT, *Secretaris.*

Ned. Mij. tot Handhaving v. Stamverwante Belangen in Zuid-Afrika.

In de Algemeene Vergadering van 28 September 1906, werd door den Heer O. KAMERLINGH ONNES, directeur, het jaarverslag uitgebracht over het jaar 1905. Wij ontleenen daaraan het volgende:

Het aandeelenkapitaal der Maatschappij bleef ongewijzigd. Op 31 December l.l. waren uitgeleend *ƒ* 7000.—, op hypotheek *ƒ* 30261.25, op prolongatie *ƒ* 78000.— geplaatst.

---

[1]) Zie bijlage V.

In het geheel is ontvangen: rente van voorschotten ƒ 603.10, prolongatie-rente ƒ 2167.63, intrest voor saldi bij kassiers ƒ 113.02, toevallige baten ƒ 302,50, hetwelk gevoegd bij het winstsaldo 1904, ad ƒ 1930.12½, het totaal credit brengt op ƒ 5116.37½; daartegenover staan wegens onkosten voor beheer, schrijfloonen, boekhouding, huur, porti, enz. ƒ 560.41½, zoodat beschikbaar blijft een winstsaldo van ƒ 4555.96. Volgens de statuten moet 20 pCt. van de winst worden gereserveerd, d. i. ƒ 911.19, hetgeen een saldo laat van ƒ 3644.77, voldoende om *drie* pCt. op de aandeelen uit te keeren. De reserve wordt alsnu verhoogd tot ƒ 1854.74.

In een vorig verslag kon van het tot stand komen der Kamer van Handelsinlichtingen te Johannesburg en het Informatiebureau te Pretoria worden gewaagd. Dank zij o. m. de energieke bemoeiingen van den heer KNOBEL zagen wij dezer dagen laatstgenoemde instelling te Pretoria in eene Nederlandsche Kamer van Koophandel overgaan. Wat de laatste mailberichten echter melden omtrent de bij uitstek actief gebleken Kamer van Handelsinlichtingen te Johannesburg en de kans op verwezenlijking van haar plan aldaar een Nederlandsche monsterkamer tot stand te brengen, duidt op onvoldoende belangstelling in Nederlandsche zakenkringen.

Aangenaam zoude het ons zijn geweest indien voor en uit Zuid-Afrika van verschillende zijden meer vraag naar voorschotten tot ons ware gericht. Zonder zekerheid kunnen wij geene gelden verstrekken op den lagen rentevoet die ons is voorgeschreven, het wil ons echter voorkomen dat, meer dan thans het geval is, gebruik kon worden gemaakt van de gelegenheid tot geldverschaffing, door onze Maatschappij voor de bevordering der Nederlandsch-Zuid-Afrikaansche betrekkingen gesteld.

Dat het ambachtsschoolplan nog niet tot uitvoering kwam valt te betreuren. Voor het oogenblik moet, met verwijzing naar de cijfers en de mededeelingen over de school in het vorig verslag vermeld, worden volstaan.

Herman Coster-Fonds.

Het volgende Jaarverslag werd over het afgeloopen jaar aan de leden van het Herman Costerfonds uitgebracht:

Het zesde jaar van het bestaan onzer Vereeniging is voorbijgegaan en uw Bestuur heeft thans de eer, U een kort verslag te doen toekomen van zijn werkzaamheden en van den toestand onzer Vereeniging gedurende het jaar 1906.

Op de eerste Bestuursvergadering, in het vorige jaar gehouden, deelde onze medestichter en penningmeester, de heer Mr. G. Vissering, ons tot ons leedwezen mede, dat het hem niet langer mogelijk was, het penningmeesterschap waar te nemen en dat het ook zeer waarschijnlijk was, dat hij binnenkort als Bestuurslid zou moeten aftreden.

In plaats van den heer Vissering nam toen de heer Mansvelt, bij het secretariaat, ook nog het penningmeesterschap op zich.

Volgens art. 7 der Statuten was de beurt van aftreden aan den heer Mansvelt. Hij werd echter door de Commissie van Toezicht opnieuw tot lid van het Bestuur benoemd uit een aan haar door het Bestuur voorgedragen tweetal.

In de plaats van den heer Vissering werd, toen deze door zijn vertrek naar Batavia moest aftreden, op grond van art. 7, al. 5, mede door de Commissie van Toezicht Prof. Dr. P. J. Blok tot lid van het Bestuur benoemd. Daar geen der ontstane vacatures door de vergadering van leden behoefde aangevuld te worden en daar er ook geen bijzondere reden bestond om de leden tot een vergadering samen te roepen, had er in 1906 geen ledenvergadering plaats.

Volgens art. 7, al. 4, is dit jaar de beurt van aftreden aan het door de ledenvergadering benoemde Bestuurslid, den heer Plemp van Duiveland, die echter herkiesbaar is.

Door den heer Mr. G. Vissering werd aan den tegenwoordigen penningmeester namens Mevrouw de Weduwe Dr. H. J. Coster een som van ruim *f* 545.— overhandigd om te dienen tot grondslag van een fonds, waarvoor in samenwerking met Afrikaansche vrienden van wijlen Dr. Coster op een geschikte plaats in Zuid-Afrika een gedenkteeken tot diens nagedachtenis zal worden opgericht. Generaal, thans Minister J. C. Smuts, hierover

geraadpleegd, betuigde terstond zijn warme instemming met het plan en beloofde de zaak zoo spoedig mogelijk ter hand te nemen. In zijn antwoord schreef de Generaal o.a.: „HERMAN COSTER bekleedt een heel bizondere plaats in de herinnering zijner Afrikaansche vrienden en wij zullen het een eer beschouwen, iets tastbaars te doen ten einde een blijk onzer sympathieke waardeering te geven". De vele politieke beslommeringen en werkzaamheden, waarin ZEd. echter sedert maanden is gewikkeld geweest, zijn natuurlijk oorzaak, dat hij zijn voornemen nog niet heeft kunnen volvoeren.

In den loop van het jaar ontvingen wij een paar aanzoeken om beurzen van jongelieden in Zuid-Afrika Hieraan kon echter geen gehoor worden gegeven, daar deze jongemenschen niet ver genoeg gevorderd waren om het Hooger Onderwijs in Nederland te kunnen volgen.

In het geheel werd door onze Vereeniging gedurende het afgeloopen jaar aan 9 personen een hooger of lager subsidie uitgekeerd, tot een totaal bedrag van ƒ 3124.30, tegenover ƒ 1610.60 in 1905. Twee hunner vertrokken echter naar elders, zoodat er weer beurzen beschikbaar kwamen, van welke een opnieuw aan de zorg van het Bestuur van het Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche studenten werd toevertrouwd. Van beide werd tijdig in Zuid-Afrika kennis gegeven met het oog op de verschillende examens die daar tegen het einde des jaars plaats hebben, na afloop waarvan een deel der geslaagden zich voor verdere vakstudie naar Europa wendt. Van de beurshouders studeeren 3 in de Theologie, 1 in de Medicijnen, 1 in de Rechten en 1 in de Letteren, terwijl de zevende aan het Gymnasium zijn voorbereidende studie volbrengt.

Omtrent allen ontvangen wij geregeld van hunne onderscheiden „tutors" gunstige rapporten betreffende studie en gedrag.

Daar ons Bestuur bij vernieuwing de verzekering ont-

vangen had, dat de Nederlandsche geneeskundige tijdschriften, voor onze rekening gezonden aan de bibliotheek van de „South-African Union" te Edinburg, door de Afrikaansche studenten in de medicijnen aldaar zeer gewaardeerd worden, werd besloten met de toezending daarvan voort te gaan.

Zooals reeds in ons vorig jaarverslag werd medegedeeld, hadden wij, ten einde het aantal beurzen zoo groot mogelijk te kunnen maken, besloten, ons daartoe niet tot het gebruiken van de rente van ons kapitaal alleen te beperken, maar ook gaandeweg het *beschikbaar* kapitaal aan te spreken. Onze balans toont dan ook aan, dat ons beschikbaar kapitaal dit jaar van *f* 12.305,61[5] tot *f* 10.596,30[5] verminderd is. Het vaste kapitaal daarentegen is door toevoeging van $^1/_{20}$ der inkomsten (volgens art. 14 der Statuten) met een klein bedrag vermeerderd.

Daar wij, tenzij de contributiën mochten vermeerderen of onverwachte giften ons mochten geworden, dit jaar op niet meer dan ongeveer *f* 800.— aan intrest en ± *f* 600.— aan contributiën kunnen rekenen, zal opnieuw een deel van ons kapitaal moeten aangewend worden om aan de op ons genomen verplichtingen te kunnen voldoen.

Is het te veel verwacht van de vrienden en bewonderaars van wijlen Herman Coster en van de Nederlanders in 't algemeen, wanneer wij de hoop durven uitspreken, dat zij niet zullen toelaten, dat ons beschikbaar kapitaal geheel versmelt, vóórdat ons doel bereikt is en althans een groot deel van de Afrikaansche studenten, die tegenwoordig jaarlijks naar elders trekken, weer den weg terug heeft gevonden naar de Nederlandsche Hoogescholen, die eenmaal sommigen hunner beroemdste leiders onder hare kweekelingen telden?

Reeds mocht het Herman-Coster-Fonds de voldoening smaken, de eerste Afrikaansche vrouwelijke student in staat te hebben gesteld, hare studiën in Nederland te

komen voltooien, en het was ons een groote voldoening, onlangs in het bekende Kaapstadsche nieuwsblad „*Ons Land*" den opgewekten en opwekkenden brief te lezen, door haar, mejuffrouw LYDIA VAN NIEKERK, en haar Afrikaansche mede-studente, mejuffrouw BETSY GODDEFROY, uit Leiden aan de Redactie toegezonden. Mogen de woorden van opwekking, daarin tot hare Afrikaansche zusters gericht, weerklank vinden ook bij de Afrikaansche „broederen" tot heil van Zuid-Afrika en Nederland beide en moge ook de verrassende uitkomst der jongste Transvaalsche verkiezingen vele Nederlanders, die reeds hun geloof in de toekomst der Afrikaner zaak verloren hadden, met nieuwen moed bezielen en tot nieuwe werkdadigheid aansporen!

Die aansporing is niet noodig voor onze leden en begunstigers, die ons gedurende het afgeloopen jaar wederom met hun bijdragen steunden, waaronder ook de reeds in ons vorig verslag vermelde onbekende vriend der Hollandsch-Afrikaansche zaak, de heer X X, die ons andermaal met een gift van *f* 200.— verraste. Aan hem en allen onze welgemeende dank.

Indien echter onze leden en begunstigers in Nederland en Indië ook de aandacht hunner vrienden en bekenden op onze Vereeniging en haar streven wilden vestigen, zou mogelijk onze Vereeniging nog tot krachtiger optreden in staat gesteld kunnen worden. De overal in Zuid-Afrika zoo zichtbare ontwaking van het zelfbewustzijn der Afrikaner natie legt ons, Nederlanders, den plicht op, dezen gunstigen tijd niet ongebruikt te laten voorbijgaan. Nederland heeft in Zuid-Afrika hoogere belangen dan politieke.

Nog ontvingen wij in den vorm eener schuldvordering een gift van *f* 100.—, waarvan reeds de grootste helft door ons geïnd werd.

Deze gift geweerd ons van onzen afgetreden medebe-

stuurder, den heer Mr. G. VISSERING, wien wij bij dezen nogmaals, thans openlijk, onzen oprechten dank brengen voor zijn onvermoeiden ijver en toewijding, onze Vereeniging betoond, en voor al den arbeid, door hem — niet zonder groote opoffering — besteed aan de oprichting en verdere ontwikkeling daarvan.

De Balans met de Winst- en Verliesrekening op 31 December 1906, door ons met de boeken en bescheiden zorgvuldig vergeleken, is aan dit verslag aangehecht.

Namens het Bestuur der Vereeniging „Herman-Coster-Fonds":
J. A. DE JONGE, *Voorzitter.*
N. MANSVELT, *Secretaris.*

Omtrent de Kolonisatie Vereeniging vernamen wij van Mr. K. ZWAARDEMAKER het volgende: ***Kolonisatie Vereeniging.***

Zooals bekend is, heeft de Kolonisatie Vereeniging te Amsterdam in het begin van 1900 een veertigtal zoogenaamde Kaapsche rebellen, die, na aan den oorlog te hebben deelgenomen, de wijk naar ons land hadden genomen, in staat gesteld zich in Duitsch Zuid West-Afrika te vestigen, en daarvoor toen ook den geldelijken en zedelijken steun der Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging ontvangen. In het jaarverslag dier Vereeniging over 1900 wordt op pag. 46 van deze emigratie naar Duitsch-Afrika melding gemaakt.

In November 1902 heeft de Kolonisatie Vereeniging aan de deelnemers in de geldleening voor die emigratie per circulaire eenige mededeelingen gedaan omtrent het resultaat dat toen verkregen was. Daaruit bleek, dat het hoofddoel destijds *in de eerste plaats* beoogd, nl. om die uitgewekenen, die zich doelloos en troosteloos in Amsterdam ophielden, terug te brengen naar Afrika — het land waar zij thuis behoorden, en waar alleen zij konden aarden — en wel voorzien van eenige fondsen, waardoor zij het boerenbedrijf weer konden opvatten, *volkomen was bereikt*; de mannen waren inderdaad in zooverre gered! Zelfs waren de vooruitzichten omtrent het welslagen der onderneming toen, na nog geen twee jaren werkens, bepaald bemoedigend.

De berichten waren daarna steeds van dien aard, dat wij met

grond de hoop mochten koesteren, dat het meerendeel onzer emigranten binnen betrekkelijk korten tijd weer tamelijk welgestelde boeren zouden zijn.

Enkelen hunner waren na den oorlog na de amnestie naar hunne plaatsen in de Kaapkolonie teruggekeerd.

Van onzen voorman en vertegenwoordiger, den heer F. DE VILLIERS SMEER te Mariëndal, ontvingen wij geregeld uitvoerig verslag.

Doch ongelukkig brak in 1904 de opstand der Hottentotten uit! Den 3den October 1904 werden vele boeren in het district Gibeon laaghartig vermoord, waaronder onze vriend SMEER. Hij kwam vergezeld van zijne vrouw dien dag met een rijk beladen ossewagen thuis; voor de oogen zijner vrouw, die wij ook hier hadden leeren kennen en hoogachten, werd hij vermoord.

Aldus was in den aanvang van 1905 onze hoop vrijwel vervlogen, en waren onze goede verwachtingen opgegeven. De Hollandsche onderwijzer, de heer P. KOOY, die mede naar Duitsch Zuid-West Afrika emigreerde, kwam einde 1905 over, en deed ons uitvoerig verslag van de gebeurtenissen; wij stelden hem opnieuw in staat naar Duitsch Afrika te gaan, doch ontvingen van hem sedert nog geen bericht.

Terstond na den dood van SMEER verzochten wij den heer P. E. SCHOLTZ, die destijds ook behoorde tot degenen die door onze Vereeniging werden geholpen, doch na den oorlog naar zijne plaats te Spijtfontein district Kimberley was teruggekeerd, om in de plaats van SMEER de belangen onzer Vereeniging waar te nemen. Deze was hiertoe bereid; echter kon hij uit den aard der zaak in de gegeven omstandigheden voor onze belangen in Duitsch-Afrika niets doen. De berichten waren daarom zeer schaarsch.

In het begin van 1906 deed zich echter een gelukkige omstandigheid voor. Wij maakten kennis met een Afrikaner, den te Utrecht in de Rechtswetenschap studeerenden Heer GEY VAN PITTIUS. Na zijne promotie ging deze zich vestigen als advocaat te Pretoria; en hij aanvaardde de opdracht onzer Vereeniging, om in Afrika onze belangen waar te nemen.

Uit de berichten van den Heer Mr. GEY VAN PITTIUS, die Mevrouw SMEER en den Heer SCHOLTZ en nog eenigen van onze mannen bezocht, blijkt echter reeds nu voldoende, dat het *meerendeel* van onze vrienden *toch is gered*; dat die er weder bovenop zullen komen, en dus ons werk geenszins tevergeefs is geweest; en het belangrijk kapitaal, in deze onderneming gewaagd, niet verloren is!

Weliswaar zijn het grootendeels slechts verwachtingen; maar

als feit kan worden medegedeeld, dat de Heer SCHOLTZ zijn schuld geheel heeft afgedaan, en van een zestal debiteuren rente is ontvangen. Uit deze vrijgekomen gelden kon de Vereeniging weer een goed werk doen, door een ons goed bekend Transvaler de hypotheekrente over twee jaren voor te schieten, en hem dus te vrijwaren voor executie en ondergang!

De leden Uwer Vereeniging zullen dan ten minste weten, dat Uwe hulp, destijds ons verleend, doel heeft getroffen, en dat de Kolonisatie-Vereeniging haar best heeft gedaan om te slagen, doch met grooten tegenspoed te kampen heeft gehad. Wij geven daarbij de verzekering, dat wij ons zullen blijven inspannen, om van deze zaak zooveel mogelijk terecht te brengen.

Namens de Kolonisatie-Vereeniging.

MR. K. ZWAARDEMAKER.

AMSTERDAM, April 1906.

Zooals den leden der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging bekend is, werden de boeken handelende over Zuid-Afrika, die gedurende de 25 jaar van haar bestaan in het bezit van het Hoofdbestuur gekomen waren, in het begin des jaars door den Secretaris overhandigd aan het Bestuur van de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, dat daartoe een der vertrekken van haar kantoor en de diensten van haar personeel beschikbaar had gesteld. ***Zuid-Afrik. Bibliotheek.***

Nog vóór het Jaarverslag der Vereeniging over 1905 geheel gereed was, kon een Catalogus van deze boeken worden opgesteld en gedrukt, zoodat een exemplaar daarvan aan alle leden der Vereeniging kon worden toegezonden.

Ofschoon slechts weinige Afdeelingen of leden der Vereeniging gehoor gaven aan den wensch, door het Hoofdbestuur in zijn Verslag over 1905 (blz. 74) uitgedrukt, mochten we toch onze boekerij zich gedurende het afgeloopen jaar aanzienlijk zien uitbreiden, dank zij vooral den belangrijken schenkingen van de leden van het Hoofdbestuur, de heeren A. S. VAN REESEMA en Dr. HENDRIK MULLER. Andere meer of min waardevolle schenkingen ontvingen wij van het Perskantoor en de Boekencommissie

van het Algemeen Nederlandsch Verbond, Dr. W. J. Leyds, Ds. C. Spoelstra, Johs. Boersma en Dr. N. Mansvelt, terwijl de officiëele stukken door het Bureau der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging werden aangevuld. Ook door aankoop slaagden wij er in, eenige belangrijke werken over Zuid-Afrika in ons bezit te krijgen.

Het aantal nummers, in den catalogus opgenomen, 765, werd op die wijze met meer dan een derde (286) vermeerderd, zoodat onze boekerij op het einde van het jaar reeds over de duizend nummers telde.

Uit den aard der zaak is onze bibliotheek niet zulk eene, waaruit geregeld boeken ter lezing worden gevraagd. Zij is vooral bestemd voor hen, die zich meer bepaald op de hoogte willen stellen van de Afrikaansche geschiedenis, Afrikaansche toestanden of een of ander onderwerp op Zuid-Afrika betrekking hebbend.

Dit in aanmerking nemende en ook de mindere bekendheid onzer Inrichting en de onvolledigheid van onzen gedrukten catalogus voor oogen houdende, werd gedurende het afgeloopen jaar een niet onbevredigend aantal boeken uitgeleend, waarvan het meerendeel volgens het Reglement op aanvrage aan buiten Amsterdam wonende personen werd toegezonden. Herhaaldelijk werd van deze boekerij gebruik gemaakt door bezoekers, die het een of ander wilden weten of naslaan, en onder de hier ter stede studeerende Afrikaners zijn er enkelen die er geregeld gebruik van maken, zoowel als van de Zuid-Afrikaansche nieuwsbladen en tijdschriften op de leestafel van de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

Nederlandsche onderwijzers, aanstaande predikanten en artsen, die zich gereed maakten om naar Zuid-Afrika te vertrekken of het voornemen koesteren om later derwaarts te gaan, vonden mede in onze boekerij hunne gading.

Indien dus onze Bibliotheek zich mag blijven uitbreiden als gedurende het eerste jaar van haar openbaar bestaan, mogen wij zeker wel de verwachting koesteren, dat zij

gaandeweg ook meer algemeen bekend en een belangrijk hulpmiddel zal worden ter verwezenlijking van het doel, dat de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging zich in punt 2 van art. 1 harer Statuten ten doel gesteld heeft: „de publieke opinie, zoo ten onzent als in het buitenland, over de toestanden in Zuid-Afrika voor te lichten."

Staat van het Oorlogsfonds.

Ter vergelijking met vorige jaren volgt hier wederom een staat van ons oorlogsfonds:

Prolongaties op 1 Januari 1906	*f* 8000.—	
Saldo debet bij de Ned. Bank v. Z. Afrika	„ 511.72	
		f 7488.28
ONTVANGSTEN.		
Interest		„ 211.69
Restitutie voorschot.		„ 332.—
Gift		„ 54.—
		f 8085.97
UITGAVEN.		
Ondersteuning aan diverse personen, waaronder bijdragen aan het Transvaal Comité.		*f* 1208.37
Voorschotten		„ 800.—
Bijdrage Vrije Gymnasium £ 25.—.		„ 305.25
„ Kerk East London „ 25.—.		„ 304.25
Saldo op 31 December 1906.		„ 5468.10
		f 8085.97
Saldo op 1 Januari 1907		*f* 5468.10

Het is ons aangenaam te dezer plaatse te kunnen melden dat door wijlen Mr. H. F. Baron de Kock te Doorn een bedrag van *f* 500.— aan onze Vereeniging is vermaakt voor het Oorlogsfonds. Een gelijke som werd bij dezelfde testamentaire beschikking aan het Schoolfonds geschonken.

Steun voor het Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika.

In de Jaarlijksche Algemeene Vergadering onzer Vereeniging, op den 26 Mei 1906, kwam het volgende voorstel van de Afdeeling „Amsterdam" in behandeling:

„Het Hoofdbestuur trachte het daarheen te leiden, dat „de afdeelingen hetzij elke op zichzelf, hetzij gemeenschap-

„pelijk met andere, de geldelijke ondersteuning van eene „of meerdere nationale scholen in Zuid-Afrika voor hare „rekening nemen.

„Zij onderhouden dan de correspondentie met de be„sturen dier scholen, ontvangen de financieele verslagen „en afschrift van het rapport van den inspecteur. De ar„beid, met het oog op zulk een bepaald doel, zal vanzelf „de belangstelling binnen den kring der Afdeelingen ver„levendigen en de toetreding van nieuwe leden bevorderen."

Dit voorstel werd ter vergadering aangenomen en het hoofdbestuur behandelde deze aangelegenheid verder in de vereenigde vergadering met de Afdeelings-Voorzitters op den 15 September. Voldoende aan een op deze vergadering uitgesproken verzoek, konden wij de hier volgende circulaire tot leiddraad aan onze Afdeelings-besturen toezenden:

Voldoende aan het verzoek, Zaterdag ll. op de vereenigde Vergadering van het Hoofdbestuur en de Voorzitters van de Afdeelingsbesturen der Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Vereeniging uitgesproken, hebben wij het genoegen U hierbij de lijst aan te bieden van de Christelijk Nationale scholen in Zuid-Afrika, voornamelijk in de Transvaal, die naar onze overtuiging het meest voor ondersteuning in aanmerking komen.

Wij hebben deze lijst opgesteld uit verschillende gegevens. Allereerst hebben wij gebruik gemaakt van een op ons verzoek door den Heer J. K. M. te Boekhorst, Inspecteur van het Christelijk Nationaal Onderwijs in Transvaal, opgestelde lijst van 68 Christelijk Nationale scholen door hem bijzonder voor ondersteuning aanbevolen, doch waarvan sommige in de eerste plaats hulp behoeven.

Voorts zijn wij te rade gegaan met onze eigene kennis van personen en plaatselijke toestanden, op veeljarige ervaring en briefwisseling gegrond.

Daar spoedige hulp alleen hier kan baten en anders het gevaar bestaat, dat die hulp te laat zou kunnen komen, verzoeken wij U dringend, ons ten spoedigste te laten weten, of Uwe Afdeeling bereid is, alleen of in vereeniging met andere, de ondersteuning van een of meer dezer scholen voor hare rekening te nemen, en zoo ja, welke.

De briefwisseling met de door eene Afdeeling onder haar bijzondere

zorg genomen school zal volgens afspraak rechtstreeks door het Afdeelingsbestuur geschieden; doch, daar onder den druk der omstandigheden de onderwijzers tegenwoordig nog al eens van standplaats verwisselen, en men niet weet, of de opvolger van een onderwijzer al dan niet ondersteuning verdient, is het o. i. geraden, met den onderwijzer persoonlijk in briefwisseling te treden en ook eventueele geldzendingen aan hem te richten.

Die geldzendingen zouden naar onze meening het liefst per postwissel en dan maandelijks dienen gedaan te worden, terwijl men dan ook van den onderwijzer maandelijks een kort verslag zou kunnen vorderen.

Voor eventueel gewenschte contrôle bieden ondergeteekenden volgaarne hun diensten aan en, daar het ter voorkoming van verwarring het best is, dat alle desbetreffende briefwisseling aan één adres gericht worde, verdient het o. i. aanbeveling dit te doen aan den tweeden ondergeteekende per adres: Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, Damrak 95, Amsterdam.

H. J. EMOUS.
N. MANSVELT.
Leden van het Bestuur van het „Fonds ten behoeve van het Hollandsch Onderwijs in Zuid-Afrika".

AMSTERDAM, 24 September 1906.

Zooals uit de op voorgaande bladzijden afgedrukte verslagen der Afdeelingen blijkt, ontvangen verschillende scholen in Zuid Afrika nu direct steun uit Nederland van Afdeelingsbesturen onzer Vereeniging, die de daarvoor benoodigde fondsen uit vrijwillige bijdragen of uit de opbrengst der 10 October-collecte putten.

10 October-Collecte.

Den 7den Augustus 1906 richtten wij tot de Afdeelingsbesturen onzer Vereeniging de volgende circulaire:

Mogen wij U er aan herinneren, dat verleden jaar op de Algemeene Vergadering besloten is: *„dat zoolang de steun van Nederland voor Christelijk Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika niet kan worden gemist in de gemeenten waar Afdeelingen van de Nederl. Zuid-Afrikaansche Vereeniging gevestigd zijn, op den 10en October van elk jaar op initiatief van de Besturen dier Afdeelingen eene algemeene collecte langs*

de huizen der ingezetenen ten bate van genoemd onderwijs zal worden gehouden."

Het behoeft geen betoog, dat deze steun nu nog niet gemist kan worden.

Op eene Vergadering van Voorzitters der Afdeelingen, die wij hopen dat op 15 September a. s. bijeen zal komen, zal er gelegenheid zijn onomwonden over deze zaak van gedachten te wisselen, maar wij zouden er prijs op stellen, wanneer met het oog op den noodigen tijd van voorbereiding, reeds vóór die vergadering deze zaak Uwe opmerkzaamheid mocht genieten, opdat dit jaar de collecte, na de ervaring van het vorige jaar, weder iets meer aan het doel moge beantwoorden. De resultaten van het vorige jaar waren zeker bemoedigend en zullen wij met grond mogen verwachten, dat dit jaar zeker de verwachting niet te leur zal worden gesteld.

Op bovenbedoelde gecombineerde vergadering van afdeelingsvoorzitters en hoofdbestuur werd met warmte de opnieuw te houden collecte bepleit. Het Hoofdbestuur stelde ter beschikking der afdeelingen eene door de afdeeling Amsterdam gestelde opwekking, vergezeld van eene circulaire, waarin o. a. het volgende voorkwam:

Het Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika heeft eene ernstige crisis te doorstaan. Het *Schoolfonds* hier te lande heeft zijne geregelde maandelijksche ondersteuning van de Hoofdcommissie voor Christelijk-Nationaal Onderwijs te Pretoria moeten staken en onderscheidene scholen, die den steun nog niet kunnen ontberen, loopen gevaar te bezwijken, juist nu eene andere Regeering zal opkomen, van welke gehoopt wordt, dat zij aan de wenschen der Hollandsche Afrikaners in zake het schoolonderwijs zal te gemoet komen.

Van het hoogste gewicht is het, *dat de scholen vóór dat tijdstip niet verdwijnen.* De inspanning en opoffering van een viertal jaren zouden dan *geen* vruchten dragen.

Met bescheiden aandrang vragen nu ondergeteekenden van U eene handreiking in den vorm van eene inschrijving of gift ten behoeve der financiëel zwak staande scholen. De economische en sociale toestanden in Zuid-Afrika zijn nog zoo gedrukt. Daarom vraagt eene trouwe kern der natie onzen steun tot behoud van haar nationaal leven. Wij kennen zeer nauwkeurig de werkelijk hulpbehoevende Hollandsche scholen.

De hierboven bedoelde opwekking luidde als volgt:

Aan alle belangstellenden in den strijd der Hollandsche Afrikaners voor het behoud hunner taal en nationaliteit.

Is de worsteling van onze stamgenoten in de beide Zuid-Afrikaansche Republieken ten einde, nu zij in 1902 hunne afhankelijkheid hebben moeten prijsgeven?

Zullen ze eerlang met hunne taal ook de herinnering aan hun glorierijk verleden verliezen?

Zal hunne nationaliteit dan worden uitgewischt?

En moeten wij hen dus maar loslaten, als voor onzen stam reddeloos verloren?

Op die vragen antwoorden we met een beslist *neen!* uit volle overtuiging.

Zij worstelen nog voor hunne taal en traditie, en hun eigen nationaal, Hollandsch-Afrikaansch leven is hun dierbaar. En in die worsteling mogen en moeten wij hen niet laten ondergaan.

Reeds tijdens den oorlog had de nieuwe Regeering *honderden Engelsche onderwijzers en onderwijzeressen* ingevoerd, de schoolgebouwen in bezit genomen, het Engelsch tot schooltaal verklaard en trachtte zij door *kosteloos* onderwijs de natie der toekomst in hare scholen te lokken.

De moedertaal werd als eene vreemde taal op zij gedrongen.

En toen heeft eene kern der natie, schoon ontzettend verarmd door den verschrikkelijken oorlog, de eigen taal en daarmede de nationaliteit in veiligheid zoeken te brengen in eigen scholen. „Uit het puin der verwoeste woningen" heeft zij scholen opgebouwd en, vaak geholpen door bijdragen van het Nederlandsche broedervolk, heeft zij *een eigen schoolwezen met meer dan 8000 leerlingen in meer dan 160 scholen in stand gehouden.*

In den voormaligen Vrijstaat bewilligde de Hollandsche Kerk schoorvoetend in eene overeenkomst met de Regeering, maar een deel der natie ging ook toen niet mee en een vrij schoolwezen handhaaft zich daar tot op den huidigen dag.

De Regeering kreeg toen besef van de beteekenis dezer beweging die daardoor zegenrijke gevolgen voor het *gansche* volksonderwijs begint te dragen.

Zij begon toenadering te toonen. Zij stond enkele uren in hare scholen voor Hollandsch onderwijs toe en benoemde daarvoor ook

Hollandsche onderwijzers. Soms nam zij nationale scholen met de onderwijzers over. Kortom het bleek, dat het vrije onderwijs voor haar eene *waarschuwing* is om haar stelsel van overheerschend Engelsch onderwijs niet te sterk door te zetten.

Daarom moet dat vrije onderwijs *niet* bezwijken. Maar de stelligste getuigenissen stellen het boven allen twijfel, dat onderscheidene scholen in meerdere districten zich nog niet kunnen handhaven zonder onze hulp. Onze fondsen hier zijn uitgeput. Daarom wenden we ons tot u met een dringend beroep op uwe hulpvaardigheid, als wij op of omstreeks den geboortedag van PAUL KRUGER, 10 October a.s., eene collecte wenschen te houden voor het nationale onderwijs in Zuid-Afrika.

Het tijdstip nadert snel, waarop de vrije school steun zal kunnen verwachten van eene door het volk gekozen regeering. *Tot zoolang is onze hulp onmisbaar. En ze is geenszins vruchteloos*, nu ook in Natal en niet het minst in de Kaapkolonie de vrije Hollandsche school een machtig bolwerk wordt tot behoud der taal en nationaliteit.

De collecte wordt op meerdere plaatsen gehouden door afdeelingsbesturen van de *Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging* en het *Christelijk-Nationaal Boeren-Comité*; als *beide* vertegenwoordigd zijn, in *samenwerking.*

De opbrengst wordt bij de Hoofdbesturen gestort of wel door het plaatselijk afdeelingsbestuur, als dit de zorg voor eene bepaalde school in Zuid-Afrika op zich genomen heeft, rechtstreeks tot steun dier school gebruikt.

Moge deze opwekking allerwegen gehoor vinden. De tegenstander strooit uit, dat de Hollandsche Afrikaners niet zoo warm zijn voor hunne vrije school. *Maar hoe zou ze dan nu reeds vier aren lang op zoovele plaatsen staande gebleven zijn?*

September 1906.

De opbrengst der 10 October-Collecte bedroeg dit jaar belangrijk meer dan in 1905, een feit dat wij met vreugde vermelden, want het toont dat het Nationaal Onderwijs in Zuid-Afrika nog op de onverflauwde sympathie van Nederland mag rekenen. Moge dit zoo blijven tot tijd en wijle de scholen zich zonder steun van buiten staande zullen kunnen houden.

Het Hoofdbestuur heeft met vreugde begroet de pogingen door de Kamer van Handelsinlichtingen te Johannesburg in het werk gesteld om tot oprichting van een Nederlandsche Monsterkamer te Johannesburg te geraken. ***Monsterkamer te Johannesburg.***

Een bedrag van £ 50.— werd door onze Vereeniging toegezegd in de kosten van bedoelde Kamer, terwijl het Hoofdbestuur mede onderteekende een aanbevelend woord onder eene door het Bureau van Handelsinlichtingen verspreide circulaire, giften voor dit doel vragende.

Tot ons leedwezen heeft de Nederlandsche Handel en Nijverheid het nuttig streven der Kamer van Handelsinlichtingen te Johannesburg slechts op zeer bescheiden wijze gesteund.

Het Hoofdbestuur heeft, in samenwerking met het Chistelijk Nationaal Boeren-Comité en met de Zuid Afrikaansche voorstellers, tot instandhouding van het Koningin Wilhelmina Hospitaal te Pretoria, giften gevraagd aan belangstellenden en tot dat doel de hier volgende circulaire op ruime schaal verspreid: ***Koningin Wilhelmina Hospitaal te Pretoria.***

Er is te Pretoria een Hollandsch Hospitaal. Ondersteuning van Regeering of Stedelijk Bestuur geniet het niet. Maar trots zijn kleinheid en zijne zeer beperkte inkomsten heeft het zich tot heden gehandbaafd door de deugdelijkheid van de verpleging, de sympathie en medewerking der Nederlandsche artsen en doordat de kranken, Hollanders en Afrikaners, zich daar verstaanbaar kunnen maken en zelf in hunne eigen taal kunnen worden toegesproken. Wie verstaat niet hoeveel vertroostends voor de lijders in eene zoodanige omgeving gelegen is!

Het Stadshospitaal, voormaals een aantal Hollandsche verpleegsters tellende, is nu voor die lijders geen thuis meer. De vreemde taal maakt het tot een verblijf der vreemdelingschap.

Na den oorlog dreef ontferming een Hollandsche dame, mejuffrouw Knuttel tot de stichting van dit hospitaal uit hare eigen fondsen. Zij gaf het over aan Zuster Obenhuijsen, vroeger hoofdverpleegster van Bronovo te 's Gravenhage, maar de ongekend treurige toestand, waarin Transvalers en oud-Nederlanders in de voormalige Repu-

bliek nog verkeeren, zou reeds in het laatst des vorigen jaars de sluiting onvermijdelijk hebben gemaakt, indien we niet door eene bijdrage voor eens, per kabel overgezonden, zulk een droevigen ondergang, althans voor een paar maanden hadden vertraagd.

Maar mag zulk een kostelijke stichting vallen, zonder dat het uiterste beproefd is om ze in stand te houden? Zouden we niet de beschuldiging van nalatigheid verdienen, indien we niet nog eerst een beroep deden op de offervaardigheid onzer landgenooten? Moeten we dat beroep niet doen, nu bij de jongst gehouden KRUGER-collecte ten bate van het Hollandsch onderwijs in Zuid-Afrika gebleken is, dat de belangstelling van ons volk voor onze stamgenooten en oud-stamgenooten weer opvlamt en er nog geloof is in de toekomst van een natie, die om haar zelfbehoud blijft worstelen? En zijn niet bij die worsteling ook nationale belangen ten zeerste betrokken?

Zoo komen wij dan met eene dringende bede tot U.

Help ons het dringend gevaar van den ondergang van het Hospitaal af te wenden. Laat het zijne gezegende werkzaamheid kunnen voortzetten. Bestendig den heilzamen en zedelijken invloed, dien het heeft, niet slechts op Hollandsch-Afrikaansche en andere lijders, maar ook op de bevolking in haar geheel.

Indien we maar het Bestuur van het Hollandsch Hospitaal van de huurkosten ontheffen kunnen, door het gebouw in vrij gebruik af te staan, dan is het voortdurend tekort in de maandrekening der inrichting verholpen. En zoo is dan ons doel een som gelds bijeen te brengen om zoo mogelijk een geschikt gebouw te kunnen aankoopen of stichten.

In Transvaal zelf is en wordt door particulieren en vereenigingen het mogelijke gedaan om het zoozeer gewaardeerde Hospitaal in stand te houden.

Daarom vragen we Uwe onmisbare medewerking.

Wij doen dit op gezag en verzoek van mannen als Generaal LOUIS BOTHA, den heer A. D. W. WOLMARANS, oud-lid van de voormalige Transvaalsche regeering, den heer F. M. KNOBEL, consul-generaal der Nederlanden te Pretoria, Prof. Dr. P. J. MULLER, de beide Nederlandsche geneesheeren Drs. J. KOLFF en P. ELIAS, den heer H. C. JORISSEN en den heer A. D. ROOSEGAARDE BISSCHOP, den vertegenwoordiger der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, allen te Pretoria, en Ds. L. E. BRANDT, Ned. Herv. predikant van Zoutpansberg en Waterberg.

Redenen, waarom wij deze zaak met volle vrijmoedigheid aanbevelen:

a. De heer Knobel getuigt: „Het verwijt van zelf niets te doen treft de Hollandsche kolonie te Pretoria niet. Reeds wordt hier veel gedaan om het Hospitaal op de been te houden". En verder zegt ZEd.: „Het Hospitaal mag niet te gronde gaan. Om onzen naam en om de liefdadigheid".

b. Prof. Muller schrijft: „Door mijne bezoeken in het Stads-hospitaal (Engelsch), heb ik herhaaldelijk den indruk gekregen, dat, hoe goed de verpleging in dat Hospitaal ook moge zijn, het lijden van den Hollander en Afrikaner, die geen Engelsch verstaat, verzwaard wordt als hij zich in zijn omgeving niet verstaanbaar maken kan". En omtrent het Hollandsch Hospitaal gaat ZHgel. voort: „De Hollanders, Afrikaners en Engelschen, die er reeds verpleegd werden, roemen om strijd de genoten verpleging. Van een roemen alleen kan echter geen Hospitaal bestaan; maar indien de Zuid-Afrikaansche Voorschotkas de helpende hand kon bieden, was het bestaan van het Hollandsch Hospitaal verzekerd, wat een zegen zou zijn voor de Hollandsch sprekende zieken in Pretoria".

c. Generaal Botha verklaart o.a.: „Deze zaak is werkelijk van zóó grooten invloed op het gerief van „onze" menschen en op de completeering van de onderlinge harmonie van Hollanders en Afrikaners, dat ik niet mag en ook niet kan nalaten, u op de groote wenschelijkheid te wijzen om uw groote hulp te verleenen om een Hollandsch Hospitaal hier op te richten".

d. De heer Wolmarans zegt, dat hierdoor „een groote en blijvende weldaad" zou bewezen worden „aan 't Hollandsche-Afrikaansche element in Pretoria niet alleen, doch aan ons geheele volk, dat dan een plek zal kunnen vinden, waar het zich kan laten verplegen door menschen die hen verstaan".

e. De vertegenwoordiger der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas verklaart: „Bovendien is het een echt nationale zaak, die onzen landgenooten ten goede komt en die door de Afrikaners zeer op prijs wordt gesteld. Het kan in de toekomst een monument worden voor Holland's wetenschap en Holland's beste eigenschappen".

f. Wij zijn overtuigd, dat door de blijvende vestiging van een Hollandsch Hospitaal te Pretoria, de zoo gunstige indruk, dien de Nederlandsche geneesheeren en de pleegzusters der Nederlandsche ambulances gedurende den oorlog op den Boer gemaakt hebben, zou verlevendigd en bestendigd worden en dat niet alleen de medische studie van Afrikaansche jongelingen aan de Nederlandsche Hoogescholen daardoor zou worden aangemoedigd, maar ook een schoone gelegenheid zou worden geschapen om gaandeweg

Afrikaansche jongedochters onder Hollandsche leiding tot verpleegsters te vormen.

g. O.i. zou het niet zonder beteekenis en uitwerking zijn, als Nederland, overeenkomstig zijn historisch recht en nationaal en stoffelijk belang, in deze philantropische aangelegenheid allen andere in Zuid-Afrika gevestigde nationaliteiten (behalve natuurlijk de Engelsche) zou voorgaan.

h. De toewijding van het Hoofd der Inrichting, Zuster Obenhuijsen, die volgens Prof. Muller en anderen „boven allen lof" is en hare zelfopoffering — zij bekostigde tot heden haar eigen onderhoud en meer — zoowel als die harer helpsters, die zich met minder dan dienstbodenloon tevreden stelden, geven haar aanspraak op onze ondersteuning.

Mochten we ons doel bereiken en hetzij door giften, hetzij door rentelooze voorschotten in staat gesteld worden een geschikt gebouw door aankoop of bouw te verkrijgen, dan wenschen we het *in bruikleen* af te staan aan een verantwoordelijk Bestuur of Curatorium. In elk geval hopen we geholpen te worden om een maandelijksche subsidie voor de huurkosten te kunnen verstrekken.

De stichting zal bij welslagen worden genoemd: Het Koningin Wilhelmina Hospitaal en in eigendom behooren aan het Hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging, het Hoofdbestuur van het Christelijk Nationaal Boeren-Comité en het Bestuur der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, die gezamenlijk eene Commissie zullen vormen, aan welke het Curatorium van het Hospitaal geregeld verslag van het geldelijk beheer, den arbeid en den staat der inrichting zal moeten overleggen.

Batige saldo's, eventueel uit de inkomsten der inrichting voortspruitende, zullen tot terugbetaling van de rentelooze voorschotten, volgens loting, worden gebruikt.

Moge dan ons beroep op de Nederlandsche vrienden van de Afrikaner zaak niet te vergeefsch zijn. Het Hollandsche Hospitaal kome niet tot zijn ondergang; het ga er langs heen en herrijze onder den voor Hollanders en Afrikaners veelzeggenden naam van

Koningin Wilhelmina Hospitaal!

Het Bestuur der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas heeft zich bereid verklaard de giften en inschrijvingsbiljetten in ontvangst te nemen en de gelden te beheeren volgens instructie van de reeds genoemde commissie. Men gelieve dus bijdragen en biljetten te zenden aan den Secretaris der Zuid-Afrikaansche Voorschotkas, Dr. N. Mansvelt, Damrak 95, Amsterdam.

Bij de in 1906 ingediende begrooting werd eene reorganisatie van den consulairen dienst voorgesteld, die — wat Zuid-Afrika betrof — beoogde één Consulaat-Generaal te Johannesburg op te richten met Consulaten te Kaapstad en te Pretoria. Het Hoofdbestuur, van oordeel, dat aanneming van dit voorstel niet aan te bevelen was, richtte het volgende adres tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal:

Consulaire Vertegenwoordiging van Nederland in Zuid-Afrika.

De Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging neemt de vrijheid zich te wenden tot Uwe Hooge Vergadering met het eerbiedig verzoek om aan de bij de aanhangige begrooting voorgestelde *Reorganisatie van den bezoldigden consulairen dienst in Zuid-Afrika* Hare goedkeuring te onthouden.

Zij is beslist van meening, dat de van kracht zijnde organisatie verre de voorkeur verdient boven de nu voorgestelde, welke daarenboven veel kostbaarder is.

Volgens de bestaande regeling heeft Nederland een bezoldigd Consulaat-Generaal te Kaapstad en een te Pretoria, voor elk waarvan ƒ 15,000.— is toegestaan. Voorgesteld wordt deze beide Consulaten-Generaal te vervangen door Consulaten, elk kostende ƒ 12,000.— en één Consulaat-Generaal op te richten, namelijk te Johannesburg, voor ƒ 30,000.—. De voorgestelde regeling zal dus eene meerdere uitgave vereischen van ƒ 24,000.— jaarlijks.

Ondergeteekende blijft bij haar vroeger uitgesproken oordeel dat indien voor onzen consulairen dienst in Zuid-Afrika meer geld dan tot dusverre kan worden beschikbaar gesteld, dit meerdere veel nuttiger besteed kan worden door naast de in stand te houden Consulaten-Generaal te Pretoria en te Kaapstad, bezoldigde consulaire ambtenaren te plaatsen in Johannesburg en Bloemfontein.

Zij veroorlooft zich in herinnering te brengen wat zij ter toelichting van dit oordeel, d.d. 9 Augustus 1904 aan Uwe Hooge Vergadering schreef:

> Bij de schepping van een bezoldigd Consulaat-Generaal in Kaapstad werd in de Memorie van Toelichting indertijd het volgende aangevoerd:
>
> „Alle geraadpleegde personen en vereenigingen zijn van „oordeel, dat de reeds bloeiende Kaapkolonie een nog veel „grootere toekomst tegemoet gaat en dat van dien vooruitgang „daarom des te eerder partij zou zijn te trekken voor den „Nederlandschen handel, omdat de Nederlandsche taal bijna

„algemeen in de Kolonie verstaan wordt en door een groot „deel der bevolking gesproken en geschreven. Een bekwaam „en ijverig consul, zoo meenen zij, die zich geheel aan zijn „taak zou kunnen wijden, zou er zeer veel kunnen doen in „het belang onzer handelaren en industrieelen, ook door in „de Kaapkolonie meer en juiste begrippen omtrent Nederland, „dat door stamverwantschap met de Kolonie zoo nauw ver- „bonden is, te verbreiden".

Dit betoog is thans in niet mindere mate van kracht dan toen.

De politieke gebeurtenissen van de laatste jaren in Zuid-Afrika hebben bij de Afrikaanders, en niet het minst in de Kaapkolonie, het vaak sluimerende gevoel van verwantschap tot het oude moederland gewekt of verlevendigd. Persoonlijke betrekkingen van vele Kaapkolonisten tot Nederlanders zijn gedurende die jaren aangeknoopt. De stamverwanten hebben elkander beter leeren kennen en waardeeren. Van die voor Nederland gunstige omstandigheden, ook in het belang van onze economische belangen, partij te trekken, moet de taak zijn van de consulaire vertegenwoordiging, die, meer dan tot dusverre, dient te trachten door rondreizen in de Kolonie en persoonlijk onderzoek, met personen in aanraking te komen en plaatselijke toestanden te leeren kennen.

Thans Kaapstad van een Consulaat-Generaal te degradeeren tot een Vice-Consulaat zou op de oude bevolking een uiterst ongunstigen indruk maken, haar zeer ontstemmen en de taak voor den ambtenaar zeer verzwaren. Reeds het denkbeeld heeft, zooals bekend is, sterke afkeuring ontmoet.

Eén Consul-Generaal voor geheel Zuid-Afrika schijnt niet verkieselijk wegens de groote belangen, die ons land in Zuid-Afrika heeft, de uiteenloopende verhoudingen in de Kaapkolonie en in de voormalige republieken zoowel op politiek als op economisch gebied en de enorme uitgestrektheid van het terrein. Johannesburg en Pretoria liggen ongeveer 48 uren sporens van Kaapstad en alleen reeds daarom zal de consulaire ambtenaar in laatstgenoemde plaats zelfstandig moeten kunnen optreden. Bovendien mag men in dit verband Zuid-Afrika nauwelijks als één geheel beschouwen. De Kaapkolonie heeft zelf-bestuur, de voormalige republieken zijn kroonkolonies.

Ten slotte meent ondergeteekende te mogen wijzen op het feit, dat de meeste Europeesche mogendheden een Consul-Generaal hebben in Kaapstad en het aan Nederland, met zijn scheepvaart en andere belangen, allerminst zou passen daar met een ambtenaar van minderen rang te volstaan.

Naast historische en economische redenen pleit ook dit naar het oordeel van ondergeteekende tegen de degradatie van Kaapstad tot een Vice-Consulaat.

De verplaatsing van het Consulaat-Generaal van Pretoria naar Johannesburg acht ondergeteekende niet wenschelijk.

Zeker is Johannesburg het belangrijkste economische centrum in Zuid-Afrika en Lord Milner, de Hooge Commissaris is er gevestigd.

Doch de Hooge Commissaris is niet gebonden aan deze plaats en onze Consuls komen ambtelijk minder in aanraking met den Hoogen Commissaris dan met de Gouverneurs, die zetelen in Pretoria, Bloemfontein, Kaapstad en Pieter-Maritzburg.

De Nederlandsche economische betrekkingen met Transvaal hebben in Johannesburg veel minder beteekenis dan in Pretoria. Waar nu de consulaire taak niet alleen bestaat in het aanknoopen van nieuwe betrekkingen maar ten minste evenzeer in het beschermen der bestaande, daar is het wenschelijk in Pretoria het Consulaat-Generaal te behouden.

Pretoria is het vereenigingspunt der oorspronkelijke en Hollandsch sprekende bevolking van Transvaal, met welke ons land in nauwer betrekking staat en meer handels- en andere connecties heeft dan met het later ingekomen vreemde element waarvan Johannesburg de hoofdzetel is. Er is dus voor ons land eene onmiddellijke aanleiding om den zetel van het hoofd der consulaire vertegenwoordiging in Pretoria te houden; voor andere mogendheden bestaat deze aanleiding niet. Zij zullen vooral aanknooping zoeken met het hierbovengenoemde element, waaraan zij verwant zijn, dat tevens geïnteresseerd is bij de mijnindustrie. Het zou dus niet te verwonderen zijn, indien andere mogendheden hnnne Consuls-Generaal naar Johannesburg overplaatsten. Zouden allen daartoe overgaan, misschien zou dan ons land hun voorbeeld moeten volgen. Redenen om in deze vóór te gaan schijnen voor Nederland niet te bestaan.

Slechts ter loops wenscht ondergeteekende er op te wijzen, dat het dure Johannesburg geen gewenschte zetel is voor het hoofd der consulaire vertegenwoordiging en dat, volgens betrouwbare informaties de Transvaalsche Regeering naar aanleiding van de verhoudingen te Johannesburg. ernstig overweegt de enkele departementen van bestuur, die naar Johannesburg waren overgebracht wederom naar Pretoria terug te brengen.

Voor een Consul-Generaal te Johannesburg moet noodzakelijk het salaris aanzienlijk hooger worden gesteld dan te Pretoria, waar een bezoldiging van ongeveer ƒ 15,000.— voldoende is.

Meent ondergeteekende, dat Johannesburg niet in aanmerking mag komen als hoofdzetel van de consulaire vertegenwoordiging, tevens is zij van oordeel, dat het dringend noodig is om voor die plaats onverwijld een *bezoldigd* Consul of Vice-Consul aan te stellen.

Johannesburg is een der meest bevolkte plaatsen van Zuid-Afrika, het centrum van de zich voortdurend meer ontwikkelende goud-industrie en hoewel ons land daarbij weinig is geinteresseerd en nauwelijks verwacht mag worden dat dit onder de gewijzigde omstandigheden veranderen zal, toch kan in Johannesburg een toekomst liggen voor onzen handel en andere belangen. Het opsporen dier kansen worde toevertrouwd aan een ijverig, kundig Consul of Vice-Consul,

die over al zijn tijd kan beschikken, iemand die zich gemakkelijk kan verplaatsen en zich vrijer kan bewegen dan een Consul-Generaal.

Bloemfontein, de hoofdplaats der Oranje Rivier-Kolonie, dient de zetel te worden van een bezoldigd Consul of Vice-Consul, niet het minst, omdat een geschikt honorair-Consul daar bezwaarlijk te vinden is.

De boerenbevolking dezer kolonie voor verreweg het grootste gedeelte van Hollandschen oorsprong en Hollandsch sprekende, is door de gebeurtenissen van de laatste jaren meer met Nederlanders in aanraking gekomen. Groote rijkdommen in één hand worden er niet aangetroffen maar de welvaart is er over het algemeen groot, misschien zelfs grooter dan in Transvaal. Hier ligt een veld voor Nederlandsche werkzaamheid op allerlei gebied, dat nog bijna onontgonnen is. Andere mogendheden hebben er geen bezoldigde Consuls en wij zouden er dus den voorsprong hebben hetgeen in overeenstemming zou zijn met de afstamming en taal van bij verre de meerderheid der bevolking dezer kolonie.

Het zal niet noodig zijn voor dezen ambtenaar een groot bedrag op de begrooting te brengen.

Ten slotte wijst ondergeteekende op de in belang toenemende beteekenis, welke Lorenço Marques krijgt als invoerhaven voor Transvaal. Met het oog hierop schijnt het noodzakelijk. de provincie Mozambique, waarin deze plaats is gelegen, toe te voegen aan het ambtsgebied van den Consul-Generaal in Transvaal.

Wegens de betere verbinding worde ook Natal liefst onder het ressort van dezen ambtenaar gebracht.

Mochten voor Lorenço Marques en Durban geen geschikte honoraire consulaire vertegenwoordigers te vinden zijn, dan verdient de aanstelling van bezoldigde consulaire ambtenaren in deze plaatsen ernstige overweging.

Deze argumenten zijn ten volle van kracht gebleven.

Een voorname reden om verandering te brengen in de Nederlandsche vertegenwoordiging te Kaapstad, welke steeds een Consulaat-Generaal is geweest, schijnt gelegen in den wensch de leiding van den geheelen consulairen dienst in Zuid-Afrika in ééne hand, die van den Consul-Generaal te Johannesburg te leggen. Deze wensch moge wellicht passen in een theoretisch stelsel omtrent consulaire vertegenwoordiging, de eischen der praktijk zijn daarmede geheel in strijd. Met nadruk zij nogmaals gewezen op de omstandigheid dat het uitgestrekte gebied, als Zuid-Afrika bekend, noch economisch noch staatkundig één geheel vormt.

Duitschland, de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Frankrijk, Argentinië, Oostenrijk, Portugal en Zweden hebben alle Consulaten-

Generaal te Kaapstad. Zou dan Nederland, dat juist in de laatste jaren zijne banden met de Kaapkolonie zoo zag versterkt, het zijne moeten opheffen?

Wil de Regeering tijdelijk het Consulaat-Generaal te Kaapstad doen waarnemen door een consul, daartegen zou geen overwegend bezwaar behoeven te bestaan, vooral niet indien dien ambtenaar dan tijdelijk de persoonlijke titel van Consul-Generaal werd toegekend. De vroeger door ondergeteekende geopperde bedenking tegen eene vertegenwoordiging van minderen rang te Kaapstad heeft nog niets van hare beteekenis verloren, zooals door uitlatingen in de pers en van invloedrijke gezaghebbende particulieren overduidelijk gebleken is.

De verplaatsing van het Consulaat-Generaal te Pretoria naar Johannesburg kan de ondergeteekende evenmin als vroeger aanbevelenswaardig achten, te minder nu een der voorname motieven voor die verplaatsing — de in uitzicht gestelde centralisatie van het Britsche gezag te Johannesburg — niet meer bestaat. Lord Milner, de Hooge Commissaris, van wien dit denkbeeld uitging heeft Zuid-Afrika verlaten en zijn opvolger, Lord Selborne heeft blijk gegeven Pretoria als zetel der Regeering te willen handhaven.

Portugal en België zijn de eenige Staten die hunne Consulaten-Generaal van Pretoria naar Johannesburg hebben overgebracht, doch voor deze beide Staten bestond daartoe aanleiding, wat voor Nederland niet het geval zou zijn. De overwegend industrieele belangen van België en de positie van Portugal, uit welks koloniën voornamelijk de mijnarbeiders geworven worden, kunnen het ongetwijfeld wenschelijk maken dat hunne hoofdvertegenwoordigers in het centrum der mijnindustrie gevestigd zijn.

Het is der ondergeteekende verder gebleken, dat de meening als zouden te Johannesburg meer Nederlandsche handelshuizen gevestigd zijn te Pretoria niet gedeeld wordt door de meeste Nederlanders en Oud-Nederlanders, die met toestanden in Zuid-Afrika bekend zijn. De opgaven welke de ondergeteekende onlangs uit Zuid-Afrika ontvangen heeft, en die zij zich veroorlooft hierbij over te leggen, [1]) toonen aan dat te Pretoria meer dan honderd Hollandsche instellingen, firma's en eigen zaken drijvende personen te tellen zijn tegen nog geen vijftig te Johannesburg. Ook het kapitaal, waarmede door te Pretoria gevestigde Nederlandsche huizen gewerkt wordt, is volgens tot oordeelen bevoegde personen, zeker niet geringer dan dat van Nederlandsche firma's te Johannesburg.

---

[1]) Zie bijlage (No. VI).

Niet het minst schijnt de verplaatsing van het Consulaat-Generaal ongewenscht wegens de daaraan verbonden belangrijke verhooging van kosten, waardoor verdere noodig geachte uitbreiding van den consulairen dienst onmogelijk wordt.

Ten slotte veroorlooft de ondergeteekende zich nog er op te wijzen dat het zeer bezwaarlijk is de taak der consulaire ambtenaren in Zuid-Afrika af te meten naar hetgeen in andere landen van deze ambtenaren verwacht wordt. Juist wegens de eigenaardige toestanden welke men in Zuid-Afrika aantreft, en de zeer bijzondere positie, die Nederland er inneemt als gevolg van zijn verwantschap met een groot deel der bevolking, moet de werkkring van den officieelen Nederlandschen vertegenwoordiger verder gaan dan „zoo mogelijk de handelsbetrekkingen met Nederland te bevorderen [1]) en mag met name het belang der intellectueele betrekkingen niet uit het oog worden verloren.

Resumeerende verzoekt ondergeteekende Uwe vergadering opnieuw:

1⁰. zich met het voorstel betreffende de reorganisatie van de Nederlandsche consulaire vertegenwoordiging in Zuid-Afrika, zooals het daar ligt niet te vereenigen;

2⁰. bij de Regeering aan te dringen op instandhouding van de Consulaten-Generaal te Kaapstad en te Pretoria;

3⁰. de wenschelijkheid uit te spreken, dat aan het Consulaat-Generaal te Kaapstad de geheele Kaapkolonie en aan het Consulaat-Generaal te Pretoria de Transvaal, de Oranjerivier Kolonie, Natal en Mozambique als ressort worde aangewezen;

4⁰. te bevorderen de oprichting van bezoldigde consulaire posten te Johannesburg en te Bloemfontein en indien mogelijk te Lorenço Marques en te Durban.

't Welk doende enz.

Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging,
(*w. g.*) G. A. A. MIDDELBERG, *Voorzitter.*
(„) PAUL DEN TEX, *Secretaris.*

AMSTERDAM, 1 December 1906.

---

[1]) Memorie van Toelichting tot de Staatsbegrooting voor 1907. Hoofdstuk III.

Stoomvaart-verbinding met Zuid-Afrika onder Nederlandsche vlag.

Door de Afdeeling „'s Gravenhage" was het volgende voorstel op de agenda der Algemeene Vergadering geplaatst:

„De Algemeene Vergadering der Nederlandsch Zuid-„Afrikaansche Vereeniging verzoekt het Hoofdbestuur, ten „krachtigste te willen bevorderen het tot stand komen „van eene Stoomvaartverbinding met Zuid-Afrika, in den „zin van het plan, dat is ontwikkeld in het verzoek-„schrift op 8 Januari 1906 door de heeren Jhr. Mr. C. „Beelaerts van Blokland c.s. gericht tot de Ministers „van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën.

Dit voorstel werd zonder hoofdelijke stemming aangenomen en het Hoofdbestuur stelde zich dadelijk met het Comité, voor het tot stand brengen eener Java-Zuid-Afrika-Nederlandlijn, in verbinding. In overleg met bedoeld Comité, stelde het Hoofdbestuur het richten van een adres tot de regeering uit tot een daartoe gunstig tijdstip.

Dit tijdstip is echter tot heden, naar de meening van tot oordeelen bevoegden, nog niet aangebroken.

Landbouw en Ambacht in Zuid-Afrika.

Een der voorstellen door de Afdeeling 's-Gravenhage op de agenda der Algemeene Vergadering geplaatst, luidde als volgt:

„De Algemeene Vergadering noodigt het Hoofdbestuur „uit eene Commissie te benoemen om te dienen van advies „omtrent de vraag, wat van Nederlandsche zijde zou „kunnen gedaan worden om den landbouw en het ambacht „in Zuid-Afrika op te heffen en tot meerderen bloei te „brengen".

Dit voorstel werd uit verschillende overwegingen niet aangenomen; bovendien bleek ter vergadering dat het Nederlandsch Landbouw Comité deze zaak, voor zoover het den landbouw in Zuid-Afrika betrof, reeds in studie had genomen.

Gedenkteeken voor de in den Zuid-Afrikaanschen oorlog gevallen Nederlanders en oud-Nederlanders.

Op de agenda der Algemeene Vergadering onzer Vereeniging was door de Afdeeling Dordrecht het volgende voorstel geplaatst:

„Het Hoofdbestuur wordt uitgenoodigd gelden bijeen „te brengen tot oprichting van een gedenkteeken in Zuid-„Afrika, te plaatsen op de daarvoor meest geëigende plek, „bijv. Elandslaagte, welk monument zal zijn ter gedachtenis „aan de in den Zuid-Afrikaanschen oorlog van 1899/1902 „gesneuvelde Hollanders en oud-Hollanders".

Na een warme verdediging van het voorstel door den Heer FREDERIK ROMPEL bleek, dat een aantal afgevaardigden met het mandaat hunner Afdeeling ter vergadering waren gekomen om tegen dit voorstel te stemmen, hoewel zij persoonlijk, gehoord de argumenten, de zaak in een ander licht waren gaan beschouwen en vóór aanneming zouden wenschen te stemmen.

De vergadering besloot onder die omstandigheden het voorstel aan te houden en het hoofdbestuur nam de zaak in handen. Boven een gedenkteeken, dat misschien door betrekkelijk weinigen bezocht zou worden en slechts met belangrijke kosten op te richten en in stand te houden zou zijn, meende het Hoofdbestuur, dat een in een openbaar gebouw in te metselen gedenksteen te verkiezen zou zijn.

Aan de Afdeelingen werd de volgende circulaire gericht:

Op de laatste Algemeene Vergadering der Nederlandsch-Zuid-Afrikaansche Vereeniging werd met warmte het voorstel bepleit, dat pogingen zouden worden gedaan in Zuid-Afrika op een gedenkteeken de namen te vermelden der Nederlanders en Oud-Nederlanders, die in den laatsten oorlog aan de zijde der Republieken gevallen zijn, opdat de herinnering aan onze landgenooten, die hun leven lieten voor hun nieuw vaderland en de zaak der Boeren, levendig zou blijven. In andere Europeesche naties zijn reeds stappen gedaan voor iets dergelijks.

Het Hoofdbestuur verzoekt nu de Afdeelingen hare medewerking

te verleenen om dit plan tot uitvoering te brengen en wel door het verzamelen van bijdragen voor dit doel in haren kring.

Het komt ons voor, dat dit doel op passende wijze zal worden bereikt, wanneer te Pretoria en te Bloemfontein op een goedgelegen plaats aan den publieken weg, bij voorbeeld in den buitenmuur van een openbaar gebouw een kunstvaardig ontworpen en uitgevoerde gedenksteen zou geplaatst worden, vermeldende de namen der gevallenen.

De som hiervoor noodig moet in den kring der Zuid-Afrikaansche Vereeniging gemakkelijk verkregen kunnen worden, wanneer de Besturen en de Leden der Afdeelingen daartoe stappen bij hunne vrienden doen.

Het ontwerp der gedenksteenen hangt af van het bedrag, dat voor dit doel beschikbaar zal worden gesteld en zal het ons aan genaam zijn vóór 1e September a.s. van U te mogen vernemen op welk bedrag wij in uwe afdeeling zullen mogen rekenen. Het zal daarvan afhangen, of wij ook misschien nog stappen zullen moeten doen tot medewerking van bevriende Vereenigingen.

Reeds is naar Zuid-Afrika geschreven om tot de verwezenlijking van dit plan te geraken en de passendste plaats uit te zoeken alsook de toestemming der betrokken besturen te verkrijgen.

Wij hopen, dat het bovenstaande Uwe volle deelneming moge hebben en wij de noodige sommen, in 't geheel omstreeks *f* 1500 ten volle door U toegezegd zullen krijgen.

Wij hebben den Heer A. LE COMTE te Rotterdam bereid gevonden een ontwerp voor een tweetal steenen te vervaardigen en wij ontvingen van kerkbesturen te Pretoria en te Bloemfontein toestemming ter inmetseling dezer steenen in de buitenmuren der kerkgebouwen.

Door de onvermoeide zorgen van den Heer Secretaris der Nederlandsche Vereeniging te Pretoria, is door oproepingen in de pers en met medewerking van het identiteits-bureau van het Roode Kruis, een lijst opgemaakt van Nederlanders en Oud-Nederlanders die hun leven in den oorlog van 1899/1902 lieten.

Het is ons aangenaam te kunnen melden dat de tot standkoming dezer zaak verzekerd is en weldra met het vervaardigen dezer gedenksteenen een aanvang zal gemaakt kunnen worden.

Boekenzendingen naar Zuid-Afrika.

De werkzaamheden onzer Vereeniging op dit gebied waren in 1906 eene herhaling van hetgeen in 1905 verricht werd. De boekencommissie in het Alg. Ned. Verbond ontving wederom *f* 300.— en naar Bloemfontein ging eene boekenzending, waarvan de Vereeniging de helft van de kosten voor haar rekening nam.

Steun Hollandsche bladen.

Ook hierin werd herhaald wat in het vorig jaar gedaan was, door het verleenen van een subsidie aan *De Zuid-Afrikaansche Post* en door het nemen van 15 abonnementen op het maandblad *De Unie.*

Bouw kerken.

Aan twee kleine Boerengemeenten, een te Oost-Londen (Kaapkolonie) en de andere te Qué (Portugeesch West-Afrika) werd als bewijs van sympathie een kleine bijdrage gezonden voor het stichten van eigen kerkgebouwen.

Studeeren van Afrikaners hier te lande.

Ter voorlichting van die afdeelingen, die naar aanleiding der op de Algemeene Vergadering aangenomen motie, beurzen wenschten te stichten om Zuid-Afrikaansche jongelieden in staat te stellen hier te lande te komen studeeren, verspreidden wij begin Juni de volgende circulaire:

Op de laatste Algemeene Vergadering van 26 Mei j.l. werd door den afgevaardigde van Zwolle eene motie ingesteld en deze werd door de vergadering met eenstemmigheid aangenomen, in zake de wenschelijkheid, dat Afdeelingen zouden trachten gelden bijeen te verzamelen voor het stichten van beurzen, toe te kennen aan Zuid-Afrikaansche jongelui om hunne opleiding en studiën aan Gymnasium, Hoogere Burgerschool of Hoogeschool hier te lande te kunnen verkrijgen.

Behalve door het Studiefonds, dat reeds zeer vele jaren ook met financiëele hulp der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging beurzen verstrekt aan een betrekkelijk groot aantal jongelui en het toezicht over die jongelui gaarne op zich neemt en met veel takt ten uitvoer brengt, heeft de Studenten-Afdeeling Leiden onzer Vereeniging eene beurs voor een daar studeerenden Zuid-Afrikaan gesticht. Ook het Herman Costerfonds geeft beurzen en dikwijls door of in overleg met het Studiefonds.

Een en ander heeft het gevolg, dat op dit oogenblik 25 Zuid-Afrikaansche jongelieden in Nederland studeeren, waarvan drie op een gymnasium en de overigen op de universiteit.

Daarvan studeeren 8 in de Rechtswetenschap,
4 „ „ Geneeskunde,
2 „ „ Letteren,
7 „ „ Theologie,
1 „ „ Mijnbouwkunde.

Het behoeft geen betoog, dat het geven van beurzen en het doen studeeren van Zuid-Afrikaansche jongelui in Nederland een ernstig en hoog belang voor ons is. Het aan te bevelen kan overbodig geacht worden en zal zeker de motie der Afdeeling Zwolle het gevolg kunnen hebben, dat de Afdeelingen de mogelijkheid gaan overwegen, of en hoe het mogelijk zal zijn het hare bij te dragen om tot het gewenschte doel te geraken.

Enkele opmerkingen mogen hier nog aan toegevoegd worden. Eene beurs als hier bedoeld bedraagt in den regel *f* 720.— per jaar.

Het Studiefonds bestaat uit de Heeren Dr. J. H. Gunning Wz. te Amsterdam, Voorzitter, Prof. Dr. Joh. W. Pont te Amsterdam, Secretaris en Dr. G. Bellaar Spruyt te Amsterdam, Penningmeester; het zal steeds bereid bevonden worden candidaten te noemen, wanneer die er zijn en ook zoo noodig de beursgenietenden onder zijn toezicht te nemen, wanneer de Afdeeling dit zou wenschen. Overleg met dit Bestuur is dus gewenscht.

Wanneer het voor ééne Afdeeling niet doenlijk is binnen haren kring de noodige gelden bijeen te brengen en voor eenige jaren althans te verzekeren, zouden Afdeelingen zich tot dit doel kunnen vereenigen.

Het Studiefonds zal ook den weg kunnen wijzen voor misschien noodige oproepingen in Zuid-Afrikaansche bladen.

Ten slotte wenschen wij er op te wijzen, dat het eerlang te verschijnen boekje van den Heer A. Welcker, Quaestor der Studenten-Afdeeling Leiden, tal van nuttige wenken bevat, die zeer de aandacht verdienen van hen, die zich willen bezighouden met de studie van Zuid-Afrikaansche jongelui aan Nederlandsche onderwijsinstellingen.

Rechten van Afrikaners bij ons Hooger Onderwijs.

Ons vorig verslag eindigde met de mededeeling dat een Koninklijk besluit, geheel in den zin van ons verzoekschrift van 18 October 1905, spoedig tegemoet gezien kon worden. Inderdaad bracht Staatsblad No. 125 het Koninklijk besluit van 7 Juni 1906, waarbij de diploma's en getuig-

schriften van buitenlandsche instellingen van onderwijs worden omschreven, die volgens art. 132 van de Hooger-Onderwijswet vrijstelling van hier te lande af te leggen nader aangeduide examens verleenen.

Naar aanleiding van het besprokene ter algemeene vergadering van 26 Mei 1906 heeft het Hoofdbestuur de Heeren Prof. Dr. J. CARDINAAL, Prof. Dr. G. A. F. MOLENGRAAFF en Dr. N. MANSVELT uitgenoodigd in zake de toelating van Zuid-Afrikaansche jongelieden tot de Technische Hoogeschool te Delft, van advies te willen dienen. Tegelijkertijd werden de Heeren Prof. DE VILLIERS en Dr. M. S. LINGBEEK uitgenoodigd het Hoofdbestuur voor te lichten in zake het vergemakkelijken van de voltooiing, door Zuid-Afrikaansche jongelieden aan Nederlandsche Universiteiten van studies aan Engelsche en andere buitenlandsche Universiteiten begonnen, op grond van aan die instellingen afgelegde examens.

Mevrouw Koopmans-de Wet.

Wij mogen dit verslag niet eindigen zonder het verlies te vermelden dat Zuid-Afrika trof door het overlijden in Augustus van Mevrouw KOOPMANS-DE WET te Kaapstad.

Aan Mejuffrouw MARGARETHA DE WET richtte ons Hoofdbestuur naar aanleiding van het heengaan dezer onvermoeide voorvechtster van den hollandschen stam in Zuid-Afrika het volgende schrijven:

Mejuffrouw.

Heden bereikte ons de treurmare van het overlijden van Mevrouw KOOPMANS DE WET, Uwe zoo zeer geliefde zuster.

Wij behoeven U niet te zeggen, hoe wij stil werden en diep ernstig de volle werkelijkheid van deze gebeurtenis voelden.

Wat Mevrouw KOOPMANS voor haar volk, voor de historie van den stam van Hollandsche afkomst in Zuid-Afrika geweest is, weten allen, die den voet op Zuid-Afrikaanschen bodem gezet hebben en den persoonlijken invloed van de hooge vrouw mochten ondervinden.

Voor ons is heengegaan eene, die wij hoogelijk vereerden, die

ons moed en steun gaf bij zoovele moeielijkheden, die ons bij elke teleurstelling op nieuw moed deed vatten om de hooge gevoelens in ons levendig te houden en te volgen, die zij ons door haar voorbeeld en leven leerde.

Wij zullen het best hare nagedachtenis eeren door voort te gaan in haren geest om den Hollandschen stam in Zuid-Afrika te dienen en te helpen en daarbij haar, die ons voorging als de edelste vriendin van haar volk, levendig in herinnering te bewaren.

En moogt Gij, die met haar hebt gewerkt en geleden, gejuicht en gehoopt, troost vinden bij Uw verlies in de hooge gevoelens, die Uw beider onverzwakt bezit waren en geble ven zijn tot het laatste toe.

Namens het Hoofdbestuur der
Nederl. Zuid-Afrikaansche Vereeniging:
PAUL DEN TEX, *Secretaris*,

AMSTERDAM, 29 April 1907.

BIJLAGE I.

FINANCIEEL OVERZICHT van [illegible]

over h[illegible]

ONTVANGSTEN.

Saldo 1 Januari 1906	*f*	4124 75
Contributies	„	9478 93
Rente van Effecten	„	617 56
„ „ Deposito	„	73 25
Restitutie op bijdragen brochure BOISSEVAIN	„	969 –
Saldo rekening Taalfonds	„	782 01
	f	16045 50

derlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

r 1906.

UITGAVEN.

gemeene Onkosten.			
sten Penningmeester . . . . ƒ 238.80			
. Secretaris . . . . „ 405.79			
se onkosten . . . . „ 13.95			
alhuur . . . . „ 38.—			
nementen diverse Bladen . . . . „ 316.76			
costen leden Hoofdbestuur . . . . „ 149.60			
DE BUSSY, Drukwerken . . . . „ 1597.79			
Advertentiën . . . . „ 75.92			
Uitzending boeken . . . . „ 322.15			
	ƒ	3158	76
formatie-Bureau.			
) salaris secretaris D. R. VAN URK . . . . . ƒ 125.—			
sten secretaris . . . . „ 3.—			
	„	128	—
adiefonds			
zen . . . . ƒ 2630.—			
ering rente van kapitaal ƒ 12,000.— . . . . . „ 415.—			
	„	3045	—
Ned. Verbond, bijdrage boekenzendingen	„	300	—
coop van boeken voor de Z.-Afr. Bibliotheek.	„	95	71
Zuid-Afrikaansche Post, subsidie	„	2000	—
age drukken en verspreiden brochure Prof. P. J. G. Vos	„	75	—
Kamer van Handelsinlichtingen, Johannesburg	„	608	52
Verg. v. Onderwijzers en Onderwijzeressen in Transvaal	„	122	45
o 31 December 1906	„	6512	06
	ƒ	16045	50

BIJLAGE II.

STATUTEN

DER

NEDERLANDSCH ZUIDAFRIKAANSCHE VEREENIGING.

ARTIKEL 1.

Er bestaat eene Nederlandsche Vereeniging tot behartiging van de belangen onzer stamverwanten in Zuidafrika, onder den naam „Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging".

Die Vereeniging stelt zich ten doel om, binnen de perken door de internationale rechtsverhoudingen aangewezen, door alle wettige middelen al datgene te doen, wat strekken kan om:

1°. de banden met onze stamgenooten in Zuidafrika nauwer toe te halen en in overleg met hen aldaar hulpbronnen voor landbouw, nijverheid, handel en andere stoffelijke belangen te openen en te ontwikkelen of de opening en ontwikkeling daarvan te bevorderen;

2°. de publieke opinie zoo ten onzent als in het buitenland over de toestanden in Zuidafrika voor te lichten.

Elk streven om bij wijze van propaganda op de zedelijke of godsdienstige gesteldheid der bevolking dezerzijds invloed uit te oefenen, blijft daarbij uitgesloten.

ART. 2.

De hoofdzetel van de Vereeniging is gevestigd te Amsterdam.

ART. 3.

Afdeelingen van ten minste 20 leden kunnen worden opgericht volgens algemeene regelen door de algemeene vergadering vast te stellen. Deze regelen mogen niet strijden met de Statuten der Vereeniging.

Er kan in ééne gemeente meer dan éénе afdeeling bestaan.

Alléén de afdeelingen hebben stem op de algemeene vergadering en wel zóó dat eene afdeeling van 20 tot en met 50 leden 1 stem heeft, van 51 tot en met 100: 2 stemmen, van 101 tot en met 150: 3 stemmen, enz.

ART. 4.

De taak der afdeeling is: onderwerpen, die vallen binnen den werkkring der Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging in onderzoek te nemen; plannen dienaangaande uit te werken, voorstellen daaromtrent te doen aan het hoofdbestuur der Vereeniging, dat deze voorstellen met zijn prae-advies aan de algemeene vergadering onderwerpt; zaken die aan het doel der Vereeniging bevorderlijk zijn behoudens voorafgaande goedkeuring van het hoofdbestuur der Vereeniging tot stand te brengen of aan de tot standkoming daarvan steun te verleenen, belangstelling voor Zuidafrikaansche aangelegenheden op te wekken en gelden daarvoor bijeen te brengen, alles met inachtneming en binnen de grenzen van de statuten der Vereeniging.

Aan afdeelingen kan door de algemeene vergadering worden opgedragen de uitvoering van een zelfstandige taak voor een speciaal doel. Het Hoofdbestuur kan hiertoe voorloopige machtiging geven.

ART. 5.

Leden der Vereeniging zijn zij, die met het in art. 1 omschreven doel instemmen en eene jaarlijksche bijdrage betalen van tenminste *Drie Gulden.*

Het boekjaar der Vereeniging loopt van 1 Januari tot 31 December.

Leden hebben het recht om zoowel op de vergaderingen der afdeeling, waarvan zij deel uitmaken, als op de algemeene vergaderingen aan de beraadslagingen deel te nemen. In de vergaderingen der afdeelingen hebben zij recht te stemmen.

Het staat aan de afdeelingen vrij begunstigers aan te nemen, die eene geringere jaarlijksche bijdrage dan 3 gulden, doch ten minste 1 gulden betalen. Deze hebben het recht de vergadering der afdeeling, waarvan zij deel uitmaken, bij te wonen en aan de beraadslagingen deel te nemen, doch hebben daarin geen stem.

De algemeene vergadering heeft op voordracht van het bestuur de bevoegdheid eereleden te benoemen, die dezelfde rechten hebben als de leden.

Donateurs zijn zij, die minstens 100 gulden in eens in de kas der Vereeniging storten; ook deze hebben gelijke rechten als de leden.

ART. 6.

Het hoofdbestuur der Vereeniging bestaat uit vijftien leden.

ART. 7.

Het bureau van het hoofdbestuur vertegenwoordigt de Vereeniging in en buiten rechten, bestaat uit drie leden en kan zich in zijne

werkzaamheden door zooveel adjunct-secretarissen of adjunct-penningmeesters doen bijstaan, als noodig geacht wordt.

Alle stukken van de Vereeniging uitgaande, inhoudende verbintenis, kwijting of lastgeving moeten door twee leden van het bureau worden geteekend.

ART. 8.

De leden van het hoofdbestuur worden gekozen op de algemeene vergadering. Jaarlijks treedt een derde hunner af, volgens een daartoe te maken rooster. Het hoofdbestuur doet voor elke vacature een aanbeveling van twee personen en brengt die in den beschrijvingsbrief voor de Algemeene Vergadering ter kennis van de leden.

De aftredenden zijn terstond herkiesbaar.

ART. 9.

De voorzitters der afdeelingen vormen een raad van advies, die door het hoofdbestuur minstens eens in het jaar wordt saamgeroepen. Het voorzitterschap eener afdeeling is onvereenigbaar met het lidmaatschap van het Hoofdbestuur.

ART. 10.

Eens in het jaar wordt eene algemeene vergadering gehouden in de maand Mei en voorts zoo dikwijls, als het hoofdbestuur of tenminste drie afdeelingen zulks wenschelijk achten.

De oproeping tot deze vergadering wordt aan alle leden gezonden ten minste vier weken vóór den datum der vergadering. Behalve de reden der bijeenroeping moet zij bevatten een korte opgave der sedert de laatste vergadering door de afdeelingen aan het hoofdbestuur gedane voorstellen. In de gewone algemeene vergadering wordt verslag uitgebracht over de verrichtingen der Vereeniging gedurende het afgeloopen kalenderjaar en doet het hoofdbestuur rekening en verantwoording. Over deze rekening en verantwoording wordt rapport uitgebracht door eene commissie, die daartoe in de vorige Algemeene Vergadering is benoemd.

ART. 11.

Voorstellen van een afdeeling of van leden der Vereeniging, moeten om in de Algemeene Vergadering in behandeling te kunnen komen, vóór 31 Maart schriftelijk bij het hoofdbestuur worden ingediend. Later ingekomen voorstellen kunnen in behandeling genomen worden wanneer twee derde der stemgerechtigden, op de Algemeene Vergadering aanwezig zich daarvoor verklaren.

ART. 12.

Veranderingen in de statuten en in de regelen bedoeld bij art. 3, kunnen niet anders dan op voorstel van het hoofdbestuur, van een der afdeelingen, of van ten minste tien leden der vereeniging, en niet dan met de meerderheid van twee derden der op de algemeene vergadering uitgebrachte stemmen, worden tot stand gebracht.

Geen voorstel tot verandering in de statuten of de regelen bedoeld bij art. 3, wordt in overweging genomen, dat niet ten minste vier weken voor de algemeene vergadering, waarin het zal worden behandeld, tegelijk met de oproeping daartoe, door het hoofdbestuur is bekend gemaakt op de in art. 10 omschreven wijze.

De door de algemeene vergadering aangenomen wijzigingen in de Statuten treden in werking terstond nadat daarop de koninklijke goedkeuring is verkregen.

De bepaling der laatste zinsnede van art. 1 is voor geene verandering vatbaar.

ART. 13.

De Vereeniging wordt aangegaan voor den tijd van 29 jaren.

Aldus vastgesteld ter vergadering te Utrecht, gehouden 12 Mei 1881 en gewijzigd ter vergadering te Amsterdam, gehouden 26 Mei 1900.

ALGEMEENE REGELEN bedoeld bij Art. 3 der Statuten van de Nederlandsch Zuidafrikaansche Vereeniging.

1°. De afdeelingen bestaan uit leden en donateurs (en begunstigers).

2°. Het bestuur van iedere afdeeling wordt door de leden en donateurs der Vereeniging die tot de afdeeling behooren in vergadering gekozen en bestaat uit een voorzitter, een secretaris, een penningmeester en minstens 2 leden. Voorschriften omtrent het beurtelings aftreden en de voorziening in de opengevallen bestuursplaatsen, worden door de afdeeling gesteld.

3°. Het afdeelingsbestuur verstrekt aan het hoofdbestuur der Vereeniging zooveel mogelijk inlichtingen omtrent onderwerpen, waarvoor het hoofdbestuur inlichtingen noodig acht en houdt het hoofdbestuur op de hoogte van wat er in de afdeeling omgaat. Het

doet in de eerste helft van de maand Maart aan het hoofdbestuur opgave van het getal der leden en de samenstelling van het bestuur der afdeeling en geeft daarbij verslag van hetgeen er gedurende het afgeloopen jaar in de afdeeling is voorgevallen.

4°. Het bestuur van iedere afdeeling roept de leden vóór ultimo Februari tot een vergadering bijeen en verder zoo dikwijls het dit noodig vindt of daartoe door tenminste leden wordt uitgenoodigd.

5°. De penningmeester int de bijdragen en schenkingen der leden, donateurs en begunstigers, die tot zijn afdeeling behooren en doet in de in het vorig artikel bedoelde vergadering rekening en verantwoording van zijn beheer over het vorige boekjaar.

6°. Jaarlijks wordt aan het hoofdbestuur afschrift van de rekening en verantwoording gezonden van den penningmeester van iedere afdeeling en het saldo afgedragen.

7°. De jaarlijksche uitgaven der afdeeling mogen, behoudens goedkeuring van het hoofdbestuur der vereeniging, niet te boven gaan de helft van de door den penningmeester van iedere afdeeling in dat jaar geïnde bijdragen der leden en begunstigers die tot zijn afdeeling behooren.

Het verschil tusschen de jaarlijks geïnde bedragen en de jaarlijksche uitgaven der afdeeling wordt overeenkomstig § 6 in zijn geheel aan het Hoofdbestuur afgedragen.

Schenkingen der donateurs worden in hun geheel afgedragen, tenzij daaromtrent een andere regeling is gemaakt.

8°. Het boekjaar der afdeeling loopt van 1 Januari—31 December

9°. Bij ontbinding van afdeelingen vervallen de gelden en bezittingen aan de Vereeniging.

BIJLAGE III.

NOTULEN van de Algemeene Vergadering der *Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging* op Zaterdag 26 Mei 1906, ten twee ure, in het gebouw „EENSGEZINDHEID" te Amsterdam.

Aanwezig afgevaardigden van de afdeelingen *Schiedam*, *Nijmegen*, *Amsterdam*, *Groningen*, *Haarlem*, *'s Gravenhage*, *Zwolle*, *Rheden-Rosendaal*, *Leiden*, *Rotterdam*, *Studenten-afdeeling Leiden*, *Enschede*, *Deventer*, *Dordrecht*, *Delft en Utrecht*, te zamen 16 afdeelingen, uitbrengende 67 stemmen.

Van het hoofdbestuur zijn aanwezig de heeren G. A. A. MIDDELBERG (VOORZITTER) . . . .

De VOORZITTER, de Heer G. A. A. MIDDELBERG, opent te ruim twee uur de vergadering met een woord van welkom tot de aanwezigen.

Onze Vereeniging heeft zich gedurende den oorlog in Zuid-Afrika belangrijk uitgebreid; doch spreker wijst er op, hoe na den vrede het aantal leden steeds dalende is geweest en nog steeds daalt. Dit mag zeker een bedroevend feit genoemd worden, doch aan de andere zijde dient niet uit het oog verloren, dat, waar de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging vroeger alleen stond, er thans tal van zuster- en dochterinstellingen zijn gekomen, die op het oogenblik met haar samenwerken. Dit samengaan stelt de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging in staat, krachtig te zijn en te blijven, al neemt het ledental af.

In aansluiting aan het straks te bespreken jaarverslag deelt de VOORZITTER mede

1⁰. dat besloten is, naar aanleiding van een opmerking in het verslag van de afdeeling Groningen, om na elke vergadering van het hoofdbestuur een kort resumé van het verhandelde te maken en dat op te zenden aan de „Zuid-Afrikaansche Post", ter plaatsing in dit blad;

2⁰. dat het Taalfonds, een der dochterinstellingen, door verschillende omstandigheden opgehouden heeft te bestaan, waarbij het archief aan de Vereeniging komt;

3⁰. dat het hoofdbestuur vernomen heeft, dat een Koninklijk Besluit, geheel in overeenstemming met de in het rekwest der Vereeniging, neergelegde wenschen, spoedig tegemoet gezien mag worden;

4⁰. dat de commissie tot nazien van de rekening en verantwoording van het oorlogsfonds dit jaar niet is opgeroepen, omdat het hoofdbestuur meende, dit te mogen uitstellen tot na de algeheele liquidatie van het fonds.

De Notulen van de vorige vergadering staan in het Jaarverslag opgenomen, en daar niemand voorlezing wenscht, worden ze als aangenomen beschouwd.

De heer E. Bruchner (Amsterdam) deelt, namens de commissie tot nazien der rekening over het jaar 1905, mede, dat ze aan de opdracht heeft voldaan en stelt voor, het bestuur te dechargeeren voor haar gehouden beheer. De vergadering kan zich daarmede vereenigen.

In de nieuwe kascommissie voor het volgend jaar worden benoemd de heeren Mr. H. Verkouteren (Amsterdam), Dr. J. B. Schepers (Haarlem), Dr. W. van Everdingen (Rotterdam), leden; en J. Bussemaker Jzn. (Deventer), A. J. M. Verbeek (Enschede) en J. O. Bender (Schiedam), plaatsvervangende leden.

De Secretaris leest de presentielijst voor.

De Voorzitter opent de discussies omtrent het verslag. Daar niemand het woord wenscht, wordt het, onder dankzegging aan den Secretaris, aangenomen.

Mej. M. J. VERSTEGE (Groningen) dankt, namens het Groninger Dames-Comité, voor den verleenden steun.

De VOORZITTER brengt in bespreking het voorstel omtrent de redactiewijziging van § 7 der Algemeene Regelen, bedoeld bij Art. 3 der Statuten; en deelt mede, dat dit voorstel slechts gedaan is om deze paragraaf, die nu en dan aanleiding schijnt gegeven te hebben tot misverstand, te verduidelijken.

Het voorstel luidt om § 7 der Algemeene Regelen, bedoeld bij Art. 3 der Statuten, te lezen als volgt:

„De jaarlijksche uitgaven der Afdeeling mogen, behou- „dens goedkeuring van het Hoofdbestuur der Vereeniging, „niet te boven gaan de helft van de door den Penning- „meester van iedere Afdeeling in dat jaar geïnde bedragen „der leden en begunstigers, die tot zijn Afdeeling behooren.

„Het verschil tusschen de jaarlijks geïnde bedragen en „de jaarlijksche uitgaven der Afdeeling wordt, overeen- „komstig § 6, in zijn geheel aan het Hoofdbestuur afge- „dragen.

„Schenkingen der donateurs worden in hun geheel af- „gedragen, tenzij daaromtrent eene andere regeling is ge- „maakt.

De Heer M. SISSINGH (Rotterdam) acht het niet wenschelijk, om het saldo in zijn geheel af te dragen; omdat het dan zou kunnen gebeuren, dat de Afdeeling niet aan haar verplichtingen kan voldoen, doordat er te weinig in kas is.

De VOORZITTER merkt op, dat zulks voorzien is; want met goedvinden van het bestuur kan de 50% overschreden worden.

De Heer A. H. W. VAN LUIK (Schiedam) wijst er op, dat de bewering, als zouden de Afdeelingen nooit geld in kas hebben,. niet juist is; omdat ze hun kas toch een jaar lang behouden en dan pas afdragen.

Mr. H. VAN DER VEGTE (Zwolle) vraagt, wat het hoofdbestuur tot nog toe gedaan heeft, wanneer de bestaande

regeling door de Afdeelingen niet werd nagekomen; en wat het nu denkt te doen.

De VOORZITTER antwoordt, dat men gewoonlijk een vriendelijken brief heeft geschreven.

Mr. H. VAN DER VEGTE (Zwolle) geeft de vergadering in overweging, dit voorstel niet aan te nemen, en het oorspronkelijke, niet-duidelijke voorschrift te laten bestaan.

De Penningmeester, de Heer K. F. VAN DEN BERG, merkt op, dat van onwil van één of andere Afdeeling bepaald geen sprake is; maar de aanleiding tot dit voorstel is geweest, zooals de Voorzitter al heeft opgemerkt, dat de redactie verkeerd gelezen werd, waardoor eenvoudig de helft van de contributie aan het hoofdbestuur werd afgedragen en aan het eind van het jaar nog een zeker saldo in kas achterbleef, dat meeging in het volgend jaar, en dat is de bedoeling van dit artikel niet geweest. Spreker legt er den nadruk op, dat, wanneer dit voorstel niet wordt aangenomen, aan den bestaanden toestand niets wordt veranderd.

De Heer J. A. VAN OTTERLOO (Nijmegen) wil de woorden „behoudens goedkeuring van het Hoofdbestuur" uit het voorstel hebben.

Dr. H. J. DE GRAAF (Dordrecht) vraagt, of de Afdeelingen verplicht zijn, de helft van de contributie van ieder lid af te dragen.

De Penningmeester antwoordt, dat de uitgaven niet meer dan de helft van de geïnde contributie mogen zijn; maar wanneer dat niet het geval is, dan moet de rest in zijn geheel worden afgedragen.

De Heer G. P. ROUFFAER ('s Gravenhage) merkt op, dat het hier slechts gaat om de al of niet goedkeuring van de tweede alinea; omdat de eerste en de derde alinea al reeds in de Regelen voorkomen.

De Heer W. J. LUGARD (Deventer) vraagt, of het de bedoeling is, dat, wanneer de Afdeelingen hun geld hebben

afgedragen, zij weer bij het hoofdbestuur kunnen komen, als zij geld noodig hebben.

De VOORZITTER antwoordt, dat, wanneer het voor een Afdeeling noodig is, eenige gelden in kas te hebben, het Hoofdbestuur daartegen geen bezwaar kan hebben. Ook zal een Afdeeling gerust bij het Hoofdbestuur kunnen aankloppen, wanneer zij geld noodig heeft.

De Heer A. J. M. VERBEEK (Enschede) zegt, geen bezwaar te hebben tegen deze redactiewijziging; maar vraagt tevens, welke zekerheid het Hoofdbestuur heeft, dat deze bepaling in de toekomst zal worden nagekomen. Voor zoover spreker bekend is, heeft het Hoofdbestuur aan de Afdeelingen nooit gevraagd, waarom zij niet het geheele saldo afdragen.

De VOORZITTER antwoordt, dat daar feitelijk geen aanleiding toe is geweest.

De Heer A. J. M. VERBEEK (Enschede) acht het een te groote goedheid van den Penningmeester, stil te zwijgen wanneer een Afdeeling nalatig is geweest, een verslag en afrekening te sturen.

De Penningmeester deelt mede, dat hij eens streng is opgetreden, met het treurige gevolg, dat de Afdeeling spoedig daarna te gronde is gegaan.

Dr. H. J. DE GRAAF (Dordrecht) er op wijzende, dat het Hoofdbestuur nu beschuldigd wordt, te goed geweest te zijn, stelt voor, het voorstel bij acclamatie aan te nemen.

De vergadering kan zich daarmee vereenigen.

Mr. H. VAN DER VEGTE (Zwolle) constateert, dat hij bij hoofdelijke stemming tegen het voorstel gestemd zou hebben.

De VOORZITTER stelt aan de orde punt 5: Benoeming van 5 leden van het Hoofdbestuur, vacatures ontstaan door periodieke aftreding. De volgende dubbeltallen worden, volgens art. 8 der Statuten, aanbevolen: Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN, Amsterdam (aftr.); F. A.

Hoefer, Hattem; Mr. J. B. Loman, Amsterdam (aftr.); Dr. H. J. de Graaf, Dordrecht; Dr. J. Th. de Visser, Amsterdam (aftr.); Dr. M. S. Lingbeek, Arnhem; H. J. Emous, Amsterdam (vacature-van Gorkom); Ds. O. Schriecke, Enschede; K. F. van den Berg, Amsterdam (aftr.); en H. J. E. Wenckebach, Heerlen.

Terwijl het stembureau de stemmen opneemt, gaat de Voorzitter over tot punt 6: Voorstel van de Afdeeling „Amsterdam":

„Het Hoofdbestuur trachte het daarheen te leiden, dat „de Afdeelingen, hetzij elke op zichzelf, hetzij gemeen„schappelijk met andere, de geldelijke ondersteuning van „ééne of meerdere nationale scholen in Zuid-Afrika voor „hare rekening nemen."

De Heer Emous, lid van het Schoolfonds, licht het voorstel toe: Het is nu bijna vier jaar geleden, dat in Zuid-Afrika een vrij onderwijs, dat zich tegen de verengelsching van het Zuid-Afrikaansche volk heeft trachten te verzetten, krachtig opgebloeid is. Ook in den Vrijstaat was een kentering gekomen; zelfs in Natal heeft zich het verschijnsel voorgedaan, dat enkele Christelijk-Nationale scholen verschenen; en ook in de Kaapkolonie was het denkbeeld van het vrije onderwijs aan het opkomen.

Nu is het Schoolfonds dit jaar nog in staat geweest, dat Christelijk-Nationaal onderwijs te steunen; doch het fonds raakt uitgeput.

Op het laatste onderwijscongres te Pretoria is onlangs, vervolgde spreker het beginsel van decentralisatie aangenomen, een op zichzelf heilrijk beginsel, daar locale scholen meer plaatselijken steun zullen vinden, dan eene Centrale Commissie te Pretoria. Aan het besluit van het congres was echter te spoedig gevolg gegeven; men verwees de locale scholen, die bij de Centrale Commissie aanklopten, nu reeds naar de districtsbesturen, die nog geen gelden bezaten. Men trok het oude huis uit, vóór het nieuwe

klaar was. Het gevolg is, dat enkele scholen, die goed bij kas zijn, zich uitstekend kunnen handhaven, dat dit echter met andere, die nu geen steun meer ontvangen, niet het geval is. Waar nu het beginsel van vrij onderwijs met rijkssubsidie ook door dit onderwijscongres werd aangenomen, en dit dus door het aanstaand zelfbestuur wellicht zal kunnen worden verwezenlijkt, waar de opleving van het nationaal bewustzijn in Zuid-Afrika zoo duidelijk blijkt uit de stichting van vrije scholen, vroeger een onbekend iets in dit land, daar mag nu allerminst het Christelijk-Nationaal onderwijs worden losgelaten.

Zoo nu de plaatselijke Afdeelingen van de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging elk den steun van eene Christelijk-Nationale school op zich nemen, dan zal dit eene opleving van de belangstelling der leden en wellicht eene toename in het ledenaantal tengevolge hebben. De groote Afdeelingen kunnen de groote scholen steunen; de minder krachtige, of wel eene combinatie daarvan, de kleinere.

De Heer M. Sissingh (Rotterdam) deelt daarop mede, dat de afdeeeling Rotterdam al sinds eenige jaren in die richting werkzaam is. Zij geeft aan een school te Driefontein £ 6 per maand en krijgt geregeld verslag en proefwerk van de kinderen.

Mr. H. van der Vegte (Zwolle) acht het zeer wenschelijk dat ook het Hoofdbestuur eenige scholen voor zijn rekening neme en niet alles aan de Afdeelingen opdrage.

De Voorzitter antwoordt, dat in den laatsten tijd bijna alle gelden waarover het Hoofdbestuur kon beschikken aan het onderwijs zijn besteed.

Mej. M. J. Verstege (Groningen) stelt namens haar Afdeeling voor, dat de hoofdleiding beruste bij het Hoofdbestuur, dat tevens contrôle uitoefene op de besteding der gelden.

De Voorzitter antwoordt, dat de Heer Emous nog niet

heeft gesproken over de uitvoering van het plan en alleen het voorstel nader toegelicht heeft.

Het Hoofdbestuur zal echter een circulaire aan de Afdeelingen zenden met eenige denkbeelden omtrent de uitvoering.

Prof. DE LOUTER (Hoofdbestuur) betuigt zijn adhesie aan het denkbeeld van Amsterdam. Hij wijst er op, hoe het altijd het streven is geweest, om de Afdeelingen zelfstandig naast het Hoofdbestuur te laten werken, en hier wordt de weg daartoe aangewezen. Daarmee is een weldaad bewezen aan de geheele vereeniging, die zich weldra zal openbaren door een toename van het aantal leden. Spreker dankt ten slotte de afdeeling Amsterdam voor haar initiatief.

De Heer A. WELCKER (Stud.-Afd. Leiden) geeft in overweging, dat de Afdeelingen niet het geheele bedrag van beschikbare gelden voor een en hetzelfde doel bestemmen, maar een gedeelte daarvan reserveeren voor andere eventueele uitgaven.

De Heer A. W. H. VAN LUIK (Schiedam) geeft in overweging, om iedere Afdeeling, hoe klein ook, een school voor haar rekening te geven, opdat zij een doel hebbe waarvoor zij kan collecteeren.

De Heer H. J. EMOUS (Amsterdam) doet, wat de uitvoering betreft, het idee aan de hand, dat de kleinere Afdeelingen bijv. elk een kwartaal der onkosten voor een bepaalde school voor haar rekening nemen. Een der aldus gecombineerde afdeelingen moet dan omtrent die school de berichten ontvangen. Dringend noodzakelijk is het dat er een centraal gezag blijft, m. a. w. dat het Hoofdbestuur weet, wat de Afdeelingen doen.

Dr. F. BUITENRUST HETTEMA (Zwolle) acht het zeer wenschelijk, dat de groote Afdeelingen zorgen voor de scholen in Zuid-Afrika, terwijl dan de kleine Afdeelingen tezamen bijv. een beurs vormen voor jongelui, die hier in Nederland komen studeeren (*Applaus*).

Dr. D. C. Hesseling (Leiden) geeft in overweging, daar de laatste collecte, op initiatief der Afdeeling Leiden gehouden, nogal veel heeft opgebracht, in October weer een collecte te houden en de opbrengst daarvan voor het door Amsterdam voorgestelde doel aan te wenden, (om de benoodigde gelden bij elkaar te krijgen).

De Heer G. P. Rouffaer ('s Gravenhage) betuigt zijn adhesie aan hetgeen door den voorlaatsten spreker is gezegd; voor de kleinere Afdeelingen is het de dankbaarste taak, wanneer zij hier te lande zooveel mogelijk steun verleenen.

De Heer Emous wijst er ten slotte nog op, dat het zaak is, de in werking treding zooveel mogelijk te bespoedigen; want het geldt hier niet een uitspraak van beginsel, maar het is hier een noodkreet! De nood mag niet onderschat worden; want zij is ontzettend groot, en men moet er vooral voor zorgen, dat wat nu nog leeft, leven blijft.

De Voorzitter brengt het voorstel der Afdeeling Amsterdam in stemming; het wordt onder applaus aangenomen.

Intusschen is het stembureau, waarin welwillend zitting namen de Heeren M. P. C. Valter, E. Bruchner en Fred. Rompel, met haar werkzaamheden gereed gekomen, en deelt den volgenden uitslag mede:

Van de, door de 16 vertegenwoordigde Afdeelingen uitgebrachte 67 stemmen verkregen Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen 67, H. J. Emous 65, Mr. J. B. Loman (aftr.) 63, K. F. van den Berg (aftr.) 63, Dr. M. S. Lingbeek 41, Dr. J. Th. de Visser (aftr.) 26, F. A. Hoefer 4, H. J. Wenckebach 4 en Ds. O. Schriecke 2 stemmen, zoodat de vijf eerstgenoemden gekozen zijn.

De Voorzitter stelt nu aan de orde het voorstel der Afdeeling Den Haag, als volgt luidende:

„De algemeene vergadering der Nederlandsch Zuid-„Afrikaansche Vereeniging verzoekt het Hoofdbestuur ten

„krachtigste te willen bevorderen het tot stand komen „van eene Stoomvaartverbinding met Zuid-Afrika, in den „zin van het plan, dat is ontwikkeld in het verzoekschrift „op 8 Januari 1906 door de Heeren Jhr. Mr. C. Beelaerts „van Blokland c. s. gericht tot de Ministers van Land- „bouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën".

De Heer G. P. Rouffaer (den Haag), acht het overbodig dit voorstel nader toe te lichten of er verder over uit te wijden, vooral ook omdat het Hoofdbestuur reeds zijn instemming met dit voorstel in het jaarverslag heeft betuigd.

Daar niemand stemming verlangt, of het woord wenscht, wordt het voorstel onder *applaus* aangenomen.

De Voorzitter stelt alsnu aan de orde het tweede voorstel der Afdeeling Den Haag, luidende:

„De algemeene vergadering noodigt het Hoofdbestuur „uit eene Commissie te benoemen om te dienen van „advies omtrent de vraag, wat van Nederlandsche zijde „zou kunnen worden gedaan om den landbouw en het „ambacht in Zuid-Afrika op te heffen en tot meerderen „bloei te brengen.

De Heer F. J. L. Rompel (Dordrecht) deelt namens den voorzitter van het Nederlandsch Landbouwcomité mede, dat deze tot zijn spijt verhinderd is de vergadering bij te wonen, en spreker verzocht heeft namens hem te zeggen, dat hij een dergelijke commissie voor den landbouw overbodig acht, omdat de zaak bij het Nederlandsch Landbouwcomité in behandeling en dus in goede handen is.

De Heer A. S. van Reesema (Hoofdbestuur) er op wijzende dat in het Hoofdbestuur geen deskundigen zitting hebben, stelt voor, inplaats van één, twee commissies te benoemen, één voor landbouw en één voor ambacht.

Dr. H. P. N. Muller (Hoofdbestuur) acht het niet wenschelijk het gebied van werkzaamheden uit te breiden, nu voor de verschillende door de Vereeniging ter hand

genomen zaken, al geen geld genoeg aanwezig is. Spreker gelooft niet, dat op het punt van landbouw in Zuid-Afrika onze meening wordt gevraagd. Wij hebben op het gebied van landbouw de Afrikaners niet veel meer te leeren.

De Heer A. S. van Reesema (hoofdbestuur) deelt deze meening niet en ook de Heer A. H. W. van Luik (Schiedam), wijst er op, dat de Afrikaner bijvoorbeeld wel de voordeelen van bemesting kent, maar niet de manier, om die voordeelig aan te wenden en zoo zijn er vele zaken die de Afrikaner nog leeren kan.

De Voorzitter brengt het voorstel in stemming; het wordt verworpen met 38 tegen 21 stemmen.

De Voorzitter stelt aan de orde het voorstel-Dordrecht, om gelden bijeen te brengen tot oprichting van een gedenkteeken in Zuid-Afrika, te plaatsen op de daarvoor meest geëigende plaats, bijv. Elandslaagte, welk monument zal zijn ter gedachtenis aan de in den Zuid-Afrikaanschen oorlog van 1899/1902 gesneuvelde Hollanders en oud-Hollanders.

De Heer Fred. Rompel (Dordrecht) deelt mede, dat de Afdeeling Dordrecht geen bepaalde waarde hecht aan de plaats Elandslaagte; veel meer zou zij aan het Hoofdbestuur de bepaling van die plaats willen overlaten. Het doel is ook niet, om daar een groot en kostbaar monument neer te zetten, maar een eenvoudig monument voor de gevallen Hollanders, voorwaar geen aanmatiging, in aanmerking nemende, dat overal monumenten zijn opgericht voor gevallen Afrikaners. De kosten daarvan behoeven niet zoo groot te zijn: de vracht bedraagt voor marmer of graniet 55 shilling per 1000 K.G., terwijl er geen inkomende rechten behoeven te worden betaald; met ƒ 1000 kan men dus al heel wat doen.

De Afrikaners zelf kunnen dat niet doen, omdat zij het weinige beschikbare geld noodig hebben voor hun eigen monumenten.

Men zal ook niet kunnen zeggen, dat de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging politieke bijoogmerken heeft; want die heeft zij tot nog toe niet gehad.

Dr. H. P. N. Muller (Hoofdbestuur) hecht zijn warmen steun aan dit voorstel, om hulde te brengen aan de mannen, die gestorven zijn voor de goede zaak. Men zou bijv. een bijzondere inschrijving kunnen openen.

Mej. M. J. Verstege (Groningen) wenscht ook haar sympathie te betuigen met dit voorstel; vooral, omdat wij niet moeten achterblijven, waar de andere nationaliteiten ook monumenten plaatsen.

De Heer E. Bruchner (Amsterdam) deelt mede, dat Amsterdam gemeend heeft, tegen dit voorstel te moeten zijn; omdat dit volgens haar meer gelegen is op den weg der Afrikaners zelve, dan op die van de Hollanders, vooral met het oog op de beperkte kasmiddelen der vereeniging in het algemeen.

De Heer W. J. Lugard (Deventer) betuigt zijn adhaesie aan het voorstel.

De Heer A. Welcker (Studentenafdeeling Leiden) stelt voor hier op de vergadering een lijst te laten circuleeren, en wenscht zelf het voorbeeld te geven door voor een bedrag van *f* 5.— te teekenen.

Mr. H. M. van der Vegte (Zwolle) is tegen het voorstel, niettegenstaande hij hulde brengt aan de nagedachtenis van degenen, die gevallen zijn voor de goede zaak; maar het ligt nu eenmaal niet op den weg van de Hollanders om zoo iets te doen.

Mr. A. Telting (Den Haag) deelt mede, dat, hoewel de afdeeling Den Haag tegen dit voorstel was, hijzelf, staande deze vergadering er voor is geworden.

De Heer A. H. W. van Luik (Schiedam) wenscht omtrent zichzelf hetzelfde te beweren.

De Heer Fr. Rompel (Dordrecht) stelt daarop voor de zaak uit te stellen tot een volgende vergadering, opdat

de Heeren, die staande deze vergadering er voor zijn geworden, gelegenheid zullen hebben hun Afdeeling beter in te lichten.

De VOORZITTER vraagt of dit voorstel wordt ondersteund.

Conform besloten.

Dr. MULLER acht het beter de zaak thans aan het Hoofdbestuur over te laten, dat dan zoo noodig binnen het jaar daarop terug kan komen.

De VOORZITTER deelt thans mede, dat de machtiging, welke verleend is op pag. 104 van het verslag, alleen geldig is voor het loopende jaar; daar de reorganisatie van het Zuid-Afrikaansch museum te Dordrecht echter nog niet heeft plaats gehad, vraagt het Hoofdbestuur machtiging om, wanneer die reorganisatie plaats vindt op de juiste wijze, een subsidie te geven, die echter niet hooger is, dan voor een paar jaar geleden is toegestaan.

De Vergadering besluit conform.

Rondvraag.

Prof. PONT doet een beroep op de predikanten, leden van de klassikale besturen, welke zitting hebben in de afdeelingsbesturen, dat zij trachten een verzoek tot wetswijziging op de aanstaande synode te doen aannemen, waardoor het verbod van de Hervormde Kerk zou worden opgeheven, dat alleen diegene, die hier te lande is opgeleid, bij de Hervormde Kerk ambtelijk kan worden ingeschreven.

De VOORZITTER stelt voor, dat dan binnenkort een geformuleerd voorstel zal worden rondgezonden.

De Heer A. WELCKER (Studentenafdeeling Leiden) geeft het Hoofdbestuur in overweging een adres te richten aan de Regeering, teneinde de toelating van Afrikaners tot het onderwijs hier te lande verder te vergemakkelijken en met name ook de toelating tot de Technische Hoogeschool te Delft en tot de Landbouwschool te Wageningen mogelijk te maken.

De VOORZITTER zegt, dat aangezien de regeling van de examens aan de Technische Hoogeschool nog niet bekend was, toen het adres onzer Vereeniging opgesteld werd, men om tijdsverlies te voorkomen, deze zaak buiten beschouwing moest laten; overigens zal het Hoofdbestuur het voorstel gaarne in overweging nemen.

Dr. F. BUITENRUST HETTEMA (Zwolle) geeft ten slotte in overweging, dat de Afdeelingen zich tot kleinere of grootere groepen vereenigen om een studiebeurs te vormen om jongelui uit Zuid-Afrika in de gelegenheid te stellen hier te studeeren op H. B. S. of gymnasium.

De VOORZITTER antwoordt, dat het Hoofdbestuur dit gaarne in overweging zal nemen.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

BIJLAGE IV.

VEREENIGDE VERGADERING van het Hoofdbestuur der N. Z. A. V. met de Voorzitters der Afdeelingsbesturen op Zaterdag 15 Sept. '06 te 2 ure n.m. in de bovenzaal van het Gebouw „Eensgezindheid", Spui, Amsterdam.

Aanwezig van het Hoofdbestuur: de heeren MIDDELBERG (Voorzitter), VAN KRETSCHMAR, DE LOUTER, KIEWIET DE JONGE, LINGBEEK, EMOUS, H. MULLER, VAN REESEMA en LOMAN.

(Dr. N. MANSVELT vervangt den Secretaris, den heer PAUL DEN TEX).

De Afdeelingsbesturen zijn vertegenwoordigd door de heeren: K. v. D. VEGTE (Zwolle), Dr. D. C. HESSELING (Leiden), Dr. H. BLINK (Den Haag) VAN DER DOES DE WILLEBOIS (Arnhem), H. J. MEERKAMP v. EMBDEN (Rotterdam), Prof. J. CARDINAAL (Delft), Mr. K. ZWAARDEMAKER (Bussum), Dr. H. F. JONKMAN (Utrecht), Dr. C. J. VINKESTEIJN (Schiedam), Dr. H. J. DE GRAAF (Dordrecht) en Ds. OTTO SCHRIECKE (Enschede), terwijl de Afdeelingen Apeldoorn, Groningen en Deventer zich schriftelijk verontschuldigd hadden.

De VOORZITTER stelt thans aan de orde punt 1 der agenda: de Collecte op 10 October.

Dr. BLINK vraagt mededeeling betreffende den uitslag van de op 10 Oct. 1905 gehouden collecte.

Daar de Penningmeester afwezig is, geeft de heer EMOUS een kort overzicht van wat het vorige jaar gedaan werd te Amsterdam en van wat de Afd. Amsterdam dit jaar denkt te doen.

Dr. HESSELING deelt mede, dat de Afd. Leiden reeds twee jaar met niet ongunstigen uitslag (in 1905 ± ƒ 400.—) een collecte heeft gehouden, niet te zamen met het C. N. B. Com., maar met de daar bestaande Collectanten-vereeniging.

Dr. DE GRAAF deelt mede, dat de Penningm. van Dordrecht verklaard had, dat geen toestemming van B. en W. voor deze collecte noodig was; dat men te Dordrecht met het C. N. B. Com. samengewerkt had; dat daar geen collecte langs de huizen was gehouden, maar dat men rondzendbrieven had uitgezonden en dat deze in 1905 ± ƒ 200.— hadden opgebracht.

De heer VAN DER VEGTE verklaart, dat de omstandigheden te Zwolle niet gunstig zijn voor een collecte; dat men zich daar tot een oproep in de nieuwsbladen had moeten beperken en dat de opbrengst daar in 1905 slechts ± ƒ 10.— was geweest.

Dr. VINKESTEIJN bericht, dat men te Schiedam geen collecte langs de huizen heeft gehouden, maar lijsten heeft rondgezonden, die ± ƒ 219 — hebben opgebracht, waarvan ƒ 200. aan het Hoofdbestuur afgedragen. Waar de belangstelling in de Hollandsch-Afrikaansche zaak afneemt, is zijn Bestuur sterk voor het door de Afd. Amsterdam geopperd plan om elke Afd. voor een concreet doel (de ondersteuning van een bepaalde school) in laten werken. Zijne Afd. zou zich gaarne de school van den heer SMUTS te Longlands, district Barkly-West zien toegewezen.

Ds. SCHRIECKE verklaart, dat Enschede wel voor een collecte is en ook 't vorig jaar gecollecteerd heeft (± ƒ 100.–); maar het beslist noodig acht, dat er een manifest van het Hoofdbestuur zal uitgaan, waarin niet alleen het publiek zal worden aangemoedigd, maar ook de ongunstige krantenberichten, van den laatsten tijd zullen worden tegengesproken en aangetoond zal worden, dat de Afrikaners zelve ook wat voor hun eigen zaak over hebben.

De heer MEERKAMP v. EMBDEN verklaart, dat er verleden jaar te Rotterdam geen collecte gehouden is en dat ook dit jaar daar geen algemeene collecte zal kunnen gehouden worden. De Afd. Rotterdam ondersteunt reeds gedurende eenigen tijd de C. N. school op de plaats van den Heer A. D. W. WOLMARANS te Derdepoort, district Pretoria, en heeft ook aan de door President STEIJN c.s. te stichten Normaalschool voor Meisjes te Bloemfontein ondersteuning toegezegd. Rotterdam ondersteunt het voorstel van Schiedam en heeft ook reeds naburige afdeelingen tot samenwerking voor dit doel uitgenoodigd, doch tot heden slechts twee antwoorden ontvangen.

Voor het gedenkteeken ter eere van in den Oorlog gesneuvelde Nederlanders is nog slechts ƒ 87.— ingekomen.

DR. BLINK deelt mede, dat zijn Afdeeling (Den Haag) niet genegen is op 10 October een collecte te houden. Het vorige jaar bracht de collecte ± ƒ 600.— op. — De Afdeeling Den Haag is ook voor het ondersteunen van bepaalde scholen door de Afdeelingen. — Indien er een algemeene collecte gehouden wordt, kan de opbrengst daarvan voor algemeene onderwijs-doeleinden aangewend worden.

PROF. CARDINAAL verklaart, dat de Afdeeling Delft ook geen collecte gehouden heeft, noch ditmaal houden zal. Men heeft daar meer vrees voor 't verliezen van oude leden dan hoop op goeden uitslag.

De Heer EMOUS licht toe, hoe en waarom de afdeelingsbesturen het Hoofdbestuur steeds geregeld op de hoogte zouden hebben te houden.

Er zullen meer scholen te ondersteunen zijn dan er afdeelingen

van de Vereeniging bestaan. — Amsterdam heeft reeds evenals Rotterdam, aan een bijzondere school ondersteuning toegezegd en daarvan kennis gegeven aan het Hoofdbestuur.

Dr. VINKESTEIJN vraagt andermaal om de Afdeelingen voor een Concreet geval te stellen en is dan zeker van ondersteuning — natuurlijk onder 't oppertoezicht van het Hoofdbestuur. –

Ds. O. SCHRIECKE zegt dat te Enschede de collecte niet bepaald onder de leden dient gehouden te worden, maar onder het publiek, dat nog wel wat voor de Afrikaansche Zaak over heeft. Doch vooral is het noodig, dat er een krachtig *Manifest* van het Hoofdbestuur zal uitgaan.

De Heer EMOUS deelt mede, dat de Afdeeling Amsterdam een circulaire wil opstellen.

Dr. BLINK ondersteunt ten sterkste het voorstel Enschede. Er moeten feiten genoemd worden: welke scholen er nog bestaan, wat er nog door de Afrikaners zelve gedaan wordt; dat velen Afrikaners niet in staat zijn iets te doen.

De Heer EMOUS houdt een krachtig en geestig betoog, waarin hij op de door Dr. BLINK genoemde punten en meer nog antwoordt.

Dr. BLINK wil ook, dat het *Manifest* den waarschijnlijken duur van den economischen nood in Zuid-Afrika zal vaststellen, daar men zich niet op den Oorlog kan blijven beroepen.

Dr. DE GRAAF legt mede nadruk op dit punt en noemt 2 jaren als langsten termijn.

De Heer LINGBEEK is 't met den Heer EMOUS geheel eens. Nederland wil en moet de banden met Zuid-Afrika vasthouden. Er zijn genoeg aanknoopingspunten. Nederland zelf heeft groot belang bij en in Zuid-Afrika. — Kinderen, die nu in Zuid-Afrika een nationale opvoeding ontvangen, zullen op den duur met Nederland in aanraking blijven. – De Kaapkolonie is 't zwaartepunt der Nationale beweging, schoon reeds 100 jaar onder de Engelsche vlag. — Geen reden tot ontmoediging in Transvaal en Oranje-Rivier-kolonie. — Het geldt hier een Algemeene Nederlandsche Zaak en bevordering van de belangen van onzen stam

Ds. O. SCHRIECKE acht 't juist daarom niet wenschelijk, twee jaren als termijn vast te stellen. 't Is noodig, dat men de banden met Zuid-Afrika blijft vasthouden. Anders kan de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging na twee jaren ook wel opgeheven worden.

De VOORZITTER is het geheel met Ds. SCHRIECKE eens. Het verwachte Zelfbestuur in Transvaal zal niet alle bezwaren wegnemen; doch, zelfs als de Afrikaners de minderheid hebben, zal men met

hen rekening moeten houden. Afrika blijft steeds het land van verrassingen.

Prof. DE LOUTER is verheugd, dat men in 't algemeen niet aan het succes van de collecte twijfelt. Men schijnt algemeen van oordeel, dat 't Hoofdbestuur een omzendbrief aan de Afdeelingen zal richten, waarvan deze dan naar goedvinden gebruik kunnen maken. De zelfstandigheid van elke Afdeeling wordt dan geëerbiedigd en de algemeene leiding blijft toch in handen van het Hoofdbestuur.

Ds. SCHRIECKE heeft hiertegen bezwaar, daar de Afdeelingen met het opstellen van een eigen omzendbrief te veel tijd zullen verliezen en 10 October reeds zeer nabij is.

Dr. HESSELING pleit voor de collectie als een uitstekend middel om uit kleine beetjes een vrij groot geheel te maken, doch is er voor, aan elke Afdeeling vrijheid van handelen te laten.

De Heer LINGBEEK meent te mogen besluiten, dat de meerderheid tegen de collecte is en wil ook niet voor *onderwijs* alleen geld vragen. De Hollanders in Transvaal zijn bang voor een collecte op 10 October als een demonstratie tegen Engeland. Spreker wil een oproep doen ter bevordering van *algemeene* Nederlandsch Zuid-Afrikaansche belangen.

De Heer VAN DER VEGTE gelooft, dat Dr. LINGBEEK te pessimistisch is.

Dr. JONKMAN zegt, dat men verleden jaar te Utrecht tegen de collecte was; vooral ook, omdat Prof. D'AULNIS, die daarvoor *de* man is, toen niet kon. Dit jaar zal deze wel kunnen en na al wat hij dezen namiddag gehoord heeft, heeft hij weer goeden moed.

De VOORZITTER herinnert aan het besluit der Algemeene Jaarvergadering, dat de *collecte moet* gehouden worden voor *onderwijs*-doeleinden.

Prof. DE LOUTER stelt voor, om de door Dr. LINGBEEK opgeworpen kwestie te laten rusten. De vraag is nu niet, òf en waarvoor de cellecte zal gehouden worden. Er is slechts verschil over de wijze, waarop men zal te werk gaan. De Afdeelingen moeten vrij gelaten worden.

De VOORZITTER besluit nu, dat het Hoofdbestuur, naar aanleiding van het besprokene, een eenvoudige circulaire aan de Afdeelingsbesturen zal zenden en dan daarbij zal voegen het door den Heer EMOUS bedoelde stuk voor de Afdeeling Amsterdam.

Prof. DE LOUTER vertrouwt, dat daarbij krachtige aandrang zal gebruikt worden.

De VOORZITTER stelt nu *Punt II* der agenda (steun van Afdeelingen aan Zuid-Afrikaansche Scholen) aan de orde.

Op verzoek van den VOORZITTER, deelt Dr. MANSVELT in 't kort mede, wat de Inspecteur van het Christelijk-Nationaal Onderwijs, de Heer TE BOEKHORST, op uitnoodiging van het Bestuur van het Schoolfonds gedaan en aanbevolen heeft, en legt een lijst over van de volgens den Inspecteur meest verdienstelijke en tevens meest hulpbehoevende Christelijk-Nationale Scholen.

Dr. JONKMAN acht het zeer gewenscht een afschrift van deze lijst aan de verschillende Afdeelingsbesturen te doen toekomen, met vermelding van zooveel bijzonderheden mogelijk omtrent elke school.

De VOORZITTER antwoordt, dat aan dit verlangen zal worden voldaan.

Het *derde punt*, aan de orde gesteld, is de oprichting van een gedenksteen, ter nagedachtenis van de in den oorlog gesneuvelde Nederlanders te Bloemfontein en te Pretoria.

Van President STEIJN is, met betrekking tot deze zaak, een zeer sympathiek schrijven ontvangen en zoo ook van de Nederlandsche Vereeniging te Pretoria.

De VOORZITTER zegt, dat de bedoelde gedenksteenen zeer eenvoudig zullen zijn en niet meer dan *f* 1500.— ongeveer kosten. Tot heden is daarvoor nog slechts een klein gedeelte ontvangen; doch de tijd was ook niet gunstig en het Hoofdbestuur vertrouwt, dat de Afdeelingsbesturen opnieuw krachtige pogingen zullen aanwenden, om het vereischte bedrag bijeen te brengen.

Niets meer aan de orde zijnde en niemand meer iets te vragen of op te merken hebbende, sluit de VOORZITTER de vergadering, onder dankbetuiging aan de opgekomen Heeren voor de betoonde belangstelling.

Dr. N. MANSVELT,
Waarnemend-Secretaris.

BIJLAGE V.

ZUID-AFRIKAANSCH

DEBET. **BALANS op**

Schuldbrieven in Portefeuille	*f*	84,300
Belegd Reservefonds 4 % Schuldbrieven	„	60,000
Prolongatie	„	80,000
Kassa	„	76
Amsterdamsch Wisselkantoor	„	3,026
Nederl. Bank voor Zuid-Afrika te Amsterdam	„	10,553
„ „ „ „ „ Kaapstad: £ 31-19/-	„	383
Voorschotnemers	„	175,772
„ Voorschotbank	„	8,526
Meubilair	„	1
Effecten	„	80,422
Diverse Debiteuren	„	202
Deposito te Pretoria £ 500-/-	„	6,000
Onkosten, *nog te ontvangen*	„	14
Intrest „ „ „	„	1,494
Provisie, „ „ „	„	57
Rente Belegd Reservefonds, „ „ „	„	600
	f	511,431

Gezien 28 Maart 1907:

A. G. QUARLES DE QUARLES.
H. VERKOUTEREN.
K. ZWAARDEMAKER.

DEBET. **WINST- en VERLIE**

Onkosten	*f*	8,702
Rente 4 % Schuldbrieven: Coupon N°. 7 per 2 Jan 1907. van *f* 165,700.—	„	3,314
Extra Reserve Voorschotnemers	„	2,042
	f	14,059

Gezien 28 Maart 1907:

A. G. QUARLES DE QUARLES.
H. VERKOUTEREN.
K. ZWAARDEMAKER.

OORSCHOTKAS.

:ember 1906. *CREDIT.*

itaal	*ƒ*	140,000	—
ondere Reserve, krachtens leeningsvoorwaarden, voor ə geplaatste 4 % Schuldbrieven der 1ste, 2de en 3de Serie hans geplaatst *ƒ* 165,700.—)	„	60,000	—
Schuldbrieven 1ste, 2de en 3de Serie	„	250,000	—
te 4 % Schuldbrieven 1ste, 2de en 3de Serie: Coupon No. 7 per 2 Januari 1907 . . . . *ƒ* 3,314.— „ „ 1—6 nog niet opgekomen . . . . . . „ 646.—	„	3,960	—
erve Voorschotnemers *voor belaste, doch nog niet gekomen rente en provisie, waarvan ƒ 5713,66⁵ eerst p 2 Januari 1907 betaalbaar*	„	11,043	83
erse Crediteuren	„	60	—
lerl. Bank voor Zuid-Afrika te Pretoria £ 215-/3. .	„	2,580	15
erse Borgstellingen	„	9,726	20
sisch Boerenfonds.	„	6,714	13
ıds Uitzending Gezinnen van Voorschotnemers. . .	„	2,701	50
ıds Borgstelling Dienstboden	„	2,976	30
idenden Voorschotbank voor Zuid-Afrika	„	9	—
kosten, *nog te betalen*.	„	268	92
rest, „ „ „	„	258	02
ministratiefonds.	„	14,521	05
ra Reserve Voorschotnemers	„	6.612	64⁵
	ƒ	511,431	74⁵

MSTERDAM, 23 Maart 1907.

W. HOVY.
E. DEN TEX, } *Bestuursleden.*

31 December 1906. *CREDIT.*

rest	*ƒ*	11,625	19⁵
ɔvisie	„	1,969	72⁵
ntributie en Toelagen	„	401	—
ecten.	„	62	50
assokosten en Koersverschillen	„	0	68
	ƒ	14,059	10

MSTERDAM, 23 Maart 1907.

W. HOVY,
E. DEN TEX, } *Bestuursleden.*

BIJLAGE VI.

LIJST van te PRETORIA gevestigde Hollandsche firma's, maatschappijen en voor eigen rekening zaken drijvende personen.

ALGEMEENE MAATSCHAPPIJ VAN LEVENSVERZEKERING EN LIJFRENTE.
ALGEMEENE TRANSVAALSCHE BOEKHANDEL. (Eigenaar L. STEEN). Boekhandel.
ANDEL, H. VAN BEEST VAN, Timmerman en Aannemer.
ATLAS PRINTING & BINDING WORKS.
ADELAAR, A. W. Kapperswinkel.

BAKKERIJ CERES.
BERGSMA, C. TH., Wijnhandelaar.
BESAANS, J. P., Aannemer.
BISCHOFF GEBR., Winkeliers.
BISSCHOP MESDAG & Co., Algem. Handelaars.
BOERSTRA, J., Bakker.
BOUTEN, P. H., Aannemer.
BRILMAN, J. & H., Steenbakkers.
BRUIN H. DE, Schoenwinkel.
BRUMMELEN P. VAN, Bakker.
BRUYN, Mrs. T. BECK, Koffiehuishoudster.
BUITENDACHT, A. J. H., Bakker.
BUSSY J. H. DE, Boekhandelaar.

CONSTANTIA BOTTLE STORE, (Eigenaars: BISSCHOP, MESDAG & Co.)
CRONE en VAN ERKEL, Bakkers.

DALSEN, H. A. VAN, Schilder.
DEKKER, L., Aannemer.
DELEN, H. J., Tabakshandelaar.
DELFOS, BROS & Co., Werktuigkundigen.
DIEPERING & Zonen, A. W., Handelaars in Schrijfmachines.
DOOREN, LOUIS VAN, Behanger en Stoffeerder.
DORLAS, G. J., Aannemer.
DRABBE & Co., Ltd., Alg. Agenten en Importeurs.
DRENKHAHN, W., Aannemer.
DUYVIS, F. W., Rijwielhandelaar.

ELDEN, A. G. VAN, Loodgieter.
ERKOM, B. VAN, Tabakshandelaar.

FRANKEN, C. P., Aannemer.
FRANKEN, H. J., Procureur.

GEFFEN, J. A. VAN, Smid.
GELDER, VAN & DE VEER., Algem. Handelaars.
GELDER, G. VAN, Pianostemmer.
GIER, A., Aannemer.
GREGER, & V. D. HOOGEN, Stukadoors en Metselaars.
GRIETHUYSEN, C. J. VAN, Tabaksplanter.
GROEN, LEENDERT TE, Handelaar in Sigaren.
GROENEVELD, H., Handelaar in wapens en ammunitie.
GROENEVELD, K., Pensionhouder.
GROENEWALD, J. A., Algemeen Handelaar.
GROEN, GEBRS. TE, Aannemers.

HAAK & ZOON, Rijwielhandelaars.
HENNY, G. E. J., Algem. Handelaar.
HEUKELMAN, H., Smid.
HEUS, G. DE, Bakker.
HOFS, G. A., Bloemist.
HOLLANDSCHE APOTHEEK.
HOLLANDSCHE WASSCHERIJ „SNEEUWWIT".
HOLTZ, A.. Schilder.
HOOGLAND, A. G., Handelaar in Machinedeelen.
HÖVEKER & WORMSER, Boekhandelaars.

JAGER & CO., L. DE, Handelaars in Tabak en Sigaren.
JONG, GEBRS. DE, Schoenmakers.
JORISSEN en KIK, Steenbakkers.

KAMMEYER, J. M., Werktuigkundige.
KOEDOE APOTHEEK.
KOEHORST, P. C., Aannemer.
KOPPEL & CO., V. D., Aannemers.
KRAAN & WEIJERS, Architecten.
KROON & CO., TH., Mineraalwaterfabrikanten.
KRUYSHAAR, J. H. D., Aannemer.

LAAK & CO., W. F. VAN, Rijwielhandelaars.
LAMPEN, W. S., Aannemer.
LANGE, E. DE, Aannemer.
LEBBINK & CO., Drukkers.
LOOR, J. H. DE. Bakker en Kruidenier.

MATTHIJSEN, J., Mineraalwaterfabrikant.
MONDRIAAN, W. F., Winkelier.
MONDT, J., Aannemer.
MOOSDIJK, J., VAN DE, Tabakshandelaar.

NEDERLANDSCHE BANK VOOR ZUID-AFRIKA.
NEDERL. ZUID-AFRIKAANSCHE HYPOTHEEKBANK.
NED. ZUID-AFRIKAANSCHE LANDBOUW MAATSCHAPPIJ, Vertegenwoordigd door J. J. ENSCHEDÉ.
NUCHTEREN, J. C., Melkboer.
NIJKAMP, J. L., Bakker.

OCKELOEN & Co., Mineraalwaterfabrikanten.
OCKERSE, J. R., Oliefabrikant.
OERDER, F. D., Kunstschilder.
OOSTERBERG, K. L., Algemeen Handelaar.
OOSTVEEN & Co., VAN, Schilders en Behangers.
OUDHOFF, H., Timmerman en Meubelmaker.

PIER, JOHS., Horlogemaker etc.
PRETORIA HAIRDRESSING SALOON, eigenaar M. P. BARENDSE.
PRETORIA HYPOTHEEK MAATSCHAPPIJ.
PUNT, J., Tabakshandelaar.
PUNT, E., Sigarenhandelaar.

RAPPER, J. DE, Aannemer.
REIDEN, N. D. VAN DER, Drukkers.
REIJN & IDENBURG, VAN, Mineraalwaterfabrikanten.
ROOMEIJER, G., Tabakshandelaar.
ROOY & MOLLINK, DE Algemeene Handelaars.
RUESINK, A., Koffiehuishouder.

SAVELKOUL & Co., Magazijn van kleeren en heerenartikelen.
SCHAAP, M. J., Melkboer.
SCHAARS, J., Winkelier.
SCHAIK & Co., A. J. VAN, Schilders.
SCHALLIES & VERWAGEN, Aannemers.
SIEVERS, A. F., Handel in Wijnen en Spiritualiën.
SLUIS, J. VAN DER, Handelaar.
SLUYTER, JOH., Rijwielhandelaar.
STEDEVELD, H. Aannemer.
STOEP, J. VAN DER, Stoffeerder en Behanger.
STROO, J. H., Schilder.
TILANUS & v. GRIETHUYSEN, Algemeene Handelaren.

TILBURG, J. D. VAN, Aannemer.
TRANSVAALSCHE BANK & HANDELS-VEREENIGING.
TRANSVAALSCHE IMPORT MAATSCHAPPIJ.
TRANVAALSCHE ONDERLINGE KOLONISATIE EN LANDMAATSCHAPPIJ, vertegenwoordigd door J. M. H. VAN REYN.
TRIO, Producten- en Kolenhandel.
TURKSTRA, & Co., Banketbakkers en Winkeliers.

VLUGT, CORN. VAN DER, Aannemers.

WAARD, L. DE, Aannemer.
WABEKE, B., Handel in Wijnen en Spiritualiën.
WAL, CORN. VAN DE, Wagenmaker.
WAL & REESE, VAN DER, Bloemisten.
WANT, W. VAN DER, Schoenwinkel.
WIJN, NANNING DE, Tabakshandelaar.
WIJN & ENGELENBURG, DE, Glashandelaars en Schilders.
WILLES, & Co. VAN, Meubelhandelaars.
WULFSE, J., Aannemer.
WULFSE, W. Koopman.

ZAGT & v. BRENK., Alg. Handelaars.
ZAGT & Co., J. Molenaars en Winkeliers.
ZUILEN & COY. VAN, Alg. Handelaars.
ZWAAN & SOFF, DE, Architecten.

Doctors.

ELIAS, Dr.
KOLFF, Dr. J. W. C.

Procureurs- en Algemeene Agenten.

BOESCHOTEN EN LORENTZ, VAN
BROWNE & VAN ELDEN.
ESSER, Dr. J.
FRANKEN, M.
GOLDMANN, K.
KEIZER, K. R.
LINGBEEK, B. J. A.
PLANTENGA & Co.
PLANTENGA, F.
RETIEF EN VALTER.
ROMEIN, A. C.
TAYLOR & GEERLING.
WOLSWIJK, P. VAN

LIJST van te JOHANNESBURG gevestigde Hollandsche firma's, Maatschappijen en voor eigen rekening zaken drijvende personen.

ALPHEN, G. VAN, Handel in wijnen en spiritualiën.

BARENDREGT, A., Bloemist.
BASTIAANS, P. J., Handel in Comestibles.

ELZAS & Co., PH., Handel in Comestibles.

GERLINGS, H., Essayeur.
GEUNS, R. A. J. v., Handelaar in Hardware.
GROENINK, Aannemer.

HARDIE & ZWARENSTEIN, Slagers.
HARDORFF STORES, Handel in Comestibles. Importeurs.
HARMENS BROS & Co., Handel in Comestibles. Importeurs.
HEYINK, Architect.

ISHERWOOD & YSEBRAND, Kartonfabrikanten.

JACOBS, J., Bloemist.
JUNGE & Co., L. F., Kappers en Sigarenhandelaars.

KNOLL, J. W., Apotheker.

LANGE, GEBR. DE, Koffiehuishouders.

MARLE, VAN, Tabak- en Sigarenhandelaar.
MEISCHKE, M. C. A., Aannemers.
MEIJERS, EDW., Importeur en handelaar in Hardware.
MOOSDIJK GEBRS., Stoom-Tabakfabriek.

ROOY, LELIE & Co., DE, Algemeene Handelaars.
RUIS, A. VAN DER, Aannemer.
RUTGERS, B., Schilder en Behanger.

SILCOCK & AVIS, Expediteurs.
STOKER, P., Handelaar in Comestibles.

WATER, J. DE, Aannemer.
WERTHEIM & Co, Handelaar in Diamanten.
WESSELS, Aannemer.
WESSELING, Bakker.
WOLFF & ELIAS, Handel in Hardware. Importeurs.

WULFSE, F. J. Boekhandelaar en Drukker.

Procureurs en Algemeene Agenten.

BOESCHOTEN & LORENTZ, VAN
BROEK, A. VAN DEN
GORKOM, E. J. VAN
HUMMELEN & BERTRAM.
HOYTEMA J. VAN
JONG, O. G. DE
JORISSEN, Dr. J.
LUBBERS & CANISIUS.
RISSIK & DALY.
WERMESKERKEN, A. VAN
ZWARENSTEIN, S.

Doctors.

SCHEFFELAAR KLOTZ, Dr. P.

Landmeters

STEE & FERGUSON, VAN DER

Geologen.

JORISSEN, E. J. P.
SANDBERG, Dr. C. G. S.

ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ TEGEN BRANDSCHADE EN OP HET LEVEN „DE NEDERLANDEN".
FINANTIEELE MAATSCHAPPIJ VOOR ZUID-AFRIKA.
KIMBERLEY WEST DIAMOND CO.
NEDERLANDSCHE BANK VOOR ZUID-AFRIKA.
NEDERLANDSCH-ZUID-AFRIKAANSCHE HYPOTHEEKBANK.
PRETORIA HYPOTHEEK MAATSCHAPPIJ
TRANSVAALSCHE BANK- EN HANDELSVEREENIGING.
TRANSVALIA LANDEXPLORATIE EN MIJNMAATSCHAPPIJ.
TRANSVAAL REAL ESTATES.
TRANSVAAL TRUST COMPANY.

BIJLAGE VII.

REKENING EN VERANTWOORDING va
Studenten ov

1906. **ONTVANGSTEN.**

Januari	1	Voordeelig Saldo		ƒ 1027
„	2	Coupons 3 Deli Spoorw. Mij	ƒ 60 —	
		„ 3 Gem. Utrecht.	„ 52 50	
		„ 5 Pretor. Hypoth. Mij.	„ 112 50	
		„ 4 's-Gravenh. Hypoth. Mij	„ 80 —	
		„ 18 Beira Baixa.	„ 63 51	
				„ 368
„	29	Bijdrage Algem. Ned. Verbond 1905		„ 50
Februari	27	„ Afdeeling Nijmegen en Omstreken der N.Z.A.V..		„ 50
Maart	6	„ „ Rheden-Rosendaal der N.Z.A.V.		„ 50
„	9	„ „ 's-Gravenhage der N.Z.A.V. over 1904		„ 350
„	13	Van den penningmeester van het Costerfonds (Roux)		„ 130
„	14	Bijdrage Afdeeling Schiedam der N.Z.A.V. . .		„ 13
April	2	Coupons 3 Gem. 's-Gravenhage		„ 52
„	5	Coupons 5 Holland Bank		„ 112
„	24	Bijdrage Afdeeling Rotterdam der N.Z.A.V.. .		„ 130
Mei	10	„ van den Heer J. H. Cohen Stuart, Calcutta		„ 6
„	17	Bijdrage Afdeeling Arnhem		„ 17
Juni	1	Coupons 8 Ned. Amerik. Land-Mij.		„ 160
„	29	Van den penningmeester van de N.Z.A.V. rente van een kapitaal van ƒ 12.000.— . . .		„ 45
„	29	Van den penningmeester van de N.Z.A.V. beurzen Malherbe, Fourie, Bok, Roché Pohl.		„ 1980
Juli	2	Coupons 4 's-Gravenh. Hypoth. Mij	ƒ 80 —	
		„ 3 Gem. Utrecht.	„ 52 50	
		„ 3 Deli Spoorw. Mij	„ 60 —	
		„ 5 Pretor. Hypoth. Mij.	„ 112 50	
		„ 18 Beira Baixa	„ 84 54	
				„ 339
„	24	Van den penningmeester van het Costerfonds (Roux)		„ 130
September	5	Van den penningmeester van de Leidsche Studenten-afdeeling door bemiddeling penningmeester Hoofdbestuur.		„ 500
„	14	Bijdrage Afdeeling Zwolle.		„ 25
„	14	Van den penningmeester der N.Z.A.V. beurs Snijman		„ 500
		Transporteere		ƒ 1584

; Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche
; jaar 1906.

UITGAVEN. **1906.**

uni	27	Overgeschreven op rekening M. UYTENHOUDT bedrag der beurs 1 Jan.—31 Dec. 1906 Studiefonds.	„ 720	—
„	27	Overgeschreven op rekening L. H. WAGNER bedrag der beurs 1 Jan.–31 Dec. 1906 Taalfonds	„ 720	—
„	27	Overgeschreven op rekening M. J. PRETORIUS bedrag der beurs 1 Juli—30 Sept. 1906 Studiefonds	„ 187	22[5]
„	27	Overgeschreven op rekening Mr. W. E. BOK bedrag der beurs N. Z. A. V. 1 Juli—30 Sept. 1906	„ 180	—
„	27	Overgeschreven op rekening M. MALHERBE bedrag der beurs N. Z. A. V. 1 Juli 1905—30 Sept. 1906 . . .	„ 895	31[5]
„	27	Overgeschreven op rekening J. H. GEY VAN PITTIUS bedrag der beurs N. Z. A. V. 1 Febr.–31 Juli 1906	„ 340	—
„	27	Overgeschreven op rekening H. FOURIE bedrag der beurs N. Z. A. V. 1 Juli 1906—1 Juli 1907.	„ 720	—
„	27	Overgeschreven op rekening J. ROUX bedrag der beurs Costerfonds 1 Dec. 1905–30 Juni 1906	„ 420	—
„	27	Overgeschreven op rekening J. H. STEYN bedrag der beurs Studiefonds 1 Maart–31 Dec. 1906	„ 600	—
„	27	Overgeschreven op rekening van G. PRINSLO bedrag der beurs 1 Mei–31 Dec. 1906 Leidsche beurs. . .	„ 540	—
„	27	Overgeschreven op rekening D. WANNENBURG bedrag der beurs Studiefonds 1 Jan. 1906—1 Jan. 1907 . .	„ 720	—
„	27	Overgeschreven op rekening van P. v. DRIMMELEN voor boekenrekening.	„ 282	90
		Transporteere	f 6325	44

		Transport	f 6325
September	14	Overgeschreven op rekening van H. SNIJMAN toelage van de N. Z. A. V	„ 500
„	14	Overgeschreven op rekening van P. v. DRIMMELEN N. Z. A. V.	„ 130
October	24	Overgeschreven op rekening van H. SNIJMAN bijdrage Studiefonds.	„ 100
„	24	Overgeschreven op rekening van D. BODENSTEIN bedrag der beurs 1 Jan.—31 Dec. 1906.	„ 730
December	1	Incasseeringskosten.	„ 19
„	1	Overgeschreven op rekening van Mej. GODDEFROY bedrag der beurs N. Z. A. V. 1 Oct. 1906—1 Oct. 1907. .	„ 730
„	1	Overgeschreven op rekening van A. V. SCHOCH bedrag der beurs Costerfonds 1 Oct. 1906— 1 Oct. 1907. .	„ 730
„	31	Voordeelig saldo	„ 9393
			f 18715

Het studiefonds bezat op 31 December 1906:

f 100.— a/Ned. Mij. tot handhaving van Stamverwante belangen.
„ 3000.— $3^1/_2$ % 's Gravenhage 1902/3.
„ 4000.— 4 % Haagsche Hypoth. Bank.
„ 5000.— $4^1/_2$ % Pretoria Hypoth. Mij.
„ 8000.— 4 % Ned. Amerik. Land Mij.
Rm. 7200.— 3 % Beira Baixa.
f 3000.— $3^1/_2$ % Utrecht 1903/5.
„ 3000.— 4 % Deli Spoorweg Mij.
„ 5000.— $4^1/_2$ % Holland Bank.
f 3000.— $4^1/_2$ % Cert. Mij. tot Expl. van Tramwegen.

Aldus opgemaakt door den Penningmeester.

Dr. G. BELLAAR SPRUYT.

Gezien en Goedgekeurd.

AMSTERDAM, 12 April 1907.

(w.g.) J. H. GUNNING Wzn. *Voorzitter.*
(„) JOH. W. PONT, *Secretaris.*

ONTVANGSTEN 1906.

		Transport			ƒ15846	75
;ober	1	Coupons 5 Holland Bank	ƒ 112	50		
		Coupons 3 's-Gravenhage	„ 52	50		
„	5				„ 165	—
„	24	Bijdrage van den Heer J. H. Cohen Stuart, Calcutta.			„ 7	40
		Van den penningmeester van de N. Z. A. V. beurs v. DRIMMELEN			„ 150	—
›mber	4	Bijdrage Algem. Ned. Verbond Rente legaat Mej. Rikkers			„ 80	—
„	4	Coupons			„ 89	10
›mber	1	Coupons 8 Ned. Amerik. Land-Mij			„ 160	—
„	30	Bijdrage Afd. 's-Gravenhage der N.Z.A.V. 1905			„ 295	—
„	31	Saldo-rekening ROCHÉ POHL			„ 172	39b
		„ D. BREWES			„ 180	—
		„ J. SCHOEMAN			„ 73	555
		Rente gekweekt bij JAN KOL & Co.			„ 140	—
		Bijdragen volgens achterstaande lijst			„ 1359	17
					ƒ18718	37

ıldus opgemaakt door den Penningmeester
(*w.g.*) G. BELLAAR SPRUIJT.

BIJDRAGEN.

J. G. M. Royaards, Amsterdam	*f*	5.—
Mr. J. L. v. d. Moolen „	„	5.—
Th. Eskes, „	„	1.—
G. Pitlo, „	„	1.—
J. W. Dull, „	„	1.—
Eduard Gerzon, „	„	2.50
B. G. J. Blancke, „	„	5.—
L. van Leer, „	„	2.50
Charles Boissevain, „	„	5.—
Mr. A. Polak. „	„	5.—
H. M. Hansen, „	„	2.50
P. W. van Doorninck, Bennebroek. . .	„	10.—
Prof. I. J. de Bussy, Amsterdam . . .	„	2.50
Firma J. H. de Bussy, Amsterdam . .	„	5.—
Holl. Afrik. Uitgevers Mij. „ . .	„	10.—
F. van Poppelen, „ . .	„	5.—
Dr. H. G. Ringeling, „ . .	„	1.—
Afd. Amsterdam der Ned. Z. A. Vereeniging	„	300.—
Mr. R. S. Scholten, Amsterdam. .	„	100.—
W. J. Pekelharing, „ . .	„	5.—
B. M. J. van de Wall Bake, Hilversum.	„	50.—
G. H. Vlieger Amsterdam	„	2.—
Prof. Dr. H. Burger „	„	10.—
Paul den Tex „	„	5.—
Mr. G. Brouwer Jr. „	„	3—
D. C. Meijer Jr. „	„	5.—
P. W. de Koning „	„	2.50
Dr. J. H. Gunning Wz. „	„	10.—
R. A. J. Snethlage, Rijswijk.	„	5.—
G. F. G. de Bruyn, Amersfoort	„	1.—
Mej. Nederburgh, Arnhem	„	1.—
F. H. baron van Verschuur, Arnhem. .	„	100.—
Mr. L. U. de Sitter, „ . .	„	5.—
Dr. J. J. Homoet, „ . .	„	5.—
Mr. Tydeman Jr., Breda	„	3.—
Alb. Spanjaard, Borne	„	1.—
J. Nieveen „	„	1.—
J. S. Spanjaard „	„	1.—
Mevr. Hulshof—Heeres, Borne	„	1.—
Dr. J. B. du Buy, „	„	1.—
Mej. W. C. van Cleeff, „	„	1.—
H. Meijling Gzn. „	„	1.—
Bern. Spanjaard, „	„	1.—
Abr. Hulshoff, „	„	1.—
Mej. H. J. Beck, Deventer	„	5.—
C. A. Goldenberg, „	„	3.—
H. J. Jordens, Deventer	„	5.—
Jhr. P. J. J. Repelaer, Dubbeldam. . .	„	10.—
Verbroek v. Nieuw-Beierland. Dordrecht.	„	10.—
Mevr. Irish Stephenson Verbroek „	„	2.50
Dr. H. J. Kiewiet de Jonge. „	„	5.—
Mevr. wed. M. J. v. d. Loeff-Schim v. d. Loeff, Enschede.	„	1.—
Edo Bergsma, Enschede	„	2—
Transporteere . . .	*f*	784.—

Transport . . .	*f*	784.—
Abr. Ebeling, Enschede	„	10.—
Jkvr. Joh. Schuurbecque Boeije, Ginneken.	„	5.—
P. A. M. Boele v. Hensbroek, 's Gravenh.	„	2.50
Mr. W. H. de Beaufort. „	„	15.—
Mr. J. E. Henny, „	„	15.—
J. A. Snoek, 's Gravenhage	„	2.50
C. Mansvelt, „	„	1.—
J. S. de Jongh, „	„	5.—
C. H. J. van Haeften „	„	5.—
A. E. Rahusen, Scheveningen	„	5.—
L. W. A. de Jongh, 's Gravenhage . .	„	25.—
J. Habbema, „	„	3.—
Mr. G. P. Rouffaer, „	„	25.—
B. Langeveld, „ . . .	„	5.—
C. L. J. Becht, „	„	3.—
H. Doeff, „	„	3.—
Dr. H. B. Semmelink, „	„	1.—
Dr. B. A. P. van Dam, „	„	3.—
A. C. J. Koch, „	„	50.—
Marcellus Emants „	„	3.—
Mr. J. A. G. Gockinga, Groningen. . .	„	3.—
Mej. G. T. Quintus, „	„	3.—
Prof. Mr. P. Pet, „	„	10.—
Prof. Dr G. C. Nijhoff, „	„	10.—
Jhr. Mr. D. Q. van Swinderen „	„	10.—
J. Hudig Dzn., Hilversum	„	5.—
Piet Goedkoop Jr., Haarlem	„	1.—
Dr. A. H. Garrer, „	„	1.—
Dr. J. B. Schepers, „	„	2.—
F. A. Hoefer, Hattem.	„	25.—
W. van Wulfften Palthe, Hengelo . . .	„	10.—
H. Hulshof Pol, „	„	1.—
Mej. A. Stork, „	„	2.—
D. W. Stork, „	„	5.—
E. Ekker, „	„	2.—
G. J. O. D. Dikkers, „	„	5.—
J. H. Bartelink, „	„	2.—
H. C. Stork, „	„	5.—
N. W. Maas, „	„	1.—
C. F. Stork, „	„	5.—
B. A. de Monchy, „	„	2.—
H. H. Santman, „	„	1.—
J. M. Beckering Vinckers, Kampen . .	„	5.—
Dr. D. L. van Elk, Katwijk a/Zee . . .	„	1.50
Dr. Joh. Prak, Zuid-Laren	„	10.—
Mr. W. J. van Welderen baron Rengers, Leeuwarden	„	3.—
Prof. J. E. Heeres, Leiden	„	5.—
Dr. A. Kluijver, „	„	5.—
J. L. Kolenbrander, „	„	3.—
Prof. Dr. G. Kalff. „	„	5.—
E. F. van de Sande Bakhuijzen, Leiden	„	5.—
Dr. J. C. J. Bierens de Haan, Rotterdam	„	3.—
Prof. Dr. P. J. Blok, Leiden	„	5.—
Transporteere . . .	*f*	1082.50

Transport . . .	*f*	1082.50
G. A. A. Middelberg, Loenersloot . . .	„	15.—
G. Smit Sibinga, Middelburg.	„	1.50
J. H. Deibel, „	„	1.50
Dr. W. Munk, Nijmegen.	„	5.—
A. Pijnacker Hordijk, Nijmegen	„	2.50
Th. van Welderen Rengers, Oenkerk .	„	15.—
Ds. G. F. Haspels, Rotterdam	„	5.—
G. van Vliet, „	„	5.—
Mej. A. J. Sjoers „	„	2.—
D. Hudig, „	„	25.—
W. M. Mees, „	„	25.—
Mej. J. A. Schäfer „	„	1.—
M. D. Meijneken, „	„	3.—
W. J. Kramers, „	„	5.—
R. Ebeling, „	„	5.—
P. C. van Traa, „	„	3.—
G. van Stolk Azn. „	„	25.—
Mej. E. Baelde, Rotterdam.	„	5.—
Th. Nolen, „	„	2.50
Jac. van Tooy, Soest	„	1.—
Mr. L. E. Peterson Ramring, Schagen.	„	10.—
Mevr. Wed. A. Gildemeester—de Clercq, Scheveningen	„	3.—
Th. van Dolder, Oude Tonge	„	2.50
Jonkvr. S. baronesse van Lijnden, Utrecht	„	5.—
Mevr. Elias, Utrecht.	„	5.—
Mr. W. Th.Grothe v. Schellack, Utrecht	„	3 —
Mej. A. de Lange, „	„	5.—
C. A. Pekelharing, „	„	2.—
Prof. Dr. v. d. Wyck, „	„	2.50
Transporteere . . .	*f*	1273.50

Transport . . .			*f*	1273.50
Dr. C. W. Broers, Utrecht			„	3.—
Dr. L. J. Morell, „			„	10.—
S. D. Wanrooij, Varsseveld			„	2.50
P. de Clercq, Veenwouden.			„	10.—
Prof. Dr. E. H. van Leeuwen, Velp . .			„	2.50
Mr. C. A. Marchant, „			„	3.—
C. A. Kalbfleisch, Vlissingen.			„	5.—
P. M. Duijvis, Zaandijk			„	5.—
L. Graaf van Randwijk, Zantvoort. . .			„	10.—
Dr. Buitenrust Hettema, Zwolle . . .			„	3.—
J. H. Faber, „			„	5.—
Mr. H. v. d. Vegte, „			„	3.—
Jhr. Mr. B. de Jonge, Zutfen			„	3.—
Leo Braceter, Aalst	fr.	2.—		
Max Rooses, Antwerpen. . .	„	10.—		
Leo Bouchery, Hopland . . .	„	1.—		
J. J. Strang, Brussel.	„	2.—		
Emiel de Veen, Brussel . . .	„	2.—		
Prof. Dr. Paul Fredericq, Gent.	„	10.—		
J. Vernouillier, Gent.	„	5.—		
Frans Lamoraal, Kortrijk . .	„	2.—		
Arthur Lamoraal „ . .	„	2.—		
Emiel Thibau „ . .	„	2.—		
J. Camp, Lokeren	„	1.—		
H. van Eijck, St. Nicolaas . .	„	2.—		
	fr.	41.—	„	15.67
Dr. G. Bellaar Spruyt Amsterdam. . .			„	5.—
Totaal . . .			*f*	1359.17

BIJLAGE VIII.

SAMENSTELLING VAN BESTUREN.

Hoofdbestuur Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

G. A. A. Middelberg, *Voorzitter* .... te *Loenersloot.*
Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland .... „ *'s Gravenhage.*
H. J. Emous .... „ *Amsterdam.*
Dr. H. J. Kiewiet de Jonge .... „ *Dordrecht.*
M. S. Lingbeek .... „ *Arnhem.*
Prof. Mr. J. de Louter .... „ *Utrecht.*
Dr. H. P. N. Muller .... „ *'s Gravenhage.*
Dr. W. H. Nolens .... „ *Rolduc.*
A. S. van Reesema .... „ *Scheveningen.*
J. A. Wormser .... „ *Amsterdam.*
.... „ ....
.... „ ....
.... „ ....
K. F. van den Berg, *Penningmeester* .... „ *Amsterdam.*
Paul den Tex, *Secretaris* .... „ „

J. Floor Jr., *Adj. Penningm* .... te *Amsterdam.*
C. V. van Bemmel, *Adj. Secretaris* .... „ „

Jaar van aftreding.

in 1907.	in 1908.	in 1909.
Dr. H. J. Kiewiet de Jonge.	Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland.	K. F. van den Berg.
Prof. Mr. J. de Louter.	G. A. A. Middelberg.	H. J. Emous.
A. S. van Reesema.	Dr. H. P. N. Muller.	M. S. Lingbeek.
J. A. Wormser.	Dr. W. H. Nolens.	....
....	Paul den Tex.	....

Studiefonds voor Zuid-Afrikaansche Studenten.

Dr. J. H. Gunning Wzn. *Voorzitter* .... te *Amsterdam.*
Dr. G. Bellaar Spruyt, *Penningmeester* .... „ „
Prof. Dr. Joh. W. Pont, *Secretaris* .... „ „

Zuid-Afrikaansche Voorschotkas.

G. A. A. MIDDELBERG, *Voorzitter*............... te *Loenersloot.*
K. F. VAN DEN BERG .... „ *Amsterdam.*
E. HELDRING .... „ „
W. HOVY .... „ „
Jhr. J. A. VAN KRETSCHMAR VAN VEEN.......... „ „
Mr. W. A. MEES............................ „ *Rotterdam.*
Mr. R. VAN REES........................... „ *Amsterdam.*
EMILE DEN TEX .... „ „
B. H. DE WAAL............................. „ *'s Gravenhage.*

Secretaris van het Bestuur:

Dr. N. MANSVELT............................ „ *Utrecht.*

Vertegenwoordiging in Zuid-Afrika:

Commissie van Toezicht en Advies voor Transvaal en Transoranje: de Heeren Oud-Generaal Advocaat J. C. SMUTS en H. C. JORISSEN, *Pretoria.*

Vertegenwoordiger voor Transvaal, Transoranje en Natal: de Heer A. D. R. BISSCHOP.

Correspondent voor Transoranje: de Heer Ds. J. D. KESTELL. Adviseur en Hoofdvertegenwoordiger voor de Kaapkolonie: de Heer H. J. LOUW, *Stellenbosch.*

Herman Costerfonds.

Leden van het Bestuur.

Jhr. Mr. J. A. DE JONGE, *Voorzitter*............. te *'s Gravenhage.*
Dr. N. MANSVELT, *Secretaris-Penningmeester* .... „ *Utrecht.*
Prof. Dr. P. J. BLOK......................... „ *Leiden.*
Mr. W. CNOOP KOOPMANS .... „ *Haarlem.*
Mr. L. J. PLEMP VAN DUIVELAND .... „ *'s Gravenhage.*
Mr. J. C. STOOP .... „ *Dordrecht.*

NAAMLIJST

VAN

EERELEDEN, DONATEURS EN LEDEN.

EERE-LEDEN.

B. H. de Waal.
F. J. Domela Nieuwenhuijs.

Afdeeling Amsterdam.

Mr. E. J. Everwijn Lange Jr., *Voorzitter*
Aug. Kalff Azn., *Vice-Voorzitter.*
E. Bruchner, *Secretaris-Penningmeester.*
H. J. Emous.
I. H. Hinze.
D. H. Schmüll.
Mr. H. Verkouteren.

AMSTERDAM.

Aalst, C. J. K. van
Alma Azn., firma P.
André de la Porte, P. C.
Asbeek Brusse, J. B. H.
Asbeek Brusse, Mevr. P. (Begunstigster)
Asbeek Brusse Jr., P. (Begunstiger)
Backer, Jhr. Mr. C. H.
Backer, Jhr. Mr. J. F.
Barnouw, Dr. P. J.
Baud, Jhr. W. A.
Beaufort, J. F. de
Beaufort, L. F. de
Beckeringh, A. W.
Bemmel, C. V. van
Berg, K. F. van den
Berg, Mr. N. P. van den
Bergsma—van Nouhuys, Mevr. Wed Mr. W. B.
Berlage Nzn., H. P.
Bienfait, L.
Bierens de Haan, Mr. J.
Blooker, D.
Boelen, J. Th.

Bois, J. H. de
Boissevain, A. G.
Boissevain, Charles E. H.
Boissevain, G. M.
Boissevain, Mej. E.
Boissevain, M. J.
Boissevain, Mr. M. G. J.
Boissevain, Mr. R. J. G.
Boissevain Ezn., A. A. H.
Boissevain & Zoon, H. J. A.
Boks, G. M.
Bonnike, J. E. J.
Boom, Dr. G.
Boot, Mr. W.
Bosch Kemper, Jonkvr. Jeltje de
Bosse, J. M. van
Boursse, W. G. S.
Breitner, G. H.
Briegleb, Gust.
Brink, J. M. G. v. d.
Broms, C. A.
Brouwer, Mr. G.
Bruchner, E.
Bruchner Jr., E.
Brugman, Prof. Dr. H.
Burger Jr., Dr. C. P.
Burger, Prof. Dr. H.
Burger—Pleyte, Mevr.
Burgers, W. F. H.
Busing, Mr. J. H. C.
Bussy, J. H. de
Bussy, Prof. Dr. I. J. de
Cammann, G. C. E.
Castro, E. S. Orobio de
Coenen, Dr. J. F.
Coninck Westenberg, J.
Conrat, Prof. Dr. Max.
Costa, A. J. da
Craandijk, F. W.
Cramer, Patrice
Cramer, Prof. Dr. S.
Croes, H. W.
Dalmeyer, G.
Dangremond Jr., C. C.
Delprat, Dr. C. C.
Dentz v. Schaick—Marlof, Mevr.
Dirksen, J. C.
Dokkum, Jan van
Doorenbos, M. J.
Dornseiffen, G.
Dorp, W. A. van
Doyer, A.
Drijver, B.
Dura, Mr. J. Déking
Duyl, A. G. C. van
Duyl Jr., A. G. C. van
Duyl Schwarze, Mevr. A. G. C. v.
Duyts, Mej. A. M.
Duyts, Mej. W. C.
Eeghen, C. P. van
Eeghen, J. H. van
Eeghen, P. van
Eeghen, S. P. van
Eeghen Jr., A. W. van
Eggers, Mr. F. A.
Eik, Jan van
Eilers Jzn., P. C.
Elsakker, J. P. J. v. d.
Emous, H. J.
Es, H. A. van
Eijk, Jan A. van
Feenstra Jr., Ds. P.
Fentener v. Vlissingen, Mej. L. M. A.
Fentener v. Vlissingen, Mr. A.
Fentener v. Vlissingen Jr., S. P.
Fentener v. Vlissingen—Kalff, Mevr. A. A. J.
Ferney, Mej. M. M. T. van
Feijnt, Dames
Figee & de Kruijff.
Floor Jr., J.
Fruyt, P. H.
Fuchs, F.
Funke, Mejuffr. M. C.
Gebhard, Mej. L. C.
Geuns, Dr. J. van
Geyt, H. A. van
Giesberts, G. D.
Gohl, Dr. J. G.
Goot, P. van der
Grevers, John E.
Gritters—Molenpage, Mevr. Wed. J.
Groesbeek, K.
Gunning J.Wzn., Dr. J. H.
Gunning, Mr. J. L.
Hall, Mr. A. F. van

Hall, Mr. E. van
Hamhuis, E.
Hansen, H. M.
Hansen, O.
Haren Noman, W. J. van
Hasselt, A. K. P. F. R. van
Hasselt, J. van
Heemskerck Veeckens, A. C. van
Heeris, F. J.
Heineken, Mr. W.
Heldring, B.
Heldring, E.
Heldring, J.
Heldring, Dr. L.
Hell, J. J. van
Hemsing, A.
Henny, Mr. Taco
Hinse, A. J. R.
Hinse, I. H.
Hoeksema, R. Y.
Hoeufft, Jhr. J. A.
Holleman, Dr. W.
Holst, J.
Hooft, C. G. 't
Hooft, G. H.
Hoogenhuyze, Th. G. v.
Hoop, E. van der
Hoop Scheffer, Mr. J. G. N. de
Hoppe, Mr. Th. J.
Horst Hzn., G. van der
Horst, H. J. van der
Hubrecht, Dr. H. F. R.
Hugenholtz, Paul
Hugenholtz Jr., P. H.
Hummel, J. H.
Insinger, Mr. E. W.
Iterson, J. A. Roessingh van
Jacob, J. J. 's
Jesse, W.
Jitta, Dr. N. Josephus
Jitta, Prof. Mr. D. Josephus
Jonas, P. J.
Jong Schouwenburg, Mr. L. M. de
Jonker, M. E.
Jonker, Mr. W.
Jonker Lzn., L.
Juda, Dr. M.
Jungcurt, C. Th.
Jutte, G. J.
Kaiser, J. A.
Kalff, J. H. A. A.
Kalff Azn., Aug.
Kamerlingh Onnes, O.
Kappelle, D.
Kappeyne van de Coppello, Mr. J.
Kapteyn, F. W. H.
Karsen, Ed.
Karsen, H. Th.
Karsen—v. d. Brugge, Mevr. M.
Karsten, Prof. Dr. H. Th.
Kehrer, H. W.
Keijzer, H.
Kniphorst, G. J.
Knottenbelt, Mej. W. J.
Knijff, Mr. C. F. A.
Koch, J. H. Z.
Koelinga, S.
Koning, Mej. A. C. H.
Koning, Mej. A. W. S.
Koning, Mr. P. W. de
Korteweg, Prof. Dr. D. J.
Kouveld, Ch. R.
Kranenburg, Mr. F.
Krayenhoff v. d. Leur, J. C. P.
Kretschmar van Veen, Jhr. J. A. van
Kruimel, Hendrik
Kruseman, Mr. J.
Krüsemann, Gerard J.
Kuhn Jr., Mr. L. H.
Kuiper, Ds. A. K.
Kuiper, Dr. E. T.
Kuyper van Harpen, P. J. H.
Labouchere, E. S.
Lange Jr., Mr. E. J. Everwijn
Langen, E. de
Langerhuizen, J. A.
Laurillard, Dr. E.
Leendertz Jr., Dr. P.
Leeuwen, D. van
Leliveld, J. J.
Lennep, Ad. G. van
Lennep, Mej. H. van
Lennep, Mr. Frank K. van
Lennep, K. van
Lennep, R. van
Lepper, C. J.

Levy, Mr. J. A.
Lieftinck J.Hzn., F.
Linden, J. van der
Lissone Jr., J.
Loeber, C. Gerhard
Loenen Martinet, J. J. W. van
Loman, Mr. J. B.
Loman, W. F.
Luden, Mr. J.
Lund, C. F.
Luytjes, P. F. A.
Maarschalk, L. N.
Maas Geesteranus, H. P.
Marez Oijens, A. D. de
Marez Oijens, G. H. de
Marez Oijens, H. J. de
Marez Oijens, Mej. C. J. de
Maten, Dr. P. T. J. ter
Mazure Czn., J.
Meester, W.
Melgerd, W.
Merum Terwogt, J.
Meulen, Dr. L. C. v. d.
Meulen, Mej. Joha. ter
Meulen Jr., M. E. van der
Meurer, Dr. R. J. Th.
Meijer, Dr. F. A.
Meijer Jr., D. C.
Meijer Jr., H. A.
Meyerdirck Jr., F.
Middelburg Bolt, A. J. A.
Modderman, Mr. H. A. E.
Moens, Mr. A.
Molengraaff, Prof. Dr. G. A. F.
Moll Schnitzler, Mr. A. J.
Molster, H.
Molster, Mej. C. E.
Molster, Mr. F. A.
Molster, Mevr. Wed. Mr. J. A.
Moltzer J.Ezn., C. N. J.
Momma, W. F. C.
Moolen—v. d. Niepoort, Mevr. Wed. v. d.
Mulder, Mr. Paul L.
Muller, Abram
Muller, C. H. J.
Muller, Hugo
Müller, Paulus
Muller & Co., W. H.
Muller, P. N.
Muysken, F. P.
Naber, Prof. Dr. S. A.
Nachenius, Joan H.
Ned. Bank v. Z.-Arika.
Nering Bögel, G. A.
Neyenhoff, G. W. van
Nienhuijs, J.
Notten, P. van
Oeveren, J. A. van
Ogtrop, Bern. L. A. M. van
Ogtrop, Mr. H. J. van
Olivier, Mr. K.
Olst, Mej. C. E. van
Oostveen, A. J. van
Op ten Noort, L. P. D.
Op ten Noort, Mr. W. R.
Overhoff Jr., C. F.
Overzee, James van
Pekelharing, Mr. C. J.
Pekelharing, W. J.
Pel, Prof. Dr. P. K.
Petri, P. W. R.
Philips Jr., Mr. Aug.
Piek, Stephan
Place, Prof. Dr. Th.
Pleyte, Mr. A. M.
Pont, Prof. Dr. Joh. W.
Poppelen Jr., F. van
Portielje, Mr. D. A.
Portielje, Mr. J. P.
Posthumus Meyjes, Dr. W. C.
Poutsma, Albs.
Prahl, Dr. J. H. F.
Proost, Dr. W. F.
Proost Pz.—Gebhard, Mevr. Wed. P.
Quack, Mr. H. P. G.
Rahusen, H. J.
Rahusen, Mr. E. N.
Rebel, Mr. G.
Reelfs, Mej. E. A. N.
Reesema, W. G. Siewertsz van
Regteren Altena, Mr. L. van
Rehbock, Alexander
Reich Jr., C. D.
Reintjes, A. B.
Reitz, J. A. C. Bosch
René van Ouwenaller, E.

Ringeling, Dr. H. G.
Roeff, F.
Röell, Mr. W. Baron
Roelvink, A.
Rosenthal, G.
Rotgans, Prof. Dr. J.
Rotgans—Stheeman, Mevr.
Rovers, L. C.
Royaards, J. G. M.
Rijk, A. J.
Rijnberk, Dr. N. van
Schadd, W.
Schalk, Mr. W. C. Th. van der
Scheltema, J. H.
Schevickhaven, Mr. J. van
Schippers, Dr. S.
Schmidt Jr., J. H.
Schmüll, D. H.
Schmüll, J. F. H.
Schogt, I. C.
Scholten, Mr. R. L.
Scholten, P. W.
Scholten Jr., C. W. R.
Schouten, P. A.
Schouwenburg, Mej. J. L. M.
Schröder, Alfr.
Schultz, B. H.
Schwartz, A. C.
Sequeira Jr., R.
Serrurier, L.
Seyffardt, J. L. W.
Sillem, Mr. J. A.
Simons, L.
Six, Prof. Dr. Jhr. J.
Sleeswijk, Mr. C.
Sleeswijk, Mr. S.
Sligcher, J. H.
Sluijter Jr., M.
Smit, S. R.
Smitt, J. W.
Snellen, Dr. W.
Spruyt, Dr. G. Bellaar
Spruyt, Mej. M. E. Bellaar
Spruyt geb. Heuvelink, Mevr. Wed. C. B.
Steenbergen, C. A.
Stockum, Mr. D. J. van
Stokhuijzen, Mej. M.
Stokvis, Dr. C. S.
Stork, Mej. J.
Straub, Prof. Dr. M.
Stuten, D. D.
Suyver Jr., H. E.
Sweys, J. C.
Tak, J. A.
Tegelberg, P. E.
Tendering, Mej. H.
Tex, C. A. den
Tex, Emile den
Tex, Mr. G. M. den
Tex, Paul den
Theunissen, J. S.
Thors, Jos.
Tilanus, Dr. C. B.
Tilanus, Prof. Dr. J. W. R.
Tindal, G. A. Baron
Titsingh, G. M.
Toussaint, W.
Treub, Prof. Dr. Hector
Tusschenbroek, Mej. Dr. A. P. Cath. v.
Uloth, C. E. B.
Valentijn, J. F. G.
Valeton, Prof. Dr. I. M. J.
Valter, M. P. C.
Velde, Mr. E. van de
Velsen, C. H. van
Veltman Jr., H. C.
Veltman, Wed. Mr. J. E.
Verkouteren, Mr. H.
Vermaas, W. A.
Versluys, J.
Versteeg, W. F.
Visser, Dr. J. Th. de
Vlaanderen, Dr. P. C.
Vlieger, G. H.
Vlietstra, A.
Vorstius, T.
Vriese—Schiff, Mevr. Wed. F.
Waal, H. J. F. de
Waals, Prof. Dr. I. D. van der
Waalwijk, D. A. van
Wall Bake, H. A. D. van den
Wall Bake, H. W. A. van den
Wall Bake, J. H. van den
Wall Bake, R. W. J. C. van den
Waller, Dr. G.
Waller, Mr. H.

Waller—Tetrode, Mevr. M. E.
Walree, Mr. W. K. L. van
Warendorff Jr., S.
Warnsinck, W. H.
Wassink, Dr. L. N. S.
Waterschoot van der Gracht, Mr. W. S. J. van
Wendelaar, Dames
Werk, A. van de
Werk, Mr. R. van de
Wertheim, Joh. G.
Wertheim Aymes, L.
Westendorp, Mr. H. K.
Westerwoudt, Mr. F. Th.
Wichers Hoeth, J. A.
Wichers Hoeth, Mr. A.
Willemstijn, M.
Winkel, Prof. Dr. J. te
Winkler, Prof. Dr. C.
Wit, C. A. A. Dudok de
Wormser, J. A.
Wortman, H.

Afdeeling Apeldoorn en Omstreken.

Ds. C. Hattink, *Voorzitter.*
A. Gouda Quint, *Secretaris.*
H. Kok Ankersmit, *Penningmeester.*
Mejuffr. Z. Prak.
W. van Spreekens.

APELDOORN.

Bentinck, Jonkvrouwen
Beijman, W.
Boltjes, Mejuffr. A. G.
Bronsvoord, T.
Cordes, J. H.
Daendels, Dames
Fromberg, C. E. E.
Gardenier, C. M.
Geuken, Dr. H. C.
Gouda Quint, A.
Grevenstuk, M. R.
Halteren v. Vrijenes en Sluipwijk, J. J. v.
Hattink, Ds. C.
Helbach, J. Simonnin
Hermanides, Dr. R. S.
Holmberg de Beckfelt, Jonkvr. C. E.
Kerkhoven, J. A.
Kerkhoven, R.
Kok Ankersmit, H.
Kok Ankersmit, Mejuffr. J. G.
Kolff van Oosterwijk—Thepass, Mevr.
Kolff van Oosterwijk, R. H. G.
Kooistra, Mejuffr. I.
Koster—Godée, Mevr. Wed. J. P.
Metzlar, Dr. C.
Mollerus, Jhr. Mr. G. W.
Moorrees, Mr. J. P. G.
Murman—Muller, Mevr. Wed.
Noteboom, J.
Pannekoek, W. T.
Parijs, Mejuffr. A. A.
Prak, Mejuffr. Z.
Radstaak, D.
Regteren Altena, Mr. J. Q. van
Roelants, P. J. J.
Roeloffs—Timmerman, Mevr. Wed.
Slegt, N. C.
Snellen, Dr. M.
Veen, S. H. van der
Veeneman J.Czn., P.
Visscher Gorter, W.
Walter, W.
Wijn, J. A.
Zaaijer, Dr. A.
Zeper—Stinstra, Mevr. Wed. E.

BEEKBERGEN.

Feith, Jhr. K. W.
Pekelharing, Mejuffr. E.
Sager, G. J.
Spreekens, W. van

BRUMMEN.

Beynen, C.
Cromhout, J. G.
Groot, Ds. C. P. de
Lamping, Mr. W. A.

DINTHER.

Jong Schouwenburg, Ds. L. D. de

EERBEEK.

Staring, Mejuffr. J. C.
Weber, Prof. Max

HEERDE.

Jansen, Ds.
Kleintjes, J. L.
Regteren Altena, M. A. van
Tricht, van

PUTTEN.

Middelburg, M. G. C.

Afdeeling Arnhem.

Jhr. Mr. W. E. T. M. van der Does de Willebois, *Voorzitter.*
Jac. van Hoorn Hzn., *Onder-Voorzitter.*
Mr. G. W. C. Pliester, *Penningmeester.*
P. Ribbius, *Secretaris.*
Jhr. Mr. G. A. Nahuijs.
Dr. M. S. Lingbeek.

ARNHEM.

Asch van Wijck, Jhr. Mr. H. W. van
Aulnis de Bourouill, Douair Mr. W. J. Baron d'
Baggelaar, J. H.
Balveren, Mr. W. E. J. Baron van
Beer, H.
Berkenbosch Berends, J.
Bernet, Mej. J. C.
Blocquery, H. L. van de
Blom, W. J. S. J.
Böhtlingk, C. F. P.
Boonen, Ch. M.
Braam, Ch. van
Braat, Dr. H.
Brants, Mr. A.
Breijer, H. J.
Bruyn, H. L. de
Cnopius, A. M.
Cordes, H. J.
Criellaert, Mevr. Wed. C.
Does de Willebois, Jhr. Mr. W. E. T. M. van der
Douma & Co.
Dros, C.
Dijk, J. H. W. van
Eck—Rau v. Gameren, Mevr. Wed. A. G. v.
Engelberts, G. J.
Erdbrink, D. P.
Everts B.Hzn., Mr. I.
Fockema, Mr. H. W. J.
Fransen v. d. Putte, A. S.
Friederich, A. G.
Frowein, E. A.
Frowein, F. J.
Frowein, J. W.
Fijan, Dr. J. G.
Gerritsen, Mej. Helena
Gilse, Joh. A. van
Groskamp, H. A.
Hasselt, Mej. A. H. A. C. van
Hattem, Mevr. Wed. B. van
Hertzveld, Mr. L.
Heuvelink, J.
Heuvelink, Mevr. Wed. H. J.
Holst, J. van
Homoet, Dr. J. J.
Hooft, Mr. P. C. 't
Hoorn Hzn., Jac. van
Hooijer, C. O.
Huberts, W. J. A. de Witt
Jong, Louis de

Kasteele, R. P. van de
Kerkwijk, Mej. A. van
Kistemaker, Mevr. Wed. D. H. C.
Kolfschoten, R. J. C. T.
Kooij Jr., H.
Laan, A. van der
Laman Trip—Boonen, Mevr. Douair.
Landweer Azn., Dr. G. J.
Leendertz, J.
Lennep, Jhr. Dr. J. W. van
Limburg Stirum, Mr. S. B. W. Graaf van
Lingbeek, Dr. M. S.
Lingbeek, S. K. H.
Löben Sels, A. D. P. V. van
Loopuijt—Meerburg, Mevr. Wed.
Lynden, Mr. D. R. B. Baron van
Mallinckrodt, Mej. Caroline.
Maronier, J. H.
Meihuizen, Dr. P. W.
Meurs, Mr. N. S. T. A. van
Meijier, Mr. J. J. de
Meijier, Mr. K. M. G. de
Meijier, W. de
Moerkerk van Steel, Mr. C. B. A.
Moll, Dr. A. C. H.
Mollerus, Jhr. A. P. H. J.
Mollinger, Fred.
Mulder, W.
Musquetier, A.
Nahuys, Jhr. Mr. G. A.
Nederburgh, Mej. C.
Nispen, Jhr. G. A. van
Oolgaardt, C. S.
Oosten Slingeland, Mr. D. van
Ortt van Schonauwen, C.
Pallandt van Oud-Beijerlandt, J. W. Baron van
Pesters, Jhr. W. C. Godin de
Picard, G. E. M.
Pliester, Mr. G. W. C.
Pliester—Frowein, Mevr. Wed. K. A. F. J.
Poel Hiddingh, Mr. H. J. van der
Quint, P. Gouda
Reimann, W.
Reyers HHzn., Z. R. A.
Ribbius, P.
Rinkes Jr., J.
Roekel, C. P. van
Rossem, P. W. van
Royaards, Mr. J. S.
Sander, Dames C. en M.
Scheidius—Lüps, Mevr. Wed.
Scholten, Mr. P. W.
Schooren, A. G. V. van der
Schorer—Croes, Mevr. Wed.
Schröder, Dr. J. E.
Siemens, H. G.
Siethoff, K. F. ten
Sipman, M. A.
Sitter, Mr. L. U. de
Slot, C. W.
Snellen, Dames L. en A.
Stadt, Dr. H. van der
Stark, O. E.
Swaan—Ruijs, Mevr. P.
Swellengrebel, N. J. A. C.
Tienhoven, P. van
Tjaarda, Dr. J. J.
Traanboer, Mej. L.
Tricht, Mr. Th. van
Troost, J. G.
Tuyll van Serooskerken, Mr. C. J. Baron van
Verschuer, Mr. B. P. Baron van
Verschuer, F. H. Baron van
Verschuer, W. F. K. Baron van
Verwijs—Telting, Mevr. Wed. Dr. E.
Visser, J. B.
Visser, Mej. J. C.
Vloten, Dr. H. van Bommel van
Voerman, Mevr. Wed. G. L.
Volders, M. C.
Vorstman, Mr. J. A.
Waal, B. P. de
Waal, Mej. de
Walen, Dames Jannette
Wall, J. van de
Warnsinck, W.
Wiggers, F.
Woerden, J. van
Wolff, J. M.
Woltersom, Dames
Woltersom, H. L.
Wouters, Dr. J. F.
Wttwaall, Mr. G.
Wijck—Brants, Mevr. Douair. van der
Ybes, J. Y.

Afdeeling Breda en Omstreken.

J. H. WITSENBORG, *Eere-Voorzitter.*
Dr. P. HOEKSTRA, *Voorzitter.*
G. G. VAN EVERDINGEN, *Secretaris*, te Breda, Emmastraat 2.
H. C. D. VAN DE VEN, *Penningmeester*, te Ginneken, Schoolstraat 16.
Mr. P. M. J. E. BLOEMARTS.
Mr. F. E. PELS RIJCKEN.

BREDA.

Badon Ghyben, Dames
Bartstra, S.
Bloemarts, Mr. P. M. J. E.
Borch, Mr. W. H. E. Baron van der
Bossers, Dr. P. A.
Cartier van Dissel, Dr. M. C.
Dam van Isselt, W. E. van
Drossaers, A. G.
Eekhout, D. A.
Everdingen, G. G. van
Formyne, Mr. B.
Gast, M. J.
Glasius, L. J. M.
Grotendorst, N. C.
Guljé, Ed. H. A.
Hoekstra, Dr. P.
Ingen Housz, Mr. W.
Junius van Hemert, Jhr. W. D.
Klep, C.
Loder, C. F.
Meeuwesen, A. A. A.
Mercier, A.
Nijhuis, Dr. G. J.
Pels Rycken, Mr. F. E.
Reigersman, Jhr. Mr. J. W. G.
Rövekamp, J.
Sandberg van Boelens, Jhr. H. H.
Schmid, W. H. M. von
Sievers, F. P.
Snethlage, H. C.
Soer, Dr. S. C. M.
Tydeman Jr., Mr. M.
Ven, C. W. van de
Ven, H. C. D. van de
Verhey, W.
Verhoeven, W. J. L.
Was, Dr. E. A. O.
Witsenborg, J. H.
Wijk, A. M. van

Afdeeling Bussum.

Mr. K. ZWAARDEMAKER, *Voorzitter.*
C. VAN NORREN.
P. D. ALTA

BUSSUM.

Alta, P. D.
Bensdorp, L. T.
Blom, O. P. N.
Geerts, W. S.
Heineken, D.
Heyden, M. van der
Ingen, J. G. van
Köler, P. D. J.
Leur, Joh.
Linden Tol, C. F. van
Loman, J. C.
Michelsen, J. H. A. (Begunstiger)
Nagtglas Versteeg, C. D.
Norren, C. van
Roekel, L. van
Scheffelaar Klots, S.
Schevichaven, Dr. S. R. J. van
Schevichaven—Brutel de la Rivière, Mevr. van
Schimmel, Mevr. de Wed. H. J.
Suchtelen v. d. Haare, Jhr. R. van
Verryn Stuart, Th. J.
Veth, Jan
Vis geb. Couwenhoven, Mevr. M.
Zwaardemaker, Mr. K.

Afdeeling Delft en Omstreken.

Prof. Dr. J. CARDINAAL, *Voorzitter.*
Ds. Dr. F. H. J. GRUNDLEHNER, *Secretaris.*
J. W. GILTAY, *Penningmeester.*
F. W. BRAAT JR.
Dr. J. THOMEE.

DELFT.

Aronstein, Prof. Dr. L. L.
Berends, Prof. W. K.
Bok, H. P.
Braat Jr., F. W.
Braat, W. C.
Bruigom, G. J.
Buijs, D. H. M.
Cardinaal, Prof. Dr. J.
Chijs, J. J. B. van der
Dekker Jr., Joh.
Emeis, H.
Everdingen, D. H. van
Eijk Bijleveld, J. A. van
Felix, Ds. B. C.
Fischer, S. J.
Fliehé, J. C.
Giltay, J. W.
Grundlehner, Ds. Dr. F. H. J.
Hecker, Dr. W. A. A.
Heide, H. E. van der
Heide, S. van der
Heyst, F .M. de Vries van
Hoogewerff, Prof. Dr. S.
Kiewiet de Jonge, H. J.
Klinkhamer, Prof. J. F.
Kloes, J. A. van der
Kolstee, H. J.
Kruijff, H. M. de
Lans, D. C.
Marcus, C. J.
Marken, Mevr. de Wed. J. C. van
Mijnlieff—den Boer, Mevr. F.
Nijdam, A.
Pekelharing, Prof. Mr. B. H.
Rhijn, K. van
Sandhaus, H. B.
Scheltema, Dr. B. E.
Schouten, Prof. Dr. G.
Snijders C.Jzn., Prof. J. A.
Spek, J. van der
Steenbergen, Dr. R. M. van
Thomee, Dr. J.
Trip, Jhr. S.
Tutein Nolthenius, Dr. J. R.
Verbeek, R. Th.
Verloren van Themaat, R.
Veth, C.
Vliegenthart, L.
Waller, F. G.
Waszink, J. H.
Wicherlink, Mr. D.

Studenten-Afdeeling Delft.

.... *Voorzitter.*
.... *Secretaris.*
.... *Penningmeester.*

Ankersmit, L. A. M.
Beck, C. C. W. Ch.
Begemann, E. P. Haverkamp
Beunke, F. M.
Bolle, C. M.
Canter Cremers, J. J.
Crane, J. de
Francken, J. J. M.
Harmsen, J.
Hogerwaard, G.

Jurriaanse, A. E.
Kalis, W. J.
Keppler, A.
Kesper, C. P.
Knoote, J. J. A.
Kouveld, F. G.
Langhout, G. J.
Leau, C. E. de
Leeuwen, J. J. van
Lohr, P.
Meelhuijsen, H.
Mercx, J. K.
Monod de Froideville, J. A
Monte, S. del
Muller Jzn., F.
Noort, G. C. op ten
Onderwater, J. B.
Oven Jr., A. van
Prager, B. F.
Raalte, D. L. H. van

Afdeeling Deventer en Omliggende Gemeenten.

H. J. C. Verweij, *Voorzitter.*
C. A. Goldenberg, *Secretaris.*
J. Bussemaker Jzn., *Penningmeester*
J. H. Ankersmit.
F. W. Fledderus.
J. H. Kolkert WJzn.
W. J. Lugard.

DEVENTER.

Ankersmit, B.
Ankersmit, Dr. H. J.
Ankersmit, J. H.
Ankersmit DLzn., H. J. D.
Ankersmit Rogge, Mevr. J. H.
Beck, Mej. H.
Bessem, N.
Boks, J. W.
Bos, A. J.
Bussemaker Izn., I
Cost Budde, A. J.
Cost Budde, Wed. B.
Delden, Mej. C. H. van
Delden, Mej. J. van
Delden, Mej. M. van
Delden, Dr. J. van
Dissel, J. J. van
Doorninck, Dr. A. van
Faber, Dr. E.
Fledderus, F. W.
Goedhuis, Dr. J.
Goldenberg, C. A.
Groningen, Mr. J. W. van
Gualthérie van Weezel, Mr. J. P. S.
Haga, B.
Heemstra, W. H. F. Baron van
Helm, J. van der
Hondius, Mr. G. J. D.
Houck, Mej. A. C.
Houck, Iz. A.
Huender, A.
Immink, N.
Jordens, H. J.
Jordens, Mej. O. B.
Klopman Baerselman, H.
Kolkert W.Jzn., J. H.
Lande, J. C. L. van der
Lugard, G. J.
Lugard, H. H.
Lugard Jr., H. H.
Marree, H. C. de
Meijer, Dr. L. S.
Montagne, Dr.
Nieuwenhuys—Bentinck, Douairière Mr. R. C.
Overweg—Loseman, Wed.
Pluim, J.

Reinders, H.
Reinders, W.
Ribbius, G. D.
Schattenkerk, C. J.
Schoemaker, H. J.
Servatius, H. A.
Sluijter A.Ezn., H.
Smeding, H.
Stoffel, W.
Stoffel Pzn., P.
Themmen, Wed. Dr.
Tieman, F. C. H.
Verloren van Themaat, M. E.
Vermeer, Mr. C.
Verschuir, Mej. H. C.
Verweij, H. J. C.
Vos van Steenwijk, Douairière Barones de
Vries, Mr. J. H. de
Werndlij, Wed. S. M. G.
Willigen, Dr. V. S. M. van der
Wijnoldy, J.
IJssel de Schepper, G. A.

DIEPENVEEN.

Stratenus, G. I. Th. Baron

OLST.

Pluim, H. G.

TWELLO.

Bosscha, Mej. A.
Everts, Mr. H. H.
Feltz, Douairière Mr. J. Baron van der
Kakebeeke, Mr. J. C.
Lugard, W. J.
Penning, Mevr. de Wed. Mr. F. R.

Afdeeling Doetinchem en Omstreken.

J. C. Knuttel, *Voorzitter.*
P. H. Moora, *Penningmeester en waarn. Secretaris.*
G. A. Deurvorst.
Mr. J. J. van Gorkom.
A. Moll.

DOETINCHEM.

Bardet, J.
Gorkom, Mr. J. J. van
Heuthorst, J. Th.
Horsting, G.Hzn., G. J.
Landry, P.
Misset, C.
Moer, Dr. Joh. van der
Moll, A.
Moora, P. H.
Nood, Dr. W. W. Huber
Nijhuis, M. E.
Ovink, H. J. L.
Perlstein, N. N. van
Regteren Altena, M. A. v
Rijnenberg, C. R.
Sachtleven, J.
Smits, H. W.
Zadelhoff, H. J. van
Zadelhoff, J. van

HOOG-KEPPEL.

Pallandt, E. J. Baron van

LAAG KEPPEL.

Bosch, Dr. H. J.

TERBORG.

Andrea, Mr. S.
Bosch, Mr. W. D.
Brunt, Dr. N. P.
Deurvorst, G. A.
Everdingen, G. van
Huender, A.
Huender, R. H.
Knuttel, Ds. J. C.
Vonk de Both
Vrugtman, J. H.

VARSEVELD.

Hesselink, A. J. G.

Afdeeling Dordrecht en Omstreken.

Dr. H. J. DE GRAAF, *Voorzitter.*
FREDERIK ROMPEL, *Secretaris.*
P. J. A. DE BRUÏNE, *Penningmeester.*
F. STOOP.
M. VAN ZANTEN.
H. VAN HATTEM.
Mr. K. K. DOUW VAN DER KRAP.
Dr. H. J. KIEWIET DE JONGE, } *Eereleden.*
HIDDE NIJLAND, }

DORDRECHT.

Bandt, H. den
Bemolt, Dames
Blussé van Oud—Alblas, Mevr.
Bosson, A. J. A. de
Braat, D.
Brandt, P. W.
Bröcker, A. J. M.
Delhez, Dr. F.
Dicke, Mr. W.
Dooren, W. N. van
Driel, P. van
Drooge, A. van
Essenius Greeff, Mevr. Wed. S.
Fangman, Mr. H. W.
Fortuin, H.
Germ, Joh.
Gips Cz. Jr., C.
Graaf, Dr. H. J. de
Gijn, Herman van
Gijn, S. M. Hugo van
Hageman Sr., A. J.
Hattem, H. van
Hendriks, J. M.
Hooft, H. 't
Hoogstraten, J. M. van
Joncheere, J. C. J. de
Joncheere, J. M. P. de
Joncheere, N. A. de
Jongkindt, N. P.
Jorissen, P. C.
Kanter, P. J. de
Kat, Mej. S. W. de
Keller van Hoorn, Ds. P. M.
Kiewiet de Jonge, Dr. H. J.
Kolkman, J. W. M. J.
Koning, Mr. J. R. de
Krap, Mr. K. K. Douw van der
Lebret, J. M. C.
Lebret, Mej. A. W.
Morks Czn., Cornelis
Neeb, A. A.
Nijland, Hidde
Oven, Dr. A. S. van
Peuchen, A. W.
Prins Visser, Mevr. Wed. Mr. A. G.
Revers, P. A.
Rompel, Frederik
Roodenburg, N.
Roosendaal, W. van
Roo van Capelle, H. B. de
Ruyven, J. N. van
Rijsdijk, Mevr. Wed.
Rijswijk, Dr. B. van
Schotman Ez., D.
Sickenga, Mr. F. N.
Spruyt, D. J.
Staring, M. L. C.
Stoop, F.
Stoop, Mr. J. C.
Thierens, Mej.
Tussenbroek, O. W. P. van
Verbroek van Nieuw-Beyerland, C. J. J.
Visser, Mej. M. M.
Vliegenthart, L. D.
Vogelenzang Cz., D.
Volker, T.

Volker Az., A. C.
Voskuil, H. J.
Vriesendorp Jz., C.
Wageningen Dz., J. van
Wijers, J. P. A.
Wijs Kzn., J. E. C. de
Zadoks, Henri
Zanten, M. van

DUBBELDAM.

Repelaer, Jhr. P. J. J.

's GRAVENDEEL.

Bossers, Dr. A. J.

PUTTERSHOEK.

Driel, G. A. van

ZWIJNDRECHT.

Bloembergen Azn., E.
Bruïne, P. J. A. de

Afdeeling Enschede en Omstreken.

Ds. O. Schriecke, *Voorzitter.*
A. J. M. Verbeek, *Penningmeester.*
L. ten Cate Wz., *Secretaris.*

ENSCHEDE.

Benthem, Dr. A.
Berfelo, H. J.
Bergsma, Edo
Beukers, J.
Blijdenstein, H. B.
Blijdenstein, Jan B.
Blijdenstein, Mevr. Wed. A. J.
Blijdenstein, W. J.
Brink, W.
Broen, G. J.
Burger, D. J.
Bussemaker, M.
Cate Wzn., L. ten
Corts, G. J.
Cromhoff, Mevr. Wed. B. G.
Delden, Dr. J. B. van
Ebbinge, P.
Ebeling, Abr.
Ebeling, J.
Elderink, E.
Elderink, H.
Harenberg, J.
Haverkate, Hendr.
Heek, G. J. van
Heek, G. J. P. van
Heek, Herm. van
Heek, H. A. van
Heek, H. J. E. van
Heek, J. B. van
Heek, J. H. van
Heek, L. van
Heek, N. G. van
Heek, W. H. van
Hendriks, B. H.
Höpink, A. G.
Jannink, G.
Jannink Gzn., E.
Jansen, Mevr. Wed. Christ. Mulder
Joosten, Dr. S.
Kosters, Alb.
Kuile, A. G. C. ter
Kuile, B. W. ter
Kuile, Harry ter
Kuile, W. A. S. ter
Kuile, Mevr. Wed. P. ter
Kuile Ezn., C. ter
Kuile Hzn., Mr. E. ter
Kuile Jzn., H. ter
Kuile Pzn., Wed. E. ter
Ledeboer, A. H.
Ledeboer Harting, Mevr. Wed. A.
Loeff, Mevr. de Wed. M. J. van der
Lugt, D.
Mann, Dr. W. G.
Mendelaar, H. J.
Morsman, H. J.
Opstall, H. van
Reijnders, J. W.

Roessingh, C.
Roessingh, Th.
Roozendaal, H.
Roozendaal, J. S.
Sanders, B.
Scholten, A.
Scholten, Julius
Scholten, J. A.
Scholten, J. B.
Scholten, J. F.
Scholten, Mevr. T. P.
Scholten, T. P.
Schrieke, Otto
Seinhorst, G. E.
Selkers, H. J.
Smits, Dr. A. A.
Snitger, E. J.
Stroink Jr., Herman
Tattersall, J.
Verbeek, A. J. M.
Warnaars, A.
Weele, Albz. H. ter
Weijl, S.
Zwijnenberg, G.

GRONAU.

Delde, Gerrit van
Delden, Hendrik van
Delden, Herman van
Delden, Willem van
Delden Jr., M. van
Meier, Heinr.
Reudink, P. J.
Wennink, J. H.

Afdeeling Gorinchem en Omstreken.

L. A. W. Noorduyn, *Voorzitter* en *Secretaris*.
Jhr. Mr. N. C. de Gijselaar, *Penningmeester*.
G. Blankers.
} Gorinchem.

ALMKERK.

Kaaden, J. J. van der

AMEIDE.

Eeten, H. van

GIESSEN—OUDEKERK.

Pot, L.

GORINCHEM.

Andel Kantsz, H. J. van
Berlage, Dr. J.
Beijeren, M. van
Beynum, F. J. van
Blankers, G.
Boll, Mr. V. G. A.
Bos, P. A.
Bösken, Mr. J. A. Alting
Braber, W.
Cleef, C. C. J. van
Cleef, H. G. C. van
Creutz, Mr. S. Baron
Drooge, C. van
Duym, F.
Elfrinkhof, Dr. L. van
Gijselaar, Jhr. Mr. N. C. de
Haan, J. C. den
Haar, W. D. ter
Havermans, G.
Heuff, J. A.
Heuff, J. C.
Mazel, L. D.
Meulewerf, G.
Mouthaan, J.
Muller, H. J. F.
Müller, J. H.
Naerssen, Jhr. W. F. R. van
Noorduijn, L. A. W.
Oosterwijk, J. van
Poel, Mr. J. W. van der
Renesse, A. F. van

bbé, W. de Vries
ndberg, J. H.
harp de Visser, P. F. C.
hetselaar & Co., J.
ıeets, J. P.
ıits A.Dzn., C.
egeman, E. J.
sser van IJzendoorn, A. J. L.
Vos Jzn., G. de
Woerden, A. C. W. van
Wijk, Ph. van
Yssel de Schepper, D. W. C.

WOUDRICHEM.

Gobius du Sart, Dr. J. W. F.

Afdeeling 's Gravenhage.

E. J. van Gorkom, *Eerelid.*
Dr. H. Blink, *Voorzitter.*
Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland, *Secretaris.*
Jan van Nassaustraat 22.
P. W. T. Bell, *Penningmeester.*
A. J. F. Egter van Wissekerke.
Mr. A. Ferf.
Dr. F. van Gheel Gildemeester.
Dr. C. Hofstede de Groot.
Mr. W. A. Baron van Ittersum.
G. P. Ittmann Jr.
Mr. M. de Pinto.
J. M. Pijnacker Hordijk.
J. D. Baron van Wassenaer van Rosande.

'S-GRAVENHAGE.

ılaing van Giessenburg—Rendorp van Marquette, Baronesse Douairière d'
lriani, Mej. A.
phen, D. E. van
nerongen, H. W. J. E. Baron Taets van
ndries, Mr. J. H.
ntzenius, Mr. A. R.
ıak, Mej. H. van
ıak—van Delden, Wed. van
ıke, Mr. C.
ıke, W. A. J. de Menthon
ıkhuyzen, J. J. van de Sande
ılluseck, F. A. von
ıx, Mr. G. A. P.
ıyer, Mej. E.
echt, Mej. A. M. C.
eelaerts van Blokland, Douairière Jhr. Mr. G. J. Th.
Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. C. H.
Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. F.
Beelaerts van Blokland, Jhr. J.
Beelaerts van Blokland, Jhr. W. A.
Beelaerts van Blokland, Jkvr. P. J. W.
Bel, E. J. van
Belinfante, Wed.
Bell, P. W. T.
Berckel, Mr. J. B. van
Berkhout, Jhr. W. H. Teding van
Berlijn, M.
Berlijn, Mej. A.
Beukema, Dr. T. W.
Beusekom, A. M. van
Beusekom, W. J. H. van
Beyen, P. W. A.
Beynen, Mej. G.
Blink, Dr. H.
Blussé, Mr. P. L. F.
Boele van Hensbroek, P. A. M.

Boeye, Jhr. Mr. J. F. Schuurbeque
Böhringer, Ds. J. A.
Bok, Mr. W. P. J.
Boldingh, Mej. M. M.
Boonacker, J. F. H.
Borret—Kraemer, Mevr.
Bosch, P. J.
Bousquet, Mr. L. A. de Fillietaz
Bouwmeester Pz., P. J.
Brande, W. A. H. van den
Brants, Mr. E. R. C.
Brauw, Jhr. Mr. E. N. de
Bredius, Dr. A.
Breugel, Jhr. J. de Rovere van
Brouwer, L. G.
Browne, R. Ives
Bruyn, Mr. J.
Bussemaker, Mej. H. H.
Buyskes, P. J.
Bye, Jkvr. C. A. van der Does de
Cammingha, Jhr. V. V. van
Campert, Dr. J.
Canneel, J. Th. E.
Capel, H. W.
Capel, W. C.
Cate, Mr. S. J. Blaupot ten
Chanfleury van IJsselsteyn—Egter, Mevr.
Cluysenaer, J. L.
Cohen Stuart, Mr. A. B.
Collard, P. L. A.
Cop, A. M.
Cop, Mej. C.
Cramer, W. E.
Cremer, J. T.
Croes, J. L.
Daendels, L. J.
Dam, Dr. B. A. P. van
Derksen, J. B.
Deventer, Mr. C. Th. van
Diepenheim—de Sturler, Wed.
Doeff, H.
Dolk, Mr. W.
Doorn, Jhr. Mr. W. Th. C. van
Dorp, Mej. Mr. E. C. van
Dorp—Verdam, Wed. van
Doublet, H. G. A. Gritters
Eck, Mr. Th. G. van
Eeden, W. van
Egter van Wissekerke, A. J. F.
Elias, J. W. Witsen
Ellis, A. G.
Elst, O. J. van der
Engelbrecht, Mr. W. A.
Enschedé, Mr. M.
Eussen, P. J.
Evers, P. C.
Exter van den Brink, K. K. den
Eysinga, Jhr. Mr. J. F. van Humalda van
Eysinga, Jhr. Mr. W. J. M. van
Eyssell, Mr. A. P. Th.
Fabius, G. J.
Falkenburg, L. J.
Ferf, Mr. A.
Ferf, Mevr. C.
Francken, Mr. W.
Gaag, Mej. C. M. van der
Gaag—de Richemont, Wed. van der
Gatsonides, Mr. T.
Gelder, W. van
Gericke, W. L. A.
Gerlach, J. W. R.
Gerlings, J. Th.
Gerth van Wijk, Mej. A. M.
Gerth van Wijk, Mej. S. J. C.
Gerth van Wijk, Mej. V. H.
Geuns, Dr. J. R. van
Gildemeester, Dr. F. van Gheel
Gleichman, Th. G.
Goedhard, J.
Goekoop, Mr. G. J.
Goot, Dr. D. H. van der
Gregory, Mej. J. G. M.
Groll, C.
Groot, Dr. C. Hofstede de
Gruiter, K. C. de
Gruiter Jr., K. C. de
Gueding, H. C. M. Oldenkott
Guffroy, Dr. G. F.
Guffroy—Waitz, Wed.
Gulden—Kooper, Wed. van
Gijn, Mr. A. van
Gijselaar, Douairière Jhr. E. de
Habbema, J.
Haeften, Jhr. Mr. C. H. J. van
Hansen, Mevr. J. C.
Harte, C. F. W.

arte van Tecklenburg—Jurgens, Mevr
asselaer, D.
eering, Ds. P.
eldring, J.
eldring, J. J. L.
endriks, J.
enny, Mr. J. E.
eyligers, Mr. R. W. D.
eyting—Kikkert Schotborgh, Wed.
ofman, J. J.
ogerzeil, Mr. S. J.
olle van Metman, Wed.
oltius, Mej. E.
olwerda, Mej. T. C. L. E.
ooft, Jhr. M. W. H.
oogendijk, C.
outen, P. J. van
oyer, W. C. T.
uet, W. J.
ulshoff, Mr. B.
urgronje, Mr. W. J. Snouck
urgronje—Boreel, Mevr. Snouck
ijmans van Wadenoyen, M.
nmink, Mr. A. J.
erson, F. H. L. Roessingh van
tersum, Mr. W. A. Baron van
ttmann Jr., G. P.
ttmann—Betz, Mevr.
ager, J. C.
ansen, J.
onge, Jhr. Mr. J. A. de
ongh, C. W. A. de
alff—Burger, Wed.
anter, A. C. de
arnebeek, Jhr. Mr. A. P. C. van
arsten, Mr. W. J.
at, W. K. M. de
emp, Mr. E. Z. L. van der
emp, P. H. van der
empen, L. J. S. van
emper, Jhr. Mr. G. de Bosch
laassen, M. G. D.
lerck, Jhr. Mr. R. A.
lerck, Jonkvr. A.
lerk—van der Noordaa, Wed. de
leyn, Mr. A. L. C.
nuttel, Dr. W. P. C.
nuyver, A. A.
Koch, A. S. J.
Kolk, J. Schroeder van der
Koolhaas—van Bosse, Wed. Pous
Kooreman, P. J.
Korteweg, Dr. A. A.
Korteweg, S. C.
Krap, Joh.
Kruyne—Egter, Wed. van
Kruyt, A.
Kruyt, Mej. J. A.
Lakerveld, J. A. van
Lamping, Dr. C. A.
Langeveld, B.
Last, Mr. J.
Leeuwen, C. G. L. E. van
Leuring, W. J. H.
Leyden, Dr. F. van
Liefsting, Mej. A. J. Coninck
Liefsting, Mr. F. B. Coninck
Ligtvoet—Burnier, Wed.
Limburg Stirum, Mr. S. B. W. Graaf van
Linden, Mr. P. W. A. Cort van der
Lisman, Mr. J. Æ. A.
Lohman, Jhr. Mr. A. F. de Savornin
Lohman, Jhr. Mr. S. M. S. de Savornin
Löhnis, F. B.
Loockeren Campagne, Mr. C. van
Luyten, H.
Lynden, Mr. A. F. Baron van
Maas Geesteranus, Mevr. L. F.
Mackay Jr., Mr. Æ. Baron
Mahieu, F. P. J.
Man, Mej. A. J. C. de
Man, Mej. M. W. de
Man Jr., J. de
Man Sr., J. de
Manen, R. O. van
Mansvelt, C. G. van
Mansvelt—Suringar, Wed. van
Mazel, J. A.
Mensink, C.
Mesritz, Aug.
Meulen, F. P. ter
Meurs, Mr. P. A. N. S. van
Meyjes, Dr. E. J. W. Posthumus
Meyjes, R. Posthumus
Meyjes—Wurfbain, Mevr. Posthumus
Mieden, G. A. van der

Mol van Otterloo, H. de
Molewater, Mej. E.
Moltzer, Mr. J. P.
Montijn, Mr. A. M. M.
Mouton, Dr. J. Th.
Mulder, J. C.
Mulier, Mr. J. Haitsma
Muller, Dr. H. P. N.
Muuren, J. J. H. S.
Naeff, N.
Nelissen, Mr. A. P. L.
Nes van Meerkerk, E. R. van
Nierstrasz, P. A.
Nolthenius, R. C. J. Tutein
Noordaa, Wed. J. S. van der
Numan, Mej. C. C. Star
Nijhoff, W.
Offerhaus, Dr. J.
Oordt, G. H. L. van
Oordt, Mr. J. van
Opstelten, I. W.
Ouboter, J. de Bruyn
Overman, L.
Oyens—von Weckherlin, Mevr. de Marez
Pallandt—Neerijnen, A. J. C. Baron
Pander, H.
Pander—Osieck, Mevr.
Pape, Mr. C. P. D.
Pape, Mr. C. W. J. J.
Parqui, R.
Patijn, Mr. J. A. N.
Patijn, Mr. J. G.
Patijn, Mr. R. J. H.
Pauly, Mr. D. L. F. de
Peletier, D. H.
Pernis, Wed.
Piepers, Mr. M. C.
Pierson, Mr. N. G.
Pieters, A.
Pinto, Mr. A. A. de
Pinto, Mr. M. de
Polak Daniëls, Mr. M.
Polis, Mr. C.
Praag, Mr. L. van
Pijls, Mr. Jules
Pijnacker Hordijk, J. M.
Quarles van Ufford, Jhr. Mr. J. H. J.
Rahusen, A. E.
Randwijck, Mr. A. J. Graaf van
Randwijck—van Hogendorp, Gravinne van
Ranitz, Jhr. Mr. H. de
Ranitz, Jhr. S. M. S. de
Raven, W. A. Hattinga
Reesema, A. S. van
Reesse, Mej. F.
Reinders, H.
Repelaer, Jonkvr. H.
Repelaer van Driel, Jhr. O. J. A.
Röell, Jhr. Mr. J.
Romunde, R. van
Roo, Dr. L. W. G. de
Roosenburg, Dr. D. L.
Rose, Mej. E.
Rouffaer, G. P.
Royer, J. A.
Rütte, W. A. Le
Rijperman, G.
Schaake, Mej. A. M. E.
Schadd, H. G.
Scheurleer, D. F.
Schiff, E. L. C.
Schimmelpenninck van der Oye—van Pallandt, Baronesse Douairière
Schlette, E. H. M.
Schmidt, E. H.
Schoemaker, Dr. J.
Scholl van Egmond, M. N.
Schroot, W. A.
Schijff, Mej. L. J. E. Vivien
Schijff, Mej. M. L. A. Vivien
Sels, C. M. E. van Löben
Semmelink, Dr. H. B.
Semmelink, J.
Siethoff, Dr. E. G. A. ten
Singels, N. J.
Singendonck, Jonkvr. M.
Sleyden, Ph. W. van der
Steenberghe—Bosch van Drakestein. Wed.
Stein Jr., J. H.
Stieltjes, E. H.
Stieltjes, Mej. A. H.
Stieltjes, Mej. E. E.
Stieltjes, Mej. M. B.
Stipriaan Luiscius, G. J. van
Storm van 's Gravensande—van der Goes, Douairière

Storm van 's Gravensande, Jhr. J. L.
Teixeira de Mattos, Jhr. L. F.
Telting, Mej. A. C. H.
Telting, Mr. A.
Telting, Mr. J. Th. F.
Temminck, Mevr.
Tets, Jhr. A. S. E. van
Tex Bondt, J. H. den
Thurkow, Mr. C. Th. F.
Timmerman, C. A.
Tinholt, Mej. C. M.
Toy van Hees, Dr. W. J. M. H. du
Trip, Jhr. Mr. S. Laman
Trotsenburg, P. van
Tijmstra, F. S.
Valk—Buyn, Wed. van der
Varossieau, L. W. C.
Veen, Mr. R. van
Veenhuysen, A.
Vegelin van Claerbergen, Jhr. P. J.
Vegt, J. van der
Veltman, J. S.
Velzen, S. van
Verkoren, N. J.
Verschuer—van Balveren, Baronesse Douairière van
Verspijck, Jhr. H. G.
Veth, Dr. H. J.
Viehoff, J. T.
Visser, M. A.
Visser, Mr. P. C.
Vissering, Mej. C. M.
Vissering, Mr. W.
Voller, Mr. J. D. Peereboom
Voorhoeve, Dr. N. A. J.
Vries, Mr. A. D. W. de
Wassenaer v. Catwijck, Mr. O. J. E. Baron v.
Wassenaer van Rosande, J. D. Baron van
Weele, H. J. van de
Weiler, Jhr. Mr. G. C. von
Welcker, J. W.
Werff, W. J. van der
Wetering, P. van de
Wieringa, H.
Wieseman, F. W.
Wieseman, P. G.
Wiggers van Kerchem, G. C. C.
Wilde, Mr. C. J. M.
Willes—Janse van Zoutelande, Wed. van
Wolterbeek Muller, J.
Wunder—Veenhoven, Wed.
Wijck, Mej. G. S. J. van
Wijlen, Mej. A. H. van
Zwaan, Dr. H. de

Afdeeling Groenlo en Omstreken.

Mr. M. P. D. Baron VAN SYTZAMA, *Voorzitter.*
JOH. E. HERINGA, *Secretaris-Penningmeester.*
H. J. L. SICHERER.
L. TRIJBITS.
W. J. WIEGERINK.

GROENLO.

Berends, A. W. Th.
Corbelijn Battaerd, C. H. F. A.
Dierkes, J. H. F.
Ellerbeck, A.
Geers, F.
Groen, Th. J. de
Haagen, P. C. J. van
Hartogh, G. den
Heggen, W. H. R.
Heringa, Joh. E.
Heringa, W. Frits
Hummelinck, Z.
Huijskes H.Gzn., E. H.
Kellerhuis, J. A.
Kuijpers, Mr. H.
Lasonder, G.
Lasonder, H. L. H.
Lasonder, L. W.
Lasonder—Boland, Mevr. B. N.
Oosterholt, G. B.
Sicherer, H. J. L.
Sytzama—Colenbrander, Baronesse H. E.
Sytzama, Mr. M. P. D. Baron van
Trijbits, L.
Wiegerink, A. W.
Wiegerink, H. Th.
Wiegerink, W. J.

Afdeeling Groningen en Omstreken

G. Mesdag Jac. zn., *Voorzitter.*
Dr. J. Bergsma, *Secretaris.*
Mr. H. de Visser, *Penningmeester.*
Dr. R. Leijds.
Jhr. Mr. O. Q. van Swinderen.
Dr. A. Pekelharing.
Dr. A. W. van Geer.

GRONINGEN.

Aalderink, H.
Alberda v. Ekenstein, Jonkvr. C. de Wendt
Alphen, F. A. van
Andel Jzn., C. van
Arkema, M. J.
Bergsma, Dr. J.
Boekhoudt, Mej. M. W.
Boer, Prof. Dr. F. de
Boissevain, Prof. Dr. U. Ph.
Bos, W.
Brongers, R. J.
Bruce, H. R.
Bruin, V.
Burger, Dr. H.
Diest Lorgion, L.
Doornbos, Mr. G. M.
Dull, Mej. H. M. R. M.
Dijk, Prof. Dr. Iz. van
Eykman, Prof. Dr. J. F.
Feddes—Beekhuis Damsté, Mevr. Wed.
Feith, Jhr. Mr. J. A.
Feith, Jhr. Mr. R.
Fongers, A.
Geer, Dr. A. W. van
Geertsema, G. H.
Gockinga, Mr. J. A. G.
Groningen, J. W. van
Halbertsma, Mej. H. J.
Hamburger, Prof. Dr. H. J.
Ham—v. Capelle, Mevr. van den
Heidema, A. W.
Heukers, J. R.
Heymans, Prof. Dr. G.
Hoitsema, A. S.
Hoop van S., Mej. A. A. M. Th. à Th. van der
Hoop van S.—Ketelaar, Mevr. Wed. S. van der
Houten, J. D. van
Hulsman, Ds. G.
Jonker, Prof. Dr. A. J. Th.
Kapteyn, Prof. Dr. J. C.
Kern, Prof. Dr. H. J.
Kiewiet de Jonge, K.
Koning, Mej. S. A. C.
Lentz, B. E.
Leijds, Dr. R.
Lieftinck, H.
Maas, Mr. T.
Mees, Dr. L.
Mees—Gockinga, Mevr. Wed. H. E.
Meihuizen, Dr. S.
Mesdag, J. G.
Mesdag Jaczn., G.
Meyboom, Prof. Dr. H. U.
Miedendorp Wzn., Mevr. de Wed. H.
Moll, Prof. Dr. J. W.
Muinck Keijzer, A. W. de
Mulock Houwer, J. A.
Noordhoff, Mevr. de Wed. P.
Pekelharing, Dr. A.
Pekelharing—Doijer, Mevr. C. G.
Pet, Prof. Mr. P.
Quintus, Mej. IJ. T.
Quintus—Kool, Douairière
Rivière, Mr. P. J. F. H. van de
Roelants, Mr. J. M. A.
Roelfsema Ezn., W. J.
Rooda, D.
Roorda, P.

Schilthuis Jzn., U. G.
Schoute, Prof. Dr. P. H.
Schutter, Dr. J. A.
Starkenborgh, Jhr. Mr. E. Tj. van Stachouwer
Swinderen, Jhr. Mr. O. Q. van
Swinderen, Jhr. Mr. D. R. de Marees van
Sybenga, Mr. S.
Sijmons, Prof. Dr. B.
Tellegen, Mr. J. A.
Tuuk, Mr. F. van der
Tuuk, W. van der
Verstege, Mej. M. J.
Visser, Mr. H. de
Vries Hzn., L. de
Waals Jr., Prof. Dr. J. D. van der
Walree, J. P. van
Wenckebach, Prof. Dr. K. F.
Wiersema, P.
Wildeboer, Prof. Dr. G.
Worp, Dr. J. A.

GRIJPSKERK.

Gerritsma, A.

HAREN.

Dreesman, Mej. S.

Afdeeling Haarlem en Omstreken.

Jhr. Mr. J. W. G. Boreel van Hogelanden, *Eere Voorzitter.*
J. C. Joekes, *Voorzitter.*
Mr. Joost de Graaff, *Secretaris*, Kennaustraat 5*a*.
Mr. F. R. Crommelin
A. Koolhoven.
Dr. J. B. Schepers.

HAARLEM.

Arriëns, J. W.
Asser—de Sturler, Mevr. Wed. C.
Baerts, W.
Bernelot Moens, Mej. L. C.
Beijnes, Mevr. de Wed. J. J. F.
Boreel van Hogelanden, Jhr. Mr. J.W. G.
Brongersma, Dr. H.
Bijleveld Jr., D.
Craandijk, Ds. J.
Crommelin, Mr. F. R.
Daniëls, Dr. F.
Drost, J.
Droste Jr., G. J.
Dubois, Dr. Eug.
Dusseldorf, J. W. van
Dyserinck, Mevr. de Wed. A. L.
Enschedé, Mr. Joh.
Graaff, Mr. Joost de
Haak, Mej. E. v. d.
Haak, Mej. L. v. d.
Jessurun, M.
Joekes, J. C.
Knottenbelt, Ds. J. W.
Koolhoven, A.
Kremer, A. F.
Krol Kzn., J.
Leeuwen Boomkamp, W. van
Lodewijks, Dr. J. A.
Luijten, R.
Pahud de Mortanges, Mr. W. Th.
Peereboom, P. W.
Schaik, J. G. van
Schepers, Dr. J. B.
Thöne, Mr. A. W.
Tienhoven, Mr. G. van
Timmer, Dr. J.
Veen Jr., D.
Vladeracken, Mej. van
Vries van Doesburgh, Mr. J. de
Waller Zeper, Dr. J.
Walt van Praag, Dr. J. van

BLOEMENDAAL.

Langeveld, M.
Koolhoven, A.

VELSEN.

Delcourt van Krimpen, Mr. M. G. P.

Afdeeling Hengelo, Borne, Delden.

D. W. Stork, *Voorzitter.*
H. Hulshoff Pol, *Penningmeester.*
N. W. Maas.
W. P. Bruning.
B. van Delden.
H. Krabbe, *Secretaris.*

HENGELO.

Altena, N. H. M. van
Amelink, J.
Bartelink, J. H.
Benthem, J. Th. van
Bergsma, C.
Boetje, Ds. H.
Bruning, W. P.
Cate, S. ten
Claus, F. P.
Dikkers, G. J. O. D.
Driessen, E.
Egler, A. M. D.
Ekker, E.
Ekker, Mej. C.
Friesendorp, Joh
Goot, J. van der
Hoffstedde, Gebr. Ter
Hulshoff Pol, H.
Hulshoff Pol—Ballot, Mevr. H.
Hulshoff Pol, W.
Jansen, P. A. N.
Krabbe, H.
Kranendonk, J.
Lookeren Campagne, N. van
Maas, N. W.
Marsch, E. ter
Massink—Hulshoff Pol, Mevr. J.
Meijer, G. J.
Monchy, D. W. de
Monchy, R. A. de
Overbeek Jzn., A. G.
Overbeek Jzn., H.
Palthe, W. van Wulfften
Santman, H. H.
Stork, C. F.
Stork—Waller, Mevr. C. F.
Stork, D. W.
Stork, H. C.
Stork—Ekker, Mevr. H. C.
Stork—Thomas, Mevr. D. W.
Stork, Mej. A.
Stork, Otto
Sijp, Mej. A. van der
Verbeek, G. J. H.
Wezel Azn., A. van
Wijck, Jhr. G. J. v. d.

BORNE.

Dikkers, G. J. O. D.
Hulshoff, Jan

DELDEN.

Bitter, W. J.
Delden, B. van
Gewin, M.
Suchtelen van de Haare, J van
Thijert, J. H.

Afdeeling Kinderdijk en Omstreken.

A. PIJL Jzn., *Voorzitter.*
W. DE GELDER, *Secretaris.*
H. C. KNAPPERT, *Penningmeester.*
P. LELS.
Js. JONKER Sr.

KINDERDIJK.

Bakker, C.
Boveldt, H. J. te
Bijvoet, J.
Gelder, W. de
Goedhart, W.
Heineman, F. J.
Hoen, A. J. 't
Jong Czn., P. de
Jonker, Hk.
Jonker, P. H.
Jonker Sr., Joh.
Knappert, H. C.
Lels, F. H.
Lels, Jan
Lels, Piet
Lels Murk, Jr.
Lepeltak, J. C.
Lepeltak, P.
Meeuk, J. B.
Mes, A. N.
Pot, Ads.
Pot, B.
Pot, Erven J.
Pijl, D. P.
Pijl Jzn., A.
Prins Visser, J. M.
Rietkerk, H.
Smit, C.
Smit, F.
Smit, H.
Smit, L. J.
Smit Cz., J.
Smit Jzn., Jan
Smit V, Jan
Verhey, C. A.
Villeneuve, Jhr. W. H. de
Vroege, A. M.
Vroege, C.
Vroege, I.

Afdeeling Leiden en omstreken.

Dr. M. J. DE GOEJE, *Voorzitter.*
Mr. C. H. BEEKHUIS, *Secretaris.*
Dr. D. C. HESSELING, *Penningmeester.*
Dr. E. F. v. D. SANDE BAKHUIJZEN.
Dr. P. J. BLOK.
W. BRIËT.
Dr. A. H. L. HENSEN.
Dr. I. W. LELY.
MELIUS DE VILLIERS.

HAZERSWOUDE.

Kok, J. M.
Korteweg, C.
Mulder, L.

KATWIJK a/d. RIJN.

Ridder, T. A. O. de
Riessen, Mr. D. van

KATWIJK AAN ZEE.

Elk, Dr. D. L. van
Meerburg, F. E.

LEIDEN.

Andreae, Dr. J. L.
Aumerie, Mr. M. d'
Baumhauer, Mr. P. M. von
Beekhuis, Mr. C. H.
Bijleveld—Klein, Mevr. A.
Blok, Prof. Dr. P. J.
Boekenoogen, Dr. G. J.
Bos, C.
Brandeler, E. v. d.
Breuning, H. H.
Briët, Mr. P. E.
Briët, W.
Brouwer, N.
Bruine Groeneveldt, Dr. J. R. de
Bruining, Dr. J.
Bussemaker, Prof. Dr. C. H. Th.
Chantepie de la Saussaye, Prof. Dr. P. D.
Cock, Mr. C.
Coebergh, Mr. J. A. F.
Colenbrander, J. G.
Corts, Abr.
Cosijn, M. C. F. J.
Cuypers, C. T. B.
Daamen, W.
Dam, J. van
Damsté, B. R.
Doesburgh, N. W. van
Driessen, C. Th.
Driessen, F. H. A.
Dros, A. H.
Dros, C.
Drost, Joh.
Drucker, Mr. H. L.
Eigeman, M. J.
Einthoven, Prof. Dr. W.
Elst, Mr. A. van der
Emden, Dr. J. E. G. van
Fockema Andreae, Prof. Mr. S. J.
Gelder, Dr. H. D. van
Gleuns, Dr. J. S. G.
Goeje, Prof. Dr. M. J. de
Goeje—Brillenburg, Mevr. Wed. C. H. de
Goudsmit, Mej. G. T.
Graaf, J. M. P. de
Graaff, S. A. de
Greven, Prof. Mr. H. B.
Groll, Mej. A.
Groll—Temminck, Mevr. Wed. J.
Groot, Prof. Dr. J. J. M. de
Hartevelt, Dr. A. C.
Hartevelt, Mej. J. H. C.
Hartevelt Az., J.
Hartevelt H.Cz., D.
Hartman, C. F.
Hartman, Prof. Dr. J. J.
Hasselbach, A. A.
Hasselbach, P. J.
Hazenberg, C. F.
Heeres, Prof. Mr. J. E.
Hermans, J. P. F.
Hesseling, Dr. D. C.
Hesseling, Mevr. Wed.
Holwerda, Prof. Dr. A. E. J.
Hubrecht, Mej. L. S. P.
Janse, Prof. Dr. J.
Jelgersma, Prof. Dr. G.
Jesse, Mej. M.
Junghuhn, H. M.
Juta, H. C.
Juynboll, Dr. H. H.
Kalff, Prof. Dr. G.
Kamerlingh Onnes, M.
Keulemans, Mej. A. A.
Kindermann, Dr. C. W.
Kluyver, Dr. A.
Knappert, Mej. E. C.
Korevaar, J.
Korteweg, Prof. Dr. J. A.
Koster, A. de
Koster, Prof. Dr. W.
Kramp, F. G.
Kristensen, Prof. Dr. W. B.
Kroon Jr., Dr. A. W.
Leeuwen, Prof. Dr. J. van
Lidt de Jeude, Dr. Th. W. van
Lier, Dr. L. van
Lip, Mr. J. C. van der
Lorentz, Prof. Dr. H. A.
Mulder, P. J.
Nieuwenhuis, Prof. Dr. A. W.

Nieuwenhuizen Segaar, J. W.
Nolen, Prof. Dr. W.
Oort, Prof. Dr. H.
Overvoorde, Mr. J. C.
Pareau, Dr. A. H.
Poortman Maas, Mevr. Wed. Mr. C. J.
Prins, Mej. A.
Punt, Dr. L.
Ridder, Mr. N. de
Ritsema, C.
Rosenstein, P. H.
Ruiter, C. de
Rijke, Mr. M.
Salverda de Grave, Dr. J. J.
Sande Bakhuyzen, Dr. E. F. van de
Sande Bakhuyzen, Prof. Dr. H. G. van de
Schmeltz, Dr. J. D. E.
Scholten, Mej. A. C. W.
Schouten, W.
Schreinemakers, Prof. Dr. F. A. H.
Smulders, J. A.
Speijer, Prof. Dr.
Staveren, Mej. C. A. van
Suringar, W. J.
Sijthoff, G. Henri
Tendeloo, Prof. Dr. N. Ph.
Tichelaar, Prof. Mr. P. A.
Tichler, Mej. M. J. J.
Tieleman, H. W.
Unen, A. L. A. van
Verdam, Prof. Dr. J.
Vergouwen, J. P.
Villiers, Prof. Melius de
Visser, Prof. Mr. A. C.
Vlugt, Prof. Mr. W. van der
Vollenhoven, Prof. Mr. C. van
Vreede, Prof. Dr. A. C.
Waveren, M. H. van
Wensen, H. P. T. van
Wiggers van Kerchem—Stelling, Mevr. Wed. C. F. W.
Wilhelm, D.
Wissel, A. van der
Worm, N. J. van den
Wijk, W. F. van
Ydo, Ed.
Zwiers, Dr. H. J.

LEIDERDORP.

Koning, P.

NOORDWIJK-BINNEN.

Binnendijk, L. A. T.
Nes, Dr. H. van
Verhoeff, S.

OEGSTGEEST.

Jaeger, M. W.

VOORSCHOTEN.

Boissevain, Mej. E. J. H.
Kempen, J. M. van
Lely, Dr. J. W.
Schoor, D. K. J.

WARMOND.

Hensen, Prof. Dr. A. H. L.

ZOETERWOUDE.

Boon, G.
Kamerlingh Onnes, Prof. Dr. H.
Oordt, D. van

Studenten—Afdeeling Leiden.

Prof. Mr. M. de Villiers, *Eere-Voorzitter.*
A. Welcker, *Praeses.*
W. J. L. van Es, *Ab-Actis*, Hartesteeg 5.
T. D. K. Bosch, *Quaestor.*
R. H. de Vos van Steenwijk, } *Commissarissen.*
A. A. Schooh, }

LEIDEN (Studentenafdeeling).

Andreae, C. W.
Backer Dirks, J. J.
Ban Jr., J. van den
Bas, W. J. M. de
Beelaerts van Blokland, W. A.
Bijdendijk, P. G.
Bloeme, P. J. L. de
Blok, J. C.
Blok, P. R.
Bodenstein, H. D. J.
Bommezijn, A.
Bommezijn, B. H.
Boon, J.
Bosch, A. W. ten
Bosch, F. D. K.
Brandeler, J. J. E.
Breggen, F. A. v. d.
Budde, W. F. K. Cost
Burck, J. J. E. Ikman van
Bussy, A. le Cosquino de
Carsten, L.
Chapelle, E. H. la
Coenaes, F.
Couturier, W. J.
Doelman, A.
Does, A. B. C. v. d.
Drucker, W. H.
Dijckmeester, G.
Dyserinck, C. P.
Eekhout, J. J. W.
Egeler, R.
Emden, A. Meerkamp v.
Embden, A. Meerkamp v.
Emden, W. A. v.
Es, J. C. van
Es, W. J. L. van
Ett, J. W.
Feltz, Th. E. J. v. d.
Fennema, H. J. ten Cate
Ferf, A. J. C.
Ferf, J. J.
Fischer, K.
Fortuyn, C. Drooglever
Fouché, L.
François, C. J.
Gelder, J. H. Smidt van
Gorter, J. A.
Graftdijk, C. J. van Houweningen
Groeneveldt, H.
Heldring, O. G.
Helfrich, C. P. J. L. S.
Hers J.Azn., F.
Herwaarden, C. F. v.
Herzeele, A. J. A. van
Holdert, F. H. J.
Hoogkamer, J.
Hoorn, J. van
Horst, A. K.
Horsting, F.
Houten, A. Th. ten
Huinink, A. ten Bokkel
Hijmans, H. G. V.
Hijmans, J. F.
Hijmans, M.
Joekes, A.
Joekes, Th.
Joncheere N.Azn., N. A. de
Jong van Beek en Donk, B. de
Jong van Beek en Donk, H. de
Kielstra, R. E.
Kikkert, J. N. A.
Klinkert, D.
Kolkman, W. F. W.
Koole, R.
Kortenbout v. d. Sluys, G.

Kortenoever, J.
Korteweg, A. J.
Korteweg, C. I.
Korteweg, R.
Koster, C. B. F.
Kremer, P.
Lagerwy, A. C.
Lamers, A. J. M.
Leeuwen, Mr. C. van
Lennep, L. H. van
Ley, W. T. v. d.
Lindeman, C. M. A. A.
Linden, J. Oort v. d.
Loeff, W. F. Rutgers v. d.
Lohman, J.
Loosjes, A.
Lucassen, T. R. Valck
Lynden, R. W. van
Macaré, A. J. C. Rethaan
Masthoff, Th. P. J.
Meertens, A. M. G.
Mees, A. R. P.
Meesters, W. F. Tromp
Meeteren, B. T. A. Westerouwen v.
Meindersma, J. N.
Meissner, A. H.
Melchior, M. N.
Mervennée, F. J. van
Meylingh, H. J.
Michiels v. Verduynen, E. F. M. J.
Mierop, H. B. J. van
Molema, H. E.
Mosselmans, A. W.
Mulder, F. G. J. Borgerhoff
Muys v. d. Moer, W. W.
Mijer, H. K.
Naessens. L. C. W.
Neeb, J. F. W.
Neys, H.
Nolen, W.
Nortier, A.
Nijkamp, C. H.
Nijpels, L. A.
Onnes, A. H. Kamerlingh
Oosterhoff, H. H. A.
Ophuysen, A. H. van
Ouweleen, J.
Ouwerkerk, W. M.
Overman, W. M. Paardekooper
Peuterman, J. R.
Pleyte, F. M.
Polak Daniels, M. G.
Poortman, A. J. P.
Prooye, D. J. v.
Putte, J. A. A. Fransen v. d.
Pijnacker Hordijk, F. J.
Raadshoven, W. C. van
Rambonnet, F. L. J. E.
Ras, C. P. H.
Riemsdijk, F. W. van
Rinkes, J.
Rodbard, J. J. A.
Rodbard, W. H.
Roessingh, K. H.
Rossem, B. van
Rossum, J. P. van
Roux, T. H. le
Scheurleer, G. J.
Scholten, J. H.
Schouwen, G. A. van
Schraver, J.
Sichterman, M.
Sillevis, G. A.
Sillevis. J. W.
Smeth, F. F. de
Smits, C.
Snouck Hurgronje, A. M.
Spill, P. Boelmans ter
Spit, H. J.
Spoelder, C.
Steenhuis, D. J.
Steijn, L. G. v.
Stockum. W. P. van
Streef, A. M.
Suermondt, B. J.
Sweerts, C. W. Landas Wyborgh
Thomas, A. J.
Tiele, H. J.
Tienhoven, A. van
Tienhoven, J. A. v.
Veenstra, H.
Versteeg, J.
Vierkant, G.
Vloten, A. A. van
Volgraff, P. C. E.
Vollenhoven, A. van

Voorstad, J. N.
Vos, Benno H.
Vos van Steenwijk, R. H. de
Vries, J. G. de
Walsem, F. W. van
Was, E.
Weilbach, C. J.
Welcker, A.
Weg, W. van de
Wichers, H. P. v. Buttingha
Zaaijer, H. C. J.

Afdeeling Middelburg en Omstreken.

Jhr. Mr. L. Schorer, *Voorzitter.*
W. J. J. Koole, *Secretaris.*
J. A. Zip, *Penningmeester.*
Mej. M. Berdenis van Berlekom.
M. Fokker.
Mevr. H. J. de Witt Hamer-Overman.
Mevr. M. J. Bolle-Mulock Houwer.

KOUDEKERKE.

Loeff, Mr. J., Notaris
Lynden, W. A. Graaf van

MIDDELBURG.

Adrichem Boogaert, Jhr. H. A. van
Alberts Lz., G.
Bekaar, A. A.
Berdenis v. Berlekom, A. W.
Berdenis v. Berlekom, Mej. Marie
Bolle, geb. Mulock Houwer, Mevr. M. J.
Boudewijnse, Ph.
Boutens, Jan F.
Breeman, C.
Dieleman, Mr. P.
Dunné, J. F. van
Fokker, J. P.
Fokker, M.
Frederiks, J. A.
Frederiks, W.
Gerth van Wijk, H. L.
Ghijsen, M.
Ghijsen Proos, Mevr. N.
Goester, J.
Goozen, J. van
Harst, M. P. van der
Harst J.Jzn., J. C. van der
Harst J.Jz., L. K. van der
Kakebeeke—de Jong, Mevr.
Kamer, A. P. van de
Keg Czn., P.
Koole, W. J. J.
Lamsweerde, Mr. J. W. A. M. Baron van
Luteijn, Johs.
Man, Dr. J. C. de
Meijer, J. G.
Milborn, J. C.
Pieterse, H.
Reigersberg Versluijs, Jhr. Mr. A. van
Rest, J. F. H.
Roest, M. C.
Schorer, Jhr. Mr. L.
Smit Sibinga, G.
Tak, A. M.
Turk, K.
Verseput, J. C.
Witt Hamer—Overman, Mevr. H. J. de
Witt Hamer, Mr. M. J. de
Zip, J. A.

OOSTKAPELLE.

Lantsheer, A.
Lantsheer, Mej. M. J. F. W.

Afdeeling Naarden.

B. M. Busing, *Voorzitter.*
F. L. A. Schubert, *Secretaris-Penningmeester.*
Dr. J. V. de Jong.

NAARDEN.

Boissevain, Ch.
Busing, B. M.
Dudok van Heel, J. P.
Holland, F. A. P.
Jong, Dr. J. V. de
König, J. J.
Kuhn, H. W.
Kuyer, A. A.
Laer, H. E. toe
Munnikhuizen, G.
Munnikhuizen, P.
Richard, A. G. M.
Rooijen, P. van
Schubert, F. L. A.
Vreedenberg, A. C. J.
Wansink, J.
Wattez, P. H.
Wesseling, H. M.
Wieringa, J. J.

Afdeeling Nijmegen en Omstreken.

H. J. Matthes *Voorzitter.*
A. Pijnacker Hordijk, *Onder-Voorzitter.*
J. A. van Otterloo, *Secretaris.*
F. Cochius, *Penningmeester.*
E. H. Gerretsen, *Lid.*

NIJMEGEN.

Aerssen Beijeren van Voshol, Douair. Baronesse F.
Bosman, A.
Brink, F. W. J. van den
Bijlert, Mr. W. A. van
Bijleveld, Mr. C.
Cambier, Mej. A. J.
Cochius, F.
Cox van Spengler, Mej. S.
Dinckgreve—Munro, Mevr. Wed.
Dijk—van Vugt, Mevr. Wed. F. S. van
Engelenburg—Schippers, Mevr. van
Enthoven, B. M. H.
Entken, I.
Everwijn, Mej.
Everwijn, Wed. J. B.
Fremery, Wed. P. de
Frowein, G.
Gerretsen, E. H.
Gerstenberg, C.
Gijselaar, Mevr. de Wed. N. H. de
Haspels, C. C.
Haspels, Dr. J.
Haspels, Firma Wed. W. G.
Haspels, Mevr. D. J.
Heijdt, P. I. W.
Heijer, Dr. M.
Hoek, Mevr. van
Hoogenhuyze, Ds. E. A. G. van
Hoogenhuyze, Mevr. van
Kuipers, Mevr. de Wed.
Kuijk, L. van
Laging Tobias, P. F.
Lennep, Jonkvr. W. A. van
Matthes, H. J.
Moeijs, C. Ph. G.
Mol, Dames
Munk, Dr. N.

Mijnlieff, G. G.
Nederburgh, H. S.
Nispen tot Sevenaer, Jhr. Mr. F. X. G. M. van
Noorduijn, Dr. C.
Noorduijn, P. H.
Oosterlee, P.
Otterloo, J. A. van
Paijens, J. A.
Pesters, Jhr. C. C. G. de
Phaff, Mr. C. A.
Pol, G. M. van de
Pijnacker Hordijk, Ds. A.
Reintjes, Dr. J. H.
Scheers Reijers, Mevr. Wed.
Schevichaven, H. D. J. van
Schuller, G. P.
Schuller, J. H.
Stipriaan Luïscius, Th. J. van
Stork, J. E.
Sweerts de Landas, Freules
Thijssen, F. P.
Tomputte, H. J. C. van
Vermeulen, A. J.
Verniers van der Loeff, H. C.
Visser, J. H.
Vriese, Mevr. Wed. de
Westhoff—Bolke, Mevr. Wed.
Wijt, Mr. W. M. (Utrecht)
Wijchgel, D. R.

UBBERGEN.

Bokkel Huinink, S. ten
Bommezijn, I. L.
Bruijn, Mr. J. G. de
Koch, Dr. P. F. C.
Marits van Craijenstein, F. W. H.
Waller, H.
Waijenburg, A. A. M. van

BERG EN DAL.

Everts, Wed. J. J. M.
Ledeboer, J. C.
Wendelaar, G. O. R.

HEES.

Soeters, P. L.
Valeton, H. C.

Afdeeling Rheden-Rosendaal.

Jhr. Dr. L. de Geer, *Voorzitter.*
W. A. Arriëns, *Secretaris.*
C. J. de Lang Evertsen, *Penningmeester.*
Mr. A. H. Brandt.
R. G. Ockerse.

DIEREN.

Kloot Meijburg, M. G. van der (Begunstiger)

ROSENDAAL.

Creutz, S. A. T. Baron
Pallandt, W. K. Baron van
Pallandt van Rosendael, F. J. W. Baron van

DE STEEG.

Cate Hoedemaker, Dr. H. ten

VELP.

Arriëns, W. A.
Avelingh—Centen, Mevr. W.
Barneveld van Mathena, A. P. J. van
Bok, C.
Bossche, J. B. J. H. A. van den

Brandt, Mr. A. H.
Bruijn van Melis en Mariekerke, W. H. de
Burgsteeden, F. J. van
Buringh Boekhoudt, Dr. H.
Dros, C.
Fabius—Vis, Mevr. G.
Geer, Jhr. Dr. L. de
Groneman, H. J. H.
Groskamp, Dr. G. A.
Gulpen, Mej. D. R. van
Heijblom, E. W.
Hofkes, Mevr. I. A.
Kan, Ds. A. J.
Kruseman, Mevr. C. G. J.
Kuijper, Mevr. C. M. C. H. de
Lang Evertsen, C. J. de
Leeuwen, Prof. Dr. E. H. van
Lewe van Aduard, E. J. Baron
Luneau, R. M. de Jong
Lüps, J. H.
Marchant, Mr. C. A.
Ockerse, R. G.
Otten, Mevr. E.
Prins, Jhr. W.
Putman Cramer, Mej. E. M.
Radermacher Schorer Jhr. M. E.
Rijsse, K. van
Schröder, Mevr. A. H.
Smith, Mej. M. M.
Temminck, M.
Thomassen Czn., W.
Verbrugh, D. J.
Vorstman, Mr. J. A.
Vos van Nederveen Cappel, Mr. L. H. D. de
Vries Wijckema—van der Kaa, Mevr. R. P. de
Willigen, Dr. A. van der
Zandt, Mr. H. M. van der

Afdeeling Rotterdam en Omstreken.

H. J. MEERKAMP VAN EMBDEN, *Voorzitter.*
J. C. SMALT, *Onder-Voorzitter.*
P. C. VAN TRAA, *Secretaris.*
Mr. G. BICKER CAARTEN.
J. VAN CLEEFF JZN.
H. DANE.
Dr. W. VAN EVERDINGEN.
I. M. HUDIG.
G. VAN DER LOO.
M. SISSINGH.
D. VAN STOLK.
Mr. W. SUERMONDT LZN.

ROTTERDAM.

Aalten, Mr. S. J. L. van
Abeele, Dames van den
Alphen, F. van
Alphen, J. C. van
Anrooy, Dr. H. van
Baak, H. A. van
Baelde, Mr. P.
Bahlmann, J. W.
Bakhuizen van den Brink, Mej.
Bal Ronkens, A. W.
Bas, M. J. de
Bas Backer, Jhr. A. D.
Batenburg, J. J. van
Bender, I. R.
Benedictus, W.
Berger, J. M. G.
Bicker Caarten, Mr. G.
Bierens de Haan. Dr. J. C. J.

Blok, Dr. D. J.
Blommestein, Mr. A. C. van
Boer, Dr. S. den
Boer Hzn., J. de
Boeseken, A. J. H.
Bok, A. van den
Boon, J.
Boonen, Mr. H. R. A.
Bosman, F. J. G.
Both, J. G.
Bouwmeester—Rikkers, Mevr. Wed.
Brakman, J. A.
Bredée, J. M.
Breedveld, W. H.
Bremer, Dr. G. J. W.
Brevet, Mr. K. W.
Brinkhorst, Dr. D. H.
Bruyn, G. A. M. de
Bruijn, I. M. de
Bulsing, C. L.
Buren, Alex. van
Burger, E.
Burger, G. W.
Burger, Mr. J. F.
Burgerhout, Mr. M.
Burkens, Dr. J.
Carp, M.
Castendijk, Mr. H. H. C.
Chabot, Adolphe
Chabot, H. P. D.
Chabot, I. I. M.
Chabot, I. Louis
Cleeff, J. van
Cleeff Izn., J. van
Cornelis, W.
Cool Jr., Wouter
Couvret, Ds. P. P.
Couvreur, G.
Critter, Dames de
Crol, I. B.
Daamen, D. A.
Dalen, A. C.
Dalen, Mej. H. D.
Dalsem, L. A. van
Dam, C. H. van
Dam, H. H. van
Dane, H.
Daubanton, Dr.
Dikema, D. J.
Dockheer, G. I.
Dorsten, Dr. R. H. van
Driebeek, Mr. L. C.
Driessen, W. H.
Drooglever Fortuyn, W. J.
Drost, J. G.
Dussen, I. van der
Dutilh, C. E.
Dutilh, C. M.
Ebeling, R.
Ende, L. van den
Erp, W. A. van
Es, G. L. M. van
Eshuijs, Adrianus.
Everdingen, Dr. W. van
Evers Wzn., H.
Foll, Ed. G. A.
Freni Fzn., P. J.
Fruin, Mr. J.
Fruin, Mr. Th. A.
Gantvoort, W. H. I.
Gerritson, B. J.
Gevel, G. van de
Giesen, G. van der
Gilse van der Pals Hzn., C. van
Gleichman Jr., J. J.
Goddard, Dr. Q. I.
Goedhart, Dr. B. J.
Göppinger, G.
Gouka, Mej. J. H. E.
Graaf, J. C. P. van der
Gredt, J. G. C.
Grimmer, Henri
Gritters, H. C. J.
Groeneveld, A. D.
Groenewegen, C.
Gunning Jr., Dr. J. W.
Haan, S. C. de
Haas, A. de
Hagt, H. van der
Halbertsma, Dr. S. J.
Harteveld—Hoos, Mevr. Wed. P.
Hartogs, D.
Haslinghuis, J. H.
Haspels, G. F.
Hasselt, Mr. F. van
Hausmann, H. C.

Havelaar, J. J.
Havelaar, M. E.
Havelaar, Mr. J.
Havelaar, Mej. S. E.
Heer, E. J. de
Heer, Dr. J. L. de
Heinrici, Otto
Held Jr., A. den
Held, C. A. van der
Held, J. G. van der
Held, W. J. van der
Hetzel, W. K.
Heijink, D.
Hioolen, J. Alex.
Hoeven, Mr. Abr. van der
Hoeven, H. J. van der
Hoeven, J. van der
Hoffman, L. M. A.
Hoogerhuis, J. G. van 't
Hoogewerff, F.
Hoop, D. van der
Hoop, Dames van der
Hoos, E. J.
Hoos, Mej. A. C.
Hoos, M. N.
Hooykaas Jr., J.
Hötte, A.
Hogerzeil, J.
Hoyer, Ed. C. W.
Hubert, Mr. W. P.
Hudig, D.
Hudig, I. M.
Hudig—Mees, Mevr.
Hudig Pzn., D.
Huiskes, G. J.
Hulstkamp, L. J.
Humme, Dr. A. A.
Hüssem, W. F. K.
Hijman, J.
Immig Jr., Corn.
Isebrée Moens, J.
Jacobson, Alex. J.
Jacobson, Jos.
Jacobson, Leon J.
Johan, J. C.
Jong, C. de
Jonge, Albert E. de
Jongh, H. de
Jongh, Jos. M. de
Jurrewitz, J.
Kal, G. A.
Kat, E. J. M. de
Kate, Ds. B. ten
Kattenburg Jzn., M.
Kesting, J. F.
Kesting, L. K.
Key, J.
Key Jr., G.
Key Gzn., J. J.
Klüssener, H. J.
Knappert, Mej. A. B.
Knottenbelt, Mr. H. J.
Knottnerus, O. S.
Koch Jr., F.
Kodde, Dr. C.
Koeverden, A. C. van
Kolff, A. A.
Kolff, C. M. F.
Kolff, D. H. A.
Kolff A.Qzn., C.
Kolff A.Qzn., H.
Köpcke, Mevr. de Wed. J.
Korthals, Mej. P. W. M. J.
Kraemer, Carl
Kramer, Mej. M. E.
Kramer van den Andel, Mevr. Wed.
Kramers, W. J.
Kröller, N. E.
Lambert, G.
Lambert Hzn., H.
Lange, Dr. W. de
Lange, H. C. de
Lange, I. C. de
Lange, Jac. de
Lange, L. P. de
Lange—Roukens, Mevr. de
Lange, Mej. M. C. de
Lange Izn., L. P. de
Lans Jr., G. W.
Laurillard, A. J. A.
Laurillard, J. J.
Laverge, I.
Laverge, J. L.
Leer, Dr. S. A. van
Leeuw, M. A. G. van der

Leeuw—Boll, Mevr. Wed. v. d.
Leeuwen, G. H. van
Liebert, A. H.
Ligterink, Dr. J. A. Th.
Limburgh, G. van
Limburgh Pzn., P. J. van
Linden Dzn., H. van der
Löhnis, Mevr. Wed.
Löhnis, Th. P.
Lohr, Ds. H. C.
Loo, C. A. van der
Loo, G. van der
Louwman, J. J.
Lucardie, A. B.
Lukwel Jr., P. J.
Lijndrajer, P.
Maas, J. L. J. M.
Maas, W. A.
Mahler, Ed.
Manen, W. H. R. van
Masséus J.
Meerkamp van Embden, H. J.
Meerkamp van Embden, J.
Mees, Mr. B.
Mees, Mej. M. E. A.
Mees, Mej. S. A. E. M.
Mees, Mr. M.
Mees, Mr. W. A.
Mees, N. M.
Mees, P. R.
Mees Azn., I.
Mees R.Azn., Dr. R. P.
Mees—Gleichmann, Mevr.
Menalda van Schouwenburg, I.
Merkelbach, M.
Mesdag, R. U.
Meyer, M. J.
Middelbeek, I. W. F. S.
Milders, M.
Moll van Charante, Dr. G. H.
Monchy, A. de
Monchy, C. de
Monchy, S. J. R. de
Monchy Jr., S. J. R. de
Monchy Mzn., E. P. de
Moor, J. M. de
Moor, P. C. de
Moor, W. de
Moor I.Mzn., P. C. de
Moquette, Ds. F. J. P.
Mostert & Zonen, Stef.
Mulder, C.
Müller, G. H.
Muller Hzn., Mr. S.
Nagel Jzn., A. van der
Neurdenburg, Dr. D.
Niermeyer, J. F.
Nieulant Pelkman, A.
Noback, F.
Nolen, Dr. C.
Nolen, Th.
Nolst Trenité, Mr. J. G. L.
Nooijen, I. van
Obreen, C. M. C.
Obreen, G. H.
Offers, M. M. A.
Ommeren, Familie van
Ommeren Jr., Ph. van
Oordt, Mevr. C. T. I. van
Oordt H.W.Azn., W. H. van
Oorthuijs, Ds. C. B.
Os—Drost, Mevr. Wed. I. H. G. van
Ottevanger, M.
Overgaauw, A.
Oving Jr., H. Ellens
Paris, J. P.
Parqui, C. J.
Parqui, S.
Pennink, J. J.
Penterman, P.
Peski, F. W. A. J. van
Peski, W. F. H. van
Peters, G. L. W.
Pieterse—Wildschut, Mevr. Wed. S. C.
Pit, J. J.
Pluijgers, C. J.
Pluijgers, W.
Pluijgers, W. L.
Pol, M. C. van der
Polak, Dr. M.
Polak & Zonen, A. J.
Pontier, A. J.
Post van den Burg, H.
Put, P. M. van der
Quispel, J. P.
Raalte, Mr. Jos. van

Raat, A. W. L. de
Raaydt, Mr. I. de
Randwijk, H. van
Ravenswaaij, H. L.
Rede, A. van
Rede, I. H. van
Reepmaker, Mr. Th.
Remij, Alphonse
Renswoud, I. J. van
Reuchlin, Jhr. M.
Reymers, H. M.
Ribbink, Dr. H. C. G. L.
Riemens, Dr. J.
Rietema, Dr. F. A.
Rikkers Jr., W. A.
Ripping, H.
Robertson, Dr. A.
Roest van Limburgh A.Ezn., J. A.
Rombach, Mej. D. L.
Rombach, Mr. J.
Roon, M. de
Roos, J. A. L.
Roose, Ds. A. H.
Rossem, Dames van
Rossem, H. A. van
Rossem, J. G. van
Rueb, Dames
Rueb, Mej. A.
Rueb, Th. Theod.
Rueb—Chabot, Mevr. Wed. J. A.
Rutteman, G. C.
Ruychaver, M. J. M.
Ruijs, D. T.
Ruyter, C. de
Rijckevorsel, Dr. E. van
Rijken, Anton
Rijken, Jac. H.
Rijken Gzn., J. F. A.
Rijn, G. van
Rijneke, H. D.
Salomons, J. F.
Sandt, D. B.
Sauerbier Gzn., J. F.
Schaay, Leop.
Schadée, Mr. C. M. H.
Schäfer, J.
Schaik—Barendrecht, Mevr. Wed. J. van
Schaik en Baljon, van
Scheffer, J. M.
Schmidt, Dr. F. I. J.
Schrameier Verbrugge, P.
Schrevel, H.
Schrevel Wzn., W.
Schuil, R.
Schütte, Dr. M. P.
Schutter Hzn., J.
Schuijt, Mej. I. van der
Sissingh, M.
Sjoers, Mej. A. J.
Slis, P. L.
Sluiter, Dr. I. W.
Sluijs, B. van der
Smalt, J. C.
Smit, K.
Smit Jzn., L.
Smith, William
Snellen, P. C. F.
Snoep, J.
Snoo, Dr. P. de
Snoo, J. de
Spoor, Mej. M. A.
Spruyt W.Jzn., W. J.
Stahl, C.
Staveren, Dr. W. B. van
Stevens, G.
Stockum, Dr. W. van
Stolk, B. van
Stolk, C. E. van
Stolk, D. van
Stolk, J. J. van
Stolk Azn., G. van
Stronck P.Azn., W.
Suermondt, A. K. F.
Suermondt Lzn., Mr. W.
Suringar—de Vlugt, Mevr. C.
Suylekom, W. van
Sweerts de Landas Wyborgh, A. A. Baron
Sweerts de Landas Wyborgh, C. W. F. P. Baron
Sweys Jr., A. A. H.
Sijthoff, C.
Tabingh Suermondt, J. W.
Tabingh Suermondt, M.
Tabingh Suermondt, Mr. W.

Tabingh Suermondt, S. B.
Teessen, D.
Telting, Mr. L. R.
Thoënes, J. A.
Thomsen, P. F.
Thoorn Hzn., C. van den
Thorbecke, F. W.
Thorbecke, H.
Traa, C. van
Traa, P. C. van
Traa—de Kat, Mevr. J. H. van
Tuinzing, K. W.
Vaillant, Mr. H.
Veen, Chr. van
Ven Sauveur, I. M. v. d.
Verburg Czn., G. J.
Vermeer, B. H.
Verschure, H. F.
Vervloet, C. G.
Visser, Adriaan
Visser, Jan J.
Visser, Joh. C.
Vliet, G. van
Voigt & Co., F. A.
Vollenhoven, A. van
Vollenhoven, W. J. van
Voorhoeve, G. H.
Voorhoeve, J. M.
Voorhoeve, Mej. C.
Voorhoeve, G.
Voorhoeve Jr., J.
Vorstman, Dr. J. G.
Vrolijk, H. W.
Vrolijk Sr., W. A.
Waal, A. H. van der
Wachter, F. M.
Wachter, H. W.
Waning, J. I. van
Weeldenburg, P. A.
Weevers, J. W.
Wesseling, H. C.
Wilde Jzn., P. de
Wilkens, J. F.
Willebeek Lemair Jr., J.
Willeman, H. H.
Winkler Prins, V.
Wirtz, F.
Wolf, G. van der
Wulff, S. I. G.
Wijk, C. T. J. van
Wijngaarden, P. J. van
Wijt Czn., M.
IJsendijk Hzn., H. E. van
IJsselstein, Dames van
Zaayer, Dr. J.
Zimmerman, Mr. A. R.
Zonneveld, W.
Zwartendijk, J.

HILLEGERSBERG.

Helden Tucker Jr., L. van
Kat, O. A. de
Vermeulen, Dr. P.

OVERSCHIE.

Dam, A. J. van
Rodenburg, Mevr. Wed. J.
Vliet, Nicolaas van
Woerden, H. van

Afdeeling Schiedam en Omstreken.

Dr. C. J. VAILLANT, *Eere-Voorzitter.*
Dr. C. J. VINKESTEIJN, *Voorzitter.*
W. A. BEUKERS A.Jzn , *Vice-Voorzitter.*
J. LECHNER C.Szn., *Secretaris.*
J. O. BENDER, *Penningmeester.*
A. H. W. VAN LUIK.

SCHIEDAM.

Bender, J. O.
Beukers A.Jzn., W. A.
Brillenburg, P.
Cool Mzn., A.

Damme Jalink, W. D. van
Dirkzwager, A.
Dirkzwager, C.
Eelaart, A. van den
Elzevier Dom, N. F.
Gouka, A.
Groot, A. J. J. de
Groot, M. C. M. de
Groot—Dupont, Mevr. H. de
Harweegen den Breems, J. W. J. van
Heeringa, Dr. K.
Houtman, J. H.
Jansen, Herm. J.
Katwijk, H. P. van
Lechner, F. A. C.
Lechner, C.Szn., J.
Liezenberg, Dr. J. L.
Loopuyt, P.
Luik, A. H. W. van
Poortman, Mr. H. M. C.
Rietschoten, Dr. H. W. van
Ris, D.
Schalk, Mevr. de Wed. J. M. van der
Schalk Jr., J. M. van der
Tap, Ds. A.
Vaillant, Dr. C. J.
Versteeg, H. J.
Vinkesteyn, Dr. C. J.
Visser Bz., G.
Vlies, M. v. d.

Afdeeling Utrecht en Omstreken.

Dr. H. F. Jonkman, *Voorzitter*.
Jhr. Mr. J. E. Huijdecoper van Maarsseveen en Nigtevecht, *Penningmeester*.
Mr. C. de Wilde Jr., *Secretaris*.
Jhr. Mr. H. M. J. van Asch van Wijck.
Prof. Mr. J. Baron d'Aulnis de Bourouill.
G. M. Blankenheijm.
Mr. G. H. van Bolhuis.
Mr. L. van Lier.
Mr. S. Muller Fz.
Prof. Dr. C. A. Pekelharing.
Rector van het Utrechtsch Studentencorps.
Dr. W. H. van de Sande Bakhuijzen.
Prof. Dr. J. J. P. Valeton Jr.
Prof. Jhr. Dr. B. H. C. K. van der Wijck.

BILT (DE)

Steengracht van Oost-Capelle, Douairière

DOORN.

Haersolte van Haerst. Baronesse van
Hogendorp, W. Baron van
Schimmelpenninck van der Oye, J. E. N. Baron

DRIEBERGEN.

Heemstra, Mr. W. H. J. Baron van
Hora Siccama van de Harkstede, Jhr. J.
Waller, Joannes D.

JUTFAAS.

Idenburg, Dr. H.

SCHERPENZEEL.

Royaards van Scherpenzeel, Mr. A.

UTRECHT.

Abbing, F. H.
Asch van Wijck, Jhr. H. A. M. van
Asch van Wijck, Jhr. Mr. H. M. J. van
Aulnis de Bourouill, Prof. Mr. J. d'
Baart de la Faille, Mr. R. D.
Baert, Mr. J. F. B.
Bahnsen, C.
Bake, H. L. A. van den Wall
Bake, M. L. J.
Bannier, Dr. W. A. F.
Beaufort, H. L. de
Beaufort, Mr. J. F. de
Berkhout, J. J.
Bertrand, Th.
Beuningen, H. A. van
Beunke, H. E.
Bilderdijk, Mr. M. W. L. S.
Binsbergen, J. van
Blankenheym, G. M.
Boekelman, Dr. W. A.
Boers, Mr. W. M. H.
Bolhuis, Mr. G. H. van
Bool, Mr. Dr. J.
Bordes, C. E. J. de
Bosch, Jhr. E. J. L. van den
Bosch v. Oud-Amelisweerd, Jhr. W. E.
Bouma, Jac.
Boxman—Winkler, Mevr. de Wed. K. C.
Breebaart, J. N.
Broers, C. W.
Bruno-Wolterbeek, Mevr. de Wed. H. L. A.
Bruyn—Tengbergen, Mevr. de Wed. H. F. de
Büchner, J. A.
Buyze, M.
Bylandt, R. F. W. Graaf van
Calkoen, Jhr. W. H. P.
Cambier van Nooten, W. H. J.
Cockuijt, Mej. M.
Coers F.Rzn., F. R.
Crommelin, Mr. M.
Dam van IJsselt, J. Th. Th. C. van
Dentz, Dr. Th.
Dumont, J. R.
Dumont, Mr. D. E. H.
Dillen Jr., G. W. van
Drost, Joh.
Dubois, Mr. H. F. W.
Duetz, F. J.
Duyvis, Jacob
Dijckmeester, J.
Dijxhoorn, C.
Eelde, J. C. van
Elden, D. J. H. van
Everts, A. G. A.
Fentener van Vlissingen, F. H.
Folmer, Dr. H.
Forbes Wels, M. D. A.
Freriks, B.
Gallée, Prof. Dr. J. H.
Geertsema, Mr. J. H.
Gerlings, C.
Gerlings, C. J.
Gewin, Dr. E. E.
Gewin, J. W. A.
Godefroy, Mr. L. J.
Grondys,
Grothe v. Schellach, Mr. W. Th.
Gualthérie van Weezel, J. H. A. K.
Gunning J.Hzn., Dr. J. H.
Hacke van Mijnden, G. J.
Hamaker, Prof. Mr. H. J.
Harinxma thoe Sloten, H. P. D. Baron van
Hartman, Dr. Ch. M. A.
Hasselman, H. D. S .
Haversmidt, Dr. J.
Hekmeyer, F. A.
Hengst, Mr. W. N. J. van
Heringa, J .
Herwerden, Prof. Dr. H. van
Heusde, Mej. A. J. van
Heusde, Mej. C. van
Hoek, M. P.
Hoek, L. W. van den
Holthe tot Echten, Jhr. R. A. van
Hooft, Jhr. G. W. J.
Hoogenhuyze, C. E. J. van
Houtsma, Prof. Dr. M. Th.
Hövell tot Westerflier, C. E. A.

ıbers, A. W.
ıydecoper van Maarsseveen en Nigte-
recht, Jhr. Mr. J. E.
ıysinga, J. L.
ımink, Mr. D. A. E.
ersum, Mr. F. A. R. A. Baron van
ısen, Dr. J. J.
ısen, W.
ıg, N. J. de
ıge, N. de
ıge van Ellemeet, B. M.
ıgh, M. J. de
ıkman, Dr. H. F.
lius, Prof. Dr. W. H.
lff, J.
lff, Prof. Dr. G.
pteyn, Prof. Dr. W.
steele, C. W. van de
te, M. ten
ttlitz, J. H. Th. O.
ıijnkens, P.
ottenbelt, Joh.
l, Jan
oiman, Mr. C. L.
sel, H. van
ıyf, D.
ipers, Mr. J. J.
ır, Mr. A. R. van de
ıkeren, Mej. C. van
ıkeren Jr., W. van
ıtsheer, H. F.
ıonder, D. M. J.
nweber, J. P. C.
yveld, Dr. L. P. van
yveld, Wed. A. G. van
ımep, E. C. A. van
r, Mr. A. J. S. van
r, Mr. L. van
rié, Dr. J.
ıis, A.
ıter, Prof. Mr. J. de
ıden, Jkvr. S. Baronesse van
nsvelt, Dr. N.
rtens, Jhr. Mr. J. L. A.
erbeke, G. van
es, A. W.
rkus, Mr. C. R.
ijers, J.

Molengraaff, Mr. W. L. P. A.
Moll, H. M. de Bruin de Neve
Moll, J. M.
Moltzer, J. G.
Morell, Dr. L. J.
Mossel, F.
Mulder, Prof. Dr. E.
Muller, F.
Muller, Prof. Dr. J. W.
Muller Fz., Mr. S.
Muller—Heynsius, Mevr. C. J. A.
Muller—Lulofs, Mevr. M. G.
Muller, J. C. du Cellié
Mijnssen, F. J.
Naber, Prof. Mr. J. C.
Nijland, Prof. Dr. A. A.
Nijland, E.
Oort, Dr. H. L.
Oortman Gerlings, H.
Oosthoek, A.
Overbosch, A.
Pekelharing, Prof. Dr. C. A.
Peletier, G. Ribbius
Pesters, Jhr. H. W. de
Pit, Mr. A. A.
Pont, Dr. Joh. W.
Post, J. W.
Ragay, Mr. D.
Ram, Jhr. H. E.
Rauwenhoff, Prof. Dr. N. W. P.
Reiger, Dr. B.
Rengers, S. G. van Welderen Baron
Rengers Hora Siccama, Jhr. D. G.
Rissik, F. H.
Roelants, dames
Roest, D. J.
Romijn, Dr. G.
Royaards, Mr. W. H. J.
Rutgers van Rozenburg, Jhr. R. J.
Sande Bakhuyzen, Dr. W. H. van de
Schaly, C. A.
Scheffer, Dr. J. C.
Schimmelpenninck, H. C. Graaf
Schimmelpenninck v. d. Oye van Nijenbeek, A. Baron
Schook, J.
Schorer v. Nieuwerkerke, Jhr. Mr. T. H. Radermacher

Schröder, Mr. F. A. C.
Serrurier, J.
Sikkes, R. H. F.
Simons, Prof. Mr. D.
Six, O. E. W.
Sloos, K. G. F.
Smeets, J. H. K.
Snellen Jr., Prof. H.
Snouck Hurgronje, Jhr. W. A. J.
Someren, J. F. van
Spanje, A. G. H. van
Spanje, G. H. J. van
Star Busmann, Mr. C. H.
Stuers, Jhr. J. H. E. F. de
Stuyvesant Meyen, W. F. van
Suermondt, Mr. E. C
Talma, D.
Templeman v. d. Hoeven, Dr .P.
Thomassen, P. M. H. J.
Tienhoven, Mr. Dr. J. P. van
Timmermans, Dr. P.
Traa, C. H. van
Trouw, L.
Tijdeman, M.
Valeton Jr., Prof. Dr. J. J. P.
Veen, Prof. Dr. S. van
Veeren, R. H. J.
Verg. t. behartiging v. belangen van Jonge Meisjes.
Verhoef, Mr. Dr. H. Th. A.
Verhoeff, Mr. F. J. C.
Verloop, J. W.
Verloop, W. H.
Verwey Az., W.
Vink, D. Z.
Vosmaer, Dr. G. C. J.
Walen, Mej. M. Jannette
Walré, Mr. J. van
Watteville, Mr. W. H. Baron de
Weede van Dijkveld, Douairière van
Wefers Bettink, Mej. J. C.
Wefers Bettink, Mej. M.
Wefers Bettink, Prof. Dr. H.
Wennekendonk, Mr. L. K.
Went, Dr. F. A. F. C.
Wesselink, Dr. G. P.
Wetering, Mgr. Dr. H. van de
Weyde, Dr. A. J. van der
Wilde, Mr. C. Neytzell de
Wilde Jr., Mr. C. de
Winters, H.
Woelderen, Mej. S. G. van
Wolterson, P.
Wyck, Prof. Jhr. Dr. B. H. C. K. van der
Wijland, Mej. S.
Zinnicq Bergmann, G. van
Zwaardemaker, Prof. Dr. H.

VECHTEN.

Bosch van Drakensteyn, Jhr. H. P. C.

WIJK BIJ DUURSTEDE.

Vlamingh Kiebert, Mr. F. J.

ZEIST.

Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. G.
Blanckenhagen, Mr. M.
Bongers, Mej. A. C.
Bruyn, Dr. de
Bunk, Mej. A. M. D.
Bijleveld van Serooskerk, Mr. M.
Elfrink, G. D.
Ewyck van Leeuwen, Mevr. C. S. van
Hartogh, Mevr. Wed. H. A.
Huidekoper, Mej. G. M.
Kraan, A. J.
Lennep, Jhr. Mr. Frank K. van
Marwijk Kooij, J. M. van
Meder.
Meerdink, H.
Mersch, H. M. v. d.
Mersch op Heerewegen, Mej. S. J. v. d.
Nahuys, Dr. Th. H.
Nooyen, P. van
Pesters, Jhr. Charles de
Pesters, Jhr. C. A. de
Poll, Jhr. Mr. F. van de
Rutgers van Rozenburg, Jhr. A. E. W.
Sickinghe, Jhr. Mr. O.
Snellen, Mejuffr.
Tets, Jhr. G. F. van
Uhlenbroch, Mej. G. E.
Vosmaer, A.

Afdeeling Zutphen.

Jhr. Mr. D. W. van Andringa de Kempenaer, *Voorzitter.*
Jhr. Mr. B. de Jonge, *Secretaris.*
Mr. H. C. van Ranswijk Pennink, *Penningmeester.*
C. Storm Buysing.

ZUTPHEN.

ndringa de Kempenaer, Jhr. Mr. D. W. van
eijnen, C. Brummen
roek, Ds. J. J. v. d.
ruins, Dr. D.
ijl, C.
oenen, Jhr. H. A. D.
olenbrander, Mr. H. E.
olthoff, Mr. M. Rom.
uperus, B.
oes, Jhr. Mr. J. A. van der
orhout Mees, Mr. E. J.
elderman, A. W. E.
oddard, Th. A.
off, Dr. J. M. van 't
Iolleman, Dr. E. J. W.
nmink, J. R.
onge, Jhr. Mr. B. de
etjen, H. L.
Klaassen, J. G.
Labrijn, D. N.
Noordhoek Hegt, T .J. D.
Oldenhuis Gratama, T. H.
Pennink, Mr. H. C. van Ranswijk
Rambonnet, C. L.
Reesink, H. J.
Rhijn, Dr. A. J. van
Schillemans, W. J.
Sölner, Mr. J. B.
Spanjer Dzn., Ph.
Staring, W. C.
Storm Buysing, C.
Ubbens, J. M.
Umbgrove, Mr. W. J. L.
Vollenhoven, P. J. van
Wassenaer, O. Baron van
Weiler, Jhr. W. K. von
Westrik, Dr. F. Th.
Wigman, R.

Afdeeling Zwolle en Omstreken.

Dr. F. Buitenrust Hettema, *Voorzitter.*
J. H. Faber, *Secretaris.*
Mr. H. van der Vegte, *Penningmeester.*
F. A. Hoefer, *Hattem.*
J. Dikkers, *Zwartsluis.*

COEVORDEN.

enes Jzn., G.
holten, G. J.

DALFSEN.

nssen, J. P.

GRAMSBERGEN.

wijze Gzn., H.

HATTEM.

oefer, F. A.
eenhof, J. A. H. v.

NIEUW-AMSTERDAM.

Rikkers, P.

OMMEN.

Schuttert, G.
Ubbink, H. G.
Wildervanck de Blecourt, Mr. P.

VOLLENHOVE.

Sloet van Marxveld, A. H. Baron van
Sloet van Marxveld, G. Baron van

WIJHE.

Nijland, E.

ZWARTSLUIS.

Dikkers, J.

ZWOLLE.

Aberson, J. M.
Alers, Ds. G. A.
Assen, H. van
Assen Jz., J. van
Balen, N. van
Beertema, L.
Berends, J.Jzn., W. J.
Bergh, Ds. I. van den
Bierens de Haan, W. J.
Biesen, Mr. P. A. van der
Bock, E. J. de
Breuning, M. E. H.
Buitenrust Hettema, Dr. F.
Bijleveld, Mr. Th. C. van Eijk
Coninck Liefsting, Mr. W. D.
Deventer, A. van
Deventer, P. A. van
Diggelen, Mr. B. P. G. van
Doesschate, J. ten
Dun, H. van
Eekhout, Mr. E. J.
Enter Czn., H. van
Faber, J. H.
Frank, Dr. N. H.
Franssen, Dr. H.
Gerlings, Mr. P. S.
Goester, Dr. E. L.
Goeijen, J. de
Gratama, Mr. S.
Gratama Bz., H.
Greven, E. J. C.
Greven, H. M.
Greven, Mr. O. F.
Gorkum, H. van
Haan, Ds. A. de
Haersolte—van Reede, Douair. Baronesse van
Helder, E.
Hessels, Ds. J.
Heuven, W. A. van
Hille, Dr. G. E. W. van
Horst, C. ter
Jans, J.
Jordens, D. J. R.
Kaempff, Mr. C. F.
Kalff, J.
Houwink, G. W.
Kiewit, Wed. P. de
Kossen, C.
Leeuw, O. de
Lohman, Mr. W. C.
Löhnis, H.
Loman, W. C.
Meeverden, geb. Baronesse Mulert, Wed. J. H. van
Meulenhoff, Dr. J. S.
Meulenhoff, R .
Nes van Meerkerk—Roijer, Douair. van
Nieuwland, J. M. van
Noordhof, J. S.
Pauw, H.
Pesch, F. G. van
Rademaker, Dr. L. A.
Rantwijk, W. van
Rees, J. W. van
Roetert Tak, Mevr. Wed. J. A.
Roijen, Mr. I. A. van
Roijen, Mr. S. J. van
Roijer, B. W. A. E.
Roijer, C. B. H.
Roijer, Mr. W. H.
Schaepman, A. J. P. M.
Scheltus van IJsseldijk, L.
Setten, Mr. J. van
Silvergieter Hoogstad, J. B. H.
Steenmeijer, Dr. F. G.
Steltman, L.
Stroink, Dr. J. H. H.
Telting, Mr. J. W.
Tijl, J. J.
Tijl—Buisman, Mevr. Wed.
Valck, C. van der
Veersema, J.
Vegte, Mr. H. van der
Verhoef, F. J. H.
Vermeulen, W. R.
Visser, J. J. F. C.
Voorhoeve, A.
Vos van Steenwijk, Douairière Mr. C. Baron de

LEDEN niet tot eene bepaalde Afdeeling behoorende.

AALTEN.

Slicher van Bath, A. P.

AARLANDERVEEN.

Lemkes, H. J.

ALKMAAR.

Blokhuis, G.
Boelmans ter Spill, Mr. H.
Bosman, C.
Bosman, Mr. W. C.
Cnopius, Mr. A. A.
Dirken, Dr. J.
Hoeven, Mr. F. H. G. van der
Houweningen, Mr. D. van
Rijsens, F. van
Spall, Th. van
Stuart, Mr. K. A. Cohen
Teijlingen, Jhr. Mr. A. A.
Wicherink, Dr. J. W.
Woudenberg Hamstra, Mr. W. A. van

AMERSFOORT.

Bruijn, G. F. G. de
Kleber, J. Ger.
Mark, P. van de
Smits, Dr. J. A.
Veen, F. M. van

APEL (TER).

Prak, Dr. J.

APPINGEDAM.

Verkade, B. B.

ASSEN.

Stork, A. C.

ASTEN (N.-Br.)

Rovers, C. A.

BAARN.

Astro—Westendorp, Mevr. H.
Bonger, C.
Carp, J. A.
Carp—Henny, Mevr. Wed. C. F.
Eschauzier, H. G. J.
Goris, Ds. J.
Horst, H. J. van der
Juchter, P.
Nachenius, Joan H.
Schimmelpenninck, Mr. F. D. Graaf
Verrijn Stuart, M.

BARENDRECHT.

Raadt, J. R. J. de
Raadt, Mej. M. J. J. de

BARNEVELD.

Versteeg, Dr. J.

BENNEKOM (GELDERLAND).

Daalen, Mr. A. C. van
Wassenaer, C. W. Baron van

BEVERWIJK.

Bosch, Mej. W. J.

BLOEMENDAAL.

Bakker, Dr. D.
Donker, Mr. C. P.
Huijsser, H.
Pusch, B.
Randwijck, L. Graaf van
Sleeswijk de Boer, Mevr. A.
Stoop, Adriaan
Tideman, Mr. P.

BODEGRAVEN.

Niet, G. de

BORCULOO.

Lidth de Jeude, M. E. van

BOSKOOP.

Grootendorst, F. J.
Tol Jzn., A. van
Walraad Jzn., J.

BREUKELEN.

Willink van Collen, H. D.

BRIELLE.

Lens, J. C.

CULEMBORG.

Hoytema & Cie., van

DELFZIJL.

Roggenkamp, E. H.

DOESBURG.

Heeckeren van Kell, Mr. W. Baron van
Pennink, Mr. H. A. J.
Voorst van Zijp, Ds. C. van der

DRACHTEN.

Meulen, A. E. van der
Oosterbaan, F.
Posthuma, G.
Posthuma, Mej. J. N.
Posthumus, J.

EDE.

Fischer Jr., W. T. J.
Spin, J. H. A.

ENKHUIZEN.

Bruijn, G.
Ribbink, W.
Sluis, N.
Wit, Jb. de

EPE.

Wissel, F. van der

FIJNAART (N.-B.)

Dis, C. A. van
Dis L.J.Mzn., J. van
Nijhoff, Arie
Versluijs, G.

GAASTERLAND.

Swinderen, Jonkvr. C. van

GENDRINGEN.

Altorfer, J. C.

GOES.

Rolvink, Dr. W. J. J.

GOOR.

Bentinck v. Waldeck Limpurg, Gravin
Jannink, E. N.
Jannink, G. J.
Riemsdijk, Mr. E. E. van
Thooft, Chr. J.

GORKUM.

Virieu Furstner, H. J. G. de

GOUDA.

Dortland, A.
Dijxhoorn, A. J.
Heusde, Mr. D. J. van
Kamsteeg, H. J. L.
Velde, C. W. van de
Yssel de Schepper, Dr. H.

's GRAVEZANDE.

Dingemans van de Kasteele, P. R.

GRONINGEN (Provincie).

Prov. Groninger Comité
voor
„Nederland—Zuid-Afrik. belangen".

Ds. H. SCHOLTE te Zuidhorn,
Voorzitter.

Ds. J. H. DE ROODE te Stadskanaal,
Penningmeester.

S. REIJNDERS te Appingedam,
Secretaris.

HARLINGEN.

Fontein Fzn., Dirk
Hannema, Jac.
Hannema, L.
Hannema Lzn., S.
Harmens, J. J.
Hoekstra, J. F.
Hoekstra, T. J.
Hulst Jzn., J. van
Kleffens, Mr. A. H. van
Snijder, A. A.
Snijder A.Azn., J. J.
Wiarda, J. N.

HARMELEN.

Heemstra, Ph. H. J. Baron van

HEDEL.

Reidt, H.

HEELSUM.

Groskamp, H. A.
Mees, Mej. M. A.

HEEMSTEDE.

Honig, Adriaan

HEERENVEEN.

Cool, W. N.
Eeten, Mr. B. van
Wassenaar, Mr. A. D.

HEERLEN.

Bunge, J. O. F.
Dillewyn, J. van
Kas, R. de
Wenckebach, H. J. E.

HEILOO.

Foreest, Jhr. Mr. P. van

HELDER (DEN).

Petri, P. W. R.
Snellen, Dr. B.
Steyn, A. J. J. van
Umbgrove, F. H.

HELLEVOETSLUIS.

Mulert, F. E. Baron

HELMOND.

Fentener van Vlissingen, H. L.
Kam, J. B.
Krauss, H. C.
Matthysen, A. P.
Matthysen, C.
Matthysen, J. M.
Sassen, August
Vlissingen, P. F. van

HEMMEN.

Lynden van Hemmen, Baron van

HENGELO. (G.)

Meyjes, M. A.

's HERTOGENBOSCH.

Boelens, Mr. J. T.
Boetselaer, Th. W. Baron van
Does de Willebois, Jhr. P. J. J. S. M. v. d.
Eekhout, D. A.
Greven, C. J.
Holleman, Mr. S. W.
Leeuwen, Mr. H. J. van
Meeuwen, Jhr. Eugène van
Meeuwen, Jhr. Mr. L. O. J. A. van
Meeuwen, Jhr. Mr. P. M. F. van
Mortel, E. A. van de
Rijckevorsel, Jhr. Mr. F. J. J. M. van

HILVERSUM.

Berg, Jhr. Mr. F. W.
Blancke, B. G. J.
Bocharrdt, L.
Camerlingh, Dames
Oosterus, Dr. J. C.
Cramerus, Mevr. Wed. A. R. I.
Heldring, A.
Hudig Dzn., J.
Jellinghaus, Mr. Ed.
Notten, J. O. van
Rees, Prof. Dr. J. van
Roland Holst, A.
Sanders, B. A.
Titsingh, G. M.
Tyen, W. van
Verloren van Themaat, M. E.
Verrijn Stuart, M.
Verster, Mr. Th. M.
Waarden, J. van der

HOOGEZAND.

Boon Kzn., P.

HOORN.

Hartman, A. A.
Jong, M. de
Kroon, P. J.
Vries, H. S. de

HOUTRIJK EN POLANEN.

Melchior, G.

HUIZEN (N.-H.)

Kooy, Mej. W. van Woensel

KAMPEN.

Beckering Vinckers, J. M.
Engelenberg, C.
Gunnink Bzn., F.
Hasselt, Jules van
Hasselt, R. C. C. van
Pennink, Mr. J. F.
Uitenhage de Mist, J. M. C.

KOOG a/d. ZAAN.

Cleveringa, O. E.
Duyvis, J. J.
Duyvis Tz., E. G.
Vrendenberg, Dr. C. W.

KRIMPEN a/d. LEK.

Weiden, L. van der

KROMMENIE.

Leyden, D. van
Leyden, E. van

LAREN (N.-H.)

Ament, D.
Ament, Mej. E.

LEERDAM.

Nieuwenhuizen, O.

LEEUWARDEN.

Beucker Andrea, H.
Bloembergen Lzn., R.
Burger, Mr. A.
Eijsinga, Jonkvr. A. A. van
Eijsinga, Jonkvr. C. J. van
Eijsinga, Jonkvr. J. G. J. van
Eijsinga, Jhr. Mr. C. van
Fockema, Mej. C. E.
Fockema, Mr. R.
Harinxma thoe Slooten, Mr. B. Ph. Baron van
Menalda, H. H.
Menalda, Mr. C. B.
Menalda Hzn., Mr. A.
Oosterhoff Jzn., W. J.
Plaats, Mr. J. D. van der
Römer, Dr.
Sas, G. J.
Schmidt auf Altenstadt, Jhr. J. W. F. von
Sprenger, W.
Welderen Baron Rengers, Mr. W. B. R. van
Welderen Baron Rengers, Mr. W. J. van

LEIMUIDEN.

Breggen Jr., F. van der

LEUR.

Heerma van Voss. S. C. J.

LOBITH.

Camman, J. H.
Reemen, G. van

LOCHEM.

Bokkel Huining, J. A. ten
Gorkom, Ds. J. C. van

LOENERSLOOT.

Middelberg, G. A. A.

LONNEKER.

Schreurs, E.

MAARSBERGEN.

Beaufort, Jhr. Mr. Godin de

MAARTENSDIJK, St. (ZEELAND).

Geluk, A. J.

MAASLAND.

Doelman, W.
Sonneveld, Dr. H. C.

MAASSLUIS.

Brandeler, Jhr. M. van den
Brouwer, P.
Bruyn, H. J. de
Dirkzwager, L. F. H.
Dirkzwager Mz., G.
Dirkzwager Mz., H.
Doelman, C.
Doelman, P.
Ghislain, C.
Janzen, W.
Overman, H.
Paauw, A. J. van der
Poortman Az., K.
Poortman Kz., A.
Prins Az., W.
Stigter, J.
Uitdenbogaert, W. Richter
Uleman Jr., J.

MAASTRICHT.

Hoyer, Mr. W. H.
Rendorp, Jhr. Henry

MEEDEN.

Delden, A. van
Doves, R.
Ellens Muller, A.
Sypkens, M.

MEERSEN.

Heekeren, Meyr. van

MEPPEL.

Nijsingh, Mr.
Stheeman, S.

MIDDELHARNIS.

Broek, C. J. H. van den

NEDER-HEMERT.

Nagell van Neder-Hemert, Douairière Baronesse van

NIEUW AMELISWEERD
bij UTRECHT.

Bosch v. Drakesteyn, Jhr. H. P. C.

NUNEN.

Kronenberg, H. A.

NIJKERK.

Prins Azn., Gerrit

OENKERK. (FR.)

Rengers, Th. v. Welderen Baron

OLDENZAAL.

Bolk, G.
Gelderman, D.
Gelderman, H. I. H.
Gelderman, H. P.
Gelderman, J.
Gelderman, P. J.
Gelderman Muller, A.
Kan, W.
Stolle, C.
Vos de Waal.

OOSTERBEEK.

Bas, Mr. H. W. de
Oosten Slingeland. Mr. D. van

OOSTERHOUT.

Verschure Lzn., J. C. J.

OUDEMIRDUM.

Posthumus Meyjes—Star Numan, Mevr. A. W.

OVERVEEN.

Bornwater, J. Th.
Bos, C. H.
Bunge, Fedor C.
Zeeman, Dr. J.

PURMEREND.

Jelgersma, B.
Stuyt Pzn., J. J.

RAAMSDONK.

Lankhuijzen, S. D.

RENKUM.

Donath, Dr. J. W. T.
Popken C.Dz., C. D.

ROLDUC.

Nolens, Dr. W. H.

SANTPOORT.

Verhulst, W. C.
Wüste, J. R.

SCHAGEN.

Petersom Ramring, Mr.

SCHOONEBEEK.

Dommert, L. B. J.

SNEEK.

Beekeringh Lankhorst, A.
Beekeringh Lankhorst, W.
Cate Fennema, E. ten
Fennema, H.
Halbertsma, Herrius
Okma, H.

SOEST.

Roosegaarde Bisschop, J. W. F.

SOESTERBERG.

Beaujon—Schill, Wed. E. A.
Blooker, J.
Giessenburg, Baron d'Ablaing van
Snellen—Plemp, Mevr. Wed. A.

STIENS.

Algra, B. C.

TEXEL.

Wagemaker, Adr.

TIEL.

Landman, A.
Mijs, D.
Schram de Jong, Mr. C. M.
Spiering, Mr. F. J. W. Q.
Tienhoven, Mr. H. W. van
Wessem, Mr. A. van

VALKENSWAARD.

Beekhuis, W.

VARSSEVELD.

Wanrooy, S. D.

VEENWOUDEN.

Clercq, P. de

VIANEN.

Ittersum, L. A. Baron van

VLISSINGEN.

Doorn v. Koudekerke, Jhr. Mr. A van
Duyvis, Dr. C. A.
Kalbfleisch, C. A.
Koning, A. J. de
Mestdagh, C. N. J. de Vey
Ockenburg, A. J. van
Ockenburg Jr., A. J. van
Smit, Mr. Jan

VOLLENHOVEN.

Gerth van Wijk, Th. C.

VOORBURG.

Bleuland van Oordt, J.
Tuijll van Serooskerken, Mr. H. N. C. Baron van

WAGENINGEN.

Valkenier-Suringen, Dr. J.

WEESP.

Houtman, Th. I.

WILLEMSTAD.

Feber, H. J. A.

WOMMELS (FRIESLAND).

Vos van Steenwijk, Jonkvr. C. J. de

WORMERVEER.

Dekker, Johan
Dekker, W. A.
Honig Mz., K. C.
Honkoop, F.
Korteweg, Dr. P. C.
Laan, Albert
Laan, C. J.
Laan, J. A.
Laan, Jac. A.
Laan, Joh. A.
Laan, R. A.
Laan Rzn., C. H.
Langebaerd, P.
Marle, F. H. B. van
Prins, W.
Ramshorst Az., J. van
Vis Albzn., Jan

WOUDENBERG.

Beaufort, J. B. de

WOUDRICHEM.

Colff, W. A. C. van der

WIJK BIJ DUURSTEDE.

Dam, H. G. van
Heyst, H. J. van

ZAANDAM.

Bommel, J. J. van
Bon, Cornelis
Boot, M.
Dekker, F.
Key Cz., J. C.

NOORD-AMERIKA.

Pennink, E. J. F. .... **San Francisco.**
Suermondt—Nederburgh, P. H. ...... **Oak land bij San Francisco.**
Wertheim, G. A. .... **New-York.**

PERZIE.

Roelofsz, B. J.
c/o. **Groeneweg Dunlop & Co. Tabriz.**

KAAP-KOLONIE.

Bruyne, E. A. de .... **Kaapstad.**

TRANSVAAL.

Bodde, F. A. ...... **Pretoria, Postbus 987**
Bussy, Firma J. H. de .... „ „ **460**
Enschedé, J. J. ... „ „ **119**
Erkom, B. van ... „ „ **309**
Haupt, J. J. ... „ „ **1049**
Jorissen, H. C. ... „ „ **113**
Kock, P. J. de..... Pretoria, Postbus 259
Kolff, Dr. J. M. . „ „ **259**
Kraan, J. G. ..... „ „ **297**
Minnaar, J. C. ... „ „ **1066**
Mijnhardt, G. F. . „ „ **702**
Nikkelen Kuyper, F. P. J. van ...... „ **Poste Restante.**
Kolff, Mr. A. L. C. ...... Zuid-Afrika.
Reyn en Idenburg, Firma van ...... **Pretoria, Postbus 36.**
Savelkoul, A. ... „ „ **811**
Schaap, M. J. ... „ „ **24**
Schagen van Leeuwen, Dr. J. A. . „ „ **295**
Sheppard, C. H. H. „ „ **1015**
Smit, N. J. ...... „ „ **206**
Stieltjes, G. A. ... „ „ **295**
Turkstra, J. ...... „ „ **181**
Vaandrager, M. . „ „ **564**
Warmelo, F. van „ „ **987**
Warmelo, W. van „ „ **967**
Willes, A. van ... „ „ **314**
Wyers, J. B. ... „ „ **297**
Wyk, S. J. van .. „ „ **209**

